

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO
BIUDŽETO IR ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO
UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3771,
LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS
ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4105 (NR. TAP-16-
829(2))**

2016-05-25 Nr. NV-1675

Vilnius

Projekto rengėjas – Finansų ministerija.

Projekto tikslas, esmė – Pritarti Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. SV-S-634 sudarytos darbo grupės parengtiems Kredito unijų įstatymo ir Centrinės kredito unijos įstatymo pakeitimo įstatymų projektams Nr. XIIP-3772 ir XIIP-3771 ir nepritari Seimo narių R.Markausko, D.Ulicko ir S.Ursul parengtiems Kredito unijų įstatymo ir Centrinės kredito unijos įstatymo pakeitimo įstatymų projektams Nr. XIIP-4106 ir XIIP-4105 (toliau – alternatyvūs įstatymų projektai) dėl šių esminių priežasčių. Alternatyvūs įstatymų projektai:

- nesudaro prielaidų kredito unijų sektoriaus problemas spręsti iš esmės, t.y. neprisideda prie kredito unijų kapitalo tvarumo, susikaupusių nuostolių efektyvaus padengimo, neužtikrina tinkamos turto kokybės, rizikos valdymo.
- nesukuria stiprios stabilumą užtikrinančios sistemos, t.y. nenumato efektyvios sistemos, kai su problemomis susidūrusių įstaigų nuostoliai būtų dengiami įstaigų dalyvių ir kreditorių, o ne mokesčių mokėtojų, lėšomis.
- neprisideda prie vieningos ir patikimos mokumo užtikrinimo sistemos diegimo, nes siūlomas steigti kredito unijų stabilizacijos fondas būtų palyginti mažas ir gelbėti kredito uniją šio fondo lėšomis nebūtų privaloma, nesprendžiamas klausimas, o jei šiame fonde būtų nepakankama lėšų suma.
- siūlo leisti centrinę kredito uniją sudaryti tik 3 nariams (kitas projektas – 10 narių), tokiu atveju vėl būtų išlaikoma kredito unijų sektoriaus fragmentacija.
- siekia sukurti dvilypę sistemą, kurioje kredito unijos galėtų veikti pagal skirtingus reguliavimo režimus ir skirtingomis sąlygomis – o tai skatintų mažiau atsakingą veiklą ir didesnę kredito unijų veiklos riziką.
- siūlo sumažinti pagrindinio pajaus dydį iki 1 euro (šiuo metu galioja 30 eurų suma) – tokiu būdu padarant narystę kredito unijoje grynai formalia.
- taip pat numato galimybę kredito unijoms ženklią turto dalį (iki 70 proc.) investuoti į vertybinius popierius, kas iš esmės paverstų jas investiciniais fondais.
- iškraipo Indėlių draudimo sistemą ir siūlo mokėti kompensacijas virš 100 tūkst. eurų.

Derinimas – Įstatymų projektai suderinti su Teisingumo ministerija, Lietuvos banku ir Asociacija „Lietuvos kredito unijos“. Asociacija „Lietuvos kreditas“ teikiamam Vyriausybės nutarimo projektui nepritaria ir siūlo pritarti alternatyviems įstatymų projektams.

Dalykinio vertinimo išvada: Teikiami projektai iš esmės atitinka Vyriausybės reglamento reikalavimus.

Skyriaus vedėja

Lina Liubauskaitė

Lina Liubauskaitė, tel. 8 706 63 809, el. p. lina.liubauskaite@lr.lt

1/2

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-05-24 Nr. ((7.62-02)-6K-1605964

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija pakartotinai teikia pagal Teisingumo ministerijos 2016 m. gegužės 23 d. raštu Nr. (1.6)2T-597 pateiktas pastabas patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektą (toliau – nutarimo projektas), kuriuo teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime (toliau – Seimas) svarstomų teisės aktų projektų.

Nutarimo projekte siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti kai kurias šiuose projektuose pasirinktas teisinio reguliavimo priemonės. Tačiau nutarimo projekte siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4105 ir išdėstomi nepritarimo šiems projektams argumentai.

Nutarimo projektas 2016 m. gegužės 11 d. pateiktas suinteresuotoms institucijoms išvadoms gauti, taip pat jis buvo viešai paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Argumentai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, išdėstyti derinimo pažymoje.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorius – Sigitas Mitkus, tel. (8 5) 239 0070, el. paštas sigitas.mitkus@finmin.lt) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus (vedėja – Toma Stašaitytė, tel. (8 5) 239 0158, el. paštas toma.stasaityte@finmin.lt) vyriausioji specialistė Egidija Adlienė, tel. (8 5) 239 0134, el. paštas egidija.adliene@finmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 7 lapai.
2. Iš suinteresuotų institucijų gautų pasiūlymų įvertinimas (derinimo pažyma), 1 lapas.
3. Iš suinteresuotų institucijų gauti pasiūlymai, 3 lapai.

Ūkio ministras,
pavaduojantis finansų ministrą

Evaldas Gustas

Egidija Adlienė, (8 5) 2390 134, el. p. egidija.adliene@finmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3771, LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4105

2016 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. balandžio 20 d. sprendimo Nr. SV-S-1468 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 43, 44, 50 ir 51 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
n u t a r i a :

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 (toliau – KUĮ projektas Nr. XIIP-3772) ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 (toliau – CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti KUĮ projektą Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektą Nr. XIIP-3771 pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. KUĮ projekte Nr. XIIP-3772 siūloma nustatyti, kad kredito unijų vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Atsižvelgiant į tai, kad minėta nuostata siūloma reglamentuoti asmenų teisės į darbą įgyvendinimą, siūlytina esminius reikalavimus kredito unijų vadovų kvalifikacijai ir patirčiai nustatyti įstatyme, o priežiūros institucijos teisės aktuose būtų nustatyta reikalavimų vertinimo tvarka.

1.2. Atsižvelgiant į tai, kad kriterijai ir reikalavimai licencijai gauti ar kiti reikalavimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų reguliavimu, turi būti išdėstyti tik įstatymuose, tikslintinas KUĮ projektas Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771, nustatant, kad priežiūros institucijos teisės aktai ne nustato, o tik detalizuoja prašymų dėl licencijų, leidimų, sutikimų išdavimo ar dėl kitų veiksmų atlikimo pateikimo, nagrinėjimo ir jų išdavimo tvarką bei detalius reikalavimus pateikiamiems dokumentams.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4106 (toliau – Alternatyvus KUĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4105 (toliau – Alternatyvus CKUĮ projektas; kartu – Alternatyvūs įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

2.1. Alternatyvūs įstatymų projektai nesudaro prielaidų kredito unių sektoriaus problemas spręsti iš esmės. Kredito unių sektorius susiduria su reikšmingomis problemomis, dėl kurių 2013–2014 metais Lietuvoje bankrutavo 5 kredito unijos, o 2015 metais net 23 kredito unijos dirbo nuostolingai. Esminės tai lėmusios priežastys: kredito unių kapitalas nėra tvarus ir tinkamas efektyviai padengti susikaupusių nuostolių; neužtikrinta tinkama turto kokybė, rizikos valdymas, efektyvus vadovavimas, solidarumo ir bendruomeniškumo – pamatinių kooperacijos principų įgyvendinimas. Be to, kredito unių sektorius yra fragmentiškas, veikia keliais sisteminiiais lygiais – dalis kredito unių šiuo metu visiškai nedalyvauja jokioje papildomą stabilumą užtikrinančioje sistemoje, kita dalis – yra įsteigusios Lietuvos centrinę kredito unią (toliau – LCKU) ir dalyvauja jos sudarytame Stabilizacijos fonde, tačiau ir šią sistemą, kaip parodė praktika, reikalinga sustiprinti, ypač atsižvelgiant į Europos Sąjungos (toliau – ES) mastu priimtus sprendimus finansinio stabilumo užtikrinimo srityje. Pastebėtina, kad po pastarosios finansų krizės, kurios metu ES valstybių narių finansų sektorius patyrė ženklių nuostolių ir bankrotų ir kurių pasekmėms spręsti ES valstybės narės skyrė nemažas sumas mokesčių mokėtojų lėšų, ES mastu finansų sektoriuje ne tik sugriežtinti rizikos ribojimo (kapitalo pakankamumo) reikalavimai, bet ir imtasi priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad ateityje finansų sektoriaus problemoms spręsti mokesčių mokėtojų lėšos nebūtų naudojamos, o visos problemos būtų sprendžiamos vidiniais finansų sektoriaus ištekliais. Šioje srityje paminėtinos tokios ES teisinės iniciatyvos, kaip vienas iš bankų sąjungą sudarančių ramsčių – Bendras bankų ir kitų įstaigų pertvarkymo mechanizmas (kuris yra nustatytas 2014 m. liepos 15 d. Tarybos ir Europos Parlamento reglamentu (ES) Nr. 806/2014, kuriuo nustatomos kredito įstaigų ir tam tikrų investicinių įmonių pertvarkymo vienodos taisyklės ir vienoda procedūra, kiek tai susiję su bendru pertvarkymo mechanizmu ir Bendru pertvarkymo fondu, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL 2014 L 225, p. 1)) ir jo veikimui pagrindą sudaranti 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL 2014 L 173, p. 190) (toliau – Direktyva 2014/59/ES), nustatanti naują ES veikiančių bankų ir didelių investicinių įmonių pertvarkymo režimą. Esminiai naujojo režimo elementai yra su problemomis susidūrusių įstaigų nuostolių padengimas įstaigų dalyvių ir kreditorių lėšomis (jų turimų finansinių priemonių nurašymas ar konvertavimas) ir tolesnių pertvarkymo priemonių finansavimas paties sektoriaus lėšomis, nenaudojant mokesčių mokėtojų lėšų (iš įstaigų įmokų kaupiamo Pertvarkymo fondo pagalba). Bankų sąjungą reglamentuojantys ES teisės aktai Lietuvoje veikiančių kredito unių veiklai netaikytini, todėl tikslinga Lietuvoje įdiegti kredito unių sektoriaus stabilumą užtikrinančias

priemonės, atitinkančias visoje ES įtvirtintus principus, pagal kuriuos visuomenė turėtų būtų apsaugota nuo kaštų, susijusių su atskirų kredito unijų bankrotų padariniais, prisiėmimo.

Sprendžiant kredito unijų sektoriaus problemas jau yra imtasi atitinkamų iniciatyvų. Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. SV-S-634 „Dėl darbo grupės Tvarios kreditų unijų veiklos koncepcijos projektui parengti sudarymo“ sudaryta Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos (toliau – Koncepcija) projektui parengti darbo grupė, į kurią buvo pakviesti Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos banko, Finansų ministerijos ir kredito unijų asociacijų atstovai. Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetas 2015 m. kovo 18 d. posėdžio sprendimu Nr. 109-S-1 „Dėl Tvarios kreditų unijų veiklos koncepcijos ir joje numatytų keisti Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų parengimo“ pritarė Koncepcijai, numatančiai kredito unijų sektoriaus sisteminę reformą, kurios pagrindiniai uždaviniai – kredito unijų mokumo užtikrinimas visų kredito unijų dalyvavimu kryžminių garantijų sistemoje, kredito unijų kapitalo tvarumo užtikrinimas, kooperacijos ir integracijos, taip pat savireguliacijos, valdymo stiprinimas. KUĮ projektas Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771 atitinka Koncepciją. Alternatyvūs įstatymų projektai neatitinka Koncepcijos, jais nebūtų pasiektas Koncepcijos tikslas – užtikrinti kredito unijų sektoriaus veiklos tvarumą, kad kredito unijos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai tenkintų visuomenės poreikius, o veiklos nesėkmės atveju problemos būtų sprendžiamos pačių kredito unijų, o ne visų mokesčių mokėtojų lėšomis.

2.2. Alternatyviais įstatymų projektais nebūtų sukurta vieninga ir patikima mokumo užtikrinimo sistema, kuri mažintų kredito unijų nemokumo riziką ir tuo pačiu neigiamą jos poveikį visuomenei. Alternatyviuose įstatymų projektuose yra siūloma dvejetainė kredito unijų stabilumą užtikrinančių fondų sistema: vieną sistemą sudarytų valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruojamas Kredito unijų stabilizacijos fondas, kuriame privalomai dalyvautų centrinėms kredito unijoms nepriklausančios kredito unijos, taip pat centrinių kredito unijų narės kredito unijos, kurios neturėtų įsteigto savo stabilizacijos fondo, bei galėtų savanoriškai dalyvauti centrinių kredito unijų narės kredito unijos, kurios turi įsteigusios savo stabilizacijos fondą (toliau – Kredito unijų stabilizacijos fondas), kitą – centrinių kredito unijų narių kredito unijų pasirinkimu sudaromas stabilizacijos fondas (toliau – centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas). Atkreiptinas dėmesys, kad šie fondai tiek kartu, tiek atskirai nėra pakankami užtikrinti veiksmingą kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą. Kredito unijų dalyvavimas pasirinktinai Kredito unijų stabilizacijos fonde, arba centrinės kredito unijos stabilizacijos fonde, nesukuria vieningos sistemos.

2.3. Dalyvavimas Kredito unijų stabilizacijos fonde neapsaugotų kredito unijų nuo nemokumo ir visų su tuo susijusių neigiamų pasekmių, kadangi:

2.3.1. Kredito unijų stabilizacijos fondo sudarymo ir panaudojimo principai neužtikrintų šio fondo pajėgumo ir galimybių išspręsti kredito unijų problemas, nes, viena vertus, periodinėmis (*ex ante*) įmokomis fonde numatoma sukaupti palyginti mažą sumą (1 procentą nuo kredito unijos

turimų indėlių sumos), o papildomų (*ex post*) įmokų dydis būtų ribojamas, kita vertus, gelbėti kredito uniją Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšomis nebūtų privaloma. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra reglamentuojamos situacijos, kuomet kredito unijai susiduriant su problemomis, kurios negali būti išspręstos dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo nepakankamumo ar dėl to, kad Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba šių problemų nesprensdžia;

2.3.2. nėra ekonominių paskatų kredito unijoms, dalyvaujančioms Kredito unijų stabilizacijos fonde, siekti savo ir kitų kredito unijų veiklos efektyvumo, imtis priemonių nemokumo susidarymo situacijoms užkirsti. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybai, kuri būtų sudaroma iš pačių kredito unijų, t.y. iš dalyvaujančių kredito unijų atstovų ir, galimai, iš kitų institucijų atstovų, Alternatyviu KUĮ projektu suteikiami įgaliojimai nėra pakankami. Nors Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba turėtų teisę sunkumų patiriančioms ir kitoms kredito unijoms teikti tam tikras rekomendacijas, susijusias su prevencija, kredito įstaigos pertvarkymu ar kitais veiksmais, tačiau Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba nevykdytų realios kredito unijų priežiūros ir kontrolės, todėl neturėtų galimybės laiku ir veiksmingai reaguoti į kredito unijų padėtį, užkirsti kelią kredito unijų sektoriaus mastu plintančioms problemoms ir savalaikiai taikyti atitinkamas priemones tam panaudojant Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas. Be to, Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybai nenumatoma veiksmingų realių priemonių, užtikrinančių jos rekomendacijų įgyvendinimą.

2.4. Kredito unijų stabilizacijos fondui nesant pakankamam, Alternatyviame CKUĮ projekte siūlomi papildomai kredito unijų pasirinkimu sudaromi centrinių kredito unijų stabilizacijos fondai taip pat nėra pajėgūs prisidėti apsaugant visuomenę nuo kredito unijų bankrotų pasekmių, nes:

2.4.1. Alternatyviame CKUĮ projekte siūlomomis teisinio reguliavimo priemonėmis nėra skatinamas vieningas visoms kredito unijoms savireguliacijos mechanizmas, užtikrinantis kredito unijų savikontrolę ir nuolatinę stebėseną bei prisidedantis prie sėkmingos kredito unijų veiklos, bet ir silpninamas tas, kuris taikomas šiuo metu LCKU. Alternatyviame CKUĮ projekte numatoma centrinei kredito unijai suteikti galią stebėti ir tikrinti savo nares kredito unijas, nustatyti joms papildomas veiklos riziką ribojančias priemones, užtikrinančias jų tinkamą veiklą, tačiau centrinė kredito unija imperatyviai neįpareigojama sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą savo ir savo narių kredito unijų mokumui užtikrinti. Tokių centrinių kredito unijų, kurios savo įstatuose nenumatytų stabilizacijos fondo steigimo, narės kredito unijos privalėtų dalyvauti valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruojamame Kredito unijų stabilizacijos fonde, kuriame dalyvauti privalėtų ir centrinės kredito unijos neįsteigusios kredito unijos. Tokiu būdu kredito unijoms sukuriama nepatrauklios sąlygos jungtis į centrinės kredito unijos, nes tai sugriežtintų jų kontrolę, bet nepadėtų užtikrinti jų mokumo;

2.4.2. Alternatyviame CKUĮ projekte siūloma leisti, kad centrinę kredito uniją sudarytų 3 kredito unijos, jei šių kredito unijų turtas viršija 50 mln. eurų. Pažymėtina, kad mokumą užtikrinanti

sistema veikia tuo efektyviau, kuo daugiau yra dalinamasi rizika, t. y. kuo daugiau narių sistemoje dalyvauja. Tai reiškia, kad išliktų didelė rizika, kad 3 kredito unijos nesugebėtų suteikti tarpusavio pagalbos vienai ar kelioms kredito unijoms susidūrus su sunkumais. Be to, tokiu atveju galėtų veikti keliolika centrinių unijų ir išliktų kredito unijų sektoriaus fragmentacija.

2.5. Skirtingų reikalavimų nustatymas kredito unijoms, nedalyvaujančioms centrinės kredito unijos stabilizacijos fonde, ir kredito unijoms, dalyvaujančioms centrinės kredito unijos stabilizacijos fonde, skatintų tolesnį sektoriaus skaidymąsi ir fragmentaciją. Įgyvendinus Alternatyvaus KUI projekto nuostatas būtų sukurta dvilypė sistema, kurioje vienodą, t. y. kredito unijos, statusą turintys subjektai galėtų veikti pagal skirtingus reguliavimo režimus skirtingomis sąlygomis. Alternatyviame KUI projekte pateikiami 2 kredito unijų apibrėžimai – kredito unijų ir savarankiškų kredito unijų. Savarankiška kredito unija apibrėžiama kaip centrinėms kredito unijoms nepriklausanti kredito unija, kurios perskaičiuoto I lygio kapitalo suma yra ne mažesnė nei 1 milijonas eurų. Vien tik mažiausio perskaičiuoto I lygio kapitalo sumos nustatymas savarankiškoms kredito unijoms nelaikytinas rodikliu, galinčiu nulemti reikšmingai saugesnę ir patikimesnę šių kredito unijų veiklą nei kitų kredito unijų. Be to, centrinei kredito unijai priklausančioms kredito unijoms pačių kredito unijų sprendimu būtų galimybė taikyti ir aukštesnius rizikos ribojimo reikalavimus, taip pat būtų vykdoma jų papildoma priežiūra ir kontrolė. Skirtingas reguliavimas tame pačiame sektoriuje veikiantiems subjektams skatintų didesnę veiklos riziką prisiimančius ar mažiau atsakingą veiklą vykdančius subjektus siekti išvengti griežtesnės veiklos kontrolės, didesnės atsakomybės. Tai reiškia, kad ne tik išliktų dabartinė fragmentuota kredito unijų sistema, tačiau jos skaidymasis ir toliau didėtų.

2.6. Siūlomas reglamentavimas sudarytų prielaidas kredito unijoms pritraukti kredito unijos veikla nesidominčių narių, tokiu būdu ne tik nebūtų sprendžiama šiuo metu egzistuojanti valdymo problema, kuomet kredito unijų savininkai nesidomi kredito unijos veikla ir nedalyvauja visuotiniuose narių susirinkimuose priimant visai kredito unijai svarbius sprendimus, bet ir dar labiau silpnintų kredito unijų valdymą kooperatiniais pagrindais:

2.6.1. Alternatyviame KUI projekte siūloma leisti ir fiziniams, ir juridiniams asmenims būti kredito unijos asocijuotais nariais, tačiau tokių narių niekas nesietų, jiems nebūtų taikomi narystės kriterijai. Asocijuoti nariai paprastai naudojami visomis narių teisėmis, išskyrus balsavimą visuotiniame narių susirinkime ir dalyvavimą kredito unijos valdyme. Todėl būtų tolstama nuo kooperacijos pagrindų;

2.6.2. siūlomas pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydžio sumažinimas iki 1 euro (šiuo metu yra 30 eurų) taip pat neskatintų pajus įsigijusių asmenų tapti visaverčiais kredito unijos savininkais, besidominčiais kredito unijos veikla ir jos efektyvumu.

2.7. Alternatyviame KUI projekte numatytos kredito unijų riziką didinančios priemonės, tokios kaip galimybė kredito unijoms ženkliai jų turto dalį (iki 70 procentų) investuoti į vertybinius

popierius, atitinkančius nustatytus kredito reitingus. Toks reguliavimas nepriimtinas, kadangi kredito unijos, pasinaudojusios tokia galimybe, iš esmės veiktų kaip investiciniai fondai, nors investavimui skirtos iš asmenų surinktos lėšos būtų draudžiamos indėlių draudimu. Atkreiptinas dėmesys, kad kolektyvinių investavimo subjektų veiklos reguliavimas yra iš principo kitoks, reguliavimu siekiama užtikrinti tinkamą investuotojų (klientų) interesų apsaugą. Indėlių draudimo taikymas investicijoms yra nepriimtinas, investicijų draudimui taikomi kiti principai. Investuojantieji į rizikingas finansų priemones turi prisiimti galimą nuostolių riziką.

2.8. Alternatyviu KUI projektu būtų iškraipoma indėlių draudimo sistema, siūlymai neatitinka ES teisės aktų ir nesiderina su viso finansų sektoriaus finansinio stabilumo užtikrinimo tikslais. Alternatyvaus KUI projekte yra siūloma įtvirtinti, kad kredito unijos bankroto atveju Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti panaudojamos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonę „Indėlių ir investicijų draudimas“ dėl indėlių draudimo išmokų išmokėjimo ir tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turėtų pirmumo teisę atgauti šiems kreditoriams išmokėtas lėšas valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje. Tokie siūlymai nepriimtini, nes:

2.8.1. valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ prisideda prie viso finansų sektoriaus, o ne tam tikros jo dalies finansinio stabilumo užtikrinimo. Bankrutavusios kredito unijos kreditoriams indėlių draudimo išmokos mokamos iš valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruojamo Indėlių draudimo fondo, kuris kaupiamas ne vien kredito unijų, bet ir kitų kredito įstaigų įmokomis;

2.8.2. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL 2014 L 173, p. 149) (toliau – Direktyva 2014/49/ES) įpareigoja valstybes nares, kad jų teritorijoje būtų įdiegta ir oficialiai pripažinta viena ar kelios indėlių draudimo sistemos, veikiančios šioje direktyvoje nustatyta harmonizuota tvarka, užtikrinančios kiekvienam indėlininkui 100 000 eurų indėlių apsaugą. Kredito įstaiga negali priimti indėlių, jei nedalyvauja pripažintoje indėlių draudimo sistemoje. Direktyva 2014/49/ES bei ją įgyvendinantis Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas užtikrina, kad kiekvienas indėlininkas įgyja reikalavimo teisę į indėlių draudimo išmoką nuo indėlių draudžiamąjį įvykio dienos iš Lietuvoje veikiančios indėlių draudimo sistemos, bet ne didesnę, kaip 100 000 eurų. Pažymėtina, kad Alternatyviuose įstatymų projektuose nesiūloma Kredito unijų stabilizacijos fondui nustatyti reikalavimų, atitinkančių Direktyvoje 2014/49/ES indėlių garantijų sistemoms įtvirtintus reikalavimus, kurie leistų Kredito unijų stabilizacijos fondą laikyti pripažinta indėlių draudimo sistema Lietuvoje. Taigi, siūlomos nuostatos iškraipytų ES lygyje sureglamentuotą indėlių draudimo sistemą;

2.8.3. Alternatyviame KUI projekte siūlomas įtvirtinti Kredito unijų stabilizacijos fondas, nebūdamas pripažinta indėlių draudimo sistema Lietuvoje, galėtų teikti tik papildomą apsaugą indėlininkams kompensuodamas bankrutavusioje kredito įstaigoje laikytą 100 000 eurų viršijančią indėlio sumą. Tačiau nėra aišku, kokia apimtimi ir kokia tvarka kompensacijos už 100 000 eurų sumą viršijančius indėlius būtų mokamos. Taigi, galimi atvejai, kai būtų visiškai ar iš dalies atsiskaitoma tik su kai kuriais kreditoriais, neužtikrinama vienoda indėlininkų apsauga;

2.8.4. siūlomas kreditorių eilės pakeitimas neatitiktų principų, įtvirtintų Direktyvoje 2014/59/ES, kurie taikomi bankams ir kitoms įstaigoms. Direktyva 2014/59/ES įpareigoja valstybes nares užtikrinti aukštesnį apdraustųjų indėlių ir indėlių garantijų sistemų prioritetą kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje nei kitų indėlių.

2.9. Kredito unijų stabilizacijos fondas turėtų poveikį valdžios sektoriaus finansams. Alternatyviame KUI projekte siūloma pagrindinio šiame projekte numatomo kredito unijų stabilumo užtikrinimo mechanizmo – Kredito unijų stabilizacijos fondo valdymą ir administravimą pavesti valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos finansų ministerija, ir valdybai. Valdybą sudarytų privačių ūkio subjektų kredito unijų (Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių) atstovai, taip pat į ją galėtų būti deleguojami Lietuvos banko, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir centrinių kredito unijų atstovai. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba priimtų sprendimus dėl įmokų į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio, Kredito unijų stabilizacijos fondo panaudojimo išmokoms, nustatytų Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų investavimo tvarką, o valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruotų Kredito unijų stabilizacijos fondą: kauptų įmokas, tvarkytų Kredito unijų stabilizacijos fondo apskaitą, vykdytų valdybos nurodymus dėl išmokų išmokėjimo.

Pažymėtina, kad, valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ šiuo metu yra priskirta valdžios sektoriaus subjektams. Atsižvelgiant į tai, Kredito unijų stabilizacijos fondas taip pat būtų priskirtinas valdžios sektoriui, jo finansiniai srautai tiesiogiai įtakotų valdžios sektoriaus finansus, t.y. deficitą bei skolą.

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

PM Tiesioginio ryšio linija
Gedimino 10, Vilnius
2016-05-24

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2016-05-26

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ

2016 m. balandžio 20 d. Nr. SV-S-1468
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2016 m. kovo 22 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-322, 2016 m. balandžio 5 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-329, 2016 m. balandžio 14 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-334 bei į Seimo Biudžeto ir finansų, Ekonomikos, Teisės ir teisėtvarkos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetų siūlymus, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 35, 44, 83, 113, 114, 141 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-734.
2. Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-735.
3. Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 33, 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-736.
4. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-737.
5. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 6, 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-738.
6. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-739.
7. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 3, 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-740.
8. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-741.

9. Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymo 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-742.

10. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-743.

11. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 2, 44, 48, 115 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-744.

12. Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-745.

13. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-746.

14. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 40, 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-747.

15. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 21, 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-748.

16. Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo 3, 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-749.

17. Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-750.

18. Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-751.

19. Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-752.

20. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 6, 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-753.

21. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-754.

22. Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-755.

23. Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-756.

24. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-757.

25. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 118 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-758.

26. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 7, 15, 110, 118 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-759.

27. Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 34, 35, 36, 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2045.

28. Lietuvos Respublikos Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymo 6, 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2046.

29. Lietuvos Respublikos minimaliojo darbo užmokesčio dydžių, socialinės apsaugos išmokų ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio indeksavimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2047.

30. Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 5³ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2048.

31. Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2049.

32. Lietuvos Respublikos Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų ir Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaraciją pasirašiusių asmenų statuso įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2050.

33. Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 1, 4, 5, 10, 11, 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2051.

34. Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2052.

35. Lietuvos Respublikos Prezidento valstybinės rentos įstatymo 4, 5, 6, 7, 8, 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2053.

36. Lietuvos Respublikos valstybinių šalpos išmokų įstatymo 2, 6, 16, 19, 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2054.

37. Lietuvos Respublikos teatrų ir koncertinių įstaigų įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2056.

38. Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo 3, 9, 14, 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2057.

39. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2258.

40. Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo Nr. IX-218 4, 7, 12 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3231.

41. Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3423.

42. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 151² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-3632.

43. Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771.

44. Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772.

45. Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 3 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3835.

46. Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo Nr. I-1508 2, 4 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3909(2).

47. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 135 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-3954.

48. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 11, 13, 20 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4081(3).

49. Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4082(3).

50. Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105.

51. Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106.

52. Lietuvos Respublikos Seimo nario Juliaus Sabatausko 2015 m. lapkričio 2 d. pasiūlymo dėl Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 10 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-1901.

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ
ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – CKUĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – KUĮ projektas) rengimą paskatino paskutinių metų patirtis, atskleidusi sektoriui kylančius iššūkius ir poreikį imtis priemonių sektoriaus tvarumui užtikrinti.

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto 2015 m. kovo 18 d. sprendimu Nr. 109-S-1 „Dėl Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos ir joje numatytų keisti Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų parengimo“ buvo pritarta Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijai. Kaip nurodoma šioje koncepcijoje, pastaraisiais metais kredito unijų sektoriaus plėtra buvo itin sparti, tačiau dėl pernelyg sparčios unijų plėtros, nepakankamos kai kurių unijų vadovų kompetencijos, ekonominių paskatų nariams dalyvauti unijų valdyme trūkumo ir kitų priežasčių, kredito unijų sektoriaus veiklos tvarumui kyla daug reikšmingų iššūkių: nuo 2013 m. pradžios bankrutavo 5 kredito unijos, o jų apdraustų indėlių kompensavimo išmokos siekė 114 mln. Eur.

Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje nurodoma, kad siekiant užtikrinti tvary, ilgalaikę kredito unijų sektoriaus plėtrą, stabdyti šio sektoriaus sisteminę riziką, užtikrinti, kad kredito unijos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai tenkintų bendruomenės poreikius, o veiklos nesėkmės atveju – mokesčių mokėtojų lėšos nebūtų naudojamos nesėkmės pasekmėms spręsti, būtina imtis priemonių tiek kredito unijų lygiu, tiek visos kredito unijų sistemos lygiu. Koncepcijoje numatyti tokie kredito unijų sistemos pertvarkos uždaviniai: 1) nustatyti ir aiškiai apibrėžti kredito unijų veiklos misiją; 2) sustiprinti kooperaciją ir integraciją tarp kredito unijų; 3) sukurti efektyviai veikiančią kryžminių garantijų sistemą; 4) stiprinti savireguliaciją; 5) sustiprinti kredito unijų kapitalą; 6) stiprinti kredito unijų valdymą.

CKUĮ projekto ir KUĮ projekto (toliau abu kartu – įstatymų projektai) siekiama nustatyti teisinės prielaidas įgyvendinti Tvarios kredito unijų veiklos koncepciją, t. y. pertvarkyti ir toliau išlaikyti Lietuvos kredito unijų sistemą, kad ji būtų saugi, patikima, skaidri ir konkurencinga.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. SV-S-634 „Dėl darbo grupės Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos projektui parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė parengė Tvarios kredito unijų veiklos koncepciją. Šiai koncepcijai buvo pritarta Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto 2015 m. kovo 18 d. sprendimu Nr. 109-S-1 ir buvo pasiūlyta Lietuvos Respublikos finansų ministerijai konsultuojantis su Lietuvos banku parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos 81 punkte nurodytus Lietuvos Respublikos teisės aktų projektus.

3. Dabartinis įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reguliavimas

Pagal šiuo metu galiojančią centrinės kredito unijos veiklą reguliuojančią Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymą, Lietuvoje gali veikti tik viena centrinė kredito unija, nėra pakankamai reguliuojamos centrinės kredito unijos teisės ir pareigos atliekant savo narių kredito unijų stebėjimą ir tikrinimą, galiojančiame įstatyme nustatytos kredito unijų likvidumo palaikymo ir mokumo atkūrimo priemonės, kaip parodė praktika, ne visais atvejais užtikrina kredito unijų mokumo problemų sprendimą.

Pagal šiuo metu galiojančią kredito unijų veiklą reguliuojančią Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymą (toliau – KUĮ) kredito unijoms nėra nustatytas reikalavimas būti centrinės kredito unijos nare, galiojantis kredito unijų kapitalo formavimo reglamentavimas neužtikrina pastovaus,

nuostolius leidžiančio padengti kapitalo kaupimo, kredito unijose veikianti valdymo ir vidaus kontrolės sistema nėra pakankamai patikima ir sudaranti sąlygas pažeidimų prevencijai.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

CKUĮ projektas

Kooperacijos ir integracijos tarp kredito unijų stiprinimas

CKUĮ projektu siūloma panaikinti draudimą Lietuvos Respublikoje vienu metu veikti kelioms centrinėms kredito unijoms, nuo 20 iki 10 sumažinti minimalų centrinės kredito unijos narių skaičių, nustatyti pareigą centrinei kredito unijai priimti į savo narius priežiūros institucijos išduotą kredito unijos licenciją turinčią ir veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją, apriboti centrinės kredito unijos teisę teikti finansines paslaugas savo narių kredito unijų nariams (teiktų tik tada, kai to prašytų kredito unija, kurios nariui finansinė paslauga teikiama, arba kitais centrinės kredito unijos patvirtintose taisyklėse numatytais atvejais ir sąlygomis), kredito unijoms nustatyti papildomas su naryste centriniėje kredito unijoje susijusias pareigas: sudaryti sutartį dėl investicinių paslaugų ir (arba) papildomų paslaugų tik su centrine kredito unija, kurios nare ji yra; laikytis centrinės kredito unijos įstatų, vykdyti centrinės kredito unijos organų sprendimus ir nurodymus, savo veikla nekelti grėsmės centrinės kredito unijos ir kitų kredito unijų centrinės kredito unijos narių saugiai ir patikimai veiklai; teikti centrinei kredito unijai visą informaciją, kurios jai reikia įstatymo nustatytoms funkcijoms vykdyti. Tokie siūlymai teikiami siekiant sustiprinti kooperaciją ir integraciją tarp kredito unijų.

Tam, kad didžiausią kapitalą sukaupusios ir sėkmingai veikiančios kredito unijos turėtų svaresnę įtaką priimant sprendimus centrinės kredito unijos visuotiniame narių susirinkime, kartu išlaikant pagrindinius kooperatinio valdymo modelio elementus, siūloma pakeisti nuostatas dėl balsų skaičiaus, kurį centrinės kredito unijos narių susirinkime suteikia pagrindinis pajus. Siūloma nustatyti, kad kredito unija turi ne vieną balsą, o jos balsų skaičius, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių, nuosavo kapitalo dydį ir kitus centrinės kredito unijos įstatuose nustatytus rodiklius, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.

CKUĮ projektu siūloma nustatyti, kad centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo nutarimais būtų nustatyti principai dėl kredito unijų likvidumo palaikymo, mokumo užtikrinimo sistemos veikimo, papildomų riziką ribojančių reikalavimų nustatymo ir kitų centrinės kredito unijos valdybos tvirtinamų pagrindinių centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklą reguliuosiančių taisyklių.

Siekiant apriboti galimybes piktnaudžiauti centrinės kredito unijos teise pašalinti savo narę kredito uniją ir kredito unijų centrinės kredito unijos narių teise išstoti iš centrinės kredito unijos, siūloma nustatyti minimalų 2 metų įspėjimo terminą (įstatyme siūloma nustatyti, kad centrinės kredito unijos įstatuose gali būti nustatytas ir ilgesnis terminas).

Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo sistema

CKUĮ projektu siūloma iš esmės pakeisti galiojančias kredito unijų likvidumo palaikymą ir mokumo atkūrimą reglamentuojančias nuostatas.

Siūloma įstatyme detaliau nereguluoti likvidumo palaikymo – šiam tikslui būtų pakankama įstatyme nustatyti, kad kredito unijos savo lėšas turi laikyti centriniėje kredito unijoje, kurios narėmis jos yra ir, kad centrinės kredito unijos valdyba turi užtikrinti kredito unijų likvidumo palaikymo sistemos veiksmingumą ir palaikyti kredito unijų likvidumą pagal visuotinio narių susirinkimo nustatytas taisykles.

CKUĮ projektu siūloma naujai sureguliuoti mokumo užtikrinimo sistemą, kuri sukurtų kooperacijos principus atitinkančias kredito unijų veiklos paskatas ir, nemokumo grėsmės atveju, lokalizuotų finansinių problemų sprendimą centrinės kredito unijos finansinės grupės viduje. Tokiu būdu būtų minimizuota tiek pati nemokumo rizika, tiek poveikis visuomenei bei valstybei. Jeigu

įstatymų projektuose siūloma mokumo užtikrinimo sistema būtų veikusi jau anksčiau, tikėtina, kad būtų išvengta visų 2013–2014 metais įvykusių kredito unijų bankrotų.

Mokumo užtikrinimo sistemos veikimas yra užtikrinamas per sustiprintą sektoriaus savireguliaciją, efektyvesnius stabilizacijos fondo kaupimo būdus ir panaudojimo galimybes bei principo „vienas už visus, visi už vieną“ įgyvendinimą. Mokumo užtikrinimo sistemos pagrindas yra centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų į stabilizacijos fondą mokamos periodinės (ex ante) ir papildomos (ex post) įmokos. Šios įmokos būtų mokamos atsižvelgiant į kiekvienos kredito unijos turtą, veiklos rizikingumą ir galimybes mokėti nepažeidžiant veiklos riziką ribojančių normatyvų. Stabilizacijos fondas sukauptomis lėšomis finansuotų mokumo užtikrinimo priemonių taikymą arba atsiskaitymą su likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditoriais tam, kad būtų išvengta centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos nemokumo. Jeigu iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nebūtų užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba kredito unijai būtų iškeliamas bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos solidariai atsakytų bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams.

Tokia sistema padėtų laikinų finansinių sunkumų patiriančioms kredito unijoms, apsaugotų centrinę kredito uniją ir kredito unijas, jos narius bei mokesčių mokėtojus nuo kredito unijų nemokumo sukeltų pasekmių. Dėl siūlomo reguliavimo, be to, kad būtų visiškai įgyvendintas Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytas principas „vienas už visus, visi už vieną“, rastųsi ekonominių paskatų centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms daug atidžiau stebėti vienų kitų veiklą.

Kadangi pastarųjų metų įvykiai Lietuvoje ir kitose valstybėse parodė, kad vien iš anksto kaupiamais stabilizacijos fondais grįstos stabilumo užtikrinimo sistemos nebuvo pakankamos užtikrinti kredito įstaigų veiklos stabilumą, CKUĮ projektu siūloma nustatyti, kad į stabilizacijos fondą būtų mokamos ne tik periodinės, tačiau ir papildomos įmokos. Įmokų dydis būtų apskaičiuojamas atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos turtą ir veiklos rizikingumą. Pažymėtina, kad papildomos įmokos būtų mokamos tik tada, jeigu stabilizacijos fondo lėšų nepakaktų įstatyme nustatytiems mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti. Be to, kredito unija turėtų teisę laikinai nemokėti papildomos įmokos, jeigu dėl jos sumokėjimo ji nevykdytų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Taip pat siūloma, kad iš papildomų įmokų surinktos ir paskolintos lėšos po to, kai jos būtų sugrąžintos į stabilizacijos fondą, būtų grąžinamos papildomas įmokas mokėjusioms centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms.

Stabilizacijos fondas turėtų užtikrinti, kad kredito unijai susiduriant su finansinėmis problemomis, jos galėtų būti išspręstos iš surinktų periodinių įmokų, taip nesukeliant kitoms kredito unijoms netikėtų sunkumų, o papildomos įmokos turėtų būti renkamos tik išskirtiniais atvejais, kai viena ar kelios kredito unijos susidurtų su netikėtais dideliais nuostoliais. Atsižvelgiant į tai siūloma nustatyti, kad stabilizacijos fondas būtų ne mažesnis nei 1 procentas nuo centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų turto sumos.

CKUĮ projektu taip pat siekiama nustatyti aiškią pareigą ir paskatas centrinei kredito unijai siekti, kad centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo sistema būtų veiksminga: nustatoma, kad centrinė kredito unija, turėdama informacijos apie centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos finansines problemas, privalo spręsti klausimą dėl iš stabilizacijos fondo finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, o jų nepritaikymas laiku neatleidžia centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų nuo pareigos atsakyti viena kitos kreditoriams centrinės kredito unijos ar kredito unijos likvidavimo atveju.

Kredito unijų sektoriaus savireguliacijos stiprinimas

CKUĮ projektu siūloma plačiau reguliuoti centrinės kredito unijos teises ir pareigas atliekant savo narių kredito unijų stebėjimą ir tikrinimą, nustatyti pareigą įgyvendinti prevencinio pobūdžio priemones, padedančias kredito unijoms laikytis jų veiklai keliamų reikalavimų. Įstatymu būtų suteikti įgaliojimai pačioms kredito unijoms (per centrinės kredito unijos visuotinį narių susirinkimą) nusistatyti principus dėl papildomų reikalavimų dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir

rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo. Taip pat centrinė kredito unija įgytų teisę duoti nurodymus kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms per nurodytą terminą pašalinti centrinei kredito unijai atliekant kredito unijų stebėseną ir tikrinimą nustatytus pažeidimus ir trūkumus arba imtis kitų įstatyme, centrinės kredito unijos įstatuose ir centrinės kredito unijos su kredito unijomis sudarytose sutartyse nustatytų veiksmų. Be to, CKUĮ projektu siūloma nustatyti, kad priežiūros institucija licencijos išdavimo metu ir atlikdama tolesnę centrinės kredito unijos priežiūrą prižiūrėtų, kaip centrinė kredito unija yra pasirengusi tinkamai vykdyti ir vykdo savo narių kredito unijų stebėjimo, tikrinimo ir kitas su savireguliacijos mechanizmu susijusias funkcijas.

Kiti siūlomi pakeitimai

CKUĮ projektu, siekiant mažinti administracinę naštą, siūloma atsisakyti dvipakopio licencijavimo (galiojančiame įstatyme nustatyta Centrinė kredito unija gali būti registruojama tik po to, kai yra gavusi priežiūros institucijos leidimą ją įsteigti, o teikti finansines paslaugas – tik po įsisteigimo gavusi licenciją) ir suteikti teisę jau veikiantiems juridiniams asmenims, nusprendusiems vykdyti centrinės kredito unijos veiklą, kreiptis dėl licencijos išdavimo nesteigiant kito juridinio asmens, o naujai steigiamiems juridiniams asmenims suteikti teisę gauti veiklos licenciją vienu etapu. Pagal siūlomas nuostatas steigiamą centrinę kredito uniją galės būti registruojama juridinių asmenų registre, o jei licencija išduodama veikiančiam juridiniam asmeniui – atitinkami pakeitimai juridinių asmenų registre daromi priežiūros institucijai išdavus licenciją.

Siekiant palengvinti centrinės kredito unijos galimybes pritraukti papildomo kapitalo, CKUĮ projekte numatoma, kad centrinės kredito unijos narių visuotiniam susirinkimui pritarus, be kredito unijų ir valstybės, centrinės kredito unijos nariu galės būti ir ne mažiau kaip 10 procentų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo investavęs fizinis arba juridinis asmuo. Toks asocijuotas narys galėtų turėti iki 10 procentų balsų dalį centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, tačiau visų asocijuotų narių balsų dalis negalėtų būti didesnė negu 1/3 visų balsų.

CKUĮ projektu siūlomi kai kurie redakciniai pakeitimai, taip pat pakeitimai, kurie centrinių kredito unijų veiklą reguliuojantį įstatymą suderins su kitų kredito įstaigų veiklą reguliuojančiais įstatymais.

CKUĮ projekto nuostatų taikymas veikiančiai centrinei kredito unijai

Siekiant sudaryti sąlygas iki įstatymo įsigaliojimo įsteigtai centrinei kredito unijai persitvarkyti pagal pasikeitusias įstatymo nuostatas, siūloma nustatyti pereinamąjį laikotarpį per kurį centrinė kredito unija galėtų pakeisti savo įstatus, atlikti kitus veiklos pertvarkymo veiksmus ir tęsti veiklą pagal pasikeitusius reikalavimus. Veikiančiai centrinei kredito unijai, kuri per įstatymo nustatytą terminą nepertvarkytų savo veiklos, būtų atšaukiama centrinės kredito unijos licencija ir ji įstatymų nustatyta tvarka turėtų būti likviduojama. Taip pat centrinė kredito unija galėtų būti reorganizuojama įsteigiant dvi ar daugiau centrinių kredito unijų arba likviduojama centrinės kredito unijos narių sprendimu.

KUĮ projektas

Privaloma narystė centrinėje kredito unijoje

KUĮ nustatomas reikalavimas visoms kredito unijoms priklausyti vienai iš centrinių kredito unijų. Toks reikalavimas (kartu su reikalavimais dėl savireguliacijos stiprinimo ir veiksmingų likvidumo bei mokumo užtikrinimo sistemų įdiegimo) yra būtinas tam, kad būtų užtikrintas finansų sistemos stabilumas, kas tiek tarptautiniu mastu, tiek ir Lietuvoje pripažįstamas svarbiu viešuoju interesu. Kaip yra pažymėjęs Konstitucinis Teismas (2013 m. gegužės 24 d., 2013 m. liepos 5 d. nutarimai), finansų srityje vykdoma ūkinė veikla yra viena iš specifinių ūkinės veiklos rūšių, kuriai būdinga tai, kad ją vykdančios tiesiogiai daroma įtaka šalies finansų sistemai, kartu ir visam šalies ūkiui; finansų sistemos stabilumas ir efektyvumas yra reikšmingas viešasis interesas, esminė rinkos veikimo sąlyga, lemianti šalies ūkio augimą, todėl pagal Konstituciją, *inter alia* jos 46 straipsnio 3

dalį, įstatymų leidėjas, reguliuodamas finansinę ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad būtų užtikrintas šalyje veikiančios finansų sistemos saugumas, stabilumas ir patikimumas.

Šiuo metu kredito unijų sektoriuje pastebimos susiskaidymo tendencijos: dalis kredito unijų nėra linkusios kooperuotis ir veikia atskirai. Tačiau atskirai veikiančios kredito unijos nėra pajėgios individualiai sukaupti pakankamas finansines atsargas, kurios užtikrintų jų veiklos tvarumą nepalankiomis sąlygomis (pvz., įvykus kelių didesnių skolininkų bankrotui). Kaip parodė pastarųjų metų patirtis, kredito unijos, kurios veikia nesikoooperuodamos, bankrutuoja dažniau (4 iš 5 bankrutavusių kredito unijų nebuvo Lietuvos centrinės kredito unijos narėmis).

Kooperacijos tarp kredito unijų stiprinimas per privalomą kredito unijų sektoriaus integraciją ir konsolidaciją užtikrintų geresnį kooperatinės veiklos principų įgyvendinimą, didesnį sektoriaus veiklos efektyvumą ir masto ekonomiją. Tai kooperatinės bendrovės teisinės formos kredito įstaigoje leistų sukaupti ir išlaikyti veiklos rizikai padengti reikalingą kapitalą, išspręstų rizikos valdymo ir vangaus narių dalyvavimo priimant strateginius veiklos sprendimus problemas bei sudarytų kitas sąlygas kredito unijoms saugiai ir patikimai, nekeliant grėsmės indėlininkų ir visuomenės interesams, teikti finansines paslaugas.

Kredito unijų kapitalo stiprinimas

Pagal KUI kredito unijai grąžinant nariui pajinius įnašus už papildomus pajus jie nėra mažinami proporcingai, atsižvelgiant į kredito unijos patvirtintoje metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas kredito unijos nuostolių sumas, kredito unija neturi galimybės, atsižvelgdama į grėsmes jos veiklos tęstinumui, atidėti pajinių įnašų grąžinimą. Siekiant, kad kredito unijų pajinis kapitalas būtų tvarus, siūloma KUI projekto 14 straipsnyje atitinkamai koreguoti atsiskaitymo su kredito unijos nariais tvarką ir nustatyti kredito unijai pareigą pajinio kapitalo sumažinimui gauti priežiūros institucijos leidimą.

KUI numato, kad atskaitymai iš kredito unijos pelno į kredito unijos privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą negali būti mažesni kaip 20 proc. kredito unijos grynojo pelno, iki privalomasis rezervas ar rezervinis kapitalas sudarys 1/5 kredito unijos nuosavo kapitalo. Tokie atskaitymai nėra pakankami tvariam kredito unijos kapitalui suformuoti. KUI projekte siūloma nustatyti, kad atskaitymai į kredito unijos privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą negali būti mažesni kaip 90 procentų kredito unijos paskirstytinojo pelno, kol privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas sudarys ne mažiau kaip 9/10 kredito unijos nuosavo kapitalo. Toks kapitalo formavimo modelis užtikrintų, kad kredito unija tiek steigimosi, tiek ir plėtros laikotarpiu turėtų pakankamą kapitalo, leidžiančio padengti galimus nuostolius, atsargą.

Kredito unijų valdymo ir vidaus kontrolės stiprinimas

Šiuo metu nėra efektyvios kredito unijų organų pusiausvyros, todėl didesnio efektyvumo siektina renkant tik vieną kolegialų organą. KUI projektu siūloma nustatyti, kad stebėtojų taryba kredito unijoje būtų sudaroma tik kredito unijos pasirinkimu. Tuo atveju, jei kredito unijoje stebėtojų taryba nebūtų sudaroma, KUI projekte siūloma racionalizuoti kredito unijos valdymo sistemą ir įtvirtinti galimybę kredito unijos valdybai atlikti priežiūros funkcijas. Siūlymas prisidės prie kredito unijų valdymo gerinimo, nes kredito unijos nariams bus suteikta galimybė apsispręsti dėl optimaliausios kredito unijos valdymo struktūros pasirinkimo. Tuo pačiu KUI projektu siūloma kai kurias stebėtojų tarybos funkcijas, labiau būdingas valdymo organui, perleisti valdybai, be to, siekiant sudaryti sąlygas į kredito unijos organus rinkti kuo labiau profesionalesnius asmenis, KUI projektu siūloma panaikinti reikalavimą kredito unijos organų nariais rinkti tik kredito unijos narius. Taip pat siūloma tam, kad būtų tinkamai atstovaujama visų narių interesams, tuo atveju, jei stebėtojų taryba nebūtų renkama, valdybą turėtų sudaryti ne mažiau 5 nariai.

KUI numato, kad kredito unija privalo turėti vidaus audito tarnybą ir kredito unijoje turi būti atliekamas nepriklausomas auditas, tik kai kredito unijos turtas pasiekia 3 000 000 eurų. KUI projekte kredito unijų valdymo patikimumui stiprinti bei pažeidimų prevencijai įtvirtinti siūloma nustatyti reikalavimą visoms kredito unijoms turėti vidaus audito tarnybą ir reikalavimą, kad kredito

unijos metinės finansinės ataskaitos būtų patikrintos ne kredito unijos revizijos komisijos (revizoriaus), o nepriklausomo atestuoto auditoriaus ar audito įmonės.

Priežiūros institucijos pareigos ir teisės

KUĮ projekte siūloma įtvirtinti nuostatas dėl priežiūros institucijos glaudesnio bendradarbiavimo su kredito unijų stebėjimo ir tikrinimo funkciją atliekančiomis centrinėmis kredito unijomis.

KUĮ projektu siūloma tikslinti priežiūros institucijų teises, peržiūrint priežiūros institucijos teises, poveikio priemones, taikymo pagrindus. KUĮ projektu siūloma tikslinti nuostatas dėl priežiūros institucijos galimų taikyti nuobaudų taikymo tvarkos: priimant sprendimus dėl poveikio priemonių turi būti įvertintas pažeidėjo finansinis pajėgumas ir atsižvelgiama į dėl pažeidimo gautų pajamų dydį, kitokios turinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydį, kitas lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes.

KUĮ projekte siūloma atriboti kredito unijos veiklos apribojimo paskelbimo poveikio priemonę nuo poveikio priemonės paskirtį laikinąjį administratorių, kadangi kredito unijų veiklos priežiūros praktika parodė, kad kartais yra būtinybė paskirti kredito unijos laikinąjį administratorių neapribojant kredito unijos veiklos. Kadangi pagal KUĮ projektą priežiūros institucija priimdama sprendimą skirti laikinąjį administratorių galės ne tik nustatyti, kad kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai laikinai sustabdomi ir šių organų įgaliojimus laikinai perima paskirtas laikinasis administratorius, bet ir nustatyti, kad kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai nėra stabdomi, tačiau šiems organams prieš priimant konkrečius sprendimus ar imantis tam tikrų veiksmų bus būtina gauti laikinojo administratoriaus pritarimą, KUĮ projekte atsisakyta iš esmės identiškų nuostatų dėl laikinojo atstovo kredito unijos veiklos priežiūrai skyrimo.

KUĮ projekte taip pat atsisakyta nuostatų dėl kredito unijų turto, teisių, sandorių ir įsipareigojimų perdavimo, taip pat nei šiame įstatyme, nei CKUĮ projekte nesiūloma reguliuoti kitų su rimtomis finansinėmis problemomis susidūrusioms kredito įstaigoms taikytinų pertvarkymo priemonių. Laikytasi pozicijos, kad iš stabilizacijos fondo finansuojamos priemonės turėtų būti taikomos vadovaujantis pačių centrinių kredito unijų ir kredito unijų organų priimtais sprendimais ir jų sudarytomis sutartimis (išliktų galimybė, esant reikalui, priežiūros institucijai paskirti laikinąjį administratorių, taikyti kitas poveikio priemones ir privalomus nurodymus), o valstybės institucijų sprendimais pertvarkymo priemonės būtų taikomos (jeigu iš stabilizacijos fondo finansuojamos priemonės nebūtų taikomos arba jos nepasiteisintų) vadovaujantis įstatymų, kurie bus priimti įgyvendinus 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema.

Kiti KUĮ pakeitimai

KUĮ projektu, siekiant mažinti administracinę naštą, siūloma suteikti teisę jau veikiantiems juridiniams asmenims, nusprendusiems vykdyti kredito unijų veiklą, kreiptis dėl licencijos išdavimo nesteigiant kito juridinio asmens. Pagal siūlomas nuostatas steigiama kredito unija galės būti registruojama juridinių asmenų registre, o jei licencija išduodama veikiančiam juridiniam asmeniui – atitinkami pakeitimai juridinių asmenų registre daromi priežiūros institucijai išdavus licenciją. KUĮ nurodyta kredito unijų steigimo procedūra iš esmės identiška Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatyme nustatyta kooperatinių bendrovių steigimo procedūrai, todėl KUĮ projektu siūloma atsisakyti perteklinio kredito unijos steigimo proceso reglamentavimo.

KUĮ numato, kad kredito unija negali būti pertvarkoma. Kredito unijai, pasiekusiai tam tikras veiklos apimtis bei kapitalo dydį, turėtų būti numatyta galimybė tęsti veiklą kaip bankui. Todėl KUĮ projekte siūloma numatyti, kad kredito unija gali būti pertvarkoma į pagal Lietuvos Respublikos bankų įstatymą išduotą banko licenciją turinčią akcinę bendrovę arba uždaryją akcinę bendrovę. Kredito unija galėtų būti pertvarkoma tik gavusi priežiūros institucijos sutikimą vykdyti kredito unijos pertvarkymą.

KUĮ projektu taip pat siūlomi kai kurie redakciniai pakeitimai, siekiant teisinio aiškumo tikslinamos kai kurios nuostatos, taip pat siūlomi pakeitimai, kurie kredito unijų veiklą reguliuojantį įstatymą suderins su kitų kredito įstaigų veiklą reguliuojančiais įstatymais.

KUĮ projekto nuostatų taikymas veikiančioms kredito unijoms

Kaip minėta aukščiau, siekiant stiprinti kredito unijų sektoriaus integraciją ir dėl kitų šiame aiškinamajame rašte nurodytų priežasčių KUĮ projektu nustatomas reikalavimas visoms kredito unijoms priklausyti vienai iš centrinių kredito unijų. Tačiau svarbu užtikrinti, kad į centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą susijungusios kredito unijos būtų finansiškai patikimos. Todėl KUĮ projekte nustatyta, kad turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas visų kredito unijų turto kokybės vertinimas. Tai padėtų užtikrinti kredito unijų tarpusavio pasitikėjimą ir sudarytų prielaidas tvariai viso kredito unijų sektoriaus raidai ateityje. Kredito unijų turto kokybės vertinimą organizuotų priežiūros institucija, pasitelkdama audito įmones, turto vertintojus ar kitus tinkamą kvalifikaciją turinčius asmenis.

Jei atlikus kredito unijos turto kokybės vertinimą būtų nustatyta, kad kredito unija yra nemoki, priežiūros institucija kredito unijai atšauktų išduotą kredito unijos licenciją, o jei būtų nustatyta, kad kredito unija nevykdo reikalavimo mažiausiam kredito unijos kapitalui ir (ar) kapitalo pakankamumo normatyvo ir tokios susidariusios padėties kredito unija neištaisytų, tokia kredito unija negalėtų būti priimta į centrinę kredito uniją ar būti centrinės kredito unijos steigėja, o kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare, iš centrinės kredito unijos narių turėtų būti pašalinta.

KUĮ projekte taip pat numatyta, jei kredito unija iki įstatyme nustatyto termino neįstotų į centrinę kredito uniją ar nebūtų reorganizuota, pertvarkyta ar likviduota, priežiūros institucija kredito unijai atšauktų išduotą kredito unijos licenciją.

Taip pat KUĮ projektu siūloma nustatyti 10 metų pereinamąjį laikotarpį tvariam kredito unijų kapitalui sukaupti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės nurodytos šio aiškinamojo rašto 4 dalyje.

Po pagal įstatymų projektus atlikto veikiančių kredito unijų turto kokybės vertinimo gali būti nustatyta, kad kai kurios kredito unijos nėra finansiškai patikimos ir turi būti likviduotos. Tačiau kredito unijų finansinės būklės įvertinimas ir kredito unijų, kurios neatitinka reikalavimų ir nesugeba persitvarkyti, pašalinimas iš rinkos yra būtina sąlyga tam, kad būtų užtikrintas kredito unijų tarpusavio pasitikėjimas ir kredito unijų sektorius tvarumas.

Priėmus įstatymų projektus iki įstatymų projektų įsigaliojimo įsteigta centrinė kredito unija ir kredito unijos turės persitvarkyti pagal pasikeitusius reikalavimus, o toms, kurios nepersitvarkys arba dalyvių sprendimu nebus reorganizuotos arba likviduotos, turės būti atšauktos licencijos ir jos turės būti likviduotos teismo sprendimu. Tačiau įstatymų projektais persitvarkymui pagal pasikeitusį reguliavimą numatyti pakankami pereinamieji laikotarpiai.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima įstatymų įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai visų pirma sudarys sąlygas Lietuvos Respublikoje veikti ne vienai, o kelioms centrinėms kredito unijoms, bus supaprastinta centrinės kredito unijos licencijavimo procedūra. Be to, priimti įstatymų projektai sudarys sąlygas sustiprinti kooperaciją kredito unijų sektoriuje, užtikrins geresnį rizikos pasidalijimą ir veiklos efektyvumą. Kredito unijos galės lengviau konkuruoti su kitomis kredito ir mokėjimo paslaugas teikiančiomis įstaigomis.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, teisės aktai, kuriuos būtina priimti, galiojantys teisės aktai, kuriuos reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
 Su priimtų įstatymų projektų nuostatomis turės būti suderinti Lietuvos banko teisės aktai.

9. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymų projektuose vartojamos sąvokos ir (ar) jas įvardijantys terminai nekeičiami, taip pat nesiūlomos naujos sąvokos.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektai neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir parengimo terminai

Teikiamiems įstatymų projektams įgyvendinti bus parengti ir priimti Lietuvos banko teisės aktai.

12. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Po atlikto veikiančių kredito unijų turto kokybės vertinimo gali būti nustatyta, kad kai kurios kredito unijos nėra finansiškai patikimos ir turi būti likviduotos. Dėl šios priežasties gali iškilti Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme numatytų indėlių draudimo išmokų mokėjimo poreikis.

Taip pat gali iškilti centrinės kredito unijos finansavimo poreikis, jeigu pasibaigus įstatymų projektuose nustatytam pereinamajam laikotarpiui ir atsiradus pareigai centrinei kredito unijai teisės aktuose nustatytus reikalavimus vykdyti remiantis konsoliduota būkle, paaiškėtų, kad centrinė kredito unija, dėl tvaraus kapitalo trūkumo kredito unijose centrinės kredito unijos narėse, nevykdo teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektais siūlomiems pakeitimams specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „kredito unija“, „centrinė kredito unija“, „mokumo užtikrinimo sistema“.

Teikia Seimo nariai:
 Bronius Bradauskas
 Andrius Palionis
 Saulius Bucevičius
 Rytas Kupčinskas
 Jolita Vaickienė
 Remigijus Žemaitaitis

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymą Nr. I-796 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ
ĮSTATYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas reglamentuoja kredito unijų steigimo, licencijavimo, veiklos, pabaigos, pertvarkymo ir priežiūros tvarką, kad kredito unijų sistema būtų stabili, patikima, veiksminga ir saugi.

2. Šiuo įstatymu įgyvendinamas įstatymo priede nurodytas Europos Sąjungos teisės aktas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Apyvartai proporcingos išmokos** – išmokos kredito unijos nariams ir asocijuotiems nariams (toliau – nariai) iš pelno, mokamos proporcingai kredito unijos narių palūkanų apyvartai kredito unijoje.

2. **Centrinė kredito unija** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme.

3. **Klientas** – kredito unijos narys ar kitas asmuo, kuriam pagal šį įstatymą kredito unija teikia finansines paslaugas.

4. **Kredito unija** – kredito įstaiga, kuri turi licenciją verstis, ir verčiasi indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš šiame įstatyme nustatytų neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų šiame įstatyme nustatytų finansinių paslaugų teikimu šio įstatymo nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę.

5. **Kredito unijos licencija** (toliau – **licencija**) – šio įstatymo nustatyta tvarka išduotas leidimas teikti licencinės finansines paslaugas, nustatytas šiame įstatyme.

6. **Kredito unijos nario palūkanų apyvarta kredito unijoje** (toliau – **apyvarta**) – finansiniais metais kredito unijos nario gautų iš kredito unijos palūkanų pajamų ir kredito unijai sumokėtų palūkanų išlaidų suma.

7. **Negražintinos lėšos** – kredito unijos iš trečiųjų asmenų kaip dovana, parama ar auka gautos lėšos, kurios pereina kredito unijos nuosavybėn ir neatsispindi kredito unijos įsipareigojimuose.

8. **Pagrindinis pajaus vardinis dokumentas** (toliau – **pagrindinis pajus**) – kredito unijos nario įsigytas pajaus vardinis dokumentas, kuriuo suteikiama teisė kredito unijos visuotiniame narių susirinkime turėti vieno balso teisę sprendžiant šio susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus ir gauti dividendus, taip pat kitos šiame įstatyme nustatytos teisės, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, apribotas pagal šį įstatymą.

9. **Pajaus vardinis dokumentas** (toliau – **pajus**) – vertybinis popierius, patvirtinantis asmens dalyvavimą kredito unijos kapitale, suteikiantis kredito unijos nariui turtines ir neturtines teises, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, kurios apribotos pagal šį įstatymą.

10. **Pajinis įnašas** – į kredito uniją asmens įmokėta pinigų suma, kuri naudojama kredito unijos pajiniam kapitalui sudaryti.

11. **Papildomas pajus** – kredito unijos nario, turinčio pagrindinį pajų, įsigytas pajus, kuriuo suteikiama teisė gauti dividendus, taip pat kitos šiame įstatyme nustatytos teisės, tačiau nesuteikiama balso teisė kredito unijos visuotiniame narių susirinkime.

12. Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme.

3 straipsnis. Kredito unijos pavadinimas, teisinė forma, buveinė, veiklos tikslas, kredito unijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai

1. Žodžius „kredito unija“ ar kitokius šių žodžių junginius arba jų vedinius Lietuvos Respublikoje gali vartoti savo pavadinime, reklamoje ar kitais tikslais pagal šį įstatymą veikiančios kredito unijos, išskyrus atvejus, kai akivaizdu, kad šių žodžių vartojimas nesusijęs su licencinių finansinių paslaugų teikimu. Kredito unijos pavadinimui Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo 3 straipsnio 4 dalies nuostata netaikoma.

2. Kredito unijos, kaip juridinio asmens, teisinė forma gali būti tik kooperatinė bendrovė.

3. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre įregistruotos ir turinčios šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją kredito unijos buveinė turi būti Lietuvos Respublikoje.

4. Kredito unijos pagrindinis veiklos tikslas – tenkinant savo narių ūkinius ir socialinius poreikius teikti savo nariams indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo, jų skolinimo ir kitas finansines paslaugas.

5. Kredito unijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, šiuo įstatymu, kitais įstatymais, priežiūros institucijos priimtais teisės aktais ir savo įstatais. Kredito unijos taip pat vadovaujasi Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

4 straipsnis. Kredito unijos narystė centrinėje kredito unijoje

1. Kredito unija privalo būti centrinės kredito unijos nare. Kredito unija gali būti tik vienos centrinės kredito unijos nare.

2. Kredito unija turi teisę pateikti centrinei kredito unijai prašymą išstoti iš centrinės kredito unijos tik kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą išstoti iš centrinės kredito unijos ir gavus priežiūros institucijos leidimą išstoti iš kredito unijos.

3. Kredito unija, norėdama gauti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir šiuos dokumentus bei duomenis:

1) kredito unijos organų sprendimus ir (arba) kitus dokumentus, susijusius su kredito unijos išstojimu iš centrinės kredito unijos, kuriuose turi būti nurodyti duomenys ir priežastys, dėl kurių kredito unija išstoja iš centrinės kredito unijos;

2) kredito unijos organų patvirtintą kredito unijos reorganizavimo, pertvarkymo ar likvidavimo planą, jei kredito uniją neketina tapti kitos centrinės kredito unijos nare arba dokumentus ir (ar) duomenis apie numatomą įstojimą į kitą centrinę kredito uniją arba kitos centrinės kredito unijos steigimą.

4. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi šiame įstatyme nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) nėra išspręsta, kaip bus užtikrintas kredito unijos veiklos tęstinumas arba kaip kredito unija bus reorganizuojama, pertvarkoma ar likviduojama arba pateiktas planas ir kiti dokumentai leidžia daryti išvadą, kad išdavus leidimą bus pažeidžiami kredito unijos indėlininkų ir kitų kredito unijos kreditorių turtiniai interesai.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo išstoti iš centrinės kredito unijos išdavimo ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą gavimo dienos.

5 straipsnis. Kredito unijos teikiamos finansinės paslaugos ir kita veikla

1. Kredito unija privalo teikti šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą licencinę finansinę paslaugą ir turi teisę teikti šio straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose ir 3 dalyje nustatytas finansines paslaugas, įskaitant finansines paslaugas užsienio valiuta, jeigu šios teisės neapribotos šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka.

2. Licencinės finansinės paslaugos:

- 1) indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių;
- 2) Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnyje nustatytos mokėjimo paslaugos;
- 3) elektroninių pinigų leidimas.

3. Nelicencinės finansinės paslaugos:

- 1) indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas;
- 2) skolinimas (įskaitant hipotekines paskolas);
- 3) kelionių čekių, vekselių ir kitų mokėjimo priemonių administravimas, jei šios veiklos neapima šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos mokėjimo paslaugos;

4) finansinių laidavimų ir finansinių garantijų teikimas;

5) finansinis tarpininkavimas (agento veikla), kaip tą numato Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas;

6) pinigų tvarkymas;

7) kreditingo vertinimo paslaugos;

8) seifo kambarių nuoma;

9) valiutos keitimas (grynaisiais pinigais).

4. Kredito unija turi teisę teikti finansines paslaugas:

1) savo nariams;

2) kredito unijų asociacijoms;

3) kredito unijoms;

4) centrinei kredito unijai, kurios nare yra kredito unija;

5) asmenims, kurių reikalavimai ir (arba) įsipareigojimai perėjo kredito unijai po kitos kredito unijos reorganizavimo, tačiau ne ilgiau kaip iki šių asmenų sudarytų sutarčių su kita kredito unija dėl tokių reikalavimų ir (arba) įsipareigojimų galiojimo pabaigos.

5. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkte ir 3 dalies 3, 6, 7, 8, 9 punktuose nurodytas finansines paslaugas kredito unija turi teisę teikti visiems asmenims.

6. Be šio straipsnio 4 dalyje nurodytų asmenų, indėlius ir kitas grąžintinas lėšas kredito unija turi teisę priimti ir iš Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų, tarp jų iš viešųjų įstaigų, kurių dalininkės yra valstybės ar savivaldybių institucijos, jeigu tai numatyta kredito unijų steigimo dokumentuose, Lietuvos Respublikoje įsteigtų asociacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų, profesinių sąjungų organizacijų, labdaros ir paramos fondų, tarptautinių ar užsienio valstybių labdaros ir paramos fondų, kredito unijos narių steigiamų juridinių asmenų, kurie gali būti kredito unijos asocijuotais nariais pagal šio įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus reikalavimus, taip pat Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka iš kredito unijos narių nepilnamečių vaikų (įvaikių) ar globojamų vaikų, jeigu bent vienas iš tėvų ar globėjų (rūpintojų) yra kredito unijos narys.

7. Kredito unija turi teisę įsigyti tik ne nuosavybės vertybinius popierius, atitinkančius priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus kriterijus ir juose nustatyta tvarka.

8. Kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo, gali verstis tik tokia kita veikla, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu.

9. Kredito unijai draudžiama steigti įmones, taip pat būti jų dalyve, išskyrus teisę būti centrinės kredito unijos dalyve.

10. Kredito unija savo veiklą turi organizuoti ir vykdyti taip, kad jos veikla būtų stabili ir patikima.

11. Kredito unija savo veiklą turi organizuoti ir vykdyti taip, kad kiekvienas kredito unijos narys turėtų vienodą galimybę pasinaudoti kredito unijos teikiamomis finansinėmis paslaugomis.

12. Jeigu kredito unija nusprendžia pati nevykdyti tam tikros veiklos, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu ir sudaryti sandorius dėl atitinkamų paslaugų teikimo kredito unijai su kitais asmenimis (toliau – kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimas), tai, prieš sudarydama tokius sandorius, kredito unija privalo pranešti priežiūros institucijai ir jai pateikti šios institucijos teisės aktų nustatytą informaciją. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo reikalavimus.

13. Lietuvos Respublikos teismai, kitos Lietuvos Respublikos institucijos ar pareigūnai, prieš priimdami sprendimus, kuriais apribojama kredito unijos teisė teikti finansines paslaugas neapibrėžtai kredito unijos klientų grupei, privalo gauti, o priežiūros institucija privalo pateikti savo išvadą dėl šių sprendimų įtakos kredito unijos ir visos kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui.

ANTRASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOJOS STEIGIMAS IR LICENCIJAVIMAS

6 straipsnis. Kredito unijos steigimas

1. Kredito unija steigiama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos finansų įstatigų įstatymo, šio įstatymo ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Kredito unija gali būti steigiama tik neribotam laikui.

3. Steigiama kredito unija registruojama juridinių asmenų registre, o jei licencija išduodama ne steigiamai kredito unijai, atitinkami pakeitimai juridinių asmenų registre daromi tik po to, kai priežiūros institucija išduoda licenciją.

4. Steigiamos kredito unijos įstatatai, taip pat įstatų pakeitimai turi būti pateikti juridinių asmenų registro tvarkytojui per 18 mėnesių atitinkamai nuo įstatų pasirašymo dienos ar nuo visuotinio narių susirinkimo sprendimo pakeisti įstatus priėmimo dienos, o to per šį terminą neatlikus, kredito unijos įstatatai (įstatų pakeitimai) netenka galios.

7 straipsnis. Licencija

1. Licencija išduodama neterminuotam laikui.

2. Licenciją priežiūros institucija išduoda įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyta tvarka.

3. Steigiama kredito unija, norėdama gauti licenciją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus ir informaciją, įskaitant:

- 1) kredito unijos steigimo sutartį;
- 2) kredito unijos įstatus;
- 3) steigiamojo susirinkimo protokolą;
- 4) steigėjų (jei juridinis asmuo jau įsteigtas – narių) sąrašą, dokumentus ir informaciją apie kredito unijos steigėjų (narių) tapatybę, kiekvieno iš jų įsigytus pagrindinius ir papildomus pajus ir pajinių įnašų dydžius, taip pat dokumentus ir informaciją, įrodančius, kad lėšos, panaudotos pajiniams įnašams, yra gautos teisėtai;
- 5) dokumentus, patvirtinančius, kad visi kredito unijos pajiniai įnašai yra įmokėti;
- 6) steigiamojo susirinkimo išrinktų kredito unijos vadovų, kuriems eiti pareigas turi būti gautas priežiūros institucijos leidimas, sąrašą ir priežiūros institucijos nustatyti dokumentai, reikalingi šių asmenų tinkamumui pagal šio įstatymo 27 straipsnio nuostatas įvertinti;
- 7) dokumentus, patvirtinančius, kad kredito unijos pajinio kapitalo dydis yra ne mažesnis kaip šio įstatymo nustatytas mažiausias kredito unijos kapitalo dydis;

8) kredito unijos veiklos planą trejiems metams. Veiklos plano sudarymo reikalavimus nustato priežiūros institucija;

9) valdymo ir organizacinės struktūros aprašymą;

10) apskaitos politikos projektą ir detalią apskaitos sistemos aprašymą;

11) dokumentus ir informaciją, patvirtinančius, kad kredito unija turi tinkamus vidaus kontrolės sistemą, darbuotojus, technines, informacines, technologines apsaugos užtikrinimo priemones, patalpas ir turto draudimą;

12) centrinės kredito unijos, kurios nare kredito unija ketina tapti, išvadą, kad kredito unija atitinka centrinės kredito unijos įstatuose nustatytas priėmimo į centrinės kredito unijos narius sąlygas.

4. Priežiūros institucija jos nustatyta tvarka turi teisę atlikti steigiamos kredito unijos, prašančios išduoti licenciją, pasirengimo teikti finansines paslaugas patikrinimą vietoje.

5. Priežiūros institucijos prašymu valstybės ir savivaldybių institucijos, taip pat kiti asmenys privalo nedelsdami priežiūros institucijai pateikti jų turimą informaciją apie steigiamos kredito unijos steigėjus, narius, vadovus, jų finansinę būklę, veiklą, nustatytus įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, atliktų patikrinimų ir revizijų išvadas bei kitą informaciją, kuri priežiūros institucijai reikalinga priimant sprendimą dėl licencijos išdavimo.

6. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus bei informaciją, priimti sprendimą dėl licencijos išdavimo ir pranešti apie jį steigiamai kredito unijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar informacijos, sprendimas turi būti priimamas ir apie jį turi būti pranešama steigiamai kredito unijai per 3 mėnesius nuo papildomų dokumentų ir informacijos gavimo dienos. Tačiau bet kuriuo atveju sprendimas dėl licencijos išdavimo turi būti priimtas ir apie jį turi būti pranešta steigiamai kredito unijai per 12 mėnesių nuo prašymo gavimo dienos.

7. Licencijos prašančios steigiamos kredito unijos įstatai, veiklos planas, valdymo ir organizacinė struktūra, rizikos valdymo sistema, apskaitos sistema, vidaus kontrolės sistema, techninės, informacinės, technologinės apsaugos užtikrinimo priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą kredito unijos veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus, taip pat steigiamai kredito unijai turi atitikti kitus šio įstatymo nustatytus reikalavimus, įskaitant reikalavimus mažiausiam kredito unijos kapitalui, buveinei, kredito unijos steigėjams, nariams, kredito unijos vadovams, ir būti pasirengusi saugiai ir patikimai teikti finansines paslaugas.

8. Priežiūros institucija atsisako išduoti licenciją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikta ne visa teisės aktuose nustatyta ar papildomai pareikalauta informacija arba ji neteisinga;

2) steigiamai kredito unijai neatitinka šio straipsnio 7 dalyje nustatytų reikalavimų.

9. Apie priimtą sprendimą dėl licencijos išdavimo pranešama juridinių asmenų registro tvarkytojui. Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

10. Kredito unija turi teisę pradėti teikti finansines paslaugas tik gavusi licenciją ir įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija išduodama ne steigiamai kredito unijai, – tik gavusi licenciją ir įregistravusi atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre.

11. Licenciją turinti kredito unija visada privalo atitikti reikalavimus, kurie nustatyti licencijos išdavimui. Kredito unija šiame įstatyme ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytais atvejais ir tvarka privalo informuoti priežiūros instituciją apie informacijos, kuri buvo pateikta licencijai gauti, pasikeitimus.

12. Kredito unijai draudžiama perleisti licencijos suteikiamas teises ar kitaip leisti kitam asmeniui teikti licencines finansines paslaugas ne kredito unijos vardu ir jos naudai.

8 straipsnis. Licencijos atšaukimas ar jos galiojimo sustabdymas

1. Licencijos atšaukimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas. Be Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pagrindų, licencija gali būti atšaukiama priežiūros institucijos sprendimu, jeigu:

- 1) kredito unija neatitinka reikalavimų, kurie nustatyti licencijos išdavimui;
- 2) kredito unija pasibaigia dėl reorganizavimo ar priimamas sprendimas likviduoti kredito uniją;
- 3) užbaigtas kredito unijos pertvarkymas pagal šio įstatymo 71 straipsnį;
- 4) kredito unija neįmoka pirmosios (avansinės) draudimo įmokos pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, jei ji ją privalo mokėti, arba draudimas nutraukiamas visam laikui;
- 5) kredito unija, kai buvo įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija buvo išduota ne steigiamai kredito unijai, – kai įregistravo atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre, netapo centrinės kredito unijos nare arba pasibaigus jos narystei vienoje centrinėje kredito unijoje netapo kitos centrinės kredito unijos nare.

2. Apie licencijos atšaukimą ar jos galiojimo sustabdymą pranešama kredito unijai ir juridinių asmenų registro tvarkytojui. Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

3. Priežiūros institucijos sprendimas atšaukti licenciją turi būti motyvuotas.

4. Licencija taip pat gali būti atšaukiama ar jos galiojimas gali būti sustabdomas šio įstatymo aštuntajame skirsnyje nustatytais pagrindais ir tvarka.

5. Atšaukus licenciją, kredito unija neturi teisės teikti finansinių paslaugų, išskyrus, kiek tai būtina, atsiskaityti su kredito unijos kreditoriais, ir šio įstatymo devintajame ir dešimtajame skirsniuose nustatyta tvarka turi būti sprendžiamas klausimas dėl kredito unijos likvidavimo ar bankroto bylos jai kėlimo.

9 straipsnis. Kredito unijos filialai, atstovybės ir kiti struktūriniai padaliniai

1. Kredito unija filialus ir kitus kredito unijos įstatuose nurodytus struktūrinius padalinius gali steigti įstatuose nustatyta tvarka tik Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia savivaldybe besiribojančių kitų kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose.

2. Kredito unijos filialo nuostatai, kredito unijos filialo ir kitų struktūrinių padalinių, teikiančių finansines paslaugas, valdymo ir organizacinė struktūra, apskaitos sistema, apsaugos užtikrinimo priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą jų veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus.

3. Visi kredito unijos struktūriniai padaliniai, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, turi turėti ryšio priemonių, užtikrinančių informacijos apie atliktas operacijas perdavimą į kredito unijos buveinę kredito unijos nustatyta tvarka taip, kad būtų galima sudaryti kredito unijos dienos balansą.

4. Kredito unijos atstovybė neturi teisės teikti finansinių paslaugų.

TREČIASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS NARIAI

10 straipsnis. Kredito unijos nariai

1. Kredito unijos nariais gali būti veiksnūs fiziniai asmenys, kurie atitinka vieną iš šių kredito unijos pasirinktų narystės kriterijų:

1) gyvena, dirba arba mokosi Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ar su šia savivaldybe besiribojančių kitų kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose, arba;

2) dirba įmonėse, įstaigose, kurias vienija ta pati ekonominės veiklos rūšis, arba;

3) priklauso atitinkamos ekonominės veiklos šakos profesinei sąjungai arba jų susivienijimui.

2. Kredito unijos nariais gali būti kredito unijos nario sutuoktinis (sugyventinis), kartu gyvenantys vaikai (įvaikiai) ir tėvai (įtėviai), neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus.

3. Konkretus šio straipsnio 1 dalyje nurodytas narystės kriterijus turi būti nurodytas kredito unijos įstatuose. Kredito unijos nariu gali tapti asmuo, atitinkantis kredito unijos įstatuose nustatytą kriterijų, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytą atvejį.

4. Kredito unijos asocijuotais nariais gali būti šie Lietuvos Respublikoje įregistruoti ir Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia savivaldybe besiribojančių kitų kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose buveinę turintys juridiniai asmenys:

1) asociacijos, profesinės sąjungos, profesinių sąjungų susivienijimai, religinės bendruomenės ir bendrijos, advokatų profesinės bendrijos, sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos, viešosios įstaigos, kurių dalininkė nėra valstybė ar savivaldybė, šeimos, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), žemės ūkio bendrovės;

2) kredito unijos narių – fizinių asmenų individualios įmonės, taip pat tikrosios ūkinės bendrijos, komanditinės ūkinės bendrijos, uždarnosios akcinės bendrovės, mažosios bendrijos, kuriose kredito unijos narys ar nariai valdo įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, suteikiančias teisę kontroliuoti įmonės veiklą. Šiame punkte nurodyti juridiniai asmenys gali būti kredito unijos asocijuotais nariais, jeigu jie atitinka Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme numatytų vidutinių, mažų ir labai mažų įmonių sąvokų apibrėžtį.

5. Kredito unijos įstatuose gali būti nustatyta ir papildomų kredito unijos narių priėmimo į kredito uniją kriterijų.

6. Jeigu reorganizavime dalyvauja kredito unijos, kurių buveinės įregistruotos vienos Lietuvos Respublikos apskrities teritorijoje, kurių narystės kriterijai atitinka šio straipsnio 1 dalies 1 punktą, po reorganizavimo veiklą vydančios kredito unijos narystės kriterijus gali apimti reorganizuojamos ir reorganizavime dalyvaujančios vienos ar kelių kredito unijų narystės kriterijus. Jeigu reorganizavime dalyvauja kredito unijos, kurių buveinės įregistruotos skirtingose apskrityse esančiose savivaldybėse, tokiu atveju po reorganizavimo veiklą vydančios kredito unijos nariais gali būti fiziniai asmenys, jeigu jie gyvena, dirba arba mokosi Lietuvos Respublikos apskrities, kurios savivaldybėje įregistruota po reorganizavimo veiklą vydančios kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia apskritimi besiribojančių kitų po reorganizavimo veikiančios kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose. Šios nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir po reorganizavimo veiklą vydančios kredito unijos asocijuotiems nariams.

7. Kredito unijos asocijuotas narys privalo vykdyti visas kredito unijos nario pareigas ir gali naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas. Kredito unijos įstatuose gali būti numatyta ir kitų asocijuoto nario teisių apribojimų: nustatytas didžiausias indėlis, kurį leidžiama priimti iš vieno asocijuoto nario, apribotas pajinio įnašo ir (ar) paskolos dydis, reglamentuota indėlio sugrąžinimo tvarka ir kita.

8. Mažiausiai kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių, yra 150.

9. Kredito unijos nariais negali būti:

1) asmenys, teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka priežiūros institucijai nepateikę duomenų, leidžiančių nustatyti jų tapatybę, dalyvius, veiklą, finansinę būklę, juridinio asmens vadovus (juridinio asmens organų, išskyrus dalyvių susirinkimą, narius);

2) asmenys, nesutinkantys, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytoms licencijoms, leidimams ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie juos, įskaitant asmens duomenis ir informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

10. Kredito unija privalo Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tvarkyti kredito unijos narių registrą, kuriame nurodomi kredito unijos nariai ir asocijuoti nariai.

11. Kredito unijos nariai privalo narių teisėmis naudotis ir pareigas atlikti taip, kad kredito unija veiktų stabiliai ir patikimai.

12. Asmuo kredito unijos nariu gali būti priimtas, jeigu jis atitinka visus kredito unijos nariui keliamus reikalavimus, nustatytus šiame įstatyme ir kredito unijos įstatuose.

11 straipsnis. Kredito unijos nario teisės ir pareigos

1. Kredito unijos narys turi šias teises:

1) dalyvauti kredito unijos visuotiniuose narių susirinkimuose ir balsuodamas turėti tik vieną balsą;

2) rinkti kredito unijos valdymo ir priežiūros organus ir būti išrinktas į juos;

3) gauti informaciją apie kredito unijos metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius, valdybos ataskaitas dėl kredito unijos veiklos, visuotinių narių susirinkimų protokolus ir sprendimus. Atsisakyti suteikti informaciją galima, jeigu joje yra kredito unijos paslapčių. Atsisakymas pateikti prašomus dokumentus ar informaciją turi būti įforminamas raštu, jeigu to reikalauja kredito unijos narys. Ginčus dėl kredito unijos nario teisės gauti informaciją sprendžia teismas;

4) apskųsti teismui visuotinio narių susirinkimo, valdymo ir priežiūros organų nutarimus;

5) išstoti iš kredito unijos;

6) gauti nariams skirstomo pelno dalį;

7) gauti likviduojamos kredito unijos turto dalį, proporcingą jo pajinio įnašo dydžiui;

8) palikti testamentu savo pagrindinį ir (ar) papildomus pajus vienam ar keliems asmenims;

9) kredito unijos valdybos sutikimu perleisti savo pagrindinį ir (ar) papildomus pajus kitų asmenų nuosavybėn. Valdyba neduoda sutikimo perleisti pajų, jeigu jį įgyjantis asmuo pagal šį įstatymą negali būti kredito unijos nariu ar neatitinka narystės kriterijaus;

10) reikalauti, kad kredito unija grąžintų jo pajinį įnašą ar pajinio įnašo dalį, laikydamosi šio įstatymo 14 ir 47 straipsniuose nustatytos tvarkos.

2. Kredito unijos įstatuose gali būti numatytos ir kitos nario teisės, neprieštaraujančios Lietuvos Respublikos įstatymams.

3. Kredito unijos narys neturi teisės balsuoti visuotiniame narių susirinkime, kai visuotinis narių susirinkimas sprendžia jo narystės kredito unijoje klausimą, taip pat kitais kredito unijos įstatuose numatytais atvejais, kai jis yra tiesiogiai suinteresuotas.

4. Kredito unijos narys privalo:

1) turėti kredito unijoje ne mažesnio, negu šio įstatymo ir įstatų nuostatos reikalauja, dydžio pagrindinį pajų;

2) laiku pranešti apie savo narystės kredito unijoje pagrindo išnykimą;

3) įstatuose nurodytu laiku ir tvarka mokėti stojamąjį mokestį, pajinius įnašus ir kitus papildomus įnašus;

4) laikytis įstatų, vykdyti įsipareigojimus kredito unijai, jos valdymo ir priežiūros organų nutarimus, dalyvauti kredito unijos veikloje;

5) tinkamai ir laiku vykdyti su juo sudarytas paskolų, indėlių laikymo kredito unijoje ir kitas sutartis.

5. Kredito unijos narys negali būti tuo pačiu metu kitos kredito unijos nariu, jei įstatai tai draudžia.

12 straipsnis. Narystės kredito unijoje pasibaigimo pagrindai

Narystė kredito unijoje pasibaigia, kai:

1) kredito unijos valdyba patenkina nario prašymą išstoti iš kredito unijos;

2) kredito unijos narys pripažįstamas neveiksnium Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;

3) kredito unijos narys pašalinamas iš kredito unijos;

- 4) kredito unijos narys – fizinis asmuo miršta arba kredito unijos asocijuotas narys – juridinis asmuo reorganizuojamas ar likviduojamas;
- 5) kredito unijos narys tampa kitos kredito unijos nariu, jeigu kredito unijos įstatai draudžia būti nariu daugiau negu vienoje kredito unijoje;
- 6) kredito unijos narys perleidžia pagrindinį pajų kitam asmeniui;
- 7) kredito unija likviduojama.

13 straipsnis. Pašalinimas iš kredito unijos

1. Jeigu kredito unijos narys nebeatitinka narystės kredito unijoje kriterijaus, nevykdo savo pareigų, pažeidžia šį įstatymą ir kredito unijos įstatus, jis gali būti pašalintas iš kredito unijos tik visuotinio narių susirinkimo sprendimu. Iki visuotinio narių susirinkimo, kuriame bus svarstomas kredito unijos nario pašalinimo klausimas, kredito unijos valdyba gali sustabdyti nario teises. Nuo kredito unijos valdybos sprendimo sustabdyti nario teises, narys praranda teisę naudotis kredito unijos teikiamomis paslaugomis.
2. Kredito unijos narys gali būti pašalintas, jeigu už jo pašalinimą balsavo 2/3 visuotiniame narių susirinkime dalyvavusių kredito unijos narių.
3. Jeigu pašalintas kredito unijos narys nesutinka su visuotinio narių susirinkimo sprendimu jį pašalinti, jis turi teisę per 3 mėnesius nuo tos dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie sprendimo priėmimą, kreiptis į teismą dėl tokio sprendimo panaikinimo.

14 straipsnis. Atsiskaitymai su kredito unijos nariais

1. Pajinis įnašas, sumokėtas už pagrindinį pajų gali būti grąžinamas tik narystei kredito unijoje pasibaigus, o pajinis įnašas, sumokėtas už papildomą pajų, gali būti grąžinamas ir narystei kredito unijoje nepasibaigus.
2. Kredito unija, grąžindama asmeniui jo pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus, privalo jį proporcingai, atsižvelgdama į tų metų, kuriais narystė kredito unijoje pasibaigė ar kuriais kredito unijoje buvo gautas prašymas grąžinti pajinius įnašus už papildomus pajus, patvirtintoje metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti.
3. Su nariu kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausančią pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus ir kitas išmokas, susijusias su jo dalyvavimu kredito unijos pajiniame kapitale, tik po to, kai įvertinusi kredito unijos finansinę būklę nustato, kad atsiskaitymas nekels grėsmės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui. Visuotiniam narių susirinkimui patvirtinus metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir kredito unijai nusprendus su nariu (nariais) atsiskaityti, apie šį sprendimą kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Pateikiamame priežiūros institucijai prašyme dėl leidimo mažinti pajinį kapitalą gavimo nurodoma bendra grąžintina kredito unijos nariams, kurių narystė kredito unijoje pasibaigė ar kurių prašymai grąžinti pajinius įnašus už papildomus pajus buvo gauti praėjusiais finansiniais metais, pajinių įnašų suma. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilų ir patikimą kredito unijos veiklą.
4. Asmuo, kurio narystė kredito unijoje pasibaigė dėl jo išstojimo, pašalinimo, pajaus perleidimo kitam asmeniui ar tapimo kitos kredito unijos nariu, jeigu kredito unijos įstatai draudžia būti nariu daugiau negu vienoje kredito unijoje, praranda teisę naudotis naujomis tik kredito unijos nariams teikiamomis finansinėmis paslaugomis.
5. Mirusiam nariui priklausančios lėšos išmokamos jo įpėdiniais tokia pačia tvarka kaip ir išstojimo ar pašalinimo atvejais, jeigu mirusiojo įpėdiniai nėra tos kredito unijos nariai ir neįstoja į ją šiame įstatyme ir kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka.
6. Pripažintam neveiksniui nariui priklausančios lėšos išmokamos per jo teisėtą atstovą, kai šis pateikia reikiamus dokumentus.

15 straipsnis. Įgaliotiniai

Kredito unijos narys turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį kredito unijos visuotiniame narių susirinkime ar atlikti kitus veiksmus. Tas asmuo kredito unijos visuotiniame narių susirinkime gali atstovauti ne daugiau kaip trims kredito unijos nariams arba pagal sutartį įsigyti balsavimo teisę ne daugiau kaip iš trijų kredito unijos narių. Nario įgaliojimas turi būti patvirtintas notaro. Kredito unijos nario įgaliotiniu negali būti kredito unijos vadovai.

16 straipsnis. Nario atsakomybė už kredito unijai padarytą žalą

Kredito unijos narys už kredito unijai padarytą žalą atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Narystės kredito unijoje pasibaigimas neatleidžia nuo atsakomybės už kredito unijai padarytą žalą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS VALDYMAS

17 straipsnis. Kredito unijos organai

1. Kredito unijoje turi būti šie organai: kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, valdyba ir administracijos vadovas.

2. Kredito unijos valdymo organai yra kredito unijos valdyba ir kredito unijos administracijos vadovas.

3. Kredito unijoje gali būti sudaromas kolegialus priežiūros organas – stebėtojų taryba. Jei kredito unijoje nesudaroma stebėtojų taryba, šiame įstatyme stebėtojų tarybai nustatytos funkcijos kitų kredito unijos organų kompetencijai nepriskiriamos, išskyrus šio įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje nustatytą atvejį.

4. Kredito unijos organų sudarymo ir darbo tvarką, kompetenciją ir funkcijas, atsakomybę nustato kredito unijos įstatai, Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, šis įstatymas, taip pat Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas ir Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas, jeigu šis įstatymas nenustato ko kita.

18 straipsnis. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas

1. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali būti pakeistas kredito unijos narių atstovų susirinkimu.

2. Tik kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali:

- 1) keisti kredito unijos įstatus;
- 2) keisti kredito unijos buveinę;
- 3) rinkti ir atšaukti stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto narius ir iš jų atitinkamai – stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto, pirmininkus, atestuotą auditorių ar audito įmonę;
- 4) priimti nutarimą pašalinti narį iš kredito unijos;
- 5) nustatyti metines išmokas (tantjemas) kredito unijos vadovams ir paskolų komiteto nariams;
- 6) nustatyti lėšų, kurias galima skirti atestuoto auditoriaus arba audito įmonės darbui apmokėti, limitą;
- 7) tvirtinti metinę kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatą;
- 8) tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį, priimti nutarimą dėl pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo tvarkos;
- 9) pritarti centrinės kredito unijos steigimo sutarties pasirašymui, spręsti klausimą dėl kredito unijos įstojimo į centrinę kredito uniją ir išstojimo iš jos;
- 10) priimti nutarimą reorganizuoti, pertvarkyti ar likviduoti kredito uniją;
- 11) spręsti klausimą dėl kredito unijos įstojimo į asociacijas ir išstojimo iš jų;
- 12) įvertinti kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos ataskaitas;
- 13) visuotinio narių susirinkimo metu spręsti stebėtojų tarybai ar valdybai pavestus klausimus, jei to prašo stebėtojų taryba ar valdyba;

14) spręsti kitus jo kompetencijai įstatymų ir kredito unijos įstatų priskirtus klausimus.

19 straipsnis. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo šaukimo pagrindai

1. Kredito unijos visuotinį narių susirinkimą šaukia kredito unijos valdyba, o jeigu valdyba nustatytais atvejais ir tvarka susirinkimo nesušaikia, – stebėtojų taryba, administracijos vadovas arba ne mažiau kaip 1/4 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių.

2. Neeilinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas privalo būti šaukiamas, kai:

1) to reikalauja priežiūros institucija, nustatanti susirinkimo sušaukimo terminus ir darbotvarkę;

2) to reikalauja valdyba, stebėtojų taryba arba ne mažiau kaip 1/4 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių;

3) kitais kredito unijos įstatuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais atvejais.

20 straipsnis. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo kvorumas ir nutarimų priėmimas

1. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip 1/2 visų kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių. Nustačius, kad kvorumas yra, laikoma, kad jis yra viso susirinkimo metu. Jeigu kvorumo nėra, šaukiamas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus tik pagal neįvykusio susirinkimo darbotvarkę, jei jame dalyvauja daugiau kaip 1/20 visų kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių.

2. Visuotiniame narių susirinkime dalyvaujantys kredito unijos nariai (jų įgaliotiniai) registruojami dalyvių sąrašė, kurį pasirašo susirinkimo pirmininkas ir sekretorius. Dalyvauti visuotiniame narių susirinkime patariamojo balso teise gali ir administracijos vadovas, kuris nėra kredito unijos narys. Kredito unijos narys gali balsuoti raštu užpildydamas bendrąjį balsavimo biuletenį. Jeigu narys pasinaudoja savo teise balsuoti raštu, jis, susipažinęs su visuotinio narių susirinkimo darbotvarke bei sprendimų projektais, užpildo ir pateikia kredito unijai bendrąjį balsavimo biuletenį – jame jis praneša visuotiniam narių susirinkimui savo valią už ar prieš atskirai dėl kiekvieno sprendimo. Raštu iš anksto balsavę nariai laikomi dalyvaujančiais visuotiniame narių susirinkime ir jų balsai įskaitomi į susirinkimo kvorumą bei balsavimo rezultatus. Pakartotiniame visuotiniame narių susirinkime galioja neįvykusio susirinkimo bendrieji balsavimo biuleteniai. Narys neturi teisės balsuoti visuotiniame narių susirinkime svarstant sprendimą, dėl kurio jis iš anksto pareiškė savo valią raštu.

3. Jeigu šio įstatymo nustatytais atvejais kredito unijos narys negali balsuoti priimant sprendimus atskirais klausimais, balsavimo rezultatai šiais atskirais klausimais nustatomi pagal susirinkime dalyvaujančių ir turinčių balsavimo teisę sprendžiant šį klausimą narių balsų skaičių.

4. Balsavimas visuotiniame narių susirinkime yra atviras. Slaptai balsuojama, jeigu to reikalauja ne mažiau kaip 1/4 susirinkime dalyvaujančių kredito unijos narių.

5. Visuotinio narių susirinkimo nutarimai priimami kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąrašė, balsų dauguma, išskyrus šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1, 4, 5, 10 ir 11 punktuose nurodytus atvejus. Šiais atvejais sprendimai priimami ne mažiau kaip 2/3 kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąrašė, balsų dauguma.

6. Visuotinio narių susirinkimo protokolą pasirašo susirinkimo pirmininkas, sekretorius ir vienas susirinkimo įgaliotas kredito unijos narys. Jeigu visi dalyvaujantys kredito unijos nariai (jų įgaliotiniai) susirinkime balsavo raštu, protokolą pagal gautus balsus surašo ir pasirašo administracijos vadovas. Prie protokolo turi būti pridėdama: susirinkimo dalyvių registravimo sąrašas; įgaliojimai ir kiti dokumentai, patvirtinantys asmenų teisę balsuoti; iš anksto raštu balsavusių kredito unijos narių bendrieji balsavimo biuleteniai.

7. Apie visuotinio narių susirinkimo priimtus sprendimus ne vėliau kaip per 15 dienų nuo susirinkimo dienos šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais turi būti informuojami kredito unijos nariai.

21 straipsnis. Kredito unijos visuotinių narių susirinkimų šaukimo terminai ir tvarka

34

1. Eilinių visuotinių narių susirinkimą šaukia kredito unijos valdyba kasmet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos. Apie šaukiamą eilinių visuotinių narių susirinkimą valdyba privalo ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki susirinkimo dienos, be įstatuose nurodytų informavimo būdų, paskelbti kredito unijos interneto svetainėje (jei ją kredito unija turi), paskelbti centrinės kredito unijos, kurio nare yra kredito unija, interneto svetainėje ir pranešti kredito unijos nariams raštu vienu iš šių būdų: asmeniškai, paštu ar elektroninių ryšių priemonėmis (elektroniniu paštu, trumpąja (SMS) žinute ar per elektroninės bankininkystės sistemas).

2. Neeilinio visuotinio narių susirinkimo šaukimo iniciatoriai pateikia valdybai paraišką. Joje nurodoma: susirinkimo šaukimo pagrindas, tikslas ir darbotvarkės projektas. Valdyba, gavusi paraišką, privalo per 10 dienų nuo paraiškos gavimo dienos priimti sprendimą sušaukti neeilinį visuotinių narių susirinkimą. Neeilinis visuotinis narių susirinkimas turi įvykti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo paraiškos gavimo dienos, tačiau ne anksčiau kaip praėjus 20 dienų nuo kredito unijos narių informavimo apie susirinkimo sušaukimą dienos šio straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais.

3. Pakartotinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas turi būti sušauktas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo neįvykusio susirinkimo dienos, o kredito unijos nariai raštu turi būti apie jį informuoti šio straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki pakartotinio susirinkimo dienos.

4. Pranešime apie visuotinių narių susirinkimą turi būti nurodyta:

1) kredito unijos pavadinimas ir adresas;

2) susirinkimo data, laikas ir vieta;

3) susirinkimo darbotvarkė;

4) asmens, įgalioto teikti išsamią informaciją apie šaukiamą visuotinių narių susirinkimą, kontaktiniai duomenys (vardas, pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas).

5. Ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki susirinkimo dienos kredito unijos nariams turi būti suteikta galimybė susipažinti su dokumentais, susijusiais su susirinkimo darbotvarke.

6. Visuotinio narių susirinkimo pirmininkas kiekvieną kartą sušaukus susirinkimą renkamas iš kredito unijos narių, o iki jo išrinkimo pirmininkauja stebėtojų tarybos pirmininkas, jeigu kitaip nenumato kredito unijos įstatai.

7. Visuotinis narių susirinkimas neturi teisės priimti nutarimų darbotvarkėje nepaskelbtais klausimais, jeigu jame dalyvauja mažiau kaip 2/3 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių. Pakartotiniame susirinkime galioja tik neįvykusio susirinkimo darbotvarkė.

22 straipsnis. Bendrasis balsavimo biuletenis

1. Jeigu balsavimo teisę turintys kredito unijos nariai raštu pareikalauja, kredito unija turi parengti ir ne vėliau kaip likus 10 dienų iki visuotinio narių susirinkimo išsiųsti bendrąjį balsavimo biuletenį to pareikalavusiems nariams registruotu laišku, elektroninių ryšių priemonėmis ar įteikti juos asmeniškai pasirašytinai.

2. Bendrajame balsavimo biuletenyje turi būti nurodyta:

1) visų iki bendrojo balsavimo biuletenio išsiuntimo dienos pasiūlytų sprendimų projektai. Jie turi būti suformuluoti taip, kad narys galėtų balsuoti už ar prieš sprendimo projektą;

2) kandidatai į visuotinio narių susirinkimo renkamų kredito unijos organų narius, kitas pareigybės, įmonės kandidatės į renkamą audito įmonę. Kandidatai turi būti nurodyti taip, kad narys galėtų pažymėti, už kurį kandidatą balsuoja.

3. Užpildytame bendrajame balsavimo biuletenyje turi būti nurodyta kredito unijos nario vardas, pavardė ir gimimo data.

4. Užpildytą bendrąjį balsavimo biuletenį turi pasirašyti kredito unijos narys arba nario įgaliotas fizinis asmuo. Jeigu užpildytą bendrąjį balsavimo biuletenį pasirašo asmuo, kuris nėra narys, prie užpildyto bendrojo balsavimo biuletenio turi būti pridėtas teisę balsuoti patvirtinantis dokumentas.

5. Bendrasis balsavimo biuletenis laikomas galiojančiu ir negali būti atšauktas, jeigu jis atitinka šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytus reikalavimus ir kredito unija jį gavo iki visuotinio narių susirinkimo.

6. Jeigu bendrasis balsavimo biuletenis neatitinka šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų reikalavimų, laikoma, kad kredito unijos narys iš anksto nebalsavo.

7. Jeigu bendrasis balsavimo biuletenis užpildytas taip, kad atskiru klausimu neįmanoma nustatyti kredito unijos nario valios, laikoma, kad narys šiuo klausimu iš anksto nebalsavo.

23 straipsnis. Stebėtojų taryba

1. Stebėtojų taryba yra kolegialus kredito unijos veiklos priežiūrą atliekantis organas. Stebėtojų tarybos veiklai vadovauja pirmininkas.

2. Stebėtojų tarybos narių skaičius nustatomas kredito unijos įstatuose. Turi būti ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 9 stebėtojų tarybos nariai. Stebėtojų tarybą ir jos pirmininką renka kredito unijos visuotinis narių susirinkimas kredito unijos nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui. Stebėtojų taryba savo funkcijas atlieka kredito unijos įstatuose nustatytą laiką arba tol, kol naujai išrinkta stebėtojų taryba pradeda eiti pareigas. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą stebėtojų tarybą ar pavienius jos narius ir nesibaigus jų kadencijai. Stebėtojų tarybos nario kadencijų skaičius neribojamas. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

3. Stebėtojų tarybos nariu negali būti kredito unijos administracijos vadovas, valdybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys ar kitas kredito unijos darbuotojas.

4. Stebėtojų taryba ar jos nariai savo veiklą pradeda nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas.

5. Kai kredito unijos įstatai keičiami dėl stebėtojų tarybos sudarymo ar jos narių skaičiaus padidinimo, naujai išrinkti stebėtojų tarybos nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų stebėtojų tarybos narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.

6. Stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs stebėtojų tarybą ne vėliau kaip prieš 14 dienų.

7. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

24 straipsnis. Stebėtojų tarybos kompetencija

1. Stebėtojų taryba:

1) kontroliuoja, kaip paskolų komitetas, valdyba ir administracijos vadovas vykdo visuotinio narių susirinkimo nutarimus;

2) vertina kredito unijos valdybos, paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos veiklą;

3) pateikia kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui valdybos, paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos ataskaitas su savo išvadomis ir pasiūlymais;

4) įspėja kredito unijos valdybą, paskolų komitetą ir administracijos vadovą, kad nedelsiant pašalintų veiklos kredito unijoje pažeidimus, arba praneša apie tai visuotiniam narių susirinkimui, taip pat gali siūlyti visuotiniam narių susirinkimui atšaukti valdybos ir paskolų komiteto narius, o valdybai – atšaukti administracijos vadovą, jeigu jie, stebėtojų tarybos įsitikinimu, pažeidė šį įstatymą, kitus teisės aktus, kredito unijos įstatus;

5) periodiškai vertina kredito unijos vidaus audito tarnybos ataskaitas;

6) pateikia visuotiniam narių susirinkimui savo išvadas ir pasiūlymus dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo tvarkos projektų bei valdybos parengtos kredito unijos veiklos ataskaitos, taip pat dėl vidaus audito tarnybos ir atestuoto auditoriaus ar audito įmonės nustatytų pažeidimų bei kitų trūkumų;

7) nustato ir tvirtina skolinimo kredito unijos vadovams ir su kredito unijos vadovais artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką;

8) atstovauja kredito unijai teisme, kai nagrinėjami ginčai tarp kredito unijos ir valdybos, tarp kredito unijos narių ir valdybos, tarp kredito unijos ir administracijos vadovo;

- 9) siūlo valdybai ir administracijos vadovui atšaukti priimtus neteisėtus nutarimus;
- 10) gali perduoti jos kompetencijai priskirtus klausimus spręsti visuotiniam narių susirinkimui;
- 11) svarsto ar sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ar kredito unijos įstatus turi svarstyti ar spręsti kredito unijos stebėtojų taryba.
2. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti protokoluojami. Protokole turi būti:
 - 1) nurodyta posėdžio vieta ir laikas, posėdyje dalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai, posėdžio pirmininkas, ar yra kvorumas, posėdžio darbotvarkė;
 - 2) išdėstyta kiekvieno svarstomo klausimo esmė, nurodyti dokumentai ir informacija, kurių pagrindu svarstomas kiekvienas klausimas, išdėstyta, ką kalbėjo posėdžio dalyviai, ir jų pasiūlymai kiekvienu svarstomu klausimu, įrašyti balsavimo rezultatai ir priimti sprendimai, pridėtos posėdžio dalyvių atskirosios nuomonės ir protestai.
3. Prie posėdžio protokolo turi būti pridėti dokumentai, kurie buvo pateikti svarstant darbotvarkės klausimus.
4. Surašytas kredito unijos stebėtojų tarybos posėdžio protokolas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas turi būti pateiktas susipažinti visiems stebėtojų tarybos nariams, tarp jų ir nedalyvavusiems posėdyje, o jei galimybės pateikti visiems stebėtojų tarybos nariams surašytą stebėtojų tarybos posėdžio protokolą per šį terminą nėra, – nedelsiant, kai tik atsiranda galimybė. Kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo patvirtinti, kad susipažino su stebėtojų tarybos protokolu, ir, jeigu nesutinka su priimtais sprendimais ar mano, kad jie įforminti netinkamai, nedelsdamas raštu pareikšti protestą stebėtojų tarybai ir šie abu dokumentai turi būti pridėti prie stebėtojų tarybos posėdžio protokolo.
5. Kiekvienas kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad stebėtojų taryba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitų įstatymų nustatytas pareigas. Kredito unijos stebėtojų tarybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitas teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako taip kaip valdymo organų nariai pagal įstatymus, kredito unijos įstatus, su kredito unija sudarytas sutartis.
6. Stebėtojų tarybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jei už balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje stebėtojų tarybos narių negu prieš. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi po vieną balsą. Jeigu stebėtojų tarybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, ne vėliau kaip iki posėdžio pradžios gali pranešti raštu.
7. Stebėtojų taryba turi teisę pasikviesti atestuotą auditorių arba audito įmonę patikrinti ir įvertinti kredito unijos finansines ataskaitas ir buhalterinę apskaitą.
8. Stebėtojų tarybos reikalavimu kredito unijos valdyba ir administracijos vadovas privalo pateikti stebėtojų tarybai dokumentus, susijusius su kredito unijos veikla, taip pat sudaryti sąlygas patikrinti kredito unijos veiklą.
9. Stebėtojų tarybos darbo tvarką nustato jos priimtas stebėtojų tarybos darbo reglamentas.
10. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti rengiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Eilinius stebėtojų tarybos posėdžius šaukia stebėtojų tarybos pirmininkas. Neeiliniai posėdžiai šaukiami, kai to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 stebėtojų tarybos narių ar priežiūros institucijos nurodymu. Posėdžių šaukimo tvarka nustatoma stebėtojų tarybos darbo reglamente.
11. Stebėtojų taryba už savo veiklą atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

25 straipsnis. Kredito unijos valdyba

1. Kredito unijos valdyba yra kolegialus kredito unijos valdymo organas. Valdybos veiklai vadovauja jos pirmininkas. Valdybos narių skaičius nustatomas kredito unijos įstatuose, tačiau valdybos narių skaičius negali būti mažesnis kaip 3. Jei kredito unijoje stebėtojų taryba nesudaroma, turi būti ne mažiau kaip 5 valdybos nariai.

2. Valdybos narius ir jos pirmininką renka kredito unijos visuotinis narių susirinkimas kredito unijos nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui. Valdyba savo funkcijas atlieka kredito unijos įstatuose nustatytą laiką arba tol, kol naujai išrinkta valdyba pradeda eiti pareigas. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti valdybos narį, valdybos pirmininką arba visą valdybą ir nepasibaigus jų išrinkimo laikotarpiui. Valdybos pirmininkas ar valdybos narys gali atsistatydinti iš pareigų išrinkimo laikotarpiui nepasibaigus, apie tai raštu įspėjęs valdybą ne vėliau kaip prieš 14 dienų. Valdybos nario išrinkimo laikotarpio skaičius neribojamas. Jeigu renkami pavieniai valdybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios valdybos išrinkimo laikotarpio pabaigos.

3. Kredito unijos valdyba:

- 1) priima naujus narius į kredito uniją, sprendžia narystės kredito unijoje pasibaigimo klausimus, išskyrus klausimus dėl nario pašalinimo;
- 2) renka ir atšaukia administracijos vadovą, tvirtina administracijos darbo reglamentą;
- 3) organizuoja ir šaukia kredito unijos visuotinius narių susirinkimus;
- 4) rengia ir teikia kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui tvirtinti skaičiavimais pagrįstą metinę kredito unijos pajamų ir išlaidų samatą;
- 5) vertina kredito unijos finansinių išteklių kaupimą ir naudojimą, darbo apmokėjimą, finansinę būklę;
- 6) užtikrina, kad kredito unijoje būtų veiksminga vidaus kontrolės sistema;
- 7) vertina rizikų, atsirandančių teikiant finansines paslaugas, valdymą kredito unijoje;
- 8) tvirtina lėšų skolinimosi, įskaitant indėlius, ir skolinimo taisykles;
- 9) priima sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievoles, jeigu turto vertė ar sandorių suma neviršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo. Be atskiro visuotinio narių susirinkimo sprendimo valdyba gali priimti sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievoles, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, jeigu kredito unijos visuotinis narių susirinkimas 2/3 balsų dauguma priėmė sprendimą suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė yra numatyta kredito unijos įstatuose;
- 10) rengia kredito unijos metinių finansinių ataskaitų rinkinių, pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo tvarkos projektus;
- 11) tvirtina kredito unijos turto investavimo taisykles;
- 12) nustato įkainius už kredito unijos teikiamas paslaugas;
- 13) nustato stojamojo mokesčio dydį;
- 14) priima sprendimus dėl filialų steigimo, jų nuostatų patvirtinimo ar keitimo, jų veiklos nutraukimo, jų vadovų skyrimo ir atšaukimo, taip pat dėl struktūrinių padalinių, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, steigimo ir veiklos nutraukimo;
- 15) svarsto ir sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ar kredito unijos įstatus turi svarstyti ar spręsti kredito unijos valdyba.

4. Kredito unijos, kurioje stebėtojų taryba nesudaroma, įstatuose gali būti nustatyta, kad valdyba atlieka visas šias priežiūros funkcijas:

- 1) kontroliuoja, kaip paskolų komitetas ir administracijos vadovas vykdo visuotinio narių susirinkimo nutarimus;
- 2) vertina paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos veiklą, teikia visuotiniam narių susirinkimui paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos ataskaitas su savo išvadomis ir pasiūlymais;
- 3) teikia siūlymus paskolų komitetui, administracijos vadovui atšaukti priimtus sprendimus, kurie prieštarauja įstatymams ir kitiems teisės aktams, kredito unijos įstatams, visuotinio narių susirinkimo ar valdybos sprendimams;
- 4) sprendžia kitus kredito unijos įstatuose, taip pat visuotinio narių susirinkimo nutarimuose valdybos kompetencijai priskirtus kredito unijos veiklos priežiūros klausimus.

5. Kredito unijos valdybos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio įstatymo 24 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse.

6. Kiekvienas kredito unijos valdybos narys privalo imtis visų galimų priemonių tam, kad valdyba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitas įstatymų nustatytas pareigas. Kredito unijos valdybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kituose teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, kredito unijos įstatus, su kredito unija sudarytas sutartis.

7. Valdybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jeigu už balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje valdybos narių negu prieš. Valdybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi po vieną balsą. Jeigu valdybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, ne vėliau kaip iki posėdžio pradžios gali pranešti raštu. Iš anksto balsavę valdybos nariai laikomi dalyvavusiais posėdyje. Valdybos narys neturi teisės balsuoti, kai valdybos posėdyje sprendžiamas su jo veikla valdyboje susijęs ar jo atsakomybės klausimas ar valdybos narys yra kitaip tiesiogiai suinteresuotas.

8. Valdyba ar jos nariai savo veiklą pradeda nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas.

9. Kai kredito unijos įstatai keičiami dėl valdybos sudarymo ar jos narių skaičiaus padidinimo, naujai išrinkti valdybos nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų valdybos narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.

10. Kredito unijos valdybos darbo tvarką nustato jos priimtas valdybos darbo reglamentas.

11. Valdybos posėdžiai, be valdybos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.

12. Valdybos nariu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys.

13. Valdyba už savo veiklą atsiskaito stebėtojų tarybai ir visuotiniam narių susirinkimui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

26 straipsnis. Kredito unijos administracija

1. Kredito unijos administraciją sudaro kredito unijos administracijos vadovas, vyriausiasis buhalteris (buhalteris) ir kiti kredito unijos dokumentuose nurodyti kredito unijos darbuotojai. Kredito unijos administracija vykdo visuotinio narių susirinkimo, stebėtojų tarybos, valdybos nutarimus ir atlieka kitas įstatymuose, kredito unijos dokumentuose nustatytas funkcijas.

2. Kredito unijos administracijos vadovą renka ir atšaukia valdyba. Darbo sutartį su administracijos vadovu sudaro valdybos pirmininkas, o jeigu valdybos pirmininkas ir administracijos vadovas yra tas pats asmuo, darbo sutartį su administracijos vadovu pasirašo kitas valdybos įgaliotas valdybos narys. Administracijos vadovas pradeda eiti pareigas nuo darbo sutarties sudarymo dienos, jeigu joje nenustatyta kitaip, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas.

3. Kredito unijos administracijos vadovas yra vienasmenis valdymo organas.

4. Kredito unijos administracijos vadovas, nevykdantis ar netinkamai vykdomas teisės aktuose ar kredito unijos įstatuose nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, kredito unijos įstatus, su kredito unija sudarytas sutartis.

5. Kredito unijos administracijos vadovu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys, kredito unijos vyriausiasis buhalteris (buhalteris), asmenys, esantys kitos kredito įstaigos valdybos nariais ar administracijos vadovais. Kredito unijos administracijos vadovas gali būti centrinės kredito unijos, kurios nare yra kredito unija, valdybos nariu.

6. Kredito unijos vyriausiuoju buhalteriu (buhalteriu) negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, valdybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys, kredito unijos

administracijos vadovas, asmenys, esantys kitos kredito įstaigos valdybos nariais ar administracijos vadovais.

7. Administracijos vadovas:

1) organizuoja ir vykdo kredito unijos ūkinę finansinę veiklą;
2) atstovauja kredito unijai teisme, arbitraže ir kitose institucijose, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis;

3) kredito unijos vardu sudaro sandorius su kredito unijos nariais ir trečiaisiais asmenimis. Šio įstatymo 25 straipsnio 3 dalies 9 punkte nurodytus sandorius administracijos vadovas gali sudaryti, kai yra kredito unijos valdybos sprendimas šiuos sandorius sudaryti;

4) tvarko kredito unijos narių registrą;

5) sudaro darbo sutartis su darbuotojais, o kai jo nėra, darbo sutartis pasirašo kitas valdybos įgaliotas asmuo;

6) atsako už dokumentų ir duomenų pateikimą juridinių asmenų registro tvarkytojui;

7) svarsto ir sprendžia kitus kredito unijos veiklos ir valdymo klausimus, kurie pagal šį ir kitus įstatymus nepriskirti išimtinai valdybos ar kitų kredito unijos organų kompetencijai.

27 straipsnis. Kredito unijos vadovai ir darbuotojai

1. Kredito unijos vadovai yra:

- 1) stebėtojų tarybos nariai;
- 2) valdybos nariai;
- 3) administracijos vadovas;
- 4) vidaus audito tarnybos vadovas;
- 5) paskolų komiteto pirmininkas;

2. Kredito unijos vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas. Kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Kredito unijos vadovu negali būti asmuo, nesutinkantis, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytoms licencijoms, leidimams ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie jį, įskaitant asmens duomenis ir informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

3. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis:

1) buvo nuteistas už Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytą sunkų, labai sunkų nusikaltimą arba už nusikaltimą nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, arba už juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal užsienio valstybių baudžiamuosius įstatymus, nepaisant to, ar teistumas išnyko;

2) buvo nubaustas administracinėmis, drausminėmis nuobaudomis arba jam buvo taikytos kitos įstatymų nustatytos sankcijos (poveikio priemonės), kai šios nuobaudos ar poveikio priemonės buvo skirtos už įstatymų ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nuostatų pažeidimą ir už tai jis buvo baustas daugiau kaip vieną kartą per metus;

3) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis ar alkoholiu.

4. Priežiūros institucija turi teisę pripažinti asmenį nesančiu nepriekaištingos reputacijos ir atsižvelgdama į tai, ar:

1) jis buvo nuteistas už šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nenurodytą nusikaltimą arba baudžiamąjį nusižengimą, arba juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal užsienio valstybių įstatymus;

2) juridiniam asmeniui, kurio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį jis turi ar turėjo arba kurio vadovu jis yra ar buvo, buvo pritaikytos įstatymų nustatytos sankcijos (poveikio priemonės) arba toks juridinis asmuo buvo likviduotas dėl nemokumo arba teismo sprendimu ar nuosprendžiu dėl netinkamos veiklos ar už teisės aktų pažeidimus;

3) jam turint finansų įstaigos kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įstatymų nustatyta tvarka jau buvo sustabdyta teisė naudotis balsavimo teise finansų įstaigos dalyvių susirinkime;

4) nėra kitų reikšmingų aplinkybių, dėl kurių asmens reputacija negali būti laikoma nepriekaištinga.

5. Kredito unijos vadovai gali pradėti eiti pareigas tik gavę priežiūros institucijos leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas. Priežiūros institucijos išankstinio leidimo nereikia šiais atvejais:

1) asmuo išrenkamas kredito unijos, kurioje jam jau buvo išduotas leidimas, vadovu kitai kadencijai ir aplinkybės dėl šio asmens nepriekaištingos reputacijos, kvalifikacijos ir patirties nepasikeitusios;

2) asmuo renkamas kredito unijos vadovu į naujas pareigas toje pačioje kredito unijoje, kurioje jam jau buvo išduotas leidimas, ir šis asmuo rinkimo į naujas pareigas metu atitinka naujų pareigų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus, o aplinkybės dėl nepriekaištingos reputacijos nepasikeitusios;

3) saugiai ir patikimai kredito unijos veiklai užtikrinti būtina nedelsiant išrinkti kredito unijos vadovą ir dėl to kredito unija negali gauti išankstinio leidimo. Šis asmuo rinkimo į naujas pareigas metu privalo atitikti nepriekaištingos reputacijos, kvalifikacijos ir patirties reikalavimus. Šiuo atveju kartu su kitais priežiūros institucijai pateikiamais nustatytais duomenimis ir informacija turi būti nurodyti faktai ir aplinkybės, kėlusios grėsmę saugiai ir patikimai kredito unijos veiklai.

6. Jeigu kredito unija pagrįstai mano, kad kredito unijos vadovu gali būti renkamas ar skiriamas ir asmuo, neatitinkantis nustatytų kvalifikacijos ir patirties reikalavimų, ji, be kitų priežiūros institucijos nustatytų dokumentų, papildomai pateikia argumentuotą paaiškinimą, patvirtinantį, kad numatomo rinkti kredito unijos vadovu asmens kvalifikacijos ir patirties pakanka, kad renkamas asmuo galėtų tinkamai eiti šias pareigas, ir sprendimą šį asmenį rinkti kredito unijos vadovu pagrindžiančius motyvus. Priežiūros institucija išduoda leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas tik tam asmeniui, kuris išlaikė vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą. Vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminavimo tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

7. Be šio straipsnio 6 dalyje nustatyto atvejo, priežiūros institucija įpareigoja asmenį laikyti vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą arba imasi įstatymuose nustatytų kitų priemonių, jeigu priežiūros institucijos turimi duomenys kelia abejonų dėl kredito unijos vadovo kvalifikacijos arba patirties:

1) kai kredito unijos vadovo vadovavimo laikotarpiu per paskutinius dvejus metus kredito unijai buvo skirta daugiau negu viena poveikio priemonė;

2) kai kredito unijos inspektavimo rezultatai rodo, kad kredito unijos vadovo vadovavimo laikotarpiu kredito unija nesilaiko teisės aktų reikalavimų.

8. Kredito unija, išrinkusi kredito unijos vadovus, privalo per 10 dienų apie tai pranešti priežiūros institucijai ir pateikti priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad asmuo atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

9. Priežiūros institucija atlieka vertinimą ir priima sprendimą dėl leidimo eiti kredito unijos vadovo pareigas išdavimo ar neišdavimo per 30 darbo dienų nuo visos informacijos, reikalingos sprendimui priimti, gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija kreipėsi dėl papildomos informacijos pateikimo į kredito uniją ar kitus asmenis, 30 darbo dienų terminas skaičiuojamas nuo papildomos informacijos gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija per nurodytą terminą nepriima sprendimo, laikoma, kad leidimas eiti kredito unijos vadovo pareigas yra išduotas. Tais atvejais, kai asmuo laiko kredito unijos vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą, 30 darbo dienų terminas skaičiuojamas nuo egzaminavimo laikymo dienos.

10. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys arba jie neteisingi;

2) kredito unijos vadovai neatitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;

3) asmuo, kuriam eiti pareigas prašoma išduoti leidimą, neišlaiko arba ne dėl svarbių priežasčių nelaiko vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą, kai teisės aktuose numatyta jį laikyti;

4) asmeniui, kuriam eiti pareigas prašoma išduoti leidimą, draudžiama eiti šias pareigas pagal šį ar kitus įstatymus.

11. Priežiūros institucija panaikina leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas, jeigu:

- 1) leidimas buvo gautas apgaule ar kitaip pažeidus įstatymus;
- 2) asmuo, kuriam eiti pareigas buvo išduotas leidimas, nebeatitinka šio įstatymo ar kitų įstatymų nustatytų reikalavimų leidimui išduoti;
- 3) asmuo, kurį priežiūros institucija įpareigojo laikyti vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą šio straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka, neišlaiko arba ne dėl svarbių priežasčių nelaiko vadovo kvalifikacijos ir patirties egzamino.
12. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo panaikinimo pranešama kredito unijai. Kai priežiūros institucija priima sprendimą dėl leidimo panaikinimo, kredito unija priežiūros institucijos reikalavimu privalo įstatymų nustatyta tvarka nedelsdama atšaukti vadovą iš pareigų ir nutraukti su juo sudarytą darbo sutartį.
13. Kredito unijos darbuotojų kvalifikacijos, patirties ir reputacijos reikalavimus gali nustatyti priežiūros institucijos teisės aktai.

28 straipsnis. Kredito unijos veiklos vidaus kontrolė

Reikalavimus kredito unijos vidaus kontrolei nustato Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas, šis įstatymas ir priežiūros institucijos teisės aktai.

29 straipsnis. Kredito unijos tarnybos ir komitetai

1. Kredito unija privalo turėti nuolat veikiančią vidaus audito tarnybą. Vidaus audito tarnybą renka ir atšaukia stebėtojų taryba, o jei ji kredito unijoje nesudaroma – valdyba. Vidaus audito tarnyba už savo veiklą atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui ir stebėtojų tarybai, o jei ji kredito unijoje nesudaroma – valdybai, kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.
2. Paskolų komitetas kredito unijoje yra privalomas.
3. Kai kredito unijos turtas pasiekia 15 000 000 eurų arba daugiau, kredito unija privalo turėti bent vieną rizikos vertinimo specialistą, kurio kompetenciją ir funkcijas nustato kredito unijos įstatai ir (arba) kiti kredito unijos visuotinio narių susirinkimo patvirtinti dokumentai.
4. Kredito unija turi teisę turėti ir kitų kredito unijos vidaus dokumentuose numatytų komitetų ir tarnybų.
5. Kredito unijos tarnybų ir komitetų sudarymo ir veiklos tvarką bei kompetenciją nustato kredito unijos organų priimti dokumentai. Kredito unijos tarnybų ir komitetų sudarymo ir veiklos tvarkos bei kompetencijos reikalavimus gali nustatyti ir priežiūros institucijos teisės aktai.

30 straipsnis. Paskolų komitetas

1. Paskolų komiteto narių skaičius negali būti mažesnis kaip 3. Paskolų komiteto narius ir pirmininką iš ne mažiau kaip 3 kredito unijos narių renka visuotinis narių susirinkimas kredito unijos nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui. Paskolų komitetas savo funkcijas atlieka kredito unijos įstatuose nustatytą laiką arba tol, kol naujai išrinktas paskolų komitetas pradeda eiti pareigas. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą paskolų komitetą ar pavienius jo narius ir nepasibaigus jų laikotarpiui. Paskolų komiteto pirmininkas ar narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nepasibaigus, apie tai raštu įspėjęs paskolų komitetą ne vėliau kaip prieš 14 dienų. Jeigu renkami pavieniai paskolų komiteto nariai, jie renkami tik iki veikiančio paskolų komiteto kadencijos pabaigos. Paskolų komiteto nariu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, valdybos narys, administracijos vadovas, vidaus audito tarnybos narys.
2. Paskolų komitetas nagrinėja kredito unijos narių prašymus dėl paskolų. Jis numato paskolos išmokėjimo ir grąžinimo sąlygas bei tvarką ir teikia pasiūlymus dėl šių klausimų kredito unijos valdybai ar administracijos vadovui. Paskolų komitetas taip pat svarsto laiku negrąžinamas paskolas bei teikia pasiūlymus valdybai ir (ar) administracijos vadovui. Negalima sudaryti paskolos sutarties ar keisti sudarytos paskolos sutarties su kredito unijos nariu, jei pagal kredito unijos nustatytas procedūras reikalingas paskolų komiteto sutikimas ir paskolos suteikimui ar paskolos sutarties pakeitimui nepritarė paskolų komitetas.

3. Kredito unijos įstatuose turi būti nurodyti atvejai, kada skolinimas galimas administracijos vadovo sprendimu, kredito unijos valdybos sprendimu savarankiškai be paskolų komiteto pritarimo ir kada toks skolinimas negalimas be paskolų komiteto pritarimo. Paskolų komiteto pritarimas, kai svarstomi narių prašymai dėl paskolų, nebūtinai, jei kredito unijos suteikiama paskola ir palūkanos neviršija nario kredito unijoje turimo pajinio įnašo dydžio arba jei paskolos grąžinimas užtikrintas įkeičiant šioje kredito unijoje esantį terminuotą indėlį, arba kitais kredito unijos įstatuose numatytais atvejais.

4. Už savo veiklą paskolų komitetas atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui ir stebėtojų tarybai kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

5. Paskolų komiteto darbo tvarką nustato jo priimtas paskolų komiteto darbo reglamentas.

6. Paskolų komiteto nariai, išskyrus paskolų komiteto pirmininką, savo veiklą pradeda nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos. Paskolų komiteto pirmininkas gali pradėti eiti pareigas nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas.

7. Kai kredito unijos įstatai keičiami dėl paskolų komiteto sudarymo ar jo narių skaičiaus padidinimo, naujai išrinkti paskolų komiteto nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų paskolų komiteto narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.

PENKTASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJOS KAPITALAS IR PELNO PASKIRSTYMAS

31 straipsnis. Kredito unijos kapitalas

Kredito unijos kapitalą sudaro nuosavas kapitalas ir skolintas kapitalas.

32 straipsnis. Nuosavas kapitalas

1. Kredito unijos nuosavą kapitalą sudaro:

- 1) pajinis kapitalas (be papildomų privilegijuotųjų pajų);
- 2) atsargos kapitalas;
- 3) praėjusių metų nepaskirstytas pelnas (nuostoliai);
- 4) privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas;
- 5) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas;
- 6) rezervas saviems papildomiems privilegijuotiesiems pajams įsigyti;
- 7) einamųjų metų nepaskirstytas pelnas (nuostoliai);
- 8) papildomi privilegijuotieji pajai;
- 9) kiti rezervai.

2. Jeigu kredito unijos nuosavas kapitalas tapo mažesnis nei pajinis kapitalas, kredito unijos administracijos vadovas nedelsdamas informuoja valdybą, o valdyba ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie susidariusią padėtį, privalo šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais informuoti kredito unijos narius apie susidariusią padėtį.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytame pranešime kredito unijos nariams turi būti nurodyta:

- 1) faktas, kad kredito unijos nuosavas kapitalas tapo mažesnis nei pajinis kapitalas;
- 2) priežastys, kodėl tokia padėtis susiklostė;
- 3) priemonės, kurių kredito unija imsis, siekdama ištaisyti susidariusią padėtį;
- 4) asmens, įgalioto teikti išsamią informaciją aukščiau nurodytu klausimu, kontaktiniai duomenys (vardas, pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas).

33 straipsnis. Skolintas kapitalas

1. Kredito unijos skoliną kapitalą sudaro lėšos, kurias kredito unija įsigijo nuosavybės teise pagal skolinimosi santykius išleisdama ne nuosavybės vertybinius popierius arba sudarydama paskolos sutartis.

2. Kredito unijos skolintas kapitalas turi atitikti priežiūros institucijos teisės aktuose nurodytus pasitikėtinės (subordinuotos) skolos (paskolos) požymius.

34 straipsnis. Mažiausias kredito unijos kapitalas

Šio įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytų kredito unijos nuosavo kapitalo dalių suma turi sudaryti ne mažiau kaip:

1) 85 000 eurų, jeigu kredito unija neketina teikti šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytos licencinės finansinės paslaugos;

2) 350 000 eurų, jeigu kredito unija ketina teikti šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą licencinę finansinę paslaugą.

35 straipsnis. Pajinis kapitalas ir kredito unijos pajai

1. Kredito unijos pajinį kapitalą sudaro visų kredito unijos pajinių įnašų, gautų už pagrindinius ir papildomus pajus, vertė. Pajiniai įnašai gali būti tik piniginės įmokos.

2. Mažiausias pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydis negali būti mažesnis kaip 30 eurų. Narys gali turėti tik vieną pagrindinį pajų.

3. Išieškoti iš kredito unijos jos nario pajinius įnašus, kurie yra kredito unijos nuosavybė, draudžiama, išskyrus atvejus, kai skolininko narystė kredito unijoje pasibaigė.

4. Kredito unijos pajams Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas netaikomas. Kredito unijos pajai yra nematerialūs.

36 straipsnis. Paprastieji ir privilegijuotieji pajai

1. Papildomi pajai gali būti paprastieji arba privilegijuotieji. Privilegijuotieji pajai gali sudaryti ne didesnę kaip 1/3 pajinio kapitalo dalį.

2. Paprastųjų pajų savininkų teisė į dividendą įgyvendinama tik po to, kai yra įgyvendintos atitinkamos privilegijuotųjų pajų savininkų turtinės teisės.

3. Kredito unijos paprastieji pajai negali būti konvertuojami į privilegijuotuosius pajus. Kredito unijai neleidžiama kredito unijos įstatuose ar pajų pasirašymo sutartyje nustatyti dividendo dydį paprastųjų pajų savininkams.

4. Kredito unijos privilegijuotieji pajai gali būti konvertuojami į paprastuosius pajus visuotinio narių susirinkimo sprendimu, jei galimybė juos konvertuoti yra nustatyta kredito unijos įstatuose ir jei ne mažiau kaip 2/3 visuotiniame narių susirinkime dalyvavusių kredito unijos narių balsų dauguma šiam sprendimui balsuodami atskirai pritaria kiekvienos klasės pajų savininkai. Konvertuodama privilegijuotuosius su kaupiamuoju dividendu pajus į paprastuosius, kredito unija turi visiškai atsiskaityti su privilegijuotųjų pajų savininkais arba įsipareigoti įsiskolinimą padengti ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų pabaigos.

5. Kredito unijos, kuri išleidžia privilegijuotuosius pajus, įstatuose turi būti nustatytas konkretus (nekintamas) privilegijuotųjų pajų dividendo dydis procentais, skaičiuojant nuo papildomo pajaus nominaliosios vertės.

6. Privilegijuotieji pajai gali būti su kaupiamuoju arba su nekaupiamuoju dividendu. Tai nustatoma kredito unijos įstatuose nurodant pajų klases.

7. Jeigu dividendams skirtos paskirstytinojo pelno dalies nepakanka visam nustatytam dividendui privilegijuotųjų pajų savininkams išmokėti, jiems išmokama proporcingai sumažinta suma. Privilegijuotųjų pajų su kaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėta suma, neviršijanti per 3 finansinius metus iš eilės viso nustatyto dividendo, perkeliama į kitus finansinius metus. Privilegijuotųjų pajų su kaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėta suma, viršijanti per 3 finansinius metus iš eilės visą nustatytą dividendą, taip pat privilegijuotųjų pajų su nekaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėta suma į kitus finansinius metus neperkeliama.

37 straipsnis. Kredito unijos teisė įsigyti savus privilegijuotuosius pajus

1. Kredito unija turi teisę įsigyti savus privilegijuotuosius pajus šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Įsigydama savus privilegijuotuosius pajus, kredito unija turi užtikrinti lygias galimybes visiems pajininkams perleisti kredito unijai savus privilegijuotuosius pajus.

2. Kredito unija savus privilegijuotuosius pajus gali įsigyti visuotinio narių susirinkimo sprendimu. Visuotinio narių susirinkimo sprendime, be kita ko, turi būti nustatyta:

- 1) privilegijuotųjų pajų įsigijimo tikslas;
- 2) maksimalus leidžiamų įsigyti privilegijuotųjų pajų dydis, kuris lygus pajinių įnašų vertei (toliau – privilegijuotųjų pajų nominali vertė);
- 3) terminas, per kurį kredito unija gali įsigyti savus privilegijuotuosius pajus. Terminas negali būti ilgesnis kaip 18 mėnesių.

3. Apie kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimą įsigyti savus privilegijuotuosius pajus kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilią ir patikimą kredito unijos veiklą.

4. Kredito unija gali įsigyti savus privilegijuotuosius pajus, jeigu kredito unijoje yra sudarytas rezervas saviems privilegijuotiesiems pajams įsigyti, kurio dydis yra ne mažesnis už įsigyjamų savų privilegijuotųjų pajų nominalią vertę.

5. Kredito unija, įsigijusi savus privilegijuotuosius pajus, privalo juos anuliuoti.

38 straipsnis. Perskaičiuotas kapitalas

Kredito unijos perskaičiuotas kapitalas yra kredito unijos kapitalo suma, sumažinta priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytais dydžiais ir tvarka.

39 straipsnis. Kapitalai ir rezervai

1. Kredito unijos atsargos kapitalas sudaromas iš kredito unijos narių papildomų įnašų, ir (ar) kitų negrąžintinų lėšų. Kredito unijos atsargos kapitalo paskirtis – garantuoti kredito unijos finansinį stabilumą. Kredito unijos atsargos kapitalas kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

2. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš kredito unijos pelno atskaitymų. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 90 procentų kredito unijos paskirstytinojo pelno, kol privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas sudarys ne mažiau 9/10 kredito unijos nuosavo kapitalo. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas kredito unijos narių visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Panaudojus dalį privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo ir (ar) atsargos kapitalo kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš paskirstytinojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas taptų nustatyto dydžio.

3. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas – ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nurašomas, nudėvimas, nukainojamas ar perleidžiamas kitiems asmenims. Rezervo dalis, likusi nepanaudota nurašius, nudėvėjus ar perleidus kitiems asmenims ilgalaikį materialųjį turtą, finansiniams metams pasibaigus gali būti pervedama į paskirstytinąjį rezultatą. Šis rezervas negali būti tiesiogiai naudojamas kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

4. Finansinio turto perkainojimo rezervas – tikrąja verte įvertinto ir perkainojamo finansinio turto, kuris priskirtinas galimam pardavimui, vertės pokyčiai.

5. Šio įstatymo 37 straipsnio 4 dalyje nustatyto dydžio kredito unijos rezervas saviems papildomiems privilegijuotiesiems pajams įsigyti sudaromas iš paskirstytinojo pelno.

6. Kiti kredito unijos rezervai – tai rezervai, kurių sudarymas ir naudojimas numatytas kredito unijos įstatuose.

40 straipsnis. Pelno paskirstymas

1. Kredito unijos pelnas arba nuostoliai yra kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš kredito unijos finansinių metų pajamų atskaičius tų metų kredito unijos išlaidas.

2. Grynasis pelnas arba nuostoliai yra grynasis kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš kredito unijos finansinio metinės veiklos rezultato atėmus ataskaitinio laikotarpio apskaičiuotas mokesčių sumas.

3. Per finansinius metus gautas grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostoliai) turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus finansiniams metams, kai eilinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas tvirtina metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

4. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra teigiama (pelnas), kredito unijos visuotinis narių susirinkimas priima sprendimą dėl pelno paskirstymo. Sprendime turi būti nurodyta:

- 1) nepaskirstytas pelnas (nuostoliai) finansinių metų pradžioje;
- 2) grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas;
- 3) atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą;
- 4) atskaitymai į rezervą saviems papildomiems privilegijuotiesiems pajams įsigyti;
- 5) atskaitymai į kitus kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus;
- 6) pelno dalis, skiriama apyvarčiai proporcingoms išmokoms ir (ar) dividendams mokėti;
- 7) pelno panaudojimas kitiems kredito unijos įstatuose nurodytiems tikslams;
- 8) nepaskirstytasis pelnas.

5. Šio straipsnio 4 dalies 6 ir 7 punktuose nurodytiems mokėjimams atlikti pelnas gali būti skiriamas tik po to, kai yra padaryti privalomi kredito unijai atskaitymai į kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus ir yra padengti kredito unijos nuostoliai.

6. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra neigiama (nuostoliai), kredito unijos visuotinis narių susirinkimas turi priimti sprendimą padengti šiuos nuostolius - į paskirstytinąjį rezultatą pervedamas sumas įtraukti tokia seka:

- 1) pervedamas iš privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo;
- 2) pervedamas iš atsargos kapitalo.

7. Jeigu iš rezervų pervedamų sumų nepakanka nuostoliams padengtilikę nepaskirstyti nuostoliai gali būti dengiami kredito unijos narių papildomais įnašais arba perkeliama į kitų finansinių metų pradžią.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOJ VEIKLOS RIZIKA IR JOS APRIBOJIMAS, KREDITO UNIJOJ KLIENTŲ INTERESŲ APSAUGA

41 straipsnis. Veiklos rizikos prisiėmimas ir ribojimas

1. Reikalavimus dėl kredito unijos veiklos rizikos prisiėmimo ir ribojimo nustato Lietuvos Respublikos finansų įstatymas.

2. Kredito unija privalo sudaryti atidėjinius (atidėjimus) savo veiklos rizikai sumažinti vadovaudamasi priežiūros institucijos teisės aktais ir atsižvelgdama į kiekvieno savo sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą į kliento finansinę ir ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones ir kitas aplinkybes, turinčias įtakos kredito unijos turto vertei.

42 straipsnis. Kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai

1. Kredito unijoms nustatomi šie veiklos riziką ribojantys normatyvai:

- 1) kapitalo pakankamumo;

- 2) likvidumo;
- 3) didžiausios atviros pozicijos užsienio valiuta;
- 4) didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui;
- 5) kiti priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyti normatyvai.

2. Normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti kredito unijai individualius normatyvų dydžius.

3. Skaičiuojant didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvą, kredito unijos skolininkams taikomi priežiūros institucijos nustatyti tarpusavio susiejimo kriterijai.

43 straipsnis. Apribojimai investicijoms į nekilnojamąjį turtą

1. Kredito unija gali investuoti į nekilnojamąjį turtą, jeigu jis būtinas tiesioginei kredito unijos veiklai užtikrinti (pastatai, kuriuose yra kredito unijos buveinė ar kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, ir pan.). Šios investicijos negali viršyti 70 procentų kredito unijos perskaičiuoto kapitalo.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, jeigu nekilnojamąjį turtą kredito unija nuosavybės teise įsigijo siekdama sumažinti nuostolius, atsiradusius dėl klientui suteiktos finansinės paslaugos, ir ji nuosavybės teise turi ne ilgiau kaip 3 metus nuo jo įsigijimo dienos.

44 straipsnis. Skolinimas

Šio įstatymo 45 ir 46 straipsniuose skolinimu laikomas sandorių, iš kurių kyla kredito unijos piniginis reikalavimas ar neatšaukiamas kredito unijos piniginis įsipareigojimas, sudarymas.

45 straipsnis. Skolinimo apribojimai

1. Skolinimo kredito unijos vadovui ir su kredito unijos vadovu artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką turi patvirtinti kredito unijos stebėtojų taryba, o jei ji kredito unijoje nesudaroma – valdyba. Bendra tokio skolinimo suma vienam kredito unijos vadovui ir su juo artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims negali viršyti 10 procentų kredito unijos perskaičiuoto kapitalo. Su kredito unijos vadovu artimaisiais ryšiais susijusiais asmenimis šiame straipsnyje laikomi kredito unijos vadovo sutuoktinis (sugyventinis), vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai) ir juridiniai asmenys, jeigu kredito unijos vadovas valdo jų kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį. Sprendimus dėl tokio skolinimo turi priimti kredito unijos valdyba, o su tokiu skolinimu susijęs asmuo negali dalyvauti priimant sprendimą. Skolinimo sąlygos šioje dalyje nurodytiems asmenims negali būti palankesnės negu kitiems kredito unijos klientams nustatytos skolinimo sąlygos.

2. Jeigu skolinimo laikas viršija 5 metus, toks skolinimas turi būti užtikrintas bent viena iš šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių:

- 1) hipoteka;
- 2) valstybių centrinių bankų ir vyriausybių vertybinių popierių įkeitimu;
- 3) indėlio, esančio toje kredito unijoje, įkeitimu, jei prašoma skolinti pinigų suma ir palūkanos už ją neviršija indėlio su palūkanomis sumos;
- 4) valstybės garantuojamos garantijų institucijos, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme, garantija.

46 straipsnis. Apribojimai skolinimui kredito unijos pajiniams įnašams atlikti

Kredito unija neturi teisės skolinti įsigyjamo jos pajaus pajiniam įnašui atlikti ar subordinuotai paskolai jai suteikti, taip pat kredito unijos išleidžiamiems ne nuosavybės vertybiniams popieriams įsigyti.

47 straipsnis. Apribojimai disponuoti kredito unijos pajiniais įnašais

Kredito unijos nariui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka gali būti apribojama teisė disponuoti pajiniu įnašu ar jo dalimi, neviršijančia skolinamų pinigų sumos kartu su už ją mokamomis palūkanomis, tol, kol bus grąžinta skolinama suma su palūkanomis.

48 straipsnis. Kredito unijos paslaptis

Kredito unijos paslapties apsaugai *mutatis mutandis* taikomas Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 55 straipsnis.

49 straipsnis. Su finansinių paslaugų teikimu susijusios informacijos teikimas

1. Vietose, kuriose kredito unija teikia finansines paslaugas klientams, kiekvienam galimam klientui laisvai prieinamoje vietoje privalo būti nurodytas kredito unijos pavadinimas ir finansinės paslaugos, kurias turi teisę teikti kredito unija, taip pat turi būti sudarytos sąlygos viešai susipažinti su šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.

2. Prieš sudarydama sutartį dėl finansinių paslaugų teikimo, kredito unija privalo suteikti klientui išsamią informaciją, susijusią su finansinių paslaugų teikimo sąlygomis, paslaugų kaina, paslaugų teikimo terminais, galimomis pasekmėmis, ir kitokią informaciją, turinčią įtakos kliento apsisprendimui sudaryti sutartį.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJOS APSKAITA, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI IR AUDITAS

50 straipsnis. Apskaita

1. Kredito unija privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat kredito unijos pasirinkta apskaitos politika.

2. Apskaitos politika turi apimti bendruosius apskaitos principus, apskaitos metodus ir taisykles, skirtas kredito unijos apskaitai tvarkyti ir finansinių ataskaitų rinkiniams sudaryti bei pateikti.

3. Kredito unijos veiklos apskaitos sistema privalo būti organizuota taip, kad:

1) finansinių ataskaitų rinkiniai rodytų tikrą kredito unijos finansinę būklę ir veiklos rezultatus;

2) sudarytų sąlygas kredito unijos vadovams saugiai ir patikimai naudoti bei valdyti kredito unijos turtą ir juo disponuoti;

3) sudarytų sąlygas kredito unijos nariams ir įstatymų įgaliotoms institucijoms tikrinti ir kontroliuoti kredito unijos, jos vadovų ir kitų darbuotojų, turinčių teisę priimti sprendimus, dėl kurių atsiranda kredito unijos prievolės kitiems asmenims, veiklą ir kredito unijos finansinę būklę.

51 straipsnis. Finansinių ataskaitų rinkiniai

1. Kredito unijos sudaro tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius ir metinių finansinių ataskaitų rinkinius.

2. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkiniai – tai finansinės ataskaitos, parengtos apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sandarą ir pateikimo priežiūros institucijai periodiškumą nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

3. Metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

1) balansinė ataskaita;

2) pelno (nuostolių) ataskaita;

3) aiškinamasis raštas.

4. Pasibaigus finansiniams metams, kredito unija privalo:

1) ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki eilinio kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sudaryti sąlygas kredito unijos nariams susipažinti su atestuoto auditoriaus ar audito įmonės patikrintu metinių finansinių ataskaitų rinkiniu, sprendimo dėl pelno paskirstymo projektu ir auditoriaus išvada;

2) ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu patvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir priimti sprendimą dėl pelno paskirstymo;

3) per 5 darbo dienas po kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimo dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo priėmimo dienos pateikti priežiūros institucijai atestuoto auditoriaus arba audito įmonės patikrintą ir šio susirinkimo patvirtintą metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir sprendimą dėl pelno paskirstymo;

4) per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos priežiūros institucijos nustatyta tvarka paskelbti metinių finansinių ataskaitų rinkinį, auditoriaus išvadą ir kitą priežiūros institucijos nurodytą informaciją visuomenei.

5. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali priimti sprendimo dėl pelno paskirstymo, jeigu nėra atestuoto auditoriaus ar audito įmonės atliktas metinių finansinių ataskaitų rinkinio patikrinimas.

7. Premijos ir kitos kredito unijos įstatuose nustatytos išmokos kredito unijos vadovams išmokamos metams pasibaigus, jeigu tokį sprendimą priima kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, tvirtindamas metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

52 straipsnis. Auditas

1. Atestuotas auditorius ar audito įmonė turi atlikti kredito unijos metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditą ir tuo remdamiesi pateikti auditoriaus išvadą dėl šių ataskaitų rinkinių ir audito ataskaitą. Audito ataskaitoje auditorius turi pateikti informaciją apie tai, ar kredito unija:

1) tiksliai ir kvalifikuotai įvertino turtą pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus;

2) atliko privalomus turto vertės patikslinimus ir nurašymus;

3) sudarė privalomus ir būtinus kapitalus, rezervus ir atidėjinius (atidėjimus) veiklos rizikai sumažinti;

4) laikosi Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų kapitalo reikalavimų;

5) atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus veiksmingo ir patikimo nuosavybės valdymo bei saugios ir patikimos veiklos reikalavimus;

6) turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacines sistemas.

2. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas renka atestuotą auditorių ar audito įmonę einamųjų ir ne daugiau kaip dvejų ateinančių finansinių metų metinių finansinių ataskaitų rinkiniams patikrinti.

3. Kredito unija iki einamųjų finansinių metų pirmojo pusmečio pabaigos privalo su kredito unijos visuotinio narių susirinkimo išrinktu atestuotu auditoriumi ar audito įmone sudaryti sutartį dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinių audito.

53 straipsnis. Reikalavimai auditoriui ir audito įmonei, jų pareigos ir atsakomybė

Reikalavimus auditoriui ir audito įmonei, jų pareigas ir atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos finansų įstatymai.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJŲ PRIEŽIŪRA

54 straipsnis. Kredito unijų priežiūros institucija

1. Kredito unijų priežiūros institucija yra Lietuvos bankas.

2. Priežiūros institucija atlieka šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją turinčių kredito unijų priežiūrą.

3. Atlikdama priežiūros funkciją, priežiūros institucija bendradarbiauja su savo narių kredito unijų stebėjimo ir tikrinimo funkciją atliekančiomis centrinėmis kredito unijomis.

4. Priežiūra atliekama vadovaujantis šiuo įstatymu, Lietuvos Respublikos finansų įstatymu, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu ir priežiūros institucijos teisės aktais.

55 straipsnis. Priežiūros tikslui gautos informacijos apsauga

1. Kredito unijų priežiūros tikslui gautos informacijos apsaugai *mutatis mutandis* taikomas Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 65 straipsnis.
2. Kredito unijų priežiūros tikslui gauta informacija gali būti perduota centrinėms kredito unijoms, jei ji reikalinga jų funkcijoms atlikti.

56 straipsnis. Prašymų dėl licencijos, leidimo, sutikimo išdavimo ar dėl kitų veiksmų atlikimo nagrinėjimas ir priežiūros institucijos sprendimai

1. Detalias prašymų dėl šiame įstatyme nustatytų licencijų, leidimų, sutikimų išdavimo ar dėl kitų veiksmų atlikimo (toliau šiame straipsnyje – leidimų išdavimo) pateikimo, nagrinėjimo ir jų išdavimo sąlygas ir tvarką bei detalius reikalavimus pateikiamiems dokumentams nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Prašymas dėl leidimo išdavimo išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per šiame įstatyme nustatytus terminus, o jei terminai šiame įstatyme nenustatyti, – per priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus terminus. Priežiūros institucija turi teisę pareikalauti papildomų dokumentų ir informacijos, reikalingų sprendimui priimti. Jeigu priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ir informacijos arba papildomus dokumentus ar informaciją pateikia pats pareiškėjas, prašymo nagrinėjimo ir sprendimo priėmimo terminas skaičiuojamas nuo papildomai pareikalautų ar papildomai pareiškėjo pateiktų dokumentų ir informacijos gavimo dienos.

3. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo išdavimo priežiūros institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja pareiškėjus, jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip. Priežiūros institucijos atsisakymas išduoti leidimą turi būti motyvuotas.

57 straipsnis. Priežiūros institucijos teisės ir pareigos

1. Be kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir teisių, priežiūros institucija turi teisę:

1) duoti kredito unijai šio straipsnio 2 dalyje nustatytus privalomus nurodymus, kuriuos kredito unija privalo įvykdyti priežiūros institucijos nustatytais terminais ir nedelsdama raštu apie tai pranešti priežiūros institucijai;

2) jei kredito unijos organų priimti sprendimai kelia pavojų kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad jie būtų pripažinti negaliojančiais;

3) sudaryti sutartis su atestuotais auditoriais ar audito įmonėmis, turto vertintojais ar kitais tinkamą kvalifikaciją turinčiais asmenimis dėl kredito unijos patikrinimo atlikimo, kad būtų nustatyta kredito unijos turto vertė, kredito unijos finansinė būklė, įvertintos prisiimtų rizikos ar patikrinti kiti kredito unijos veiklos klausimai. Jei atlikus patikrinimą nustatoma, kad kredito unija priežiūros institucijai pateikė neteisingą informaciją, ar nustatomi kiti padaryti teisės aktų pažeidimai, priežiūros institucijos patirtas patikrinimo organizavimo išlaidas atlygina kredito unija. Kai pagal sutartis su priežiūros institucija veikiantys šiame punkte nurodyti asmenys atlieka kredito unijos patikrinimą, šiems asmenims taikomos šio įstatymo 59 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos;

4) reikalauti, kad būtų pakeistas atestuotas auditorius ar audito įmonė, atliekanti kredito unijos finansinių ataskaitų rinkinių patikrinimą, jei audito įmonė ar atestuotas auditorius neatitinka (nevykdo) įstatymų nustatytų reikalavimų;

2. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus arba nustačiusi, kad kredito unijos veikla kelia grėsmę kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę duoti kredito unijai tokius rašytinius privalomus nurodymus:

1) priežiūros institucijos nustatytais terminais pašalinti teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus;

2) nesudaryti tam tikrų sandorių ar sumažinti tokių sandorių mastą, įskaitant sandorius dėl kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo ar nekilnojamojo turto įsigijimo, arba parduoti ar kitaip perleisti kitiems asmenims turimą nekilnojamąjį turtą;

3) priežiūros institucijos nustatytu terminu atlikti kredito unijos tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio auditą;

4) parengti ir įgyvendinti priežiūros institucijos nustatytais terminais ir jai priimtina kredito unijos veiklos pertvarkymo ir (ar) nustatytų pažeidimų, ir (ar) trūkumų pašalinimo priemonių planą;

5) sušaukti kredito unijos visuotinį narių susirinkimą arba stebėtojų tarybos ar valdybos posėdį ir juose svarstyti priežiūros institucijos pasiūlytus klausimus. Jei kredito unijos organai nevykdo reikalavimo dėl visuotinio narių susirinkimo sušaukimo – priežiūros institucija turi teisę pati sušaukti visuotinį narių susirinkimą, parengti jo darbotvarkę ir reikalauti, kad jame būtų apsvarstyti priežiūros institucijos pasiūlyti klausymai;

6) kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją ir duoti paaiškinimus. Priežiūros institucija apie nurodymą kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją turi teisę paskelbti viešai;

7) atlikti kitus veiksmus ar neatlikti tam tikrų veiksmų siekiant, kad būtų pašalinti teisės aktų pažeidimai ar kredito unijos veiklos trūkumai arba kad kredito unijos veikla būtų stabili ir patikima.

3. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus arba nustačiusi, kad kredito unijos veikla kelia grėsmę kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę laikinai kredito unijai nustatyti individualius kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ar papildomus reikalavimus dėl rizikos ribojimo. Toks priežiūros institucijos sprendimas turi būti motyvuotas ir priimamas atsižvelgiant į šio įstatymo 61 straipsnio 2 dalies nuostatas.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti nurodymai gali būti duodami kartu su taikomomis poveikio priemonėmis.

5. Priežiūros institucijos nustatyta tvarka priežiūros institucijos darbuotojai turi teisę dalyvauti kredito unijos organų ir kredito unijos komitetų darbe – dalyvauti susirinkimuose ar posėdžiuose stebėtojų teisėmis ar kitaip stebėti kredito unijos organų, kredito unijos komitetų ir kredito unijos vadovų veiklą.

6. Priežiūros institucija pačios nustatyta tvarka ir vadovaudamasi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais turi teisę kaupti ir kitaip tvarkyti duomenis apie kredito unijos skolininkus. Kredito unija priežiūros institucijai privalo teikti duomenis apie kredito unijos skolininkus ir turi teisę naudotis šiais duomenimis priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyta tvarka.

58 straipsnis. Priežiūros institucijos sprendimų, veiksmų (neveikimo) apskundimas

1. Priežiūros institucijos sprendimus, veiksmus (neveikimą) asmenys, kurių teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti, turi teisę įstatymų nustatyta tvarka skusti teismui.

2. Skundo padavimas teismui iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo sprendimo ar veiksmo vykdymo.

59 straipsnis. Kredito unijų inspektavimas

1. Kredito unijų inspektavimą atlieka priežiūros institucijos darbuotojai. Priežiūros institucija, inspektuodama kredito uniją, gali pasitelkti ir kitų asmenų.

2. Kredito unija privalo sudaryti šias sąlygas inspektavimui atlikti:

1) pateikti inspektavimą atliekantiems asmenims visą jų prašomą informaciją ir dokumentus;

2) suteikti galimybę inspektavimą atliekantiems asmenims naudotis kredito unijos informacinių sistemų duomenimis;

3) suteikti inspektavimą atliekantiems asmenims darbo vietą.

3. Inspektavimą atliekantys asmenys turi teisę:

1) inspektuojamos kredito unijos darbo metu nekliudomai įeiti į kredito unijos ir jos padalinių patalpas;

2) reikalauti ir gauti inspektavimui atlikti reikalingą informaciją ir dokumentus (originalus arba patvirtintus jų nuorašus), kredito unijos vadovų ir kitų darbuotojų paaiškinimus žodžiu ar raštu;

3) reikalauti padaryti pateiktų dokumentų kopijas ar kredito unijos lėšomis patys juos kopijuoti;

4) turėti kitų teisės aktuose nustatytų teisių.

4. Atlikus inspektavimą, jo rezultatai raštu pateikiami kredito unijai. Kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos nariai, administracijos vadovas privalo pasirašytinai susipažinti su inspektavimo rezultatais.

5. Priežiūros institucijos teisės aktai nustato detalią inspektavimo atlikimo ir inspektavimo rezultatų įforminimo tvarką.

6. Centrinei kredito unijai stebint ir tikrinant savo narių kredito unijų veiklą, taikomos šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos.

60 straipsnis. Poveikio priemonės

1. Priežiūros institucija turi teisę licenciją turinčioms kredito unijoms taikyti šias poveikio priemones:

- 1) viešai paskelbti apie šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimą ir jį padariusį asmenį;
- 2) įspėti dėl šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimo ir nurodyti per nustatytą terminą nutraukti teisės akto pažeidimą ir užtikrinti, kad jis nesikartotų;
- 3) skirti šio įstatymo nustatytas baudas;
- 4) laikinai uždrausti teikti vieną ar kelias finansines paslaugas;
- 5) laikinai ar visam laikui uždrausti vieno ar kelių kredito unijos filialų ar kitų struktūrinių padalinių veiklą. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą laikinai uždrausti filialo ar kito struktūrinio padalinio veiklą, filialas ar kitas struktūrinis padalinys neturi teisės teikti finansinių paslaugų, o priėmus sprendimą visam laikui uždrausti filialo ar kito struktūrinio padalinio veiklą, kredito unija, be to, privalo nedelsdama priimti sprendimą nutraukti tokio filialo ar kito struktūrinio padalinio veiklą;
- 6) laikinai nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų arba nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai;
- 7) paskelbti kredito unijos veiklos apribojimą;
- 8) laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose centrinėje kredito unijoje bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu;
- 9) atšaukti išduotą licenciją ar laikinai sustabdyti jos galiojimą tol, kol tam yra pagrindas; išnykus licencijos galiojimo sustabdymo pagrindui, priežiūros institucija nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tada, kai įsitikino, kad pagrindas išnyko, atnaujina licencijos galiojimą;
- 10) paskirti laikinąjį administratorių.

2. Priežiūros institucija turi teisę taikyti vieną ar kelias poveikio priemones.

3. Priežiūros institucija, priimdama sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo ir parinkdama konkrečią poveikio priemonę (priemones) ir jos (jų) dydį, atsižvelgia į nustatytų pažeidimų ir veiklos trūkumų sunkumą, trukmę, kartotinumą, jų įtaką indėlininkų ir kitų kreditorių interesams, asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, kaltę, finansinį pajėgumą, ankstesnius pažeidimus ir jam taikytas poveikio priemones, bendradarbiavimą su priežiūros institucija, dėl pažeidimų gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydį, jei ji įmanoma nustatyti, kredito unijos narių ir vadovų pasirengimą bei galimybes pašalinti pažeidimus ir veiklos trūkumus, taip pat nustatytų pažeidimų bei veiklos trūkumų ir numatomos taikyti poveikio priemonės (priemonių) pasekmes kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui ir kitas svarbias aplinkybes.

4. Priežiūros institucijos sprendimas taikyti kredito unijai poveikio priemonę įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo dienos, jeigu šiame įstatyme ar sprendime nenustatyta kitaip.

5. Priežiūros institucijos sprendimas dėl poveikio priemonės (priemonių) taikymo turi būti motyvuotas ir įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui. Sprendimo apskundimas,

išskyrus sprendimą skirti šiame įstatyme nustatytas baudas, nesustabdo šio sprendimo vykdymo. Teismas nevertina ir nesprendžia klausimo dėl poveikio priemonės rūšies parinkimo ir jos taikymo tikslingumo.

6. Bylose, kuriose nagrinėjami skundai (prašymai) dėl priežiūros institucijos sprendimo taikyti šio straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 9 punktuose nustatytas poveikio priemones, negali būti taikomos reikalavimo užtikrinimo priemonės, numatytos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 71 straipsnio 3 dalies 1 ir 3 punktuose.

7. Teismas, išnagrinėjęs skundą (prašymą) dėl priežiūros institucijos sprendimo taikyti šio straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 9 punktuose nustatytas poveikio priemones, turi teisę esant šiame įstatyme nustatytoms sąlygoms priteisti atlyginti žalą, tačiau neturi teisės tenkindamas skundą (prašymą) panaikinti skundžiamą sprendimą, įpareigoti priežiūros instituciją pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitokį teismo patvarkymą arba išspręsti ginčą bet koku kitu būdu, dėl kurio būtų sustabdomas ar panaikinamas skundžiamo sprendimo galiojimas arba kitaip atkuriama buvusi iki sprendimo priėmimo padėtis.

8. Poveikio priemonės, kurios taikomos laikinai, galioja iki priežiūros institucijos sprendime dėl poveikio priemonės taikymo nurodyto termino, kuris gali būti apibrėžtas konkrečia data, laiko tarpu ar susietas su tam tikrų sąlygų atsiradimu (aplinkybių išnykimu), nebent priežiūros institucija priima sprendimą jas atšaukti anksčiau nustatyto termino.

9. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio 3 dalyje nurodytas aplinkybes, vadovaudamasi teisingumo, protingumo, skaidrumo ir proporcingumo kriterijais, netaiko poveikio priemonių, jeigu pažeidimas yra mažareikšmis, nedarantis esminės žalos pagal įstatymus ir kitus teisės aktus saugomiems interesams, arba jeigu turi pagrindo manyti, kad priežiūros tikslas gali būti pasiektas ir kitomis priemonėmis, ne tik taikant poveikio priemones.

61 straipsnis. Poveikio priemonių taikymo pagrindai ir tvarka

1. Priežiūros institucija turi teisę taikyti šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones, išskyrus šiame įstatyme nustatytas baudas, kai yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) nustatytais terminais nepateikiama šio įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta ar priežiūros institucijos pareikalauta informacija arba pateikiama neišsami arba netiksli informacija;

2) nustatyta tvarka nevykdomi arba netinkamai vykdomi priežiūros institucijos pagal šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalį duoti privalomi nurodymai;

3) nebetenkinami reikalavimai, nustatyti licencijos išdavimui;

4) padaromi įstatymų, kitų teisės aktų, kurių laikymosi priežiūra priskirta priežiūros institucijos kompetencijai, pažeidimai arba yra grėsmė, kad dėl kredito unijos veiklos arba dėl finansinės būklės būtų pažeisti visuomenės ir (arba) klientų interesai arba sutriktų Lietuvos Respublikos kredito unijų sistemos funkcionavimas;

2. Priežiūros institucija, prieš sprendama klausimą, ar taikyti poveikio priemonę, ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki šio klausimo nagrinėjimo dienos, praneša asmeniui, kuriam taikoma poveikio priemonė, apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką bei pateikia jam informaciją apie nustatytus faktinius duomenis, kurie sudaro poveikio priemonės taikymo pagrindus, ar sudaro galimybę asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, vadovams susipažinti su tokiais faktiniais duomenimis. Pranešimą gavęs asmuo turi teisę iki klausimo nagrinėjimo dienos raštu pateikti paaiškinimus. Poveikio priemonės taikymo klausimas svarstomas dalyvaujant asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, vadovams (bent jau valdybos pirmininkui ar administracijos vadovui). Vadovų neatvykimas ar paaiškinimų nepateikimas netrukdo spręsti poveikio priemonės taikymo klausimo. Neatidėliotinais atvejais priežiūros institucija turi teisę spręsti klausimą dėl poveikio priemonės taikymo neatsižvelgdama į šios dalies nuostatas.

3. Poveikio priemonės gali būti skiriamos, jei praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o esant tęstiniam ar trunkamam pažeidimui, – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamo pažeidimo pasibaigimo dienos.

4. Sprendimas dėl poveikio priemonės taikymo per 5 dienas išsiunčiamas (įteikiamas) kredito unijai. Informacija apie pritaikytas poveikio priemones, įskaitant informaciją apie padaryto

teisės akto pažeidimo esmę ir jį padariusio asmens tapatybę, skelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje nedelsiant po to, kai apie sprendimą taikyti poveikio priemonę informuojamas asmuo, kuriam ji pritaikyta. Jeigu sprendimas taikyti poveikio priemonę yra apskundžiamas, priežiūros institucijos interneto svetainėje taip pat pateikiama informacija apie dėl pritaikytų poveikio priemonių pateiktus skundus ir jų nagrinėjimo rezultatus. Jeigu informacijos apie pritaikytas poveikio priemones paskelbimas padarytų neigiamos įtakos finansų rinkos stabilumui, atliekamam ikiteisminiam tyrimui ar padarytų neproporcingos žalos fiziniams ar juridiniams asmenims, tokios informacijos skelbimas atidedamas tol, kol šios aplinkybės išnyksta, arba ji skelbiama neatskleidžiant informacijos apie pažeidimą padariusį asmenį. Priežiūros institucija užtikrina, kad paskelbta informacija būtų prieinama bent 5 metus nuo jos paskelbimo.

5. Priežiūros institucija sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, kuris pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą laikomas draudžiamuoju įvykiu, priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po to, kai nustato, kad priežiūros institucijos išduotą licenciją turinti kredito unija negali įvykdyti pagrįsto reikalavimo grąžinti indėlį ir yra pagrindas manyti, kad to negalės padaryti artimiausiu metu.

6. Poveikio priemonių taikymas juridiniams asmenims neatleidžia jų vadovų ir darbuotojų nuo įstatymų nustatytos civilinės, administracinės ir baudžiamosios atsakomybės.

62 straipsnis. Baudos

1. Priežiūros institucija turi teisę kredito unijai skirti šias baudas:

1) už nustatytais terminais šio įstatymo ar priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytos arba pareikalautos informacijos ar dokumentų nepateikimą ar neteisingos informacijos pateikimą – iki 0,5 procento bendrųjų metinių pajamų;

2) už priežiūros institucijos pagal šį įstatymą duotų nurodymų nevykdymą ar netinkamą vykdymą – iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų arba už kiekvieną nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną – iki 289 eurų;

3) už veiksmų, kuriuos ji turi teisę atlikti tik gavusi priežiūros institucijos leidimą, atlikimą neturint priežiūros institucijos leidimo – iki 1,5 procento bendrųjų metinių pajamų;

4) už šio įstatymo draudžiamų atlikti veiksmų ar veiklos vykdymą arba finansinių paslaugų teikimą, jei tokia teisė apribota pagal šį įstatymą, – iki 2 procentų bendrųjų metinių pajamų;

5) už kitus saugią ir patikimą kredito unijos veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus – iki 0,1 procento bendrųjų metinių pajamų.

2. Konkretus skiriamos baudos dydis nustatomas atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, jo trukmę, anksčiau taikytas poveikio priemones.

3. Baudos į valstybės biudžetą sumokamos ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tos dienos, kai kredito unija gavo priežiūros institucijos sprendimą skirti baudą. Bauda, skirta pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą už kiekvieną nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną, turi būti sumokama į valstybės biudžetą kiekvieną dieną. Jei bauda per nurodytus terminus, o priežiūros institucijos sprendimą apskundus teismui, – per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo nesumokama, tai ji priežiūros institucijos sprendimu išieškoma ne ginčo tvarka (kai nėra kredito unijos, kuriai paskirta bauda, nurodymo nurašyti lėšas) iš kredito unijos, kuriai paskirta bauda, piniginių lėšų kredito įstaigose arba priežiūros institucijos sprendimas vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

63 straipsnis. Kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), kredito unijos administracijos vadovo, paskolų komiteto nario (narių) nušalinimas nuo pareigų

1. Nuo priežiūros institucijos sprendimo laikinai nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų pateikimo kredito unijai dienos nuo pareigų nušalintas asmuo neturi teisės atlikti savo funkcijų ir visi po tokio priežiūros institucijos sprendimo pateikimo kredito unijai dienos jo priimti sprendimai yra negaliojantys.

2. Jeigu priežiūros institucija priima sprendimą nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, kredito unijos organas, kuriam suteikta tokia teisė, privalo per priežiūros institucijos sprendime nustatytą terminą atšaukti tokį asmenį iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį ar panaikinti jo įgaliojimus.

3. Apie priežiūros institucijos sprendimą nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą nuo pareigų pranešama kredito unijai ir juridinių asmenų registro tvarkytojui ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje. Apie priežiūros institucijos sprendimą nušalinti kredito unijos paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų pranešama kredito unijai.

64 straipsnis. Laikinasis administratorius

1. Priežiūros institucija turi teisę kredito unijai paskirti vieną ar daugiau laikinųjų administratorių. Laikinoju administratoriumi gali būti paskirtas juridinis ar fizinis asmuo. Laikinoju administratoriumi skiriamam fiziniam asmeniui ar juridinio asmens vadovui *mutatis mutandis* taikomi šio įstatymo 27 straipsnyje nustatyti nepriekaištingos reputacijos ir kvalifikacijos bei patirties reikalavimai, jo neturi saistyti joks interesų konfliktas. Laikinojo administratoriaus veiklos sąlygos, funkcijos ir jų apribojimai nustatomi laikinojo administravimo sutartyje, sudarytoje tarp priežiūros institucijos ir laikinojo administratoriaus. Tokia sutartis turi nustatyti priežiūros institucijos išipareigojimus, susijusius su laikinojo administratoriaus veiksmais tretiesiems asmenims padarytos žalos atlyginimu, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso normoms. Bet kuriuo atveju laikinasis administratorius neatsako už žalą, atsiradusią dėl veiksmų, atliktų vadovaujantis priežiūros institucijos duotais nurodymais. Tokiu atveju už padarytą žalą esant įstatymuose nustatytoms sąlygoms atsako priežiūros institucija. Laikinasis administratorius savo nuožiūra turi teisę pasitelkti paslaugų teikėjų (įskaitant teisės, apskaitos, audito, valdymo konsultantus), reikalingų tam, kad būtų galima tinkamai atlikti savo funkcijas. Atlyginimas ir kitos išlaidos (įskaitant išlaidas paslaugų teikėjams) laikinajam administratoriui ir jo padėjėjams, atsižvelgiant į laikinojo administratoriaus veiklos mastą, kvalifikaciją, veiklos terminus, nustatomi sutartyje, sudaromoje tarp priežiūros institucijos ir laikinojo administratoriaus. Atlyginimas ir išlaidos (įskaitant išlaidas paslaugų teikėjams) išmokami iš kredito unijos lėšų prieš bet kokius kitus kredito unijos mokėjimus. Tuo atveju, jeigu administruojamai kredito unijai iškeliama bankroto byla, mokėjimai laikinajam administratoriui išmokami prieš bet kokius kitus kredito unijos mokėjimus. Tuo atveju, jeigu kredito unija nesumoka laikinajam administratoriui laiku, laikinajam administratoriui privalo sumokėti priežiūros institucija, kuri tuo metu turi teisę reikalauti sumokėtų sumų iš kredito unijos. Laikinoju administratoriumi negali būti paskirtas priežiūros institucijos darbuotojas.

2. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į tai, kas proporcinga konkrečiomis aplinkybėmis, priimdama sprendimą skirti laikinąjį administratorių gali nustatyti, kad:

1) laikinai sustabdomi kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai ir šių organų įgaliojimus laikinai perima paskirtas laikinasis administratorius. Tokiu atveju visi šiame punkte nurodytų kredito unijos organų sprendimai, priimti po sprendimo paskirti laikinąjį administratorių įsigaliojimo dienos, yra negaliojantys ir nevykdytini; arba

2) kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai nėra sustabdomi, o paskirtas laikinasis administratorius laikinai veikia kartu su šiais kredito unijos organais.

3. Priežiūros institucija sprendime dėl laikinojo administratoriaus paskyrimo turi nustatyti laikinojo administratoriaus įgaliojimus, funkcijas, veiksmus, kuriuos laikinasis administratorius gali atlikti tik priežiūros institucijai iš anksto pritarus, laikinojo administratoriaus paskyrimo terminą.

4. Jei laikinasis administratorius skiriamas pagal šio straipsnio 2 dalies 1 punktą, laikinajam administratoriui gali būti suteikiami kai kurie ar visi šiame įstatyme, kituose teisės aktuose ir kredito unijos įstatuose nustatyti kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos

vadovo įgaliojimai. Laikinajam administratoriui gali būti pavedama išsiaiškinti ir įvertinti kredito unijos finansinę būklę, vadovauti kredito unijos veiklai (arba jos daliai) siekiant išsaugoti arba atkurti kredito unijos finansinę būklę ir užtikrinant patikimą ir riziką ribojantį kredito unijos veiklos valdymą ir (arba) vykdyti kitas funkcijas.

5. Jei laikinasis administratorius skiriamas pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punktą, priežiūros institucija sprendime turi nurodyti prieš priimant kokius sprendimus ar prieš imantis kokių veiksmų kredito unijos stebėtojų tarybai, valdybai ir administracijos vadovui būtina gauti laikinojo administratoriaus pritarimą.

6. Laikinasis administratorius skiriamas ne ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui. Išimtiniais atvejais, kai nustatoma, kad laikinojo administratoriaus skyrimo pagrindu galinčios būti aplinkybės nėra išnykusios, laikinojo administratoriaus paskyrimo terminas motyvuotu priežiūros institucijos sprendimu gali būti pratęstas.

7. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio nuostatas, bet kuriuo metu gali pakeisti sprendimo dėl laikinojo administratoriaus paskyrimo nuostatas, taip pat bet kuriuo metu ir dėl bet kurios priežasties gali atšaukti laikinąjį administratorių. Laikinasis administratorius, sutartyje, sudarytoje tarp priežiūros institucijos ir laikinojo administratoriaus, nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę atsistatydinti. Jeigu laikinasis administratorius atsistatydina, priežiūros institucija nedelsdama priima sprendimą dėl naujo laikinojo administratoriaus paskyrimo.

8. Apie pagal šio straipsnio 2 dalies 1 punktą priimtą sprendimą paskirti laikinąjį administratorių arba jį atšaukti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo priėmimo dienos priežiūros institucija raštu praneša kredito unijai, juridinių asmenų registro tvarkytojui ir paskelbia priežiūros institucijos interneto svetainėje.

9. Laikinasis administratorius gali sušaukti kredito unijos visuotinį narių susirinkimą ir nustatyti tokio susitikimo darbotvarkę tik gavęs išankstinį priežiūros institucijos pritarimą. Laikinojo administratoriaus paskyrimas taip pat neriboja teisės aktuose nustatytų kredito unijos narių teisių.

10. Priežiūros institucija gali reikalauti, kad laikinasis administratorius priežiūros institucijos nustatytais terminais jai teiktų informaciją apie kredito unijos finansinę būklę ir per laikinojo administratoriaus paskyrimo terminą atliktus veiksmus.

11. Laikinasis administratorius privalo savo funkcijas atlikti apdairiai ir sąžiningai. Laikinasis administratorius negali jam suteiktų teisių panaudoti savo asmeniniams ar trečiųjų asmenų poreikiams tenkinti. Laikinojo administratoriaus ir kredito unijos, kurią administruoti jis paskirtas, nesieja pasitikėjimo (fiduciariniai) santykiai, jis neturi pareigos veikti kredito unijos ir jos narių interesais.

65 straipsnis. Kredito unijos veiklos apribojimas

1. Kredito unijos veiklos apribojimas – kredito unijos veiklos laikinas dalinis apribojimas. Kredito unijos veiklos apribojimus nustato šis įstatymas ir priežiūros institucijos sprendimas dėl kredito unijos veiklos apribojimo paskelbimo.

2. Kredito unijos veiklos apribojimo terminą nustato priežiūros institucija. Šis terminas negali būti ilgesnis kaip 2 mėnesiai. Išimtiniais atvejais, kai nustatoma, kad veiklos apribojimo skelbimo pagrindu galinčios būti aplinkybės nėra išnykusios, veiklos apribojimo terminas motyvuotu priežiūros institucijos sprendimu gali būti pratęstas.

3. Apie priimtą sprendimą skelbti, pratęsti ar atšaukti kredito unijos veiklos apribojimą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo priėmimo dienos pranešama kredito unijai ir juridinių asmenų registro tvarkytojui, taip pat paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

4. Nuo sprendimo paskelbti kredito unijos veiklos apribojimą pateikimo kredito unijai momento:

1) jei kitaip nenustatyta priežiūros institucijos sprendime dėl veiklos apribojimo paskelbimo, kredito unijai draudžiama vykdyti įsipareigojimus mokėti ar perleisti kredito unijos turtą, jeigu šie įsipareigojimai atsiranda iš sandorių ar kitų juridinių faktų, buvusių iki kredito unijos veiklos apribojimo paskelbimo dienos, išskyrus mokėjimus, būtinus apibotai kredito unijos veiklai

apribojimo metu užtikrinti. Kredito unijos veiklos apribojimo metu netesybos už kredito unijos prievolės neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą neskačiuojamos ir nemokamos. Palūkanos pagal kredito unijos prievolės skaičiuojamos, tačiau išmokamos tik pasibaigus kredito unijos veiklos apribojimo terminui;

2) draudžiama įskaityti bet kokius kredito unijos ir jos klientų reikalavimus;

3) sustabdomos teisme nagrinėjamos bylos, kuriose kredito unijai pareikšti turtiniai reikalavimai, taip pat išieškojimas pagal vykdomuosius dokumentus, kai skolininkė yra kredito unija.

5. Šio straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti draudimai netaikomi, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą, ir kiti įstatymai nustato, kad kredito unija privalo vykdyti prievolės ir jos veiklą apribojimus.

66 straipsnis. Laikinas teisės disponuoti lėšomis ir kitu turtu apribojimas

1. Jeigu priežiūros institucija pritaiko šio įstatymo 60 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytą poveikio priemonę, kredito unija laikinai neturi teisės disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose centrinėje kredito unijoje bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu, kurie nurodyti priežiūros institucijos sprendime.

2. Priežiūros institucijos sprendimas laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis centrinėje kredito unijoje bei kitose Lietuvos Respublikoje įsteigtose kredito įstaigose, ir kitu Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiu turtu laikomas turto arešto aktu ir teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka registruojamas turto arešto aktų registre. Priežiūros institucijos sprendime turi būti nurodyti duomenys, reikalingi priežiūros institucijos sprendimui įregistruoti turto arešto aktų registre. Turto arešto aktų registrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais atvejais priežiūros institucijos sprendimas gali būti įregistruotas registre laikinai.

DEVINTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS PABAIGA IR PERTVARKYMAS

67 straipsnis. Kredito unijos reorganizavimo, pertvarkymo ir likvidavimo procedūrų teisinis reglamentavimas

Kredito unija reorganizuojama ir likviduojama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, šio įstatymo, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo, o pertvarkoma – taip pat Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka, ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

68 straipsnis. Kredito unijos reorganizavimas

1. Reorganizuojant kredito uniją jungimo būdu, kitas reorganizavime dalyvaujantis ar reorganizuojamas subjektas gali būti tik kredito unija.

2. Reorganizuojant kredito uniją skaidymo būdu, bent vienas iš juridinių asmenų, kuriems išdalijamos kredito unijos teisės ir pareigos ar kurie įsteigiami, turi būti kredito unija.

3. Jeigu reorganizuojant kredito uniją įsteigiama nauja kredito unija, ji šio įstatymo nustatyta tvarka turi gauti licenciją. Tokiu atveju prašymas išduoti licenciją ir licencijos išdavimui reikalingi dokumentai ir duomenys priežiūros institucijai pateikiami kartu su prašymu išduoti leidimą reorganizuoti kredito uniją ir kartu su sprendimu dėl leidimo reorganizuoti kredito uniją išdavimo priimamas sprendimas dėl licencijos išdavimo.

4. Reorganizavime dalyvaujančios ir reorganizuojamos kredito unijos šio įstatymo nustatytais atvejais privalo gauti priežiūros institucijos sutikimą vykdyti reorganizavimą ir priežiūros institucijos leidimą jas reorganizuoti.

69 straipsnis. Sutikimas vykdyti reorganizavimą

1. Jeigu kredito unija reorganizuojama jungimo būdu, apie numatomą reorganizavimą privaloma informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos sutikimą vykdyti reorganizavimą.

2. Sutikimui vykdyti reorganizavimą gauti reorganizavime dalyvaujančios ir reorganizuojamos kredito unijos pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus. Sutikimą vykdyti reorganizavimą išduoda priežiūros institucija šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka. Sprendimas dėl sutikimo išdavimo priimamas atsižvelgiant į priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus sisteminės rizikos lygio vertinimo kriterijus.

3. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo išdavimo per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

70 straipsnis. Leidimas reorganizuoti kredito uniją

1. Kredito unijos reorganizavimas gali būti užbaigtas tik gavus priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti kredito uniją.

2. Leidimą reorganizuoti kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Priėmus sprendimą dėl kredito unijos reorganizavimo, reorganizavime dalyvaujančios ir reorganizuojamos kredito unijos, norėdamos gauti leidimą reorganizuoti kredito uniją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus bei duomenis, įskaitant:

- 1) reorganizavimo sąlygas;
- 2) kredito unijos valdybos ataskaitą;
- 3) reorganizavimo sąlygų įvertinimą;
- 4) kredito unijos organo sprendimą dėl kredito unijos reorganizavimo;
- 5) dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad kredito unija atitinka reikalavimus, nustatytus licencijos išdavimui, jei kredito unija tęsia veiklą po reorganizavimo.

4. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo reorganizuoti kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą reorganizuoti kredito uniją, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) yra pagrindai, nustatyti šio įstatymo 9 straipsnio 9 dalyje, jei reorganizavime dalyvaujanti kredito unija tęsia veiklą po reorganizavimo.

6. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo reorganizuoti kredito uniją išdavimo priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui.

71 straipsnis. Kredito unijos pertvarkymas

1. Kredito unija gali būti pertvarkoma tik į pagal Lietuvos Respublikos bankų įstatymą išduotą banko licenciją turinčią akcinę bendrovę arba uždaryją akcinę bendrovę (toliau – bendrovė).

2. Kredito unijos valdyba parengia ir visuotiniam narių susirinkimui pateikia:

1) pasiūlymą vykdyti kredito unijos pertvarkymą į pagal Lietuvos Respublikos bankų įstatymą išduotą banko licenciją turinčią bendrovę;

2) analizę dėl pertvarkymo ir banko licencijos gavimo privalumų ir trūkumų kredito unijai ir jos nariams;

3) paskutinių trejų metų kredito unijos finansinių ataskaitų analizės pagrindų kredito unijos valdybos rengiamo veiklos plano 3 metų laikotarpiui, kuris prasideda nuo pirmos banko veiklos dienos, metmenis, be kita ko, pagrindžiančius kredito unijos pertvarkymo ir banko licencijos gavimo tikslumą ir galimumą;

4) informaciją apie pertvarkomos kredito unijos nario tapimo po pertvarkymo tęsiančio veiklą juridinio asmens dalyviu tvarką ir sąlygas;

- 5) siūlomus pakeitimus valdymo ir organizacinėje struktūroje;
- 6) planuojamą atitikimą bankams taikomiems kapitalo reikalavimams ir numatomus trūkstamų lėšų šaltinius (esant tokiam trūkumui);
- 7) po pertvarkymo veiksiančio banko įstatų projektą.

3. Pertvarkoma kredito unija šio įstatymo nustatyta tvarka privalo gauti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, kurios nare ji yra, gauti priežiūros institucijos sutikimą vykdyti pertvarkymą, Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka išstoti iš centrinės kredito unijos ir Lietuvos Respublikos bankų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gauti banko licenciją.

4. Norėdama gauti sutikimą vykdyti pertvarkymą, kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus ir duomenis, įskaitant kredito unijos organų patvirtintą pertvarkymo planą, kuriame aprašoma pertvarkymo proceso eiga, veiksmai, kurių bus imtasi apsaugant kredito unijos narių, kreditorių interesus ir pasirengiant vykdyti reikalavimus, kurie nustatyti banko licencijai gauti.

5. Sutikimą vykdyti pertvarkymą priežiūros institucija išduoda šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo vykdyti pertvarkymą išdavimo per 2 mėnesius nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti sutikimą vykdyti pertvarkymą, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) galima daryti išvadą, kad planuojami atlikti veiksmai nėra pakankami pasirengti vykdyti reikalavimus, kurie nustatyti banko licencijai gauti, ir (ar) išdavus sutikimą bus pažeidžiami kredito unijos narių ir (ar) kreditorių interesai.

8. Po pertvarkymo veiksiančios bendrovės steigimo dokumentai gali būti įregistruoti juridinių asmenų registre ir kredito unijos pertvarkymas gali būti baigtas tik Lietuvos Respublikos bankų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gavus banko licenciją.

9. Bendrovės steigimo dokumentai netenka galios, jei jie nebuvo pateikti juridinių asmenų registrai per 12 mėnesių nuo steigimo dokumentų pasirašymo dienos.

10. Atsiskaitant su pertvarkomos kredito unijos nariais, kurie atsisako tapti po pertvarkymo veiksiančios bendrovės akcininkais, taikomos šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalies nuostatos arba atsiskaitymas gali būti atliekamas atsižvelgiant į kredito unijos tarpinę balansinę ataskaitą, jei ji patikrinta atestuoto auditoriaus ar audito įmonės, ir netaikomos šio įstatymo 14 straipsnio 3 dalies nuostatos. Su šiais asmenimis turi būti atsiskaitoma ne vėliau kaip iki kredito unijos pertvarkymo baigimo dienos.

72 straipsnis. Kredito unijos likvidavimas

1. Kredito unija gali būti likviduojama kredito unijos narių sprendimu ar kitais įstatymuose nustatytais pagrindais.

2. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimą nutraukti kredito unijos veiklą ir ją likviduoti tik gavus priežiūros institucijos leidimą likviduoti kredito uniją.

3. Leidimą likviduoti kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Kredito unija, norėdama gauti leidimą likviduoti kredito uniją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus bei duomenis, įskaitant kredito unijos valdybos parengtą ir kredito unijos visuotinio narių susirinkimo patvirtintą kredito unijos likvidavimo ir atsiskaitymo su kreditoriais planą, kuriame, be kita ko, turi būti nurodyti atsiskaitymo su kreditoriais terminai ir šaltiniai, taip pat ekspertų išvadas dėl kredito unijos turto vertės. Kartu turi būti pateiktas prašymas atšaukti licenciją.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo likviduoti kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

6. Kredito unija gali būti likviduojama kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu tik tuo atveju, jeigu ji pajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą likviduoti kredito uniją, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) galima daryti išvadą, kad kredito unija yra nepajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais (kredito unijos turto nepakanka, kad būtų galima patenkinti visus kreditorių reikalavimus).

8. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo likviduoti kredito uniją išdavimo priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui.

9. Apie kredito unijos visuotiniame narių susirinkime priimtą sprendimą likviduoti kredito uniją ir paskirti kredito unijos likvidatorių kredito unija per 3 darbo dienas turi pranešti priežiūros institucijai.

10. Kredito unijos, kuriai priežiūros institucijos sprendimu atšaukta licencija, visuotinis narių susirinkimas privalo priimti sprendimą nutraukti kredito unijos veiklą. Šiuo atveju šio straipsnio 2 dalis netaikoma.

11. Kredito unija likviduojama teismo sprendimu, jeigu kredito unijos, kuriai atšaukta licencija, visuotinis narių susirinkimas per priežiūros institucijos nustatytą terminą nepriima sprendimo nutraukti kredito unijos veiklą. Kreiptis į teismą dėl kredito unijos likvidavimo turi teisę priežiūros institucija, kredito unijos valdyba arba bent vienas kredito unijos narys. Teismas sprendimą dėl kredito unijos likvidavimo turi priimti ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pareiškimo priėmimo dienos.

12. Teismas, prieš priimdamas sprendimą dėl kredito unijos likvidavimo kitais negu šio straipsnio 11 dalyje nustatytais pagrindais, privalo pranešti priežiūros institucijai ir gauti jos išvadą dėl kredito unijos likvidavimo.

13. Visais atvejais teismas, priėmęs sprendimą likviduoti kredito uniją, per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS BANKROTAS

73 straipsnis. Kredito unijų bankroto procedūros teisinis reglamentavimas

Kredito unijų bankroto procedūras reglamentuoja šis įstatymas, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas, Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, jeigu šis įstatymas ir Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas nenustato kitaip.

74 straipsnis. Sąlygos pripažinti kredito uniją nemokia

1. Sąlygas, kuriomis kredito unija gali būti pripažįstama nemokia, ir kredito unijos nemokumo apskaičiavimo ir įvertinimo tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Kredito unijos bankroto byla teismas iškelia tik tuo atveju, jeigu yra priežiūros institucijos išvada apie kredito unijos nemokumą.

75 straipsnis. Kredito unijos bankroto byla

1. Priėmus nutartį iškelti kredito unijos bankroto bylą, kredito unijos kreditoriai apie tai nedelsiant informuojami teismo nutartyje nustatytu būdu ir kredito unijos buveinės vietos spaudoje viešai paskelbiant bankroto bylą nagrinėjantį teismą, bylos numerį, bankrutuojančios kredito unijos rekvizitus, taip pat terminus, iki kada yra priimami kreditorių reikalavimai. Teismas šioje dalyje nustatytus veiksmus gali pavesti atlikti kredito unijos administratoriui.

2. Teismo nustatytas terminas, iki kada kredito unijos kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, turi būti ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos.

3. Teismui priėmus nutartį iškelti kredito unijai bankroto bylą:

1) administratorius pradeda atlikti savo funkcijas, o kredito unijos organų įgaliojimai sustabdomi. Apeliacinės instancijos teismui panaikinus nutartį iškelti kredito unijai bankroto bylą, kredito unijos organai toliau atlieka savo funkcijas. Tokiu atveju teismas praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui apie kredito unijos teisinio statuso pasikeitimą;

2) draudžiama vykdyti visas finansines prievoles, neįvykdytas iki bankroto bylos iškėlimo, įskaitant palūkanų, netesybų, mokesčių ir kitų privalomųjų įmokų mokėjimą, išieškoti skolas iš bankrutuojančios kredito unijos teismo ar ne ginčo tvarka;

3) nutraukiamas netesybų ir palūkanų už visas kredito unijos prievoles, tarp jų už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą, skaičiavimas. Negali būti nustatoma priverstinė hipoteka.

4. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyti draudimai netaikomi įstatymų, reglamentuojančių mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą, ir kitų įstatymų nustatytais atvejais, kai yra tiesiogiai nurodyta, kad kredito unija privalo vykdyti prievoles po teismo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo.

5. Kredito unijos administratorius ne vėliau kaip per 5 dienas nuo teismo nutarties iškelti kredito unijos bankroto bylą priėmimo dienos privalo pateikti teismui tvirtinti kredito unijos lėšų sumą, kurią administratorius turi teisę naudoti administravimo išlaidoms apmokėti, iki bus patvirtinta administravimo išlaidų sąmata.

6. Jeigu kredito unijos, kuriai iškelta bankroto byla, kreditorių pagal teismo patvirtintą sąrašą yra daugiau kaip 50, visas Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme nustatytas kreditorių susirinkimo teises, išskyrus kreditorių komiteto sudarymą ir keitimą, turi tik kreditorių komitetas. Kreditorių komitetas sudaromas iš ne daugiau kaip 15 narių. Vienas iš kreditorių komiteto narių turi būti valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“.

7. Administratorius privalo priežiūros institucijai jos nustatyta tvarka ir terminais reguliariai teikti informaciją apie kredito unijos bankroto procedūros eigą.

8. Iškėlus kredito unijos bankroto bylą, taikos sutartis negali būti sudaroma.

76 straipsnis. Bankrutavusios kredito unijos likvidavimas

1. Teismas pripažįsta kredito uniją bankrutavusia ir priima nutartį kredito uniją likviduoti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos.

2. Nustatyta tvarka neparduotos ir kreditorių neperimtos kredito unijos reikalavimo teisės neatlygintinai perduodamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtai institucijai.

3. Prieš kiekvieną atsiskaitymą su kreditoriais kredito unijos likvidatorius pateikia teismui tvirtinti atsiskaitymų su kreditoriais planą. Jame turi būti nurodyti atsiskaitymo terminai, išmokėtinų sumų dydžiai ir kreditorių reikalavimų tenkinimo mastas perduodant kreditoriams turtą, įskaitant reikalavimo teises.

4. Kredito unijos kreditorių reikalavimai užsienio valiuta tenkinami eurai pagal teismo nutarties iškelti kredito unijai bankroto bylą priėmimo dieną Europos centrinio banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, o kai euro ir atitinkamos užsienio valiutos santykio Europos centrinis bankas neskelbia, – pagal Lietuvos banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį.

77 straipsnis. Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė

1. Pirmąja eile yra tenkinami darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais, reikalavimai atlyginti žalą dėl suluošinimo ar kitokio kūno sužalojimo, susirgimo profesine liga arba dėl mirties nuo nelaimingo atsitikimo darbe.

2. Antrąją eilę tenkinami valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu.

3. Trečiąją eilę tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei dėl valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.

4. Ketvirtąją eilę tenkinami kiti kredito unijos kreditorių, išskyrus nurodytus šio straipsnio 1, 2, 3, 5 ir 6 dalyse, reikalavimai.

5. Penktąją eilę tenkinami kreditorių reikalavimai dėl kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) skolos (paskolos) požymius.

6. Šeštąją eilę tenkinami kredito unijos stebėtojų tarybos narių, valdybos narių ir kredito unijos administracijos vadovo reikalavimai.

Lietuvos Respublikos
kredito unijų įstatymo
priedas

IGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/14/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų nuostatas dėl kompensacijų lygio ir išmokėjimo termino (OL 2009 L 68, p. 3).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 4 straipsnį, 8 straipsnio 1 dalies 5 punktą, šio įstatymo 3 straipsnio 6, 7 ir 8 dalis, 4 straipsnį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 4 straipsnis, 8 straipsnio 1 dalies 5 punktą įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

3. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 1 punkto redakcija galioja iki 2017 m. gruodžio 31 d.

4. 2018 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 1 punkto redakcija:

„1) 145 000 eurų, jeigu kredito unija neketina teikti šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytos licencinės finansinės paslaugos;“.

5. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 2, 4, 5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 45, 47, 52, 53, 58, 61, 62, 64, 65, 70, 74 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 25¹, 39¹, 48¹, 64¹, 65¹ straipsniais ir 8, 11 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 47 straipsnio 1 ir 2 dalis.

3 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigtoms kredito unijoms (toliau – veikianti kredito unija) iki šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino vietoj šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatų, išskyrus 34 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 43 straipsnio 1 dalies, taip pat 71 straipsnio ir kitas įstatymo nuostatas, reglamentuojančias kredito unijų pertvarkymą, taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos, išskyrus 38 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 45 straipsnio 1 dalies, 67 straipsnio 2 dalies nuostatas. Po šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos veikiančiai kredito unijai taikoma tuo atveju, jeigu veikianti kredito unija nesiekia tęsti veiklos ir visuotinio narių susirinkimo sprendimu yra

reorganizuojama ar likviduojama arba jeigu pagal šio straipsnio 5 ir 7 dalies nuostatas yra atšaukiama jai išduota kredito unijos licencija.

2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 14 straipsnio nuostatos taikomos tik tiems kredito unijų papildomiems pajams, kurie įsigyti nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems papildomiems pajams taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos.

3. Nuo 2018 m. sausio 1 d. už kredito unijų papildomus pajus, kurie įsigyti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, įmokėti pajiniai įnašai neįtraukiami į kredito unijos pajinį kapitalą skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir veiklos riziką ribojančius normatyvus. Jeigu dėl šios priežasties kredito unija 2018 m. sausio 1 d. nevykdo reikalavimo mažiausiam kredito unijos kapitalui ir (ar) veiklos riziką ribojančių normatyvų, kredito unija privalo per 10 metų pereinamąjį laikotarpį Lietuvos banko teisės aktuose nustatytais dydžiais ir terminais padidinti pajinį kapitalą tiek, kad šioje dalyje nurodyti kredito unijai taikomi reikalavimai būtų vykdomi.

4. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 35 straipsnio 2 dalies nuostata dėl mažiausio pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydžio taikoma tik nuo šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems pagrindiniams pajams.

5. Lietuvos bankas kredito unijai, kuri iki 2018 m. sausio 1 d. nėra įstojusi į centrinę kredito uniją arba nėra reorganizuota ar pertvarkyta, atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.

6. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas veikiančių kredito unijų turto kokybės vertinimas. Veikiančių kredito unijų turto kokybės vertinimą organizuoja ir išlaidas dengia Lietuvos bankas, vertinimą atlikti pasitelkdamas audito įmones, turto vertintojus ar kitus tinkamą kvalifikaciją turinčius asmenis. Kai pagal sutartis su Lietuvos banku veikiantys šioje dalyje nurodyti asmenys atlieka kredito unijos turto kokybės vertinimą šiems asmenims taikomos Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 60 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos. Lietuvos banko teisės aktai nustato kredito unijos turto kokybės vertinimo reikalavimus ir procedūras.

7. Jeigu atlikus veikiančios kredito unijos turto kokybės vertinimą nustatoma, kad kredito unija yra nemoki, Lietuvos bankas kredito unijai atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.

8. Jeigu atlikus veikiančios kredito unijos turto kokybės vertinimą nustatoma, kad kredito unija nevykdo reikalavimo mažiausiam kredito unijos kapitalui ir (ar) kapitalo pakankamumo normatyvo ir tokios susidariusios padėties kredito unija neištaiso, tokia kredito unija negali būti priimta į centrinę kredito uniją ar būti centrinės kredito unijos steigėja, o kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare, ne vėliau kaip iki 2018 m. sausio 1 d. iš centrinės kredito unijos narių turi būti pašalinta.

4 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos bankui

Lietuvos bankas iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:
Bronius Bradauskas
Andrius Palionis
Saulius Bucevičius
Rytas Kupčinskas
Jolita Vaickienė
Remigijus Žemaitaitis

**PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-3772**

Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
Str.	Str. d.	P.	
19			<p>Argumentai:</p> <p>Kredito unijų valdymo organų (iš)rinkimo teisinis reguliavimas yra fragmentiškas, nenuoseklus kredito unijų pajininkų teisių reguliavimas bei neskaidrus. Iš to kyla praktinės problemos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nėra aiškiai ir detaliai įtvirtinta kredito unijos narių teisės būti išrinktiems į kredito unijos valdymo organus įgyvendinimo tvarka; 2) nėra apibrėžta kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sušaukimo, darbotvarkės keitimo ir papildymo tvarka ir aiškiai neįtvirtintos kandidatų į valdymo organus kėlimo tvarka. <p>Dėl paliktos teisės spragos susidaro paradoksali situacija, net jeigu blogai ar net galimai nusikalstamai veiktų kredito unijos valdyba, ji yra vienintelis subjektas, kuris siūlo naujai renkamos kredito unijos valdybos narius. Taip pat šiuo metu nustatytas kiekybinis reikalavimas neeilinio visuotinio narių susirinkimo sušaukimui (1/4 visų narių) daro šios teisės įgyvendinimą negalimu dėl toliau nurodytų priežasčių.</p> <p>Projektas nustato neproporcingai didelius kiekybinio atstovavimo reikalavimus. Pagal Lietuvos banko teikiamą oficialią informaciją 2015 metais neesant kvorumo <u>neįvyko, nei vienas šaukiamas pirmasis visuotinis kredito unijų narių susirinkimas, nei vienoje iš 72 kredito unijų</u>. Visi sprendimai buvo priimti <u>pakartotiniuose susirinkimuose</u>, kuriuose dalyvavimo aktyvumas buvo: <u>46 kredito unijų – mažiau negu 5 proc., 20 kredito unijų – nuo 5 iki 10 proc.</u>, 8 kredito unijų – daugiau negu 10 proc.</p> <p>Todėl akivaizdu, jog visos įstatymo projekto nuostatos, kurios numato teisę kredito unijos nariui įgyvendinti savo teises tik kartu su kitais kredito unijos nariais bendrai ir tokių unijos narių turi susirinkti, pavyzdžiui 25 proc., faktiškai suteikia teisę, kurios įgyvendinti narys neturės net teorinės galimybės.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 19 straipsnį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p style="text-align: center;">„19 straipsnis. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo šaukimo pagrindai</p> <p>1. Kredito unijos visuotinių narių susirinkimą šaukia kredito unijos valdyba, o jeigu valdyba nustatytais atvejais ir tvarka susirinkimo nesusaukia, – stebėtojų taryba, administracijos vadovas arba ne mažiau kaip 1/4 50 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių arba tokį pat kredito unijos narių skaičių vienijanti asociacija.</p>

		<p>2. Nėilinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas privalo būti šaukiamas, kai:</p> <p>1) to reikalauja priežiūros institucija, nustatanti susirinkimo sušaukimo terminus ir darbotvarkę;</p> <p>2) to reikalauja valdyba, stebėtojų taryba arba ne mažiau kaip 1/4 50 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių arba tokį pat kredito unijos narių skaičių vienijanti asociacija;</p> <p>3) kitais kredito unijos įstatuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais atvejais.“</p>
21		<p>Argumentai: žr. Argumentus 1 punkte.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti Įstatymo projektą nauju 21 straipsniu ir atitinkamai patikslinti kitų projekto straipsnių numeraciją:</p> <p>„21 straipsnis. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo darbotvarkė</p> <p>1. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo darbotvarkę rengia kredito unijos valdyba arba šio Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais – stebėtojų taryba, administracijos vadovas arba ne mažiau kaip 50 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių, ar tokį kredito unijos narių skaičių vienijanti asociacija. Kai visuotinis akcininkų susirinkimas šaukiamas teismo sprendimu, darbotvarkę parengti ir kartu su kitais nustatytais dokumentais turi pateikti teismui asmuo ar asmenys, kurie kreipėsi į teismą dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo.</p> <p>2. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo iniciatorių siūlomus klausimus privaloma įtraukti į susirinkimo darbotvarkę, jeigu šie klausimai atitinka kredito unijos visuotinio narių susirinkimo kompetenciją.</p> <p>3. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo darbotvarkė gali būti pildoma stebėtojų tarybos, valdybos, administracijos vadovo, taip pat ne mažiau, kaip 10 kredito unijos narių, ar tokį kredito unijos narių skaičių vienijančios asociacijos, jeigu kredito unijos įstatuose nenustatytas mažesnis narių skaičius, siūlymu. Siūlymas papildyti darbotvarkę pateikiamas raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis. Kartu su siūlymu turi būti pateikti sprendimų projektai siūlomais klausimais arba, kai sprendimų priimti nereikia, paaiškinimai dėl kiekvieno siūlomo visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkės klausimo. Darbotvarkė papildoma, jeigu siūlymas gaunamas ne vėliau kaip likus 10 dienų iki kredito unijos visuotinio narių susirinkimo.</p> <p>4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyti kredito unijos organai ir asmenys bet kuriuo metu iki kredito unijos visuotinio narių susirinkimo ar susirinkimo metu gali raštu siūlyti naujus sprendimų projektus į susirinkimo darbotvarkę įtrauktais klausimais, papildomus kandidatus į unijos organų narius, auditorių ar audito įmonę.</p> <p>5. Jeigu kredito unijos visuotinio narių susirinkimo darbotvarkė, nurodyta pranešime apie šaukiamą susirinkimą, buvo papildyta, apie jos papildymus nariams turi būti pranešta tokiu pat būdu kaip apie kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sušaukimą, ne vėliau kaip likus 10 dienų iki kredito unijos visuotinio narių susirinkimo.</p>

			<p>6. Jeigu kredito unijos visuotinio narių susirinkimo darbotvarkėje numatyta atšaukti kredito unijos organų narius, auditorių ar audito įmonę, į darbotvarkę atitinkamai turi būti įtraukti naujų narių rinkimo į šiuos kredito unijos organus ar naujo auditoriaus arba naujos audito įmonės rinkimo klausimai.</p> <p>7. Pakartotiniame kredito unijos narių susirinkime galioja tik neįvykusio kredito unijos narių susirinkimo darbotvarkė.“</p>
--	--	--	--

Teikia:
Seimo nariai

Eduardas Šablinskas
Artūras Paulauskas
Artūras Skardžius

**PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-3772**

Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
Str.	Str. d.	P.	
2	12		<p>Argumentai: Pagal Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje ir ją įgyvendinančius 2015-11-12 įregistruotus įstatymų projektus visos kredito unijos privalėtų būti centrinės kredito unijos („CKU“) narėmis, ir solidariai bei neribotai visu savo turtu atsakyti kitų kredito unijų – centrinės kredito unijos narių – nesėkmingos veiklos atvejais. Visas kredito unijų sektorius, o ypač savarankiškai veikiančios kredito unijos, yra ne kartą vieningai išreiškusios nepritarimą privalomos narystės centrinėje kredito unijoje principui ir neribotai solidariai atsakomybei už kitos kredito unijos veiklos nesėkmes.</p> <p>Kredito unijų sektoriaus sutvarinimo tikslų galima pasiekti taikant daugelį Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytų priemonių, tačiau joje numatyta kredito unijų narystė centrinėje kredito unijoje turėtų būti savanoriškai pasirinktina (alternatyvi), o ne privaloma. Savarankiškos kredito unijos, atitinkančios padidintus tvaraus kapitalo reikalavimus, privalomai turėtų dalyvauti savitarpio pagalbos mechanizme (autonominiame kredito unijų stabilizacijos fonde, į kurias jos turėtų daryti privalomas periodines (ex ante) ir specialiąsias įmokas (ex post) tam, kad būtų sukurta reali ir veiksminga galimybė kitų unijų lėšomis stabilizuoti kredito uniją, patyrusią laikino pobūdžio veiklos sutrikimus.</p> <p>Reformos tikslų galima pasiekti ne tik steigiant CKU, bet ir išnaudoti CRDIV suteikta teise nacionaliniam įstatymų leidėjui per tinkamą laikotarpį (iki 10 metų) panaudoti kitas (labiau proporcingas, adekvačiomis bei atsižvelgiančiomis į kredito unijų veiklos specifiškumą) priemones, suteikiančias galimybę finansiškai tvarioms kredito unijoms išsaugoti savo savarankiškumą, toliau stiprinti kapitalo bazę ir tuo pačiu visavertiškai dalyvauti sektoriaus stabilizavimo mechanizmuose.</p> <p>Koncepcija ir jos pagrindu parengti 2015-11-12 įstatymo projektai remiasi fundamentaliai ydingu principu: valstybinės prievartos taikymu savanoriškoms bei laisvoms kredito unijoms, paneigiant jų teisę ir laisvę organiškai ir nuosekliai jungtis į jų veiklai reikalingus darinius. Projekto rengėjų nuomone, kredito unijų sektoriaus tvarinimui nėra būtinos visos Koncepcijoje pasiūlytos priemonės, o taip pat nėra pasiūlytos tos priemonės, kurios, iš tiesų, yra būtinos ir gyvybiškai svarbios.</p> <p>Keičiamame įstatyme pasiūlytas prievartinis organizacinio integravimo būdas neatsižvelgia į tai, kad šiuo metu veikiančios kredito unijos itin skiriasi pagal savo veiklos ir finansinius rodiklius, taip pat priverstiniu būdu diegiamas kryžminių garantijų principas bei nustatomos kitos teisinės priemonės, kurios reikšmingai padidins administracinius kaštus. Numatytas kredito unijų gaivinimo būdas – sujungiant jas į centrinės kredito unijas yra itin kritikuotinas. Visų pirma, tikėtina, jog tokiu būdu šiuo metu nuostolingai veikiančią centrinę kredito uniją siekiama gaivinti sveikų ir pelningai veikiančių savarankiškų kredito unijų sąskaita. Antra, į didesnius stipriai integruotus struktūrinius organizacinius darinius privalomai subūrus mažesnes valdymo prasme neefektyvias ir finansine prasme tvarumo stokojančias kredito unijas, kad jos, neva galėtų užtikrinti efektyvų tarpusavio rizikos padalinimą tarpusavio kooperacijos būdu, realiai</p>

		<p>(faktiškai) lems tai, kad jei tokia CKU nesugebės dirbti pelningai bei suformuoti pakankamą rezervą, liktų rizika, jog tokios CKU veiklos nutraukimas galėtų reikšti santykinai didesnę sistemine riziką nei vienos neefektyviai veikiančios kredito unijų veiklos nutraukimas. Trečia, atskirai keltini reikšmingi klausimai apie tokio privalomo modelio derėjimą su konstitucine nuosavybės neliečiamumo doktrina bei iš to išplaukiančia teise netrukdomai užsiimti ūkine komercine veikla.</p> <p>Be to, pagal sektoriaus viešai paskelbtus skaičiavimus, šiai dienai dabartinių kredito unijų galimybės sukurti Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento (CRDIV / CRR) reikalavimus atitinkančią CKU yra nedidelės. Tuo pačiu nei Konceptija, nei jos pagrindu parengti 2015-11-12 įstatymo projektai nepagrindžia, kodėl šiuo metu veikiančios kredito unijos, kurios yra stiprios ir atitinka visus privalomus reikalavimus ir normatyvus, turėtų privaloma tvarka integruotis į CKU, dalyvauti kryžminių garantinių sistemoje ir neribotai savo turtu atsakyti už kitų kredito unijų nuostolius.</p> <p>Privalomo savarankiškų kredito unijų dalyvavimo tarpusavio pagalbos mechanizme tikslą galima realizuoti sukuriant tokią sistemą visam sektoriui – t.y. organizuojant vieną visoms unijoms Kredito unijų stabilizacijos fondą bei numatant privalomą visų savarankiškų kredito unijų dalyvavimą jame ir savanorišką CKU priklausančių kredito unijų, kaupiančių atskirą fondą centrinėje unijoje, dalyvavimą fonde. Savarankiškos (stiprios ir efektyviai veikiančios) kredito unijos kuo puikiau galėtų veikti nesujungtos į CKU, o kaip savarankiškos finansų įstaigos. Atsižvelgiant į tai, kad kiekviena savarankiška kredito unija atitiktų nustatytus kapitalo kokybinius reikalavimus, savarankiškos kredito unijos veiklos priežiūrą galėtų vykdyti Lietuvos bankas ta pačia apimtimi, kokią jis vykdytų CKU atžvilgiu. Siūlomos keičiamo įstatymo nuostatos įtvirtina kredito unijų veiklos alternatyvas, paliekant unijoms galimybę veikti savarankiškai (neįsijungiant į CKU), arba savo noru dalyvauti centrinėje kredito unijoje, o esant unijų pritarimui – ir neribotoje kryžminių garantijų sistemoje, savanoriškai atsisakant ribotos civilinės atsakomybės principo. Tos siūlymas visiškai atitinka ir Pasaulinės kredito unijų tarybos (WOCCU) suformuluotą principą, numatantį, kad kredito unijų dalyvavimas antrinio lygio organizacijose (tokiose, kaip CKU) yra iš esmės savanoriškas.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti keičiamo įstatymo 2 straipsnį nauja 12 dalimi ir ją išdėstyti taip: „12. Savarankiška kredito unija – savarankiškai veikianti ir centrinėms kredito unijoms nepriklausanti kredito unija, kurios perskaičiuoto I lygio kapitalo suma yra ne mažesnė nei 1 milijonas eurų.“</p>
2	13	<p>Argumentai: Siūloma pakeisti dabartinę kredito unijų asocijuoto asmens sampratą ir numatyti galimybę fiziniams asmenims būtų kredito unijos asocijuotais nariais. Siūlytina įtvirtinti nuostatą, jog Kredito unijos asocijuotais nariais gali būti veiksniūs fiziniai asmenys, jei tokia galimybė numatyta kredito unijos įstatuose, ir juridiniai asmenys, bei įtvirtinti teisę kredito unijoms savo įstatuose nustatyti papildomų kredito unijos narių priėmimo į kredito uniją kriterijų (geografinį, dalykinį, ar kt). Asocijuoti nariai galėtų naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas. Asocijuoto nario statusas būtų nustatomas kredito unijos pasirinkimu, t. y. kredito unijos įstatai turėtų nustatyti, ar kredito unijos asocijuotais nariais gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys. Tik kredito unijos tikrieji nariai, atitinantys vieną iš išvardintą narystės kriterijų, turėtų teisę dalyvauti kredito unijos valdyme bei turėtų pareigą formuoti tvarų kredito unijos kapitalą, tuo tarpu kiti asmenys, kurie taptų asocijuotaisiais nariais, galėtų naudotis kredito unijos teikiamomis paslaugomis be pareigos įmokėti pajinį įnašą. Tokie pakeitimai sudarytų galimybę kredito unijoms pritraukti tvaraus kapitalo, kuris reikalingas kredito unijoms sustiprinti. Papildomai, tokiu būdu būtų didinamas kredito unijų finansinių</p>

		<p>paslaugų prieinamumas.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Papildyti keičiamo įstatymo 2 straipsnį nauja 13 dalimi ir ją išdėstyti taip: „13. Asocijuotas narys – fizinis arba juridinis asmuo, kuris gali naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas, turi kitas šio įstatymo nustatytas teises ir privalo vykdyti šio įstatymo numatytas pareigas.“ 2. Buvusią keičiamo įstatymo 2 straipsnio 12 dalį perrašyti 14 dalimi.
3	4	<p>Argumentai: Siūlytina papildyti keičiamo įstatymo 3 straipsnio 4 dalį, reglamentuojančią kredito unijos veiklos tikslus, nuorodomis asocijuotus narius ir kredito unijos klientus.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pakeisti keičiamo įstatymo 3 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip: „4. Kredito unijos pagrindinis veiklos tikslas – tenkinant savo narių ir asocijuotų narių ūkinius ir socialinius poreikius teikti savo nariams ir asocijuotiems nariams indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo, jų skolinimo ir kitas finansines paslaugas, bei teikti šiame įstatyme nurodytas finansines paslaugas kredito unijos klientams.“
4		<p>Argumentai: Žr. argumentus 2 straipsnio 12 dalies pakeitimui.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 4 straipsnį pakeisti ir išdėstyti taip: „4 straipsnis. Kredito unijos narystė centrinėje kredito unijoje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kredito unija, neatitinkanti savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų, privalo būti centrinės kredito unijos nare. Kredito unija gali būti tik vienos centrinės kredito unijos nare. 2. Kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare ir atitinkanti šio įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje nurodytą kapitalo reikalavimą, turi teisę pateikti centrinei kredito unijai prašymą išstoti iš centrinės kredito unijos tik kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą išstoti iš centrinės kredito unijos, padengus turimus įsiskolinimus centrinei kredito unijai ir gavus priežiūros institucijos leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, kuriuo patvirtinama, kad kredito unija atitinka šiame punkte nurodytą kapitalo reikalavimą. 3. Kredito unija, norėdama gauti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir šiuos dokumentus bei duomenis: <ol style="list-style-type: none"> 1) kredito unijos organų sprendimus ir (arba) kitus dokumentus, susijusius su kredito unijos išstojimu iš centrinės kredito unijos, kuriuose turi būti nurodyti duomenys ir priežastys, dėl kurių kredito unija išstoja iš centrinės kredito unijos; 2) dokumentus, patvirtinančius, kad kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus arba kredito unijos organų patvirtintą kredito unijos reorganizavimo, pertvarkymo ar likvidavimo planą, jei kredito uniją neketina tapti kitos centrinės kredito unijos nare arba dokumentus ir (ar) duomenis apie numatomą įstojimą į kitą centrinę kredito uniją arba kitos centrinės kredito unijos steigimą. 3) patvirtinimą, jog kredito unija neturi įsiskolinimų centrinei kredito unijai, iš kurios siekia išstoti. 4. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, jei: <ol style="list-style-type: none"> 1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi šiame įstatyme nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi; 2) kredito unija neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų ir nėra išspręsta, kaip bus užtikrintas kredito unijos veiklos

			<p>tęstinumas arba kaip kredito unija bus reorganizuojama, pertvarkoma ar likviduojama arba pateiktas planas ir kiti dokumentai leidžia daryti išvadą, kad išdavus leidimą bus pažeidžiami kredito unijos indėlininkų ir kitų kredito unijos kreditorių turtiniai interesai.</p> <p>5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo išstoti iš centrinės kredito unijos išdavimo ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą gavimo dienos.:</p>
5	3 4 5	2 1	<p>Argumentai: Įvertinant būtinybę kredito unijoms sukaupti tvaraus kapitalo atsargą, siūlytina išplėsti paslaugų, kurias kredito unija gali teikti savo klientams, spektrą, numatant jog kredito unija gali teikti smulkaus vartojimo kredito ir faktoringo paslaugas.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Papildyti keičiamo įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„2) skolinimas (įskaitant hipotekines paskolas ir vartojimo kreditus);:</p> <p>2. Papildyti keičiamo įstatymo 5 straipsnio 4 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„1) savo nariams ir asocijuotiems nariams;“</p> <p>3. Papildyti keičiamo įstatymo 5 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„5. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkte ir 3 dalies 3, 6, 7, 8, 9 punktuose nurodytas finansines paslaugas kredito unija turi teisę šias paslaugas teikti visiems asmenims:</p> <p>1) šio straipsnio 2 dalies 2 punkte, 3 dalies 3, 6, 7, 8, 9 punktuose nurodytas finansines paslaugas;</p> <p>2) vartojimo kredito paslaugas, kai bendra suteikiamo kredito suma yra ne didesnė negu 10 000 eurų;</p> <p>3) faktoringo paslaugas, kai bendra faktoringo sutarties suma yra ne didesnė nei 10 000 eurų.“</p>
5	7,8		<p>Argumentai: Keičiamo Kredito unijų įstatymo projekto 5 straipsnio 7 dalyje esantis reglamentavimas numato kredito unijų teisės investuoti į vertybinius popierius ribojimus. Keičiamu įstatymu siūlytiną reguliavimą lakoniškai numato, jog kredito unija turi teisę įsigyti tik ne nuosavybės vertybinius popierius pagal priežiūros institucijos nustatytas investavimo taisykles, tačiau praktikoje matyti, jog toks reguliavimas yra nepakankamas. Lietuvos banko patvirtintos 2015-06-19 Kredito unijų investavimo į ne nuosavybės vertybinius popierius taisyklės reikšmingai pakeitė šios veiklos vykdymo taisyklės, buvusias iki taisyklių priėmimo: 1) Lietuvos bankas įtvirtino, kad kredito unijų investavimo į vertybinius popierius tikslas yra išimtinai <i>likvidumo valdymas</i>, apribojant kredito unijos teisę, pavyzdžiui, investavimą yra vertybinius popierius vykdyti kredito unijos pajamų ir pelno didinimo tikslais; 2) nustatyti reikalavimai investicijoms į skolos vertybinius popierius emitentams bei portfelio struktūrai - leistos investicijos tik į „nerizikingas“ (paties aukščiausio reitingo) investicijas, kas, savaime aišku, įtakoja ir itin žemą šių investicijų palūkanų normos lygį. Lietuvos banko nustatytos Kredito unijų investavimo į ne nuosavybės vertybinius popierius taisyklės investavimo į skolos vertybinius popierius veiklą apriboja žymiai griežčiau nei Lietuvoje veikiantiems bankams, kas sumažina konkurenciją kredito įstaigų sektoriuje, nors dabar galiojančiame Kredito unijų įstatyme apribojimų investicijoms į vertybinius visiškai nenumatyta. Tokia situacija yra teisiškai nekorektiška ir sudaro prielaidas nepagrįstai siaurinti kredito unijos teisę disponuoti savo turtu, taip pat kitas teises, numatytas kredito unijoms kitomis taisyklių nuostatomis.</p> <p>Siūlomame Kredito unijų įstatymo projekte siūlytina aiškiai numatyti, jog kredito unija turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, Lietuvos banko vertybinius popierius, kitų Europos Sąjungos valstybių</p>

			<p>narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių vyriausybių vertybinius popierius, o taip pat ne nuosavybės vertybinius popierius, kuriuos išleido Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės bei Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtros Organizacijos (EBPO) valstybių narių įmonės, kurioms nustatytas ne žemesnis negu minimalios kredito kokybės reikalavimus.</p> <p>Įtvirtinus šias nuostatas bus grįžta prie taisyklės, kad poįstatyminiu teisės aktu (Lietuvos banko valdybos nutarimais) yra realizuojamos, o ne kuriamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis. Šios nuostatos būtinos siekiant nuostatos ilgalaikio stabilumo.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 5 straipsnio 7 ir 8 dalis pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>7. Kredito unija turi teisę įsigyti tik ne nuosavybės vertybinius popierius, atitinkančius priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus kriterijus ir juose nustatyta tvarka. Kredito unija turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, Lietuvos banko vertybinius popierius, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių vyriausybių vertybinius popierius, o taip pat ne nuosavybės vertybinius popierius, kuriuos išleido Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės bei Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtros Organizacijos (EBPO) valstybių narių įmonės, kurioms trijų didžiausių kredito reitingų agentūrų nustatyta ne žemesnė negu kredito kokybės minimali riba, apibrėžiama taikant kredito kokybės vertinimo 3 žingsnį pagal Eurosistemos suderintą reitingų skalę.</p> <p>8. Investicijos į įmonių vertybinius popierius nurodytus šio straipsnio 7 punkte, neturi sudaryti daugiau kaip 30 procentų kredito unijos vertybinių popierių portfelio, o kredito unijos investicijos į vertybinius popierius neturi sudaryti daugiau kaip 70 procentų kredito unijos balansinio turto.“</p>
5	9		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta nuostata, draudžianti kredito unijoms steigti įmones ir būti įmonių dalyve. Pažymėtina, jog Finansų įstaigų įstatymo 34 straipsnis numato, jog finansų įstaiga, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais, <i>gali steigti</i>, įsigyti ir valdyti kontroliuojamas įmones. Kooperatinių bendrovių įstatymo 7 str. 1 d. 8 punktas taip pat nurodo, jog kooperatinė bendrovė turi teisę nustatyti savo organizacinę struktūrą, steigti filialus ir atstovybes, būti kitų įmonių ir organizacijų steigėja. Siūlytina numatyti, jog kredito unija gali būti juridinių asmenų steigėja ir dalyvė, jei šie juridiniai asmenys yra reikalingi kredito unijos finansinei veiklai vykdyti.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 5 straipsnio 9 dalį išbraukti.</p> <p>„9. Kredito unijai draudžiama steigti įmones, taip pat būti jų dalyve, išskyrus teisę būti centrinės kredito unijos dalyve.“</p> <p>2. Projekto 5 straipsnį papildyti nauja 14 dalimi ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„14. Kredito unija gali steigti juridinius asmenis veiklai, kuri yra reikalinga kredito unijos finansinių paslaugų teikimui, padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip susijusi su finansinių paslaugų teikimu, taip pat būti tokių juridinių asmenų dalyve.“</p>
7	3	12	<p>Argumentai: Žr. argumentus 2 straipsnio 12 dalies pakeitimui.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti projektu keičiamo įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 12 punktą ir išdėstyti taip:</p> <p>12) dokumentus, patvirtinančius, jog kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus arba centrinės kredito unijos, kurios nare kredito unija ketina tapti, išvadą, kad kredito unija atitinka centrinės kredito unijos įstatuose nustatytas priėmimo į centrinės kredito unijos</p>

			narius sąlygas.
8	1	5,6	<p>Argumentai: Žr. argumentus 2 straipsnio 12 dalies pakeitimui ir argumentus projekto papildymo naujais 49¹-49⁶ straipsniais.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti projektu keičiamo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 5 punktą, papildyti nauju 6 punktu ir išdėstyti taip:</p> <p>„5) kredito unija, kai buvo įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija buvo išduota ne steigiamai kredito unijai, – kai įregistravo atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre, neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų ir netapo centrinės kredito unijos nare arba pasibaigus jos narystei vienoje centrinėje kredito unijoje netapo kitos centrinės kredito unijos nare ir neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų.</p> <p>6) kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą arba kitaip grubiai pažeidžia Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimus fondo dalyviui, numatytus šiame įstatyme.“</p>
10			<p>Argumentai: Žr. argumentus 2 straipsnio 13 dalies pakeitimui.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti projektu keičiamo įstatymo 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„10 straipsnis. Kredito unijos nariai ir asocijuoti nariai</p> <p>1. Kredito unijos nariais gali būti veiksnūs fiziniai asmenys, kurie atitinka vieną iš šių kredito unijos pasirinktų narystės kriterijų:</p> <p>1) gyvena, dirba arba mokosi Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ar su šia savivaldybe besiribojančių kitų kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose, arba;</p> <p>2) dirba įmonėse, įstaigose, kurias vienija ta pati ekonominės veiklos rūšis, arba;</p> <p>3) priklauso atitinkamos ekonominės veiklos šakos profesinei sąjungai arba jų susivienijimui.</p> <p>2. Kredito unijos nariais gali būti kredito unijos nario sutuoktinis (sugyventinis), kartu gyvenantys vaikai (įvaikiai) ir tėvai (itėviai), neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus.</p> <p>3. Konkretus šio straipsnio 1 dalyje nurodytas narystės kriterijus turi būti nurodytas kredito unijos įstatuose. Kredito unijos nariu gali tapti asmuo, atitinkantis kredito unijos įstatuose nustatytą kriterijų, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytą atvejį.</p> <p>4. Kredito unijos asocijuotais nariais gali būti šie Lietuvos Respublikoje įregistruoti ir Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia savivaldybe besiribojančių kitų veiksnūs fiziniai asmenys jei tokia galimybė numatyta kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose buveinę turintys ir juridiniai asmenys.</p> <p>1) asociacijos, profesinės sąjungos, profesinių sąjungų susivienijimai, religinės bendruomenės ir bendrijos, advokatų profesinės bendrijos, sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos, viešosios įstaigos, kurių dalininkė nėra valstybė ar savivaldybė, šeimos, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), žemės ūkio bendrovės;</p> <p>2) kredito unijos narių – fizinių asmenų individualios įmonės, taip pat tikrosios ūkinės bendrijos, komanditinės ūkinės bendrijos, uždarnosios akcinės bendrovės, mažosios bendrijos, kuriose kredito unijos narys ar nariai valdo įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, suteikiančias teisę kontroliuoti įmonės veiklą. Šiame punkte nurodyti juridiniai asmenys gali būti kredito unijos asocijuotais nariais, jeigu jie atitinka Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme numatytų vidutinių, mažų ir labai mažų įmonių sąvokų apibrėžtį.</p>

			<p>5. Kredito unijos įstatuose gali būti nustatyta ir papildomų kredito unijos narių priėmimo į kredito uniją kriterijų.</p> <p>6. Jeigu reorganizavime dalyvauja kredito unijos, kurių buveinės įregistruotos vienos Lietuvos Respublikos apskrities teritorijoje, kurių narystės kriterijai atitinka šio straipsnio 1 dalies 1 punktą, po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos narystės kriterijus gali apimti reorganizuojamos ir reorganizavime dalyvaujančios vienos ar kelių kredito unijų narystės kriterijus. Jeigu reorganizavime dalyvauja kredito unijos, kurių buveinės įregistruotos skirtingose apskrityse esančiose savivaldybėse, tokiu atveju po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos nariais gali būti fiziniai asmenys, jeigu jie gyvena, dirba arba mokosi Lietuvos Respublikos apskrities, kurios savivaldybėje įregistruota po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia apskritimi besiribojančių kitų po reorganizavimo veikiančios kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose. Šios nuostatos <i>mutatis mutandis</i> taikomos ir po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos asocijuotiems nariams.</p> <p>7. Kredito unijos asocijuotas narys privalo vykdyti visas kredito unijos nario pareigas ir gali naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas, gauti nariams skirstomo pelno dalį bei pareigą turėti kredito unijoje šio įstatymo ir kredito unijos įstatų nustatyto dydžio pagrindinį pajų. Kredito unijos įstatuose gali būti numatyta ir kitų asocijuoto nario teisių apribojimų: nustatytas didžiausias indėlis, kurį leidžiama priimti iš vieno asocijuoto nario, apribotas pajinio įnašo ir (ar) paskolos dydis, reglamentuota indėlio sugrąžinimo tvarka ir kita.</p> <p>8. Mažiausiai kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių, yra 150. Jeigu kredito unijos įstatuose numatyta galimybė fiziniams asmenims būti kredito unijos asocijuotais nariais, mažiausiai kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių, yra 200.</p> <p>9. Kredito unijos nariais negali būti:</p> <p>1) asmenys, teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka priežiūros institucijai nepateikę duomenų, leidžiančių nustatyti jų tapatybę, dalyvius, veiklą, finansinę būklę, juridinio asmens vadovus (juridinio asmens organų, išskyrus dalyvių susirinkimą, narius);</p> <p>2) asmenys, nesutinkantys, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytoms licencijoms, leidimams ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie juos, įskaitant asmens duomenis ir informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.</p> <p>10. Kredito unija privalo Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tvarkyti kredito unijos narių registrą, kuriame nurodomi kredito unijos nariai ir asocijuoti nariai.</p> <p>11. Kredito unijos nariai (įskaitant asocijuotus narius) privalo narių teisėmis naudotis ir pareigas atlikti taip, kad kredito unija veiktų stabiliai ir patikimai.</p> <p>12. Asmuo kredito unijos nariu gali būti priimtas, jeigu jis atitinka visus kredito unijos nariui keliamus reikalavimus, nustatytus šiame įstatyme ir kredito unijos įstatuose.</p>
11	1	2	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose siūloma atitinkamai nustatyti, kad kredito unijos narys turi teisę dalyvauti kredito unijos visuotiniuose narių susirinkimuose ir balsuodamas turėti vieną balsą, taip pat turi teisę rinkti kredito unijos valdymo ir priežiūros organus ir būti išrinktas į juos. Iš projektu siūlomų keičiamo įstatymo 11 straipsnio nuostatų lieka neaišku, ar kredito unijos narys turėtų teisę siūlyti kandidatus į kredito unijos visuotinio susirinkimo renkamų organų narius. Siūlytina projektą papildyti nuostatomis, pašalinančiomis šį neaiškumą.</p>

			<p>Pasiūlymas: Projekto 11 straipsnio 1 dalies 2 punktą pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„1. Kredito unijos narys turi šias teises:</p> <p>1) dalyvauti kredito unijos visuotiniuose narių susirinkimuose ir balsuodamas turėti tik vieną balsą;</p> <p>2) rinkti kredito unijos valdymo ir priežiūros organus ir būti išrinktas į juos, siūlyti kandidatus į kredito unijos visuotinio susirinkimo renkamų organų narius;“</p>
12		4	<p>Argumentai: Žr. argumentus 2 straipsnio 13 dalies pakeitimui.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 12 straipsnio 4 punktą pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„4) kredito unijos narys – fizinis asmuo miršta arba kredito unijos asocijuotas narys – juridinis asmuo reorganizuojamas ar likviduojamas arba fizinis asmuo miršta;“</p>
14	3		<p>Argumentai: Siūlytina patikslinti atsiskaitymo su išstojančiu kredito unijos nariu tvarką, numatant galimybę jo pajų išpirkti.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 14 straipsnio 3 dalį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„3. Su nariu kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausančią pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus ir kitas išmokas, susijusias su jo dalyvavimu kredito unijos pajiniame kapitale, tik po to, kai įvertinusi kredito unijos finansinę būklę nustato, kad atsiskaitymas nekels grėsmės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui. Visuotiniame narių susirinkime patvirtinus metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir kredito unijai nusprendus su nariu (nariais) atsiskaityti arba išpirkti jo pajų, apie šį sprendimą kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Pateikiamame priežiūros institucijai prašyme dėl leidimo mažinti pajinį kapitalą gavimo nurodoma bendra grąžintina išperkamų arba grąžinamų kredito unijos nariams, kurių narystė kredito unijoje pasibaigė ar narių pajų, dėl kurių prašymai grąžinti pajinius įnašus už papildomus pajus buvo gauti arba sprendimai buvo priimti praėjusiais finansiniais metais, pajinių įnašų suma. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilumą ir patikimą kredito unijos veiklą.“</p>
18	2	3 14	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti kredito unijos visuotinio narių susirinkimo teises. Siūlytina projektu siūlomą keičiamo įstatymo 18 straipsnio 2 dalį papildyti atskiru punktu, nustatant, kad kredito unijos narių visuotinis susirinkimas taip pat priima sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, tais atvejais, jeigu visuotinis narių susirinkimas nėra priėmęs sprendimo suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė nėra numatyta kredito unijos įstatuose. Taip pat siūlytina aiškiai įtvirtinti, jog kredito unijų visuotinio narių susirinkimo sprendimu yra sprendžiama dėl narystės centrinėje kredito unijoje bei renkama Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 18 straipsnio 2 dalies 3 punktą pakeisti ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„3) rinkti ir atšaukti stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto narius ir iš jų atitinkamai – stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto, pirmininkus, atestuotą auditorių ar audito įmonę, rinkti ir atšaukti atstovą Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyboje;“</p> <p>2. Projekto 18 straipsnio 2 dalį papildyti naujais 14 ir 15 punktais ir juos išdėstyti taip:</p>

			<p>„14) spręsti klausimą dėl kredito unijos įstojimo į centrinę kredito uniją ir išstojimo iš jos;</p> <p>15) priimti sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, tais atvejais, jeigu visuotinis narių susirinkimas nėra priėmęs sprendimo suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė nėra numatyta kredito unijos įstatuose.“</p> <p>2. Buvusį 18 straipsnio 2 dalies 14 punktą laikyti 16 punktu.</p>
20	1 5		<p>Argumentai: Siūlytina spręsti šiuo metu gerai žinomus kredito unijų sektoriaus probleminius klausimus dėl pakartotinio visuotinio narių susirinkimo kvorumo reikalavimo, numatant, jog pakartotinio visuotinio narių susirinkimo metu kvorumo reikalavimas gali būti netaikomas. Atitinkamai siūlytina patikslinti kvalifikuota balsų dauguma sprendžiamų klausimų sąrašą, numatant, jog tokia tvarka bus sprendžiami ir klausimai dėl kredito unijos dalyvavimo centrinėje kredito unijoje.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 20 straipsnio 1 dalį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„1. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip 1/2 visų kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių. Nustačius, kad kvorumas yra, laikoma, kad jis yra viso susirinkimo metu. Jeigu kvorumo nėra, šaukiamas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus tik pagal neįvykusio susirinkimo darbotvarkę, jei jame dalyvauja daugiau kaip 1/20 visų kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių ir kuriam kvorumo reikalavimas netaikomas.“</p> <p>2. Projekto 20 straipsnio 5 dalį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„5. Visuotinio narių susirinkimo nutarimai priimami kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąrašė, balsų dauguma, išskyrus šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1, 4, 5, 10, 11 ir 14 punktuose nurodytus atvejus. Šiais atvejais sprendimai priimami ne mažiau kaip 2/3 kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąrašė, balsų dauguma.“</p>
25	3	9 15	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 25 straipsnyje numatančiame valdybos galias, siūlytina patikslinti 3 dalies 9 punkto formuluotę ir papildyti dalį nauju punktu, kuris suteiktų valdybai teisę spręsti dėl kredito unijos dalyvavimo steigiant juridinius asmenis, reikalingus jos veiklai vykdyti.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 25 straipsnio 3 dalies 9 punktą pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„9) priima sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma neviršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo. Be atskiro visuotinio narių susirinkimo sprendimo valdyba gali priimti sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, jeigu kredito unijos visuotinis narių susirinkimas 2/3 kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąrašė, balsų dauguma priėmė sprendimą suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė yra numatyta kredito unijos įstatuose;“</p> <p>2. Projekto 25 straipsnio 3 dalį papildyti nauju 15 punktu ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„15) priima sprendimus dėl juridinių asmenų steigimo, jų steigimo dokumentų patvirtinimo ar keitimo, jų vadovų skyrimo ir atšaukimo, taip pat sprendimus dėl šių juridinių asmenų veiklos stabdymo, juridinių asmenų</p>

			<p>pabaigos likvidavimo ar reorganizavimo būdu;“</p> <p>3. Buvusį 25 straipsnio 3 dalies 15 punktą laikyti 16 punktu.</p>
27	2 13		<p>Argumentai: Siūlytina projekte įstatymo lygmeniu (nebe Lietuvos banko nutarimų, kaip buvo iki šiol) reglamentuojami kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimai. Kadangi tokio pobūdžio nuostatomis reglamentuojamas asmenų teisės į darbą įgyvendinimas, esminiai reikalavimai kredito unijų vadovų kvalifikacijai ir patirčiai turi būti nustatyti ne priežiūros institucijos teisės aktuose, kaip buvo iki šiol, bet įstatyme. Priežiūros institucijos teisės aktais gali būti tik detalizuojamos įstatymų nuostatos. Numatyta, jog kredito unijos vadovai laikomi turintys reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas, jei jie išmano teisės aktus, reglamentuojančius kredito unijų veiklą, ir atitinka konkrečius projekte nustatytus reikalavimus, susijusius su aukštojo mokslo kvalifikacijos ir atitinkamos nepertraukiamo vadovavimo (buvimo vadovu, jo pavaduotoju arba valdybos nariu) juridiniam asmeniui arba jo filialui darbo patirties turėjimu. Taip pat siūloma numatyti pereinamojo pobūdžio nuostatas, kad būtų užtikrinta asmenų, kurie atitinka šiuo metu galiojančio įstatymo reikalavimus, teisė ir toliau dirbti tam tikrą darbą.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 27 straipsnio 2 dalį pakeisti ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„2. Kredito unijos vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas. Kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Kredito unijos vadovu negali būti asmuo, nesutinkantis, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytoms licencijoms, leidimams ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie jį, įskaitant asmens duomenis ir informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.“</p> <p>2. Projekto 27 straipsnį papildyti naujomis 5 ir 6 dalimis ir jas išdėstyti taip:</p> <p>„5. Kredito unijos vadovai laikomi turintys reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas, jei jie išmano teisės aktus, reglamentuojančius kredito unijų veiklą, ir atitinka šiuos reikalavimus:</p> <p>1) kredito unijos valdybos pirmininkas ir bent vienas kitas valdybos narys turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vadovavimo (buvimo vadovu, jo pavaduotoju arba valdybos nariu) juridiniam asmeniui arba jo filialui darbo patirtį;</p> <p>2) Kredito unijos administracijos vadovas turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 2 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vadovavimo (buvimo vadovu, jo pavaduotoju arba valdybos nariu) Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 1 dalyje nurodytam finansų rinkos dalyviui arba jo filialui darbo patirtį;</p> <p>3) Kredito unijos stebėtojų tarybos pirmininkas ir bent vienas kitas stebėtojų tarybos narys turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją arba turėti ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vadovavimo (buvimo bendrovės vadovu, jo pavaduotoju, valdybos nariu arba stebėtojų tarybos nariu) juridiniam asmeniui arba jo filialui darbo patirtį;</p> <p>4) Kredito unijos vidaus audito tarnybos vadovas turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vidaus auditoriaus darbo patirtį;</p> <p>5) Kredito unijos paskolų komiteto pirmininkas turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus su skolinimu (kreditų išdavimu, rizikos vertinimu ar pan.) susijusią darbo patirtį Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 1 dalyje nurodytame finansų rinkos dalyvyje arba jo filiale;</p> <p>6. Asmenys, ėję kredito unijos vadovų pareigas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, ir kuriems jau buvo išduotas leidimas šių asmenų rinkimo</p>

		<p>į šias pareigas metu pagal tuo metus galiojusius teisės aktus, laikomi atitinkantys šiame įstatyme nustatytus pareigų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus, jeigu asmuo toliau eina pareigas toje pačioje kredito unijoje, ir aplinkybės dėl nepriekaištingos reputacijos yra nepasikeitusios. Tokiu atveju iš naujo gauti priežiūros institucijos leidimo nereikia.“</p> <p>3. Projekto 27 straipsnio buvusias 5-12 dalis pernumeruoti 7-14 dalimis.</p> <p>4. Projekto 27 straipsnio 13 dalį pakeisti, pernumeruoti ir ją išdėstyti taip: „13. Kredito unijos darbuotojų kvalifikacijos, patirties ir reputacijos reikalavimus gali nustatyti 15. Leidimo eiti kredito unijos vadovo pareigas išdavimo ir panaikinimo tvarką detalizuoja priežiūros institucijos teisės aktai.“</p>
33		<p>Argumentai: Siekiant, jog kredito unijos galėtų greičiau įveikti atsiradusius finansinius sunkumus bei ilgainiui taptų tvarios ir patikimos, tikslinga teisės aktuose numatyti kuo daugiau priemonių/ būdų kredito unijoms pritraukti kapitalą. Pagal 2009 kovo mėn. WOCCU parengtą studiją¹, kurioje yra apibendrinama geriausia praktika, taikoma kredito unijų sektoriuje, bei vadovaujantis tarptautine praktika, konvertuojamos obligacijos yra įprasta kredito unijų kapitalo formavimo priemonė, todėl ją siūloma numatyti įstatymo projekte. Šiuo tikslu įstatymo projektas papildytinas įtvirtinant kredito unijų teisę išleisti konvertuojamas obligacijas, kurios, suėjus obligacijų pasirašymo sutartimi numatytam terminui būtų keičiamos į kredito unijos pajus. Sprendimą išleisti konvertuojamas obligacijas priima visuotinis narių susirinkimas. Visuotinio narių susirinkimo sprendimas išleisti konvertuojamas obligacijas yra kartu ir sprendimas padidinti kredito unijos pajinį kapitalą suma, lygia pajų, į kuriuos gali būti keičiamos konvertuojamosios obligacijos, pajinių įnašų vertei.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 33 straipsnį papildyti naujomis 3-7 dalimis ir straipsnį išdėstyti taip:</p> <p>„ 33 straipsnis. Skolintas kapitalas</p> <p>1. Kredito unijos skolintą kapitalą sudaro lėšos, kurias kredito unija įsigijo nuosavybės teise pagal skolinimosi santykius išleisdama ne nuosavybės vertybinius popierius arba sudarydama paskolos sutartis.</p> <p>2. Kredito unijos skolintas kapitalas turi atitikti priežiūros institucijos teisės aktuose nurodytus pasitikėtinės (subordinuotos) skolos (paskolos) požymius.</p> <p>3. Kredito unija gali išleisti konvertuojamas obligacijas, kurios, suėjus obligacijų pasirašymo sutartimi numatytam terminui būtų keičiamos į kredito unijos pajus.</p> <p>4. Sprendimą išleisti konvertuojamas obligacijas priima visuotinis narių susirinkimas. Visuotinio narių susirinkimo sprendimas išleisti konvertuojamas obligacijas yra kartu ir sprendimas padidinti kredito unijos pajinį kapitalą suma, lygia pajų, į kuriuos gali būti keičiamos konvertuojamosios obligacijos, pajinių įnašų vertei.</p> <p>5. Sprendime išleisti konvertuojamas obligacijas turi būti nurodoma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) konvertuojamųjų obligacijų vertė ir jų suteikiamos teisės; 2) pajų, į kuriuos bus keičiamos konvertuojamosios obligacijos, rūšis, skaičius, pajinių įnašų vertė ir jų suteikiamos teisės; 3) santykis, kuriuo konvertuojamosios obligacijos keičiamos į pajus. Šis santykis turi būti toks, kad konvertuojamųjų obligacijų emisijos kaina būtų ne mažesnė už pajų, į kuriuos jos keičiamos, pajinių įnašų vertę; 4) laikotarpis, kuriam pasibaigus konvertuojamosios obligacijos keičiamos į pajus;

¹ Alternative Sources of Capital for Credit Unions International Examples, p. 4, prieiga per internetą: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:bsHeB6IXZyUJ:www.woccu.org/documents/Alternative_Sources_of_CU_Capital+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt.

		<p>5) apyvartai proporcingų išmokų dydis ir dividendo dydis bei jų mokėjimo tvarka, jei konvertuojamosios obligacijos bus konvertuojamos į privilegijuotuosius pajus;</p> <p>6) konvertuojamųjų obligacijų konvertavimo į kredito unijos pajus data.</p> <p>6. Teisę įsigyti konvertuojamas obligacijas turi asmenys, kurie pagal šiuo įstatymo nuostatas gali tapti kredito unijos nariais arba asocijuotais nariais.</p> <p>7. Kredito unija tvarko konvertuojamąsias obligacijas įsigijusių asmenų sąrašą (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas ir gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė, kiekvieno iš jų įsigytų konvertuojamųjų obligacijų skaičių ir pajų, į kuriuos gali būti keičiamos konvertuojamosios obligacijos, rūšį bei pajinių įnašų vertę.“</p>
35	2	<p>Argumentai: Siūloma tikslinti pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydį numatant, jog toks pajinis įnašas negali būti mažesnis nei 1 euras. Pažymėtina, jog kredito unijoje sprendimai priimami kooperacijos pagrindais, kuriame 1 narys turi 1 balsą, nepriklausomai nuo jo turimo pajinio įnašo dydžio, todėl didesnės pajinio įnašo sumos už pagrindinį pajų numatymas neturi praktinės reikšmės kredito unijos narių teisių įgyvendinimui. Taip pat siūlytina numatyti teisę kredito unijai savo įstatuose reglamentuoti negražinamo, tačiau su perleidimo galimybe, pajaus rūšį.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 35 straipsnio 2 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „2. Mažiausias pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydis negali būti mažesnis kaip 30 eurų 1 euras. Narys gali turėti tik vieną pagrindinį pajų.</p> <p>2. Projekto 35 straipsnį papildyti nauja 5 dalimi ir ją išdėstyti taip: „5. Kredito unijos įstatuose ar pajų pasirašymo sutartyje gali būti numatyta, jog pajai gali būti negražinami, tik su šių pajų perleidimo galimybe. Kredito unija taip pat turi teisę įsigyti (išpirkti) savus pajus. Kredito unijos įstatai nustato ir detalizuoja pajų rūšis, pajų gražinimo, pajų gražinimo atidėjimo, pajų išpirkimo, pajų perleidimo tvarką.“</p>
37		<p>Argumentai: Siūloma numatyti teisę kredito unijai įsigyti savo pajus, neapsiribojant privilegijuotųjų pajų rūšimi.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 37 straipsnį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„37 straipsnis. Kredito unijos teisė įsigyti savus privilegijuotuosius pajus</p> <p>1. Kredito unija turi teisę įsigyti savus privilegijuotuosius pajus šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Įsigydama savus privilegijuotuosius pajus, kredito unija turi užtikrinti lygias galimybes visiems sudaryti sąlygas pajininkams perleisti kredito unijai papildomus ir privilegijuotus savus privilegijuotuosius pajus.</p> <p>2. Kredito unija savus privilegijuotuosius pajus gali įsigyti visuotinio narių susirinkimo sprendimu. Visuotinio narių susirinkimo sprendime, be kita ko, turi būti nustatyta:</p> <p>1) privilegijuotųjų pajų įsigijimo tikslas;</p> <p>2) maksimalus leidžiamų įsigyti privilegijuotųjų pajų dydis, kuris lygus pajinių įnašų vertei (toliau – privilegijuotųjų pajų nominali vertė);</p> <p>3) terminas, per kurį kredito unija gali įsigyti savus privilegijuotuosius pajus. Terminas negali būti ilgesnis kaip 18 mėnesių.</p> <p>3. Apie kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimą įsigyti savus privilegijuotuosius pajus kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus</p>

		<p>kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilią ir patikimą kredito unijos veiklą.</p> <p>4. Kredito unija gali įsigyti savus privilegiuotuosius pajus, jeigu kredito unijoje yra sudarytas rezervas saviems privilegiuotiesiems pajams įsigyti, kurio dydis yra ne mažesnis už įsigyjamų savų privilegiuotųjų pajų nominalią vertę.</p> <p>5. Kredito unija, įsigijusi savus privilegiuotuosius pajus, privalo juos anuliuoti.“</p>
38		<p>Argumentai: Laikantis esminių teisėkūros principų, siūlytina įstatymo, o ne poįstatyminio teisės akto (Lietuvos banko valdybos nutarimo) lygmeniu įtvirtinti kredito unijos perskaičiuoto kapitalo, pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II) lygio kapitalo sampratą ir aiškiai apibrėžti kiekvieno lygmens kapitalo struktūrą. Kadangi atitikimas konkreto lygmens kapitalo reikalavimams gali lemti kredito unijų teisę užsiimti atitinkama veikla, nes iš esmės nustato tam tikras tokios veiklos įgyvendinimo sąlygas (pavyzdžiui, teisė išlaikyti savarankiškos kredito unijos statusą siejama su ne mažiau nei 1 mln. dydžio tvaraus (I lygio) kapitalo turėjimu), logiška ir teisinga, jog tokio kapitalo samprata būtų nustatyta įstatymo, o ne poįstatyminio lygio teisės aktu, užtikrinant reglamentavimo stabilumą. Į I lygio kapitalą siūloma įskaityti a) pajininkų įnašus, atitinkančius išdėstytus kapitalo reikalavimus ir b) atitinkamus rezervas, suformuotus iš unijos uždirbto pelno. Visos kredito unijos turės reikšmingai didinti atskaitymus nuo KU pelno į privalomąjį rezervą arba atsargos kapitalą: šiuo metu yra reikalaujama atskaityti ne mažiau 20 procentų pelno, kredito unijos privalės atskaityti 90 proc. atskaitymų nuo KU pelno į privalomąjį rezervą arba atsargos kapitalą, - tai reiškia papildomą sumą tvaraus kredito, unijų sektoriaus kapitale. Pajinis kapitalas, kuris gali būti traukiamas į I lygio kapitalą iš esmės atitinka visus kooperatinių kredito bendrovių tvariam kapitalui keliamus reikalavimus, kaip tai numatyta Kapitalo reikalavimų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 29 straipsnio reikalavimuose ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 241/2014 10 ir 11 straipsnių reikalavimuose. Nors abu šie dokumentai kredito unijoms nėra tiesiogiai taikomi, tačiau jie įtvirtina aukščiausią tvaraus kapitalo priemonių standartą ir reikalavimus joms, tarp kurių a) pajai yra apmokėti ir nėra finansuojami KU lėšomis; b) pajai negali būti atsiimami arba atsiėmimas griežtai ribojamas nustatytų tam tikrų sąlygų ir aplinkybių; c) pajais galima padengti susidariusius nuostolius. Siūlytina I lygio tvaraus kapitalo pajinio kapitalo samprata atitinka ir Pasaulinės kredito unijų tarybos (WOCCU) rekomendacijas, pagal kurias rekomenduojama kaupti didelę tvaraus kapitalo atsargą, o narių pajų, jei jie yra kintamieji, nelaikyti kapitalu. Tarybos nuomone, pajus galima laikyti kredito unijų kapitalu tik tuo atveju, <i>jei įstatymuose yra apibrėžtos jų stabilumą užtikrinančios priemonės ir tai žinoma kredito unijų nariams prieš priimant sprendimą stoti į kredito uniją</i>.²</p> <p>Kredito unijos pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II lygio) kapitalų suma sudaro kredito unijos perskaičiuotą kapitalą. Perskaičiuotas kapitalas būtų naudojamas apskaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir nustatant kitus veiklos riziką ribojančius normatyvus siūlomo Kredito unijų įstatymo numatyta tvarka. Manytina, jog įtvirtinus aiškias perskaičiuoto kapitalo ir jo sudedamųjų dalių skaičiavimo taisykles įstatymo lygmeniu, kredito unijos turės aiškias gaires privalomam kapitalo sutvarinimui, šios nuostatos užtikrins reglamentavimo stabilumą ir aiškumą.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 38 straipsnį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„38 straipsnis. Perskaičiuotas kapitalas. Pagrindinis (I lygio) ir papildomas (II) lygio kapitalas.</p> <p>1. Kredito unijos perskaičiuotas kapitalas yra kredito unijos kapitalo suma, sumažinta šiame įstatyme ir priežiūros institucijos teisės aktuose</p>

²https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:vvJfn4OWaBcJ:https://www.lb.lt/kredito_uniju_sektoriaus_stiprinimas+&cd=2&hl=lt&ct=clnk&gl=lt, 5 psl.

		<p>nustatytais dydžiais ir tvarka.</p> <p>2. Perskaičiuodama kredito unijos kapitalą priežiūros institucija vadovaujasi šio straipsnio nuostatomis.</p> <p>3. Kredito unijos perskaičiuotą kapitalą sudaro kredito unijos pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II lygio) kapitalų suma.</p> <p>4. Apskaičiuojant perskaičiuotą kredito unijos kapitalą į kredito unijos pagrindinį (I lygio) kapitalą įskaitoma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kredito unijos narių pagrindiniai pajai; 2) privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas; 3) atsargos kapitalas; 4) praėjusių metų nepaskirstytasis pelnas; 5) einamųjų metų audituotas rezultatas (nepaskirstytas pelnas), jei jo įtraukimui į I lygio kapitalą pritarė priežiūros institucija; 6) negražinami papildomi pajai arba papildomi pajai, kurių atsiėmimas yra ribojamas ir jie gali būti negražinami arba jų gražinimas ir/arba išpirkimas gali būti atidedamas, kredito unijai patyrus nuostolių; 7) skolos vertybiniai popieriai, atitinkantys konvertavimo į pajinį kapitalą reikalavimus (konvertuojamosios obligacijos), atitinkantys kredito unijos nuostolių padengimo reikalavimus; 8) kitos kredito unijos kapitalo priemonės, atitinkančios kooperatinių bendrovių tvariam kapitalui keliamus reikalavimus, t.y., priemonės, kurios nėra apmokėtos ir finansuojamos kredito unijos lėšomis, negali būti atsiėmamos arba atsiėmimas griežtai ribojamas sąlygomis, susietomis su kredito unijos finansine būkle, ir kuriomis galima nevaržomai padengti kredito unijos susidariusius nuostolius. 9) kiti rezervai, suformuoti iš kredito unijos pelno arba negražintinų pajinių įnašų, kuriuos kredito unija gali nedelsdama nevaržomai panaudoti nuostoliams padengti. <p>5. Apskaičiuojant perskaičiuotą kredito unijos kapitalą iš kredito unijos pagrindinio (I lygio) kapitalo atimama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nematerialusis turtas; 2) įnašai į centrinės kredito unijos ir kredito unijos įsteigtų juridinių asmenų kapitalą; 3) einamųjų metų nuostolis. <p>6. Kredito unijos papildomą (II lygio) kapitalą sudaro:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) einamųjų metų neauditutas rezultatas (nepaskirstytasis pelnas); 2) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas; 3) kiti rezervai, neatitinkantys šio straipsnio 4 dalies 9 punkto reikalavimų; 4) subordinuotosios paskolos, atitinkančios šio straipsnio 7 dalyje nustatytus reikalavimus; 5) papildomi ir privilegijuotieji pajai, kurių negalima priskirti prie I lygio kapitalo; 6) skolos vertybiniai popieriai (išskyrus konvertuojamąsias obligacijas). <p>7. Subordinuotoji paskola įtraukiama į papildomą (II lygio) kapitalą jeigu ji atitinka šias sąlygas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) subordinuotoji paskola yra gauta pinigais; 2) gauta visa paskolos sutartyje nurodyta paskolos suma; 3) subordinuotosios paskolos sutartyje nustatytas terminas, kuriam pasibaigus ji gali būti gražinama, yra ne trumpesnis kaip penkeri metai; 4) paskolos sutartyje nustatyta, kad paskolos gavėją likvidavus arba jam bankrutavus paskolos davėjo reikalavimas pagal paskolos sutartį bus tenkinamas tik patenkinus kitų paskolos gavėjo kreditorių reikalavimus; 5) subordinuotosios paskolos gražinimas nėra užtikrinamas įkeitimu (hipoteka). 6) paskutiniuosius penkerius metus iki gražinimo termino
--	--	---

		<p>subordinuotosios paskolos suma, įtraukiama į kredito unijos papildomą (II lygio) kapitalą, turi būti tolygiai mažinama. Į papildomą (II lygio) kapitalą įtraukiama subordinuotosios paskolos suma apskaičiuojama subordinuotosios paskolos nominaliąją vertę pirmąją likusio penkerių metų iki grąžinimo laikotarpio dieną, padalintą iš to laikotarpio kalendorinių dienų skaičiaus, dauginant iš kalendorinių dienų, likusių iki subordinuotosios paskolos grąžinimo termino, skaičiaus.</p> <p>8. Perskaičiuotas kapitalas naudojamas apskaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir nustatant kitus veiklos riziką ribojančius normatyvus.“</p>
39	2	<p>Argumentai: Siūlytina pereinamojo laikotarpio privalomųjų atskaitymų iš kredito unijos pelno į rezervinį kapitalą ribą sieti ne su rezervinio kapitalo, o su kredito unijos I lygio kapitalo, į kurį įskaitomas rezervinis kapitalas, rodikliu.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 39 straipsnio 2 dalį pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„2. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš kredito unijos pelno atskaitymų. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 90 procentų kredito unijos paskirstytinojo pelno, kol privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas sudarys ne mažiau 9/10 kredito unijos unija pasieks ne mažesnę nei 4,5 procentų I lygio nuosavo kapitalo pakankamumo reikalavimą. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas kredito unijos narių visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Panaudojus dalį privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo ir (ar) atsargos kapitalo kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš paskirstytinojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas taptų ne mažesnio nei nustatyto dydžio.“</p>
42		<p>Argumentai: Siūloma įstatymo projekto 42 straipsnyje numatyti baigtinį, o ne atvirą kredito unijoms nustatomų veiklos riziką ribojančių normatyvų sąrašą (kapitalo pakankamumo, likvidumo, didžiausios atviros pozicijos užsienio valiuta ir didžiausios paskolos vienam skolininkui). Kadangi atitikimas konkrečiau normatyvo reikalavimams gali lemti kredito unijų teisę užsiimti atitinkama veikla, nes iš esmės nustato tam tikras tokios veiklos įgyvendinimo sąlygas, logiška ir teisinga, jog tokio normatyvų sąrašas ir samprata būtų nustatyta įstatymo, o ne poįstatyminio lygio teisės aktu, užtikrinant reglamentavimo stabilumą.</p> <p>Be to, šiuo metu projekte numatyta, jog kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką pagal šio įstatymo reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Skirtingai nei iki šios galiojusioje reguliavimo praktikoje, siūlytina Kredito unijų įstatymo projekte įtvirtinti veiklos riziką ribojančių normatyvų baigtinį sąrašą ir pagrindinius jų apskaičiavimo (nustatymo) principus. Toks siūlymas grindžiamas tuo, jog KUI projekto nuostatos, išvardijančios kredito unijos veiklos riziką ribojančius normatyvus, tarp jų ir nustatančios Priežiūros institucijos teisę nustatyti kapitalo pakankamumo normatyvą, yra iš esmės skirtos atitinkamai apriboti kredito unijų veiklą. Tuo pačiu šios KUI projekto nuostatos iš esmės riboja kredito unijų teisę užsiimti atitinkamu verslu, nes iš esmės nustato tam tikras tokio verslo įgyvendinimo sąlygas (priemonės), kurios yra būtinos tam, jog kredito unija galėtų verstis finansinių paslaugų teikimo veikla. Teisinga, jog tokio pobūdžio apribojimai veiklai būtų nustatyti įstatymo lygio teisės aktu, kadangi priešingu atveju sukuriamas situacija, kai priežiūros institucijos galios iš esmės yra neribotos ir reguliacine veikla ji gali užsiimti savo nuožiūra, nesaistoma jokių įstatyme įtvirtintų ribų. Tai nėra tinkama praktika teisinėje valstybėje.</p> <p>Praktikoje yra buvę nemažai pavyzdžių, kaip dėl šio reguliavimo lygmens perkėlimo į poįstatyminius teisės aktus priežiūros institucija gali nevaržomai ir</p>

		<p>drastiškai keisti veiklos sąlygas kredito unijų sektoriuje. Pavyzdžiui, šiuo metu Lietuvos kredito unijoms galioja kapitalo pakankamumo normatyvas, nustatytas Lietuvos banko valdybos 2015 m. birželio 19 d. nutarimais Nr. 03-104 ir Nr. 03-105. Šiais kapitalo nutarimais buvo iš esmės pakeistas iki tol buvęs reguliavimas, kuris reikšmingai pakeitė iki tol egzistavusią kredito unijų kapitalo pakankamumo normatyvo apskaičiavimo tvarką, ir sukūrė prievolę reikšmingus asocijuotiems nariams suteiktų paskolų portfelius turinčioms kredito unijoms faktiškai atitikti gerokai didesnį kapitalo dydžio reikalavimą nei bendrasis kredito unijoms nustatytas kapitalo pakankamumo normatyvas. Pagal iki 2015 m. rugsėjo 30 d. galiojusį teisinį reglamentavimą kredito unijos kapitalo poreikis buvo nuo 13 proc. iki 25 proc. nuo paskolos sumos, tačiau, įsigaliojus minėtiems Lietuvos banko nutarimams, kredito unijos kapitalo poreikis dėl skolinimo asocijuotiems asmenims padidėjo net iki 52 procentų nuo paskolos sumos (palyginimui, kapitalo pakankamumo normatyvas bankams yra 8 proc.). Tai yra kredito unijų verslą (skolinimą) itin ribojanti priemonė, nustatyta ne įstatymo, o poįstatyminio teisės akto lygmeniu. Sukuriama situacija, kai kredito unijų įstatymo nedraudžiamą ir neribojamą veiklą (skolinimą asocijuotiems asmenims) riboja ir reikšmingai apsunkina priežiūros institucijos reikalavimai, nustatyti poįstatyminio teisės akto lygmeniu.</p> <p>Konstitucinis teisinės valstybės principas <i>inter alia</i> lemia tai, jog draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat draudžiama žemesnės galios teisės aktuose nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose. Poįstatyminiu teisės aktu yra <u>realizuojamos</u> įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis. Dėl to, siūlytina įstatymo projekte įtvirtinti principus, kurie būtų privalomi priežiūros institucijai nustatant kredito unijų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius.</p> <p>Tuo tikslu siūlytina įtvirtinti, jog Priežiūros institucijos nustatytų kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvų dydžiai neturi būti didesni už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,3. Priežiūros institucija, kaip ir iki šiol, turės teisę nustatyti kredito unijai individualius normatyvų dydžius, tačiau įtvirtinamos individualaus normatyvo ribos: atskirai kredito unijai nustatomas individualus normatyvas neturi būti didesnis už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,5.</p> <p>Taip pat siūlomo nustatyti papildomą reikalavimą Priežiūros institucijos veiklai nustatant kapitalo pakankamumo normatyvą - Priežiūros institucija negali nustatyti tokio kapitalo pakankamumo normatyvo, kurį apskaičiuojant kredito unijos kapitalo reikalavimas (poreikis) viršytų 10 procentų, skaičiuojamą nuo kredito unijų balansinio turto (aktyvų) sumos.</p> <p>Manytina, jog pagal šias taisykles nustatyti normatyvai turėtų atitikti pasaulinėje kredito unijų praktikoje taikomus normatyvų dydžius. Pavyzdžiui, Pasaulinės kredito unijų taryba (World Council of Credit Unions, WOCCU) modeliniame įstatyme (2015 metų redakcijoje) numatyta, jog esant 6 procentų kapitalo ir turto santykiui kredito unijos gali būti laikomos tinkamai kapitalizuotos.³ Bankams šiuo metu taikomas 8-12 proc. kapitalo pakankamumo normatyvas. Vertinant pagal pasaulines tendencijas, 10-13 proc. tvaraus kapitalo rodiklis yra pakankamas kredito unijoms.</p> <p>Manytina, jog siūlomos nuostatos įneš stabilumo priežiūros institucijai sprendžiant kredito unijų kapitalo veiklos riziką ribojančių normatyvų, tarp jų ir kapitalo pakankamumo dydžio ir jo apskaičiavimo metodikos (tvarkos) nustatymo klausimus, ir normatyvai bus susieti su objektyvesniais kriterijais, nei vien tik</p>
--	--	---

³ The 2015 Model Law for Credit Unions, <http://www.woccu.org/publications/modellaw>, psl. 44.

		<p>priežiūros institucijos turima asmenine nuožiūra dėl tokių klausimų sprendimo.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 42 straipsnį pakeisti ir išdėstyti taip: „42 straipsnis. Kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai 1. Kredito unijoms nustatomi šie veiklos riziką ribojantys normatyvai: 1) kapitalo pakankamumo; 2) likvidumo; 3) didžiausios atviros pozicijos užsienio valiuta; 4) didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui; 5) kiti priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyti normatyvai. 2. Normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti kredito unijai individualius normatyvų dydžius. 3. Skaičiuojant didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvą, kredito unijos skolininkams taikomi priežiūros institucijos nustatyti tarpusavio susiejimo kriterijai.“</p> <p>2. Papildyti projektą naujais 42¹, 42² straipsniais ir juos išdėstyti taip: „42¹ straipsnis. Kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvų dydžiai 1. Kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką pagal šio įstatymo reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Priežiūros institucijos nustatytų kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvų dydžiai neturi būti didesni už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,3). 2. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti kredito unijai individualius normatyvų dydžius, neviršijančius šiame įstatyme nurodytų ribų. Atskirai kredito unijai nustatomas individualus normatyvas neturi būti didesnis už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,5). 3. Skaičiuojant didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvą, kredito unijos skolininkams taikomi priežiūros institucijos nustatyti tarpusavio susiejimo kriterijai.</p> <p>42² straipsnis. Kapitalo pakankamumo normatyvas 1. Kapitalo pakankamo normatyvas - tai kredito unijos perskaičiuoto kapitalo ir kredito unijos turto (aktyvų) bei nebalansinių įsipareigojimų, turinčių požymių, kad bus įvykdyti, įvertintų pagal riziką, santykis. 2. Kapitalo pakankamumo normatyvo dydį ir jo apskaičiavimo metodiką pagal šio įstatymo 42² straipsnio reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Priežiūros institucija negali nustatyti tokio kapitalo pakankamumo normatyvo, kurį apskaičiuojant kredito unijos kapitalo reikalavimas (poreikis) viršytų 10 procentų, skaičiuojamų nuo kredito unijų balansinio turto (aktyvų) sumos. 3. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti kredito unijai individualų kapitalo pakankamumo normatyvą, neviršijantį šio įstatymo 42² straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio.“</p>
		<p>Argumentai: Savarankiškų kredito unijų mokumo užtikrinimo sistema turėtų būti įgyvendinama per Kredito unijų stabilizacijos fondo suformavimą, nustatant efektyvius stabilizacijos fondo sukaupimo būdus ir panaudojimo galimybes. Siūloma, jog kredito unijos iš unijų įnašų privalėtų suformuoti kredito unijų stabilizacijos fondą, kuriame per 2 metus nuo įstatymų įsigaliojimo būtų sukaupta ir nuolat išlaikoma suma, lygi 1 procentui, skaičiuojamam nuo kredito unijų indėlių sumos. Lėšos fonde būtų kaupiamos periodinėmis (ex ante) ir</p>

papildomomis (ex post) įmokomis. Skaičiuotina, jog fonde dalyvautų bent 12 savarankiškai veikiančių kredito unių, būtų sukaupta apie 2 mln. eurų. Atsižvelgiant į fondo paskirtį ir siekiant užtikrinti lėšų jame sukaupimą, siūloma numatyti, jog Kredito unių stabilizacijos fondo dalyviai yra: privalomai - savarankiškos kredito unijos, privalomai - kredito unijos centrinių kredito unių narės, kurios nekaupia centrinių kredito unių įstatymo nustatytų reikalavimų atitinkančio CKU stabilizacijos fondo, savanoriškai - kredito unijos centrinių kredito unių narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unių valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unių stabilizacijos fonde, atitinkamai įgydamos galimybę naudotis jo finansuojamomis priemonėmis mokumui atkurti.

Pagal Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo Nr. IX-975 pakeitimo įstatymais įsteigus Pertvarkymo fondą, skirtą jame dalyvaujančių finansų įstaigų pertvarkymo veiksams finansuoti, Finansinio tvarumo įstatyme buvo reglamentuoti Pertvarkymo fondo panaudojimo tikslai, o jo sudarymo tvarką bei nuostatas, susijusias su šio fondo administravimu buvo nuspręsta sureglamentuoti Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme. Šių projektų aiškinamajame rašte teigiama, jog toks modelis pasirinktas todėl, jog „*manytina, kad techninis Pertvarkymo fondo administravimas būtų vykdomas efektyviau ir taupiau, jei tą darytų panašia veikla užsiimantis ir reikiamą infrastruktūrą jau turintis subjektas. Dėl to siūloma techninį fondo administravimą pavesti VĮ IID Pertvarkymo fondo apskaita turės būti vykdoma atskirai nuo kitų įmonės administruojamų fondų.*“ Siūlytina vadovaujantis tais pačias administravimo efektyvumo motyvais Kredito unių stabilizacijos fondo tikslus reglamentuoti Kredito unių įstatyme, o techninį Kredito unių stabilizacijos fondo administravimą pavesti valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, numatant, jog Kredito unių stabilizacijos fondas bus tvarkomas ir apskaitomas atskirai nuo atskirai nuo kitų įmonės administruojamų fondų. Tuo tikslu reikalingas Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo Nr. IX-975 pakeitimas, numatantis atitinkamus pakeitimus ir sukuriantis teisinę prielaidą Kredito unių fondo administravimui.

Manytina, jog Kredito unių fondo valdybos, sudarytos iš kredito unių – fondo dalyvių - atstovų dalyvavimas fondo valdyme ne tik leistų pačioms kredito unijoms betarpiškai matyti, kaip efektyviai naudojamos jų fonde sukauptos lėšos, tačiau galėtų padėti ir Priežiūros institucijai, kuriai valdyba teiktų rekomendacinio pobūdžio sprendimus dėl fondo valdymo ir naudojimo, taip mažinant priežiūros institucijos administracinius resursus, skiriamus fondo valdymui.

Siūloma nustatyti, jog Fondo valdybos nariams už darbą Fondo valdyboje atlyginama iš Kredito unių stabilizacijos fondo administravimui skirtų lėšų.

Siūlomas vieningas Kredito unių stabilizacijos fondas nebūtų juridinis asmuo (tokio fondo analogija galėtų būti pagal Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo 103 straipsnį ir Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo 33-35 straipsnius veikiantis Pertvarkymo fondas, finansuojamas subjektų, kurie nepatenka į Reglamento (ES) Nr. 806/2014 2 straipsnyje nurodytą reglamento taikymo apimtį, ir trečiosiose valstybėse licencijuotų įstaigų filialų, įsteigtų Lietuvos Respublikoje, lėšomis (t.y., subjektų, kurie nemoka į Bendrą pertvarkymo fondą Reglamento (ES) Nr. 806/2014 ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka).

Kadangi pagal siūlomą modelį kiekviena CKU taip pat galėtų kaupti savo stabilizacijos fondą, numatyti aiškias minėtų fondų sąveiką reglamentuojančias nuostatas. Tiek CKU vykdoma vidinė centrinių kredito unijos finansinės grupės mokumo užtikrinimo sistema, tiek Kredito unių stabilizacijos fondas turėtų užtikrinti, kad kredito unijai susiduriant su finansinėmis problemomis, jos galėtų būti išspręstos iš surinktų periodinių įmokų, taip nesukeliant kitoms kredito unijoms netikėtų sunkumų, o papildomos įmokos turėtų būti renkamos tais

		<p>atvejais, kai viena ar kelios kredito unijos susidurtų su netikėtai dideliais nuostoliais, ir fonde <i>ex ante</i> sukaupytų lėšų neužtenka.</p> <p>Visomis šiomis priemonėmis būtų dalimi įgyvendintas Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytas kooperacijos ir integracijos modelis, o taip pat per kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą – ir dalinė kryžminių garantijų sistema.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti projektą naujais 49¹-49⁶ straipsniais ir juos išdėstyti taip:</p> <p>„49¹ straipsnis Kredito unijų stabilizacijos fondas</p> <p>1. Kredito unijos privalo suformuoti kredito unijų stabilizacijos fondą (toliau – Kredito unijų stabilizacijos fondas) ir jame dalyvauti. Kredito unijų stabilizacijos fondas – tai fondas, kuriame kaupiamos lėšos, skirtos fondo dalyvių, darančių įmokas į fondą bei susidūrusių su mokumo problemomis, mokumui ir stabilumui užtikrinti.</p> <p>2. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai yra:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) savarankiškos kredito unijos, kaip jos apibrėžtos šiame įstatyme; 2) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios nedalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime; 3) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unijų stabilizacijos fonde; 4) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, jei centrinės kredito unijos, kurios narėmis jos yra, kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas neatitinka minimalių Centrinių kredito unijų įstatyme numatytų reikalavimų. <p>3. Kredito unijų stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo.</p> <p>4. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas sudaro:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) savarankiškų kredito unijų periodinės (<i>ex ante</i>) įmokos; 2) savarankiškų kredito unijų specialiosios (<i>ex post</i>) įmokos; 3) kredito unijų centrinių kredito unijų narių, privalomai arba savanoriškai dalyvaujančių Kredito unijų stabilizacijos fonde, periodinės (<i>ex ante</i>) ir specialiosios (<i>ex post</i>) įmokos; 4) paskolos, gautos iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, taip pat kitų valstybių narių finansavimo struktūrų; 5) pajamos iš Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų investavimo; 6) išlaidų, patirtų šio įstatymo 49⁵ straipsnyje nurodytais tikslais, dalis, kuri grąžinama užbaigus kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių finansavimo veiksmus, pavyzdžiui lėšos, gautos kredito unijai grąžinant fondo suteiktą paskolą, įskaitant palūkanas ir delspinigius; 7) įmokas mokančių kredito unijų sumokėti delspinigiai; 8) kitos teisės aktuose nustatytos sumos. <p>5. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) išlaidoms, patirtoms šio įstatymo 49⁵ straipsnyje nurodytais tikslais, padengti; 2) Kredito unijų fondo lėšų investavimo sąnaudoms padengti; 3) kredito unijų stabilizacijos fondo paskolų, gautų iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, grąžinimo įmokoms, įskaitant palūkanas ir delspinigius; 4) kitais šio fondo paskirčiai neprieštaraujantiems tikslams finansuoti. <p>6. Į Kredito unijų fondo lėšas negali būti nukreipti reikalavimai pagal valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, prievoles.</p> <p>7. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos laikomos atskiroje (atskirose) kredito įstaigos sąskaitoje (sąskaitose). Valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“, atidarydama tokią sąskaitą (tokias sąskaitas), privalo kredito įstaigai nurodyti, kad šioje sąskaitoje (šiose sąskaitose)</p>
--	--	---

		<p>laikomos Kredito unijų fondo lėšos ir kad į šias lėšas draudžiama nukreipti reikalavimus pagal jos prievoles.</p> <p>8. Kredito unijų stabilizacijos fondo apskaitą tvarko valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“,</p> <p>9. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti saugiai investuojamos Fondo valdybos Priežiūros institucijos nustatyta tvarka.</p> <p>10. Fondo valdyba, Priežiūros institucija, pasikonsultavusi su valstybės įmone „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir Priežiūros institucija Fondo valdyba, nustato detalią fondo administravimo tvarką, įskaitant įmokų dydžio nustatymo, įmokų surinkimo ir tikrinimo taisyklės, su įmokų mokėjimu susijusio sukčiavimo, vengimo ir piktnaudžiavimo prevencijos priemonės, taip pat fondo lėšų išmokėjimo ir susigrąžinimo tvarką.</p> <p>49² Įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą</p> <p>1. Pradinės Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos sukaupiamos iš Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių įnašų. Suformuojant Kredito unijų stabilizacijos fondą kiekvienas šio įstatymo 49¹ straipsnio 2 dalyje nurodytas fondo dalyvis į Kredito unijų stabilizacijos fondą per 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo turi įnešti ne mažiau kaip 1 procentą, skaičiuojamą nuo kredito unijos turimų indėlių sumos.</p> <p>2. Kredito unijų stabilizacijos fonde turi būti sukaupta ir nuolat išlaikoma suma, ne mažesnė nei 1 procentas visų šio įstatymo 49¹ straipsnio 2 dalyje nurodytų fondo dalyvių (kredito unijų) indėlių sumos. Jeigu po to, kai pasiekiamas Kredito unijų stabilizacijos fondo tikslinis lygis, fonde turima finansavimo lėšų suma sumažėja žemiau negu šis lygis, Priežiūros institucija, pasitarusi su Fondo valdyba, atnaujiną periodinių (ex ante) įmokų rinkimą, iki vėl bus pasiektas fondo tikslinis lygis. Jeigu Kredito unijų stabilizacijos fonde turima suma sumažėja iki mažiau negu dviejų trečdalių fondo tikslinio lygio, įmokos nustatomos tokio dydžio, kad fondo tikslinį lygį būtų galima pasiekti ne ilgiau kaip per 1 metus.</p> <p>3. Kredito unijų fondo dalyviai į stabilizacijos fondą moka periodines (ex ante) ir papildomas (ex post) įmokas:</p> <p>1) periodinės (ex ante) įmokos mokamos kas mėnesį, iki bus pasiektas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas Kredito unijų fondo tikslinis lygis. Fondui sumažėjus, periodinių įmokų mokėjimas privalo būti atnaujintas šiame įstatyme nustatyta tvarka.</p> <p>2) papildomos (ex post) įmokos mokamos, jei Kredito unijų fonde nepakanka lėšų fondo tikslams įgyvendinti. Papildomų įmokų dydis nustatomas pagal poreikį, vadovaujantis Priežiūros institucijos patvirtinta vieninga metodika. Fondo dalyvio nario gali būti paprašyta į fondą įnešti papildomą sumą, skaičiuojamą procentais nuo savarankiškos kredito unijos turimų indėlių sumos.</p> <p>3) kiekvienam fondo dalyviui priskirtina specialioji (ex post) įmoka apskaičiuojama vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis ir Priežiūros institucijos patvirtinta metodika. Šis dydis nustatomas įvertinus fondo dalyvio rizikingumą pagal nustatytą vieningą fondo dalyvių rizikingumo vertinimo tvarką. Papildoma (ex post) įmoka negali daugiau negu 3 kartus viršyti tais kalendoriniais metais fondo dalyvio mokėtinos periodinės (ex ante) įmokos sumos.</p> <p>4) Kredito unijų stabilizacijos fondas Fondo valdybos siūlymu ir Priežiūros institucijos sprendimu gali visiškai ar iš dalies atidėti reikalaujamų kredito unijos papildomų (ex post) įnašų mokėjimą, jei tų įnašų mokėjimas keltų pavojų kredito unijos likvidumui ar mokumui. Toks atidėjimas būtų suteikiamas šešių mėnesių laikotarpiui, bet kredito unijos prašymu gali būti pratęstas ne ilgiau nei 2 metams. Atidėta įmoka sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia pavojaus fondo dalyvio likvidumui ar mokumui.</p>
--	--	--

			<p>4. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba kiekvienais metais patikrina fondo tikslinį lygį nustato periodinių (ex ante) įmokų bendrą metinę normą ir kiekvienos kredito unijos tais metais mokėtinos periodinės (ex ante) įmokos dydį. Apie nustatytą įmokų dydį informuojami fondo dalyviai ir Priežiūros institucija, kuri priima sprendimą dėl periodinių (ex ante) įmokų tais metais.</p> <p>5. Kredito unijų periodinės (ex ante) ir papildomos (ex-post) įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą yra kredito unijų išlaidos. Periodinės (ex ante) įmokos į fondą kredito unijoms nėra grąžinamos. Jei iš papildomų (ex post) įmokų surinktos lėšos yra panaudojamos Kredito unijų stabilizacijos fondo tikslams įgyvendinti, ir vėliau yra grąžinamos į fondą, jos Fondo valdybos sprendimu gali būti grąžinamos kredito unijoms proporcingai jų įnašų sumoms.</p> <p>6. Kai Kredito unijų stabilizacijos fonde esančių lėšų nepakanka lėšų fondo tikslams įgyvendinti, o galimybės per būtiną laikotarpį surinkti trūkstamą sumą iš specialiųjų (ex post) įmokų nėra arba galimų per šį laikotarpį surinkti specialiųjų (ex post) įmokų nepakanka, lėšų fondui gali būti skolinamasi iš įstaigų, finansų įmonių ar kitų trečiųjų asmenų.</p> <p>7. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai į fondą įmokas moka pinigais (eurais).</p> <p>8. Kredito unijų fondo dalyviai privalo sumokėti įmokas per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo iš apie mokėtiną įmoką gavimo dienos. Jeigu Kredito unijų fondo dalyvis per šį terminą nesumoka įmokos arba jos dalies, jam skaičiuojami teisės aktuose nustatyti delspinigiai. Kredito unijai pradėlus reikalaujamų kredito unijos įmokų mokėjimą, kai įmokų mokėjimas jai nėra atidėtas, valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ apie tai informuoja Priežiūros tarnybą, kuri gali imtis priemonių, nustatytų šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 6 punkte.</p> <p>9. Periodinių (ex ante) ir papildomų (ex post) įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir įmokų grąžinimo tvarką, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, nustato Priežiūros tarnyba.</p> <p>49³straipsnis Kredito unijų stabilizacijos fondo valdymas ir administravimas</p> <p>1. Kredito unijų stabilizacijos fondą valdo Priežiūros institucija, administruoja fondo administravimo institucija, o rekomendacijas dėl fondo valdymo teikia Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba.</p> <p>2. Fondo administravimo institucijos funkcijos pavedamos valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, veikiančiai pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą ir šį įstatymą.</p> <p>3. Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimas ir fondo valdybos veikla finansuojama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių mokamų administravimo įmokų. Kredito unijų fondo dalyvio įmokos fondo administravimo ir valdymo reikmėms metinė norma yra ne didesnė kaip 1/15 nuo jo metinės įmokos sumos.</p> <p>4. Tam tikrų metų administravimo įmokų dydžius nustato Priežiūros institucija, pasitarusi su Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba. Nustatant įmokų dydį atsižvelgiama į fondo valdymui ir administravimui reikalingas išlaidas. Detalią įmokų apskaičiavimo metodiką nustato Priežiūros institucija, pasitarusi su Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba.</p> <p>49⁴ Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba</p> <p>1. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybą (toliau – Fondo valdyba) sudaro kredito unijų (fondo dalyvių) paskirti atstovai ir kiti asmenys, kurie į ją deleguojami pagal teisės aktų reikalavimus. Kredito unijų atstovus, deleguojamus į Fondo valdybą, skiria jų dalyvių visuotinis narių susirinkimas. Į Fondo valdybą skiriami asmenys turi turėti reikiamą</p>
--	--	--	---

		<p>išsilavinimą aukštojo mokslo kvalifikaciją ir kompetenciją spręsti klausimus, susijusius su Kredito unijų stabilizacijos fondo uždavinių įgyvendinimu. Į Fondo valdybą institucijų sprendimu taip pat gali būti deleguojami šių šiame straipsnyje nurodytų institucijų atstovai. Dėl dalyvavimo fondo valdyme tikslingumo sprendžia atstovą delegavusi institucija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Priežiūros institucija; 2) Finansų ministerija; 3) valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“; 4) centrinės kredito unija, jei nors viena jos narė kredito unija dalyvauja kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime. <p>2. Fondo valdybos uždavinys – dalyvauti valdant ir administruojant Kredito unijų stabilizacijos fondą įgyvendinant šiame įstatyme numatytus šio fondo uždavinius.</p> <p>3. Fondo valdyba veikia pagal savo patvirtintą Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos darbo reglamentą, kuris suderinamas su fondo administravimo institucija, finansų ministerija ir Priežiūros institucija.</p> <p>4. Priimant Fondo valdybos sprendimus vienas Fondo valdybos narys turi vieną balsą. Fondo valdybos sprendimai priimami dalyvavusių fondo valdybos narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, sprendimą lemia fondo valdybos narių, kuriuos paskyrė 49^a straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos, balsai.</p> <p>5. Fondo valdybos nariams už veiklą Fondo valdyboje atlyginama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimui skirtų lėšų. Išmokų už veiklą formą ir dydį nustato Fondo valdyba, bet jų metinė suma negali viršyti 1/15 fondo metinių pajamų.</p> <p>6. Fondo valdyba atlieka šias funkcijas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teikia pasiūlymus Priežiūros institucijai dėl lėšų Kredito unijų stabilizacijos fonde sukaupimo šio įstatymo nustatyta tvarka; 2) teikia pasiūlymus Priežiūros institucijai dėl fondo dalyvių įmokų į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio; 3) priima rekomendacijas dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų naudojimo ir teikia jas Priežiūros tarnybai ir Fondo administravimo institucijai; 4) prireikus parenka nepriklausomą audito įmonę Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių rizikos vertinimui ir stebėsenai; 5) svarsto ar sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį įstatymą ir Fondo nuostatus turi svarstyti ar spręsti Fondo valdyba. <p>7. Fondo valdyba pagal administravimo institucijos pateiktą informaciją stebi ir tikrina, ar fondo dalyviai nepažeidžia nustatytos įmokų mokėjimo į Kredito unijų stabilizacijos fondą tvarkos. Nustačiusi, jog kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą, kai jos ją privalo mokėti, Fondo valdyba privalo nedelsdama informuoti įmoką praleidusią kredito uniją ir Priežiūros instituciją, kuri Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka sprendžia dėl įmoką praleidusios savarankiškos kredito įstaigos licencijos atšaukimo ar jos galiojimo sustabdymo šiame įstatyme nustatytu pagrindu. Fondo valdybos išvada šiuo klausimu Priežiūros institucijai yra rekomendacinio pobūdžio.</p> <p>8. Fondo valdyba turi teisę gauti informaciją, kaip fondo dalyviai naudoja Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas. Fondo valdybai paprašius, fondo dalyviai, kuriems buvo skirta fondo lėšų, privalo pateikti detalią Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo ataskaitą.</p> <p>9. Atlikdama jai pavestus uždavinius ir funkcijas, Fondo valdyba turi teisę:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teikti rekomendacijas dėl įmokų į kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio; 2) gauti iš Fondo dalyvių informaciją ir dokumentus, kurių reikia Fondo valdybos uždaviniams ir funkcijoms atlikti;
--	--	--

		<p>3) teikti rekomendacijas fondo valdymo institucijai ir Priežiūros tarnybai;</p> <p>4) kviesti į Fondo valdybos posėdžius kredito unių atstovus ir kitus asmenis (auditorius, konsultantus, specialistus, valstybės institucijų atstovus) spręsti klausimų, susijusių su jos uždavinių ir funkcijų atlikimu.</p> <p>10. Kredito unių stabilizacijos fondo valdyba taip pat turi teisę atlikti šiuos veiksmus:</p> <p>1) parengti su sunkumais susiduriančioms kredito unioms (fondo dalyvėms) skirtus rekomendacinio pobūdžio prevencinius nurodymus;</p> <p>2) rengti rekomendacinius kredito unių (fondo dalyvių) veiklos pertvarkymo planus, jei nusprendžia, kad tokių reikia, ir pateikti juos kredito unioms (fondo dalyvėms);</p> <p>3) siūlyti konkrečius pasiūlymus, susijusius su sunkumus patiriančios kredito unijos veiklos pertvarkymu, rekomenduoti, kad kredito unija parduotų specifinį turtą, rekomenduoti, kad kredito unija apribotų ar nutrauktų specifinę vykdomą ar planuojamą veiklą;</p> <p>4) prašyti, kad sunkumus patiriančios kredito unijos valdymo organas išnagrinėtų padėtį, nustatytų priemones nustatytoms problemoms spręsti ir parengtų veiksmų programą toms problemoms įveikti bei jos įgyvendinimo tvarkaraštį;</p> <p>5) rekomenduoti, kad kredito unijos valdymo organai įgyvendintų vieną ar daugiau savo parengtame plane nustatytų procedūrų ar priemonių arba atnaujintų tokį planą ir įgyvendintų vieną ar daugiau atnaujintame plane nustatytų procedūrų ar priemonių;</p> <p>6) rekomenduoti, kad kredito unijos valdymo organas sušauktų visuotinį pajininkų susirinkimą ir rekomenduoti susirinkimo darbotvarkę bei kad pajininkai apsvaistytų būtinybę priimti tam tikrus sprendimus;</p> <p>7) rekomenduoti nušalinti arba pakeisti vieną ar daugiau valdymo organo narių, jei nustatyta, kad tie asmenys nesugeba vykdyti savo pareigų;</p> <p>8) rekomenduoti, kad atitinkamais atvejais kredito unijos valdymo organas parengtų derybų dėl skolos restruktūrizavimo su kai kuriais ar visais savo kreditoriais planą;</p> <p>9) rekomenduoti pakeisti kredito unijos verslo strategiją ar veiklos struktūrą;</p> <p>10) gauti kredito informaciją, būtiną kredito unijos turto bei įsipareigojimų įvertinimui ir minėtoms rekomendacijoms parengti.</p> <p>11. Fondo valdybos nariai privalo saugoti komercines paslaptis, konfidencialią informaciją, kurią sužinojo eidami Fondo valdybos nario pareigas. Už konfidencialios informacijos atskleidimą fondo valdybos nariai atsako teisės aktų nustatyta tvarka.</p> <p>12. Apie priimtus šio straipsnio 10 dalyje nurodytus prevencinius nurodymus ir rekomendacijas, skirtas su sunkumais susiduriančioms kredito unioms (fondo dalyvėms), informuojama Priežiūros institucija, kartu teikiant šiame įstatyme numatytą rekomendaciją dėl lėšų iš fondo skyrimo.</p> <p>49⁵ straipsnis. Kredito unių stabilizacijos fondo naudojimas</p> <p>1. Kredito unių stabilizacijos fondas gali būti naudojamas, kai būtina imtis šių veiksmų:</p> <p>1) finansuoti su sunkumais susiduriančią kredito uniją ta apimtimi, kiek reikalinga su sunkumais susiduriančios unijos mokumui ir stabilumui atstatyti;</p> <p>2) garantuoti su sunkumais susiduriančios kredito unijos įsipareigojimų vykdymą;</p> <p>3) suteikti paskolą su sunkumais susiduriančiai kredito unijai;</p> <p>4) įsigyti su sunkumais susiduriančios kredito unijos turtą;</p> <p>5) laikantis šio įstatymo reikalavimų, finansuoti su sunkumais susiduriančios kredito unijos turtą įsigyjantįjį asmenį;</p>
--	--	--

		<p>6) mokėti kompensacijas su sunkumais susiduriančios unijos kreditoriams, kaip nurodyta šiame įstatyme.</p> <p>2. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas Priežiūros institucijos sprendimu išmoka Fondo administravimo institucija (indėlių draudimo įmonė). Priimdama sprendimą išmokėti fondo lėšas Priežiūros institucija atsižvelgia į Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos pateiktą rekomendaciją.</p> <p>49⁶ straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo naudojimas kredito unijų mokumo ir stabilumo užtikrinimo priemonėms finansuoti</p> <p>1. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos šio fondo dalyvių mokumui ir stabilumui atkurti Kredito unijų stabilizacijos fondo nuostatuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Fondo lėšos pagal kredito unijos fondo dalyvės prašymą gali būti naudojamos, jeigu yra duomenų, kad kredito unija yra nemoki arba artimiausiu metu taps nemoki, taip pat tais atvejais, kai yra duomenų, jog kredito unija pažeidžia jai nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.</p> <p>2. Fondo lėšos kredito unijų mokumo ir stabilumo užtikrinimo priemonėms finansuoti gali būti naudojamos:</p> <p>1) paskolų, turinčių pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymių, forma;</p> <p>2) negražintinų įnašų į savarankiškos kredito unijos rezervinį kapitalą forma;</p> <p>3) garantijų forma.</p> <p>3. Kriterijai, koku konkrečiu būdu kredito unijoms bus skiriamos fondo lėšos, nustatomi Priežiūros tarnybos atsižvelgiant į fondo valdybos rekomendaciją. Fondo valdyba teikdama rekomendacijas dėl pagalbos priemonių mokumo problemų turintiems Fondo dalyviams skyrimo, įvertina fondo dalyvių (kredito unijų) pateiktus motyvuotus prašymus dėl pagalbos priemonių skyrimo ir išanalizuoja jų pateiktus dokumentus.</p> <p>4. Skiriant lėšas iš Kredito unijų stabilizacijos fondo su dalyviu sudaroma finansinės paramos sutartis, kurioje detalai aptariami lėšų gavėjo įsipareigojimai, susiję su lėšų naudojimu, mokumo atkūrimo priemonių planas ir paramos gavėjo atsakomybė už netinkamą lėšų panaudojimą.</p> <p>5. Esant vienos kredito unijos fondo dalyvės bankrotui, Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptos lėšos gali būti panaudotos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais (kreditoriais šio straipsnio tikslais yra laikomi bankrutavusios kredito unijos indėlininkai) prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ fondą dėl mokėjimų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu. Tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turi pirmumo teisę atgauti bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas kitų bankrutavusios kredito unijos kreditorių atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje ir jo reikalavimai tenkinami šio įstatymo nustatyta tvarka. Kredito unijos fondo dalyvės bankrutavusios kredito unijos kreditoriams atsako tik Kredito unijų stabilizacijos fonde sukaupų lėšų suma.</p> <p>6. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti neskiriamos, jei su sunkumais susiduriančios kredito unijos mokumas gali būti atkurtas ir užtikrinimas kitomis priemonėmis, numatytais šio įstatymo 49⁴ straipsnio 10 dalyje. Fondo valdyba gali pateikti šio įstatymo numatytas rekomendacijas dėl šių priemonių įdiegimo ir įgyvendinimo prašymą pateikusioje kredito unijoje ir rekomendaciją Priežiūros institucijai lėšų iš fondo neskirti.</p> <p>7. Jei su sunkumais susidūrusi kredito unija, dalyvaujanti tiek centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo, tiek kredito unijų stabilizacijos</p>
--	--	---

		<p>fondo kaupime, įgyja teisę į kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių finansavimą iš abiejų fondų lėšų, kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos tik tuo atveju, jei unijos finansavimui neužtenka lėšų centrinės kredito unijos, kurios nare yra su sunkumais susidūrusi kredito unija, stabilizacijos fonde ir jos mokumas negali būti užtikrintas kitomis centrinės kredito unijos taikomomis mokumo užtikrinimo priemonėmis.</p> <p>8. Prašymą dėl lėšų skyrimo iš fondo padavusi kredito unija turi teisę atsisakymą skirti Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas apskūsti teismui per 30 dienų nuo atsisakymo skirti fondo lėšas gavimo.“</p>
65	3	<p>Argumentai: žr. argumentus 42 straipsnio pakeitimui.</p> <p>„3. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus arba nustačiusi, kad kredito unijos veikla kelia grėsmę kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę laikinai kredito unijai nustatyti individualius kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ar papildomus reikalavimus dėl rizikos ribojimo, neviršijančius šiame įstatyme nustatytų dydžių. Toks priežiūros institucijos sprendimas turi būti motyvuotas ir priimamas atsižvelgiant į šio įstatymo 61 straipsnio 2 dalies nuostatas.“</p>
77	2	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 77 straipsnyje siūloma numatyti Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimų už bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas tenkinimo eilę.</p> <p>Pasiūlymas: patikslinti 85 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>77 straipsnis. Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė</p> <p>1. Pirmąja eile yra tenkinami darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais, reikalavimai atlyginti žalą dėl suluošinimo ar kitokio kūno sužalojimo, susirgimo profesine liga arba dėl mirties nuo nelaimingo atsitikimo darbe.</p> <p>2. Antrąja eile tenkinami valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su draudimo išmokų už bankrutavusios kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu. kreditoriams išmokėtas fondo lėšas;</p> <p>3. Trečiąja eile tenkinami valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu.</p> <p>4. Trečiąja Ketvirtąja eile tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei dėl valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.</p> <p>5. Ketvirtąja Penktąja eile tenkinami kiti kredito unijos kreditorių, išskyrus nurodytus šio straipsnio 1, 2, 3, 5 ir 6 dalyse, reikalavimai.</p> <p>6. Penktąja Šeštąja eile tenkinami kreditorių reikalavimai dėl kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) skolos (paskolos) požymius, išskyrus Kredito unijų stabilizacijos fondo suteiktas pasitiktines (subordinuotas) paskolas, iš kurių kylantys reikalavimai tenkinami šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka;.</p> <p>7. Šeštąja Septintąja eile tenkinami kredito unijos stebėtojų tarybos narių, valdybos narių ir kredito unijos administracijos vadovo reikalavimai.</p>
3	3	<p>Argumentai: Atsižvelgiant į siūlomus keičiamo įstatymo pakeitimus, siūloma pakeisti 3 straipsnio („Įstatymo taikymas“) nuostatas.</p> <p>Pasiūlymas: patikslinti 3 straipsnio 3-7 dalis, papildyti nauja 9 dalimi ir 3 straipsnį išdėstyti taip:</p> <p>„3 straipsnis. Įstatymo taikymas</p>

		<p>1. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigtoms kredito unijoms (toliau – veikianti kredito unija) iki šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino vietoj šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatų, išskyrus 34 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 43 straipsnio 1 dalies, taip pat 71 straipsnio ir kitas įstatymo nuostatas, reglamentuojančias kredito unijų pertvarkymą, taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos, išskyrus 38 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 45 straipsnio 1 dalies, 67 straipsnio 2 dalies nuostatas. Po šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos veikiančiai kredito unijai taikoma tuo atveju, jeigu veikianti kredito unija nesiekia tęsti veiklos ir visuotinio narių susirinkimo sprendimu yra reorganizuojama ar likviduojama arba jeigu pagal šio straipsnio 5 ir 7 dalies nuostatas yra atšaukiama jai išduota kredito unijos licencija.</p> <p>2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 14 straipsnio nuostatos taikomos tik tiems kredito unijų papildomiems pajams, kurie įsigyti nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems papildomiems pajams taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos.</p> <p>3. Nuo 2018 2026 m. sausio 1 d. lapkričio 1 d. už kredito unijų papildomus pajus, kurie įsigyti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, įmokėti pajiniai įnašai neįtraukiami į kredito unijos pajinį kapitalą skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir veiklos riziką ribojančius normatyvus. Jeigu dėl šios priežasties kredito unija 2018 m. sausio 1 d. nevykdė reikalavimo mažiausiam kredito unijos kapitalui ir (ar) veiklos riziką ribojančių normatyvų, kredito unija privalo per 10 metų pereinamąjį laikotarpį Lietuvos banko teisės aktuose nustatytais dydžiais ir terminais padidinti pajinį kapitalą tiek, kad šioje dalyje nurodyti kredito unijai taikomi reikalavimai būtų vykdomi. Pereinamuoju laikotarpiu (nuo įstatymo įsigaliojimo dienos iki 2026 m. sausio 1 d.) skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir (ar) veiklos riziką ribojančius normatyvus už papildomus pajus įmokėti pajiniai įnašai yra įtraukiami į kredito unijos pajinį kapitalą, įtraukiamą dalį kasmet (įskaitant ir einamuosius įstatymo įsigaliojimo metus) mažinant 10 procentinių punktų. Kredito unija privalo užtikrinti, jos po pereinamojo laikotarpio pabaigos (2026 m. lapkričio 1 d.) visas kredito unijų pajinis kapitalas būtų tvarus. Įgyvendindamos šia nuostatą kredito unijos užtikrina, jog pajinio kapitalo, atitinkančio tvaraus kapitalo reikalavimus, dalis pajiniame kapitale būtų ne mažesnė nei 10 procento įstatymo įsigaliojimo metais, o vėliau kasmet būtų didinama ne mažiau kaip 10 proc. punktų.</p> <p>4. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 35 straipsnio 2 dalies nuostata dėl mažiausio pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydžio taikoma tik nuo šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems pagrindiniams pajams.</p> <p>5. Lietuvos bankas kredito unijai, kuri iki 2018 m. sausio 1 d. neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų ir nėra įstojusi į centrinę kredito uniją arba nėra reorganizuota ar pertvarkyta, atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.</p> <p>6. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas veikiančių kredito unijų ir Lietuvos centrinės kredito unijos turto kokybės vertinimas ir Lietuvos centrinės kredito unijos bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduota finansinė analizė, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę. Veikiančių kredito unijų ir centrinės kredito unijos turto kokybės vertinimą organizuoja ir išlaidas dengia Lietuvos bankas, vertinimą atlikti pasitelkdamas audito įmones, turto vertintojus ar kitus tinkamą kvalifikaciją turinčius asmenis. Kai pagal sutartis su Lietuvos banku veikiantys šioje dalyje nurodyti asmenys atlieka kredito unijos turto kokybės vertinimą šiems asmenims taikomos Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 60 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos. Lietuvos banko teisės aktai</p>
--	--	--

		<p>nustato kredito unijos turto kokybės vertinimo reikalavimus ir procedūras.</p> <p>7. Jeigu atlikus veikiančios kredito unijos turto kokybės vertinimą nustatoma, kad kredito unija yra nemoki, o Kredito unijų stabilizavimo fondas nepriima sprendimo tokios kredito unijos mokumui atkurti ir užtikrinti, Lietuvos bankas kredito unijai atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.</p> <p>8. Jeigu atlikus veikiančios kredito unijos turto kokybės vertinimą nustatoma, kad kredito unija nevykdo reikalavimo mažiausiam kredito unijos kapitalui ir (ar) kapitalo pakankamumo normatyvo ir tokios susidariusios padėties kredito unija neištaiso, tokia kredito unija negali būti priimta į centrinę kredito uniją ar būti centrinės kredito unijos steigėja, o kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare, ne vėliau kaip iki 2018 m. sausio 1 d. iš centrinės kredito unijos narių turi būti pašalinta.</p> <p>9. Ne vėliau nei per 3 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos šiame įstatyme nurodyti Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai išsirenka ir paskiria atstovus Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyboje, parengia bei patvirtina fondo nuostatus ir kitus veiklos įgyvendinamuosius teisės aktus, suformuoja fondo administraciją ir atidaro Kredito unijų stabilizacijos fondo sąskaitą.</p>
--	--	---

Teikia:

Seimo narys Raimundas Markauskas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymą Nr. VIII-1682 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINIŲ KREDITO UNIJŲ
ĮSTATYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas reglamentuoja centrinių kredito unijų licencijavimo, veiklos, pabaigos, pertvarkymo ir priežiūros tvarką, kad centrinių kredito unijų veikla būtų stabili ir patikima.
2. Šiuo įstatymu įgyvendinami šio įstatymo priede nurodyti Europos Sąjungos teisės aktai.
3. Šio Įstatymo nuostatos taikomos atsižvelgiant į 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL 2013 L 287, p. 63) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1024/2013), ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Administracijos vadovai** – centrinės kredito unijos administracijos vadovas ir jo pavaduotojas.
2. **Apyvartai proporcingos išmokos** – išmokos centrinės kredito unijos nariams iš pelno, mokamos proporcingai centrinės kredito unijos narių palūkanų apyvartai centrinėje kredito unijoje.
3. **Asocijuotas narys** – fizinis arba juridinis asmuo, išskyrus kredito uniją ir valstybę, kurio pajinis įnašas pagrindinio pajaus įsigijimo metu sudaro ne mažiau kaip 10 procentų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo.
4. **Centrinė kredito unija** – Lietuvos Respublikoje įsteigta kredito įstaiga, kuri turi licenciją verstis ir verčiasi indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš šio įstatymo nustatytų neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų šio įstatymo nustatytų licencinių ir kitų finansinių paslaugų teikimu šio įstatymo nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę, taip pat atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas.
5. **Europos bankininkystės institucija** – 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL 2010 L 331, p. 12), įsteigta institucija.
6. **Kredito unija** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatyme.
7. **Licencinės finansinės paslaugos** – tai:
 - 1) indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių;

- 2) Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnyje nustatytos mokėjimo paslaugos;
- 3) elektroninių pinigų leidimas;
- 4) kitos finansinės paslaugos, kurių teikimu galima verstis tik turint pagal kitus Lietuvos Respublikos įstatymus išduotą licenciją.

8. **Pagrindinis pajus** – centrinės kredito unijos nario įsigytas pajus, suteikiantis teisę centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo metu turėti balso teisę sprendžiant centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus ir suteikiantis teisę gauti dividendus.

9. **Pajaus vardinis dokumentas** (toliau – pajus) – vertybinis popierius, patvirtinantis asmens dalyvavimą centrinės kredito unijos kapitale, suteikiantis centrinės kredito unijos nariui turtines ir neturtines teises.

10. **Pajinis įnašas** – asmens įmokėta į centrinę kredito uniją pinigų suma. Iš pajinių įnašų sudaromas centrinės kredito unijos pajinis kapitalas.

11. **Centrinės kredito unijos nario palūkanų apyvarta centrinėje kredito unijoje** (toliau – apyvarta) – finansiniais metais centrinės kredito unijos nario gautų iš centrinės kredito unijos palūkanų pajamų ir centrinei kredito unijai sumokėtų palūkanų išlaidų suma.

12. **Papildomas pajus** – centrinės kredito unijos nario įsigytas pajus, nesuteikiantis balso teisės centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, tačiau suteikiantis teisę gauti dividendus.

13. Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme (toliau – Finansų įstaigų įstatymas) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL 2013 L 176, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 575/2013).

3 straipsnis. Centrinės kredito unijos pavadinimas, teisinė forma, jos veiklą reglamentuojantys teisės aktai

1. Žodžius „centrinė kredito unija“ ar kitokius šių žodžių junginius arba vedinius Lietuvos Respublikoje gali vartoti savo pavadinime, reklamoje ar kitais tikslais tik pagal šį įstatymą veikianti centrinė kredito unija, išskyrus atvejus, kai akivaizdu, kad šių žodžių vartojimas nesusijęs su licencinių finansinių paslaugų teikimu. Centrinės kredito unijos pavadinimui Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo (toliau – Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas) 3 straipsnio 4 dalies nuostata netaikoma.

2. Centrinės kredito unijos, kaip juridinio asmens, teisinė forma gali būti tik kooperatinė bendrovė.

3. Centrinė kredito unija savo veikloje vadovaujasi savo įstatais, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – Civilinis kodeksas), šiuo įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais finansinių paslaugų teikimą, Europos Sąjungos ir priežiūros institucijos teisės aktais. Centrinė kredito unija taip pat vadovaujasi Finansų įstaigų įstatymu, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu ir kitais teisės aktais, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

4 straipsnis. Centrinės kredito unijos teikiamos finansinės paslaugos ir kita veikla

1. Centrinė kredito unija turi teisę teikti šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatytiems asmenims licencines finansines paslaugas ir kitas finansines paslaugas, tarp jų ir finansines paslaugas užsienio valiuta, jeigu šios teisės neapribotos šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka. Centrinė kredito unija privalo teikti šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalies 1 punkte nustatytą licencinę finansinę paslaugą.

2. Centrinė kredito unija turi teisę teikti finansines paslaugas:

- 1) savo nariams;
- 2) kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams;
- 3) Lietuvos Respublikoje įsteigtoms kredito unijų asociacijoms;
- 4) kitoms Lietuvos Respublikoje įsteigtoms finansų įstaigoms.

3. Centrinė kredito unija finansines paslaugas šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytiems asmenims teikia tik tada, kai to prašo kredito unija, kurios nariui finansinė paslauga teikiama, arba kitais centrinės kredito unijos patvirtintose taisyklėse numatytais atvejais ir sąlygomis.

4. Indėlius ar kitas grąžintinas lėšas centrinė kredito unija, be šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų, gali priimti ir iš Lietuvos Respublikoje įsteigtų asociacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų, profesinių sąjungų organizacijų, tų viešųjų įstaigų, kurių steigėjai nėra valstybės institucijos, Lietuvos Respublikos, tarptautinių ar užsienio valstybių labdaros ir paramos fondų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybių įgaliotų institucijų, užsienio valstybių finansų įstaigų. Centrinė kredito unija taip pat turi teisę teikti šioje dalyje nurodytiems asmenims šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalies 2 punkte nustatytas mokėjimo paslaugas.

5. Centrinė kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo ir šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytų funkcijų atlikimo, gali verstis tik tokia kita veikla, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu.

6. Jeigu centrinė kredito unija nusprendžia pati nevykdyti tam tikros veiklos, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu, ir sudaryti sandorius su kitais asmenimis dėl atitinkamų paslaugų teikimo centrinei kredito unijai (toliau – centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimas), prieš sudarydama tokius sandorius, ji privalo pranešti priežiūros institucijai ir pateikti jai šios institucijos teisės aktų nustatytą informaciją. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo reikalavimus.

7. Centrinė kredito unija turi veikti taip, kad jos veikla būtų stabili ir patikima.

8. Lietuvos Respublikos teismai, kitos įstatymų nustatytos institucijos ar pareigūnai, prieš priimdami sprendimus, kuriais apribojama centrinės kredito unijos galimybė disponuoti jos sąskaitose esančiomis lėšomis ar kuriais kitaip apribojama centrinės kredito unijos teisė teikti finansines paslaugas centrinei kredito unijos klientams, privalo gauti priežiūros institucijos išvadą dėl šių sprendimų įtakos centrinei kredito unijos ir visos kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui.

5 straipsnis. Centrinės kredito unijos funkcijos, teisės ir pareigos

1. Centrinė kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo, atlieka šias funkcijas:

1) pagal centrinės kredito unijos patvirtintas taisykles palaiko kredito unijų centrinės kredito unijos narių likvidumą ir užtikrina kredito unijų likvidumo palaikymo sistemos veiksmingumą;

2) šio įstatymo ir centrinės kredito unijos patvirtintų taisyklių nustatyta tvarka valdo stabilizacijos fondą ir užtikrina mokumo užtikrinimo sistemos veiksmingumą;

3) pagal šį įstatymą ir centrinės kredito unijos patvirtintas taisykles nuolat stebi ir tikrina, kaip kredito unijos centrinės kredito unijos narės laikosi vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies 4 punktu nustatytų reikalavimų, su centrine kredito unija sudarytomis sutartimis priimtų įsipareigojimų, taip pat, ar kredito unijų veikla nekelia grėsmės centrinei kredito unijos ir kitų kredito unijų centrinės kredito unijos narių saugiai ir patikimai veiklai;

4) diegia ir nuolat atnaujiną standartizuotas kredito unijų rizikos valdymo sistemas, rizikos vertinimo standartus ir metodologijas, įgyvendina kitas prevencinio pobūdžio priemones, padedančias kredito unijoms laikytis jų veiklai keliamų reikalavimų;

5) dalyvauja Lietuvos Respublikos ir kitų šalių įvairių institucijų inicijuotose programose bei projektuose, skirtuose kredito unijoms, ir priima su tomis programomis bei projektais susijusias lėšas, turtą, taip pat prisiima įsipareigojimus;

6) organizuoja kredito unijų darbuotojų mokymus kooperatinės bankininkystės klausimais ir teikia metodinę pagalbą kredito unijoms centrinei kredito unijos narėms.

2. Centrinė kredito unija, be kitų įstatymuose nustatytų teisių, taip pat turi teisę:

1) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka veikti kaip kredito unijų laikinasis administratorius bei likvidatorius;

2) deleguoti atstovus į savo narių kredito unijų visuotinius susirinkimus, stebėtojų tarybos ir valdybos posėdžius patariamąjo balso teise;

3) gauti iš kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, informaciją, reikalingą centrinės kredito unijos funkcijoms atlikti;

4) nustatyti kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomus reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo;

5) atliekant kredito unijų stebėseną ir tikrinimą nustačiusi pažeidimus ar trūkumus, duoti nurodymus kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms per nurodytą terminą juos pašalinti ir užtikrinti, kad nustatyti pažeidimai ir trūkumai nesikartotų, arba imtis kitų šiame įstatyme, centrinės kredito unijos įstatuose ir centrinės kredito unijos su kredito unijomis sudarytose sutartyse nustatytų veiksmų.

3. Centrinė kredito unija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po sudarymo privalo priežiūros institucijai pateikti savo narės kredito unijos patikrinimo ataskaitą, taip pat nedelsdama raštu pranešti priežiūros institucijai apie nustatytą reikšmingą kredito unijos padarytą pažeidimą arba veiklos trūkumą, pagal šio straipsnio 2 dalies 5 punkto nuostatas duotą nurodymą ir jo įvykdymą, kitus veiksmus, kurių imtasi vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies 5 punkto nuostatomis ir bet kokią kitą informaciją, kuri galėtų būti reikšminga priežiūros institucijos funkcijų vykdymui.

4. Centrinė kredito unija privalo saugoti šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytoms funkcijomis vykdyti gautą informaciją. Tokios informacijos apsaugai *mutatis mutandis* taikomos Lietuvos Respublikos bankų įstatymo (toliau – Bankų įstatymas) 65 straipsnio nuostatos.

ANTRASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS STEIGIMAS IR LICENCIJAVIMAS

6 straipsnis. Centrinės kredito unijos steigimo tvarka

1. Centrinė kredito unija steigiama Civilinio kodekso, šio įstatymo ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Finansų įstaigų įstatymo, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Centrinė kredito unija gali būti steigiama tik neribotam laikui.

3. Steigiant centrinę kredito uniją visi pajiniai įnašai turi būti įmokėti iki steigiamojo susirinkimo sušaukimo dienos.

4. Centrinės kredito unijos steigiamasis susirinkimas turi teisę spręsti centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus.

7 straipsnis. Centrinės kredito unijos steigėjai

1. Centrinės kredito unijos steigėju gali būti kredito unija ir valstybė.

2. Centrinę kredito uniją gali steigti ne mažiau kaip 10 steigėjų.

3. Kiekvienas centrinės kredito unijos steigėjas privalo įsigyti centrinės kredito unijos pagrindinį pajų.

8 straipsnis. Licencija

1. Steigiama centrinė kredito unija registruojama juridinių asmenų registre, o jeigu licencija išduodama ne steigiamai centrinei kredito unijai, atitinkami pakeitimai juridinių asmenų registre daromi tik po to, kai priežiūros institucija išduoda licenciją.

2. Centrinės kredito unijos licencija (toliau – licencija) suteikia teisę centrinei kredito unijai teikti licencines finansines paslaugas. Priežiūros institucija, išduodama centrinei kredito unijai licenciją, gali apriboti jos teisę teikti vieną ar kelias licencines finansines paslaugas, jei to prašo centrinė kredito unija ar jei ji nėra pasirengusi teikti visas licencines finansines paslaugas. Apribojimai teikti licencines finansines paslaugas panaikinami, jei centrinė kredito unija pateikia

prašymą ir dokumentus bei duomenis, įrodančius, kad centrinė kredito unija yra pasirengusi teikti visas licencines finansines paslaugas.

3. Licencija išduodama neterminuotam laikui.

4. Centrinei kredito unijai draudžiama perleisti licencijos suteikiamas teises ar kitaip leisti kitam asmeniui teikti licencines finansines paslaugas ne centrinės kredito unijos vardu ir ne šios unijos naudai.

5. Licenciją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Licencijai gauti priežiūros institucijai pateikiamas prašymas ir teisės aktų nustatyti dokumentai ir duomenis, tarp jų:

1) centrinės kredito unijos įstatai;

2) steigiamojo susirinkimo protokolas;

3) steigėjų (jeigu juridinis asmuo jau įsteigtas – narių) sąrašas, kuriame nurodyti kiekvieno iš jų įsigyti pagrindiniai ir papildomi pajai ir pajinių įnašų dydžiai, taip pat dokumentai ir duomenys, reikalingi asmenų, įsigyjančių (turinčių) centrinės kredito unijos kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, arba, jeigu tokių asmenų nėra, 20 didžiausių centrinės kredito unijos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjančių (turinčių) steigėjų (jeigu juridinis asmuo jau įsteigtas, – narių) tinkamumui pagal šio įstatymo 13 straipsnio 9 dalies nuostatas įvertinti;

4) dokumentai, patvirtinantys, kad centrinė kredito unija atitinka šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus;

5) dokumentai, patvirtinantys, kad centrinės kredito unijos pajiniai įnašai yra visi įmokėti;

6) centrinės kredito unijos vadovų, kuriems rinkti ar skirti turi būti gautas priežiūros institucijos leidimas, sąrašas ir priežiūros institucijos nustatyti dokumentai, reikalingi šių asmenų tinkamumui pagal šio įstatymo 22 straipsnio nuostatas įvertinti;

7) dokumentai, patvirtinantys, kad centrinės kredito unijos pajinio kapitalo dydis yra ne mažesnis kaip šio įstatymo nustatytas minimalus centrinės kredito unijos kapitalo dydis;

8) veiklos pirmųjų trejų metų planas;

9) valdymo ir organizacinės struktūros aprašymas;

10) apskaitos politikos projektas ir detalus apskaitos sistemos aprašymas;

11) dokumentai ir informacija, patvirtinantys, kad centrinė kredito unija turi saugią ir patikimą centrinės kredito unijos veiklą užtikrinančius: vidaus kontrolės sistemą, darbuotojus, technines, informacines, technologines apsaugos priemones, patalpas ir turto draudimą;

12) dokumentai ir informacija, patvirtinantys, kad centrinė kredito unija yra pasirengusi tinkamai vykdyti šio įstatymo 5 straipsnio 1–3 punktuose nustatytas funkcijas;

13) dokumentai ir informacija, patvirtinantys, kad yra įdiegtos veiksmingos kredito unijų likvidumo palaikymo ir centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemos. Kredito unijų likvidumo palaikymo ir centrinės kredito unijos ir jos narių mokumo užtikrinimo sistemos laikomos veiksmingomis, jeigu šių sistemų veikimą reguliuojančios centrinės kredito unijos priimtos taisyklės, sukaupų arba galimų operatyviai sukaupti lėšų kiekis, sprendimų dėl lėšų suteikimo priėmimo ir jų įgyvendinimo mechanizmai gali užtikrinti kelių didžiausių sistemos dalyvių likvidumą ir mokumą jiems susidūrus su reikšmingos apimties nepalankiais įvykiais;

14) kitų valstybės institucijų išduotos išvados, leidimai ar kiti dokumentai dėl pasirengimo teikti licencines finansines paslaugas, jeigu to reikalauja kiti įstatymai.

7. Priežiūros institucija turi teisę patikrint vietoje, ar centrinė kredito unija yra pasirengusi teikti finansines paslaugas.

8. Priežiūros institucijos prašymu valstybės ir savivaldybės institucijos, taip pat kiti asmenys privalo nedelsdami jai pateikti turimą informaciją apie centrinės kredito unijos steigėjus, narius, vadovus, jų finansinę būklę, veiklą, įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, tikrinimų ir revizijų išvadas bei kitą informaciją, kuri priežiūros institucijai reikalinga priimant sprendimą dėl licencijos išdavimo.

9. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus, priimti sprendimą dėl licencijos išdavimo ir apie jį pranešti prašymą išduoti licenciją pateikusiam asmeniui ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Jei priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar duomenų, sprendimas turi būti priimamas ir apie jį turi būti pranešama per 6 mėnesius nuo papildomų dokumentų ir duomenų gavimo. Tačiau bet kuriuo atveju sprendimas dėl licencijos išdavimo ar atsisakymo išduoti licenciją turi būti priimtas ir apie jį turi būti pranešta prašymą išduoti licenciją pateikusiam asmeniui per 12 mėnesių nuo prašymo gavimo dienos.

10. Licencijos prašančios centrinės kredito unijos įstatai, veiklos planas, valdymo ir organizacinė struktūra, rizikos valdymo sistema, atlyginimų nustatymo politika ir praktika, apskaitos sistema, vidaus kontrolės sistema, techninės, informacinės, technologinės apsaugos priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą centrinės kredito unijos veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus. Taip pat centrinė kredito unija turi atitikti kitus šio įstatymo nustatytus reikalavimus, tarp jų teisinės formos, minimalaus kapitalo, reikalavimus buveinei, centrinės kredito unijos steigėjams, nariams, centrinės kredito unijos vadovams, ir būti pasirengusi saugiai ir patikimai teikti finansines paslaugas.

11. Priežiūros institucija atsisako išduoti licenciją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka kredito įstaigų veiklą ir jos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) centrinė kredito unija neatitinka šio straipsnio 10 dalyje nustatytų reikalavimų.

12. Apie priimtą sprendimą išduoti licenciją ar jos neišduoti pranešama juridinių asmenų registrai Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

13. Centrinė kredito unija turi teisę pradėti teikti finansines paslaugas tik gavusi licenciją ir įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija išduodama ne steigiamai centrinei kredito unijai – tik gavusi licenciją ir įregistravusi atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre.

14. Licenciją turinti centrinė kredito unija visada turi atitikti licencijos išdavimo reikalavimus. Centrinė kredito unija šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka privalo informuoti priežiūros instituciją apie duomenų, kurie buvo pateikti licencijai gauti, pasikeitimus.

9 straipsnis. Licencijos atšaukimas

1. Licencijos atšaukimo pagrindus nustato Finansų įstaigų įstatymas. Be Finansų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų pagrindų, licencija gali būti atšaukiama priežiūros institucijos sprendimu, jeigu:

1) centrinė kredito unija neatitinka licencijos išdavimo reikalavimų;

2) centrinė kredito unija pasibaigia dėl reorganizavimo ar priimamas sprendimas ją likviduoti;

3) centrinė kredito unija neįmoka pirmosios (avansinės) draudimo įmokos pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, jei ji privalo ją mokėti ar jeigu draudimas nutraukiamas visam laikui.

2. Apie licencijos atšaukimą ar jos galiojimo sustabdymą pranešama centrinei kredito unijai, juridinių asmenų registrai Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

3. Priežiūros institucijos sprendimas atšaukti centrinės kredito unijos licenciją turi būti motyvuotas.

4. Licencija taip pat gali būti atšaukiama ar jos galiojimas gali būti sustabdomas šio įstatymo devintajame skirsnyje nustatytais pagrindais ir tvarka.

5. Atšaukus licenciją, centrinė kredito unija neturi teisės teikti finansinių paslaugų, išskyrus, kiek tai būtina atsiskaitant su centrinės kredito unijos kreditoriais, ir šio įstatymo dešimtajame ir vienuoliktajame skirsniuose nustatyta tvarka turi būti sprendžiamas klausimas dėl centrinės kredito unijos likvidavimo ar bankroto bylos jai kėlimo.

10 straipsnis. Centrinės kredito unijos įstatai

1. Centrinės kredito unijos įstatai, taip pat centrinės kredito unijos įstatų pakeitimai netenka galios jei jie nepateikiami juridinių asmenų registru per 18 mėnesių atitinkamai nuo įstatų pasirašymo dienos arba nuo visuotinio narių susirinkimo sprendimo pakeisti įstatus priėmimo dienos.

2. Centrinės kredito unijos įstatų pakeitimai gali būti įregistruoti juridinių asmenų registre tik gavus priežiūros institucijos leidimą, jei keičiamos įstatų nuostatos dėl:

- 1) pagrindinio pajaus suteikiamų teisių;
- 2) centrinės kredito unijos organų kompetencijos, jų rinkimo ir atšaukimo tvarkos.

3. Leidimą įregistruoti centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus išduoda priežiūros institucija šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Centrinė kredito unija, norėdama gauti leidimą įregistruoti įstatų pakeitimus, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir kitus priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus ir duomenis.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo įregistruoti centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus išdavimo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

6. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą įregistruoti centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus, jeigu:

- 1) pateikti dokumentai neatitinka šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;
- 2) padarius pakeitimus, centrinės kredito unijos įstatų nuostatos neužtikrins saugios ir patikimos centrinės kredito unijos veiklos ar jos prieštarauja tai reglamentuojantiems teisės aktams.

11 straipsnis. Centrinės kredito unijos filialai ir kiti padaliniai

1. Centrinė kredito unija filialus ir kitus padalinius gali steigti tik Lietuvos Respublikoje.

2. Centrinės kredito unijos filialo nuostatai, jos filialo ir kitų padalinių, teikiančių finansines paslaugas, valdymo ir organizacinė struktūra, apskaitos sistema, apsaugos priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą jų veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus.

3. Visi centrinės kredito unijos filialai ir kiti padaliniai, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, turi turėti ryšio priemones informacijai apie atliktas operacijas perduoti į centrinės kredito unijos buveinę realiu laiku.

12 straipsnis. Centrinės kredito unijos atstovybės

1. Centrinė kredito unija atstovybes gali steigti tik Lietuvos Respublikoje.

2. Centrinės kredito unijos atstovybė neturi teisės teikti finansinių paslaugų.

TREČIASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS NARIAI

13 straipsnis. Centrinės kredito unijos nariai

1. Centrinėje kredito unijoje negali būti mažiau kaip 10 narių.

2. Centrinės kredito unijos nariu gali būti kredito unija, asocijuotas narys ir valstybė.

3. Centrinė kredito unija privalo priimti į savo narius priežiūros institucijos išduotą kredito unijos licenciją turinčią ir veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją.

4. Centrinė kredito unija privalo Finansų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka tvarkyti savo dalyvių (narių) sąrašą. Centrinė kredito unija savo dalyvių (narių) sąrašo duomenis privalo pateikti priežiūros institucijai per 15 dienų po eilinio centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo ar priežiūros institucijos pareikalavimu ir kitais atvejais.

5. Centrinės kredito unijos nariai privalo nario teisėmis naudotis ir pareigas vykdyti taip, kad centrinė kredito unija veiktų stabiliai ir patikimai.

6. Centrinės kredito unijos narys neturi teisės balsuoti centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, kai susirinkimas sprendžia jo narystės centrinėje kredito unijoje klausimą, taip pat kitais centrinės kredito unijos įstatuose numatytais atvejais, kai jis yra tiesiogiai suinteresuotas.

7. Centrinės kredito unijos narys turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime ar atlikti kitus veiksmus. Tas pats asmuo centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime gali atstovauti tik vienam centrinės kredito unijos nariui ar pagal sutartį įsigyti balsavimo teisę tik iš vieno centrinės kredito unijos nario. Centrinės kredito unijos nario atstovu negali būti centrinės kredito unijos vadovai ar kiti centrinės kredito unijos nariai.

8. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, be kitų įstatymuose nustatytų nario pareigų, taip pat privalo:

1) savo lėšas pagal indėlio ar banko sąskaitos sutartis laikyti tik centrinėje kredito unijoje, kurios nare ji yra;

2) gauti Centrinės kredito unijos valdybos sutikimą, jei nori skolintis iš kitų finansų įstaigų;

3) sudaryti sutartį dėl investicinių paslaugų ir (arba) papildomų paslaugų tik su centrine kredito unija, kurios nare ji yra, išskyrus atvejus, kai gautas centrinės kredito unijos valdybos sutikimas šias paslaugas įsigyti iš kitų finansų įstaigų;

4) laikytis centrinės kredito unijos įstatų, vykdyti centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo ir kitų centrinės kredito unijos organų sprendimus ir pagal šį įstatymą duotus nurodymus, savo veikla nekelti grėsmės centrinės kredito unijos ir kitų kredito unijų centrinės kredito unijos narių saugiai ir patikimai veiklai;

5) teikti centrinei kredito unijai visą informaciją, kurios jai reikia šio įstatymo nustatytoms centrinės kredito unijos funkcijoms vykdyti.

9. Centrinės kredito unijos kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimui *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo 24 ir 25 straipsnių nuostatos.

10. Centrinės kredito unijos ir jos narių ginčus sprendžia teismas.

14 straipsnis. Centrinės kredito unijos nario balso teisė

1. Kredito unijos centrinės kredito unijos narės balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių ir nuosavo kapitalo dydį, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.

2. Jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų.

3. Jeigu centrinės kredito unijos nariu yra asocijuotas narys, jo balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į jo sumokėtą pajinio įnašo už pagrindinį ir papildomus pajus dydį ir visą centrinės kredito unijos pajinį kapitalą, tačiau vieno asocijuoto nario turima balsų dalis negali sudaryti daugiau kaip 10 procentų visų balsų.

4. Visų asocijuotų narių balsų dalis negali būti didesnė nei 1/3 visų balsų.

5. Centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nustatyta detali centrinės kredito unijos narių balsų centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime skaičiavimo tvarka, taip pat gali būti nustatyti papildomi, šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti, balsams apskaičiuoti naudojami rodikliai.

15 straipsnis. Narystės centrinėje kredito unijoje pasibaigimo ir atsiskaitymo su asmeniu, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, tvarka

1. Kredito unija centrinės kredito unijos narė turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos tik ne vėliau prieš 2 metus iki numatomo išstojimo pranešusi apie tai raštu centrinei kredito unijai.

2. Centrinė kredito unija turi teisę pašalinti kredito uniją iš centrinės kredito unijos narių tik ne vėliau prieš 2 metus iki numatomo klausimo svarstymo raštu įspėjusi apie tai kredito uniją.

3. Centrinės kredito unijos įstatai gali numatyti ilgesnį, nei nustatyti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, pranešimo ir išėjimo terminą.

4. Apie pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas pateiktus pranešimus centrinė kredito unija nedelsdama informuoja priežiūros instituciją ir paskelbia viešai centrinės kredito unijos interneto svetainėje.

5. Centrinė kredito unija, grąžindama asmeniui, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, pajinius įnašus, privalo juos proporcingai, atsižvelgdama į tų metų, kuriais narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė centrinės kredito unijos metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas centrinės kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti.

6. Su asmeniu, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, centrinė kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausantį pajinį įnašą tik po to, kai įvertinusi centrinės kredito unijos finansinę būklę nustato, kad atsiskaitymas nekels grėsmės centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui. Apie sprendimą atsiskaityti su asmeniu, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, centrinė kredito unija nedelsdama privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir teisės aktų nustatyta tvarka gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti kapitalą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VALDYMAS

16 straipsnis. Centrinės kredito unijos organai

1. Centrinėje kredito unijoje turi būti šie organai: visuotinis narių susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir administracijos vadovas.

2. Centrinės kredito unijos valdymo organai yra centrinės kredito unijos valdyba ir administracijos vadovas. Centrinės kredito unijos įstatuose nustatyta centrinės kredito unijos valdybos kompetencija ir funkcijos turi būti aiškiai atribotos nuo centrinės kredito unijos administracijos vadovo kompetencijos ir funkcijų.

3. Centrinės kredito unijos organų sudarymo ir darbo tvarką, kompetenciją ir funkcijas, atsakomybę nustato centrinės kredito unijos įstatai, Civilinis kodeksas, šis įstatymas, taip pat Finansų įstaigų įstatymas ir Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

4. Tuo atveju, kai centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas priima įstatų pakeitimus dėl stebėtojų tarybos, valdybos ar kitų organų narių skaičiaus, išrinkti nauji šių organų nariai savo veiklą gali pradėti ne anksčiau kaip nuo įstatų pakeitimų įregistravimo Juridinių asmenų registre dienos.

17 straipsnis. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas

1. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali būti pakeistas centrinės kredito unijos narių atstovų susirinkimu.

2. Eilinis centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas šaukiamas kasmet, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, be kitų įstatymuose nustatytų pagrindų, šaukiamas ir priežiūros institucijos nurodymu.

3. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, be kitų centrinės kredito unijos įstatuose ir įstatymuose nustatytų teisių ir galių:

- 1) keičia centrinės kredito unijos buveinę;
- 2) tvirtina, keičia centrinės kredito unijos įstatus;
- 3) renka ir atšaukia stebėtojų tarybos narius, jos pirmininką;
- 4) vertina stebėtojų tarybos, centrinės kredito unijos valdymo organų darbą bei svarsto ir tvirtina valdybos pateiktas ataskaitas;
- 5) renka ir atšaukia audito įmonę;
- 6) nustato kredito unijų centrinės kredito unijos narių likvidumo palaikymo principus, stabilizacijos fondo valdymo ir mokumo užtikrinimo sistemos veikimo principus, papildomų reikalavimų kredito unijos centrinės kredito unijos narėms nustatymo principus, centrinės kredito

unijos vykdomo kredito unijų centrinės kredito unijos narių nuolatinio stebėjimo ir tikrinimo principus, principus dėl centrinės kredito unijos finansinių paslaugų teikimo kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams, kurių pagrindu centrinės kredito unijos valdyba nustato atitinkamai šio įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 4–8 punktuose nurodytas taisykles ir reikalavimus;

7) sprendžia klausimus dėl premijų mokėjimo centrinės kredito unijos darbuotojams ir (ar) kitų centrinės kredito unijos įstatuose nustatytų išmokų (tantjemų) mokėjimo centrinės kredito unijos vadovams ir stabilizacijos fondo komisijos nariams. Šiuos klausimus centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali spręsti tik finansiniams metams pasibaigus;

8) sprendžia klausimus dėl centrinės kredito unijos narių kredito unijų tikslinių įmokų nustatymo ir jų dydžio;

9) pritaria asocijuoto nario priėmimui į centrinę kredito uniją;

10) priima sprendimą reorganizuoti arba likviduoti centrinę kredito uniją.

4. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė visų centrinės kredito unijos narių. Jeigu tiek centrinės kredito unijos narių į susirinkimą neatvyko, susirinkimas tais pačiais darbotvarkės klausimais turi būti šaukiamas pakartotinai. Pakartotinai sušauktame susirinkime sprendimai gali būti priimami esant bet kokiam centrinės kredito unijos narių skaičiui.

5. Visuotinio narių susirinkimo nutarimai priimami centrinės kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma, išskyrus šio straipsnio 3 dalies 1, 6, 9 ir 10 punktuose nurodytus atvejus ir dėl nario pašalinimo. Šiais atvejais sprendimai priimami ne mažiau kaip 2/3 centrinės kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma.

6. Centrinės kredito unijos nariai, nedalyvaujantys visuotiniame narių susirinkime, bet susipažinę su darbotvarke bei nutarimo projektu, gali raštu pranešti visuotiniam susirinkimui, ar jie yra už ar prieš. Šie pranešimai yra įskaitomi į susirinkimo kvorumą, taip pat į balsavimo rezultatus.

18 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba

1. Stebėtojų taryba yra kolegialus centrinės kredito unijos veiklos priežiūrą atliekantis organas, kurio veiklai vadovauja pirmininkas.

2. Stebėtojų tarybos narių skaičių – ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 9 – nustato centrinės kredito unijos įstatai. Stebėtojų tarybą ir jos pirmininką renka visuotinis narių susirinkimas ne daugiau kaip 4 metams. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą stebėtojų tarybą ar pavienius jos narius ir nesibaigus jų kadencijai. Stebėtojų taryba ar pavieniai jos nariai renkami ir atšaukiami paprasta balsų dauguma. Stebėtojų tarybos nario kadencijų skaičius neribojamas.

3. Stebėtojų tarybos narių negali būti centrinės kredito unijos valdybos narys, administracijos vadovai, audito tarnybos nariai.

4. Stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs stebėtojų tarybą ne vėliau kaip prieš 14 dienų.

5. Jeigu stebėtojų tarybos narys atšaukiamas, atsistatydina ar dėl kitų priežasčių nustoja eiti pareigas ir ne mažiau kaip 1/10 centrinės kredito unijos narių – pavienių stebėtojų tarybos narių rinkimui prieštarauja, veikianti stebėtojų taryba turi būti atšaukiama ir visa stebėtojų taryba renkama iš naujo. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

19 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos kompetencija

1. Stebėtojų taryba, be kitų centrinės kredito unijos įstatuose nustatytų galių:

- 1) stebi ir analizuoja centrinės kredito unijos, jos valdybos veiklą ir kaip vykdomi centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimai;
- 2) tvirtina centrinės kredito unijos veiklos planus;
- 3) užtikrina, kad centrinėje kredito unijoje būtų veiksminga vidaus kontrolės sistema;
- 4) pateikia visuotiniam narių susirinkimui savo išvadas ir pasiūlymus dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo projektų bei valdybos parengtos

centrinės kredito unijos veiklos ataskaitos, taip pat dėl audito tarnybos ir auditoriaus nustatytų pažeidimų bei kitų trūkumų;

5) atstovauja centrinei kredito unijai teisme nagrinėjant ginčus tarp centrinės kredito unijos ir jos valdybos narių, stabilizacijos fondo komisijos narių, administracijos vadovo;

6) siūlo valdybai, administracijos vadovui nutraukti įstatymų ir kitų teisės aktų, centrinės kredito unijos įstatų ar kitų centrinės kredito unijos dokumentų pažeidimus ar atšaukti neteisėtus sprendimus;

7) renka centrinės kredito unijos valdybos narius ir pirmininką, stabilizacijos fondo komisijos narius ir pirmininką, vidaus audito tarnybos vadovą ir atšaukia juos iš pareigų;

8) svarsto ar sprendžia klausimus, kuriuos pagal šį įstatymą turi svarstyti ar spręsti centrinės kredito unijos stebėtojų taryba.

2. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba jos kompetencijai priskirtus klausimus gali perduoti spręsti tik centrinės kredito unijos narių visuotiniam susirinkimui.

3. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti protokoluojami. Protokole turi būti:

1) nurodyta posėdžio vieta ir laikas, posėdyje dalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai, posėdžio pirmininkas, ar yra kvorumas, posėdžio darbotvarkė;

2) išdėstyta kiekvieno svarstomo klausimo esmė, nurodyti dokumentai ir informacija, kurių pagrindu svarstomas kiekvienas klausimas, išdėstyta, ką kalbėjo posėdžio dalyviai, ir jų pasiūlymai kiekvienu svarstomu klausimu, įrašyti balsavimo rezultatai ir priimti sprendimai, pridėtos posėdžio dalyvių atskirosios nuomonės ir protestai.

4. Prie posėdžio protokolo turi būti pridėti dokumentai, kurie buvo pateikti svarstant darbotvarkės klausimus, taip pat šio straipsnio 5 dalyje nurodyti dokumentai.

5. Surašytas centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos posėdžio protokolas ne vėliau kaip per 5 dienas turi būti pateiktas susipažinti visiems stebėtojų tarybos nariams, tarp jų ir nedalyvavusiems posėdyje, o jei tokios galimybės nėra – nedelsiant, kai tik atsiranda galimybė. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo patvirtinti, kad susipažino su stebėtojų tarybos protokolu, ir, jeigu nesutinka su priimtais sprendimais ar mano, kad jie įforminti netinkamai, nedelsdamas raštu pareikšti protestą stebėtojų tarybai.

6. Kiekvienas centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad stebėtojų taryba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitų įstatymų nustatytas pareigas. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitas teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako taip kaip valdymo organų nariai pagal įstatymus, centrinės kredito unijos įstatus, su centrine kredito unija sudarytas sutartis.

7. Stebėtojų tarybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jei už jį balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje stebėtojų tarybos narių negu prieš. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia stebėtojų tarybos pirmininko balsas. Jeigu stebėtojų tarybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, gali pranešti raštu.

8. Stebėtojų taryba turi teisę pasikviesti nepriklausomą auditorių patikrinti ir įvertinti centrinės kredito unijos finansines ataskaitas ir buhalterinę apskaitą. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali nustatyti limitą lėšų, kurias galima skirti auditoriaus paslaugoms apmokėti.

9. Stebėtojų tarybos pareikalavimu centrinės kredito unijos valdyba ir administracijos vadovai privalo pateikti tarybai dokumentus, susijusius su centrinės kredito unijos veikla, taip pat sudaryti sąlygas patikrinti centrinės kredito unijos veiklą.

10. Stebėtojų tarybos darbo tvarką nustato jos priimtas stebėtojų tarybos darbo reglamentas.

11. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti rengiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Eilinius stebėtojų tarybos posėdžius šaukia stebėtojų tarybos pirmininkas. Neeiliniai posėdžiai šaukiami, kai to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 stebėtojų tarybos narių ar priežiūros institucijos nurodymu. Posėdžių šaukimo tvarka nustatoma stebėtojų tarybos darbo reglamente.

20 straipsnis. Centrinės kredito unijos valdyba

1. Centrinės kredito unijos valdyba:

- 1) renka (skiria) ir atšaukia administracijos vadovą ir jo pavaduotoją;
- 2) be atskiro centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimo priima sprendimus dėl disponavimo centrinės kredito unijos turtu bei ilgalaikio turto įsigijimo, ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievoles, net jei turto vertė ar sandorio suma viršija 1/10 centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo, jei centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas 2/3 balsų dauguma priėmė sprendimą valdybai suteikti tokią teisę ir tokia valdybos teisė numatyta centrinės kredito unijos įstatuose;
- 3) priima sprendimus dėl narių priėmimo į centrinę kredito uniją. Asocijuotas narys į centrinę kredito uniją gali būti priimtas tik tada, jeigu tam pritaria centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas;
- 4) nustato kredito unijų centrinės kredito unijos narių likvidumo palaikymo taisykles, įskaitant reikalavimus dėl kredito unijų centrinės kredito unijos narių lėšų laikymo centrinėje kredito unijoje ir palūkanų mokėjimo už centrinėje kredito unijoje laikomas lėšas;
- 5) nustato centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemos veikimą reguliuojančias taisykles, įskaitant kriterijus dėl centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo, centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokų į stabilizacijos fondą apskaičiavimo, mokėjimo ir grąžinimo tvarką, stabilizacijos fondo lėšų investavimo tvarką, stabilizacijos fondo valdymo tvarką, mokumo užtikrinimo priemonių taikymo tvarką;
- 6) nustato kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomus reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo;
- 7) nustato centrinės kredito unijos vykdomo kredito unijų centrinės kredito unijos narių nuolatinio stebėjimo ir tikrinimo taisykles;
- 8) nustato taisykles dėl centrinės kredito unijos finansinių paslaugų teikimo kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams;
- 9) sprendžia klausimus dėl kredito unijų dokumentų standartinių formų ir vidaus taisyklių bei reikalavimų kredito unijos informacinėms sistemoms nustatymo;
- 10) sprendžia dėl kredito unijos centrinės kredito unijos narės, kuriai šio įstatymo nustatyta tvarka taikomos iš stabilizacijos fondo finansuojamos mokumo užtikrinimo priemonės, stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) laikino nušalinimo nuo pareigų arba nušalinimo kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) nuo pareigų ir reikalavimo, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, jeigu tokia centrinės kredito unijos teisė numatyta centrinės kredito unijos įstatuose;
- 11) sprendžia klausimą, ar suteikti kredito unijoms paskolas jų likvidumui palaikyti, nustato palūkanų normas;
- 12) parengia centrinės kredito unijos metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo projektų bei centrinės kredito unijos veiklos ataskaitą;
- 13) nustato įkainius už centrinės kredito unijos teikiamas paslaugas;
- 14) priima sprendimus dėl filialų, atstovybių steigimo, jų nuostatų patvirtinimo ir keitimo, jų veiklos nutraukimo, jų valdymo organų skyrimo, taip pat dėl struktūrinių padalinių, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, steigimo ir veiklos nutraukimo;
- 15) priima sprendimus tapti kitų juridinių asmenų steigėja, dalyve;
- 16) svarsto ir sprendžia klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ji turi svarstyti ir spręsti.

2. Už savo veiklą valdyba atsiskaito visuotiniam susirinkimui ir stebėtojų tarybai centrinės kredito unijos įstatų nustatyta tvarka, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

3. Centrinės kredito unijos valdybos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio įstatymo 19 straipsnio 3-5 dalyse.

4. Kiekvienas centrinės kredito unijos valdybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad valdyba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitas įstatymų nustatytas pareigas. Centrinės kredito unijos valdybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitų teisės aktų nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, centrinės kredito unijos įstatus, su centrine kredito unija sudarytas sutartis.

5. Valdybos posėdžiai, be valdybos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.

6. Valdybos nariu negali būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys, stabilizacijos fondo komisijos narys, audito tarnybos nariai.

21 straipsnis. Centrinės kredito unijos administracijos vadovas ir jo pavaduotojas

1. Centrinėje kredito unijoje turi būti administracijos vadovas ir jo pavaduotojas.

2. Centrinės kredito unijos administracijos vadovai vadovauja centrinės kredito unijos veiklai ir vykdo visuotinio susirinkimo stebėtojų tarybos bei valdybos nutarimus.

3. Centrinės kredito unijos administracijos vadovai negali atlikti vyriausiojo buhalterio pareigų, būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nariais, kitos centrinės kredito unijos, kredito unijos ar banko valdybos nariais ar administracijos vadovais.

22 straipsnis. Centrinės kredito unijos vadovai ir darbuotojai

1. Centrinės kredito unijos vadovai yra:

- 1) stebėtojų tarybos nariai;
- 2) valdybos nariai;
- 3) administracijos vadovai;
- 4) vidaus audito tarnybos vadovas;

5) centrinės kredito unijos filialų, atstovybių vadovai, taip pat kiti centrinės kredito unijos darbuotojai ir kiti asmenys, kuriems pagal centrinės kredito unijos įstatus, valdybos nutarimus, administracijos darbo reglamentą ar administracijos vadovų sprendimu yra suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus dėl finansinių paslaugų teikimo ir centrinės kredito unijos vardu sudaryti priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus kriterijus atitinkančius sandorius, turinčius rizikos požymių.

2. Centrinės kredito unijos vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos bei turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai eiti pareigas. Centrinės kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Centrinės kredito unijos vadovais negali būti asmenys, nesutinkantys, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytiems leidimams, licencijoms ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie juos, tarp jų asmens duomenis bei informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

3. Vertinant centrinės kredito unijos vadovų reputaciją taikomos Bankų įstatymo 34 straipsnio 12 ir 13 dalių nuostatos.

4. Centrinės kredito unijos vadovai gali pradėti eiti pareigas tik gavę tam priežiūros institucijos leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti atvejus, kada toks priežiūros institucijos leidimas nereikalingas.

5. Centrinė kredito unija (iki centrinės kredito unijos įsteigimo – jos steigėjai) iki asmeniui pradėdant eiti vadovo pareigas privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai ir pateikti prašymą išduoti leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad asmuo atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

6. Prašymas išduoti leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas ne vėliau kaip per 40 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu

priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar informacijos, reikalingos sprendimui priimti, kreipiasi dėl informacijos pateikimo į kitas institucijas arba papildomą informaciją pateikia leidimo prašantis asmuo, 40 darbo dienų terminas sprendimui priimti skaičiuojamas nuo papildomos informacijos gavimo dienos.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) priežiūros institucijos nuomone, centrinės kredito unijos vadovas neatitinka šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų;

3) asmeniui, kurį rinkti ar skirti prašoma išduoti leidimą, draudžiama eiti šias pareigas pagal kitus įstatymus.

8. Priežiūros institucija panaikina leidimą rinkti ar skirti centrinės kredito unijos vadovą, jeigu:

1) leidimas buvo gautas apgaulės būdu ar kitaip pažeidus įstatymus;

2) asmuo, kuriam rinkti ar skirti buvo išduotas leidimas, nebeatitinka šio įstatymo ar kitų įstatymų nustatytų reikalavimų leidimui išduoti.

9. Apie priimtą sprendimą panaikinti leidimą pranešama centrinei kredito unijai. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą leidimą panaikinti, centrinė kredito unija priežiūros institucijos reikalavimu privalo įstatymų nustatyta tvarka nedelsdama atšaukti vadovą iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį.

10. Centrinės kredito unijos darbuotojų kvalifikacijos, patirties ir reputacijos reikalavimus gali nustatyti priežiūros institucijos teisės aktai.

23 straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos vidaus kontrolė ir pranešimas apie pažeidimus

1. Centrinė kredito unija turi užtikrinti, kad būtų įdiegtos priemonės, kurios leistų jos darbuotojams specialiu, nepriklausomu ir autonomišku kanalu centrinės kredito unijos viduje pranešti apie šio įstatymo, jo įgyvendinamųjų teisės aktų ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 nuostatų padarytus ar galimus pažeidimus. Šiam reikalavimui įgyvendinti centrinė kredito unija gali pasitelkti trečiuosius asmenis. Šioms priemonėms taikomi šio įstatymo 47 straipsnio 2, 3 ir 4 punktuose nustatyti reikalavimai.

2. Kitus centrinės kredito unijos veiklos vidaus kontrolės reikalavimus nustato Finansų įstaigų įstatymas ir priežiūros institucijos teisės aktai.

24 straipsnis. Centrinės kredito unijos komitetai

1. Centrinė kredito unija privalo turėti nuolat veikiančią vidaus audito komitetą. Vidaus audito komitetą sudaro ir šio komiteto veiklą kontroliuoja centrinės kredito unijos stebėtojų taryba. Centrinė kredito unija, jei ji yra svarbi dėl savo dydžio, organizacinės struktūros ir veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo, turi sudaryti rizikos, skyrimo ir atlygio komitetus. Rizikos, skyrimo ir atlygio komitetų nariais gali būti tik stebėtojų tarybos nariai. Priežiūros institucija nustato kriterijus, kuriais vadovaujantis centrinė kredito unija pripažįstama svarbia dėl savo dydžio, organizacinės struktūros ir veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo.

2. Centrinė kredito unija turi teisę turėti ir kitų centrinės kredito unijos vidaus dokumentuose numatytų komitetų.

3. Centrinės kredito unijos komitetų sudarymo ir veiklos tvarką bei kompetenciją nustato centrinės kredito unijos organų priimti dokumentai. Centrinės kredito unijos komitetų sudarymo ir veiklos tvarkos bei kompetencijos reikalavimus nustato ir priežiūros institucijos teisės aktai.

PENKTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS IR KREDITO UNIJŲ MOKUMO UŽTIKRINIMO SISTEMA

25 straipsnis. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimas

1. Centrinė kredito unija ir jos narėmis esančios kredito unijos šio įstatymo nustatyta tvarka užtikrina viena kitos mokumą:

1) šio įstatymo 26 straipsnio nustatyta tvarka centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms mokant periodines ir papildomas įmokas į stabilizacijos fondą;

2) šio įstatymo 27 straipsnio nustatyta tvarka iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojant centrinės kredito unijos ir jos narėmis esančių kredito unijų mokumo užtikrinimo priemonių taikymą;

3) suteikiant stabilizacijos fondo lėšas likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditorių reikalavimams tenkinti, jeigu centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos likvidavimo metu išaiškėja, kad likviduojama centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija negalės laiku įvykdyti visų savo prievolių kreditoriams;

2. Jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos solidariai atsako bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams.

26 straipsnis. Stabilizacijos fondas

1. Stabilizacijos fondas – tai centrinės kredito unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas.

2. Stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo, jį administruoja ir jo vardu veikia centrinė kredito unija. Stabilizacijos fondas turi būti atskirtas nuo centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita turi būti tvarkoma atskirai.

3. Stabilizacijos fonde ne vėliau kaip per 10 metų nuo licencijos centrinei kredito unijai išdavimo dienos turi būti sukaupta ir toliau išlaikoma suma, ne mažesnė kaip 1 procentas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų turto sumos.

4. Centrinė kredito unija ir kredito unijos centrinės kredito unijos narės privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Centrinė kredito unija turi teisę mokėti ir didesnes įmokas, nei privalomos pagal šį įstatymą.

5. Periodinės įmokos mokamos centrinės kredito unijos nustatytais terminais, iki bus pasiektas šio straipsnio 3 dalyje nustatytas stabilizacijos fondo lygis, o šį lygį pasiekus ir vėliau jam sumažėjus – periodinių įmokų mokėjimas turi būti atnaujinamas. Papildomos įmokos mokamos, jeigu stabilizacijos fondo lėšų nepakanka šiame įstatyme nustatytiems mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti.

6. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos turtą ir veiklos rizikingumą. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo kriterijus nustato centrinė kredito unija.

7. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos papildoma įmoka turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo centrinės kredito unijos sprendimo mokėti papildomas įmokas gavimo dienos. Kredito unija turi teisę laikinai nemokėti papildomos įmokos, jeigu dėl jos sumokėjimo ji nevykdytų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Tokiu atveju kredito unija per 2 darbo dienas nuo sprendimo mokėti papildomą įmoką gavimo dienos turi pateikti centrinei kredito unijai motyvuotą prašymą atidėti tokios įmokos mokėjimą, arba papildomos įmokos mokėjimas turi būti atidedamas centrinės kredito unijos iniciatyva. Įmokos mokėjimas gali būti atidedamas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui, tačiau kredito unijos motyvuotu prašymu arba centrinės kredito unijos iniciatyva gali būti pratęstas. Atidėta įmoka sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia grėsmės kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymui.

8. Jei pagal šio straipsnio 7 dalį kredito unijai yra atidedamas papildomos įmokos sumokėjimas, mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti reikalingas lėšas stabilizacijos fondo vardu iš kitų kredito įstaigų, išskyrus besiskolinančios centrinės kredito unijos nares kredito unijas, ar kitų asmenų pasiskolina centrinė kredito unija arba atitinkamas papildomas įmokas sumoka centrinė kredito unija ir jos narės kitos kredito unijos.

9. Nustatytu terminu į stabilizacijos fondą kredito unijos nesumokėtos įmokos be kredito unijos nurodymo nurašomos nuo kredito unijos sąskaitos centrinėje kredito unijoje.

10. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos nėra gražinamos. Jeigu iš papildomų įmokų surinktos lėšos iš stabilizacijos fondo yra paskolinamos ir vėliau į stabilizacijos fondą yra gražinamos, centrinei kredito unijai ir kredito unijoms papildomos įmokos proporcingai mokėtoms papildomos įmokoms taip pat yra gražinamos.

11. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų gražinimo tvarką, vadovaudamasi šio įstatymo normomis, nustato centrinė kredito unija.

12. Stabilizacijos fondo turtą sudaro:

- 1) centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinės ir papildomos įmokos;
- 2) pajamos, gautos iš stabilizacijos fondo lėšų investavimo;
- 3) atgautos iš stabilizacijos fondo paskolintos lėšos;
- 4) lėšos, gautos iš kredito unijų asociacijų, paramos fondų ar kitų asmenų;
- 5) centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo vardu iš kredito įstaigų ar kitų asmenų pasiskolintos lėšos;
- 6) kitas turtas.

13. Stabilizacijos fondo sąnaudas sudaro:

- 1) išlaidos, patirtos pagal šį įstatymą užtikrinant centrinės kredito unijos ar jos narių kredito unijų mokumą;
- 2) stabilizacijos fondu lėšų investavimo sąnaudos;
- 3) kitos sąnaudos.

14. Stabilizacijos fondo lėšos gali būti investuojamos į mažos rizikos turtą centrinės kredito unijos nustatyta tvarka.

15. Jeigu stabilizacijos fondą valdanti centrinė kredito unija yra likviduojama, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms centrinės kredito unijoms narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui.

27 straipsnis. Mokumo užtikrinimo priemonių finansavimas

1. Centrinė kredito unija savo iniciatyva, pagal priežiūros institucijos pateiktą informaciją arba pagal centrinės kredito unijos narės kredito unijos prašymą privalo spręsti klausimą dėl vienos ar kelių šio straipsnio 3 dalyje nustatytų iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, jeigu:

- 1) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija pažeidžia arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje pažeis nustatytus veiklos riziką ribojančius reikalavimus (normatyvus), reikalavimus dėl minimalaus (mažiausio) kapitalo ar kapitalo rezervų; arba
- 2) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija yra nemoki arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje gali tapti nemoki.

2. Jeigu centrinė kredito unija nusprendžia iš stabilizacijos fondo nefinansuoti centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių, tai neatleidžia centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų nuo atsakomybės likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditoriams pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 2 dalies nuostatas.

3. Lėšos centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms, įskaitant ir tas, kurios reorganizavimo atveju ar kitais būdais perima kitos kredito unijos prievolės, iš stabilizacijos fondo gali būti suteikiamos paskolomis, turinčiomis pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymių,

naudojamos išperkant centrinės kredito unijos ar kredito unijos išleistus ilgalaikius ne nuosavybės vertybinius popierius, kredito unijai negražintinai skiriant lėšų, kurios turi patekti į kredito unijos atsargos kapitalą, sandoriams, kuriais išperkamas kredito unijos turtas, finansuoti, vykdant suteiktas garantijas arba kitų pagal centrinės kredito unijos patvirtintas taisykles arba su kredito unijomis sudarytas sutartis taikomų mokumų užtikrinančių priemonių veiksmingumui užtikrinti.

4. Iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamos mokumo užtikrinimo priemonės centrinei kredito unijai ir konkrečiai jos narei kredito unijai parenkamos atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos finansinę padėtį ir veiklos perspektyvas, į kilusių finansinių problemų įtaką centrinės kredito unijos ar kitų jos narių kredito unijų veiklos stabilumui ir patikimumui, į būtinumą stabilizacijos fondo lėšas naudoti veiksmingai ir racionaliai, taip pat į kitas reikšmingas aplinkybes.

5. Lėšos iš stabilizacijos fondo suteikiamos centrinės kredito unijos sprendime ir, jei lėšos suteikiamos kredito unijai, su kredito unija sudarytoje sutartyje nustatytais sąlygomis.

6. Iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo atveju turi būti parengtas ir įgyvendintas su centrine kredito unija suderintas planas, kuriame, be kita ko, turi būti pateiktas išsamus priežasčių, dėl kurių kilo būtinumas taikyti mokumo užtikrinimo priemonės, apibūdinimas, numatytos priemonės, kurių turi būti imtasi toms priežastims pašalinti, ir jų įgyvendinimo terminai.

7. Vadovaudamasi šio įstatymo normomis centrinė kredito unija nustato detalias iš stabilizacijos fondo finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles.

28 straipsnis. Stabilizacijos fondo komisija

1. Stabilizacijos fondo komisija sprendžia stabilizacijos fondo valdymo klausimus.

2. Stabilizacijos fondo komisiją sudaro ne mažiau kaip 3 nariai. Stabilizacijos fondo komisiją ir jos pirmininką renka centrinės kredito unijos stebėtojų taryba ne daugiau kaip 4 metams. Stabilizacijos fondo komisija savo funkcijas atlieka įstatuose nustatytą laiką arba iki bus išrinkta ir pradės dirbti nauja stabilizacijos fondo komisija. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba gali atšaukti stabilizacijos fondo komisijos narį, jos pirmininką arba visą stabilizacijos fondo komisiją ir nepasibaigus jų išrinkimo laikotarpiui. Stabilizacijos fondo komisijos pirmininkas ar narys gali atsistatydinti iš pareigų išrinkimo laikotarpiui nepasibaigus, apie tai raštu įspėjęs centrinę kredito uniją ne vėliau kaip prieš 14 dienų. Stabilizacijos fondo komisijos nario išrinkimo laikotarpių skaičius neribojamas. Jeigu renkami pavieniai stabilizacijos fondo komisijos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stabilizacijos fondo komisijos išrinkimo laikotarpio pabaigos.

3. Stabilizacijos fondo komisijos nariu negali būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos ar valdybos narys, audito tarnybos narys, administracijos vadovas ir centrinės kredito unijos narės kredito unijos valdybos narys ir administracijos vadovas. Stabilizacijos fondo komisijos narys negali pavesti ar perduoti savo funkcijų kitiems asmenims.

4. Stabilizacijos fondo komisijos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimai priimami paprasta dalyvaujančiųjų posėdyje balsų dauguma. Stabilizacijos fondo komisijos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas.

5. Stabilizacijos fondo komisijos darbo tvarką nustato jos priimtas darbo reglamentas.

6. Stabilizacijos fondo komisijos posėdžiai turi būti protokoluojami. Stabilizacijos fondo komisijos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio įstatymo 19 straipsnio 3-5 dalyse.

7. Kiekvienas stabilizacijos fondo komisijos narys privalo imtis visų galimų priemonių tam, kad komisija spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus. Stabilizacijos fondo komisijos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdantis šią pareigą ar kitas teisės aktų nustatytas pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

8. Stabilizacijos fondo komisijai vadovauja ir jos posėdžius ne rečiau kaip kartą per 3 mėnesius šaukia stabilizacijos fondo komisijos pirmininkas. Stabilizacijos fondo komisijos

posėdžiai, be stabilizacijos fondo komisijos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.

9. Stabilizacijos fondo komisija:

1) nustato papildomos ir periodinės įmokos į stabilizacijos fondą dydį, sprendžia klausimus dėl papildomų įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimo, taip pat skolinimosi mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti;

2) sprendžia dėl iš stabilizacijos fondo finansuojamų centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių taikymo ir stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo tokių priemonių finansavimui;

3) stebi ir kontroliuoja įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimą bei kredito unijoms suteiktų lėšų naudojimą arba paveda tai atlikti centrinės kredito unijos administracijos vadovui;

4) sprendžia dėl stabilizacijos fondo lėšų investavimo;

5) svarsto ir sprendžia kitus mokumo užtikrinimo sistemos veikimą reguliuojančiose taisyklėse ir kituose visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimuose nustatytus stabilizacijos fondo valdymo klausimus.

10. Stabilizacijos fondo komisija turi teisę gauti funkcijoms atlikti reikiamą informaciją iš centrinės kredito unijos organų ir kredito unijų centrinės kredito unijos narių.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS KAPITALAS IR PELNO PASKIRSTYMAS

29 straipsnis. Minimalus centrinės kredito unijos kapitalas

1. Reglamento (ES) Nr. 575/2013 26 straipsnio 1 dalies a–e punktuose nustatytų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo dalių suma turi būti ne mažesnė kaip vienas milijonas eurų.

30 straipsnis. Pajinis kapitalas ir centrinės kredito unijos pajai

1. Centrinės kredito unijos pajinį kapitalą sudaro visų centrinės kredito unijos pajinių įnašų, gautų už pagrindinius ir papildomus pajus, vertė. Pajiniai įnašai gali būti tik piniginės įmokos, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.

2. Centrinės kredito unijos steigimo metu nariai pagrindinį pajų apmoka piniginiu įnašu, o įsigyjamus papildomus pajus gali apmokėti piniginiiais ir (ar) turтинiais įnašais. Turтинiai įnašai negali viršyti 10 procentų visų pajų vertės.

3. Minimalus centrinės kredito unijos nario pagrindinio pajaus dydis – 1000 eurų. Narys gali turėti tik vieną pagrindinį pajų.

4. Centrinės kredito unijos nario papildomo pajaus dydį nustato centrinės kredito unijos įstatai. Narių įsigyjamų papildomų pajų skaičius neribojamas. Šiuos pajus įsigyja tik centrinės kredito unijos nariai.

5. Pajinė įmoka, sumokėta už pagrindinį ir papildomą pajų gali būti grąžinama šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tik narystei centrinėje kredito unijoje pasibaigus.

6. Centrinės kredito unijos pajams Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas netaikomas. Centrinės kredito unijos pajai yra nematerialūs.

31 straipsnis. Kapitalų ir rezervų sudarymo ir naudojimo tvarka

1. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalas sudaromas iš centrinės kredito unijos narių papildomų įnašų. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalo paskirtis – garantuoti centrinės kredito unijos finansinį stabilumą. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalas centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

2. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas yra ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nurašomas, nudėvimas, nukainojamas ar perleidžiamas kitiems asmenims. Rezervo dalis, likusi nepanaudota nurašius, nudėvėjus ar perleidus kitiems asmenims

ilgalaikį materialųjį turtą, finansiniams metams pasibaigus gali būti pervedama į paskirstytinąjį rezultatą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas negali būti tiesiogiai naudojamas centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

3. Finansinio turto perkainojimo rezervas – tikrąja verte įvertinto ir perkainojamo finansinio turto, kuris priskirtinas galimam pardavimui, vertės pokyčiai.

4. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš centrinės kredito unijos pelno. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 90 procentų centrinės kredito unijos paskirstytinojo pelno, kol privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas sudarys ne mažiau kaip 9/10 centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Panaudojus dalį atsargos kapitalo, privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš paskirstytinojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas taptų nustatyto dydžio.

5. Kiti centrinės kredito unijos rezervai – tai rezervai, kurių sudarymas numatytas centrinės kredito unijos įstatuose ir kurie gali būti naudojami centrinės kredito unijos įstatuose ir (ar) Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatyta tvarka.

32 straipsnis. Pelno (nuostolio) paskirstymas

1. Centrinės kredito unijos pelnas arba nuostolis yra centrinės kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš centrinės kredito unijos finansinių metų pajamų atskaičius tų metų centrinės kredito unijos sąnaudas.

2. Grynasis pelnas arba nuostolis yra grynasis centrinės kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas. Jis apskaičiuojamas iš centrinės kredito unijos finansinio metinės veiklos rezultato atimant ataskaitinio laikotarpio apskaičiuotas mokesčių sumas.

3. Per finansinius metus gautas grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis) turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus finansiniams metams. Eilinis visuotinis centrinės kredito unijos narių susirinkimas tvirtina metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

4. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje centrinės kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra teigiama (pelnas), centrinės kredito unijos narių susirinkimas priima sprendimą dėl pelno paskirstymo. Sprendime turi būti nurodyta:

- 1) nepaskirstytasis pelnas (nuostolis) finansinių metų pradžioje;
- 2) grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis);
- 3) atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą;
- 4) atskaitymai į kitus centrinėje kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus;
- 5) pelno dalis, skiriama apyvertai proporcingoms išmokoms ir (ar) dividendams mokėti;
- 6) pelno dalis, skiriama kitiems centrinės kredito unijos įstatuose nustatytiems tikslams;
- 7) nepaskirstytasis pelnas.

5. Šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodytiems mokėjimams atlikti pelnas gali būti skiriamas tik po to, kai yra sumokėti privalomi atskaitymai į centrinėje kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus bei yra padengti centrinės kredito unijos nuostoliai.

6. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje centrinės kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra neigiama (nuostolis), centrinės kredito unijos nariai priima sprendimą padengti šį nuostolį. Nuostolis dengiamas:

- 1) pervedamomis sumomis iš privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo;
- 2) pervedamomis sumomis iš atsargos kapitalo.

7. Jeigu iš rezervų pervedamų sumų nepakanka nuostoliui padengti, likęs nepaskirstytas nuostolis gali būti dengiamas iš centrinės kredito unijos dalyvių įnašų arba perkeliamas į kitų finansinių metų pradžią.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VEIKLOS RIZIKA IR JOS APRIBOJIMAS,
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS KLIENTŲ INTERESŲ APSAUGA

33 straipsnis. Veiklos rizikos prisiėmimas ir ribojimas

1. Centrinės kredito unijos veiklos rizikos prisiėmimo ir ribojimo reikalavimus nustato Finansų įstaigų įstatymas.

2. Centrinė kredito unija privalo sudaryti atidėjinius (atidėjimus) savo veiklos rizikai sumažinti, vadovaudamasi priežiūros institucijos teisės aktais ir atsižvelgdama į kiekvieno savo sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, į kliento finansinę ir ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones bei kitas aplinkybes, turinčias įtakos centrinės kredito unijos turto vertei.

34 straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojantys reikalavimai ir kapitalo rezervai

1. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojantys reikalavimai nustatomi Reglamente (ES) Nr. 575/2013.

2. Centrinė kredito unija apskaičiuoja ir sudaro šiuos kapitalo rezervus:

- 1) kapitalo apsaugos;
- 2) specialųjį anticiklinį;
- 3) pasaulinės sisteminės svarbos įstaigų;
- 4) kitos sisteminės svarbos įstaigų;
- 5) sisteminės rizikos.

3. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojančių reikalavimų ir kapitalo rezervų dydžiai, jų apskaičiavimo metodika nustatomi vadovaujantis Reglamentu (ES) Nr. 575/2013 ir priežiūros institucijos teisės aktais.

4. Paskirstymui iš kapitalo rezervų taikomi priežiūros institucijos vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais nustatyti apribojimai.

35 straipsnis. Skolinimas

1. Šio įstatymo 36-38 straipsniuose skolinimu laikomas sandorių, iš kurių kyla centrinės kredito unijos piniginis reikalavimas ar neatšaukiamas centrinės kredito unijos piniginis įsipareigojimas, sudarymas.

2. Taikomi šie centrinės kredito unijos skolinimo apribojimai:

- 1) vidinio skolinimo;
- 2) skolinimo su centrine kredito unija susijusiems asmenims;
- 3) skolinimo centrinės kredito unijos pajiniams įnašams atlikti.

36 straipsnis. Vidinio skolinimo apribojimai

1. Skolinimas centrinės kredito unijos vadovams ir su centrinės kredito unijos vadovais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susijusiems asmenims negali viršyti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nustatytų dydžių. Tokio skolinimo sąlygas ir tvarką nustato stebėtojų taryba.

2. Skolinimo sąlygos šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims negali būti palankesnės, negu kitiems centrinės kredito unijos klientams nustatytos skolinimo sąlygos.

37 straipsnis. Skolinimo su centrine kredito unija susijusiems asmenims apribojimai

1. Su centrine kredito unija susijusiais asmenimis laikomi:

- 1) juridiniai asmenys, kurių kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį turi centrinė kredito unija, šių juridinių asmenų vadovai bei su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję fiziniai asmenys;

2) centrinės kredito unijos narių kredito unijų vadovai bei su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję fiziniai asmenys.

2. Centrinė kredito unija gali skolinti su centrine kredito unija susijusiems asmenims ne daugiau kaip 20 procentų nuosavų lėšų.

3. Jeigu priežiūros institucija nustatyta tvarka atlieka jungtinę (konsoliduotą) visos centrinės kredito unijos finansinės grupės priežiūrą, priežiūros institucija turi teisę nustatyti kitus reikalavimus skolinimui su centrine kredito unija susijusiems asmenims, kurie yra centrinės kredito unijos kontroliuojamos įmonės.

4. Skolinimo su centrine kredito unija susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką turi patvirtinti centrinės kredito unijos stebėtojų taryba.

38 straipsnis. Skolinimo apribojimai centrinės kredito unijos pajiniams įnašams atlikti

Centrinė kredito unija neturi teisės skolinti įsigyjamo savo pajaus pajiniam įnašui atlikti, patikėtinei (subordinuotai) paskolai sau suteikti ar centrinės kredito unijos išleidžiamiems ne nuosavybės vertybiniais popieriais, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius, įsigyti.

39 straipsnis. Centrinės kredito unijos paslaptis

Centrinės kredito unijos paslapties apsaugai *mutatis mutandis* taikomas Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 55 straipsnis.

40 straipsnis. Klientų interesų apsauga

1. Vietose, kuriose centrinė kredito unija teikia finansines paslaugas klientams, kiekvienam galimam klientui laisvai prieinamoje vietoje privalo būti nurodytas centrinės kredito unijos pavadinimas ir finansinės paslaugos, kurias turi teisę teikti centrinė kredito unija, taip pat turi būti sudarytos sąlygos viešai susipažinti su šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.

2. Prieš sudarydama sutartį dėl finansinių paslaugų teikimo, centrinė kredito unija privalo suteikti klientui išsamią informaciją apie finansinių paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų kainą, paslaugų teikimo terminus, galimas pasekmes bei kitą informaciją, turinčią įtakos kliento apsisprendimui sudaryti sutartį.

3. Kiekvienam esamam ar galimam klientui, jeigu jis prašo, centrinė kredito unija privalo pateikti metinių finansinių ataskaitų rinkinius ir auditoriaus išvadą, kurią pagal teisės aktus centrinė kredito unija turi pateikti visuomenei.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS APSKAITA, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI IR AUDITAS

41 straipsnis. Apskaita

1. Centrinė kredito unija privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat centrinės kredito unijos pasirinkta apskaitos politika, kuri įgyvendinama atsižvelgiant į konkrečias sąlygas bei vadovaujantis tarptautiniais apskaitos standartais.

2. Apskaitos politika turi apimti bendruosius apskaitos principus, apskaitos metodus ir taisykles, skirtas centrinės kredito unijos apskaitai tvarkyti ir finansinių ataskaitų rinkiniams sudaryti bei pateikti.

3. Centrinės kredito unijos veiklos apskaitos sistema privalo būti organizuota taip, kad:

1) finansinių ataskaitų rinkiniai rodytų tikrą centrinės kredito unijos finansinę būklę ir veiklos rezultatus;

2) sudarytų sąlygas centrinės kredito unijos vadovams saugiai ir patikimai naudoti bei valdyti centrinės kredito unijos turtą ir juo disponuoti;

3) sudarytų sąlygas centrinės kredito unijos nariams ir įstatymų įgaliotoms institucijoms susipažinti su centrinės kredito unijos finansine būkle.

42 straipsnis. Finansinių ataskaitų rinkiniai

1. Centrinė kredito unija ir centrinės kredito unijos finansinė grupė sudaro tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius ir metinių finansinių ataskaitų rinkinius.

2. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys – finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtį ir pateikimo priežiūros institucijai periodiškumą nustato Europos Sąjungos ir priežiūros institucijos teisės aktai.

3. Metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 1) balansinė ataskaita;
- 2) pelno (nuostolio) ataskaita;
- 3) pinigų srautų ataskaita;
- 4) nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 5) aiškinamasis raštas.

4. Pasibaigus finansiniams metams, centrinė kredito unija privalo:

1) ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki eilinio visuotinio narių susirinkimo sudaryti sąlygas centrinės kredito unijos nariams ir priežiūros institucijai susipažinti su audito įmonės patikrintu metinių finansinių ataskaitų rinkiniu, sprendimo dėl pelno paskirstymo projektu ir auditoriaus išvada;

2) ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos visuotinio narių susirinkimo sprendimu patvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir priimti sprendimą dėl pelno paskirstymo;

3) per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos pateikti visuomenei savo metinių finansinių ataskaitų rinkinį, centrinės kredito unijos finansinės grupės konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir auditoriaus išvadą.

5. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali svarstyti ir tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinio, jeigu neatliktas jo auditas.

6. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali priimti sprendimo dėl pelno paskirstymo, jeigu nėra atliktas metinių finansinių ataskaitų rinkinio auditas.

43 straipsnis. Auditas

1. Audito įmonė turi atlikti centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditą ir tuo remdamasi pateikti auditoriaus išvadą dėl šių ataskaitų rinkinių ir audito ataskaitą. Audito ataskaitoje auditorius turi pateikti informaciją apie tai, ar centrinė kredito unija ir centrinės kredito unijos finansinė grupė:

- 1) tiksliai ir kvalifikuotai įvertino turtą;
- 2) atliko privalomus turto vertės patikslinimus ir nurašymus;
- 3) sudarė privalomus ir būtinus kapitalus, rezervus ir atidėjinius (atidėjimus) veiklos rizikai sumažinti;
- 4) laikosi teisės aktų nustatytų kapitalo reikalavimų;
- 5) veiksmingai ir patikimai valdo nuosavybę ir užtikrina saugią ir patikimą centrinės kredito unijos veiklą;
- 6) turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacines sistemas.

2. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas renka audito įmonę metinėms finansinėms ataskaitoms patikrinti. Auditorius, taip pat kitas asmuo, dalyvaujantis kartu su auditoriumi atliekant auditą, negali atlikti tos pačios centrinės kredito unijos audito ilgiau kaip 3 finansinius metus iš eilės.

3. Centrinė kredito unija iki einamųjų finansinių metų pirmojo pusmečio pabaigos privalo su visuotinio narių susirinkimo išrinkta audito įmone sudaryti sutartį dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinių audito ir pateikti ją priežiūros institucijai.

44 straipsnis. Reikalavimai auditoriui ir audito įmonei, jų pareigos ir atsakomybė
Reikalavimus auditoriui ir audito įmonei, jų pareigas ir atsakomybę nustato Finansų įstaigų įstatymas.

DEVINTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS PRIEŽIŪRA

45 straipsnis. Priežiūros institucija

1. Priežiūros institucija, atliekant centrinės kredito unijos priežiūrą ir centrinės kredito unijos finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą, yra Europos centrinis bankas ir Lietuvos bankas, atitinkamai pagal Reglamente (ES) Nr. 1024/2013 nustatytą funkcijų paskirstymą. Lietuvos bankas šio įstatymo priežiūros institucijai nustatytas funkcijas vykdo, suteiktomis teisėmis naudojasi tiek, kiek pagal Reglamento (ES) Nr. 1024/2013 nuostatas tai nepavesta Europos centriniam bankui.

2. Priežiūra atliekama vadovaujantis šiuo įstatymu, Finansų įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu, Europos Sąjungos ir kitais kredito įstaigų veiklą ir jos priežiūrą reglamentuojančiais teisės aktais. Atliekant centrinės kredito unijos finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą, *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo ir kitų kredito įstaigų veiklą ir jos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios finansinių grupių jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą.

3. Atliekant centrinės kredito unijos priežiūrą, taikomos Bankų įstatymo 64 straipsnio 5 dalies nuostatos.

46 straipsnis. Priežiūros tikslams gautos informacijos apsauga

Centrinės kredito unijos priežiūros tikslams gautos informacijos apsaugai *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo 65 straipsnio nuostatos.

47 straipsnis. Pranešimas apie pažeidimus

Priežiūros institucija nustato priemones, kurios skatintų pranešti jai apie šio įstatymo, jo įgyvendinamųjų teisės aktų ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 nuostatų pažeidimą. Šios priemonės turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) numatytos specialios pranešimo apie minėtus pažeidimus gavimo ir vertinimo procedūros;
- 2) užtikrinamas asmens, kuris praneša apie padarytus pažeidimus, konfidencialumas, išskyrus atvejus, kai atskleisti tokią informaciją reikalaujama įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka;
- 3) asmens duomenys tvarkomi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;
- 4) užtikrinama tinkama centrinės kredito unijos darbuotojų, kurie praneša apie pažeidimus, apsauga nuo keršto, diskriminacijos ar kito neteisėto ar nesąžiningo elgesio.

48 straipsnis. Prašymų išduoti licenciją, leidimą, sutikimą ar atlikti kitus veiksmus nagrinėjimas ir priežiūros institucijos sprendimai

1. Detalias prašymų išduoti šio įstatymo nustatytas licencijas, leidimus, sutikimus ar atlikti kitus veiksmus (toliau šiame straipsnyje – išduoti leidimus) pateikimo, nagrinėjimo ir leidimų išdavimo sąlygas ir tvarką bei detalius pateikiamų dokumentų reikalavimus nustato Reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, jo įgyvendinamieji teisės aktai ir priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Prašymas išduoti leidimą išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per šiame įstatyme nustatytus terminus, o jei terminai šiame įstatyme nenustatyti – per priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus terminus. Priežiūros institucija turi teisę pareikalauti papildomų dokumentų ir informacijos, reikalingų sprendimui priimti. Jei priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ir informacijos arba juos savarankiškai pateikia leidimo prašantis asmuo, prašymo

išnagrinėjimo ir sprendimo priėmimo terminas skaičiuojamas nuo papildomai pareikalautų dokumentų ir informacijos gavimo dienos.

3. Priežiūros institucija turi teisę atsisakyti išduoti leidimą, jei yra pakankamas pagrindas manyti, kad išdavus leidimą bus pažeidžiami centrinės kredito unijos indėlininkų ir kitų kreditorių turtiniai interesai arba kils pavojus centrinės kredito unijos, jos narių kredito unijų ar visos finansų sistemos stabilumui ir patikimumui, taip pat jei yra kiti įstatymuose nustatyti leidimo neišdavimo pagrindai.

4. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo išdavimo priežiūros institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja pareiškėjus, jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip. Priežiūros institucijos atsisakymas išduoti leidimą turi būti motyvuotas.

49 straipsnis. Priežiūros institucijos pareigos ir teisės

1. Be kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir teisių, priežiūros institucija turi teisę:

1) duoti centrinei kredito unijai šio straipsnio 2 dalyje nustatytus privalomus nurodymus, o centrinė kredito unija privalo juos įvykdyti per priežiūros institucijos nustatytą laiką ir nedelsdama raštu apie tai pranešti priežiūros institucijai;

2) jeigu centrinės kredito unijos organų priimti sprendimai kelia pavojų centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad jie, esant Civilinio kodekso nustatytiems pagrindams, būtų pripažinti negaliojančiais;

3) sudaryti sutartis su audito įmonėmis, turto vertintojais ar kitais tinkamą kvalifikaciją turinčiais asmenimis dėl centrinės kredito unijos patikrinimo, kad būtų nustatyta centrinės kredito unijos turto vertė, centrinės kredito unijos finansinė būklė, įvertintos prisiimtose rizikos ar patikrintos kitos centrinės kredito unijos veiklos sritys. Pagal sutartis su priežiūros institucija veikiantys šiame punkte nurodyti asmenys turi teises, nustatytas šio įstatymo 52 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Jei atlikus patikrinimą nustatoma, kad centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikė neteisingą informaciją, ar nustatomi kiti padaryti teisės aktų pažeidimai, priežiūros institucijos turėtas patikrinimo organizavimo išlaidas kompensuoja centrinė kredito unija;

4) reikalauti, kad būtų pakeista centrinės kredito unijos finansinių ataskaitų rinkinius tikrinanti audito įmonė, jei ji ar auditorius neatitinka (nevykdo) įstatymų nustatytų reikalavimų;

5) pagal šio įstatymo 51 straipsnį reikalauti pateikti priežiūros funkcijai vykdyti reikalingą informaciją ir atlikti priežiūros funkcijai vykdyti reikalingus tyrimus, taip pat atlikti inspektavimus (tikrinimus) pagal šio įstatymo 52 straipsnį;

6) paskirti nuolatinį priežiūros institucijos atstovą centrinės kredito unijos veiklai prižiūrėti. Nuolatinis priežiūros institucijos atstovas *mutatis mutandis* turi teises, numatytas šio įstatymo 52 straipsnyje.

2. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar centrinės kredito unijos veiklos trūkumus arba jei centrinės kredito unijos veikla kelia grėsmę centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, centrinė kredito unija tinkamai nevykdo šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytų funkcijų, arba turėdama duomenų, kad per ateinančius 12 mėnesių teisės aktai gali būti pažeisti, turi teisę duoti centrinei kredito unijai tokius privalomus nurodymus:

1) per priežiūros institucijos nustatytą laiką pašalinti teisės aktų pažeidimus ar centrinės kredito unijos veiklos trūkumus;

2) turėti kapitalą, kuris viršytų šiame įstatyme ir Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus kapitalo reikalavimus ir (arba) sudaryti tinkamus kapitalo rezervus;

3) pagerinti vidaus kontrolės ir (arba) rizikos valdymo procesus;

4) tinkamai įvertinti paskolų vertės sumažėjimą ir suformuoti papildomus specialiuosius atidėjinius ar pagerinti turto valdymo tvarką;

5) nevykdyti tam tikros veiklos, nesudaryti tam tikrų sandorių arba sumažinti tokios veiklos ar sandorių apimtį, įskaitant sandorius dėl centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo, dėl kitų juridinių asmenų įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių ar

nekilnojamojo turto įsigijimo arba sumažinti investicijas į veiklą, kuri kelia pernelyg didelę riziką centrinės kredito unijos patikimumui;

- 6) sumažinti su centrinės kredito unijos veikla, produktais ir sistemomis susijusias rizikas;
- 7) sumažinti kintamąją atlygio dalį, mokamą centrinės kredito unijos vadovams ir darbuotojams, jeigu tai nesuderinama su patikimos kapitalo bazės išlaikymu;
- 8) naudoti centrinės kredito unijos grynąjį pelną nuosavam kapitalui stiprinti;
- 9) apriboti arba nutraukti dividendų mokėjimą centrinės kredito unijos pajininkams arba palūkanų mokėjimą centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie įtraukiami į centrinės kredito unijos kapitalą, turėtojams, jeigu toks draudimas nereiškia centrinės kredito unijos įsipareigojimų neįvykdymo;
- 10) priežiūros institucijai pateikti papildomą arba teikti dažniau informaciją, reikalingą priežiūros funkcijoms vykdyti;
- 11) vykdyti specialius likvidumo reikalavimus;
- 12) viešai atskleisti papildomą informaciją;
- 13) per priežiūros institucijos nustatytą laiką atlikti centrinės kredito unijos tarpinių finansinių ataskaitų rinkinių auditą;
- 14) parengti ir įgyvendinti per priežiūros institucijos nustatytą laiką jai priimtina centrinės kredito unijos veiklos pertvarkymo ar (ir) nustatytų pažeidimų ir (ar) trūkumų pašalinimo priemonių planą;
- 15) sušaukti centrinės kredito unijos visuotinį narių susirinkimą ar stebėtojų tarybos arba valdybos posėdį ir juose svarstyti priežiūros institucijos pasiūlytus klausimus;
- 16) centrinės kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją ir duoti paaiškinimus. Priežiūros institucija apie nurodymą centrinės kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją turi teisę paskelbti viešai;
- 17) vykdyti papildomus reikalavimus dėl centrinės kredito unijos veiklos rizikos ribojimo arba atlikti kitus veiksmus ar neatlikti tam tikrų veiksmų, kad būtų pašalinti teisės aktų pažeidimai ar centrinės kredito unijos veiklos trūkumai arba kad centrinės kredito unijos veikla būtų stabili ir patikima.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyti privalomi nurodymai gali būti duodami kartu su taikomomis poveikio priemonėmis.

4. Pagal šio straipsnio 2 dalį priežiūros institucija, nustatydamą tinkamą individualaus centrinės kredito unijos kapitalo reikalavimo dydį arba tinkamus kapitalo rezervų dydžius, taip pat specialius likvidumo reikalavimus, atsižvelgia į kiekybinius ir kokybinius priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo rezultatus, sisteminės rizikos įvertinimą, centrinės kredito unijos valdymo struktūrą, rizikos nustatymo, valdymo, vidaus kontrolės procesus.

5. Priežiūros institucijos nustatyta tvarka priežiūros institucijos darbuotojai turi teisę dalyvauti centrinės kredito unijos organų ir centrinės kredito unijos komitetų darbe – dalyvauti susirinkimuose ar posėdžiuose stebėtojų teisėmis ar kitaip stebėti centrinės kredito unijos organų, komitetų ir centrinės kredito unijos vadovų veiklą.

6. Priežiūros institucija savo nustatyta tvarka ir vadovaudamasi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais turi teisę kaupti ir kitaip tvarkyti duomenis apie centrinės kredito unijos skolininkus. Centrinė kredito unija priežiūros institucijai privalo teikti duomenis apie savo skolininkus ir turi teisę naudotis šiais duomenimis priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Šiame įstatyme numatytomis teisėmis priežiūros institucija naudojasi:

- 1) tiesiogiai;
- 2) bendradarbiaudama su kitomis priežiūros institucijomis;
- 3) pasitelkdama kitus asmenis tam tikriems veiksams atlikti;
- 4) pasitelkdama teisėsaugos institucijas.

50 straipsnis. Priežiūros institucijos sprendimų, veiksmų (neveikimo) apskundimas

1. Priežiūros institucijos sprendimus, veiksmus (neveikimą) asmenys, kurių teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti, turi teisę įstatymų nustatyta tvarka skųsti teismui.

2. Skundo padavimas teismui iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo sprendimo ar veiksmo vykdymo.

51 straipsnis. Teisė reikalauti pateikti informaciją ir teisė atlikti tyrimus

1. Priežiūros institucija turi teisę reikalauti, kad jai visą informaciją, reikalingą priežiūros funkcijai atlikti, teiktų:

- 1) centrinė kredito unija;
- 2) Lietuvos Respublikoje įsteigtos finansų kontroliuojančiosios bendrovės;
- 3) Lietuvos Respublikoje įsteigtos mišrią veiklą vykdančios finansų kontroliuojančiosios bendrovės;
- 4) Lietuvos Respublikoje įsteigtos mišrią veiklą vykdančios kontroliuojančiosios bendrovės;
- 5) šios dalies 1–4 punktuose nurodytų subjektų kontroliuojami asmenys;
- 6) asmenys, su kuriais centrinė kredito unija yra sudariusi sandorius dėl centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo, taip pat kiti asmenys, kuriems šios dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti subjektai yra perdavę veiklos funkcijas arba veiklą.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodyti asmenys privalo teikti priežiūros institucijos reikalaujamą informaciją net ir tuo atveju, jei tokia informacija sudaro centrinės kredito unijos paslaptį, komercinę paslaptį arba yra konfidenciali dėl kitų priežasčių.

3. Priežiūros institucija turi teisę atlikti bet kokius priežiūros funkcijai vykdyti reikalingus su šio straipsnio 1 dalyje nurodytais asmenimis susijusius tyrimus, įskaitant teisę:

- 1) reikalauti pateikti dokumentus;
- 2) tikrinti šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytų asmenų buhalterinės apskaitos registrus, dokumentus, kompiuteriuose ir kitose laikmenose esančią informaciją, kitus patikrinimui reikalingus informacijos šaltinius, gauti jų kopijas arba išrašus;
- 3) apklausti ir gauti bet kurio šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodyto asmens arba jų atstovų ar darbuotojų paaiškinimus raštu arba žodžiu;
- 4) apklausti visus kitus šios dalies 3 punkte nenurodytus asmenis, kurie sutinka būti apklausti, siekiant gauti su tyrimo dalyku susijusios informacijos.

52 straipsnis. Centrinės kredito unijos inspektavimas (tikrinimas)

1. Centrinę kredito uniją inspektuoja (tikrina) priežiūros institucijos darbuotojai.

2. Centrinė kredito unija privalo sudaryti šias sąlygas inspektavimui (tikrinimui) atlikti:

- 1) inspektuojantiems (tikrinantiems) asmenims pateikti visą jų prašomą informaciją ir dokumentus;
- 2) suteikti galimybę inspektavimą (tikrinimą) atliekantiems asmenims naudotis centrinės kredito unijos informacinių sistemų duomenimis;
- 3) suteikti inspektuojantiems (tikrinantiems) asmenims atskiras patalpas su telefono ryšio tinklu.

3. Inspektuojantys (tikrinantys) asmenys turi teisę:

- 1) inspektuojamos (tikrinamos) centrinės kredito unijos darbo metu nekliudomi įeiti į centrinės kredito unijos ir jos padalinių patalpas;
- 2) reikalauti ir gauti inspektavimui (tikrinimui) atlikti reikalingą informaciją ir dokumentus (originalus arba patvirtintus jų nuorašus), centrinės kredito unijos vadovų ir kitų darbuotojų paaiškinimus žodžiu ar raštu;
- 3) reikalauti padaryti pateiktų dokumentų kopijas ar patys juos kopijuoti centrinės kredito unijos lėšomis;
- 4) turėti teisės aktų nustatytų kitų teisių.

4. Atlikus inspektavimą (tikrinimą), jo rezultatai raštu pateikiami centrinei kredito unijai. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos nariai, administracijos vadovai privalo pasirašytinai susipažinti su inspektavimo (tikrinimo) rezultatais.

5. Priežiūros institucijos teisės aktai nustato detalią inspektavimo (tikrinimo) ir jo rezultatų įforminimo tvarką.

6. Šio straipsnio nustatyta tvarka priežiūros institucija turi teisę inspektuoti (tikrinti) šio įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 2–6 punktuose nurodytus asmenis ir centrinės kredito unijos finansinės grupės narius, jeigu ji atlieka finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą.

53 straipsnis. Bendradarbiavimas su Europos Komisija, Europos bankininkystės institucija ir Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijomis

1. Priežiūros institucija praneša Europos bankininkystės institucijai apie šio įstatymo nustatyta tvarka išduotas licencijas, pritaikytas poveikio priemones ir dėl šių poveikio priemonių paduotus skundus bei jų nagrinėjimo eigą, Europos Komisijai ir Europos bankininkystės institucijai apie atšauktas licencijas, taip pat joms ir Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijoms teikia kitą informaciją. Pranešimų ir informacijos teikimo atvejus ir tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Priežiūros institucija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1093/2010 bendradarbiauja su Europos bankininkystės institucija ir teikia jai visą jos užduotims vykdyti būtiną informaciją.

54 straipsnis. Poveikio priemonės

1. Priežiūros institucija turi teisę asmenims taikyti šias poveikio priemones:

- 1) viešai paskelbti apie šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimą ir jį padariusį asmenį;
- 2) įspėti dėl šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimo ir nurodyti per nustatytą terminą nutraukti teisės akto pažeidimą ir užtikrinti, kad jis nesikartotų;
- 3) skirti šio įstatymo nustatytas baudas;
- 4) laikinai nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų arba nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai;
- 5) laikinai uždrausti teikti vieną ar kelias finansines paslaugas;
- 6) laikinai ar visam laikui uždrausti vieno ar kelių centrinės kredito unijos filialų ar kitų padalinių veiklą. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą laikinai uždrausti filialo ar kito padalinio veiklą, filialas ar kitas padalinys neturi teisės teikti finansinių paslaugų, o priėmus sprendimą visam laikui uždrausti filialo ar kito padalinio veiklą, centrinė kredito unija, be to, privalo nedelsdama priimti sprendimą nutraukti tokio filialo ar kito padalinio veiklą;
- 7) laikinai sustabdyti (apriboti) centrinės kredito unijos nario balsavimo teisę;
- 8) laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu;
- 9) atšaukti išduotą licenciją ar laikinai sustabdyti jos galiojimą tol, kol egzistuoja pagrindas licenciją sustabdyti; išnykus licencijos sustabdymo pagrindui, priežiūros institucija nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tada, kai įsitikino, kad pagrindas išnyko, atnaujina licencijos galiojimą.

2. Priežiūros institucija finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms, mišrios veiklos finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms ir (arba) jų vadovams už šio įstatymo nustatytą finansinės grupės jungtinės (konsoliduotos) priežiūros reikalavimų ir kitų finansinių grupių jungtinę (konsoliduotąją) priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą turi teisę taikyti šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytas poveikio priemones.

3. Priežiūros institucija, priimdama sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, parinkdama konkrečią poveikio priemonę (priemones) ir jos (jų) dydį, atsižvelgia į nustatytą pažeidimų ir veiklos trūkumų sunkumą, trukmę, kartotinumą, jų įtaką indėlininkų ir kitų kreditorių interesams, asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, kaltę, finansinį pajėgumą, ankstesnius pažeidimus ir jam taikytas poveikio priemones, bendradarbiavimą su priežiūros institucija, dėl pažeidimų gautų

pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydį, jei ji įmanoma nustatyti, centrinės kredito unijos narių ir vadovų pasirengimą bei galimybes pašalinti pažeidimus ir veiklos trūkumus, nustatytų pažeidimų bei veiklos trūkumų ir numatomos taikyti poveikio priemonės (priemonių) pasekmes kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui ir kitas svarbias aplinkybes.

4. Priežiūros institucija turi teisę taikyti vieną ar kelias poveikio priemones. Priežiūros institucijos sprendimas taikyti poveikio priemonę įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo dienos, jeigu šiame įstatyme ar sprendime nenustatyta kitaip.

5. Priežiūros institucijos sprendimas dėl poveikio priemonės (priemonių) taikymo turi būti motyvuotas ir įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui. Sprendimo, išskyrus sprendimą skirti šio įstatymo nustatytas baudas, apskundimas nesustabdo šio sprendimo vykdymo. Teismas nevertina ir nesprendžia klausimo dėl poveikio priemonės rūšies parinkimo ir jos taikymo tikslingumo.

6. Poveikio priemonės, kurios pritaikomos laikinai, galioja iki priežiūros institucijos sprendime taikyti poveikio priemonę nurodyto termino. Šis terminas gali būti apibrėžtas konkrečia data, laikotarpiu ar susietas su tam tikrų sąlygų atsiradimu (aplinkybių išnykimu), nebent priežiūros institucija priima sprendimą jas atšaukti anksčiau nustatyto termino.

7. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio 3 dalyje nurodytas aplinkybes, vadovaudamasi teisingumo, protingumo, skaidrumo ir proporcingumo kriterijais, netaiko poveikio priemonių, jeigu pažeidimas yra mažareikšmis, nedarantis esminės žalos pagal įstatymus ir kitus teisės aktus saugomiems interesams, arba jeigu turi pagrindo manyti, kad priežiūros tikslas gali būti pasiektas ir kitomis priemonėmis, ne tik taikant poveikio priemones.

55 straipsnis. Poveikio priemonių taikymo pagrindai ir tvarka

1. Priežiūros institucija taiko šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones, jei yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) verčiamasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš neprofesionaliųjų rinkos dalyvių, taip pat teikiamos kitos finansinės paslaugos neturint tam šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktos teisės arba jeigu tokia teisė apribota pagal šį įstatymą, arba atliekami kiti veiksmai ar veikla, kuriuos draudžia šis įstatymas;

2) centrinė kredito unija licenciją, kitą šio įstatymo nustatytą leidimą gavo pateikusi klaidingą informaciją ar pasinaudodama kitomis neteisėtomis priemonėmis;

3) nevykdomi arba netinkamai vykdomi centrinei kredito unijai šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyti valdymo reikalavimai;

4) per nustatytus terminus nepateikiama šio įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta arba priežiūros institucijos pareikalauta informacija ar pateikiama neišsami arba netiksli informacija;

5) nustatyta tvarka nevykdomi arba netinkamai vykdomi priežiūros institucijos pagal šio įstatymo 49 straipsnį duoti privalomi nurodymai;

6) nebetenkinami reikalavimai, nustatyti licencijai gauti;

7) padaromas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo, Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo pažeidimas;

8) centrinės kredito unijos vadovais paskiriami arba centrinės kredito unijos vadovų pareigas eina vienas ar keli asmenys, neatitinkantys šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų kvalifikacijos, reputacijos ir patirties reikalavimų tokioms pareigoms eiti;

9) padaromi kiti įstatymų, kitų teisės aktų, kurių laikymosi priežiūra priskirta priežiūros institucijos kompetencijai, pažeidimai arba yra grėsmė, kad dėl centrinės kredito unijos veiklos arba finansinės būklės būtų pažeisti visuomenės ir (arba) klientų interesai.

2. Priežiūros institucija, prieš sprendžiant klausimą, ar taikyti poveikio priemonę, per protingumo kriterijų atitinkantį terminą praneša centrinei kredito unijai apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką ir pateikia jai informaciją apie nustatytus faktinius duomenis, kurie yra poveikio priemonės taikymo pagrindas, ar sudaro galimybę centrinei kredito unijai vadovams susipažinti su

tokiais faktiniais duomenimis. Centrinė kredito unija turi teisę iki klausimo nagrinėjimo dienos raštu pateikti paaiškinimus. Poveikio priemonės taikymo klausimas svarstomas dalyvaujant centrinės kredito unijos vadovams. Vadovų neatvykimas ar paaiškinimų nepateikimas netrukdo spręsti poveikio priemonės taikymo klausimo. Neatidėliotinais atvejais priežiūros institucija turi teisę spręsti klausimą dėl poveikio priemonės taikymo, neatsižvelgdama į šios dalies nuostatas. Jeigu centrinė kredito unija, kuriai pritaikyta poveikio priemonė, po jos pritaikymo raštu pateikia argumentuotus paaiškinimus, kad nebuvo pagrindo taikyti poveikio priemonę, priežiūros institucija svarsto klausimą dėl poveikio priemonės atšaukimo.

3. Poveikio priemonės gali būti skiriamos, jeigu praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o jeigu yra tęstinis ar trunkamas pažeidimas, – nuo paskutiniųjų tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamo pažeidimo pasibaigimo dienos.

4. Sprendimas taikyti poveikio priemonę ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo priėmimo pateikiamas centrinei kredito unijai. Informacija apie pritaikytas poveikio priemones, įskaitant informaciją apie padaryto teisės akto pažeidimo esmę ir jį padariusio asmens tapatybę, skelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje nedelsiant po to, kai apie sprendimą taikyti poveikio priemonę informuojamas asmuo, kuriam ji pritaikyta. Jeigu sprendimas taikyti poveikio priemonę yra apskundžiamas, priežiūros institucijos interneto svetainėje taip pat pateikiama informacija apie dėl pritaikytų poveikio priemonių pateiktus skundus ir jų nagrinėjimo rezultatus. Jeigu informacijos apie pritaikytas poveikio priemones paskelbimas padarytų neigiamos įtakos finansų rinkos stabilumui, atliekamam ikiteisminiam tyrimui ar padarytų neproporcingos žalos fiziniams ar juridiniams asmenims, tokios informacijos skelbimas atidedamas tol, kol šios aplinkybės išnyksta, arba ji skelbiama neatskleidžiant informacijos apie pažeidimą padariusį asmenį. Priežiūros institucija užtikrina, kad paskelbta informacija būtų prieinama bent 5 metus nuo jos paskelbimo.

5. Priežiūros institucija sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, kuris pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą laikomas draudžiamuoju įvykiu, priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po to, kai nustato, kad priežiūros institucijos išduotą licenciją turinti centrinė kredito unija negali įvykdyti pagrįsto reikalavimo grąžinti indėlį ir yra pagrindas manyti, kad to negalės padaryti artimiausiu metu.

6. Poveikio priemonių taikymas juridiniams asmenims neatleidžia jų vadovų ir darbuotojų nuo įstatymų nustatytos civilinės, administracinės ir baudžiamosios atsakomybės.

56 straipsnis. Baudos

1. Priežiūros institucija turi teisę skirti:

- 1) centrinei kredito unijai iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų baudą;
- 2) fiziniams asmenims iki 5 mln. eurų baudą.

2. Jeigu dėl šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje išvardytų pažeidimų buvo gauta pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengta nuostolių ar padaryta žalos ir tokių pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydis, jei jį įmanoma nustatyti, viršijo šio straipsnio 1 dalyje nurodytą baudos dydį, priežiūros institucija turi teisę skirti baudą iki dvigubo neteisėtai gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydžio.

3. Baudos į valstybės biudžetą sumokamos ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kurią centrinė kredito unija gavo priežiūros institucijos sprendimą skirti baudą. Jeigu bauda per nurodytą terminą, o priežiūros institucijos sprendimą apskundus teismui – per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo, nesumokama, ji priežiūros institucijos sprendimu išieškoma ne ginčo tvarka (be centrinės kredito unijos, kuriai paskirta bauda, nurodymo nurašyti lėšas) iš centrinės kredito unijos, kuriai paskirta bauda, piniginių lėšų, esančių kredito įstaigose, arba priežiūros institucijos sprendimas vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

57 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), centrinės kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) nušalinimas nuo pareigų

1. Nuo priežiūros institucijos sprendimo laikinai nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų pateikimo centrinei kredito unijai dienos nušalintas nuo pareigų asmuo neturi teisės atlikti savo funkcijų ir visi jo po tokio sprendimo įsigaliojimo dienos priimti sprendimai yra negaliojantys.

2. Jei priežiūros institucija priima sprendimą nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, tai centrinės kredito unijos organas, kuriam suteikta tokia teisė, privalo per priežiūros institucijos sprendime nustatytą terminą atšaukti tokį asmenį iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį ar panaikinti jo įgaliojimus.

3. Apie priimtą sprendimą nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų pranešama centrinei kredito unijai, juridinių asmenų registruui ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

58 straipsnis. Laikinas teisės disponuoti lėšomis ir kitu turtu apribojimas

1. Priežiūros institucijai nusprendus taikyti šio įstatymo 54 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytą poveikio priemonę, centrinė kredito unija neturi teisės disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu, kurie nurodyti priežiūros institucijos sprendime.

2. Priežiūros institucija turi teisę laikinai apriboti teisę disponuoti visomis lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir visu kitu turtu ar lėšų ir kito turto dalimi.

3. Priežiūros institucijos sprendimas laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose Lietuvos Respublikoje įsteigtose kredito įstaigose, ir kitu Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiu turtu laikomas turto arešto aktu ir teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka registruojamas turto arešto aktų registre. Priežiūros institucijos sprendime turi būti nurodyti duomenys, reikalingi priežiūros institucijos sprendimui įregistruoti turto arešto aktų registre. Turto arešto aktų registrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais atvejais priežiūros institucijos sprendimas gali būti įregistruotas turto arešto aktų registre laikinai.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS PABAIGA

59 straipsnis. Centrinės kredito unijos reorganizavimo ir likvidavimo procedūrų teisinis reglamentavimas, centrinės kredito unijos pertvarkymas

1. Centrinė kredito unija reorganizuojama ir likviduojama Civilinio kodekso, šio įstatymo, Finansų įstaigų įstatymo ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Centrinė kredito unija negali būti pertvarkoma.

60 straipsnis. Centrinės kredito unijos reorganizavimas

1. Reorganizuojant centrinę kredito uniją jungimo būdu, kitas reorganizavime dalyvaujantis ar reorganizuojamas subjektas gali būti tik finansų įstaiga.

2. Reorganizuojant centrinę kredito uniją skaidymo būdu, bent vienas iš juridinių asmenų, kuriems išdalijamos centrinės kredito unijos teisės ir pareigos ar kurie įsteigiami, turi būti centrinė kredito unija.

3. Jei reorganizuojant centrinę kredito uniją įsteigiama nauja centrinė kredito unija, ji šio įstatymo nustatyta tvarka turi gauti licenciją. Tokiu atveju prašymas išduoti licenciją ir licencijai išduoti reikalingi dokumentai bei duomenys priežiūros institucijai pateikiami kartu su prašymu

išduoti leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją. Kartu su sprendimu dėl leidimo reorganizuoti centrinę kredito uniją išdavimo priimamas sprendimas dėl licencijos išdavimo.

4. Reorganizavime dalyvaujanti ir reorganizuojama centrinė kredito unija šio įstatymo nustatytais atvejais privalo gauti priežiūros institucijos sutikimą reorganizuoti ir priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją.

61 straipsnis. Sutikimas reorganizuoti centrinę kredito uniją

1. Jei centrinė kredito unija bus reorganizuojama jungimo būdu, apie numatomą reorganizavimą privaloma informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos sutikimą reorganizuoti.

2. Norėdamos gauti sutikimą reorganizuoti, reorganizavime dalyvaujanti ar reorganizuojama finansų įstaiga bei centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus. Sutikimą reorganizuoti išduoda priežiūros institucija šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka. Sprendimas išduoti sutikimą priimamas atsižvelgiant į priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus sisteminės rizikos lygio vertinimo kriterijus.

3. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo išdavimo per 1 mėnesį nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

62 straipsnis. Leidimas reorganizuoti centrinę kredito uniją

1. Centrinės kredito unijos reorganizavimas gali būti baigtas tik gavus priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją.

2. Leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Priėmus sprendimą reorganizuoti centrinę kredito uniją, reorganizavime dalyvaujanti ar reorganizuojama finansų įstaiga bei centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, tarp jų:

- 1) reorganizavimo sąlygas;
- 2) centrinės kredito unijos valdybos ataskaitą;
- 3) reorganizavimo sąlygų įvertinimą;
- 4) centrinės kredito unijos organo sprendimą dėl centrinės kredito unijos reorganizavimo;
- 5) dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad reorganizavimo metu steigama ar po reorganizavimo tęsianti veiklą centrinė kredito unija atitinka reikalavimus, nustatytus licencijai gauti.

4. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo reorganizuoti centrinę kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją, jeigu:

- 1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys arba šie duomenys yra neteisingi;

- 2) yra šio įstatymo 8 straipsnio 11 dalyje nustatyti pagrindai.

6. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją ar jo neišduoti priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registrai.

63 straipsnis. Centrinės kredito unijos likvidavimas

1. Centrinė kredito unija gali būti likviduojama jos narių sprendimu ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

2. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimą nutraukti centrinės kredito unijos veiklą ir ją likviduoti tik gavęs priežiūros institucijos leidimą likviduoti centrinę kredito uniją.

3. Leidimą likviduoti centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Centrinė kredito unija, norėdama gauti leidimą likviduotis, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, taip pat duomenis dėl kredito unijų centrinės kredito unijos narių veiklos tęstinumo joms įstojant į kitą centrinę kredito uniją arba steigiant kitą centrinę kredito uniją, arba ketinimų kredito unijas centrinės kredito unijos nares pertvarkyti ar likviduoti, centrinės kredito unijos valdybos parengtą centrinės kredito unijos likvidavimo ir atsiskaitymo su kreditoriais planą, kuriame, be kita ko, turi būti nurodyti atsiskaitymo su kreditoriais terminai ir šaltiniai, taip pat ekspertų išvadas dėl centrinės kredito unijos turto vertės. Kartu turi būti pateiktas prašymas atšaukti licenciją.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos priimti sprendimą dėl leidimo likviduoti centrinę kredito uniją išdavimo.

6. Centrinė kredito unija gali būti likviduojama centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu tik tuo atveju, jeigu yra išspręsta, kaip bus užtikrintas kredito unijų centrinės kredito unijos narių veiklos tęstinumas arba kaip jos bus pertvarkomos ar likviduojamos likvidavus centrinę kredito uniją ir centrinę kredito unija yra pajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą likviduoti centrinę kredito uniją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys arba šie duomenys yra neteisingi;

2) nėra išspręsta kaip bus užtikrintas kredito unijų centrinės kredito unijos narių veiklos tęstinumas arba kaip jos bus pertvarkytos ar likviduojamos likvidavus centrinę kredito uniją;

3) galima daryti išvadą, kad centrinė kredito unija yra nepajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais (centrinės kredito unijos turto nepakanka, kad būtų galima patenkinti visus kreditorių reikalavimus).

8. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą likviduoti centrinę kredito uniją ar jo neišduoti priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registru.

9. Apie centrinės kredito unijos visuotiniame narių susirinkime priimtą sprendimą likviduoti centrinę kredito uniją ir paskirti centrinės kredito unijos likvidatorių centrinė kredito unija per 3 darbo dienas turi pranešti priežiūros institucijai.

10. Jeigu priežiūros institucijos sprendimu licencija atšaukta, visuotinis narių susirinkimas privalo priimti sprendimą nutraukti centrinės kredito unijos veiklą. Šiuo atveju netaikoma šio straipsnio 2 dalis.

11. Centrinė kredito unija likviduojama teismo sprendimu, jeigu centrinės kredito unijos licencija atšaukta ir jos visuotinis narių susirinkimas per priežiūros institucijos nustatytą terminą nepriima sprendimo nutraukti centrinės kredito unijos veiklą. Kreiptis į teismą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo turi teisę priežiūros institucija, centrinės kredito unijos stebėtojų taryba, valdyba arba bent vienas jos narys. Teismas sprendimą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo turi priimti ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pareiškimo priėmimo.

12. Teismas, prieš priimdamas sprendimą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo kitais nei šio straipsnio 11 dalyje nustatytais pagrindais, privalo informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos išvadą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo.

13. Visais atvejais teismas, priėmęs sprendimą likviduoti centrinę kredito uniją, per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS BANKROTAS

64 straipsnis. Centrinės kredito unijos bankroto procedūros teisinis reglamentavimas

Centrinės kredito unijos bankroto procedūras reglamentuoja šis įstatymas, Finansų įstaigų įstatymas ir Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, jeigu šis įstatymas bei Finansų įstaigų įstatymas nenustato kitaip.

65 straipsnis. Sąlygos pripažinti centrinę kredito uniją nemokia

1. Sąlygas, kurioms esant centrinė kredito unija gali būti pripažįstama nemokia, ir centrinės kredito unijos nemokumo apskaičiavimo ir įvertinimo tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.
2. Centrinės kredito unijos bankroto bylą teismas iškelia tik jeigu yra priežiūros institucijos išvada dėl centrinės kredito unijos nemokumo.

66 straipsnis. Centrinės kredito unijos bankroto byla

1. Priėmus nutartį iškelti centrinės kredito unijos bankroto bylą, centrinės kredito unijos kreditoriai apie tai nedelsiant informuojami teismo nutartyje nustatytu būdu ir dviejuose didžiausiu tiražu leidžiamuose šalies dienraščiuose viešai paskelbiamas bankroto bylą nagrinėjantis teismas, bylos numeris, bankrutuojančios centrinės kredito unijos rekvizitai bei terminai, iki kada yra priimami kreditorių reikalavimai. Teismas arba teisėjas šioje dalyje nustatytus veiksmus gali pavesti atlikti centrinės kredito unijos administratoriui.
2. Teismo nustatytas terminas, iki kada centrinės kredito unijos kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, turi būti ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos.
3. Teismui priėmus nutartį iškelti centrinei kredito unijai bankroto bylą:
 - 1) administratorius pradeda atlikti savo funkcijas, o centrinės kredito unijos organai netenka savo įgaliojimų. Apeliacinės instancijos teismui panaikinus nutartį iškelti centrinei kredito unijai bankroto bylą, centrinės kredito unijos organai toliau atlieka savo funkcijas. Tokiu atveju teismas praneša juridinių asmenų registruui apie centrinės kredito unijos teisinio statuso pasikeitimą;
 - 2) draudžiama vykdyti visas finansines prievoles, neįvykdytas iki bankroto bylos iškėlimo, tarp jų – mokėti palūkanas, netesybas, mokesčius ir kitas privalomasias įmokas, iš bankrutuojančios centrinės kredito unijos išieškoti skolas teismo ar ne ginčo tvarka;
 - 3) nutraukiamas netesybų ir palūkanų už visas centrinės kredito unijos prievoles, tarp jų už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą, skaičiavimas. Negali būti nustatoma priverstinė hipoteka.
4. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyti draudimai netaikomi įstatymų, reglamentuojančių mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą bei kitų įstatymų nustatytais atvejais, kai yra tiesiogiai nurodyta, kad centrinė kredito unija privalo vykdyti prievoles po teismo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo.
5. Centrinės kredito unijos administratorius ne vėliau kaip per 5 dienas nuo teismo nutarties iškelti centrinės kredito unijos bankroto bylą priėmimo dienos privalo pateikti teismui tvirtinti centrinės kredito unijos lėšų sumą, kurią administratorius turi teisę naudoti administravimo išlaidoms apmokėti, kol bus patvirtinta administravimo išlaidų sąmata.
6. Jeigu centrinės kredito unijos, kuriai iškelta bankroto byla, kreditorių pagal teismo patvirtintą sąrašą yra daugiau kaip 50, visas Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme nustatytas kreditorių susirinkimo teises, išskyrus teisę sudaryti ir keisti kreditorių komitetą, turi tik kreditorių komitetas. Kreditorių komitetas sudaromas iš ne daugiau kaip 15 narių. Vienas iš kreditorių komiteto narių turi būti valstybės įmonė Indėlių ir investicijų draudimas.
7. Administratorius privalo priežiūros institucijai jos nustatyta tvarka bei terminais reguliariai teikti informaciją apie centrinės kredito unijos bankroto procedūros eigą.
8. Iškėlus centrinės kredito unijos bankroto bylą, taikos sutartis negali būti sudaroma.

67 straipsnis. Bankrutavusios centrinės kredito unijos likvidavimas

1. Teismas pripažįsta centrinę kredito uniją bankrutavusia ir priima nutartį centrinę kredito uniją likviduoti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos.
2. Nustatyta tvarka neparduotos ir kreditorių neperimtos centrinės kredito unijos reikalavimo teisės neatlygintinai perduodamos Vyriausybės nustatyta institucijai.

3. Prieš kiekvieną atsiskaitymą su kreditoriais centrinės kredito unijos likvidatorius pateikia teismui tvirtinti atsiskaitymų su kreditoriais planą. Jame turi būti nurodyti atsiskaitymo terminai, išmokėtinų sumų dydžiai ir kreditorių reikalavimų tenkinimo mastas perduodant kreditoriams turtą, įskaitant reikalavimo teises.

4. Centrinės kredito unijos kreditorių reikalavimai užsienio valiuta tenkinami euraiis pagal teismo nutarties iškelti centrinei kredito unijai bankroto bylą priėmimo dieną Europos centrinio banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, o kai euro ir atitinkamos užsienio valiutos santykio Europos centrinis bankas neskelbia, – pagal Lietuvos banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį.

68 straipsnis. Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė

1. Pirmąja eile yra tenkinami darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais; reikalavimai atlyginti žalą dėl suluošinimo ar kitokio kūno sužalojimo, susirgimo profesine liga arba dėl mirties nuo nelaimingo atsitikimo darbe.

2. Antrąja eile tenkinami valstybės įmonės indėlių ir investicijų draudimas reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su draudimo išmokų centrinės kredito unijos indėlininkams ar investuotojams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu.

3. Trečiąja eile tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.

4. Ketvirtąja eile tenkinami kiti centrinės kredito unijos kreditorių, išskyrus nurodytus šio straipsnio 1, 2, 3, 5, 6 ir 7 dalyse, reikalavimai.

5. Penktąja eile tenkinami kreditorių reikalavimai dėl centrinei kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius, išskyrus reikalavimus, kurie nurodyti šio straipsnio 6 dalyje.

6. Šeštąja eile tenkinami kreditorių reikalavimai dėl centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius ir kurių įsigijimo sandoriuose numatyta, kad pagal juos reikalavimai tenkinami tik po kitų centrinės kredito unijos kreditorių reikalavimų, įskaitant reikalavimus dėl centrinei kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir kitų centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius.

7. Septintąja eile tenkinami centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir centrinės kredito unijos administracijos vadovų reikalavimai.

Lietuvos Respublikos
centrinių kredito unijų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1986 m. gruodžio 8 d. Tarybos Direktyva 86/635/EEB dėl bankų ir kitų finansų įstaigų metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 6 skyrius, 1 tomas, p. 157), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. birželio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/51/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 17 skyrius, 1 tomas, p. 273).

2. 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/14/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų nuostatas dėl kompensacijų lygio ir išmokėjimo termino (OL 2009 L 68, p. 3).

3. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL 2013 L 176, p. 338).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus 3 straipsnį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d..
2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigta centrinei kredito unijai (toliau – veikianti centrinė kredito unija) iki šio straipsnio 3 dalyje nurodyto termino taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo nuostatos. Po šio straipsnio 3 dalyje nurodyto termino iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo nuostatos veikiančiai centrinei kredito unijai taikomos tuo atveju, jeigu veikianti centrinė kredito unija nesiekia tęsti veiklos ir visuotinio narių susirinkimo sprendimu yra reorganizuojama ar likviduojama, arba, jeigu pagal šio straipsnio 5 dalies nuostatas yra atšaukiama jai išduota centrinės kredito unijos licencija.
3. Jeigu veikianti centrinė kredito unija siekia tęsti veiklą po šio įstatymo įsigaliojimo, ji turi pertvarkyti savo veiklą taip, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. vykdytų šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme (toliau – Centrinų kredito unijų įstatymas) nustatytus reikalavimus. Tokiu atveju veikiančios centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas turi ir Centrinų kredito unijų įstatyme nustatytas teises.
4. Veiklą po šio įstatymo įsigaliojimo siekianti tęsti veikianti centrinė kredito unija ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki šio straipsnio 3 dalyje nustatyto termino pabaigos turi pateikti Lietuvos bankui dokumentus, patvirtinančius, kad centrinės kredito unijos įstatai yra suderinti su Centrinų kredito unijų įstatymo nuostatomis, kad veikianti centrinė kredito unija yra pasirengusi tinkamai vykdyti Centrinų kredito unijų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytas funkcijas ir atitinka kitus Centrinų kredito unijų įstatyme nustatytus papildomus reikalavimus.
5. Veikiančiai centrinei kredito unijai, kuri per šio straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą nepertvarko savo veiklos ir nepateikia tai patvirtinančių dokumentų, arba, jeigu pateikti dokumentai nepagrindžia, kad veikianti centrinė kredito unija atitinka Centrinų kredito unijų įstatymas įstatyme nustatytus papildomus reikalavimus, atšaukiama centrinės kredito unijos licencija.
6. Veikiančios centrinės kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą veikiančią centrinę kredito uniją likviduoti arba reorganizuoti, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms veikiančios centrinės kredito unijos narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui arba panaudojamas kitu veikiančios centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo nustatytu būdu.
7. Veikiančios centrinės kredito unijos, kuri tęsia veiklą po 2018 m. sausio 1 d., valdomame stabilizacijos fonde Centrinų kredito unijų įstatymo 26 straipsnio 3 dalyje nustatyta suma turi būti sukaupta ne vėliau kaip iki 2028 m. sausio 1 d.
8. Centrinų kredito unijų įstatymo 29 straipsnio 3 dalies nuostata dėl minimalaus pagrindinio pajaus dydžio taikoma tik nuo šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems pagrindiniams pajams.

3 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos bankui

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė rengdama Lietuvos Respublikos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą kartu su Lietuvos banku ir atsižvelgdama į kredito unijų sektoriaus indėlį įvertina lėšų poreikį centrinei kredito unijai, kad ji remiantis konsoliduota būkle nuo 2018 m. sausio 1 d. vykdytų teisės aktuose nustatytus nuosavų lėšų (kapitalo) reikalavimus, ir prireikus pateikia Seimui pasiūlymus dėl lėšų skyrimo.
2. Lietuvos bankas iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Bronius Bradauskas

Andrius Palionis

Saulius Bucevičius

Rytas Kupčinskas

Jolita Vaickienė

Remigijus Žemaitaitis

PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO
NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-3771

Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
Str.	Str. d.	P.	
2	3		<p>Argumentai: Keičiamo Centrinės kredito unijos įstatymo pakeitimo 2 straipsnio 3 dalyje siūloma įtvirtinti sąvokos „asocijuotas narys“ apibrėžtį. Pažymėtina, jog kartu teikiamame Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-3772 (toliau – Kredito unijų įstatymo projektas), sąvoka asocijuotas narys apibrėžiama kitaip. Atsižvelgiant į tai, jog šiuose įstatymų projektuose siekiama reguliuoti analogiškus teisinius santykius, juose vartojamų sąvokų turinys neturėtų skirtis. Kadangi sąvokų turinys nėra tapatus, siekiant išvengti neaiškumų siūlytina sąvoką centrinės kredito unijos „asocijuotas narys“ keisti į „asocijuoto investuotojo“ sąvoką.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 2 straipsnio 3 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „3. Asocijuotas narys Asocijuotas investuotojas – fizinis arba juridinis asmuo, išskyrus kredito uniją ir valstybę, kurio pajinis įnašas pagrindinio pajaus įsigijimo metu sudaro ne mažiau kaip 10 procentų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo.“</p> <p>2. Atitinkamai patikslintini kiti projekto straipsniai, kuriuose naudojama „asocijuoto nario“ sąvoka, keičiant šią sąvoką į „asocijuoto investuotojo“ sąvoką, t.y.:</p> <p>2.1. Pakeisti 4 straipsnio 2 dalies 2 punktą, 3 dalį ir jį išdėstyti taip: „2) kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams ir asocijuotiems investuotojams;“</p> <p>2.2 Pakeisti 13 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Centrinės kredito unijos nariu gali būti kredito unija, asocijuotas narys investuotojas ir valstybė.“</p> <p>2.3 Pakeisti 17 straipsnio 3 dalies 9 punktą ir jį išdėstyti taip: 9) pritaria asocijuoto nario investuotojo priėmimui į centrinę kredito uniją;</p> <p>2.4 Pakeisti 20 str. 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip: „3) priima sprendimus dėl narių priėmimo į centrinę kredito uniją. Asocijuotas narys investuotojas į centrinę kredito uniją gali būti priimtas tik tada, jeigu tam pritaria centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas;“</p>
4	2	2	
13	2		
17	3	9	
20	1	3	
5	1		<p>Argumentai: Žr. argumentus 25 str. 1 dalies pakeitimui.</p> <p>Pasiūlymas.</p> <p>1. Papildyti projekto 5 straipsnio 1 dalį naujais 3 ir 4 punktais ir juos išdėstyti taip:</p>

			<p>„3) šio įstatymo nustatytais atvejais užtikrina kredito unijų savo narių dalyvavimą kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka;</p> <p>4) šio įstatymo nustatytais atvejais deleguoja atstovą dalyvauti kredito unijų stabilizacijos fondo valdyme Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka;“</p> <p>2. Buvusias 3-6 dalis pernumeruoti 5-8 dalimis.</p>
7	2		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad kredito uniją gali steigti ne mažiau kaip 10 steigėjų. Pagal sektoriaus viešai paskelbtus skaičiavimus, šiai dienai dabartinių kredito unijų galimybės sukurti Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento (CRDIV / CRR) reikalavimus atitinkančią CKU yra nedidelės. Kredito unijų sektoriaus atitikimo galiojančiam Kredito unijų įstatymui ir tvaraus kapitalo dydžių analizė rodo, jog šiuo metu tik 24 (mažiau kaip trečdalis) kredito unijos turi įstatyme numatyto dydžio tvaraus kapitalo, tačiau net jos negali įkurti tvarios CKU, kuri tenkintų Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento reikalavimus. Numatyta, kad CKU turi steigti ne mažiau, kaip 10 kredito unijų, tačiau šiuo metu tik 6 kredito unijos tenkina I lygio kapitalo reikalavimą (4,5%). Taigi, siūlomi keisti Kredito unijų ir CKU įstatymo projektai neįvertina esamos situacijos ir galimų pasekmių Lietuvos kredito unijoms.</p> <p>Siūlytina mažinti minimalų steigėjų skaičių, jog objektyviai būtų sudarytos sąlygos atsirasti ne vienai, o keletui veikiančių CKU. Siūlytina numatyti, jog tais atvejais, kai kredito unijų turtas viršija 50 milijonų eurų, centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai.</p> <p>Pasiūlymas. Pakeisti projekto 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Centrinę kredito uniją gali steigti ne mažiau kaip 10 steigėjų. Šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalies numatytu atveju kredito uniją gali steigti ne mažiau nei 3 steigėjai.“</p>
13	1 3		<p>Argumentai: Žr. argumentus 7 str. 2 dalies pakeitimui.</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti keičiamo įstatymo 13 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip: „1. Centrinėje kredito unijoje negali būti mažiau kaip 10 narių, išskyrus šiame straipsnyje nurodytą išimtį. Centrinėje kredito unijoje gali būti mažiau nei 10, bet ne mažiau kaip 3 nariai tik tais atvejais, kai kredito unijų, esančių centrinės kredito unijos nariais, turtas viršija 50 milijonų eurų“.</p> <p>Argumentai: Siūlytina numatyti, jog kredito unijų narystė centrinėje kredito unijoje būtų ne privaloma (kas nėra suderinama su ūkinės veiklos laisvės ir kooperacijos principais), o savanoriška.</p> <p>Pasiūlymas: 1. Patikslinti keičiamo įstatymo 13 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Centrinė kredito unija privalo priimti į savo narius savarankiškos kredito unijos veiklos formos nesirenkančią priežiūros</p>

		<p>institucijos išduotą kredito unijos licenciją turinčią ir veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją.“</p> <p>2. Papildyti 13 straipsnį nauja 11 dalimi:</p> <p>„11. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, atitinkančios savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus, numatytus Kredito unijų įstatyme, turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka, raštu pranešusi apie tai centrinei kredito unijai ne vėliau kaip prieš 1 metus iki numatomo išstojimo dienos.“</p>
14		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad „Kredito unijos centrinės kredito unijos narės balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių ir nuosavo kapitalo dydį, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų“. Pagal projektu siūlomas keičiamo įstatymo 14 straipsnio 5 dalies nuostatas centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nustatyta detali centrinės kredito unijos narių balsų centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime skaičiavimo tvarka. Be to, projektu keičiamo įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad tuo atveju, jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų. Pagal galiojančio centrinės kredito unijos įstatymo 2 straipsnio 7 dalies nuostatas kiekvienas centrinės kredito unijos narys turi vieną balsą. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad siūlomi pakeitimai teikiami tam, kad didžiausią kapitalą sukaupusios ir sėkmingai veikiančios kredito unijos turėtų svaresnę įtaką priimant sprendimus centrinės kredito unijos visuotiniame susirinkime.</p> <p>Nei iš projekto aiškinamojo rašto, nei iš projekto nuostatų nėra aišku, kokiais konkrečiai argumentais remiantis valstybei – centrinės kredito unijos narei, turinčiai tik vieną pagrindinį pajų, visuotiniame centrinės kredito unijos narių susirinkime visada būtų suteikiama 10 procentų balsų. Pažymėtina, kad valstybės, priešingai nei kitų centrinės kredito unijos narių, balsų skaičius susirinkime nebūtų nustatomas pagal projekte siūlomus įtvirtinti rodiklius. Taigi svarstytina, ar jai nebūtų suteiktos privilegijos kitų centrinės kredito unijos narių atžvilgiu, o kiti kredito unijos nariai siūlomu teisiniu reguliavimu nebūtų diskriminuojami. Kyla abejonių ar siūlomu teisiniu reguliavimu nebūtų pažeistas asmenų lygiateisiškumo principas bei aukščiau minėtas nuosavybės teisių apsaugos principas. Siūlytina nuostatas tobulinti.</p> <p>Be to, atsižvelgiant į tai, kad centrinės kredito unijos narių balsų skaičius visuotiniame kredito unijos narių susirinkime būtų nustatomas pagal tam tikrus rodiklius, kurie gali kisti, iš projekto nuostatų nėra aišku, ar kiekvieno centrinės kredito unijos nario balsų skaičius būtų nustatomas prieš pat įvyksiantį visuotinį susirinkimą, ar būtų nustatomas vadovaujantis kitais principais. Projekto nuostatas reikėtų papildyti, pašalinant šį neaiškumą.</p> <p>Pasiūlymas. Patikslinti keičiamo įstatymo 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„14 straipsnis. Centrinės kredito unijos nario balso teisė</p> <p>1. Kredito unijos centrinės kredito unijos narės balsų dalis, kurį</p>

			<p>pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių ir nuosavo kapitalo dydį, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.</p> <p>2. Jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų. jos balsų dalis centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime nustatoma atsižvelgiant į valstybės įmokėtą pajinio įnašo už pagrindinį ir papildomus pajus dydį, tačiau valstybės turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.</p> <p>3. Jeigu centrinės kredito unijos nariu yra asocijuotas narys investuotojas, jo balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į jo sumokėtą pajinio įnašo už pagrindinį ir papildomus pajus dydį ir visą centrinės kredito unijos pajinį kapitalą, tačiau vieno asocijuoto nario investuotojo turima balsų dalis negali sudaryti daugiau kaip 10 procentų visų balsų.</p> <p>4. Visų asocijuotų narių investuotojų balsų dalis negali būti didesnė nei 1/3 visų balsų.</p> <p>5. Kiekvieno centrinės kredito unijos nario turimas balsų skaičius nustatomas prieš pat įvyksiantį visuotinį narių susirinkimą. Centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nustatyta detali centrinės kredito unijos narių balsų centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime skaičiavimo tvarka, taip pat gali būti nustatyti papildomi, šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti, balsams apskaičiuoti naudojami rodikliai.“</p>
25	1 2	1	<p>Argumentai: Siūloma nustatyti, kad centrinė kredito unija turi teisę centrinės kredito unijos ir jos narių mokumui užtikrinti sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą. Taigi minėto fondo steigimas nebūtų privalomas, tačiau tokiu atveju, jei centrinė kredito unija rinktųsi fondo nekaupiti, ji turėtų dalyvauti vieningame Kredito unijų stabilizacijos fonde, kaupiamame pagal kredito unijų įstatymą. Be to, nedalyvauti bendrame (vieningame) kredito unijų stabilizacijos fonde centrinės kredito unijos narės gali tik tuomet, kaip kaupia ne mažesnę nei įstatyme nurodytą centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą ir užtikrina ne mažesnius nei įstatyme numatytus fondo kaupimo ir valdymo reikalavimus. Atitinkamai siūloma reglamentuoti minimalų centrinės kredito unijos fondo dydį, įmokų surinkimo ir fondo lėšų naudojimo tvarką, o taip pat fondo valdymą bei stabilizacijos fondo komisijos veiklą.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Patikslinti 25 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir išdėstyti taip:</p> <p>„25 straipsnis. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimas</p> <p>1. Centrinė kredito unija ir jos narėmis esančios kredito unijos šio įstatymo nustatyta tvarka užtikrina viena kitos mokumą:</p> <p>1) šio įstatymo 26 straipsnio nustatyta tvarka centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms kaupiant centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą ir mokant periodines ir papildomas įmokas į stabilizacijos fondą ji arba dalyvaujant Kredito unijų stabilizacijos fonde, kurio kaupimą reguliuoja Kredito unijų įstatymas;“</p>

		<p>2. Patikslinti 25 straipsnio 2 dalį ir išdėstyti taip:</p> <p>„2. Jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos solidariai atsako bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams, tačiau ne didesne nei į centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą (jei toks kaupiamas) įneštų lėšų ir į centrinę kredito uniją įmokėto pajinio kapitalo suma. Šis ribojimas netaikomas bankrutuojančiai centrinei kredito unijai ir jos narei bankrutuojančiai kredito unijai, kurios savo kreditoriams atsako visu savo turtu.“</p>
26		<p>Argumentai: žr. argumentus 25 str. 1 dalies pakeitimui</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Patikslinti 26 straipsnį ir išdėstyti taip:</p> <p>„26 straipsnis. Stabilizacijos Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas</p> <p>1. Stabilizacijos fondas — tai Centrinė kredito unija turi teisę centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą. Centrinės kredito unijos savanoriškai kaupiamas stabilizacijos fondas – tai centrinės kredito unijos narių sprendimu įsteigtas, centrinės kredito unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas.</p> <p>2. Stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo, jį steigia, administruoja ir jo vardu veikia centrinė kredito unija. Jei centrinė kredito unija savo įstatuose nenumato šio įstatymo reikalavimus atitinkančio stabilizacijos fondo steigimo, visos centrinės kredito unijos narės privalo dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka. Stabilizacijos fondas, jei nusprendžiama jį kaupti, turi būti atskirtas nuo centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita turi būti tvarkoma atskirai.</p> <p>3. Stabilizacijos fonde ne vėliau kaip per 10 metų nuo licencijos centrinei kredito unijai išdavimo dienos turi būti sukaupta ir toliau išlaikoma suma, ne mažesnė kaip 1 procentas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų turto sumos.</p> <p>3. 4. Tais atvejais, kai centrinės kredito unijos narių sprendimu kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas, centrinė kredito unija ir kredito unijos centrinės kredito unijos narės privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Centrinė kredito unija turi teisę mokėti ir didesnes įmokas. Kredito unijos centrinės kredito unijos narės, dalyvaujančios centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo kaupime, gali savanoriškai papildomai dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>5. Periodinės įmokos mokamos centrinės kredito unijos nustatytais terminais, iki bus pasiektas šio straipsnio 3 dalyje nustatytas stabilizacijos</p>

fondo lygis, o šį lygį pasiekus ir vėliau jam sumažėjus periodinių įmokų mokėjimas turi būti atnaujinamas. Papildomos įmokos mokamos, jeigu stabilizacijos fondo lėšų nepakanka šiame įstatyme nustatytiems mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti.

4. 6. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos turtą ir veiklos rizikingumą. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo kriterijus nustato centrinė kredito unija. narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų grąžinimo tvarką, stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo tvarką nustato centrinė kredito unija.

7. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos papildoma įmoka turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo centrinės kredito unijos sprendimo mokėti papildomas įmokas gavimo dienos. Kredito unija turi teisę laikinai nemokėti papildomos įmokos, jeigu dėl jos sumokėjimo ji nevykdytų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Tokiu atveju kredito unija per 2 darbo dienas nuo sprendimo mokėti papildomą įmoką gavimo dienos turi pateikti centrinei kredito unijai motyvuotą prašymą atidėti tokios įmokos mokėjimą, arba papildomos įmokos mokėjimas turi būti atidedamas centrinės kredito unijos iniciatyva. Įmokos mokėjimas gali būti atidedamas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui, tačiau kredito unijos motyvuotu prašymu arba centrinės kredito unijos iniciatyva gali būti pratęstas. Atidėta įmoka sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia grėsmės kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymui.

8. Jei pagal šio straipsnio 7 dalį kredito unijai yra atidedamas papildomos įmokos sumokėjimas, mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti reikalingas lėšas stabilizacijos fondo vardu iš kitų kredito įstaigų, išskyrus besiskolinančios centrinės kredito unijos narės kredito unijas, ar kitų asmenų pasiskolina centrinė kredito unija arba atitinkamas papildomas įmokas sumoka centrinė kredito unija ir jos narės kitos kredito unijos.

9. Nustatytu terminu į stabilizacijos fondą kredito unijos nesumokėtos įmokos be kredito unijos nurodymo nurašomos nuo kredito unijos sąskaitos centrinėje kredito unijoje.

10. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos nėra grąžinamos. Jeigu iš papildomų įmokų surinktos lėšos iš stabilizacijos fondo yra paskolinamos ir vėliau į stabilizacijos fondą yra grąžinamos, centrinei kredito unijai ir kredito unijoms papildomos įmokos proporcingai mokėtoms papildomos įmokoms taip pat yra grąžinamos 5. Periodinės įmokos gali būti negrąžinamos.

11-6. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų grąžinimo tvarką, vadovaudamasi šio įstatymo normomis, stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo tvarką nustato centrinė kredito unija.

12. Stabilizacijos fondo turtą sudaro:

- 1) centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinės ir papildomos įmokos;
- 2) pajamos, gautos iš stabilizacijos fondo lėšų investavimo;
- 3) atgautos iš stabilizacijos fondo paskolintos lėšos;

			<p>4) lėšos, gautos iš kredito unijų asociacijų, paramos fondų ar kitų asmenų;</p> <p>5) centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo vardu iš kredito įstaigų ar kitų asmenų pasiskolintos lėšos;</p> <p>6) kitas turtas.</p> <p>13. Stabilizacijos fondo sąnaudas sudaro:</p> <p>1) išlaidos, patirtos pagal šį įstatymą užtikrinant centrinės kredito unijos ar jos narių kredito unijų mokumą;</p> <p>2) stabilizacijos fondu lėšų investavimo sąnaudos;</p> <p>3) kitos sąnaudos.</p> <p>14. Stabilizacijos fondo lėšos gali būti investuojamos į mažes rizikos turtą centrinės kredito unijos nustatyta tvarka.</p> <p>15 7. Jeigu stabilizacijos fondą valdanti centrinė kredito unija yra likviduojama, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms centrinės kredito unijoms narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui.“</p> <p>2. Papildyti keičiamą įstatymą naujais 26¹, 26² straipsniais ir juos išdėstyti taip:</p> <p>„26¹ straipsnis. Reikalavimai centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui</p> <p>1. Centrinės kredito unijos kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas privalo atitikti minimalius šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus. Jei centrinės kredito unijos kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas šių reikalavimų neatitinka, visos centrinės kredito unijos narės kredito unijos privalo dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>2. Stabilizacijos fonde ne vėliau kaip per 3 metus nuo licencijos centrinei kredito unijai išdavimo dienos turi būti sukaupta ir toliau išlaikoma suma, ne mažesnė kaip 1 procentas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų turto sumos.</p> <p>3. Centrinė kredito unija ir kredito unijos centrinės kredito unijos narės privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Centrinė kredito unija turi teisę mokėti ir didesnes įmokas, nei privalomos pagal šį įstatymą. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į centrinių kredito unijų stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos gali būti negrąžinamos.</p> <p>4. Periodinės įmokos mokamos centrinės kredito unijos nustatytais terminais, iki bus pasiektas šio straipsnio 2 dalyje nustatytas stabilizacijos fondo lygis, o šį lygį pasiekus ir vėliau jam sumažėjus – periodinių įmokų mokėjimas turi būti atnaujinamas. Papildomos įmokos mokamos, jeigu stabilizacijos fondo lėšų nepakanka šiame įstatyme nustatytiems mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti.</p> <p>5. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos turtą ir veiklos rizikingumą. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo kriterijus nustato centrinė kredito unija.</p> <p>6. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos</p>
--	--	--	---

papildoma įmoka turi būti sumokėta per protingą terminą nuo centrinės kredito unijos sprendimo mokėti papildomas įmokas gavimo dienos. Kredito unija turi teisę laikinai nemokėti papildomos įmokos, jeigu dėl jos sumokėjimo ji nevykdytų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Tokiu atveju, kai kredito unija pateikia centrinei kredito unijai prašymą atidėti tokios įmokos mokėjimą, arba papildomos įmokos mokėjimas turi būti atidedamas centrinės kredito unijos iniciatyva, įmokos mokėjimas gali būti atidedamas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui. Atidėta įmoka turi būti sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia grėsmės kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymui.

7. Jei pagal šio straipsnio 6 dalį kredito unijai yra atidedamas papildomos įmokos sumokėjimas, privalo būti užtikrinama, jog mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti reikalingas lėšas stabilizacijos fondo vardu iš kitų kredito įstaigų, išskyrus besiskolinančios centrinės kredito unijos nares kredito unijas, ar kitų asmenų pasiskolintų centrinę kredito unija arba atitinkamas papildomas įmokas sumokėtų centrinę kredito unija ir jos narės kitos kredito unijos.

8. Privalo būti užtikrinta, jog centrinę kredito unija turėtų teisę nustatyti terminu į stabilizacijos fondą kredito unijos nesumokėtas įmokas be kredito unijos nurodymo nurašyti nuo kredito unijos sąskaitos centrinėje kredito unijoje.

9. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų grąžinimo tvarką nustato centrinę kredito unija.

10. Stabilizacijos fondo turtą gali sudaryti:

1) centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinės ir papildomos įmokos;

2) pajamos, gautos iš stabilizacijos fondo lėšų investavimo;

3) atgautos iš stabilizacijos fondo paskolintos lėšos;

4) lėšos, gautos iš kredito unijų asociacijų, paramos fondų ar kitų asmenų;

5) centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo vardu iš kredito įstaigų ar kitų asmenų pasiskolintos lėšos;

6) kitas turtas.

11. Stabilizacijos fondo sąnaudas gali sudaryti:

1) išlaidos, patirtos užtikrinant centrinės kredito unijos ar jos narių kredito unijų mokumą;

2) stabilizacijos fondo lėšų investavimo sąnaudos;

3) kitos sąnaudos.

12. Stabilizacijos fondo lėšos gali būti investuojamos į mažos rizikos turtą centrinės kredito unijos nustatyta tvarka.

13. Jeigu stabilizacijos fondą valdanti centrinę kredito unija yra likviduojama, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms centrinės kredito unijoms narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui.

14. Priežiūros institucija gali numatyti kitų privalomų reikalavimų centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui arba nurodyti centrinės kredito unijos narėms papildomai dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde, kaupiamame Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.

			<p>26² straipsnis. Reikalavimai stabilizacijos fondo valdymui</p> <p>1. Centrinės kredito unijos kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo valdymas privalo atitikti skaidrumo ir nepriklausomumo reikalavimus, bei atitikti minimalius šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.</p> <p>2. Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui valdyti turi būti suformuojamas savarankiškas centrinės kredito unijos organas - Stabilizacijos fondo komisija, kuri spręstų stabilizacijos fondo valdymo klausimus.</p> <p>3. Stabilizacijos fondo komisiją turi sudaryti ne mažiau kaip 3 nariai. Stabilizacijos fondo komisiją ir jos pirmininką renka centrinės kredito unijos stebėtojų taryba ne daugiau kaip 4 metams. Detalią stabilizacijos fondo komisijos narių rinkimo ir atšaukimo tvarką numato centrinės kredito unijos įstatai.</p> <p>4. Centrinės kredito unijos įstatai turi numatyti, jog Stabilizacijos fondo komisijos nariu negali būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos ar valdybos narys, audito tarnybos narys, administracijos vadovas ir centrinės kredito unijos narės kredito unijos valdybos narys ir administracijos vadovas. Stabilizacijos fondo komisijos narys negali pavesti ar perduoti savo funkcijų kitiems asmenims.</p> <p>5. Stabilizacijos fondo komisijos darbo tvarką nustato centrinės kredito unijos įstatai ir stabilizacijos komisijos priimtas darbo reglamentas.</p> <p>6. Stabilizacijos fondo komisijos posėdžiai turi būti protokoluojami.</p> <p>7. Centrinės kredito unijos įstatai turi užtikrinti jog Stabilizacijos fondo komisija turėtų šiuos įgaliojimus:</p> <p>1) nustatyti papildomos ir periodinės įmokos į stabilizacijos fondą dydį, spręsti klausimus dėl papildomų įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimo, taip pat skolinimosi mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti;</p> <p>2) spręsti dėl iš stabilizacijos fondo finansuojamų centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių taikymo ir stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo tokių priemonių finansavimui;</p> <p>3) stebėti ir kontroliuoti įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimą bei kredito unijoms suteiktų lėšų naudojimą arba paveda tai atlikti centrinės kredito unijos administracijos vadovui;</p> <p>4) spręsti dėl stabilizacijos fondo lėšų investavimo;</p> <p>5) svarstyti ir spręsti kitus mokumo užtikrinimo sistemos veikimą reguliuojančiose taisyklėse ir kituose visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimuose nustatytus stabilizacijos fondo valdymo klausimus.</p> <p>10. Stabilizacijos fondo komisija turi teisę gauti funkcijoms atlikti reikiamą informaciją iš centrinės kredito unijos organų ir kredito unijų centrinės kredito unijos narių.“</p>
27			<p>Argumentai: žr. argumentus 25 str. 1 dalies pakeitimui</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti 27 straipsnį ir išdėstyti taip:</p>

„27 straipsnis. Mokumo užtikrinimo priemonių finansavimas organizavimas“

1. Centrinė kredito unija savo iniciatyva, pagal priežiūros institucijos pateiktą informaciją arba pagal centrinės kredito unijos narės kredito unijos prašymą privalo spręsti klausimą dėl vienos ar kelių šio straipsnio 3 dalyje nustatytų iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, jeigu:

1) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija pažeidžia arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje pažeis nustatytus veiklos riziką ribojančius reikalavimus (normatyvus), reikalavimus dėl minimalaus (mažiausio) kapitalo ar kapitalo rezervų; arba

2) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija yra nemoki arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje gali tapti nemoki.

2. Jeigu centrinė kredito unija nusprendžia iš stabilizacijos fondo nefinansuoti centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių, tai neatleidžia centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų nuo atsakomybės likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditoriams pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 2 dalies nuostatas.

3. Lėšos centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms, įskaitant ir tas, kurios reorganizavimo atveju ar kitais būdais perima kitos kredito unijos prievoles, iš stabilizacijos fondo gali būti suteikiamos paskolomis, turinčiomis pasitikėtines (subordinuotas) paskolos požymių, naudojamos išperkant centrinės kredito unijos ar kredito unijos išleistus ilgalaikius ne nuosavybės vertybinius popierius, kredito unijai negražintinai skiriant lėšų, kurios turi patekti į kredito unijos atsargos kapitalą, sandoriams, kuriais išperkamas kredito unijos turtas, finansuoti, vykdant suteiktas garantijas arba kitų pagal centrinės kredito unijos patvirtintas taisykles arba su kredito unijomis sudarytas sutartis taikomų mokumų užtikrinančių priemonių veiksmingumui užtikrinti. 4. Iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamos mokumo užtikrinimo priemonės centrinei kredito unijai ir konkrečiai jos narei kredito unijai parenkamos atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos finansinę padėtį ir veiklos perspektyvas, į kilusių finansinių problemų įtaką centrinės kredito unijos ar kitų jos narių kredito unijų veiklos stabilumui ir patikimumui, į būtinumą stabilizacijos fondo lėšas naudoti veiksmingai ir racionaliai, taip pat į kitas reikšmingas aplinkybes.

Centrinė kredito unija parengia ir patvirtina detalią mokumo užtikrinimo priemonių finansavimo iš centrinės kredito unijos stabilizavimo fondo tvarką ir detalias iš stabilizacijos fondo finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles. Šios taisyklės turi apimti:

1) Pareigą centrinei kredito unijai spręsti klausimą dėl iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, jeigu yra šio straipsnio 1 dalyje numatytos aplinkybės;

2) Konkrečias priemones, kuriomis bus skiriamos lėšos centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms iš stabilizacijos fondo finansuoti (pavyzdžiui, numatant, jog lėšos gali būti suteikiamos paskolomis, turinčiomis pasitikėtines (subordinuotas) paskolos požymių, naudojamos išperkant centrinės kredito unijos ar kredito unijos išleistus ilgalaikius ne nuosavybės vertybinius popierius, kredito unijai negražintinai skiriant lėšų, kurios turi patekti į kredito unijos

		<p>atsargos kapitalą ir pan.) bei šių priemonių taikymo sąlygas;</p> <p>3) Kredito unijos, kuriai skiriamos stabilizacijos fondo lėšos, įsipareigojimus, susijusius su lėšų iš stabilizacijos fondo naudojimu ir centrinės kredito unijos pareigas, susijusias su šių lėšų naudojimo priežiūra.“</p> <p>5. Lėšos iš stabilizacijos fondo suteikiamos centrinės kredito unijos sprendime ir, jei lėšos suteikiamos kredito unijai, su kredito unija sudarytoje sutartyje nustatytomis sąlygomis.</p> <p>6. Iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo atveju turi būti parengtas ir įgyvendintas su centrine kredito unija suderintas planas, kuriame, be kita ko, turi būti pateiktas išsamus priežasčių, dėl kurių kilo būtinumas taikyti mokumo užtikrinimo priemones, apibūdinimas, numatytos priemonės, kurių turi būti imtasi toms priežastims pašalinti, ir jų įgyvendinimo terminai.</p> <p>7. Vadovaudamasi šio įstatymo normomis centrinė kredito unija nustato detales iš stabilizacijos fondo finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles.</p>
28		<p>Argumentai: žr. argumentus 25 str. 1 dalies pakeitimui</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti 28 straipsnį ir išdėstyti taip:</p> <p>„28 straipsnis. Stabilizacijos fondo komisija</p> <p>1. Stabilizacijos fondo komisija sprendžia stabilizacijos fondo valdymo klausimus.</p> <p>2. Stabilizacijos fondo komisiją sudaro ne mažiau kaip 3 nariai. Stabilizacijos fondo komisiją ir jos pirmininką renka centrinės kredito unijos stebėtojų taryba ne daugiau kaip 4 metams. Stabilizacijos fondo komisija savo funkcijas atlieka įstatuose nustatytą laiką arba iki bus išrinkta ir pradės dirbti nauja stabilizacijos fondo komisija. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba gali atšaukti stabilizacijos fondo komisijos narį, jos pirmininką arba visą stabilizacijos fondo komisiją ir nepasibaigus jų išrinkimo laikotarpiui. Stabilizacijos fondo komisijos pirmininkas ar narys gali atsistatydinti iš pareigų išrinkimo laikotarpiui nepasibaigus, apie tai raštu įspėjęs centrinę kredito uniją ne vėliau kaip prieš 14 dienų. Stabilizacijos fondo komisijos nario išrinkimo laikotarpių skaičius neribojamas. Jeigu renkami pavieniai stabilizacijos fondo komisijos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stabilizacijos fondo komisijos išrinkimo laikotarpio pabaigos.</p> <p>3. Stabilizacijos fondo komisijos nariu negali būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos ar valdybos narys, audito tarnybos narys, administracijos vadovas ir centrinės kredito unijos narės kredito unijos valdybos narys ir administracijos vadovas. Stabilizacijos fondo komisijos narys negali pavesti ar perduoti savo funkcijų kitiems asmenims.</p> <p>4. Stabilizacijos fondo komisijos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimai priimami paprasta dalyvaujančiųjų posėdyje balsų dauguma. Stabilizacijos fondo komisijos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas.</p> <p>5. Stabilizacijos fondo komisijos darbo tvarką nustato jos priimtas darbo reglamentas.</p> <p>6. Stabilizacijos fondo komisijos posėdžiai turi būti protokoluojami.</p>

		<p>Stabilizacijos fondo komisijos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio įstatymo 19 straipsnio 3–5 dalyse.</p> <p>7. Kiekvienas stabilizacijos fondo komisijos narys privalo imtis visų galimų priemonių tam, kad komisija sprestų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus. Stabilizacijos fondo komisijos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitas teisės aktų nustatytas pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.</p> <p>8. Stabilizacijos fondo komisijai vadovauja ir jos posėdžius ne rečiau kaip kartą per 3 mėnesius šaukia stabilizacijos fondo komisijos pirmininkas. Stabilizacijos fondo komisijos posėdžiai, be stabilizacijos fondo komisijos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.</p> <p>9. Stabilizacijos fondo komisija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nustato papildomos ir periodinės įmokos į stabilizacijos fondą dydį, sprendžia klausimus dėl papildomų įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimo, taip pat skolinimosi mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti; 2) sprendžia dėl iš stabilizacijos fondo finansuojamų centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių taikymo ir stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo tokių priemonių finansavimui; 3) stebi ir kontroliuoja įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimą bei kredito unijoms suteiktų lėšų naudojimą arba paveda tai atlikti centrinės kredito unijos administracijos vadovui; 4) sprendžia dėl stabilizacijos fondo lėšų investavimo; 5) svarsto ir sprendžia kitus mokumo užtikrinimo sistemos veikimą reguliuojančiose taisyklėse ir kituose visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimuose nustatytus stabilizacijos fondo valdymo klausimus. <p>10. Stabilizacijos fondo komisija turi teisę gauti funkcijoms atlikti reikiamą informaciją iš centrinės kredito unijos organų ir kredito unijų centrinės kredito unijos narių.</p> <p>3. Vadovaudamasi šio įstatymo normomis centrinė kredito unija nustato detalias mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles.</p> <p>„28 straipsnis. Dalyvavimas kredito unijų stabilizacijos fondo valdyme</p> <p>Kai bent viena centrinės kredito unijos narė dalyvauja kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime, centrinė kredito unija skiria savo atstovą dalyvauti kredito unijų stabilizacijos fondo valdyme Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.“</p>
2	1, 2	<p>Argumentai: Projekto 2 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas Lietuvos centrinės kredito unijos ir jai priklausančių kredito unijų turto kokybės vertinimas ir Lietuvos centrinės kredito unijos bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduota finansinė analizė, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę, turta, bei atitikimą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimams. Atsižvelgus į tai, projekto 2 straipsnis tikslingas.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti įstatymo projekto 2 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis ir jas išdėstyti taip:</p>

			<p>„2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas</p> <p>1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį ir įstatymo 3 straipsnį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d. Šio straipsnio 2 dalis įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.</p> <p>2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos Lietuvos bankas savo lėšomis atlieka išsamų, nepriklausomą ir standartizuotą Lietuvos centrinės kredito unijos ir jai priklausančių kredito unijų turto kokybės vertinimą ir Lietuvos centrinės kredito unijos (toliau - LCKU) bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduotą finansinę analizę, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę, turta, bei atitikimą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimams.“</p>
--	--	--	--

Teikia:

Seimo narys Raimundas Markauskas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ
ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – CKUĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – KUĮ projektas, abu kartu – „Įstatymų projektai“ arba „siūlomi Įstatymų projektai“) rengimą paskatino paskutinių metų patirtis, atskleidusi kredito unijų sektoriui kylančius iššūkius ir poreikį imtis priemonių sektoriaus tvarumui užtikrinti.

Įstatymų projektų rengimą paskatino ir Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto 2015 m. kovo 18 d. sprendimu Nr. 109-S-1 „Dėl Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos ir joje numatytų keisti Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų parengimo“ patvirtinta Tvarios kredito unijų veiklos koncepcija, kuria yra užfiksuoti esminiai numatomos kredito unijų sistemos reformos principai. Koncepcijos pagrindu yra parengti ir įregistruoti Lietuvos Respublikos Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIIP-3772 ir Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIIP-3771 (toliau – „2015-11-12 registruoti įstatymų projektai“).

Kadangi kai kurios šiuose Koncepcijos pagrindu parengtuose 2015-11-12 registruotose įstatymo projektuose siūlomos priemonės yra netinkamos kredito unijų sektoriaus reformos tikslams pasiekti (kadangi yra parengtos remiantis netinkamomis prielaidomis), nėra suderinamos su konstitucine ūkinės veiklos laisvės paradigma, yra drastiškai ir neproporcingai ribojančios ir, paties sektoriaus pateiktais skaičiavimais, nulems didelės dalies kredito unijų veiklos sustabdymą ir alternatyvaus bankiniam finansavimo šaltinių sumažėjimą, parengtais Įstatymo projektais siūlytinose alternatyvios priemonės (priemonių paketas), kuriomis galima pasiekti Lietuvos banko numatytos kredito unijų reformos tikslus be neproporcingo poveikio šiai dienai sėkmingai veikiančių ir reikalavimus vykdančių sektoriaus dalyvių veiklai.

Siūlomi Įstatymų projektai leidžia išnaudoti Kapitalo reikalavimų direktyvoje 2013/36/ES (CRD IV) padaryta išimtimi suteiktas diskrecijos teises nacionaliniam įstatymų leidėjui nustatyti reguliavimą kredito unijų lygmenyje, ir kredito unijų viešai skelbiamas iniciatyvas didinant tvarų kredito unijų kapitalą. Įstatymo projektuose siūlomi pakeitimai atitinka kredito unijų organizacijų vieningai išsakytai pozicijai (pavyzdžiui, Kredito unijų sektoriaus 2015-08-17 rašte Lietuvos bankui ir Finansų ministerijai) ir yra suderinami su Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos pagrindiniais principais.

Siūlomais Įstatymo projektais siekiama užtikrinti tvarią, ilgalaikę kredito unijų sektoriaus plėtrą, stabdyti šio sektoriaus sisteminę riziką, užtikrinti, kad kredito unijos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai tenkintų bendruomenės ir savo narių bei klientų poreikius, o veiklos nesėkmės atveju – būtų sukaupusios pakankamai lėšų neigiamiems padariniams spręsti. Įstatymo projektais siūlomos priemonės sprendžia sektoriaus problemas tiek kredito unijų lygiu, tiek visos kredito unijų sistemos (sektoriaus) lygiu.

Būtinybės nukrypti nuo Koncepcijos ir jos pagrindu parengtų 2015-11-12 Įstatymų projektų motyvai pateikti toliau šiame aiškinamajame rašte.

2016 m. sausio 1 d. Lietuvoje veikė 74 kredito unijos¹, vienijusios 157,51 tūkst. narių (2015 m. ketvirtąjį ketvirtį narių skaičius padidėjo 1,6 tūkst., o per 2015 m. – daugiau negu 7 tūkst.). Šiuo metu 62 kredito unija priklauso Lietuvos centrinei kredito unijai (toliau – LCKU), o 12 kredito unijų dirba savarankiškai (toliau – Savarankiškos kredito unijos)². Šiandien, visos kredito unijos yra

¹ http://www.lb.lt/n21290/ku_ataskleidimas_2015-12-31.pdf

² http://www.lb.lt/kredito_uniju_ir_lietuvos_centrines_kredito_unijos_veikla_2015_m

savarankiški juridiniai asmenys, skiriasi jų veiklos pobūdis, dydis ir veiklos rodikliai. Dalis kredito unijų veikia sėkmingai ir yra sukaupusios didelį kapitalą. Lietuvos banko duomenimis, per 2015 m. kredito unijų turtas padidėjo daugiau nei 55 mln. Eur ir, 2016 m. sausio 1 d. duomenimis, sudarė 672,6 mln. Eur, arba 2,9 proc. bankų sistemos turto (prieš metus – 2,7 %).

Pagal Lietuvos banko paskelbtą informaciją neaudituotais duomenimis 2015 m. pelningai dirbusi 51 kredito unija uždirbo 3,2 mln. Eur pelno, o 23 nuostolingai dirbusios kredito unijos patyrė 3,8 mln. Eur nuostolių. Neigiamą metinį sektoriaus 2015 metų veiklos rezultatą – 0,6 mln. Eur nuostolių – lėmė 2015 m. ketvirtąjį ketvirtį patirti nuostoliai (2,3 mln. Eur) (plg. - 2014 m. tuo pat metu buvo uždirbta 0,6 mln. Eur pelno). Pagrindinė nuostolingos veiklos priežastis – patirtos turto vertės sumažėjimo išlaidos (5,6 mln. Eur, iš jų 4,2 mln. Eur – trijų kredito unijų). Kredito unijos taip pat formavo specialiuosius atidėjinius, kas irgi buvo nuostolingos veiklos priežastimi. Pažymėtina, kad dėl pasikeitusio Lietuvos banko vykdomo reguliavimo, 2015 m. kredito unijos uždirbo 12,4 proc. mažiau pajamų negu praėjusiais metais, nors, palyginti su praėjusiais metais, ir patirtos išlaidos buvo 8,7 proc. mažesnės. Didžiausią kredito unijų pajamų dalį (63,6 %) sudarė palūkanų pajamos, daugiausia – už nariams suteiktas paskolas. 2015 m. šios pajamos sudarė beveik pusę visų pajamų, arba 6 proc. punktais daugiau negu 2014 m.

Dėl augančio unijų narių skaičiaus 2015 metais kredito unijų pajinis kapitalas padidėjo 3,5 mln. Eur (6,8 %) ir metų pabaigoje sudarė 54,9 mln. Eur. Svarbu tai, jog augo (5 %) – iki 57,7 mln. Eur – ir kredito unijų perskaiciuotas kapitalas, svarbus vertinant prisiimamą veiklos riziką. Priimti indėliai ir pernai buvo didžiausias kredito unijų finansavimosi šaltinis.

2015 metais paskolų portfeliuose mažėjo asocijuotiesiems nariams suteiktų paskolų dalis – tai iš esmės lėmė 2015 m. Lietuvos banko valdybos patvirtintas naujas Kredito unijų kapitalo pakankamumo normatyvo apskaičiavimo taisyklės, įsigaliojusios nuo 2015 m. rugsėjo 30 d., pagal kurias asocijuotiesiems nariams suteiktos paskolos laikomos rizikingesniu turtu ir joms skaičiuojamas didesnis kapitalo poreikis, atsižvelgiant į jų dalį paskolų portfelyje.

Pagal Lietuvos banko paskelbtą informaciją, 2016 m. sausio 1 d. ataskaitų duomenimis, visos kredito unijos vykdė likvidumo normatyvą – kredito unijų sistemos likvidumo rodiklis sudarė 63,46 proc. (minimalus reikalaujamas – 30 %). Minėtą datą kredito unijų sistemos kapitalo pakankamumo rodiklis sudarė 18,31 proc. (normatyvas – 13 %), vienos iš kredito unijų kapitalo pakankamumo rodikliai buvo mažesni už minimalų reikalaujamą.

Lietuvoje, nuo to laiko, kai pradėta vykdyti kredito unijų reforma (kurią pradėjo 2012-12-21 Lietuvos banko nutarimai dėl kredito unijų riziką ribojančių normatyvų) padėtis nepagerėjo: dauguma (81%) kredito unijų yra mažos (turtas mažesnis nei 15 mln. eurų), skirtingai nuo kitų ES šalių Lietuvoje vis dar neatliktas visuotinis kredito unijų turto kokybės vertinimas, neatliktas konsoliduota finansinio konglomerato (LCKU ir jai priklausančių kredito unijų) finansinė analizė, neįvertinami, kredito unijų finansinėje atskaitomybėje, LCKU veiklos nuostoliai.

Dėl būtinybės nukrypti nuo Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos

Pagal Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje ir ją įgyvendinančius 2015-11-12 įregistruotus įstatymų projektus visos kredito unijos privalėtų būti centrinės kredito unijos (toliau – „CKU“) narėmis³, ir solidariai bei neribotai visu savo turtu atsakyti kitų kredito unijų – centrinės kredito unijos narių – nesėkmingos veiklos atvejais. Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje tai vadinama principu „vienas už visus ir visi už vieną“, ir šio principo įvedimas tiesiogiai įvardijamas kaip vienas iš koncepcijos tikslų. Be to, Koncepcijoje yra numatyta, jog centrinė kredito unija, perėmusi dalį šiuo metu Lietuvos banko vykdomų funkcijų, vykdytų savo narių kredito unijų

³ Remiantis Lietuvos banko prognoze, gauta atskiru LR SBFK paklausimu, labiausiai tikėtina, jog situacija įgyvendinus kredito unijų reformą priėmus jo parengtus įstatymo projektus bus tokia: 1) veiks viena LCKU pagrindu įsteigta CKU, kuri vienybės visas kredito unijas, arba dvi CKU, iš kurių antrąją sudarys šiuo metu LCKU nepriklausančios centrinės kredito unijos 2) CKU (centrinės kredito unijos) susidurs su papildomo tvaraus kapitalo poreikiu. Pagal Lietuvos banko prognozę, įgyvendinus reformą bendras kapitalo poreikis sieks mažiausiai apie 20 mln. eurų. Šia suma turi būti numatytos lėšos valstybės biudžete.

reguliavimą, priežiūrą ir kontrolę, nors tuo pačiu išlaikytų teisę vykdyti tiesioginę komercinę veiklą – teikti paslaugas kredito unijų (savo narių) pajininkams ir asocijuotiems nariams.

Visas kredito unijų sektorius, o ypač savarankiškai veikiančios kredito unijos, yra ne kartą vieningai išreiškusios nepritarimą Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje įtvirtintam privalomos narystės centrinėje kredito unijoje principui ir neribotai solidariai atsakomybei už kitos kredito unijos veiklos nesėkmes. Tiek atskiros kredito unijų sektoriui atstovaujančios kredito unijos, tiek savarankiškas unijas vienijanti asociacija Lietuvos kreditas, tiek 62 unijas vienijanti Lietuvos centrinė kredito unija savo 2015-07-28 ir 2015-08-17 raštais, adresuotais Finansų ministerijai ir Lietuvos bankui, nurodė, jog reformuojant kredito unijų sektorių yra, be kita ko, būtina suteikti kredito unijoms, atitinkančioms reikalaujamus arba padidintus kapitalo reikalavimus, išsaugoti teisę veikti savarankiškai, privalomai netampant centrinės kredito unijos nare. Visas kredito unijų sektorius išreiškė nesutikimą dėl Koncepcijoje numatyto privalomo dalyvavimo kryžminių garantijų sistemoje, prisiimant solidariąją atsakomybę už kitas kredito unijas, centrinės kredito unijos nares, jų veiklos nesėkmės atveju.

Kredito unijų išsakytu požiūriu, kredito unijų sektoriaus sutvarinimo tikslų galima pasiekti taikant daugelį Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytų priemonių, tačiau joje numatyta kredito unijų narystė centrinėje kredito unijoje turėtų būti savanoriškai pasirinktina (alternatyvi), o ne privaloma. Savarankiškos kredito unijos, atitinkančios padidintus kapitalo reikalavimus, kurie yra panašūs į tuos, kurie nustatyti CKU, privalomai turėtų dalyvauti savitarpio pagalbos mechanizme (autonominiame kredito unijų stabilizacijos fonde, į kurias jos turėtų daryti privalomas periodines (ex ante) ir specialiąsias įmokas (ex post) tam, kad būtų sukurta reali ir veiksminga galimybė kitų unijų lėšomis stabilizuoti kredito uniją, patyrusią laikino pobūdžio veiklos sutrikimus. Realių kandidatų būti savarankiškoms kredito unijoms yra nedaug, todėl didžioji dalis unijų integruotųsi į CKU. Parengti įstatymų projektai sudaro sąlygas pertvarkyti ir sutvarinti kredito unijų sistemos kapitalą panaudojant kredito unijų narių investicijas, kad kredito unijų sistema būtų saugi, patikima, skaidri ir konkurencinga. Projektų rengėjų supratimu, reformos tikslų galima pasiekti ne tik steigiant CKU, bet ir išnaudoti CRDIV suteikta teise nacionaliniam įstatymų leidėjui per tinkamą laikotarpį (iki 10 metų) panaudoti kitas (labiau proporcingas, adekvačiomis bei atsižvelgiančiomis į kredito unijų veiklos specifiškumą) priemones, suteikiančias galimybę finansškai tvarioms kredito unijoms išsaugoti savo savarankiškumą, toliau stiprinti kapitalo bazę ir tuo pačiu visavertiškai dalyvauti sektoriaus stabilizavimo mechanizmuose.

Koncepcijoje yra teigiama, kad jos pagrindu patvirtintomis teisėkūros kryptimis ir priemonėmis yra siekiama pertvarkyti kredito unijų sistemą, kad ji būtų saugi, patikima, leistų išvengti kredito unijų veiklos reikšmingų sutrikimų, galinčių turėti neigiamą poveikį viešiesiems finansams. Siekiant sumažinti riziką kredito unijoms tapti našta mokesčių mokėtojams, Koncepcijoje siūlomos tokios viena kita papildančios bei tarpusavyje sąveikaujančios teisinės priemonės: (i) privaloma visų kredito unijų narystė centrinėje kredito unijas vienijančioje organizacijoje (CKU), (ii) privalomi visų kredito unijų ex ante ir ex post mokėjimai į stabilizacijos fondą, (iii) privalomas visų kredito unijų dalyvavimas kryžminių garantijų sistemoje („vienas už visus ir visi už vieną“).

Atsakingos institucijos, siūlydamos šias priemones, neatliko detalesnės analizės, ar yra tikrai būtinos visos trys Koncepcijoje numatytos kredito unijų mokumo užtikrinimo priemonės (t.y., ir privaloma narystė CKU, ir privalomas dalyvavimas stabilizacijos fonde, ir privalomas dalyvavimas kryžminių garantijų sistemoje). Aukščiau nurodytų siūlymų pasekmės kredito unijų sektoriui nėra įvertintos. Skaičiavimų, pagrindžiančių, koks bus projektuojamos reguliacinės naštos poveikis kredito unijoms atsakingos institucijos viešai nėra paskelbusios. Nesant faktais, skaičiais ir argumentais pagrįstų dalykinių argumentų, objektyviai įvertinti siūlomų priemonių proporcingumą, tikslingumą ir (ar) adekvatumą praktiškai neįmanoma. Koncepcija ir jos pagrindu parengti 2015-11-12 įstatymo projektai remiasi fundamentaliai ydingu principu: valstybinės prievartos taikymu savanoriškoms bei laisvoms kredito unijoms, paneigiant jų teisę ir laisvę organiškai ir nuosekliai jungtis į jų veiklai reikalingus darinius. Projekto rengėjų nuomone, kredito unijų sektoriaus

tvarinimui nėra būtinos visos Konceptijoje pasiūlytos priemonės, o taip pat nėra pasiūlytos tos priemonės, kurios, iš tiesų, yra būtinos ir gyvybiškai svarbios.

Kritiškai vertinant Konceptijos rengėjų pasirinktų teisinių priemonių (reguliacinių sprendimų) veiksmingumą, kyla nemažai klausimų. Pirma, ar privaloma kredito unijų narystė CKU ir kryžminių garantijų sistemoje Europos Sąjungos veikimo sutarties kontekste nėra perteklinis kredito unijų steigimosi laisvės ir laisvės teikti paslaugas ribojimas. Antra, Konceptija ir jos pagrindu parengti įstatymų projektai taip pat nenumato aiškių kredito unijų nemokumo prevencijai užtikrinti priemonių, paliekant tai CKU kompetencijai, o, atsiradus laikino pobūdžio finansiniams sunkumams, institucijų (administracinių) gebėjimų privalomai taikyti joms pertvarkymo priemones. Konceptijoje nėra įvardintos, kokios konkrečios kredito unijų pertvarkymo priemonės turėtų ar galėtų būti taikomos. Konceptijoje apsiribota bankrutavusių kredito unijų skaičiaus bei apdraustų indėlių kompensavimo išmokų sumų nurodymu. Nepateikta ir dabartinio kredito unijų veiklos reguliavimo bei priežiūros efektyvumo analizė. Taip pat neaišku, kodėl iki šiol Lietuvos bankas nesiėmė priemonių, skirtų laiku diagnozuoti į laikino pobūdžio finansinius sunkumus patekusių kredito unijų būklę, o taip pat, ją nustačius, savalaikiai pritaikyti kredito unijų pertvarkymo priemones konkrečioms netinkamai veikiančioms unijoms, o ne visam sektoriui. Tam, kad suvokti, ką Konceptijoje ir jos teisės aktuose pasiūlytos teisinio reguliavimo priemonės realiai reiškia, būtina įvertinti galimas projektuojamo reguliavimo pasekmes atskirtoms kredito unijoms bei sisteminiu mastu.

Konceptijoje pasiūlytas prievartinis organizacinio integravimo būdas neatsižvelgia į tai, kad šiuo metu veikiančios kredito unijos itin skiriasi pagal savo veiklos ir finansinius rodiklius, taip pat priverstiniu būdu diegiamas kryžminių garantijų principas bei nustatomos kitos teisinės priemonės, kurios reikšmingai padidins administracinius kaštus. Numatytas kredito unijų gaivinimo būdas – sujungiant jas į centines kredito unijas yra itin kritikuotinas. Visų pirma, tikėtina, jog tokiu būdu šiuo metu nuostolingai veikiančią centrinę kredito uniją⁴ siekiama gaivinti sveikų ir pelningai veikiančių savarankiškų kredito unijų sąskaita. Antra, į didesnius stipriai integruotus struktūrinius organizacinius darinius privalomai subūrus mažesnes valdymo prasme neefektyvias ir finansine prasme tvarumo stokojančias kredito unijas, kad jos, neva galėtų užtikrinti efektyvų tarpusavio rizikos padalinimą tarpusavio kooperacijos būdu, realiai (faktiškai) lems tai, kad jei tokia CKU nesugebės dirbti pelningai bei suformuoti pakankamą rezervą, liktų rizika, jog tokios CKU veiklos nutraukimas galėtų reikšti santykinai didesnę sisteminę riziką nei vienos neefektyviai veikiančios kredito unijų veiklos nutraukimas. Trečia, atskirai keltini reikšmingi klausimai apie tokio privalomo modelio derėjimą su konstitucine nuosavybės neliečiamumo doktrina bei iš to išplaukiančia teise netrukdomai užsiimti ūkine komercine veikla.

Be to, Konceptijoje ir 2015-11-12 įregistruotose įstatymų projektuose numatytas privalomas kiekvienos ir visų kredito unijų dalyvavimas CKU realiai yra skirtas nestiprių ir tvarumo stokojančių unijų sustiprinimui. Šiuo atveju kyla klausimas: kaip reikalavimų neatitinkančios kredito unijos vien dėl to, kad jos privalomai priklausys CKU, galės sukurti CKU, tenkinančią visus reikalavimus konsoliduotu mastu? Pagal sektoriaus viešai paskelbtus skaičiavimus, šiai dienai dabartinių kredito unijų galimybės sukurti Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento (CRDIV / CRR) reikalavimus atitinkančią CKU yra nedidelės. Tvaraus kapitalo (I lygio) reikalavimų ir esamos padėties kredito unijose palyginimas (2015Q2) pateiktas lentelėje:

Rodiklis	Įstatymo nustatytas kapitalas (145 tūkst. EUR)	I lygio kapitalas (4,5% nuo turto)	I lygio kapitalas (6,5% nuo turto)
Kredito unijų, kurios vykdo (vykdytų) rodiklio, skaičius	24	6	2
Kredito unijos, kurios nevykdo (nevykdytų) rodiklio,	50	68	72

⁴ Lietuvos banko paskelbta informacija 2015 m. devynių mėnesių LCKU veikla buvo nuostolinga (nuostoliai sudarė 0,1 mln. Eur), nes gautos grynosios veiklos pajamos nepadengė administracinių ir nusidėvėjimo išlaidų. Neatmestina galimybė, jog realus nuostolis gali būti didesnis, nes nėra parengtos konsoliduotos LCKU ir kredito unijų finansinės ataskaitos (LR finansinio konglomerato įstatymas ir ES CRR įpareigoja tai atlikti).

skaičius			
----------	--	--	--

Kredito unijų sektoriaus atitikimo galiojančiam Kredito unijų įstatymui ir tvaraus kapitalo dydžių analizė rodo, jog šiuo metu tik 24 (mažiau kaip trečdalis) kredito unijos turi įstatyme numatyto dydžio tvaraus kapitalo, tačiau net jos negali įkurti tvarios CKU, kuri tenkintų Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento reikalavimus. Konceptijoje numatyta, kad CKU turi steigti ne mažiau, kaip 10 kredito unijų, tačiau šiuo metu tik 6 kredito unijos tenkina I lygio kapitalo reikalavimą (4,5%). Taigi, 2015-11-12 parengti ir įregistruoti Kredito unijų ir CKU įstatymo projektai neįvertina esamos situacijos ir galimų pasekmių Lietuvos kredito unijoms.

Tuo pačiu nei Konceptija, nei jos pagrindu parengti 2015-11-12 įstatymo projektai nepagrindžia, kodėl šiuo metu veikiančios kredito unijos, kurios yra stiprios ir atitinka visus privalomus reikalavimus ir normatyvus, turėtų privaloma tvarka integruotis į CKU, dalyvauti kryžminių garantinių sistemoje ir neribotai savo turtu atsakyti už kitų kredito unijų nuostolius. Tokiu griežtų priemonių, kaip visiškai neribota kryžminių garantijų sistema, nėra nei bankų, nei kitų finansinių institucijų reguliavime, to 2015-11-12 parengtuose įstatymų projektuose siūloma apimtimi nereikalauja CRR/CRD IV paketas ar jį įgyvendinantys techniniai standartai⁵. Be to, pasirenkant prievartinę kredito unijų jungimą į CKU, nesinaudojama teise nacionaliniam įstatymų leidėjui suteikti kredito unijoms pereinamąjį laikotarpį stiprinti kapitalo bazę, nes CKU konsoliduota apimtimi privalo taikyti Kapitalo reikalavimų direktyvos ir reglamento nuostatas nuo įsteigimo momento. Šis momentas labai aktualus, nes jis lemia, kad kredito unijų reforma įgyvendinama per CKU steigimą, reikalauja didžiulių papildomų valstybės lėšų.

Prievartinis CKU kūrimas sumažina tikimybę kredito unijoms pritraukti narių lėšas į kapitalą. Greta, reikia atkreipti dėmesį, kad Lietuvos Respublikos kooperacijos įstatymo, kuris ir toliau būtų taikomas tiek kredito unijoms tiek centrinėms kredito unijoms, 22 straipsnio 1 dalis nustato, kad kooperatinės bendrovės *gali*, o ne privalo jungtis į sąjungas jų įstatuose numatytiems tikslams įgyvendinti.

2015-11-12 Įstatymų projektais projektuojamo reguliavimo kontekste kredito unijų privalomas dalyvavimas (narys) CKU grindžiama dviem tikslais: 1) jų privalomu dalyvavimu tarpusavio mokumo užtikrinimo mechanizme (CKU stabilizacijos fonde ir kryžminių garantijų sistemoje), bei 2) būtinybe taikyti jų veiklos reguliarios (nuolatinės) priežiūros, kurią numatoma patikėti CKU, reikalavimus. Abu šiuos tikslus galima įgyvendinti kitomis (labiau proporcingomis) priemonėmis. Privalomo savarankiškų kredito unijų dalyvavimo tarpusavio pagalbos mechanizme tikslą galima realizuoti sukuriant tokią sistemą visam sektoriui – t.y., organizuojant vieną visoms unijoms Kredito unijų stabilizacijos fondą bei numatant privalomą visų savarankiškų kredito unijų dalyvavimą jame ir savanorišką CKU priklausančių kredito unijų, kaupiančių atskirą fondą centrinėje unijoje, dalyvavimą fonde. Savarankiškos (stiprios ir efektyviai veikiančios) kredito unijos kuo puikiausiai galėtų veikti nesujungtos į CKU, o kaip savarankiškos finansų įstaigos. Atsižvelgiant į tai, kad kiekviena savarankiška kredito unija atitiktų nustatytus kapitalo kokybinius reikalavimus, savarankiškos kredito unijos veiklos priežiūrą galėtų vykdyti Lietuvos bankas ta pačia apimtimi, kokią jis vykdytų CKU atžvilgiu.

Atkreiptinas dėmesys, jog Konceptijos ir 2015-11-12 įregistruotų įstatymų projektų siūlomą teisinį reguliavimą kritiškai įvertino ir Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikdamas savo 2015-11-23 išvadą Nr. XIIP-3771 dėl Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto bei nurodydamas žemiau išvardintus argumentus: (i) pagal projekto nuostatas efektyviai ir pelningai veikiančios kredito unijos privalėtų solidariai padengti kredito unijų, veikiančių nuostolingai, nuostolius. Manytina, kad siūlomu teisiniu reguliavimu kredito unijos nebūtų skatinamos siekti savo veiklos efektyvumo, žinodamos kad jų nuostolius padengs kitos kredito bendrovės. Kartu kyla abejonių ar siūlomas teisinis reguliavimas atitiktų

⁵ Regulatory Technical Standards (RTS) <http://ec.europa.eu/finance/bank/docs/regcapital/acts/overview-crr-crd-iv-rt- en.pdf>;

teisingumo principą; (ii) centrinės kredito unijos teisinė forma yra kooperatinė bendrovė. Kooperatinių bendrovių įstatymo 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad kooperatinė bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, o kooperatinės bendrovės turtas yra atskirtas nuo jos narių turto. Kooperatinė bendrovė pagal savo prievolės atsako tik savo turtu. Kooperatinės bendrovės narys pagal kooperatinės bendrovės prievolės atsako už pajų priklausančiu įmokėti pajiniu įnašu. Tuo tarpu projektu iš esmės siūloma nustatyti, kad centrinė kredito unija yra neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo. Taigi, priėmus įstatymą, dalis juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra kooperatinė bendrovė, būtų ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, kita dalis (centrinės kredito unijos) – neribotos civilinės atsakomybės. Atsižvelgus į tai, siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka minėtų Kooperatinių bendrovių įstatymo nuostatų, taip pat Civilinio kodekso 2.50 straipsnio 4 dalies nuostatų.

Akivaizdu, jog įtvirtinus 2015-11-12 projektų siūlomą teisinį reguliavimą kiltų šių įstatymų suderinamumo su kitais teisės aktais problema. Dėl šios priežasties Siūlomas Įstatymų projektų paketas įtvirtina kredito unijų veiklos alternatyvas, paliekant unijoms galimybę veikti savarankiškai (neįsijungiant į CKU), arba savo noru dalyvauti centrinėje kredito unijoje, o esant unijų pritarimui – ir neribotoje kryžminių garantijų sistemoje, savanoriškai atsisakant ribotos civilinės atsakomybės principo. Tos siūlymas visiškai atitinka ir Pasaulinės kredito unijų tarybos (WOCCU) suformuluotą principą, numatantį, kad kredito unijų dalyvavimas antrinio lygio organizacijose (tokiose, kaip CKU) yra iš esmės savanoriškas. Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje įtvirtinta privaloma narystė, įpareigojanti nepriklausomas kredito unijas (savarankiškus juridinius asmenis) perduoti dalį valdymo teisių (kompetencijų) centrinei kredito unijai bei prireikus suteikti neribotą finansinę pagalbą kitoms kredito unijoms atsakant prieš jos kreditorius visu savo turtu ir veikla, kelia ir rimtų teisinių abejonių dėl šios nuostatos suderinamumo su konstitucine kredito unijų ir jų narių nuosavybės neliečiamumo doktrina, dėl ko įtvirtinus tokį reglamentavimą galima tikėtis iniciatyvų dėl jo peržiūrėjimo įstatymų konstitucinės kontrolės tvarka. Siūlomais Įstatymų projektais siūloma iš dalies įtvirtinti Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytą mokumo užtikrinimo sistemos veikimą įgyvendinant principą „vienas už visus, visi už vieną“, tačiau nustatant, kad tuo atveju jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos solidariai atsako bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams, tačiau ne didesne nei į centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą (jei toks kaupiamas) įneštų lėšų ir į centrinę kredito uniją įmokėto pajinio kapitalo suma. Tokia ribotos apimties atsakomybė nepaneigtų kredito unijų kaip ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų prigimties.

Siūlomų CKUĮ ir KUĮ projektų nuostatomis, sutinkamai su Koncepcijos nuostatomis, siekiama nustatyti teises prielaidas pertvarkyti kredito unijų kapitalo struktūrą, sutvarinti kredito unijų sistemą, kad ji būtų saugi, patikima, skaidri ir konkurencinga.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius Lietuvos Respublikos Seimo narys []

3. Dabartinis įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reguliavimas

Pagal šiuo metu galiojančią centrinės kredito unijos veiklą reguliuojantį Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymą, Lietuvoje gali veikti tik viena centrinė kredito unija, nėra aiškiai sureguliuotas savarankiškos kredito unijos statusas, nėra reguliuojami Kredito unijų stabilizacijos fondo steigimo ir valdymo klausimai, fondo vieta kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje ištikus kredito unijos bankrotui. Pagal šiuo metu galiojančią kredito unijų veiklą reguliuojantį Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymą kredito unijoms nėra nustatytas reikalavimas nesant centrinės kredito unijos nare dalyvauti stabilizacijos fonde ar kitose kolektyvinėse mokumo

užtikrinimo priemonėse, galiojantis kredito unijų kapitalo formavimo reglamentavimas neužtikrina pastovaus, nuostolius leidžiančio padengti kapitalo kaupimo, kas yra itin svarbu kredito unijų nesėkmingos veiklos prevencijai.

Šiuo metu galiojančiame reglamentavime nenumatyta galimybė fiziniams asmenims būtų kredito unijos asocijuotais nariais, siūlomuose Įstatymo projektuose ši galimybė įtvirtinama.

Įstatymų projektai taip pat sprendžia šiuo metu gerai žinomus kredito unijų sektoriaus probleminius klausimus dėl pakartotinio visuotinio narių susirinkimo kvorumo reikalavimo, visuotinio narių susirinkimo sprendimų priėmimo tvarkos priimančiam sprendimui dėl valdybos galių išplėtimo. Įstatymo lygmeniu reglamentuojami kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimai, perskaičiuoto kapitalo reikalavimai, įtvirtinami privalomi kredito unijų veiklos riziką ribojančių normatyvų intervalai, investavimo į vertybinius popierius tvarka aiškiai įtvirtinama kredito unijų teisė išleisti konvertuojamas obligacijas, kurios, suėjus obligacijų pasirašymo sutartimi numatytam terminui būtų keičiamos į kredito unijų pajus. Aiškiai reglamentuojama, jog įnašai už pajus, kurie gali būti panaudoti kredito unijos nuostoliui amortizuoti, yra įtraukiami į kredito unijos I lygio pajinį kapitalą skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir veiklos riziką ribojančius normatyvus.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Kredito unijų fondas. Savarankiškų kredito unijų mokumo užtikrinimo sistema Siūlomuose Įstatymų projektuose yra įgyvendinama per Kredito unijų stabilizacijos fondo suformavimą, nustatant efektyvius stabilizacijos fondo sukaupimo būdus ir panaudojimo galimybes. Siūloma, jog kredito unijos iš unijų įnašų privalėtų suformuoti kredito unijų stabilizacijos fondą, kuriame per 2 metus nuo įstatymų įsigaliojimo būtų sukaupta ir nuolat išlaikoma suma, lygi 1 procentui, skaičiuojamam nuo kredito unijų indėlių sumos. Lėšos fonde būtų kaupiamos periodinėmis (ex ante) ir papildomomis (ex post) įmokomis. Skaičiuotina, jog fonde dalyvautų bent 12 savarankiškai veikiančių kredito unijų, būtų sukaupta apie 2 mln. eurų. Atsižvelgiant į fondo paskirtį ir siekiant užtikrinti lėšų jame sukaupimą, siūloma numatyti, jog Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai yra: 1) privalomai - savarankiškos kredito unijos 2) privalomai - kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios nedalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime 3) savanoriškai - kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unijų stabilizacijos fonde, atitinkamai įgydamos galimybę naudotis jo finansuojamomis priemonėmis mokumui atkurti. Nustačiusi, jog kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą, kai ji ją privalo mokėti, Fondo valdyba nedelsdama informuoja priežiūros instituciją, kuri Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka spręstų dėl įmoką praleidusios savarankiškos kredito įstaigos licencijos atšaukimo ar jos galiojimo sustabdymo kredito unijų įstatyme nustatytu pagrindu.

Atitinkamai, CKU turėtų teisę, o ne pareigą, kaip buvo iki šiol, kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą. Centrinės kredito unijos savanoriškai kaupiamas stabilizacijos fondas – tai centrinės kredito unijos narių sprendimu įsteigtas, centrinės kredito unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas. Jei centrinė kredito unija savo įstatuose nenumatytų stabilizacijos fondo steigimo, visos centrinės kredito unijos narės privalėtų dalyvauti bendrame Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka. Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo tikslinį lygį, įmokų dydį ir mokėjimo tvarką bei fondo lėšų naudojimą pasirinktų pati centrinė kredito unija. Tai, jog CKU šią pareigą vykdytų sąžiningai, užtikrintų CKUĮ projekto 25 straipsnyje numatyta bendroji CKU ir jos narėmis esančių kredito unijų pareiga įstatymo nustatyta tvarka užtikrinti vieną kitos mokumą a) centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms kaupiant centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą arba b) organizuojant kitų kredito unijų mokumo užtikrinimo priemonių taikymą nustatyta tvarka. Pagal CKUĮ projekto 27 str. 3 dalį centrinė kredito unija nustato detalias mokumo užtikrinimo priemonių

taikymo taisyklės. Jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos atsakytų bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams CKUĮ projekto 25 str. 2 dalyje nustatyta tvarka. Šis reglamentavimas užtikrina, jog CKU savo sprendimu galėtų kaupti savo stabilizacijos fondą CKU sudėtyje kaip alternatyvą savo narių dalyvavimui vieningame Kredito unijų fonde.

Siūlomas vieningas Kredito unijų stabilizacijos fondas nebūtų juridinis asmuo (tokio fondo analogija galėtų būti pagal Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo 103 straipsnį ir Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo 33-35 straipsnius veikiantis Pertvarkymo fondas, finansuojamas subjektų, kurie nepatenka į Reglamento (ES) Nr. 806/2014 2 straipsnyje nurodytą reglamento taikymo apimtį, ir trečiosiose valstybėse licencijuotų įstaigų filialų, įsteigtų Lietuvos Respublikoje, lėšomis (t.y., subjektų, kurie nemoka į Bendrą pertvarkymo fondą Reglamento (ES) Nr. 806/2014 ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka).

Siekiant užtikrinti Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų sukaupimą ir jo naudojimo skaidrumą, fondo valdyme galėtų dalyvauti valstybės įgaliotos institucijos. Dėl šių priežasčių siūlytina numatyti, jog Kredito unijų stabilizacijos fondą valdo ir administruoja Fondo valdymo institucija, kurios pareigos būtų pavedamos valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, ir Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba, kurią sudarytų kredito unijų atstovai, paskirti kiekvienos unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu, bei priežiūros institucijos, Finansų ministerijos, valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ bei centrinės kredito unijos, jei nors viena jos narė kredito unija dalyvauja Kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime, atstovai. Į Fondo valdybą skiriami asmenys turi turėti reikiamą išsilavinimą ir kompetenciją spręsti klausimus, susijusius su Kredito unijų stabilizacijos fondo uždavinių įgyvendinimu.

Fondo valdymo institucijos funkcijas siūlytina pavesti valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, kadangi ši institucija galėtų efektyviai sukaupiti reikalingą kompetenciją fondo valdymui ir užtikrinti fondo lėšų naudojimo skaidrumą, be to, ši institucija turi patirtį administruojant nacionalinį Pertvarkymo fondą. Fondo valdyba, sudaryta iš kredito unijų atstovų, vykdytų papildomą kredito unijų rizikos analizę ir priimtų rekomendacinius sprendimus fondo valdymo institucijai, užtikrinančius geros patirties taikymą visose kredito unijose. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas išmokėtų Fondo valdymo institucija (indėlių draudimo įmonė) pagal Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos pateiktą išvadą. Apie fondo lėšų panaudojimą būtų informuojama Priežiūros institucija. Fondas būtų naudojamas kredito unijų mokumo užtikrinimo priemonėms finansuoti subordinuotų paskolų, negrąžintinų įnašų į kredito unijos rezervinį kapitalą arba garantijų forma. Fondo lėšos pagal kredito unijos fondo dalyvės prašymą galėtų būti naudojamos, jeigu yra duomenų, kad kredito unija yra nemoki arba artimiausiu metu taps nemoki, taip pat tais atvejais, kai yra duomenų, jog kredito unija pažeidžia jai nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus. Skiriant lėšas iš Kredito unijų stabilizacijos fondo su dalyviu būtų sudaroma finansinės paramos sutartis, detalai aptarianti lėšų gavėjo įsipareigojimus, susijusius su lėšų naudojimu, mokumo atkūrimo priemonių planą ir paramos gavėjo atsakomybę už netinkamą lėšų panaudojimą.

Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos pagal unijos kreipimąsi galėtų būti neskiriamos, jei kredito unijų fondo valdyba mato, jog su sunkumais susiduriančios kredito unijos mokumas gali būti atkurtas ir užtikrinimas kitomis priemonėmis, numatytomis Kredito unijų įstatymo projekto 55 straipsnio 12 dalyje. Šiame straipsnyje numatytos priemonės yra panašios į pertvarkymo institucijos, numatytos Direktyvoje 2014/59/ES, taikomas finansų įstaigų pertvarkymo priemones. Fondo valdyba galėtų pateikti įstatymo projekte numatytas rekomendacijas dėl šių priemonių įdiegimo ir gyvendinimo prašymą pateikusiame kredito unijoje.

Kadangi vienas iš pagrindinių Konceptijos ir jos pagrindu parengtų įstatymų projektų siekiamų tikslų yra sumažinti Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams

draudimo įstatyme numatytų indėlių draudimo išmokų mokėjimo poreikį. Įstatymų projektuose siūloma numatyti, jog esant būtinybei (vienos kredito unijos fondo dalyvės bankrotui), Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptos lėšos gali būti panaudotos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ fondą. Tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas dalyvauja bankrutavusios kredito unijos kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje.

Tokios mokumo užtikrinimo sistemos sukūrimas padėtų mokumo sunkumų patiriančioms kredito unijoms, apsaugotų centrinę kredito unijos nares ir savarankiškas kredito unijas, jų narius bei mokesčių mokėtojus nuo kredito unijų galimo nemokumo sukiamų pasekmių. Dėl siūlomo reguliavimo rastųsi daugiau galimybių unijoms atidžiau stebėti vienų kitų veiklą, tačiau tai nevirstų visaapimančia Lietuvos banko funkcijas imituojančia kontrole, kaip numatyta 2015-11-12 įregistruotame Centrinės kredito unijos įstatymo projekte Nr. XIIP-3771.

Tiek CKU vykdoma vidinė centrinės kredito unijos finansinės grupės mokumo užtikrinimo sistema, tiek Kredito unijų stabilizacijos fondas turėtų užtikrinti, kad kredito unijai susiduriant su finansinėmis problemomis, jos galėtų būti išspręstos iš surinktų periodinių įmokų, taip nesukeliant kitoms kredito unijoms netikėtų sunkumų, o papildomos įmokos turėtų būti renkamos tais atvejais, kai viena ar kelios kredito unijos susidurtų su netikėtais dideliais nuostoliais, ir fonde *ex ante* sukaupytų lėšų neužtenka.

CKUĮ projektu siūloma nustatyti centrinei kredito unijai pareigą savo nuožiūra pasirinkti ir įgyvendinti tokią CKU finansinės grupės mokumo užtikrinimo sistemą, kuri nemokumo grėsmės atveju, lokalizuotų finansinių problemų sprendimą centrinės kredito unijos finansinės grupės viduje į stabilizacijos fondą įneštų lėšų apimtyje. Tokiu būdu vėlgi būtų sumažinta tiek pati nemokumo rizika, tiek poveikis visuomenei bei valstybei.

Visomis šiomis priemonėmis būtų dalimi įgyvendintas Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytas kooperacijos ir integracijos modelis, o taip pat per kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą – ir dalinė kryžminių garantijų sistema.

Veiklos riziką ribojantys normatyvai. Siūlomo KU Įstatymo projekto 42 straipsnio 1 dalis numato, jog kredito unijoms nustatomi veiklos riziką ribojantys normatyvai (kapitalo pakankamumo, likvidumo, didžiausios atviros pozicijos užsienio valiuta ir didžiausios paskolos vienam skolininkui). Siūlomo KUĮ projekto 43 straipsnio 1 dalis numato, jog kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką pagal šio įstatymo reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Skirtingai nei iki šios galiojusioje reguliavimo praktikoje, siūlytina Kredito unijų įstatymo projekte įtvirtinti veiklos riziką ribojančių normatyvų baigtinį sąrašą ir pagrindinius jų apskaičiavimo (nustatymo) principus. Toks siūlymas grindžiamas tuo, jog KUĮ projekto nuostatos, išvardijančios kredito unijos veiklos riziką ribojančius normatyvus, tarp jų ir nustatančios Priežiūros institucijos teisę nustatyti kapitalo pakankamumo normatyvą, yra iš esmės skirtos atitinkamai apriboti kredito unijų veiklą. Tuo pačiu šios KUĮ projekto nuostatos iš esmės riboja kredito unijų teisę užsiimti atitinkamu verslu, nes iš esmės nustato tam tikras tokio verslo įgyvendinimo sąlygas (priemonės), kurios yra būtinos tam, jog kredito unija galėtų verstis finansinių paslaugų teikimo veikla. Logiška ir teisinga, jog tokio pobūdžio apribojimais veiklai būtų nustatyti įstatymo lygio teisės aktu, kadangi priešingu atveju sukuriama situacija, kai priežiūros institucijos galios iš esmės yra neribotos ir reguliacine veikla ji gali užsiimti savo nuožiūra, nesaistoma jokių įstatyme įtvirtintų ribų. Tai nėra tinkama praktika teisinėje valstybėje.

Praktikoje yra nemažai pavyzdžių, kaip dėl šio reguliavimo lygmens perkėlimo į poįstatyminius teisės aktus priežiūros institucija gali nevaržomai ir drastiškai keisti veiklos sąlygas kredito unijų sektoriuje. Pavyzdžiui, šiuo metu Lietuvos kredito unijoms galioja kapitalo pakankamumo normatyvas, nustatytas Lietuvos banko valdybos 2015 m. birželio 19 d. nutarimais Nr. 03-104 ir Nr. 03-105. Šiais kapitalo nutarimais buvo iš esmės pakeistas iki tol buvęs reguliavimas, kuris reikšmingai pakeitė iki tol egzistavusią kredito unijų kapitalo pakankamumo normatyvo apskaičiavimo tvarką, ir sukūrė prievolę reikšmingus asocijuotiems nariams suteiktų

paskolų portfelių turinčioms kredito unijoms faktiškai atitikti gerokai didesnį kapitalo dydžio reikalavimą nei bendrasis kredito unijoms nustatytas kapitalo pakankamumo normatyvas. Pagal iki 2015 m. rugsėjo 30 d. galiojusį teisinį reglamentavimą kredito unijos kapitalo poreikis buvo nuo 13 proc. iki 25 proc. nuo paskolos sumos, tačiau, įsigaliojus minėtiems Lietuvos banko nutarimams, kredito unijos kapitalo poreikis dėl skolinimo asocijuotiems asmenims padidėjo net iki 52 procentų nuo paskolos sumos (palyginimui, kapitalo pakankamumo normatyvas bankams yra 8 proc.). Tai yra kredito unijų verslą (skolinimą) itin ribojanti priemonė, nustatyta ne įstatymo, o poįstatyminio teisės akto lygmeniu. Sukuriama situacija, kai kredito unijų įstatymo nedraudžiamą ir neribojamą veiklą (skolinimą asocijuotiems asmenims) riboja ir reikšmingai apsunkina priežiūros institucijos reikalavimai, nustatyti poįstatyminio teisės akto lygmeniu.

Konstitucinis teisinės valstybės principas *inter alia* lemia tai, jog draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat draudžiama žemesnės galios teisės aktuose nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose. Poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis. Dėl to, siūlytina įstatymo projekte įtvirtinti principus, kurie būtų privalomi priežiūros institucijai nustatant kredito unijų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius.

Tuo tikslu KUI projekto 43 straipsnio 1 ir antra dalys įtvirtina, jog Priežiūros institucijos nustatytų kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvų dydžiai neturi būti didesni už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,3. Priežiūros institucija, kaip ir iki šiol, turės teisę nustatyti kredito unijai individualius normatyvų dydžius, tačiau įtvirtinamos individualaus normatyvo ribos: atskirai kredito unijai nustatomas individualus normatyvas neturi būti didesnis už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,5.

Siūlomo KUI projekto 44 straipsnio 2 dalyje nustatomas papildomas reikalavimas Priežiūros institucijos veiklai nustatant kapitalo pakankamumo normatyvą - Priežiūros institucija negali nustatyti tokio kapitalo pakankamumo normatyvo, kurį apskaičiuojant kredito unijos kapitalo reikalavimas (poreikis) viršytų 10 procentų, skaičiuojamų nuo kredito unijų balansinio turto (aktyvų) sumos.

Manytina, jog pagal šias taisykles nustatyti normatyvai turėtų atitikti pasaulinėje kredito unijų praktikoje taikomus normatyvų dydžius. Pavyzdžiui, Pasaulinės kredito unijų taryba (World Council of Credit Unions, WOCCU) modeliniame įstatyme (2015 metų redakcijoje) numatyta, jog esant 6 procentų kapitalo ir turto santykiui kredito unijos gali būti laikomos tinkamai kapitalizuotos.⁶ Bankams šiuo metu taikomas 8-12 proc. kapitalo pakankamumo normatyvas. Vertinant pagal pasaulines tendencijas, 10-13 proc. tvaraus kapitalo rodiklis yra pakankamas kredito unijoms.

Manytina, jog KUI 42 ir 43 straipsnio nuostatos įneš stabilumo priežiūros institucijai sprendžiant kredito unijų kapitalo veiklos riziką ribojančių normatyvų, tarp jų ir kapitalo pakankamumo dydžio ir jo apskaičiavimo metodikos (tvarkos) nustatymo klausimus, ir normatyvai bus susieti su objektyvesniais kriterijais, nei vien tik priežiūros institucijos turima asmenine nuožiūra dėl tokių klausimų sprendimo.

Kredito unijų pajinis ir perskaičiuotas kapitalas.

Siekiant, kad kredito unijų pajinis kapitalas būtų tvarus ir sutinkamai su koncepcija, KUI projekte esmingai pakeista atsiskaitymo su kredito unijos nariais tvarka ir nustatyta, jog kredito unija, visais atvejais grąžindama asmeniui jo pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus,

⁶ The 2015 Model Law for Credit Unions, <http://www.woccu.org/publications/modellaw>, psl. 44.

privalo jį proporcingai, atsižvelgdama į tų metų, kuriais narystė kredito unijoje pasibaigė ar kuriais kredito unijoje buvo gautas prašymas grąžinti pajinius įnašus už papildomus pajus, patvirtintoje metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti. Be to, su nariu kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausančią pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus ir kitas išmokas, susijusias su jo dalyvavimu kredito unijos pajiniame kapitale, tik po to, kai įvertinusi kredito unijos finansinę būklę nustato, kad atsiskaitymas nekels grėsmės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui. Visuotiniam narių susirinkimui patvirtinus metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir kredito unijai nusprendus su nariu (nariais) atsiskaityti arba išpirkti jo pajų, apie šį sprendimą kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilią ir patikimą kredito unijos veiklą. Tokia daugiapakopė sistema yra skirta užtikrinti, jog kredito unijų pajiniu kapitalo realiai būtų galima amortizuoti kredito unijų nuostolius, dėl ko įnašai už tokius „negrąžinamus“ pajus galėtų būti įtraukiami į kredito unijos I lygio pajinį kapitalą skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir veiklos riziką ribojančius normatyvus.

Tam, jog nebūtų pažeisti dabartinių kredito unijos narių interesai Siūlomo KUI projekto 3 straipsnio 2 dalyje numatoma, jog Kredito unijų įstatymo 14 straipsnio nuostatos, leidžiančios asmeniui grąžinamą pajinį įnašą mažinti kredito unijos patirto nuostolio suma, taikomos tik tiems kredito unijų papildomiems pajams, kurie įsigyti nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems papildomiems pajams būtų taikomos iki siūomo KU įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos. Tuo pačiu įtvirtinamos pereinamojo laikotarpio nuostatos, įpareigojančios sutvarinti kredito unijos kapitalą (įskaitant ir įsigytąjį prieš naująjį reguliavimą) per 10 metų pereinamąjį laikotarpį (iki 2026 m. lapkričio 1 d.). Pereinamuoju laikotarpiu (nuo įstatymo įsigaliojimo dienos iki 2026 m. sausio 1 d.) skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir (ar) veiklos riziką ribojančius normatyvus už papildomus pajus įmokėti pajiniai įnašai yra įtraukiami į kredito unijos pajinį kapitalą, įtraukiamą dalį kasmet (įskaitant ir einamuosius įstatymo įsigaliojimo metus) mažinant 10 procentinių punktų. Kredito unija privalo užtikrinti, jos po pereinamojo laikotarpio pabaigos (2026 m. lapkričio 1 d.) visas kredito unijų pajinis kapitalas būtų tvarus (I lygio). Įgyvendindamos šia nuostatą kredito unijos užtikrina, jog pajinio kapitalo, atitinkančio tvaraus kapitalo reikalavimus, dalis pajiniame kapitale būtų ne mažesnė nei 10 procento įstatymo įsigaliojimo metais, o vėliau kasmet būtų didinama ne mažiau kaip 10 proc. punktų.⁷

Taip pat, vengiant galimų neaiškumų, siūlytina įstatymo lygmeniu įtvirtinti kredito unijos perskaičiuoto kapitalo, pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II) lygio kapitalo sampratą ir aiškiai apibrėžti kiekvieno lygmens kapitalo struktūrą. Kadangi atitinkamas konkretaus lygmens kapitalo reikalavimams gali lemti kredito unijų teisę užsiimti atitinkama veikla, nes iš esmės nustato tam tikras tokios veiklos įgyvendinimo sąlygas (pavyzdžiui, teisė išlaikyti savarankiškos kredito unijos statusą siejama su ne mažiau nei 1 mln. dydžio tvaraus (I lygio) kapitalo turėjimu), logiška ir teisinga, jog tokio kapitalo samprata būtų nustatyta įstatymo, o ne poįstatyminio lygio teisės aktu, užtikrinant reglamentavimo stabilumą.

Atitinkamai Kredito unijų įstatymo projekto 38 straipsnyje siūloma numatyti, jog apskaičiuojant perskaičiuotą kredito unijos kapitalą į kredito unijos pagrindinį (I lygio) kapitalą įskaitoma: 1) kredito unijos narių pagrindiniai pajai; 2) privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas; 3) atsargos kapitalas; 4) praėjusių metų nepaskirstytasis pelnas; 5) einamųjų metų audituotas rezultatas (nepaskirstytas pelnas), jei jo įtraukimui į I lygio kapitalą pritarė priežiūros

⁷ Bazelio III paketą įgyvendinantys dokumentai (Basel Committee on Banking Supervision, Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (Dec. 2010, rev. June 2011) (toliau - Bazelis III) 94 (g) pastraipa, Credit Union Shares as Regulatory Capital Under Basel III, World Council of Credit Unions) nustato, kad kredito unijų pajai, išleisti prieš 2010-09-12, kurie neatitinka bendro I lygio nuosavo kapitalo kriterijų, tačiau šiuo metu yra „I lygio“ kapitalo sudėtinė dalimi pagal nacionalinę teisę, ir kurie yra apskaitomi kaip nuosavas kapitalas, gali būti iš pradžių įtraukti į bendrą I lygio nuosavą kapitalą, bet per 10 metų laikotarpį nuo 2013 metų iki 2022 metų turi būti nurašomi po 10% per metus. Atsižvelgiant į šį terminą, KUI projekto 3 straipsnyje įtvirtinamas laipsniškas papildomų pajų atsisakymas ir laipsniškas kapitalo sutvarinimas įtvirtinant konkrečius procentinius dydžius, bei galutinio šio proceso terminu laikant 2026 metus.

institucija; 6) negražinami papildomi pajai arba papildomi pajai, kurių atsiėmimas yra ribojamas ir jie gali būti negražinami arba jų gražinimas ir/arba išpirkimas gali būti atidedamas, kredito unijai patyrus nuostolių; 7) skolos vertybiniai popieriai, atitinkantys konvertavimo į pajinį kapitalą reikalavimus (konvertuojamosios obligacijos), atitinkantys kredito unijos nuostolių padengimo reikalavimus; 8) kitos kredito unijos kapitalo priemonės, atitinkančios kooperatinių bendrovių tvariam kapitalui keliamus reikalavimus, t.y., priemonės, kurios nėra apmokėtos ir finansuojamos kredito unijos lėšomis, negali būti atsiėmamos arba atsiėmimas griežtai ribojamas sąlygomis, susietomis su kredito unijos finansine būkle, ir kuriomis galima nevaržomai padengti kredito unijos susidariusius nuostolius; 9) kiti rezervai, suformuoti iš kredito unijos pelno arba negražintųjų pajinių įnašų, kuriuos kredito unija gali nedelsdama nevaržomai panaudoti nuostoliams padengti.

Matyti, jog į I lygio kapitalą siūloma įskaityti a) pajininkų įnašus, atitinkančius išdėstytus kapitalo reikalavimus ir b) atitinkamus rezervus, suformuotus iš unijos uždirbto pelno. Visos kredito unijos turės reikšmingai didinti atskaitymus nuo KU pelno į privalomąjį rezervą arba atsargos kapitalą: šiuo metu yra reikalaujama atskaityti ne mažiau 20 procentų pelno, kredito unijos privalės atskaityti 90 proc. (+ 70 proc.) atskaitymų nuo KU pelno į privalomąjį rezervą arba atsargos kapitalą, - tai reiškia papildomą sumą tvaraus kredito, unijų sektoriaus kapitale. Pajinis kapitalas, kuris gali būti traukiamas į I lygio kapitalą iš esmės atitinka visus kooperatinių kredito bendrovių tvariam kapitalui keliamus reikalavimus, kaip tai numatyta Kapitalo reikalavimų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 29 straipsnio reikalavimuose ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 241/2014 10 ir 11 straipsnių reikalavimuose. Nors abu šie dokumentai kredito unijoms nėra tiesiogiai taikomi, tačiau jie įtvirtina aukščiausią tvaraus kapitalo priemonių standartą ir reikalavimus joms, tarp kurių a) pajai yra apmokėti ir nėra finansuojami KU lėšomis; b) pajai negali būti atsiėmami arba atsiėmimas griežtai ribojamas nustatytą tam tikrų sąlygų ir aplinkybių; c) pajais galima padengti susidariusius nuostolius. Siūlytina I lygio tvaraus kapitalo pajinio kapitalo samprata atitinka ir Pasaulinės kredito unijų tarybos (WOCCU) rekomendacijas, pagal kurias rekomenduojama kaupti didelę tvaraus kapitalo atsargą, o narių pajų, jei jie yra kintamieji, nelaikyti kapitalu. Tarybos nuomone, pajus galima laikyti kredito unijų kapitalu tik tuo atveju, jei įstatymuose yra apibrėžtos jų stabilumą užtikrinančios priemonės ir tai žinoma kredito unijų nariams prieš priimant sprendimą stoti į kredito uniją.⁸

Siūlytina numatyti, jog kredito unijos papildomą (II lygio) kapitalą sudaro: 1) einamųjų metų neaudituotas rezultatas (nepaskirstytasis pelnas); 2) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas; 3) kiti rezervai; 4) subordinuotosios paskolos, atitinkančios šio nustatytus reikalavimus; 5) papildomi ir privilegijuotieji pajai, kurių negalima priskirti prie I lygio kapitalo, jei tokius unija išleidžia; 6) kiti skolos vertybiniai popieriai (išskyrus konvertuojamąsias obligacijas).

Kredito unijos pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II lygio) kapitalų suma sudaro kredito unijos perskaičiuotą kapitalą. Perskaičiuotas kapitalas būtų naudojamas apskaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir nustatant kitus veiklos riziką ribojančius normatyvus siūlomo Kredito unijų įstatymo numatyta tvarka.

Manytina, jog įtvirtinus aiškias perskaičiuoto kapitalo ir jo sudedamųjų dalių skaičiavimo taisykles, kredito unijos turės aiškias gaires privalomam kapitalo sutvarinimui, šios nuostatos užtikrins reglamentavimo stabilumą ir aiškumą. Visgi, kaip minėta, didžioji papildomo pajinio kapitalo dalis sektoriuje šiuo metu nėra tvari, į kredito unijų mažiausią kapitalą ir veiklos riziką ribojančius normatyvus netraukiant papildomo pajaus, didžioji dalis unijų nuo 2018 m. sausio 1 d. netenkintų kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Dėl šių priežasčių įtvirtinamos aiškos nuostatos, kurios leidžia papildomų pajų priskyrimo kredito unijų kapitalui atsisakyti laipsniškai per 10 metų.

Investavimo į vertybinius popierius apribojimai.

⁸https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:vwJfn4OWaBcJ:https://www.lb.lt/kredito_uniju_sektoriaus_stiprinimas+&cd=2&hl=lt&ct=clnk&gl=lt, 5 psl.

Siūlomo Kredito unijų įstatymo projekto 5 straipsnio 7-8 dalys reglamentuoja kredito unijų teisės investuoti į vertybinius popierius ribojimus. Šiuo metu galiojantis reguliavimas lakoniškai numato, jog kredito unija turi teisę įsigyti tik ne nuosavybės vertybinius popierius pagal priežiūros institucijos nustatytas investavimo taisykles, tačiau praktikoje matyti, jog toks reguliavimas yra nepakankamas. Lietuvos banko patvirtintos 2015-06-19 Kredito unijų investavimo į ne nuosavybės vertybinius popierius taisyklės reikšmingai pakeitė šios veiklos vykdymo taisyklės, buvusias iki taisyklių priėmimo: 1) Lietuvos bankas įtvirtino, kad kredito unijų investavimo į vertybinius popierius tikslas yra išimtinai *likvidumo valdymas*, apribojant kredito unijos teisę, pavyzdžiui, investavimą yra vertybinius popierius vykdyti kredito unijos pajamų ir pelno didinimo tikslais; 2) nustatyti reikalavimai investicijų į skolos vertybinius popierius emitentams bei portfelio struktūrai - leistos investicijos tik į „nerizikingas“ (paties aukščiausio reitingo) investicijas, kas, savaime aišku, įtakoja ir itin žemą šių investicijų palūkanų normos lygį. Lietuvos banko nustatytos Kredito unijų investavimo į ne nuosavybės vertybinius popierius taisyklės investavimo į skolos vertybinius popierius veiklą apriboja žymiai griežčiau nei Lietuvoje veikiantiems bankams, kas sumažina konkurenciją kredito įstaigų sektoriuje, nors dabar galiojančiame Kredito unijų įstatyme apribojimų investicijoms į vertybinius visiškai nenumatyta. Tokia situacija yra teisiškai nekorektiška ir sudaro prielaidas nepagrįstai siaurinti kredito unijos teisę disponuoti savo turtu, taip pat kitas teises, numatytas kredito unijoms kitomis taisyklių nuostatomis.

Siūlomame Kredito unijų įstatymo projekte siūlytina aiškiai numatyti, jog kredito unija turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, Lietuvos banko vertybinius popierius, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių vyriausybių vertybinius popierius, o taip pat ne nuosavybės vertybinius popierius, kuriuos išleido Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės bei Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtros Organizacijos (EBPO) valstybių narių įmonės, kurioms nustatytas ne žemesnis negu įstatymo projekte nurodytas vertybinių popierių investicijų reitingas, arba panašus reitingas pinigų rinkoje, ir nėra informacijos apie galimus žemesnius reitingus:

- 1) Moody's Investors Service - ilgalaikis reitingas ne mažesnis nei Ba3;
- 2) Standard & Poor's – ilgalaikis reitingas ne mažesnis BB-, trumpalaikis reitingas ne mažesnis B;
- 3) Fitch Ratings – ilgalaikis reitingas ne mažesnis BB-, trumpalaikis reitingas ne mažesnis B.

Jeigu skirtingos reitingų agentūros suteikė nevienodus reitingus, vertinant turi būti pasirinktas naujausias reitingas. Pažymėtina, jog rizikos ir pelno santykis yra glaudžiais susijęs su vertybinių popierių reitingu ir pelningumu, o investuotojai vertybinius popierius renkasi pagal jiems priimtina rizikos tolerancijos lygį. Įstatymo lygmeniu taip pat siūloma numatyti leistiną investicijų į įmonių vertybinius popierius apimtį, apibrėžiant, jog šios investicijos neturi sudaryti daugiau kaip 30 procentų kredito unijos vertybinių popierių portfelio, o bendras kredito unijos investicijų į vertybinius popierius apimtį neturi sudaryti daugiau kaip 70 procentų kredito unijos balansinio turto. Įtvirtinus šias nuostatas bus grįžta prie taisyklės, kad poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos, o ne kuriamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis.

Kooperacijos ir integracijos tarp kredito unijų galimybių stiprinimas

Siūlomu CKUĮ projektu, sutinkamai su koncepcija, naikinamas šiuo metu galiojantis draudimas Lietuvos Respublikoje vienu metu veikti kelioms centrinėms kredito unijoms, iki 10 (o kai kuriais išimtiniais atvejais – iki 3), sumažinamas minimalus centrinės kredito unijos narių skaičius, nustatyta pareiga centrinei kredito unijai priimti į savo narius priežiūros institucijos išduotą kredito unijos licenciją turinčią ir veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją, aptartas (sustiprintas) centrinių kredito unijų teisių priimančiam privalomo pobūdžio sprendimus sąrašas.

Tokie siūlymai teikiami siekiant sustiprinti galimybes kooperaciją ir integraciją tarp kredito unijų, jei jos to pageidauja.

Tam, kad didžiausią kapitalą sukaupusios ir sėkmingai veikiančios kredito unijos turėtų svaresnę įtaką priimant sprendimus centrinės kredito unijos visuotiniame narių susirinkime, kartu išlaikant pagrindinius kooperatinio valdymo modelio elementus, siūloma nustatyti, kad kredito unijos balsų skaičius, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių, nuosavo kapitalo dydį ir kitus centrinės kredito unijos įstatuose nustatytus rodiklius, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.

Kaip minėta, CKU nare nesančios savarankiškos kredito unijos atžvilgiu nustatomi aukšti tvaraus kapitalo reikalavimai (2 str. 12 d. nustatyta, jog savarankiška kredito unija – savarankiškai veikianti ir centrinėms kredito unijoms nepriklausanti kredito unija, kurios perskaičiuoto I lygio kapitalo suma yra ne mažesnė nei 1 milijonas eurų) ir tokiai kredito unijai numatymas privalomas dalyvavimas savitarpio pagalbos mechanizme. Įtvirtinama galimybė kredito unijoms veikti savarankiškai (neįsijungiant į CKU), o didelio tvaraus kapitalo reikalavimas užtikrina, jog tokios unijos bus pakankamai patikimos vertinant prisiimamą veiklos riziką. Pažymėtina, jog savarankiškai kredito unijai nustatytas perskaičiuoto I lygio kapitalo reikalavimas (ne mažiau nei 1 milijonas eurų) iš esmės atitinka CKU įstatymo projekto 29 straipsnyje nustatytą minimalaus centrinės kredito unijos kapitalo reikalavimą (jog Reglamento (ES) Nr. 575/2013 26 straipsnio 1 dalies a–e punktuose nustatytų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo dalių suma būtų ne mažesnė kaip vienas milijonas eurų.)

Siūlomuose Įstatymo projektuose numatytas dinaminis narystės CKU modelis: kredito unijos, esančios CKU narėmis, pasiekusios įstatymo projekte numatytus savarankiškos kredito unijos veiklos kriterijus turi teisę išstoti iš CKU įspėjusios apie tai prieš 6 mėnesius. Siekiant apriboti galimybes piktnaudžiauti centrinės kredito unijos teise pašalinti savo narę kredito uniją taip siūloma nustatyti minimalų 1 metų įspėjimo terminą.

Numatyta, jog centrinėje kredito unijoje negali būti mažiau kaip 10 narių, tačiau itin didelių kredito unijų atveju (tais atvejais, kai kredito unijų turtas viršija 50 milijonų eurų), centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai.

Centrinės kredito unijos nariu gali būti kredito unija, asocijuotas narys ir valstybė. Jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų. Jeigu centrinės kredito unijos nariu yra asocijuotas narys, jo balsų dalis nustatoma atsižvelgiant į jo sumokėtą pajinio įnašo dydį, tačiau vieno asocijuoto nario turima balsų dalis negali sudaryti daugiau kaip 10 procentų visų balsų, o visų asocijuotų narių balsų dalis negali būti didesnė nei 1/3 visų balsų.

Centrinės kredito unijos pagrindinė paskirtis – savo pasirinktomis priemonėmis užtikrinti centrinės unijos finansinės grupės mokumą.

Kiti siūlomi svarbiausi pakeitimai

Siekiant palengvinti centrinės kredito unijos galimybes pritraukti papildomo kapitalo, Siūlomame CKUĮ projekte numatoma, kad be kredito unijų ir valstybės, centrinės kredito unijos nariu galės būti ir ne mažiau kaip 10 procentų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo investavęs fizinis arba juridinis asmuo – asocijuotas narys. Toks asocijuotas narys galėtų turėti iki 10 procentų balsų dalį centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, tačiau visų asocijuotų narių balsų dalis negalėtų būti didesnė negu 1/3 visų balsų.

Be to, siūloma pakeisti dabartinę kredito unijų asocijuoto asmens sampratą ir numatyti galimybę fiziniams asmenims būtų kredito unijos asocijuotais nariais. Siūlytina įtvirtinti nuostatą, jog Kredito unijos asocijuotais nariais gali būti veiksnūs fiziniai asmenys, jei tokia galimybė numatyta kredito unijos įstatuose, ir juridiniai asmenys, bei įtvirtinti teisę kredito unijoms savo įstatuose nustatyti papildomų kredito unijos narių priėmimo į kredito uniją kriterijų (geografinį, dalykinį, ar kt.). Asocijuoti nariai galėtų naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus,

komisijas, komitetus ir tarnybas. Asocijuoto nario statusas būtų nustatomas kredito unijos pasirinkimu, t. y. kredito unijos įstatai turėtų nustatyti, ar kredito unijos asocijuotais nariais gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys. Tik kredito unijos tikrieji nariai, atitinantys vieną iš Siūlomo KUI projekto 10 straipsnio 1 dalyje išvardintą narystės kriterijų, turėtų teisę dalyvauti kredito unijos valdyje bei turėtų pareigą formuoti tvarų kredito unijos kapitalą, tuo tarpu kiti asmenys, kurie taptų asocijuotaisiais nariais, galėtų naudotis kredito unijos teikiamomis paslaugomis be pareigos įmokėti pajinį įnašą. Tokie pakeitimai sudarytų galimybę kredito unijoms pritraukti tvaraus kapitalo, kuris reikalingas kredito unijoms sustiprinti. Papildomai, tokiu būdu būtų didinamas kredito unijų finansinių paslaugų prieinamumas.

Siūlomo KUI pakeitimo įstatymo projekte yra numatytas reikšmingas kredito unijų reglamentavimo pakeitimas, leidžiantis kredito unijai pakeisti veiklos formą ir tapti banku. Kredito unijai, pasiekusiai tam tikras veiklos apimtį bei kapitalo dydį, bus sudaryta galimybė tęsti veiklą kaip bankui. KUI projekte siūloma numatyti, kad kredito unija gali būti pertvarkoma į pagal Lietuvos Respublikos bankų įstatymą išduotą banko licenciją turinčią akcinę bendrovę arba uždaryją akcinę bendrovę. Kredito unija galėtų būti pertvarkoma tik gavusi priežiūros institucijos sutikimą vykdyti kredito unijos pertvarkymą.

Siūlomame KUI projekte įstatymo lygmeniu (nebe Lietuvos banko nutarimų, kaip buvo iki šiol) reglamentuojami kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimai. Kadangi tokio pobūdžio nuostatomis reglamentuojamas asmenų teisės į darbą įgyvendinimas, esminiai reikalavimai kredito unijų vadovų kvalifikacijai ir patirčiai turi būti nustatyti ne priežiūros institucijos teisės aktuose, kaip buvo iki šiol, bet įstatyme. Priežiūros institucijos teisės aktais gali būti tik detalizuojamos įstatymų nuostatos. Numatyta, jog kredito unijos vadovai laikomi turintys reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas, jei jie išmano teisės aktus, reglamentuojančius kredito unijų veiklą, ir atitinka konkrečius projekte nustatytus reikalavimus, susijusius su aukštojo mokslo kvalifikacijos ir atitinkamos nepertraukiamo vadovavimo (buvimo vadovu, jo pavaduotoju arba valdybos nariu) juridiniam asmeniui arba jo filialui darbo patirties turėjimu.

Siekiant, jog kredito unijos galėtų greičiau įveikti atsiradusius finansinius sunkumus bei ilgainiui tapti tvarios ir patikimos, tikslinga teisės aktuose numatyti kuo daugiau priemonių/ būdų kredito unijoms pritraukti kapitalą. Pagal 2009 kovo mėn. WOCCU parengtą studiją⁹, kurioje yra apibendrinama geriausia praktika, taikoma kredito unijų sektoriuje, bei vadovaujantis tarptautine praktika, konvertuojamos obligacijos yra įprasta kredito unijų kapitalo formavimo priemonė, todėl ją siūloma numatyti įstatymo projekte. Šiuo tikslu KUI papildytinas įtvirtinant kredito unijų teisę išleisti konvertuojamas obligacijas, kurios, suėjus obligacijų pasirašymo sutartimi numatytam terminui būtų keičiamos į kredito unijos pajus. Sprendimą išleisti konvertuojamas obligacijas priima visuotinis narių susirinkimas. Visuotinio narių susirinkimo sprendimas išleisti konvertuojamas obligacijas yra kartu ir sprendimas padidinti kredito unijos pajinį kapitalą suma, lygia pajų, į kuriuos gali būti keičiamos konvertuojamosios obligacijos, pajinių įnašų vertei.

Projektuose siūlomi ir kai kurie kiti pakeitimai, taip pat pakeitimai, kurie įstatymus suderins su kitų kredito įstaigų veiklą reguliuojančiais įstatymais.

Manytina, jog įstatymų projektuose numatytų siūlymų įgyvendinimas ir skirtingų kooperacijos tarp kredito unijų alternatyvų numatymas sudarytų galimybę CKU narystės pageidaujančioms unijoms užtikrinti geresnį didesnę sektoriaus veiklos efektyvumą ir masto ekonomiją, o narystės nesiekiančioms unijoms – tęsti veiklą tvarios savarankiškos unijos statusu.

⁹ Alternative Sources of Capital for Credit Unions International Examples, p. 4, prieiga per internetą: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:bsHeB6IXZyUJ:www.woccu.org/documents/Alternative_Sources_of_CU_Capital+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt.

Tačiau pažymėtina, jog vien tik privalomo dalyvavimo CKU modelis pagal Tvarios kredito unijų veiklos koncepciją sudarytų prielaidas manyti, jog jį įtvirtinus didelei daliai šiai dienai veikiančių kredito unijų sektoriaus dalyvių iškiltų veiklos tęstinumo problemų, kadangi pagal Tvarios kredito unijų veiklos koncepciją, jei kredito unija neįstotų į centrinę kredito uniją ar nebūtų reorganizuota, pertvarkyta ar likviduota, priežiūros institucija kredito unijai atšauktų išduotą kredito unijos licenciją, o kaip minėta, suformuoti CKU šiai dienai didžioji dalis unijų nėra pajėgios. Esant sąlygai, jog centrinė kredito unija privalo priimti į savo narius tik veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją, akivaizdu, jog nemažai daliai šiandien veikiančių unijų dėl to iškiltų problemų, dėl to iškiltų indėlių draudimo fondo lėšų naudojimo poreikis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės gali apimti padarinius, atsiradusius dėl kai kurių unijų nesavalaikio įstatymų nuostatų įgyvendinimo. Priėmus įstatymų projektus iki įstatymų projektų įsigaliojimo įsteigta centrinė kredito unija ir kredito unijos turės persitvarkyti pagal pasikeitusius reikalavimus, o toms, kurios nepersitvarkys arba dalyvių sprendimu nebus reorganizuotos arba likviduotos, turės būti atšauktos licencijos ir jos turės būti likviduotos teismo sprendimu. Įstatymų projektai taip pat keičia kapitalo pakankamumo skaičiavimo tvarką (pvz., papildomų pajų įtraukimo į I lygio kapitalą laipsniškas atsisakymas), dėl ko kai kurioms unijoms gali iškilti kapitalo pakankamumo problemų. Siekiant išvengti šių pasekmių įstatymų projektais persitvarkymui pagal pasikeitusį reguliavimą numatyti pakankami pereinamieji laikotarpiai.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima įstatymų įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai visų pirma sudarys sąlygas Lietuvos Respublikoje veikti ne vienai, o kelioms centrinėms kredito unijoms, bus supaprastinta centrinės kredito unijos licencijavimo procedūra. Bus aiškiai sureglamentuota patikimų ir aukštus rodiklius atitinkančių savarankiškų kredito unijų veikla, kas teigiamai atsilieps kredito unijų verslo plėtrai. Priimti įstatymų projektai sudarys sąlygas sukurti naują mokumo užtikrinimo sistemą (Kredito unijų stabilizavimo fondą) ir taip užtikrins geresnę rizikos pasidalijimą ir veiklos efektyvumą. Priimtų įstatymų projektų pasekoje būtų sutvarintas kredito unijų kapitalas, dėl ko unijos taps patikimesnės ir saugesnės finansines paslaugas teikiančiomis įstaigomis. Projektuose siūlytina numatyti ir kitas, su kredito unijos kapitalo stiprinimu susijusias galimybes, sukursiančias papildomą kredito unijų motyvą aktyviai veikti kredito unijų kapitalo stiprinimo srityje. Projektuose siūlytina taip pat siūlytina atsisakyti ydingos praktikos įstatymo lygmens ir svarbos reguliavimą įtvirtinti priežiūros institucijos poįstatyminiais teisės aktais.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, teisės aktai, kuriuos būtina priimti, galiojantys teisės aktai, kuriuos reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Su priimtų įstatymų projektų nuostatomis turės būti suderinti Lietuvos banko teisės aktai. Su šiais pakeitimais taip pat turėtų būti suderintas (atitinkamai pakeistas) Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas.

9. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymų projektuose vartojamos sąvokos ir (ar) jas įvardijantys terminai nekeičiami, taip pat nesiūlomos naujos sąvokos.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir parengimo terminai

Teikiamiems įstatymų projektams įgyvendinti bus parengti ir priimti Lietuvos banko teisės aktai, Kredito unijų stabilizacijos fondą reglamentuojantys teisės aktai įstatymų projektuose numatytais terminais.

12. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Priėmus įstatymo projektus gali iškilti Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme numatytų indėlių draudimo išmokų mokėjimo poreikis.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektais siūlomiems pakeitimams specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „kredito unija“, „centrinė kredito unija“, „mokumo užtikrinimo sistema“, „savarankiška kredito unija“, „kredito unijų stabilizacijos fondas“.

Teikia Seimo nariai:

Raimundas Markauskas

Darius Ulickas

Sergej Ursul

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymą Nr. I-796 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ
ĮSTATYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas reglamentuoja kredito unijų steigimo, licencijavimo, veiklos, pabaigos, pertvarkymo ir priežiūros tvarką, kad kredito unijų sistema būtų stabili, patikima, veiksminga ir saugi.
2. Šiuo įstatymu įgyvendinamas įstatymo priede nurodytas Europos Sąjungos teisės aktas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Apyvartai proporcingos išmokos** – išmokos kredito unijos nariams ir asocijuotiems nariams (toliau – nariai) iš pelno, mokamos proporcingai kredito unijos narių palūkanų apyvartai kredito unijoje.
2. **Centrinė kredito unija** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme.
3. **Klientas** – kredito unijos narys ar kitas asmuo, kuriam pagal šį įstatymą kredito unija teikia finansines paslaugas.
4. **Kredito unija** – kredito įstaiga, kuri turi licenciją verstis, ir verčiasi indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimu iš šiame įstatyme nustatytų neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų šiame įstatyme nustatytų finansinių paslaugų teikimu šio įstatymo nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę.
5. **Kredito unijos licencija** (toliau – **licencija**) – šio įstatymo nustatyta tvarka išduotas leidimas teikti licencines finansines paslaugas, nustatytas šiame įstatyme.
6. **Kredito unijos nario palūkanų apyvarta kredito unijoje** (toliau – **apyvarta**) – finansiniais metais kredito unijos nario gautų iš kredito unijos palūkanų pajamų ir kredito unijai sumokėtų palūkanų išlaidų suma.
7. **Negražintinos lėšos** – kredito unijos iš trečiųjų asmenų kaip dovana, parama ar auka gautos lėšos, kurios pereina kredito unijos nuosavybėn ir neatsispindi kredito unijos įsipareigojimuose.
8. **Pagrindinis pajaus vardinis dokumentas** (toliau – **pagrindinis pajus**) – kredito unijos nario įsigytas pajaus vardinis dokumentas, kuriuo suteikiama teisė kredito unijos visuotiniame narių susirinkime turėti vieno balso teisę sprendžiant šio susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus ir gauti dividendus, taip pat kitos šiame įstatyme nustatytos teisės, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, apribotas pagal šį įstatymą.

9. **Pajaus vardinis dokumentas** (toliau – **pajus**) – vertybinis popierius, patvirtinantis asmens dalyvavimą kredito unijos kapitale, suteikiantis kredito unijos nariui turtines ir neturtines teises, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, kurios apribotos pagal šį įstatymą.

10. **Pajinis įnašas** – į kredito uniją asmens įmokėta pinigų suma, kuri naudojama kredito unijos pajiniam kapitalui sudaryti.

11. **Papildomas pajus** – kredito unijos nario, turinčio pagrindinį pajų, įsigytas pajus, kuriuo suteikiama teisė gauti dividendus, taip pat kitos šiame įstatyme nustatytos teisės, tačiau nesuteikiama balso teisė kredito unijos visuotiniame narių susirinkime.

12. **Savarankiška kredito unija** – savarankiškai veikianti ir centrinėms kredito unijoms nepriklausanti kredito unija, kurios perskaičiuoto I lygio kapitalo suma yra ne mažesnė nei 1 milijonas eurų.

13. **Asocijuotas narys** – fizinis arba juridinis asmuo, kuris gali naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas, turi kitas šio įstatymo nustatytas teises ir privalo vykdyti šio įstatymo numatytas pareigas.

14. Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme.

3 straipsnis. Kredito unijos pavadinimas, teisinė forma, buveinė, veiklos tikslas, kredito unijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai

1. Žodžius „kredito unija“ ar kitokius šių žodžių junginius arba jų vedinius Lietuvos Respublikoje gali vartoti savo pavadinime, reklamoje ar kitais tikslais pagal šį įstatymą veikiančios kredito unijos, išskyrus atvejus, kai akivaizdu, kad šių žodžių vartojimas nesusijęs su licencinių finansinių paslaugų teikimu. Kredito unijos pavadinimui Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo 3 straipsnio 4 dalies nuostata netaikoma.

2. Kredito unijos, kaip juridinio asmens, teisinė forma gali būti tik kooperatinė bendrovė.

3. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre įregistruotos ir turinčios šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją kredito unijos buveinė turi būti Lietuvos Respublikoje.

4. Kredito unijos pagrindinis veiklos tikslas – tenkinant savo narių ir asocijuotų narių ūkinius ir socialinius poreikius teikti savo nariams ir asocijuotiems nariams indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimo, jų skolinimo ir kitas finansines paslaugas, bei teikti šiame įstatyme nurodytas finansines paslaugas kredito unijos klientams.

5. Kredito unijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, šiuo įstatymu, kitais įstatymais, priežiūros institucijos priimtais teisės aktais ir savo įstatais. Kredito unijos taip pat vadovaujasi Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

4 straipsnis. Kredito unijos narystė centrinėje kredito unijoje

1. Kredito unija, neatitinkanti savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų, privalo būti centrinės kredito unijos nare. Kredito unija gali būti tik vienos centrinės kredito unijos nare.

2. Kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare ir atitinkanti savarankiškos kredito unijai keliamus reikalavimus, turi teisę pateikti centrinei kredito unijai prašymą išstoti iš centrinės kredito unijos tik kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą išstoti iš centrinės kredito unijos, padengus turimus įsiskolinimus centrinei kredito unijai ir gavus priežiūros institucijos leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, kuriuo patvirtinama, kad kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus.

3. Kredito unija, norėdama gauti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir šiuos dokumentus bei duomenis:

1) kredito unijos organų sprendimus ir (arba) kitus dokumentus, susijusius su kredito unijos išstojimu iš centrinės kredito unijos, kuriuose turi būti nurodyti duomenys ir priežastys, dėl kurių kredito unija išstoja iš centrinės kredito unijos;

2) dokumentus, patvirtinančius, kad kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus arba kredito unijos organų patvirtintą kredito unijos reorganizavimo, pertvarkymo ar likvidavimo planą, jei kredito uniją neketina tapti kitos centrinės kredito unijos nare arba dokumentus ir (ar) duomenis apie numatomą įstojimą į kitą centrinę kredito uniją arba kitos centrinės kredito unijos steigimą.

3) patvirtinimą, jog kredito unija neturi įsiskolinimų centrinei kredito unijai, iš kurios siekia išstoti.

4. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi šiame įstatyme nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) kredito unija neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų ir nėra išspręsta, kaip bus užtikrintas kredito unijos veiklos tęstinumas arba kaip kredito unija bus reorganizuojama, pertvarkoma ar likviduojama arba pateiktas planas ir kiti dokumentai leidžia daryti išvadą, kad išdavus leidimą bus pažeidžiami kredito unijos indėlininkų ir kitų kredito unijos kreditorių turiniai interesai.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo išstoti iš centrinės kredito unijos išdavimo ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą gavimo dienos.

5 straipsnis. Kredito unijos teikiamos finansinės paslaugos ir kita veikla

1. Kredito unija privalo teikti šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą licencinę finansinę paslaugą ir turi teisę teikti šio straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose ir 3 dalyje nustatytas finansines paslaugas, įskaitant finansines paslaugas užsienio valiuta, jeigu šios teisės neapribotos šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka.

2. Licencinės finansinės paslaugos:

1) indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių;

2) Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnyje nustatytos mokėjimo paslaugos;

3) elektroninių pinigų leidimas.

3. Nelicencinės finansinės paslaugos:

1) indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas;

2) skolinimas (įskaitant hipotekines paskolas ir vartojimo kreditus);

3) kelionių čekių, vekselių ir kitų mokėjimo priemonių administravimas, jei šios veiklos neapima šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos mokėjimo paslaugos;

4) finansinių laidavimų ir finansinių garantijų teikimas;

5) finansinis tarpininkavimas (agento veikla), kaip tą numato Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas;

6) pinigų tvarkymas;

7) kreditingo vertinimo paslaugos;

8) seifo kamerų nuoma;

9) valiutos keitimas (grynaisiais pinigais).

4. Kredito unija turi teisę teikti finansines paslaugas:

1) savo nariams ir asocijuotiems nariams;

2) kredito unijų asociacijoms;

3) kredito unijoms;

4) centrinei kredito unijai, kurios nare yra kredito unija;

5) asmenims, kurių reikalavimai ir (arba) įsipareigojimai perėjo kredito unijai po kitos kredito unijos reorganizavimo, tačiau ne ilgiau kaip iki šių asmenų sudarytų sutarčių su kita kredito unija dėl tokių reikalavimų ir (arba) įsipareigojimų galiojimo pabaigos.

5. Kredito unija turi teisę šias paslaugas teikti visiems asmenims:

1) šio straipsnio 2 dalies 2 punkte, 3 dalies 3, 6, 7, 8, 9 punktuose nurodytas finansines paslaugas;

2) vartojimo kredito paslaugas, kai bendra suteikiamo kredito suma yra ne didesnė negu 10 000 eurų;

3) faktoringo paslaugas, kai bendra faktoringo sutarties suma yra ne didesnė nei 10 000 eurų.

6. Be šio straipsnio 4 dalyje nurodytų asmenų, indėlius ir kitas grąžintinas lėšas kredito unija turi teisę priimti ir iš Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų, tarp jų iš viešųjų įstaigų, kurių dalininkės yra valstybės ar savivaldybių institucijos, jeigu tai numatyta kredito unijų steigimo dokumentuose, Lietuvos Respublikoje įsteigtų asociacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų, profesinių sąjungų organizacijų, labdaros ir paramos fondų, tarptautinių ar užsienio valstybių labdaros ir paramos fondų, kredito unijos narių steigiamų juridinių asmenų, kurie gali būti kredito unijos asocijuotais nariais pagal šio įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus reikalavimus, taip pat Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka iš kredito unijos narių nepilnamečių vaikų (įvaikių) ar globojamų vaikų, jeigu bent vienas iš tėvų ar globėjų (rūpintojų) yra kredito unijos narys.

7. Kredito unija turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, Lietuvos banko vertybinius popierius, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių vyriausybės vertybinius popierius, o taip pat ne nuosavybės vertybinius popierius, kuriuos išleido Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės bei Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtros Organizacijos (EBPO) valstybių narių įmonės, kurioms nustatytas ne žemesnis negu šiame straipsnyje nurodytas vertybinių popierių investicijų reitingas, arba panašus reitingas pinigų rinkoje, ir nėra informacijos apie galimus žemesnius reitingus:

1) Moody's Investors Service - ilgalaikis reitingas Ba3;

2) Standard & Poor's – ilgalaikis reitingas BB-, trumpalaikis reitingas B;

3) Fitch Ratings – ilgalaikis reitingas BB-, trumpalaikis reitingas B;

4) jeigu skirtingos reitingų agentūros suteikė nevienodus reitingus, vertinant turi būti pasirinktas naujausias reitingas.

8. Investicijos į įmonių vertybinius popierius nurodytus šio straipsnio 7 punkte, neturi sudaryti daugiau kaip 30 procentų kredito unijos vertybinių popierių portfelio, o kredito unijos investicijos į vertybinius popierius neturi sudaryti daugiau kaip 70 procentų kredito unijos balansinio turto.

9. Kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo, gali verstis tik tokia kita veikla, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu.

10. Kredito unija savo veiklą turi organizuoti ir vykdyti taip, kad jos veikla būtų stabili ir patikima.

11. Kredito unija savo veiklą turi organizuoti ir vykdyti taip, kad kiekvienas kredito unijos narys turėtų vienodą galimybę pasinaudoti kredito unijos teikiamomis finansinėmis paslaugomis.

12. Jeigu kredito unija nusprendžia pati nevykdyti tam tikros veiklos, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu ir sudaryti sandorius dėl atitinkamų paslaugų teikimo kredito unijai su kitais asmenimis (toliau – kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimas), tai, prieš sudarydama tokius sandorius, kredito unija privalo pranešti priežiūros institucijai ir jai pateikti šios institucijos teisės aktų nustatytą informaciją. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo reikalavimus.

13. Lietuvos Respublikos teismai, kitos Lietuvos Respublikos institucijos ar pareigūnai, prieš priimdami sprendimus, kuriais apribojama kredito unijos teisė teikti finansines paslaugas neapibrėžtai kredito unijos klientų grupei, privalo gauti, o priežiūros institucija privalo pateikti savo išvadą dėl šių sprendimų įtakos kredito unijos ir visos kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui.

ANTRASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJOS STEIGIMAS IR LICENCIJAVIMAS

6 straipsnis. Kredito unijos steigimas

1. Kredito unija steigiama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos finansų įstatų įstatymo, šio įstatymo ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Kredito unija gali būti steigiama tik neribotam laikui.

3. Steigiama kredito unija registruojama juridinių asmenų registre, o jei licencija išduodama ne steigiamai kredito unijai, atitinkami pakeitimai juridinių asmenų registre daromi tik po to, kai priežiūros institucija išduoda licenciją.

4. Steigiamos kredito unijos įstatai, taip pat įstatų pakeitimai turi būti pateikti juridinių asmenų registro tvarkytojui per 18 mėnesių atitinkamai nuo įstatų pasirašymo dienos ar nuo visuotinio narių susirinkimo sprendimo pakeisti įstatus priėmimo dienos, o to per šį terminą neatlikus, kredito unijos įstatai (įstatų pakeitimai) netenka galios.

7 straipsnis. Licencija

1. Licencija išduodama neterminuotam laikui.

2. Licenciją priežiūros institucija išduoda įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyta tvarka.

3. Steigiama kredito unija, norėdama gauti licenciją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus ir informaciją, įskaitant:

1) kredito unijos steigimo sutartį;

2) kredito unijos įstatus;

3) steigiamojo susirinkimo protokolą;

4) steigėjų (jei juridinis asmuo jau įsteigtas – narių) sąrašą, dokumentus ir informaciją apie kredito unijos steigėjų (narių) tapatybę, kiekvieno iš jų įsigytus pagrindinius ir papildomus pajus ir pajinių įnašų dydžius, taip pat dokumentus ir informaciją, įrodančius, kad lėšos, panaudotos pajiniams įnašams, yra gautos teisėtai;

5) dokumentus, patvirtinančius, kad visi kredito unijos pajiniai įnašai yra įmokėti;

6) steigiamojo susirinkimo išrinktų kredito unijos vadovų, kuriems eiti pareigas turi būti gautas priežiūros institucijos leidimas, sąrašą ir priežiūros institucijos nustatyti dokumentai, reikalingi šių asmenų tinkamumui pagal šio įstatymo 27 straipsnio nuostatas įvertinti;

7) dokumentus, patvirtinančius, kad kredito unijos pajinio kapitalo dydis yra ne mažesnis kaip šio įstatymo nustatytas mažiausias kredito unijos kapitalo dydis;

8) kredito unijos veiklos planą trejiems metams. Veiklos plano sudarymo reikalavimus nustato priežiūros institucija;

9) valdymo ir organizacinės struktūros aprašymą;

10) apskaitos politikos projektą ir detalų apskaitos sistemos aprašymą;

11) dokumentus ir informaciją, patvirtinančius, kad kredito unija turi tinkamus vidaus kontrolės sistemą, darbuotojus, technines, informacines, technologines apsaugos užtikrinimo priemones, patalpas ir turto draudimą;

12) dokumentus, patvirtinančius, jog kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus arba centrinės kredito unijos, kurios nare kredito unija ketina tapti, išvadą, kad kredito unija atitinka centrinės kredito unijos įstatuose nustatytas priėmimo į centrinės kredito unijos narius sąlygas.

4. Priežiūros institucija jos nustatyta tvarka turi teisę atlikti steigiamos kredito unijos, prašančios išduoti licenciją, pasirengimo teikti finansines paslaugas patikrinimą vietoje.

5. Priežiūros institucijos prašymu valstybės ir savivaldybių institucijos, taip pat kiti asmenys privalo nedelsdami priežiūros institucijai pateikti jų turimą informaciją apie steigiamos kredito unijos steigėjus, narius, vadovus, jų finansinę būklę, veiklą, nustatytus įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, atliktų patikrinimų ir revizijų išvadas bei kitą informaciją, kuri priežiūros institucijai reikalinga priimančiam sprendimą dėl licencijos išdavimo.

6. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus bei informaciją, priimti sprendimą dėl licencijos išdavimo ir pranešti apie jį steigiamai kredito unijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar informacijos, sprendimas turi būti priimamas ir apie jį turi būti pranešama steigiamai kredito unijai per 3 mėnesius nuo papildomų dokumentų ir informacijos gavimo dienos. Tačiau bet kuriuo atveju sprendimas dėl licencijos išdavimo turi būti priimtas ir apie jį turi būti pranešta steigiamai kredito unijai per 12 mėnesių nuo prašymo gavimo dienos.

7. Licencijos prašančios steigiamos kredito unijos įstatai, veiklos planas, valdymo ir organizacinė struktūra, rizikos valdymo sistema, apskaitos sistema, vidaus kontrolės sistema, techninės, informacinės, technologinės apsaugos užtikrinimo priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą kredito unijos veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus, taip pat steigiamą kredito uniją turi atitikti kitus šio įstatymo nustatytus reikalavimus, įskaitant reikalavimus mažiausiam kredito unijos kapitalui, buveinei, kredito unijos steigėjams, nariams, kredito unijos vadovams, ir būti pasirengusi saugiai ir patikimai teikti finansines paslaugas.

8. Priežiūros institucija atsisako išduoti licenciją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikta ne visa teisės aktuose nustatyta ar papildomai pareikalauta informacija arba ji neteisinga;

2) steigiamą kredito uniją neatitinka šio straipsnio 7 dalyje nustatytų reikalavimų.

9. Apie priimtą sprendimą dėl licencijos išdavimo pranešama juridinių asmenų registro tvarkytojui. Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

10. Kredito unija turi teisę pradėti teikti finansines paslaugas tik gavusi licenciją ir įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija išduodama ne steigiamai kredito unijai, – tik gavusi licenciją ir įregistravusi atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre.

11. Licenciją turinti kredito unija visada privalo atitikti reikalavimus, kurie nustatyti licencijos išdavimui. Kredito unija šiame įstatyme ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytais atvejais ir tvarka privalo informuoti priežiūros instituciją apie informacijos, kuri buvo pateikta licencijai gauti, pasikeitimus.

12. Kredito unijai draudžiama perleisti licencijos suteikiamas teises ar kitaip leisti kitam asmeniui teikti licencines finansines paslaugas ne kredito unijos vardu ir jos naudai.

8 straipsnis. Licencijos atšaukimas ar jos galiojimo sustabdymas

1. Licencijos atšaukimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas. Be Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pagrindų, licencija gali būti atšaukiama priežiūros institucijos sprendimu, jeigu:

1) kredito unija neatitinka reikalavimų, kurie nustatyti licencijos išdavimui;

2) kredito unija pasibaigia dėl reorganizavimo ar priimamas sprendimas likviduoti kredito uniją;

3) užbaigtas kredito unijos pertvarkymas pagal šio įstatymo 75 straipsnį;

4) kredito unija neįmoka pirmosios (avansinės) draudimo įmokos pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, jei ji ją privalo mokėti, arba draudimas nutraukiamas visam laikui;

5) kredito unija, kai buvo įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija buvo išduota ne steigiamai kredito unijai, – kai įregistravo atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre, neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų ir netapo centrinės kredito unijos nare arba pasibaigus jos narystei vienoje centrinėje kredito unijoje netapo kitos centrinės kredito unijos nare ir neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų.

6) kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą arba kitaip grubiai pažeidžia Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimus fondo dalyviui.

2. Apie licencijos atšaukimą ar jos galiojimo sustabdymą pranešama kredito unijai ir juridinių asmenų registro tvarkytojui Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

3. Priežiūros institucijos sprendimas atšaukti licenciją turi būti motyvuotas.

4. Licencija taip pat gali būti atšaukiama ar jos galiojimas gali būti sustabdomas šio įstatymo aštuntajame skirsnyje nustatytais pagrindais ir tvarka.

5. Atšaukus licenciją, kredito unija neturi teisės teikti finansinių paslaugų, išskyrus, kiek tai būtina, atsiskaityti su kredito unijos kreditoriais, ir šio įstatymo devintajame ir dešimtajame skirsniuose nustatyta tvarka turi būti sprendžiamas klausimas dėl kredito unijos likvidavimo ar bankroto bylos jai kėlimo.

9 straipsnis. Kredito unijos filialai, atstovybės ir kiti struktūriniai padaliniai

1. Kredito unija filialus ir kitus kredito unijos įstatuose nurodytus struktūrinius padalinius gali steigti įstatuose nustatyta tvarka tik Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia savivaldybe besiribojančių kitų kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose.

2. Kredito unijos filialo nuostatai, kredito unijos filialo ir kitų struktūrinių padalinių, teikiančių finansines paslaugas, valdymo ir organizacinė struktūra, apskaitos sistema, apsaugos užtikrinimo priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą jų veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus.

3. Visi kredito unijos struktūriniai padaliniai, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, turi turėti ryšio priemonių, užtikrinančių informacijos apie atliktas operacijas perdavimą į kredito unijos buveinę kredito unijos nustatyta tvarka taip, kad būtų galima sudaryti kredito unijos dienos balansą.

4. Kredito unijos atstovybė neturi teisės teikti finansinių paslaugų.

TREČIASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS NARIAI

10 straipsnis. Kredito unijos nariai ir asocijuoti nariai

1. Kredito unijos nariais gali būti veiksnūs fiziniai asmenys, kurie atitinka vieną iš šių kredito unijos pasirinktų narystės kriterijų:

1) gyvena, dirba arba mokosi Lietuvos Respublikos savivaldybės, kurioje įregistruota kredito unijos buveinė, teritorijoje ar su šia savivaldybe besiribojančių kitų kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose, arba;

2) dirba įmonėse, įstaigose, kurias vienija ta pati ekonominės veiklos rūšis, arba;

3) priklauso atitinkamos ekonominės veiklos šakos profesinei sąjungai arba jų susivienijimui.

2. Kredito unijos nariais gali būti kredito unijos nario sutuoktinis (sugyventinis), kartu gyvenantys vaikai (įvaikiai) ir tėvai (įtėviai), neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus.

3. Konkretus šio straipsnio 1 dalyje nurodytas narystės kriterijus turi būti nurodytas kredito unijos įstatuose. Kredito unijos nariu gali tapti asmuo, atitinkantis kredito unijos įstatuose nustatytą kriterijų, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytą atvejį.

4. Kredito unijos asocijuotais nariais gali būti veiksnūs fiziniai asmenys, jei tokia galimybė numatyta kredito unijos įstatuose, ir juridiniai asmenys.

5. Kredito unijos įstatuose gali būti nustatyta ir papildomų kredito unijos narių priėmimo į kredito uniją kriterijų.

6. Jeigu reorganizavime dalyvauja kredito unijos, kurių buveinės įregistruotos vienos Lietuvos Respublikos apskrities teritorijoje, kurių narystės kriterijai atitinka šio straipsnio 1 dalies 1 punktą, po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos narystės kriterijus gali apimti reorganizuojamos ir reorganizavime dalyvaujančios vienos ar kelių kredito unijų narystės kriterijus. Jeigu reorganizavime dalyvauja kredito unijos, kurių buveinės įregistruotos skirtingose apskrityse

esančiose savivaldybėse, tokiu atveju po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos nariais gali būti fiziniai asmenys, jeigu jie gyvena, dirba arba mokosi Lietuvos Respublikos apskritys, kurios savivaldybėje įregistruota po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos buveinė, teritorijoje ir su šia apskritimi besiribojančių kitų po reorganizavimo veikiančios kredito unijos įstatuose nurodytų savivaldybių teritorijose. Šios nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir po reorganizavimo veiklą vykdančios kredito unijos asocijuotiems nariams.

7. Kredito unijos asocijuotas narys (tiek fizinis tiek juridinis asmuo) privalo vykdyti visas kredito unijos nario pareigas ir gali naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas, gauti nariams skirstomo pelno dalį bei pareigą turėti kredito unijoje šio įstatymo ir kredito unijos įstatų nustatyto dydžio pagrindinį pajų. Kredito unijos įstatuose gali būti numatyta ir kitų asocijuoto nario teisių apribojimų: nustatytas didžiausias indėlis, kurį leidžiama priimti iš vieno asocijuoto nario, apribotas pajinio įnašo ir (ar) paskolos dydis, reglamentuota indėlio sugrąžinimo tvarka ir kita.

8. Mažiausiai kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių, yra 150. Jeigu kredito unijos įstatuose numatyta galimybė fiziniams asmenims būti kredito unijos asocijuotais nariais, mažiausiai kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių, yra 200.

9. Kredito unijos nariais negali būti:

1) asmenys, teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka priežiūros institucijai nepateikę duomenų, leidžiančių nustatyti jų tapatybę, dalyvius, veiklą, finansinę būklę, juridinio asmens vadovus (juridinio asmens organų, išskyrus dalyvių susirinkimą, narius);

2) asmenys, nesutinkantys, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytais licencijoms, leidimams ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie juos, įskaitant asmens duomenis ir informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

10. Kredito unija privalo Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tvarkyti kredito unijos narių registrą, kuriame nurodomi kredito unijos nariai ir asocijuoti nariai.

11. Kredito unijos nariai (įskaitant asocijuotus narius) privalo narių teisėmis naudotis ir pareigas atlikti taip, kad kredito unija veiktų stabiliai ir patikimai.

12. Asmuo kredito unijos nariu gali būti priimtas, jeigu jis atitinka visus kredito unijos nariui keliamus reikalavimus, nustatytus šiame įstatyme ir kredito unijos įstatuose.

11 straipsnis. Kredito unijos nario teisės ir pareigos

1. Kredito unijos narys turi šias teises:

1) dalyvauti kredito unijos visuotiniuose narių susirinkimuose ir balsuodamas turėti tik vieną balsą;

2) rinkti kredito unijos valdymo ir priežiūros organus ir būti išrinktas į juos;

3) gauti informaciją apie kredito unijos metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius, valdybos ataskaitas dėl kredito unijos veiklos, visuotinių narių susirinkimų protokolus ir sprendimus. Atsisakyti suteikti informaciją galima, jeigu joje yra kredito unijos paslapčių. Atsisakymas pateikti prašomus dokumentus ar informaciją turi būti įforminamas raštu, jeigu to reikalauja kredito unijos narys. Ginčus dėl kredito unijos nario teisės gauti informaciją sprendžia teismas;

4) apskųsti teismui visuotinio narių susirinkimo, valdymo ir priežiūros organų nutarimus;

5) išstoti iš kredito unijos;

6) gauti nariams skirstomo pelno dalį;

7) gauti likviduojamos kredito unijos turto dalį, proporcingą jo pajinio įnašo dydžiui;

8) palikti testamentu savo pagrindinį ir (ar) papildomus pajus vienam ar keliems asmenims;

9) kredito unijos valdybos sutikimu perleisti savo pagrindinį ir (ar) papildomus pajus kitų asmenų nuosavybėn. Valdyba neduoda sutikimo perleisti pajų, jeigu jį įgyjantis asmuo pagal šį įstatymą negali būti kredito unijos nariu ar neatitinka narystės kriterijaus;

10) reikalauti, kad kredito unija grąžintų jo pajinį įnašą ar pajinio įnašo dalį, laikydamosi šio įstatymo 14 ir 47 straipsniuose nustatytos tvarkos.

2. Kredito unijos įstatuose gali būti numatytos ir kitos nario teisės, neprieštaraujančios Lietuvos Respublikos įstatymams.

3. Kredito unijos narys neturi teisės balsuoti visuotiniame narių susirinkime, kai visuotinis narių susirinkimas sprendžia jo narystės kredito unijoje klausimą, taip pat kitais kredito unijos įstatuose numatytais atvejais, kai jis yra tiesiogiai suinteresuotas.

4. Kredito unijos narys privalo:

1) turėti kredito unijoje ne mažesnio, negu šio įstatymo ir įstatų nuostatos reikalauja, dydžio pagrindinį pajų;

2) laiku pranešti apie savo narystės kredito unijoje pagrindo išnykimą;

3) įstatuose nurodytu laiku ir tvarka mokėti stojamąjį mokestį, pajinį įnašą ir kitus papildomus įnašus, jei papildomų įnašų mokėjimas numatytas nario ir kredito unijos sutartyje;

4) laikytis įstatų, vykdyti įsipareigojimus kredito unijai, jos valdymo ir priežiūros organų nutarimus, dalyvauti kredito unijos veikloje;

5) tinkamai ir laiku vykdyti su juo sudarytas paskolų, indėlių laikymo kredito unijoje ir kitas sutartis.

5. Kredito unijos narys negali būti tuo pačiu metu kitos kredito unijos nariu, jei įstatai tai draudžia.

12 straipsnis. Narystės kredito unijoje pasibaigimo pagrindai

Narystė kredito unijoje pasibaigia, kai:

1) kredito unijos valdyba patenkina nario prašymą išstoti iš kredito unijos;

2) kredito unijos narys pripažįstamas neveiksniu Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;

3) kredito unijos narys pašalinamas iš kredito unijos;

4) kredito unijos narys – fizinis asmuo miršta arba kredito unijos asocijuotas narys – juridinis asmuo reorganizuojamas ar likviduojamas arba fizinis asmuo miršta;

5) kredito unijos narys tampa kitos kredito unijos nariu, jeigu kredito unijos įstatai draudžia būti nariu daugiau negu vienoje kredito unijoje;

6) kredito unijos narys perleidžia pagrindinį pajų kitam asmeniui;

7) kredito unija likviduojama.

13 straipsnis. Pašalinimas iš kredito unijos

1. Jeigu kredito unijos narys nebeatitinka narystės kredito unijoje kriterijaus, nevykdo savo pareigų, pažeidžia šį įstatymą ir kredito unijos įstatus, jis gali būti pašalintas iš kredito unijos tik visuotinio narių susirinkimo sprendimu. Iki visuotinio narių susirinkimo, kuriame bus svarstomas kredito unijos nario pašalinimo klausimas, kredito unijos valdyba gali sustabdyti nario teises. Nuo kredito unijos valdybos sprendimo sustabdyti nario teises, narys praranda teisę naudotis naujomis tik kredito unijos nariams teikiamomis paslaugomis.

2. Kredito unijos narys gali būti pašalintas, jeigu už jo pašalinimą balsavo 2/3 visuotiniame narių susirinkime dalyvavusių kredito unijos narių.

3. Jeigu pašalintas kredito unijos narys nesutinka su visuotinio narių susirinkimo sprendimu jį pašalinti, jis turi teisę per 3 mėnesius nuo tos dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie sprendimo priėmimą, kreiptis į teismą dėl tokio sprendimo panaikinimo.

14 straipsnis. Atsiskaitymai su kredito unijos nariais

1. Pajinis įnašas, sumokėtas už pagrindinį pajų gali būti grąžinamas tik narystei kredito unijoje pasibaigus, o pajinis įnašas, sumokėtas už papildomą pajų, gali būti grąžinamas ir narystei kredito unijoje nepasibaigus.

2. Kredito unija, grąžindama asmeniui jo pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus, privalo jį proporcingai, atsižvelgdama į tų metų, kuriais narystė kredito unijoje pasibaigė ar kuriais

kredito unijoje buvo gautas prašymas grąžinti pajinius įnašus už papildomus pajus, patvirtintoje metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti.

3. Su nariu kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausančią pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus ir kitas išmokas, susijusias su jo dalyvavimu kredito unijos pajiniame kapitale, tik po to, kai įvertinusi kredito unijos finansinę būklę nustato, kad atsiskaitymas nekels grėsmės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui. Visuotiniam narių susirinkimui patvirtinus metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir kredito unijai nusprendus su nariu (nariais) atsiskaityti arba išpirkti jo pajų, apie šį sprendimą kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Pateikiamame priežiūros institucijai prašyme dėl leidimo mažinti pajinį kapitalą gavimo nurodoma bendra išperkamų arba grąžinamų kredito unijos narių pajų, dėl kurių prašymai buvo gauti arba sprendimai buvo priimti praėjusiais finansiniais metais, suma. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilią ir patikimą kredito unijos veiklą.

4. Asmuo, kurio narystė kredito unijoje pasibaigė dėl jo išstojimo, pašalinimo, pajaus perleidimo kitam asmeniui ar tapimo kitos kredito unijos nariu, jeigu kredito unijos įstatai draudžia būti nariu daugiau negu vienoje kredito unijoje, praranda teisę naudotis naujomis tik kredito unijos nariams teikiamomis finansinėmis paslaugomis.

5. Mirusiam nariui priklausančios lėšos išmokamos jo įpėdiniams tokia pačia tvarka kaip ir išstojimo ar pašalinimo atvejais, jeigu mirusiojo įpėdiniai nėra tos kredito unijos nariai ir neįstoja į ją šiame įstatyme ir kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka.

6. Pripažintam neveiksniui nariui priklausančios lėšos išmokamos per jo teisėtą atstovą, kai šis pateikia reikiamus dokumentus.

15 straipsnis. Įgaliotiniai

Kredito unijos narys turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį kredito unijos visuotiniame narių susirinkime ar atlikti kitus veiksmus. Tas asmuo kredito unijos visuotiniame narių susirinkime gali atstovauti ne daugiau kaip trims kredito unijos nariams arba pagal sutartį įsigyti balsavimo teisę ne daugiau kaip iš trijų kredito unijos narių. Nario įgaliojimas turi būti patvirtintas notaro. Kredito unijos nario įgaliotiniu negali būti kredito unijos vadovai.

16 straipsnis. Nario atsakomybė už kredito unijai padarytą žalą

Kredito unijos narys už kredito unijai padarytą žalą atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Narystės kredito unijoje pasibaigimas neatleidžia nuo atsakomybės už kredito unijai padarytą žalą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS VALDYMAS

17 straipsnis. Kredito unijos organai

1. Kredito unijoje turi būti šie organai: kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, valdyba ir administracijos vadovas.

2. Kredito unijos valdymo organai yra kredito unijos valdyba ir kredito unijos administracijos vadovas.

3. Kredito unijoje gali būti sudaromas kolegialus priežiūros organas – stebėtojų taryba. Jei kredito unijoje nesudaroma stebėtojų taryba, šiame įstatyme stebėtojų tarybai nustatytos funkcijos kitų kredito unijos organų kompetencijai nepriskiriamos, išskyrus šio įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje nustatytą atvejį.

4. Kredito unijos organų sudarymo ir darbo tvarką, kompetenciją ir funkcijas, atsakomybę nustato kredito unijos įstatai, Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, šis įstatymas, taip pat Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas ir Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas, jeigu šis įstatymas nenustato ko kita.

18 straipsnis. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas

1. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali būti pakeistas kredito unijos narių atstovų susirinkimu.
2. Tik kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali:
 - 1) keisti kredito unijos įstatus;
 - 2) keisti kredito unijos buveinę;
 - 3) rinkti ir atšaukti stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto narius ir iš jų atitinkamai – stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto, pirmininkus, atestuotą auditorių ar audito įmonę, rinkti ir atšaukti atstovą Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyboje;
 - 4) priimti nutarimą pašalinti narį iš kredito unijos;
 - 5) nustatyti metines išmokas (tantjemas) kredito unijos vadovams ir paskolų komiteto nariams;
 - 6) nustatyti lėšų, kurias galima skirti atestuoto auditoriaus arba audito įmonės darbui apmokėti, limitą;
 - 7) tvirtinti metinę kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatą;
 - 8) tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį, priimti nutarimą dėl pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo tvarkos;
 - 9) pritarti centrinės kredito unijos steigimo sutarties pasirašymui, spręsti klausimą dėl kredito unijos įstoјimo į centrinę kredito uniją ir išstoјimo iš jos;
 - 10) priimti nutarimą reorganizuoti, pertvarkyti ar likviduoti kredito uniją;
 - 11) spręsti klausimą dėl kredito unijos įstoјimo į asociacijas ir išstoјimo iš jų;
 - 12) įvertinti kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos ataskaitas;
 - 13) visuotinio narių susirinkimo metu spręsti stebėtojų tarybai ar valdybai pavestus klausimus, jei to prašo stebėtojų taryba ar valdyba;
 - 14) spręsti klausimą dėl kredito unijos įstoјimo į centrinę kredito uniją ir išstoјimo iš jos;
 - 15) spręsti kitus jo kompetencijai įstatymų ir kredito unijos įstatų priskirtus klausimus.

19 straipsnis. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo šaukimo pagrindai

1. Kredito unijos visuotinių narių susirinkimą šaukia kredito unijos valdyba, o jeigu valdyba nustatytais atvejais ir tvarka susirinkimo nesusaukia, – stebėtojų taryba, administracijos vadovas arba ne mažiau kaip 1/4 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių.
2. Nėeilinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas privalo būti šaukiamas, kai:
 - 1) to reikalauja priežiūros institucija, nustatanti susirinkimo sušaukimo terminus ir darbotvarkę;
 - 2) to reikalauja valdyba, stebėtojų taryba arba ne mažiau kaip 1/4 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių;
 - 3) kitais kredito unijos įstatuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais atvejais.

20 straipsnis. Kredito unijos visuotinio narių susirinkimo kvorumas ir nutarimų priėmimas

1. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip 1/2 visų kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių. Nustačius, kad kvorumas yra, laikoma, kad jis yra viso susirinkimo metu. Jeigu kvorumo nėra, šaukiamas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus tik pagal neįvykusio susirinkimo darbotvarkę, ir kuriam kvorumo reikalavimas netaikomas.
2. Visuotiniame narių susirinkime dalyvaujantys kredito unijos nariai (jų įgaliotiniai) registruojami dalyvių sąrašė, kurį pasirašo susirinkimo pirmininkas ir sekretorius. Dalyvauti visuotiniame narių susirinkime patariamojo balso teise gali ir administracijos vadovas, kuris nėra kredito unijos narys. Kredito unijos narys gali balsuoti raštu užpildydamas bendrąjį balsavimo biuletenį. Jeigu narys pasinaudoja savo teise balsuoti raštu, jis, susipažinęs su visuotinio narių

susirinkimo darbotvarke bei sprendimų projektais, užpildo ir pateikia kredito unijai bendrąjį balsavimo biuletenį – jame jis praneša visuotiniam narių susirinkimui savo valią už ar prieš atskirai dėl kiekvieno sprendimo. Raštu iš anksto balsavę nariai laikomi dalyvaujančiais visuotiniame narių susirinkime ir jų balsai įskaitomi į susirinkimo kvorumą bei balsavimo rezultatus. Pakartotiniame visuotiniame narių susirinkime galioja neįvykusio susirinkimo bendrieji balsavimo biuleteniai. Narys neturi teisės balsuoti visuotiniame narių susirinkime svarstant sprendimą, dėl kurio jis iš anksto pareiškė savo valią raštu.

3. Jeigu šio įstatymo nustatytais atvejais kredito unijos narys negali balsuoti priimant sprendimus atskirais klausimais, balsavimo rezultatai šiais atskirais klausimais nustatomi pagal susirinkime dalyvaujančių ir turinčių balsavimo teisę sprendžiant šį klausimą narių balsų skaičių.

4. Balsavimas visuotiniame narių susirinkime yra atviras. Slaptai balsuojama, jeigu to reikalauja ne mažiau kaip 1/4 susirinkime dalyvaujančių kredito unijos narių.

5. Visuotinio narių susirinkimo nutarimai priimami kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma, išskyrus šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1, 4, 5, 10, 11 ir 14 punktuose nurodytus atvejus. Šiais atvejais sprendimai priimami ne mažiau kaip 2/3 kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma.

6. Visuotinio narių susirinkimo protokolą pasirašo susirinkimo pirmininkas, sekretorius ir vienas susirinkimo įgaliotas kredito unijos narys. Jeigu visi dalyvaujantys kredito unijos nariai (jų įgaliotiniai) susirinkime balsavo raštu, protokolą pagal gautus balsus surašo ir pasirašo administracijos vadovas. Prie protokolo turi būti pridedama: susirinkimo dalyvių registravimo sąrašas; įgaliojimai ir kiti dokumentai, patvirtinantys asmenų teisę balsuoti; iš anksto raštu balsavusių kredito unijos narių bendrieji balsavimo biuleteniai.

7. Apie visuotinio narių susirinkimo priimtus sprendimus ne vėliau kaip per 15 dienų nuo susirinkimo dienos šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais turi būti informuojami kredito unijos nariai.

21 straipsnis. Kredito unijos visuotinių narių susirinkimų šaukimo terminai ir tvarka

1. Eilinį visuotinį narių susirinkimą šaukia kredito unijos valdyba kasmet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos. Apie šaukiamą eilinį visuotinį narių susirinkimą valdyba privalo ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki susirinkimo dienos, be įstatuose nurodytų informavimo būdų, paskelbti kredito unijos interneto svetainėje (jei ją kredito unija turi), paskelbti centrinės kredito unijos, kurio nare yra kredito unija, interneto svetainėje ir pranešti kredito unijos nariams raštu vienu iš šių būdų: asmeniškai, paštu ar elektroninių ryšių priemonėmis (elektroniniu paštu, trumpąja (SMS) žinute ar per elektroninės bankininkystės sistemas).

2. Neeilinio visuotinio narių susirinkimo šaukimo iniciatoriai pateikia valdybai paraišką. Joje nurodoma: susirinkimo šaukimo pagrindas, tikslas ir darbotvarkės projektas. Valdyba, gavusi paraišką, privalo per 10 dienų nuo paraiškos gavimo dienos priimti sprendimą sušaukti neeilinį visuotinį narių susirinkimą. Neeilinis visuotinis narių susirinkimas turi įvykti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo paraiškos gavimo dienos, tačiau ne anksčiau kaip praėjus 20 dienų nuo kredito unijos narių informavimo apie susirinkimo sušaukimą dienos šio straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais.

3. Pakartotinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas turi būti sušauktas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo neįvykusio susirinkimo dienos, o kredito unijos nariai raštu turi būti apie jį informuoti šio straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki pakartotinio susirinkimo dienos.

4. Pranešime apie visuotinį narių susirinkimą turi būti nurodyta:

- 1) kredito unijos pavadinimas ir adresas;
- 2) susirinkimo data, laikas ir vieta;
- 3) susirinkimo darbotvarkė;
- 4) asmens, įgalioto teikti išsamią informaciją apie šaukiamą visuotinį narių susirinkimą, kontaktiniai duomenys (vardas, pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas).

5. Ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki susirinkimo dienos kredito unijos nariams turi būti suteikta galimybė susipažinti su dokumentais, susijusiais su susirinkimo darbotvarke.

6. Visuotinio narių susirinkimo pirmininkas kiekvieną kartą sušaukus susirinkimą renkamas iš kredito unijos narių, o iki jo išrinkimo pirmininkauja stebėtojų tarybos pirmininkas, jeigu kitaip nenumato kredito unijos įstatai.

7. Visuotinis narių susirinkimas neturi teisės priimti nutarimų darbotvarkėje nepaskelbtais klausimais, jeigu jame dalyvauja mažiau kaip 2/3 kredito unijos narių, neįskaitant asocijuotų narių. Pakartotiniame susirinkime galioja tik neįvykusio susirinkimo darbotvarkė.

22 straipsnis. Bendrasis balsavimo biuletenis

1. Jeigu balsavimo teisę turintys kredito unijos nariai raštu pareikalauja, kredito unija turi parengti ir ne vėliau kaip likus 10 dienų iki visuotinio narių susirinkimo išsiųsti bendrąjį balsavimo biuletenį to pareikalavusiems nariams registruotu laišku, elektroninių ryšių priemonėmis ar įteikti juos asmeniškai pasirašytinai.

2. Bendrajame balsavimo biuletenyje turi būti nurodyta:

1) visų iki bendrojo balsavimo biuletenio išsiuntimo dienos pasiūlytų sprendimų projektai. Jie turi būti suformuluoti taip, kad narys galėtų balsuoti už ar prieš sprendimo projektą;

2) kandidatai į visuotinio narių susirinkimo renkamų kredito unijos organų narius, kitas pareigybes, įmonės kandidatės į renkamą audito įmonę. Kandidatai turi būti nurodyti taip, kad narys galėtų pažymėti, už kurį kandidatą balsuoja.

3. Užpildytame bendrajame balsavimo biuletenyje turi būti nurodyta kredito unijos nario vardas, pavardė ir gimimo data.

4. Užpildytą bendrąjį balsavimo biuletenį turi pasirašyti kredito unijos narys arba nario įgaliotas fizinis asmuo. Jeigu užpildytą bendrąjį balsavimo biuletenį pasirašo asmuo, kuris nėra narys, prie užpildyto bendrojo balsavimo biuletenio turi būti pridėtas teisę balsuoti patvirtinantis dokumentas.

5. Bendrasis balsavimo biuletenis laikomas galiojančiu ir negali būti atšauktas, jeigu jis atitinka šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytus reikalavimus ir kredito unija jį gavo iki visuotinio narių susirinkimo.

6. Jeigu bendrasis balsavimo biuletenis neatitinka šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų reikalavimų, laikoma, kad kredito unijos narys iš anksto nebalsavo.

7. Jeigu bendrasis balsavimo biuletenis užpildytas taip, kad atskiru klausimu neįmanoma nustatyti kredito unijos nario valios, laikoma, kad narys šiuo klausimu iš anksto nebalsavo.

23 straipsnis. Stebėtojų taryba

1. Stebėtojų taryba yra kolegialus kredito unijos veiklos priežiūrą atliekantis organas. Stebėtojų tarybos veiklai vadovauja pirmininkas.

2. Stebėtojų tarybos narių skaičius nustatomas kredito unijos įstatuose. Turi būti ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 9 stebėtojų tarybos nariai. Stebėtojų tarybą ir jos pirmininką renka kredito unijos visuotinis narių susirinkimas kredito unijos nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui. Stebėtojų taryba savo funkcijas atlieka kredito unijos įstatuose nustatytą laiką arba tol, kol naujai išrinkta stebėtojų taryba pradeda eiti pareigas. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą stebėtojų tarybą ar pavienius jos narius ir nesibaigus jų kadencijai. Stebėtojų tarybos nario kadencijų skaičius neribojamas. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

3. Stebėtojų tarybos nariu negali būti kredito unijos administracijos vadovas, valdybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys ar kitas kredito unijos darbuotojas.

4. Stebėtojų taryba ar jos nariai savo veiklą pradeda nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas.

5. Kai kredito unijos įstatai keičiami dėl stebėtojų tarybos sudarymo ar jos narių skaičiaus padidinimo, naujai išrinkti stebėtojų tarybos nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų stebėtojų

tarybos narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.

6. Stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs stebėtojų tarybą ne vėliau kaip prieš 14 dienų.

7. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

24 straipsnis. Stebėtojų tarybos kompetencija

1. Stebėtojų taryba:

- 1) kontroliuoja, kaip paskolų komitetas, valdyba ir administracijos vadovas vykdo visuotinio narių susirinkimo nutarimus;
 - 2) vertina kredito unijos valdybos, paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos veiklą;
 - 3) pateikia kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui valdybos, paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos ataskaitas su savo išvadomis ir pasiūlymais;
 - 4) įspėja kredito unijos valdybą, paskolų komitetą ir administracijos vadovą, kad nedelsiant pašalintų veiklos kredito unijoje pažeidimus, arba praneša apie tai visuotiniam narių susirinkimui, taip pat gali siūlyti visuotiniam narių susirinkimui atšaukti valdybos ir paskolų komiteto narius, o valdybai – atšaukti administracijos vadovą, jeigu jie, stebėtojų tarybos įsitikinimu, pažeidė šį įstatymą, kitus teisės aktus, kredito unijos įstatus;
 - 5) periodiškai vertina kredito unijos vidaus audito tarnybos ataskaitas;
 - 6) pateikia visuotiniam narių susirinkimui savo išvadas ir pasiūlymus dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo tvarkos projektų bei valdybos parengtos kredito unijos veiklos ataskaitos, taip pat dėl vidaus audito tarnybos ir atestuoto auditoriaus ar audito įmonės nustatytų pažeidimų bei kitų trūkumų;
 - 7) nustato ir tvirtina skolinimo kredito unijos vadovams ir su kredito unijos vadovais artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką;
 - 8) atstovauja kredito unijai teisme, kai nagrinėjami ginčai tarp kredito unijos ir valdybos, tarp kredito unijos narių ir valdybos, tarp kredito unijos ir administracijos vadovo;
 - 9) siūlo valdybai ir administracijos vadovui atšaukti priimtus neteisėtus nutarimus;
 - 10) gali perduoti jos kompetencijai priskirtus klausimus spręsti visuotiniam narių susirinkimui;
 - 11) svarsto ar sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ar kredito unijos įstatus turi svarstyti ar spręsti kredito unijos stebėtojų taryba.
2. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti protokoluojami. Protokole turi būti:
- 1) nurodyta posėdžio vieta ir laikas, posėdyje dalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai, posėdžio pirmininkas, ar yra kvorumas, posėdžio darbotvarkė;
 - 2) išdėstyta kiekvieno svarstomo klausimo esmė, nurodyti dokumentai ir informacija, kurių pagrindu svarstomas kiekvienas klausimas, išdėstyta, ką kalbėjo posėdžio dalyviai, ir jų pasiūlymai kiekvienu svarstomu klausimu, įrašyti balsavimo rezultatai ir priimti sprendimai, pridėtos posėdžio dalyvių atskirosios nuomonės ir protestai.
3. Prie posėdžio protokolo turi būti pridėti dokumentai, kurie buvo pateikti svarstant darbotvarkės klausimus.
4. Surašytas kredito unijos stebėtojų tarybos posėdžio protokolas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas turi būti pateiktas susipažinti visiems stebėtojų tarybos nariams, tarp jų ir nedalyvavusiems posėdyje, o jei galimybės pateikti visiems stebėtojų tarybos nariams surašytą stebėtojų tarybos posėdžio protokolą per šį terminą nėra, – nedelsiant, kai tik atsiranda galimybė. Kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo patvirtinti, kad susipažino su stebėtojų tarybos protokolu, ir, jeigu nesutinka su priimtais sprendimais ar mano, kad jie įforminti netinkamai, nedelsdamas raštu pareikšti protestą stebėtojų tarybai ir šie abu dokumentai turi būti pridėti prie stebėtojų tarybos posėdžio protokolo.
5. Kiekvienas kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad stebėtojų taryba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės

aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitų įstatymų nustatytas pareigas. Kredito unijos stebėtojų tarybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitas teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako taip kaip valdymo organų nariai pagal įstatymus, kredito unijos įstatus, su kredito unija sudarytas sutartis.

6. Stebėtojų tarybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jei už balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje stebėtojų tarybos narių negu prieš. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi po vieną balsą. Jeigu stebėtojų tarybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, ne vėliau kaip iki posėdžio pradžios gali pranešti raštu.

7. Stebėtojų taryba turi teisę pasikviesti atestuotą auditorių arba audito įmonę patikrinti ir įvertinti kredito unijos finansines ataskaitas ir buhalterinę apskaitą.

8. Stebėtojų tarybos reikalavimu kredito unijos valdyba ir administracijos vadovas privalo pateikti stebėtojų tarybai dokumentus, susijusius su kredito unijos veikla, taip pat sudaryti sąlygas patikrinti kredito unijos veiklą.

9. Stebėtojų tarybos darbo tvarką nustato jos priimtas stebėtojų tarybos darbo reglamentas.

10. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti rengiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Eilinius stebėtojų tarybos posėdžius šaukia stebėtojų tarybos pirmininkas. Neeiliniai posėdžiai šaukiami, kai to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 stebėtojų tarybos narių ar priežiūros institucijos nurodymu. Posėdžių šaukimo tvarka nustatoma stebėtojų tarybos darbo reglamente.

11. Stebėtojų taryba už savo veiklą atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

25 straipsnis. Kredito unijos valdyba

1. Kredito unijos valdyba yra kolegialus kredito unijos valdymo organas. Valdybos veiklai vadovauja jos pirmininkas. Valdybos narių skaičius nustatomas kredito unijos įstatuose, tačiau valdybos narių skaičius negali būti mažesnis kaip 3. Jei kredito unijoje stebėtojų taryba nesudaroma, turi būti ne mažiau kaip 5 valdybos nariai.

2. Valdybos narius ir jos pirmininką renka kredito unijos visuotinis narių susirinkimas kredito unijos nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui. Valdyba savo funkcijas atlieka kredito unijos įstatuose nustatytą laiką arba tol, kol naujai išrinkta valdyba pradeda eiti pareigas. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti valdybos narį, valdybos pirmininką arba visą valdybą ir nepasibaigus jų išrinkimo laikotarpiui. Valdybos pirmininkas ar valdybos narys gali atsistatydinti iš pareigų išrinkimo laikotarpiui nepasibaigus, apie tai raštu įspėjęs valdybą ne vėliau kaip prieš 14 dienų. Valdybos nario išrinkimo laikotarpio skaičius neribojamas. Jeigu renkami pavieniai valdybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios valdybos išrinkimo laikotarpio pabaigos.

3. Kredito unijos valdyba:

1) priima naujus narius į kredito uniją, sprendžia narystės kredito unijoje pasibaigimo klausimus, išskyrus klausimus dėl nario pašalinimo;

2) renka ir atšaukia administracijos vadovą, tvirtina administracijos darbo reglamentą;

3) organizuoja ir šaukia kredito unijos visuotinius narių susirinkimus;

4) rengia ir teikia kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui tvirtinti skaičiavimus pagrįstą metinę kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatą;

5) vertina kredito unijos finansinių išteklių kaupimą ir naudojimą, darbo apmokėjimą, finansinę būklę;

6) užtikrina, kad kredito unijoje būtų veiksminga vidaus kontrolės sistema;

7) vertina rizikų, atsirandančių teikiant finansines paslaugas, valdymą kredito unijoje;

8) tvirtina lėšų skolinimosi, įskaitant indėlius, ir skolinimo taisykles;

9) priima sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma neviršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo. Be atskiro visuotinio narių susirinkimo sprendimo valdyba gali priimti sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar

garantavimo už kitų asmenų prievoles, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, jeigu kredito unijos visuotinis narių susirinkimas 2/3 kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma priėmė sprendimą suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė yra numatyta kredito unijos įstatuose;

10) rengia kredito unijos metinių finansinių ataskaitų rinkinių, pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo tvarkos projektus;

11) tvirtina kredito unijos turto investavimo taisykles;

12) nustato įkainius už kredito unijos teikiamas paslaugas;

13) nustato stojamojo mokesčio dydį;

14) priima sprendimus dėl filialų steigimo, jų nuostatų patvirtinimo ar keitimo, jų veiklos nutraukimo, jų vadovų skyrimo ir atšaukimo, taip pat dėl struktūrinių padalinių, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, steigimo ir veiklos nutraukimo;

15) priima sprendimus dėl juridinių asmenų steigimo, jų veiklos dokumentų patvirtinimo ar keitimo, jų vadovų skyrimo ir atšaukimo, taip pat dėl šių juridinių asmenų veiklos nutraukimo;

16) svarsto ir sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ar kredito unijos įstatutą turi svarstyti ar spręsti kredito unijos valdyba.

4. Kredito unijos, kurioje stebėtojų taryba nesudaroma, įstatuose gali būti nustatyta, kad valdyba atlieka visas šias priežiūros funkcijas:

1) kontroliuoja, kaip paskolų komitetas ir administracijos vadovas vykdo visuotinio narių susirinkimo nutarimus;

2) vertina paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos veiklą, teikia visuotiniam narių susirinkimui paskolų komiteto, vidaus audito tarnybos ataskaitas su savo išvadomis ir pasiūlymais;

3) teikia siūlymus paskolų komitetui, administracijos vadovui atšaukti priimtus sprendimus, kurie prieštarauja įstatymams ir kitiems teisės aktams, kredito unijos įstatams, visuotinio narių susirinkimo ar valdybos sprendimams;

4) sprendžia kitus kredito unijos įstatuose, taip pat visuotinio narių susirinkimo nutarimuose valdybos kompetencijai priskirtus kredito unijos veiklos priežiūros klausimus.

5. Kredito unijos valdybos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio įstatymo 24 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse.

6. Kiekvienas kredito unijos valdybos narys privalo imtis visų galimų priemonių tam, kad valdyba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitas įstatymų nustatytas pareigas. Kredito unijos valdybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kituose teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, kredito unijos įstatutą, su kredito unija sudarytas sutartis.

7. Valdybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jeigu už balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje valdybos narių negu prieš. Valdybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi po vieną balsą. Jeigu valdybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, ne vėliau kaip iki posėdžio pradžios gali pranešti raštu. Iš anksto balsavę valdybos nariai laikomi dalyvavusiais posėdyje. Valdybos narys neturi teisės balsuoti, kai valdybos posėdyje sprendžiamas su jo veikla valdyboje susijęs ar jo atsakomybės klausimas ar valdybos narys yra kitaip tiesiogiai suinteresuotas.

8. Valdyba ar jos nariai savo veiklą pradeda nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas.

9. Kai kredito unijos įstatai keičiami dėl valdybos sudarymo ar jos narių skaičiaus padidinimo, naujai išrinkti valdybos nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų valdybos narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.

10. Kredito unijos valdybos darbo tvarką nustato jos priimtas valdybos darbo reglamentas.

11. Valdybos posėdžiai, be valdybos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.

12. Valdybos nariu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys.

13. Valdyba už savo veiklą atsiskaito stebėtojų tarybai ir visuotiniam narių susirinkimui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

26 straipsnis. Kredito unijos administracija

1. Kredito unijos administraciją sudaro kredito unijos administracijos vadovas, vyriausiasis buhalteris (buhalteris) ir kiti kredito unijos dokumentuose nurodyti kredito unijos darbuotojai. Kredito unijos administracija vykdo visuotinio narių susirinkimo, stebėtojų tarybos, valdybos nutarimus ir atlieka kitas įstatymuose, kredito unijos dokumentuose nustatytas funkcijas.

2. Kredito unijos administracijos vadovą renka ir atšaukia valdyba. Darbo sutartį su administracijos vadovu sudaro valdybos pirmininkas, o jeigu valdybos pirmininkas ir administracijos vadovas yra tas pats asmuo, darbo sutartį su administracijos vadovu pasirašo kitas valdybos įgaliotas valdybos narys. Administracijos vadovas pradeda eiti pareigas nuo darbo sutarties sudarymo dienos, jeigu joje nenustatyta kitaip, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas.

3. Kredito unijos administracijos vadovas yra vienasmenis valdymo organas.

4. Kredito unijos administracijos vadovas, nevykdantis ar netinkamai vykdomas teisės aktuose ar kredito unijos įstatuose nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, kredito unijos įstatų, su kredito unija sudarytas sutartis.

5. Kredito unijos administracijos vadovu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys, kredito unijos vyriausiasis buhalteris (buhalteris), asmenys, esantys kitos kredito įstaigos valdybos nariais ar administracijos vadovais. Kredito unijos administracijos vadovas gali būti centrinės kredito unijos, kurios nare yra kredito unija, valdybos nariu.

6. Kredito unijos vyriausioju buhalteriu (buhalteriu) negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, valdybos narys, paskolų komiteto narys, vidaus audito tarnybos narys, kredito unijos administracijos vadovas, asmenys, esantys kitos kredito įstaigos valdybos nariais ar administracijos vadovais.

7. Administracijos vadovas:

1) organizuoja ir vykdo kredito unijos ūkinę finansinę veiklą;

2) atstovauja kredito unijai teisme, arbitraže ir kitose institucijose, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis;

3) kredito unijos vardu sudaro sandorius su kredito unijos nariais ir trečiaisiais asmenimis. Šio įstatymo 25 straipsnio 3 dalies 9 punkte nurodytus sandorius administracijos vadovas gali sudaryti, kai yra kredito unijos valdybos sprendimas šiuos sandorius sudaryti;

4) tvarko kredito unijos narių registrą;

5) sudaro darbo sutartis su darbuotojais, o kai jo nėra, darbo sutartis pasirašo kitas valdybos įgaliotas asmuo;

6) atsako už dokumentų ir duomenų pateikimą juridinių asmenų registro tvarkytojui;

7) svarsto ir sprendžia kitus kredito unijos veiklos ir valdymo klausimus, kurie pagal šį ir kitus įstatymus nepriskirti išimtinai valdybos ar kitų kredito unijos organų kompetencijai.

27 straipsnis. Kredito unijos vadovai ir darbuotojai

1. Kredito unijos vadovai yra:

1) stebėtojų tarybos nariai;

2) valdybos nariai;

3) administracijos vadovas;

4) vidaus audito tarnybos vadovas;

5) paskolų komiteto pirmininkas;

2. Kredito unijos vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas. Kredito unijos vadovu negali būti asmuo, nesutinkantis, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytais licencijoms, leidimams ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie jį, įskaitant asmens duomenis ir informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

3. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis:

1) buvo nuteistas už Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytą sunkų, labai sunkų nusikaltimą arba už nusikaltimą nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, arba už juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal užsienio valstybių baudžiamuosius įstatymus, nepaisant to, ar teistumas išnyko;

2) buvo nubaustas administracinėmis, drausminėmis nuobaudomis arba jam buvo taikytos kitos įstatymų nustatytos sankcijos (poveikio priemonės), kai šios nuobaudos ar poveikio priemonės buvo skirtos už įstatymų ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nuostatų pažeidimą ir už tai jis buvo baustas daugiau kaip vieną kartą per metus;

3) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis ar alkoholiu.

4. Priežiūros institucija turi teisę pripažinti asmenį nesančiu nepriekaištingos reputacijos ir atsižvelgdama į tai, ar:

1) jis buvo nuteistas už šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nenurodytą nusikaltimą arba baudžiamąjį nusikaltimą, arba juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal užsienio valstybių įstatymus;

2) juridiniam asmeniui, kurio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį jis turi ar turėjo arba kurio vadovu jis yra ar buvo, buvo pritaikytos įstatymų nustatytos sankcijos (poveikio priemonės) arba toks juridinis asmuo buvo likviduotas dėl nemokumo arba teismo sprendimu ar nuosprendžiu dėl netinkamos veiklos ar už teisės aktų pažeidimus;

3) jam turint finansų įstaigos kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įstatymų nustatyta tvarka jau buvo sustabdyta teisė naudotis balsavimo teise finansų įstaigos dalyvių susirinkime;

4) nėra kitų reikšmingų aplinkybių, dėl kurių asmens reputacija negali būti laikoma nepriekaištinga.

5. Kredito unijos vadovai laikomi turintys reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai atlikti pareigas, jei jie išmano teisės aktus, reglamentuojančius kredito unijų veiklą, ir atitinka šiuos reikalavimus:

1) kredito unijos valdybos pirmininkas ir bent vienas kitas valdybos narys turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vadovavimo (buvimo vadovu, jo pavaduotoju arba valdybos nariu) juridiniam asmeniui arba jo filialui darbo patirtį;

2) Kredito unijos administracijos vadovas turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 2 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vadovavimo (buvimo vadovu, jo pavaduotoju arba valdybos nariu) Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 1 dalyje nurodytam finansų rinkos dalyviui arba jo filialui darbo patirtį;

3) Kredito unijos stebėtojų tarybos pirmininkas ir bent vienas kitas stebėtojų tarybos narys turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją arba turėti ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vadovavimo (buvimo bendrovės vadovu, jo pavaduotoju, valdybos nariu arba stebėtojų tarybos nariu) juridiniam asmeniui arba jo filialui darbo patirtį;

4) Kredito unijos vidaus audito tarnybos vadovas turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus vidaus auditoriaus darbo patirtį;

5) Kredito unijos paskolų komiteto pirmininkas turi turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 1 metų per paskutinius praėjusius 5 metus su skolinimu (kreditų išdavimu, rizikos vertinimu ar pan.) susijusią darbo patirtį Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 1 dalyje nurodytame finansų rinkos dalyvyje arba jo filiale;

6. Kredito unijos vadovu išimtiniais atvejais gali būti renkamas ir asmuo, neatitinkantis šio straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų. Tada kredito unija pateikia priežiūros institucijai argumentuotą paaiškinimą, patvirtinantį, kad numatomo rinkti kredito unijos vadovu asmens kvalifikacijos ir patirties pakanka, kad renkamas asmuo galėtų tinkamai eiti šias pareigas, ir sprendimą šį asmenį rinkti kredito unijos vadovu pagrindžiančius motyvus.

7. Kredito unijos vadovai gali pradėti eiti pareigas tik gavę priežiūros institucijos leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas. Priežiūros institucijos išankstinio leidimo nereikia šiais atvejais:

1) asmuo išrenkamas kredito unijos, kurioje jam jau buvo išduotas leidimas, vadovu kitai kadencijai ir aplinkybės dėl šio asmens nepriekaištingos reputacijos, kvalifikacijos ir patirties nepasikeitusios;

2) asmuo renkamas kredito unijos vadovu į naujas pareigas toje pačioje kredito unijoje, kurioje jam jau buvo išduotas leidimas, ir šis asmuo rinkimo į naujas pareigas metu atitinka naujų pareigų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus, o aplinkybės dėl nepriekaištingos reputacijos nepasikeitusios;

3) saugiai ir patikimai kredito unijos veiklai užtikrinti būtina nedelsiant išrinkti kredito unijos vadovą ir dėl to kredito unija negali gauti išankstinio leidimo. Šis asmuo rinkimo į naujas pareigas metu privalo atitikti nepriekaištingos reputacijos, kvalifikacijos ir patirties reikalavimus. Šiuo atveju kartu su kitais priežiūros institucijai pateikiamais nustatytais duomenimis ir informacija turi būti nurodyti faktai ir aplinkybės, kėlusios grėsmę saugiai ir patikimai kredito unijos veiklai.

8. Jeigu kredito unija pagrįstai mano, kad kredito unijos vadovu gali būti renkamas ar skiriamas ir asmuo, neatitinkantis nustatytų kvalifikacijos ir patirties reikalavimų, ji, be kitų priežiūros institucijos nustatytų dokumentų, papildomai pateikia argumentuotą paaiškinimą, patvirtinantį, kad numatomo rinkti kredito unijos vadovu asmens kvalifikacijos ir patirties pakanka, kad renkamas asmuo galėtų tinkamai eiti šias pareigas, ir sprendimą šį asmenį rinkti kredito unijos vadovu pagrindžiančius motyvus. Priežiūros institucija išduoda leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas tik tam asmeniui, kuris išlaikė vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą. Vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminavimo tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

9. Be šio straipsnio 8 dalyje nustatyto atvejo, priežiūros institucija įpareigoja asmenį laikyti vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą arba imasi įstatymuose nustatytų kitų priemonių, jeigu priežiūros institucijos turimi duomenys kelia abejonių dėl kredito unijos vadovo kvalifikacijos arba patirties:

1) kai kredito unijos vadovo vadovavimo laikotarpiu per paskutinius dvejus metus kredito unijai buvo skirta daugiau negu viena poveikio priemonė;

2) kai kredito unijos inspektavimo rezultatai rodo, kad kredito unijos vadovo vadovavimo laikotarpiu kredito unija nesilaiko teisės aktų reikalavimų.

10. Kredito unija, išrinkusi kredito unijos vadovus, privalo per 10 dienų apie tai pranešti priežiūros institucijai ir pateikti priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad asmuo atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

11. Priežiūros institucija atlieka vertinimą ir priima sprendimą dėl leidimo eiti kredito unijos vadovo pareigas išdavimo ar neišdavimo per 30 darbo dienų nuo visos informacijos, reikalingos sprendimui priimti, gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija kreipėsi dėl papildomos informacijos pateikimo į kredito uniją ar kitus asmenis, 30 darbo dienų terminas skaičiuojamas nuo papildomos informacijos gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija per nurodytą terminą nepriima sprendimo, laikoma, kad leidimas eiti kredito unijos vadovo pareigas yra išduotas. Tais atvejais, kai asmuo laiko kredito unijos vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą, 30 darbo dienų terminas skaičiuojamas nuo egzaminavimo laikymo dienos.

12. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys arba jie neteisingi;

2) kredito unijos vadovai neatitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;

3) asmuo, kuriam eiti pareigas prašoma išduoti leidimą, neišlaiko arba ne dėl svarbių priežasčių nelaiko vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą, kai teisės aktuose numatyta jį laikyti;

4) asmeniui, kuriam eiti pareigas prašoma išduoti leidimą, draudžiama eiti šias pareigas pagal šį ar kitus įstatymus.

13. Priežiūros institucija panaikina leidimą eiti kredito unijos vadovo pareigas, jeigu:

- 1) leidimas buvo gautas apgaule ar kitaip pažeidus įstatymus;
- 2) asmuo, kuriam eiti pareigas buvo išduotas leidimas, nebeatitinka šio įstatymo ar kitų įstatymų nustatytų reikalavimų leidimui išduoti;
- 3) asmuo, kurį priežiūros institucija įpareigojo laikyti vadovo kvalifikacijos ir patirties egzaminą šio straipsnio 9 dalyje nustatyto atveju, neišlaiko arba ne dėl svarbių priežasčių nelaiko vadovo kvalifikacijos ir patirties egzamino.

14. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo panaikinimo pranešama kredito unijai. Kai priežiūros institucija priima sprendimą dėl leidimo panaikinimo, kredito unija priežiūros institucijos reikalavimu privalo įstatymų nustatyta tvarka nedelsdama atšaukti vadovą iš pareigų ir nutraukti su juo sudarytą darbo sutartį.

15. Leidimo eiti kredito unijos vadovo pareigas išdavimo ir panaikinimo tvarką detalizuoja priežiūros institucijos teisės aktai.

28 straipsnis. Kredito unijos veiklos vidaus kontrolė

Reikalavimus kredito unijos vidaus kontrolei nustato Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas, šis įstatymas ir priežiūros institucijos teisės aktai.

29 straipsnis. Kredito unijos tarnybos ir komitetai

1. Kredito unija privalo turėti nuolat veikiančią vidaus audito tarnybą. Vidaus audito tarnybą renka ir atšaukia stebėtojų taryba, o jei ji kredito unijoje nesudaroma – valdyba. Vidaus audito tarnyba už savo veiklą atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui ir stebėtojų tarybai, o jei ji kredito unijoje nesudaroma – valdybai, kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

2. Paskolų komitetas kredito unijoje yra privalomas.

3. Kai kredito unijos turtas pasiekia 15 000 000 eurų arba daugiau, kredito unija privalo turėti bent vieną rizikos vertinimo specialistą, kurio kompetenciją ir funkcijas nustato kredito unijos įstatatai ir (arba) kiti kredito unijos visuotinio narių susirinkimo patvirtinti dokumentai.

4. Kredito unija turi teisę turėti ir kitų kredito unijos vidaus dokumentuose numatytų komitetų ir tarnybų.

5. Kredito unijos tarnybų ir komitetų sudarymo ir veiklos tvarką bei kompetenciją nustato kredito unijos organų priimti dokumentai. Kredito unijos tarnybų ir komitetų sudarymo ir veiklos tvarkos bei kompetencijos reikalavimus gali nustatyti ir priežiūros institucijos teisės aktai.

30 straipsnis. Paskolų komitetas

1. Paskolų komiteto narių skaičius negali būti mažesnis kaip 3. Paskolų komiteto narius ir pirmininką iš ne mažiau kaip 3 kredito unijos narių renka visuotinis narių susirinkimas kredito unijos nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui. Paskolų komitetas savo funkcijas atlieka kredito unijos įstatuose nustatytą laiką arba tol, kol naujai išrinktas paskolų komitetas pradeda eiti pareigas. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą paskolų komitetą ar pavienius jo narius ir nepasibaigus jų laikotarpiui. Paskolų komiteto pirmininkas ar narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nepasibaigus, apie tai raštu įspėjęs paskolų komitetą ne vėliau kaip prieš 14 dienų. Jeigu renkami pavieniai paskolų komiteto nariai, jie renkami tik iki veikiančio paskolų komiteto kadencijos pabaigos. Paskolų komiteto nariu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos narys, valdybos narys, administracijos vadovas, vidaus audito tarnybos narys.

2. Paskolų komitetas nagrinėja kredito unijos narių prašymus dėl paskolų. Jis numato paskolos išmokėjimo ir grąžinimo sąlygas bei tvarką ir teikia pasiūlymus dėl šių klausimų kredito unijos valdybai ar administracijos vadovui. Paskolų komitetas taip pat svarsto laiku negrąžinamas paskolas bei teikia pasiūlymus valdybai ir (ar) administracijos vadovui. Negalima sudaryti paskolos sutarties ar keisti sudarytos paskolos sutarties su kredito unijos nariu, jei pagal kredito unijos

nustatytas procedūras reikalingas paskolų komiteto sutikimas ir paskolos suteikimui ar paskolos sutarties pakeitimui nepritarė paskolų komitetas.

3. Kredito unijos įstatuose turi būti nurodyti atvejai, kada skolinimas galimas administracijos vadovo sprendimu, kredito unijos valdybos sprendimu savarankiškai be paskolų komiteto pritarimo ir kada toks skolinimas negalimas be paskolų komiteto pritarimo. Paskolų komiteto pritarimas, kai svarstomi narių prašymai dėl paskolų, nebūtinai, jei kredito unijos suteikiama paskola ir palūkanos neviršija nario kredito unijoje turimo pajinio įnašo dydžio arba jei paskolos grąžinimas užtikrintas įkeičiant šioje kredito unijoje esantį terminuotą indėlį, arba kitais kredito unijos įstatuose numatytais atvejais.

4. Už savo veiklą paskolų komitetas atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui ir stebėtojų tarybai kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus.

5. Paskolų komiteto darbo tvarką nustato jo priimtas paskolų komiteto darbo reglamentas.

6. Paskolų komiteto nariai, išskyrus paskolų komiteto pirmininką, savo veiklą pradeda nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos. Paskolų komiteto pirmininkas gali pradėti eiti pareigas nuo visuotinio narių susirinkimo nustatytos datos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas.

7. Kai kredito unijos įstatai keičiami dėl paskolų komiteto sudarymo ar jo narių skaičiaus padidavimo, naujai išrinkti paskolų komiteto nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų paskolų komiteto narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.

PENKTASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJOJOS KAPITALAS IR PELNO PASKIRSTYMAS

31 straipsnis. Kredito unijos kapitalas

Kredito unijos kapitalą sudaro nuosavas kapitalas ir skolintas kapitalas.

32 straipsnis. Nuosavas kapitalas

1. Kredito unijos nuosavą kapitalą sudaro:

- 1) pajinis kapitalas (be papildomų privilegijuotųjų pajų);
- 2) atsargos kapitalas;
- 3) praėjusių metų nepaskirstytas pelnas (nuostoliai);
- 4) privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas;
- 5) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas;
- 6) rezervas saviems papildomiems privilegijuotiesiems pajams įsigyti;
- 7) einamųjų metų nepaskirstytas pelnas (nuostoliai);
- 8) papildomi privilegijuotieji pajai;
- 9) kiti rezervai.

2. Jeigu kredito unijos nuosavas kapitalas tapo mažesnis nei pajinis kapitalas, kredito unijos administracijos vadovas nedelsdamas informuoja valdybą, o valdyba ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie susidariusią padėtį, privalo šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais informuoti kredito unijos narius apie susidariusią padėtį.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytame pranešime kredito unijos nariams turi būti nurodyta:

- 1) faktas, kad kredito unijos nuosavas kapitalas tapo mažesnis nei pajinis kapitalas;
- 2) priežastys, kodėl tokia padėtis susiklostė;
- 3) priemonės, kurių kredito unija imsis, siekdama ištaisyti susidariusią padėtį;
- 4) asmens, įgalioto teikti išsamią informaciją aukščiau nurodytu klausimu, kontaktiniai duomenys (vardas, pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas).

33 straipsnis. Skolintas kapitalas

1. Kredito unijos skolintą kapitalą sudaro lėšos, kurias kredito unija įsigijo nuosavybės teise pagal skolinimosi santykius išleisdama ne nuosavybės vertybinius popierius arba sudarydama paskolos sutartis.

2. Kredito unijos skolintas kapitalas turi atitikti priežiūros institucijos teisės aktuose nurodytus pasitikėtinės (subordinuotos) skolos (paskolos) požymius.

3. Kredito unija gali išleisti konvertuojamąsias obligacijas, kurios, suėjus obligacijų pasirašymo sutartimi numatytam terminui būtų keičiamos į kredito unijos pajus.

4. Sprendimą išleisti konvertuojamąsias obligacijas priima visuotinis narių susirinkimas. Visuotinio narių susirinkimo sprendimas išleisti konvertuojamąsias obligacijas yra kartu ir sprendimas padidinti kredito unijos pajinį kapitalą suma, lygia pajų, į kuriuos gali būti keičiamos konvertuojamosios obligacijos, pajinių įnašų vertei.

5. Sprendime išleisti konvertuojamąsias obligacijas turi būti nurodoma:

- 1) konvertuojamųjų obligacijų vertė ir jų suteikiamos teisės;
- 2) pajų, į kuriuos bus keičiamos konvertuojamosios obligacijos, rūšis, skaičius, pajinių įnašų vertė ir jų suteikiamos teisės;
- 3) santykis, kuriuo konvertuojamosios obligacijos keičiamos į pajus. Šis santykis turi būti toks, kad konvertuojamųjų obligacijų emisijos kaina būtų ne mažesnė už pajų, į kuriuos jos keičiamos, pajinių įnašų vertę;

4) laikotarpis, kuriam pasibaigus konvertuojamosios obligacijos keičiamos į pajus;

5) apyvarčiai proporcingų išmokų dydis ir dividendo dydis bei jų mokėjimo tvarka, jei konvertuojamosios obligacijos bus konvertuojamos į privilegijuotuosius pajus;

6) konvertuojamųjų obligacijų konvertavimo į kredito unijos pajus data.

6. Teisę įsigyti konvertuojamas obligacijas turi asmenys, kurie pagal šiuo įstatymo nuostatas gali tapti kredito unijos nariais arba asocijuotais nariais.

7. Kredito unija tvarko konvertuojamąsias obligacijas įsigijusių asmenų sąrašą (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas ir gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė, kiekvieno iš jų įsigytų konvertuojamųjų obligacijų skaičių ir pajų, į kuriuos gali būti keičiamos konvertuojamosios obligacijos, rūšį bei pajinių įnašų vertę.

34 straipsnis. Mažiausias kredito unijos kapitalas

Šio įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytų kredito unijos nuosavo kapitalo dalių suma turi sudaryti ne mažiau kaip:

- 1) 85 000 eurų, jeigu kredito unija neketina teikti šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytos licencinės finansinės paslaugos;
- 2) 350 000 eurų, jeigu kredito unija ketina teikti šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą licencinę finansinę paslaugą.

35 straipsnis. Pajinis kapitalas ir kredito unijos pajai

1. Kredito unijos pajinį kapitalą sudaro visų kredito unijos pajinių įnašų, gautų už pagrindinius ir papildomus pajus, vertė. Pajiniai įnašai gali būti tik piniginės įmokos.

2. Mažiausias pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydis negali būti mažesnis kaip 1 euras. Narys gali turėti tik vieną pagrindinį pajų.

3. Išieškoti iš kredito unijos jos nario pajinius įnašus, kurie yra kredito unijos nuosavybė, draudžiama, išskyrus atvejus, kai skolininko narystė kredito unijoje pasibaigė.

4. Kredito unijos pajams Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas netaikomas. Kredito unijos pajai yra nematerialūs.

5. Kredito unijos įstatuose ar pajų pasirašymo sutartyje gali būti numatyta, jog pajai gali būti negrąžinami, tik su šių pajų perleidimo galimybe. Kredito unija taip pat turi teisę įsigyti (išpirkti) savus pajus. Kredito unijos įstatai nustato ir detalizuoja pajų rūšis, pajų grąžinimo, pajų grąžinimo atidėjimo, pajų išpirkimo, pajų perleidimo tvarką.

36 straipsnis. Paprastieji ir privilegijuotieji pajai

1. Papildomi pajai gali būti paprastieji arba privilegijuotieji. Privilegijuotieji pajai gali sudaryti ne didesnę kaip 1/3 pajinio kapitalo dalį.
2. Paprastųjų pajų savininkų teisė į dividendą įgyvendinama tik po to, kai yra įgyvendintos atitinkamos privilegijuotųjų pajų savininkų turinės teisės.
3. Kredito unijos paprastieji pajai negali būti konvertuojami į privilegijuotuosius pajus. Kredito unijai neleidžiama kredito unijos įstatuose ar pajų pasirašymo sutartyje nustatyti dividendo dydį paprastųjų pajų savininkams.
4. Kredito unijos privilegijuotieji pajai gali būti konvertuojami į paprastuosius pajus visuotinio narių susirinkimo sprendimu, jei galimybė juos konvertuoti yra nustatyta kredito unijos įstatuose ir jei ne mažiau kaip 2/3 visuotiniame narių susirinkime dalyvavusių kredito unijos narių balsų dauguma šiam sprendimui balsuodami atskirai pritaria kiekvienos klasės pajų savininkai. Konvertuodama privilegijuotuosius su kaupiamuoju dividendu pajus į paprastuosius, kredito unija turi visiškai atsiskaityti su privilegijuotųjų pajų savininkais arba įsipareigoti įsiskolinimą padengti ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų pabaigos.
5. Kredito unijos, kuri išleidžia privilegijuotuosius pajus, įstatuose turi būti nustatytas konkretus (nekintamas) privilegijuotųjų pajų dividendo dydis procentais, skaičiuojant nuo papildomo pajaus nominaliosios vertės.
6. Privilegijuotieji pajai gali būti su kaupiamuoju arba su nekaupiamuoju dividendu. Tai nustatoma kredito unijos įstatuose nurodant pajų klases.
7. Jeigu dividendams skirtos paskirstytojo pelno dalies nepakanka visam nustatytam dividendui privilegijuotųjų pajų savininkams išmokėti, jiems išmokama proporcingai sumažinta suma. Privilegijuotųjų pajų su kaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėta suma, neviršijanti per 3 finansinius metus iš eilės viso nustatyto dividendo, perkeliama į kitus finansinius metus. Privilegijuotųjų pajų su kaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėta suma, viršijanti per 3 finansinius metus iš eilės visą nustatytą dividendą, taip pat privilegijuotųjų pajų su nekaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėta suma į kitus finansinius metus neperkeliama.

37 straipsnis. Kredito unijos teisė įsigyti savus pajus

1. Kredito unija turi teisę įsigyti savus pajus šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Įsigydama savus pajus, kredito unija turi sudaryti sąlygas pajininkams perleisti kredito unijai papildomus ir privilegijuotus savus pajus.
2. Kredito unija savus pajus gali įsigyti visuotinio narių susirinkimo sprendimu. Visuotinio narių susirinkimo sprendime, be kita ko, turi būti nustatyta:
 - 1) pajų įsigijimo tikslas;
 - 2) maksimalus leidžiamų įsigyti pajų dydis, kuris lygus pajinių įnašų vertei (toliau –pajų nominali vertė);
 - 3) terminas, per kurį kredito unija gali įsigyti savus pajus. Terminas negali būti ilgesnis kaip 18 mėnesių.
3. Apie kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimą įsigyti savus pajus kredito unija privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti pajinį kapitalą. Leidimas mažinti pajinį kapitalą išduodamas, jei priežiūros institucija įsitikina, kad sumažinus kredito unijos pajinį kapitalą jis bus pakankamas užtikrinti stabilią ir patikimą kredito unijos veiklą.
4. Kredito unija gali įsigyti savus pajus, jeigu kredito unijoje yra sudarytas rezervas saviems pajams įsigyti, kurio dydis yra ne mažesnis už įsigyjamų savų pajų nominalią vertę.
5. Kredito unija, įsigijusi savus pajus, privalo juos anuliuoti.

38 straipsnis. Perskaičiuotas kapitalas. Pagrindinis (I lygio) ir papildomas (II) lygio kapitalas.

1. Kredito unijos perskaičiuotas kapitalas yra kredito unijos kapitalo suma, sumažinta šiame įstatyme ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytais dydžiais ir tvarka.

2. Perskaičiuodama kredito unijos kapitalą priežiūros institucija vadovaujasi šio straipsnio nuostatomis.

3. Kredito unijos perskaičiuotą kapitalą sudaro kredito unijos pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II lygio) kapitalų suma.

4. Apskaičiuojant perskaičiuotą kredito unijos kapitalą į kredito unijos pagrindinį (I lygio) kapitalą įskaitoma:

- 1) kredito unijos narių pagrindiniai pajai;
- 2) privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas;
- 3) atsargos kapitalas;
- 4) praėjusių metų nepaskirstytasis pelnas;
- 5) einamųjų metų audituotas rezultatas (nepaskirstytas pelnas), jei jo įtraukimui į I lygio kapitalą pritarė priežiūros institucija;

6) negražinami papildomi pajai arba papildomi pajai, kurių atsiėmimas yra ribojamas ir jie gali būti negražinami arba jų gražinimas ir/arba išpirkimas gali būti atidedamas, kredito unijai patyrus nuostolių;

7) skolos vertybiniai popieriai, atitinkantys konvertavimo į pajinį kapitalą reikalavimus (konvertuojamosios obligacijos), atitinkantys kredito unijos nuostolių padengimo reikalavimus;

8) kitos kredito unijos kapitalo priemonės, atitinkančios kooperatinių bendrovių tvariam kapitalui keliamus reikalavimus, t.y., priemonės, kurios nėra apmokėtos ir finansuojamos kredito unijos lėšomis, negali būti atsiimamos arba atsiėmimas griežtai ribojamas sąlygomis, susietomis su kredito unijos finansine būkle, ir kuriomis galima nevaržomai padengti kredito unijos susidariusius nuostolius.

9) kiti rezervai, suformuoti iš kredito unijos pelno arba negražintinų pajinių įnašų, kuriuos kredito unija gali nedelsdama nevaržomai panaudoti nuostoliams padengti.

5. Apskaičiuojant perskaičiuotą kredito unijos kapitalą iš kredito unijos pagrindinio (I lygio) kapitalo atimama:

- 1) nematerialusis turtas;
- 2) įnašai į centrinės kredito unijos ir kredito unijos įsteigtų juridinių asmenų kapitalą;
- 3) einamųjų metų nuostolis.

6. Kredito unijos papildomą (II lygio) kapitalą sudaro:

- 1) einamųjų metų neaudituotas rezultatas (nepaskirstytasis pelnas);
- 2) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas;
- 3) kiti rezervai, neatitinkantys šio straipsnio 4 dalies 9 punkto reikalavimų;
- 4) subordinuotosios paskolos, atitinkančios šio straipsnio 7 dalyje nustatytus reikalavimus;
- 5) papildomi ir privilegijuotieji pajai, kurių negalima priskirti prie I lygio kapitalo;
- 6) skolos vertybiniai popieriai (išskyrus konvertuojamąsias obligacijas).

7. Subordinuotoji paskola įtraukiama į papildomą (II lygio) kapitalą jeigu ji atitinka šias sąlygas:

- 1) subordinuotoji paskola yra gauta pinigais;
- 2) gauta visa paskolos sutartyje nurodyta paskolos suma;
- 3) subordinuotosios paskolos sutartyje nustatytas terminas, kuriam pasibaigus ji gali būti gražinama, yra ne trumpesnis kaip penkeri metai;
- 4) paskolos sutartyje nustatyta, kad paskolos gavėją likvidavus arba jam bankrutavus paskolos davėjo reikalavimas pagal paskolos sutartį bus tenkinamas tik patenkinus kitų paskolos gavėjo kreditorių reikalavimus;

5) subordinuotosios paskolos gražinimas nėra užtikrinamas įkeitimu (hipoteka).

6) paskutiniuosius penkerius metus iki gražinimo termino subordinuotosios paskolos suma, įtraukiama į kredito unijos papildomą (II lygio) kapitalą, turi būti tolygiai mažinama. Į papildomą (II lygio) kapitalą įtraukiama subordinuotosios paskolos suma apskaičiuojama subordinuotosios paskolos nominaliąją vertę pirmąją likusio penkerių metų iki gražinimo laikotarpio dieną, padalintą iš to laikotarpio kalendorinių dienų skaičiaus, dauginant iš kalendorinių dienų, likusių iki subordinuotosios paskolos gražinimo termino, skaičiaus.

8. Perskaičiuotas kapitalas naudojamas apskaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir nustatant kitus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

39 straipsnis. Kapitalai ir rezervai

1. Kredito unijos atsargos kapitalas sudaromas iš kredito unijos narių papildomų įnašų, ir (ar) kitų negražintinų lėšų. Kredito unijos atsargos kapitalo paskirtis – garantuoti kredito unijos finansinį stabilumą. Kredito unijos atsargos kapitalas kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

2. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš kredito unijos pelno atskaitymų. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 90 procentų kredito unijos paskirstytinojo pelno, kol kredito unija pasieks ne mažesnę nei 4,5 procentų I lygio nuosavo kapitalo pakankamumo reikalavimą. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas kredito unijos narių visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Panaudojus dalį privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo ir (ar) atsargos kapitalo kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš paskirstytinojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas taptų ne mažesnio nei nustatyto dydžio.

3. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas – ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nurašomas, nudėvimas, nukainojamas ar perleidžiamas kitiems asmenims. Rezervo dalis, likusi nepanaudota nurašius, nudėvėjus ar perleidus kitiems asmenims ilgalaikį materialųjį turtą, finansiniams metams pasibaigus gali būti pervedama į paskirstytinąjį rezultatą. Šis rezervas negali būti tiesiogiai naudojamas kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

4. Finansinio turto perkainojimo rezervas – tikrąja verte įvertinto ir perkainojamo finansinio turto, kuris priskirtinas galimam pardavimui, vertės pokyčiai.

5. Šio įstatymo 37 straipsnio 4 dalyje nustatyto dydžio kredito unijos rezervas saviems papildomiems privilegijuotiesiems pajams įsigyti sudaromas iš paskirstytinojo pelno.

6. Kiti kredito unijos rezervai – tai rezervai, kurių sudarymas ir naudojimas numatytas kredito unijos įstatuose.

40 straipsnis. Pelno paskirstymas

1. Kredito unijos pelnas arba nuostoliai yra kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš kredito unijos finansinių metų pajamų atskaičius tų metų kredito unijos išlaidas.

2. Grynasis pelnas arba nuostoliai yra grynasis kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš kredito unijos finansinio metinės veiklos rezultato atėmus ataskaitinio laikotarpio apskaičiuotas mokesčių sumas.

3. Per finansinius metus gautas grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostoliai) turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus finansiniams metams, kai eilinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas tvirtina metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

4. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra teigiama (pelnas), kredito unijos visuotinis narių susirinkimas priima sprendimą dėl pelno paskirstymo. Sprendime turi būti nurodyta:

- 1) nepaskirstytas pelnas (nuostoliai) finansinių metų pradžioje;
- 2) grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas;
- 3) atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą;
- 4) atskaitymai į rezervą saviems papildomiems privilegijuotiesiems pajams įsigyti;
- 5) atskaitymai į kitus kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus;
- 6) pelno dalis, skiriama apyvarčiai proporcingoms išmokoms ir (ar) dividendams mokėti;
- 7) pelno panaudojimas kitiems kredito unijos įstatuose nurodytiems tikslams;

8) nepaskirstytasis pelnas.

5. Šio straipsnio 4 dalies 6 ir 7 punktuose nurodytiems mokėjimams atlikti pelnas gali būti skiriamas tik po to, kai yra padaryti privalomi kredito unijai atskaitymai į kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus ir yra padengti kredito unijos nuostoliai.

6. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra neigiama (nuostoliai), kredito unijos visuotinis narių susirinkimas turi priimti sprendimą padengti šiuos nuostolius - į paskirstytinąjį rezultatą pervedamas sumas įtraukti tokia seka:

- 1) pervedamas iš privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo;
- 2) pervedamas iš atsargos kapitalo.

7. Jeigu iš rezervų pervedamų sumų nepakanka nuostoliams padengti likę nepaskirstyti nuostoliai gali būti dengiami kredito unijos narių papildomais įnašais arba perkeliama į kitų finansinių metų pradžią.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJOS VEIKLOS RIZIKA IR JOS APRIBOJIMAS, KREDITO UNIJOS KLIENTŲ INTERESŲ APSAUGA

41 straipsnis. Veiklos rizikos prisiėmimas ir ribojimas

1. Reikalavimus dėl kredito unijos veiklos rizikos prisiėmimo ir ribojimo nustato Lietuvos Respublikos finansų įstatų įstatymas.

2. Kredito unija privalo sudaryti atidėjinius (atidėjimus) savo veiklos rizikai sumažinti vadovaudamasi priežiūros institucijos teisės aktais ir atsižvelgdama į kiekvieno savo sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą į kliento finansinę ir ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones ir kitas aplinkybes, turinčias įtakos kredito unijos turto vertei.

42 straipsnis. Kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai

Kredito unijoms nustatomi šie veiklos riziką ribojantys normatyvai:

- 1) kapitalo pakankamumo;
- 2) likvidumo;
- 3) didžiausios atviros pozicijos užsienio valiuta;
- 4) didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui.

43 straipsnis. Kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvų dydžiai

1. Kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką pagal šio įstatymo reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Priežiūros institucijos nustatytų kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvų dydžiai neturi būti didesni už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,3).

2. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti kredito unijai individualius normatyvų dydžius, neviršijančius šiame įstatyme nurodytų ribų. Atskirai kredito unijai nustatomas individualus normatyvas neturi būti didesnis už atitinkamą normatyvą, kuris lygus Lietuvos Respublikoje veikiantiems bankams taikomą atitinkamą normatyvą padauginus iš koeficiento 1,5).

3. Skačiuojant didžiausios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvą, kredito unijos skolininkams taikomi priežiūros institucijos nustatyti tarpusavio susiejimo kriterijai.

44 straipsnis. Kapitalo pakankamumo normatyvas

1. Kapitalo pakankamo normatyvas - tai kredito unijos perskaičiuoto kapitalo ir kredito unijos turto (aktyvų) bei nebalansinių įsipareigojimų, turinčių požymių, kad bus įvykdyti, įvertintų pagal riziką, santykis.

2. Kapitalo pakankamumo normatyvo dydį ir jo apskaičiavimo metodiką pagal šio įstatymo 43 straipsnio reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Priežiūros institucija negali nustatyti tokio kapitalo pakankamumo normatyvo, kurį apskaičiuojant kredito unijos kapitalo reikalavimas (poreikis) viršytų 10 procentų, skaičiuojamų nuo kredito unijų balansinio turto (aktyvų) sumos.

3. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti kredito unijai individualų kapitalo pakankamumo normatyvą, neviršijantį šio įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio.

45 straipsnis. Apribojimai investicijoms į nekilnojamąjį turtą

1. Kredito unija gali investuoti į nekilnojamąjį turtą, jeigu jis būtinas tiesioginei kredito unijos veiklai užtikrinti (pastatai, kuriuose yra kredito unijos buveinė ar kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, ir pan.). Šios investicijos negali viršyti 70 procentų kredito unijos perskačiuoto kapitalo.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, jeigu nekilnojamąjį turtą kredito unija nuosavybės teise įsigijo siekdama sumažinti nuostolius, atsiradusius dėl klientui suteiktos finansinės paslaugos, ir ji nuosavybės teise turi ne ilgiau kaip 3 metus nuo jo įsigijimo dienos.

46 straipsnis. Skolinimas

Šio įstatymo 47 ir 48 straipsniuose skolinimu laikomas sandorių, iš kurių kyla kredito unijos piniginis reikalavimas ar neatšaukiamas kredito unijos piniginis įsipareigojimas, sudarymas.

47 straipsnis. Skolinimo apribojimai

1. Skolinimo kredito unijos vadovui ir su kredito unijos vadovu artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką turi patvirtinti kredito unijos stebėtojų taryba, o jei ji kredito unijoje nesudaroma – valdyba. Bendra tokio skolinimo suma vienam kredito unijos vadovui ir su juo artimaisiais ryšiais susijusiems asmenims negali viršyti 10 procentų kredito unijos perskačiuoto kapitalo. Su kredito unijos vadovu artimaisiais ryšiais susijusiais asmenimis šiame straipsnyje laikomi kredito unijos vadovo sutuoktinis (sugyventinis), vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai) ir juridiniai asmenys, jeigu kredito unijos vadovas valdo jų kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį. Sprendimus dėl tokio skolinimo turi priimti kredito unijos valdyba, o su tokio skolinimu susijęs asmuo negali dalyvauti priimant sprendimą. Skolinimo sąlygos šioje dalyje nurodytiems asmenims negali būti palankesnės negu kitiems kredito unijos klientams nustatytos skolinimo sąlygos.

2. Jeigu skolinimo laikas viršija 5 metus, toks skolinimas turi būti užtikrintas bent viena iš šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių:

- 1) hipoteka;
- 2) valstybių centrinių bankų ir vyriausybių vertybinių popierių įkeitimu;
- 3) indėlio, esančio toje kredito unijoje, įkeitimu, jei prašoma skolinti pinigų suma ir palūkanos už ją neviršija indėlio su palūkanomis sumos;
- 4) valstybės garantuojamos garantijų institucijos, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme, garantija.

48 straipsnis. Apribojimai skolinimui kredito unijos pajiniams įnašams atlikti

Kredito unija neturi teisės skolinti įsigyjamo jos pajaus pajiniam įnašui atlikti ar subordinuotai paskolai jai suteikti, taip pat kredito unijos išleidžiamiems ne nuosavybės vertybiniams popieriams įsigyti.

49 straipsnis. Apribojimai disponuoti kredito unijos pajiniais įnašais

Kredito unijos nariui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka gali būti apribojama teisė disponuoti pajiniu įnašu ar jo dalimi, neviršijančia skolinamų pinigų sumos kartu su už ją mokamomis palūkanomis, tol, kol bus grąžinta skolinama suma su palūkanomis.

50 straipsnis. Kredito unijos paslaptis

Kredito unijos paslapties apsaugai *mutatis mutandis* taikomas Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 55 straipsnis.

51 straipsnis. Su finansinių paslaugų teikimu susijusios informacijos teikimas

1. Vietose, kuriose kredito unija teikia finansines paslaugas klientams, kiekvienam galimam klientui laisvai prieinamoje vietoje privalo būti nurodytas kredito unijos pavadinimas ir finansinės paslaugos, kurias turi teisę teikti kredito unija, taip pat turi būti sudarytos sąlygos viešai susipažinti su šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.

2. Prieš sudarydama sutartį dėl finansinių paslaugų teikimo, kredito unija privalo suteikti klientui išsamią informaciją, susijusią su finansinių paslaugų teikimo sąlygomis, paslaugų kaina, paslaugų teikimo terminais, galimomis pasekmėmis, ir kitokią informaciją, turinčią įtakos kliento apsisprendimui sudaryti sutartį.

52 straipsnis Kredito unijų stabilizacijos fondas

1. Kredito unijos privalo suformuoti kredito unijų stabilizacijos fondą (toliau – Kredito unijų stabilizacijos fondas) ir jame dalyvauti. Kredito unijų stabilizacijos fondas – tai fondas, kuriame kaupiamos lėšos, skirtos fondo dalyvių, darančių įmokas į fondą bei susidūrusių su mokumo problemomis, mokumui ir stabilumui užtikrinti.

2. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai yra:

- 1) savarankiškos kredito unijos, kaip jos apibrėžtos šiame įstatyme;
- 2) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios nedalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime;
- 3) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unijų stabilizacijos fonde.

3. Kredito unijų stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo.

4. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas sudaro:

- 1) savarankiškų kredito unijų periodinės (ex ante) įmokos;
- 2) savarankiškų kredito unijų specialiosios (ex post) įmokos;
- 3) kredito unijų centrinių kredito unijų narių, privalomai arba savanoriškai dalyvaujančių Kredito unijų stabilizacijos fonde, periodinės (ex ante) ir specialiosios (ex post) įmokos;
- 4) paskolos, gautos iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, taip pat kitų valstybių narių finansavimo struktūrų;
- 5) pajamos iš Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų investavimo;
- 6) išlaidų, patirtų šio įstatymo 56 straipsnyje nurodytais tikslais, dalis, kuri grąžinama užbaigus kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių finansavimo veiksmus, pavyzdžiui lėšos, gautos kredito unijai grąžinant fondo suteiktą paskolą, įskaitant palūkanas ir delspinigius;
- 7) įmokas mokančių kredito unijų sumokėti delspinigiai;
- 8) kitos teisės aktuose nustatytos sumos.

5. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos:

- 1) išlaidoms, patirtoms šio įstatymo 56 straipsnyje nurodytais tikslais, padengti;
- 2) Kredito unijų fondo lėšų investavimo sąnaudoms padengti;
- 3) paskolų, gautų iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, grąžinimo įmokoms, įskaitant palūkanas ir delspinigius;

4) kitais šio fondo paskirčiai neprieštaraujantiems tikslams finansuoti.

6. Į Kredito unijų fondo lėšas negali būti nukreipti reikalavimai pagal valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, prievoles.

7. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos laikomos atskiroje (atskirose) kredito įstaigos sąskaitoje (sąskaitose). Valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“, atidarydama tokią sąskaitą (tokias sąskaitas), privalo kredito įstaigai nurodyti, kad šioje sąskaitoje (šiose sąskaitose)

laikomos Kredito unijų fondo lėšos ir kad į šias lėšas draudžiama nukreipti reikalavimus pagal jos prievoles.

8. Kredito unijų stabilizacijos fondo apskaitą tvarko valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“;

9. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti saugiai investuojamos Fondo valdybos nustatyta tvarka.

10. Fondo valdyba, pasikonsultavusi su valstybės įmone „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir Priežiūros institucija nustato detalią fondo administravimo tvarką, įskaitant įmokų dydžio nustatymo, įmokų surinkimo ir tikrinimo taisyklės, su įmokų mokėjimu susijusio sukčiavimo, vengimo ir piktnaudžiavimo prevencijos priemones, taip pat fondo lėšų išmokėjimo ir susigrąžinimo tvarką.

53 straipsnis Įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą

1. Pradinės Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos sukaupiamos iš Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių įnašų. Suformuojant Kredito unijų stabilizacijos fondą kiekvienas šio įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje nurodytas fondo dalyvis į Kredito unijų stabilizacijos fondą per 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo turi įnešti ne mažiau kaip 1 procentą, skaičiuojamą nuo kredito unijos turimų indėlių sumos.

2. Kredito unijų stabilizacijos fonde turi būti sukaupia ir nuolat išlaikoma suma, ne mažesnė nei 1 procentas visų šio įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje nurodytų fondo dalyvių (kredito unijų) indėlių sumos. Jeigu po to, kai pasiekiamas Kredito unijų stabilizacijos fondo tikslinis lygis, fonde turima finansavimo lėšų suma sumažėja žemiau negu šis lygis, Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba atnaujina periodinių (ex ante) įmokų rinkimą, iki vėl bus pasiektas fondo tikslinis lygis. Jeigu Kredito unijų stabilizacijos fonde turima suma sumažėja iki mažiau negu dviejų trečdalių fondo tikslinio lygio, įmokos nustatomos tokio dydžio, kad fondo tikslinį lygį būtų galima pasiekti ne ilgiau kaip per 1 metus.

3. Kredito unijų fondo dalyviai į stabilizacijos fondą moka periodines (ex ante) ir papildomas (ex post) įmokas:

1) periodinės (ex ante) įmokos mokamos kas mėnesį, iki bus pasiektas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas Kredito unijų fondo tikslinis lygis. Fondui sumažėjus, periodinių įmokų mokėjimas privalo būti atnaujintas šiame įstatyme nustatyta tvarka.

2) papildomos (ex post) įmokos mokamos, jei Kredito unijų fonde nepakanka lėšų fondo tikslams įgyvendinti. Papildomų įmokų dydis nustatomas pagal poreikį, vadovaujantis Fondo valdybos patvirtinta vieninga metodika. Fondo dalyvio nario gali būti paprašyta į fondą įnešti papildomą sumą, skaičiuojamą procentais nuo savarankiškos kredito unijos turimų indėlių sumos.

3) kiekvienam fondo dalyviui priskirtina specialioji (ex post) įmoka apskaičiuojama vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis ir Fondo valdybos patvirtinta metodika. Šis dydis nustatomas įvertinus fondo dalyvio rizikingumą pagal nustatytą vieningą fondo dalyvių rizikingumo vertinimo tvarką. Papildoma (ex post) įmoka negali daugiau negu 3 kartus viršyti tais kalendoriniais metais fondo dalyvio mokėtinos periodinės (ex ante) įmokos sumos.

4) Kredito unijų stabilizacijos fondas gali visiškai ar iš dalies atidėti reikalaujamų kredito unijos papildomų (ex post) įnašų mokėjimą, jei tų įnašų mokėjimas keltų pavojų kredito unijos likvidumui ar mokumui. Toks atidėjimas būtų suteikiamas šešių mėnesių laikotarpiui, bet kredito unijos prašymu gali būti pratęstas ne ilgiau nei 2 metams. Atidėta įmoka sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia pavojaus fondo dalyvio likvidumui ar mokumui.

4. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba kiekvienais metais patikrina fondo tikslinį lygį nustato periodinių (ex ante) įmokų bendrą metinę normą ir kiekvienos kredito unijos tais metais mokėtinos periodinės (ex ante) įmokos dydį. Apie nustatytą įmokų dydį informuojami fondo dalyviai ir Priežiūros institucija.

5. Kredito unijų periodinės (ex ante) ir papildomos (ex-ost) įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą yra kredito unijų išlaidos. Periodinės (ex ante) įmokos į fondą kredito unijoms nėra grąžinamos. Jei iš papildomų (ex post) įmokų surinktos lėšos yra panaudojamos Kredito unijų

stabilizacijos fondo tikslams įgyvendinti, ir vėliau yra grąžinamos į fondą, jos Fondo valdybos sprendimu gali būti grąžinamos kredito unijoms proporcingai jų įnašų sumoms.

6. Kai Kredito unijų stabilizacijos fonde esančių lėšų nepakanka lėšų fondo tikslams įgyvendinti, o galimybės per būtiną laikotarpį surinkti trūkstamą sumą iš specialiųjų (ex post) įmokų nėra arba galimų per šį laikotarpį surinkti specialiųjų (ex post) įmokų nepakanka, lėšų fondui gali būti skolinamasi iš įstaigų, finansų įmonių ar kitų trečiųjų asmenų. Tais atvejais, kai fondui skolinamos valstybės lėšos, sprendimą dėl skolinimo priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

7. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai į fondą įmokas moka pinigais (eurais).

8. Kredito unijų fondo dalyviai privalo sumokėti įmokas per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo iš apie mokėtiną įmoką gavimo dienos. Jeigu Kredito unijų fondo dalyvis per šį terminą nesumoka įmokos arba jos dalies, jam skaičiuojami teisės aktuose nustatyti delspinigiai. Kredito unijai pradėlus reikalaujamų kredito unijos įmokų mokėjimą, kai įmokų mokėjimas jai nėra atidėtas, Fondo valdyba apie tai informuoja Priežiūros tarnybą, kuri gali imtis priemonių, nustatytų šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 6 punkte.

9. Periodinių (ex ante) ir papildomų (ex post) įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir įmokų grąžinimo tvarką, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, nustato Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba ir suderina ją su Priežiūros tarnyba.

10. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti saugiai investuojamos.

54 straipsnis Kredito unijų stabilizacijos fondo valdymas ir administravimas

1. Kredito unijų stabilizacijos fondą valdo ir administruoja fondo valdymo institucija ir Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba.

2. Fondo valdymo institucijos funkcijos pavedamos valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, veikiančiai pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą ir šį įstatymą.

3. Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimas ir fondo valdybos veikla finansuojama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių mokamų administravimo įmokų. Kredito unijų fondo dalyvio įmokos fondo administravimo ir valdymo reikmėms metinė norma yra ne didesnė kaip 1/15 nuo jo metinės įmokos sumos.

4. Tam tikrų metų administravimo įmokų dydžius nustato Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba, kuri apie tai informuoja priežiūros instituciją. Nustatant įmokų dydį atsižvelgiama į fondo valdymui ir administravimui reikalingas išlaidas. Detalią įmokų apskaičiavimo metodiką nustato unijų stabilizacijos fondo valdyba.

55 straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba

1. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybą (toliau – Fondo valdyba) sudaro kredito unijų (fondo dalyvių) paskirti atstovai ir kiti asmenys, kurie į ją deleguojami pagal teisės aktų reikalavimus. Kredito unijų atstovus, deleguojamus į Fondo valdybą, skiria jų dalyvių visuotinis narių susirinkimas. Į Fondo valdybą skiriami asmenys turi turėti reikiamą išsilavinimą ir kompetenciją spręsti klausimus, susijusius su Kredito unijų stabilizacijos fondo uždavinių įgyvendinimu. Į Fondo valdybą taip pat gali būti deleguojami šių institucijų atstovai:

- 1) Priežiūros institucijos;
- 2) Finansų ministerijos;
- 3) valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“;
- 4) centrinės kredito unijos, jei nors viena jos narė kredito unija dalyvauja kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime.

2. Fondo valdybos uždavinys – dalyvauti valdant ir administruojant Kredito unijų stabilizacijos fondą įgyvendinant šiame įstatyme numatytus šio fondo uždavinius.

3. Fondo valdyba veikia pagal savo patvirtintus Fondo nuostatus bei Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos darbo reglamentą, kurie suderinami su fondo valdymo institucija, finansų ministerija ir priežiūros institucija.

4. Priimant Fondo valdybos sprendimus vienas Fondo valdybos narys turi vieną balsą.

5. Fondo valdybos nariams už darbą Fondo valdyboje atlyginama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimui skirtų lėšų. Išmokų už darbą formą ir dydį nustato Fondo valdyba, bet jų metinė suma negali viršyti 1/15 fondo metinių pajamų.

6. Fondo valdyba atlieka šias funkcijas:

- 1) užtikrina lėšų Kredito unijų stabilizacijos fonde sukaupimą šio įstatymo nustatyta tvarka;
- 2) priima sprendimus dėl fondo dalyvių įmokų į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio. Tuo tikslu Fondo valdyba patvirtina vieningą kredito unijų rizikos įvertinimo metodiką ir įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio skaičiavimo tvarką bei suderina ją su Priežiūros tarnyba;
- 3) priima rekomendacijas dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų naudojimo ir teikia jas Fondo valdymo institucijai;
- 4) parenka nepriklausomą audito įmonę Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių rizikos vertinimui ir stebėsenai;
- 5) svarsto ar sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį įstatymą ir nuostatus turi svarstyti ar spręsti Fondo valdyba.

7. Fondo valdyba stebi ir tikrina, ar fondo dalyviai nepažeidžia nustatytos įmokų mokėjimo į Kredito unijų stabilizacijos fondą tvarkos. Nustačiusi, jog kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą, kai jos ją privalo mokėti, Fondo valdyba privalo nedelsdama informuoti įmoką praleidusią kredito uniją ir Priežiūros instituciją, kuri Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka sprendžia dėl įmoką praleidusios savarankiškos kredito įstaigos licencijos atšaukimo ar jos galiojimo sustabdymo šiame įstatyme nustatytu pagrindu. Fondo valdybos išvada šiuo klausimu Priežiūros institucijai yra rekomendacinio pobūdžio.

8. Fondo valdyba turi teisę gauti informaciją, kaip fondo dalyviai naudoja Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas. Fondo valdybai paprašius, fondo dalyviai, kuriems buvo skirta fondo lėšų, privalo pateikti detalią Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo ataskaitą.

9. Fondo valdyba kartą per metus parengia ataskaitas dėl Fondo lėšų surinkimo ir panaudojimo bei teikia jas Priežiūros institucijai ir fondo dalyviams susipažinti.

11. Atlikdama jai pavestus uždavinius ir funkcijas, Fondo valdyba turi teisę:

- 1) priimti sprendimus dėl įmokų į kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio;
- 2) gauti iš Fondo dalyvių informaciją ir dokumentus, kurių reikia Fondo valdybos uždaviniams ir funkcijoms atlikti;
- 3) teikti rekomendacijas fondo valdymo institucijai ir Priežiūros tarnybai;
- 4) kviešti į Fondo valdybos posėdžius kredito unijų atstovus ir kitus asmenis (auditorius, konsultantus, specialistus, valstybės institucijų atstovus) spręsti klausimų, susijusių su jos uždavinių ir funkcijų atlikimu.

12. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba taip pat turi teisę atlikti šiuos veiksmus:

- 1) parengti su sunkumais susiduriančioms kredito unijoms (fondo dalyvėms) skirtus prevencinius nurodymus;
- 2) rengti rekomendacinius kredito unijų (fondo dalyvių) veiklos pertvarkymo planus, jei nusprendžia, kad tokių reikia, ir pateikti juos kredito unijoms (fondo dalyvėms);
- 3) siūlyti konkrečius pasiūlymus, susijusius su sunkumus patiriančios kredito unijos veiklos pertvarkymu, rekomenduoti, kad kredito unija parduotų specifinį turtą, rekomenduoti, kad kredito unija apribotų ar nutrauktų specifinę vykdomą ar planuojamą veiklą;
- 4) prašyti, kad sunkumus patiriančios kredito unijos valdymo organas išnagrinėtų padėtį, nustatytų priemones nustatytoms problemoms spręsti ir parengtų veiksmų programą toms problemoms įveikti bei jos įgyvendinimo tvarkaraštį;
- 5) rekomenduoti, kad kredito unijos valdymo organai įgyvendintų vieną ar daugiau savo parengtame plane nustatytų procedūrų ar priemonių arba atnaujintų tokį planą ir įgyvendintų vieną ar daugiau atnaujintame plane nustatytų procedūrų ar priemonių;
- 6) rekomenduoti, kad kredito unijos valdymo organas sušauktų visuotinį pajininkų susirinkimą ir rekomenduoti susirinkimo darbotvarkę bei kad pajininkai apsvarstytų būtinybę priimti tam tikrus sprendimus;

7) rekomenduoti nušalinti arba pakeisti vieną ar daugiau valdymo organo narių, jei nustatyta, kad tie asmenys nesugeba vykdyti savo pareigų;

8) rekomenduoti, kad atitinkamais atvejais kredito unijos valdymo organas parengtų derybų dėl skolos restruktūrizavimo su kai kuriais ar visais savo kreditoriais planą;

9) rekomenduoti pakeisti kredito unijos verslo strategiją ar veiklos struktūrą;

10) gauti kredito informaciją, būtiną kredito unijos turto bei įsipareigojimų įvertinimui ir minėtoms rekomendacijoms parengti.

13. Fondo valdybos nariai privalo saugoti komercines paslaptis, konfidencialią informaciją, kurią sužinojo eidami Fondo valdybos nario pareigas. Už konfidencialios informacijos atskleidimą fondo valdybos nariai atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

56 straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo naudojimas

1. Kredito unijų stabilizacijos fondas gali būti naudojamas, kai būtina imtis šių veiksmų:

1) finansuoti su sunkumais susiduriančią kredito uniją ta apimtimi, kiek reikalinga su sunkumais susiduriančios unijos mokumui ir stabilumui atstatyti;

2) garantuoti su sunkumais susiduriančios kredito unijos įsipareigojimų vykdymą;

3) suteikti paskolą su sunkumais susiduriančiai kredito unijai;

4) įsigyti su sunkumais susiduriančios kredito unijos turtą;

5) laikantis šio įstatymo reikalavimų, finansuoti su sunkumais susiduriančios kredito unijos turtą įsigyjantįjį asmenį;

6) mokėti kompensacijas su sunkumais susiduriančios unijos kreditoriams, kaip nurodyta šiame įstatyme.

2. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas išmoka sprendžia Fondo valdymo institucija (indėlių draudimo įmonė) pagal Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos pateiktą išvadą. Apie fondo lėšų panaudojimą informuojama Priežiūros institucija.

57 straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo naudojimas kredito unijų mokumo ir stabilumo užtikrinimo priemonėms finansuoti

1. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos šio fondo dalyvių mokumui ir stabilumui atkurti Kredito unijų stabilizacijos fondo nuostatuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Fondo lėšos pagal kredito unijos fondo dalyvės prašymą gali būti naudojamos, jeigu yra duomenų, kad kredito unija yra nemoki arba artimiausiu metu taps nemoki, taip pat tais atvejais, kai yra duomenų, jog kredito unija pažeidžia jai nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

2. Fondo lėšos kredito unijų mokumo ir stabilumo užtikrinimo priemonėms finansuoti gali būti naudojamos:

1) paskolų, turinčių pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymių, forma;

2) negražintinų įnašų į savarankiškos kredito unijos rezervinį kapitalą forma;

3) garantijų forma.

3. Kriterijai, koku konkrečiu būdu kredito unijoms bus skiriamos fondo lėšos, nustatomi atsižvelgiant į fondo valdybos išvadą (rekomendaciją).

4. Fondo valdyba teikdama rekomendacijas dėl pagalbos priemonių mokumo problemų turintiems Fondo dalyviams skyrimo, vertina fondo dalyvių (kredito unijų) pateiktus motyvuotus prašymus dėl pagalbos priemonių skyrimo ir analizuoja jų pateiktus dokumentus. Skiriant lėšas iš Kredito unijų stabilizacijos fondo su dalyviu sudaroma finansinės paramos sutartis, kurioje detalie aptariami lėšų gavėjo įsipareigojimai, susiję su lėšų naudojimu, mokumo atkūrimo priemonių planas ir paramos gavėjo atsakomybė už netinkamą lėšų panaudojimą.

5. Esant būtinybei (vienos kredito unijos fondo dalyvės bankrotui), Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptos lėšos gali būti panaudotos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ fondą dėl mokėjimų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu. Tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turi pirmumo teisę

atgauti bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas kitų bankrutavusios kredito unijos kreditorių atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje. Kredito unijos fondo dalyvės bankrutavusios kredito unijos kreditoriams atsako tik Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptų lėšų suma.

6. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti neskiriamos, jei su sunkumais susiduriančios kredito unijos mokumas gali būti atkurtas ir užtikrinamas kitomis priemonėmis, numatytomis šio įstatymo 55 straipsnio 12 dalyje. Fondo valdyba gali pateikti šiame įstatyme numatytas rekomendacijas dėl šių priemonių įdiegimo ir gyvendinimo prašymą pateikusioje kredito unijoje.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJOS APSKAITA, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI IR AUDITAS

58 straipsnis. Apskaita

1. Kredito unija privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat kredito unijos pasirinkta apskaitos politika.

2. Apskaitos politika turi apimti bendruosius apskaitos principus, apskaitos metodus ir taisykles, skirtas kredito unijos apskaitai tvarkyti ir finansinių ataskaitų rinkiniams sudaryti bei pateikti.

3. Kredito unijos veiklos apskaitos sistema privalo būti organizuota taip, kad:

1) finansinių ataskaitų rinkiniai rodytų tikrą kredito unijos finansinę būklę ir veiklos rezultatus;

2) sudarytų sąlygas kredito unijos vadovams saugiai ir patikimai naudoti bei valdyti kredito unijos turtą ir juo disponuoti;

3) sudarytų sąlygas kredito unijos nariams ir įstatymų įgaliotoms institucijoms tikrinti ir kontroliuoti kredito unijos, jos vadovų ir kitų darbuotojų, turinčių teisę priimti sprendimus, dėl kurių atsiranda kredito unijos prievolės kitiems asmenims, veiklą ir kredito unijos finansinę būklę.

59 straipsnis. Finansinių ataskaitų rinkiniai

1. Kredito unijos sudaro tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius ir metinių finansinių ataskaitų rinkinius.

2. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkiniai – tai finansinės ataskaitos, parengtos apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sandarą ir pateikimo priežiūros institucijai periodiškumą nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

3. Metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

1) balansinė ataskaita;

2) pelno (nuostolių) ataskaita;

3) aiškinamasis raštas.

4. Pasibaigus finansiniams metams, kredito unija privalo:

1) ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki eilinio kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sudaryti sąlygas kredito unijos nariams susipažinti su atestuoto auditoriaus ar audito įmonės patikrintu metinių finansinių ataskaitų rinkiniu, sprendimo dėl pelno paskirstymo projektu ir auditoriaus išvada;

2) ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu patvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir priimti sprendimą dėl pelno paskirstymo;

3) per 5 darbo dienas po kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimo dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo priėmimo dienos pateikti priežiūros institucijai atestuoto auditoriaus arba audito įmonės patikrintą ir šio susirinkimo patvirtintą metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir sprendimą dėl pelno paskirstymo;

4) per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos priežiūros institucijos nustatyta tvarka paskelbti metinių finansinių ataskaitų rinkinį, auditoriaus išvadą ir kitą priežiūros institucijos nurodytą informaciją visuomenei.

5. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali priimti sprendimo dėl pelno paskirstymo, jeigu nėra atestuoto auditoriaus ar audito įmonės atliktas metinių finansinių ataskaitų rinkinio patikrinimas.

7. Premijos ir kitos kredito unijos įstatuose nustatytos išmokos kredito unijos vadovams išmokamos metams pasibaigus, jeigu tokį sprendimą priima kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, tvirtindamas metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

60 straipsnis. Auditas

1. Atestuotas auditorius ar audito įmonė turi atlikti kredito unijos metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditą ir tuo remdamiesi pateikti auditoriaus išvadą dėl šių ataskaitų rinkinių ir audito ataskaitų. Audito ataskaitoje auditorius turi pateikti informaciją apie tai, ar kredito unija:

- 1) tiksliai ir kvalifikuotai įvertino turtą pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus;
- 2) atliko privalomus turto vertės patikslinimus ir nurašymus;
- 3) sudarė privalomus ir būtinus kapitalus, rezervus ir atidėjinius (atidėjimus) veiklos rizikai sumažinti;
- 4) laikosi Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų kapitalo reikalavimų;
- 5) atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus veiksmingo ir patikimo nuosavybės valdymo bei saugios ir patikimos veiklos reikalavimus;
- 6) turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacinės sistemas.

2. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas renka atestuotą auditorių ar audito įmonę einamųjų ir ne daugiau kaip dvejų ateinančių finansinių metų metinių finansinių ataskaitų rinkiniams patikrinti.

3. Kredito unija iki einamųjų finansinių metų pirmojo pusmečio pabaigos privalo su kredito unijos visuotinio narių susirinkimo išrinktu atestuotu auditoriumi ar audito įmone sudaryti sutartį dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinių audito.

61 straipsnis. Reikalavimai auditoriui ir audito įmonei, jų pareigos ir atsakomybė

Reikalavimus auditoriui ir audito įmonei, jų pareigas ir atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos finansų įstatymas.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJŲ PRIEŽIŪRA

62 straipsnis. Kredito unijų priežiūros institucija

1. Kredito unijų priežiūros institucija yra Lietuvos bankas.
2. Priežiūros institucija atlieka šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją turinčių kredito unijų priežiūrą.
3. Atlikdama priežiūros funkciją, priežiūros institucija bendradarbiauja su savo narių kredito unijų stebėjimo ir tikrinimo funkciją atliekančiomis centrinėmis kredito unijomis ir Kredito unijų fondo valdyba.
4. Priežiūra atliekama vadovaujantis šiuo įstatymu, Lietuvos Respublikos finansų įstatymu, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu ir priežiūros institucijos teisės aktais.

63 straipsnis. Priežiūros tikslui gautos informacijos apsauga

1. Kredito unijų priežiūros tikslui gautos informacijos apsaugai *mutatis mutandis* taikomas Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 65 straipsnis.
2. Kredito unijų priežiūros tikslui gauta informacija gali būti perduota centrinėms kredito unijoms arba Kredito unijų fondo valdybai, jei ji reikalinga jų funkcijoms atlikti.

64 straipsnis. Prašymų dėl licencijos, leidimo, sutikimo išdavimo ar dėl kitų veiksmų atlikimo nagrinėjimas ir priežiūros institucijos sprendimai

1. Detalias prašymų dėl šiame įstatyme nustatytų licencijų, leidimų, sutikimų išdavimo ar dėl kitų veiksmų atlikimo (toliau šiame straipsnyje – leidimų išdavimo) pateikimo, nagrinėjimo ir jų išdavimo sąlygas ir tvarką bei detalius reikalavimus pateikiamiems dokumentams nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Prašymas dėl leidimo išdavimo išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per šiame įstatyme nustatytus terminus, o jei terminai šiame įstatyme nenustatyti, – per priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus terminus. Priežiūros institucija turi teisę pareikalauti papildomų dokumentų ir informacijos, reikalingų sprendimui priimti. Jeigu priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ir informacijos arba papildomus dokumentus ar informaciją pateikia pats pareiškėjas, prašymo nagrinėjimo ir sprendimo priėmimo terminas skaičiuojamas nuo papildomai pareikalautų ar papildomai pareiškėjo pateiktų dokumentų ir informacijos gavimo dienos.

3. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo išdavimo priežiūros institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja pareiškėjus, jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip. Priežiūros institucijos atsisakymas išduoti leidimą turi būti motyvuotas.

65 straipsnis. Priežiūros institucijos teisės ir pareigos

1. Be kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir teisių, priežiūros institucija turi teisę:

1) duoti kredito unijai šio straipsnio 2 dalyje nustatytus privalomus nurodymus, kuriuos kredito unija privalo įvykdyti priežiūros institucijos nustatytais terminais ir nedelsdama raštu apie tai pranešti priežiūros institucijai;

2) jei kredito unijos organų priimti sprendimai kelia pavojų kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad jie būtų pripažinti negaliojančiais;

3) sudaryti sutartis su atestuotais auditoriais ar audito įmonėmis, turto vertintojais ar kitais tinkamą kvalifikaciją turinčiais asmenimis dėl kredito unijos patikrinimo atlikimo, kad būtų nustatyta kredito unijos turto vertė, kredito unijos finansinė būklė, įvertintos priimtose rizikos ar patikrinti kiti kredito unijos veiklos klausimai. Jei atlikus patikrinimą nustatoma, kad kredito unija priežiūros institucijai pateikė neteisingą informaciją, ar nustatomi kiti padaryti teisės aktų pažeidimai, priežiūros institucijos patirtas patikrinimo organizavimo išlaidas atlygina kredito unija. Kai pagal sutartis su priežiūros institucija veikiantys šiame punkte nurodyti asmenys atlieka kredito unijos patikrinimą, šiems asmenims taikomos šio įstatymo 67 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos;

4) reikalauti, kad būtų pakeistas atestuotas auditorius ar audito įmonė, atliekanti kredito unijos finansinių ataskaitų rinkinių patikrinimą, jei audito įmonė ar atestuotas auditorius neatitinka (nevykdo) įstatymų nustatytų reikalavimų;

2. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus arba nustačiusi, kad kredito unijos veikla kelia grėsmę kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę duoti kredito unijai tokius rašytinius privalomus nurodymus:

1) priežiūros institucijos nustatytais terminais pašalinti teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus;

2) nesudaryti tam tikrų sandorių ar sumažinti tokių sandorių mastą, įskaitant sandorius dėl kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo ar nekilnojamojo turto įsigijimo, arba parduoti ar kitaip perleisti kitiems asmenims turimą nekilnojamąjį turtą;

3) priežiūros institucijos nustatytu terminu atlikti kredito unijos tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio auditą;

4) parengti ir įgyvendinti priežiūros institucijos nustatytais terminais ir jai priimtina kredito unijos veiklos pertvarkymo ir (ar) nustatytų pažeidimų, ir (ar) trūkumų pašalinimo priemonių planą;

5) sušaukti kredito unijos visuotinį narių susirinkimą arba stebėtojų tarybos ar valdybos posėdį ir juose svarstyti priežiūros institucijos pasiūlytus klausimus. Jei kredito unijos organai nevykdo reikalavimo dėl visuotinio narių susirinkimo sušaukimo – priežiūros institucija turi teisę

pati sušaukti visuotinį narių susirinkimą, parengti jo darbotvarkę ir reikalauti, kad jame būtų apsvaistyti priežiūros institucijos pasiūlyti klausymai;

6) kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją ir duoti paaiškinimus. Priežiūros institucija apie nurodymą kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją turi teisę paskelbti viešai;

7) atlikti kitus veiksmus ar neatlikti tam tikrų veiksmų siekiant, kad būtų pašalinti teisės aktų pažeidimai ar kredito unijos veiklos trūkumai arba kad kredito unijos veikla būtų stabili ir patikima.

3. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar kredito unijos veiklos trūkumus arba nustačiusi, kad kredito unijos veikla kelia grėsmę kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę laikinai kredito unijai nustatyti individualius kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ar papildomus reikalavimus dėl rizikos ribojimo, neviršijančius šiame įstatyme nustatytų dydžių. Toks priežiūros institucijos sprendimas turi būti motyvuotas ir priimamas atsižvelgiant į šio įstatymo 69 straipsnio 2 dalies nuostatas.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti nurodymai gali būti duodami kartu su taikomomis poveikio priemonėmis.

5. Priežiūros institucijos nustatyta tvarka priežiūros institucijos darbuotojai turi teisę dalyvauti kredito unijos organų ir kredito unijos komitetų darbe – dalyvauti susirinkimuose ar posėdžiuose stebėtojų teisėmis ar kitaip stebėti kredito unijos organų, kredito unijos komitetų ir kredito unijos vadovų veiklą.

6. Priežiūros institucija pačios nustatyta tvarka ir vadovaudamasi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais turi teisę kaupti ir kitaip tvarkyti duomenis apie kredito unijos skolininkus. Kredito unija priežiūros institucijai privalo teikti duomenis apie kredito unijos skolininkus ir turi teisę naudotis šiais duomenimis priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyta tvarka.

66 straipsnis. Priežiūros institucijos sprendimų, veiksmų (neveikimo) apskundimas

1. Priežiūros institucijos sprendimus, veiksmus (neveikimą) asmenys, kurių teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti, turi teisę įstatymų nustatyta tvarka skųsti teismui.

2. Skundo padavimas teismui iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo sprendimo ar veiksmo vykdymo.

67 straipsnis. Kredito unijų inspektavimas

1. Kredito unijų inspektavimą atlieka priežiūros institucijos darbuotojai. Priežiūros institucija, inspektuodama kredito uniją, gali pasitelkti ir kitų asmenų.

2. Kredito unija privalo sudaryti šias sąlygas inspektavimui atlikti:

1) pateikti inspektavimą atliekantiems asmenims visą jų prašomą informaciją ir dokumentus;

2) suteikti galimybę inspektavimą atliekantiems asmenims naudotis kredito unijos informacinių sistemų duomenimis;

3) suteikti inspektavimą atliekantiems asmenims darbo vietą.

3. Inspektavimą atliekantys asmenys turi teisę:

1) inspektuojamos kredito unijos darbo metu nekludomai įeiti į kredito unijos ir jos padalinių patalpas;

2) reikalauti ir gauti inspektavimui atlikti reikalingą informaciją ir dokumentus (originalus arba patvirtintus jų nuorašus), kredito unijos vadovų ir kitų darbuotojų paaiškinimus žodžiu ar raštu;

3) reikalauti padaryti pateiktų dokumentų kopijas ar kredito unijos lėšomis patys juos kopijuoti;

4) turėti kitų teisės aktuose nustatytų teisių.

4. Atlikus inspektavimą, jo rezultatai raštu pateikiami kredito unijai. Kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos nariai, administracijos vadovas privalo pasirašytinai susipažinti su inspektavimo rezultatais.

5. Priežiūros institucijos teisės aktai nustato detalią inspektavimo atlikimo ir inspektavimo rezultatų įforminimo tvarką.

6. Centrinei kredito unijai stebint ir tikrinant savo narių kredito unijų veiklą, taikomos šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos.

68 straipsnis. Poveikio priemonės

1. Priežiūros institucija turi teisę licenciją turinčioms kredito unijoms taikyti šias poveikio priemones:

- 1) viešai paskelbti apie šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimą ir jį padariusį asmenį;
- 2) įspėti dėl šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimo ir nurodyti per nustatytą terminą nutraukti teisės akto pažeidimą ir užtikrinti, kad jis nesikartotų;
- 3) skirti šio įstatymo nustatytas baudas;
- 4) laikinai uždrausti teikti vieną ar kelias finansines paslaugas;
- 5) laikinai ar visam laikui uždrausti vieno ar kelių kredito unijos filialų ar kitų struktūrinių padalinių veiklą. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą laikinai uždrausti filialo ar kito struktūrinio padalinio veiklą, filialas ar kitas struktūrinis padalinys neturi teisės teikti finansinių paslaugų, o priėmus sprendimą visam laikui uždrausti filialo ar kito struktūrinio padalinio veiklą, kredito unija, be to, privalo nedelsdama priimti sprendimą nutraukti tokio filialo ar kito struktūrinio padalinio veiklą;

6) laikinai nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų arba nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai;

7) paskelbti kredito unijos veiklos apribojimą;

8) laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose centrinėje kredito unijoje bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu;

9) atšaukti išduotą licenciją ar laikinai sustabdyti jos galiojimą tol, kol tam yra pagrindas; išnykus licencijos galiojimo sustabdymo pagrindui, priežiūros institucija nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tada, kai įsitikino, kad pagrindas išnyko, atnaujina licencijos galiojimą;

10) paskirti laikinąjį administratorių.

2. Priežiūros institucija turi teisę taikyti vieną ar kelias poveikio priemones.

3. Priežiūros institucija, priimdama sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo ir parinkdama konkrečią poveikio priemonę (priemones) ir jos (jų) dydį, atsižvelgia į nustatytų pažeidimų ir veiklos trūkumų sunkumą, trukmę, kartotinumą, jų įtaką indėlininkų ir kitų kreditorių interesams, asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, kaltę, finansinį pajėgumą, ankstesnius pažeidimus ir jam taikytas poveikio priemones, bendradarbiavimą su priežiūros institucija, dėl pažeidimų gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydį, jei ji įmanoma nustatyti, kredito unijos narių ir vadovų pasirengimą bei galimybes pašalinti pažeidimus ir veiklos trūkumus, taip pat nustatytų pažeidimų bei veiklos trūkumų ir numatomos taikyti poveikio priemonės (priemonių) pasekmes kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui ir kitas svarbias aplinkybes.

4. Priežiūros institucijos sprendimas taikyti kredito unijai poveikio priemonę įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo dienos, jeigu šiame įstatyme ar sprendime nenustatyta kitaip.

5. Priežiūros institucijos sprendimas dėl poveikio priemonės (priemonių) taikymo turi būti motyvuotas ir įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui. Sprendimo apskundimas, išskyrus sprendimą skirti šiame įstatyme nustatytas baudas, nesustabdo šio sprendimo vykdymo. Teismas nevertina ir nesprendžia klausimo dėl poveikio priemonės rūšies parinkimo ir jos taikymo tikslingumo.

6. Bylose, kuriose nagrinėjami skundai (prašymai) dėl priežiūros institucijos sprendimo taikyti šio straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 9 punktuose nustatytas poveikio priemones, negali būti taikomos reikalavimo užtikrinimo priemonės, numatytos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 71 straipsnio 3 dalies 1 ir 3 punktuose.

7. Teismas, išnagrinėjęs skundą (prašymą) dėl priežiūros institucijos sprendimo taikyti šio straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 9 punktuose nustatytas poveikio priemones, turi teisę esant šiame įstatyme nustatytoms sąlygoms priteisti atlyginti žalą, tačiau neturi teisės tenkindamas skundą (prašymą) panaikinti skundžiamą sprendimą, įpareigoti priežiūros instituciją pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitokį teismo patvarkymą arba išspręsti ginčą bet koku kitu būdu, dėl kurio būtų sustabdomas ar panaikinamas skundžiamo sprendimo galiojimas arba kitaip atkuriamas buvusi iki sprendimo priėmimo padėtis.

8. Poveikio priemonės, kurios taikomos laikinai, galioja iki priežiūros institucijos sprendime dėl poveikio priemonės taikymo nurodyto termino, kuris gali būti apibrėžtas konkrečia data, laiko tarpu ar susietas su tam tikrų sąlygų atsiradimu (aplinkybių išnykimu), nebent priežiūros institucija priima sprendimą jas atšaukti anksčiau nustatyto termino.

9. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio 3 dalyje nurodytas aplinkybes, vadovaudamasi teisingumo, protingumo, skaidrumo ir proporcingumo kriterijais, netaiko poveikio priemonių, jeigu pažeidimas yra mažareikšmis, nedarantis esminės žalos pagal įstatymus ir kitus teisės aktus saugomiems interesams, arba jeigu turi pagrindo manyti, kad priežiūros tikslas gali būti pasiektas ir kitomis priemonėmis, ne tik taikant poveikio priemones.

69 straipsnis. Poveikio priemonių taikymo pagrindai ir tvarka

1. Priežiūros institucija turi teisę taikyti šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones, išskyrus šiame įstatyme nustatytas baudas, kai yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) nustatytais terminais nepateikiama šio įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta ar priežiūros institucijos pareikalauta informacija arba pateikiama neišsami arba netiksli informacija;

2) nustatyta tvarka nevykdomi arba netinkamai vykdomi priežiūros institucijos pagal šio įstatymo 65 straipsnio 2 dalį duoti privalomi nurodymai;

3) gautas Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos pranešimas apie įmokų į kredito unijų stabilizacijos fondą nemokėjimą;

4) nebetenkinami reikalavimai, nustatyti licencijos išdavimui;

5) pažeidžiami įstatymų, reglamentuojančių saugią ir patikimą kredito unijų veiklą, tarp jų Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo, ir priežiūros institucijos teisės aktų reikalavimai arba yra grėsmė, kad dėl kredito unijos veiklos arba dėl finansinės būklės būtų pažeisti visuomenės ir (arba) klientų interesai arba sutrikdyti Lietuvos Respublikos kredito unijų sistemos funkcionavimas;

2. Priežiūros institucija, prieš sprendama klausimą, ar taikyti poveikio priemonę, ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki šio klausimo nagrinėjimo dienos, praneša asmeniui, kuriam taikoma poveikio priemonė, apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką bei pateikia jam informaciją apie nustatytus faktinius duomenis, kurie sudaro poveikio priemonės taikymo pagrindus, ar sudaro galimybę asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, vadovams susipažinti su tokiais fakciniais duomenimis. Pranešimą gavęs asmuo turi teisę iki klausimo nagrinėjimo dienos raštu pateikti paaiškinimus. Poveikio priemonės taikymo klausimas svarstomas dalyvaujant asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, vadovams (bent jau valdybos pirmininkui ar administracijos vadovui). Vadovų neatvykimas ar paaiškinimų nepateikimas netrukdo spręsti poveikio priemonės taikymo klausimo. Neatidėliotinais atvejais priežiūros institucija turi teisę spręsti klausimą dėl poveikio priemonės taikymo neatsižvelgdama į šios dalies nuostatas.

3. Poveikio priemonės gali būti skiriamos, jei praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o esant tęstiniam ar trunkamam pažeidimui, – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamo pažeidimo pasibaigimo dienos.

4. Sprendimas dėl poveikio priemonės taikymo per 5 dienas išsiunčiamas (iteikiamas) kredito unijai. Informacija apie pritaikytas poveikio priemones, įskaitant informaciją apie padaryto teisės akto pažeidimo esmę ir jį padariusio asmens tapatybę, skelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje nedelsiant po to, kai apie sprendimą taikyti poveikio priemonę informuojamas asmuo, kuriam ji pritaikyta. Jeigu sprendimas taikyti poveikio priemonę yra apskundžiamas, priežiūros institucijos interneto svetainėje taip pat pateikiama informacija apie dėl pritaikytų

poveikio priemonių pateiktus skundus ir jų nagrinėjimo rezultatus. Jeigu informacijos apie pritaikytas poveikio priemones paskelbimas padarytų neigiamos įtakos finansų rinkos stabilumui, atliekamam ikiteisminiam tyrimui ar padarytų neproporcingos žalos fiziniams ar juridiniams asmenims, tokios informacijos skelbimas atidedamas tol, kol šios aplinkybės išnyksta, arba ji skelbiama neatskleidžiant informacijos apie pažeidimą padariusį asmenį. Priežiūros institucija užtikrina, kad paskelbta informacija būtų prieinama bent 5 metus nuo jos paskelbimo.

5. Priežiūros institucija sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, kuris pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą laikomas draudžiamuoju įvykiu, priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po to, kai nustato, kad priežiūros institucijos išduotą licenciją turinti kredito unija negali įvykdyti pagrįsto reikalavimo grąžinti indėlį ir yra pagrindas manyti, kad to negalės padaryti artimiausiu metu.

6. Poveikio priemonių taikymas juridiniams asmenims neatleidžia jų vadovų ir darbuotojų nuo įstatymų nustatytos civilinės, administracinės ir baudžiamosios atsakomybės.

70 straipsnis. Baudos

1. Priežiūros institucija turi teisę kredito unijai skirti šias baudas:

- 1) už nustatytais terminais šio įstatymo ar priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytos arba pareikalautos informacijos ar dokumentų nepateikimą ar neteisingos informacijos pateikimą – iki 0,5 procento bendrųjų metinių pajamų;
- 2) už priežiūros institucijos pagal šį įstatymą duotų nurodymų nevykdymą ar netinkamą vykdymą – iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų arba už kiekvieną nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną – iki 289 eurų;
- 3) už veiksmų, kuriuos ji turi teisę atlikti tik gavusi priežiūros institucijos leidimą, atlikimą neturint priežiūros institucijos leidimo – iki 1,5 procento bendrųjų metinių pajamų;
- 4) už šio įstatymo draudžiamų atlikti veiksmų ar veiklos vykdymą arba finansinių paslaugų teikimą, jei tokia teisė apribota pagal šį įstatymą, – iki 2 procentų bendrųjų metinių pajamų;
- 5) už kitus saugią ir patikimą kredito unijos veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus – iki 0,1 procento bendrųjų metinių pajamų.

2. Konkretus skiriamos baudos dydis nustatomas atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, jo trukmę, anksčiau taikytas poveikio priemones.

3. Baudos į valstybės biudžetą sumokamos ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tos dienos, kai kredito unija gavo priežiūros institucijos sprendimą skirti baudą. Bauda, skirta pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą už kiekvieną nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną, turi būti sumokama į valstybės biudžetą kiekvieną dieną. Jei bauda per nurodytus terminus, o priežiūros institucijos sprendimą apskundus teismui, – per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo nesumokama, tai ji priežiūros institucijos sprendimu išieškoma ne ginčo tvarka (kai nėra kredito unijos, kuriai paskirta bauda, nurodymo nurašyti lėšas) iš kredito unijos, kuriai paskirta bauda, piniginių lėšų kredito įstaigose arba priežiūros institucijos sprendimas vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

71 straipsnis. Kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), kredito unijos administracijos vadovo, paskolų komiteto nario (narių) nušalinimas nuo pareigų

1. Nuo priežiūros institucijos sprendimo laikinai nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų pateikimo kredito unijai dienos nuo pareigų nušalintas asmuo neturi teisės atlikti savo funkcijų ir visi po tokio priežiūros institucijos sprendimo pateikimo kredito unijai dienos jo priimti sprendimai yra negaliojantys.

2. Jeigu priežiūros institucija priima sprendimą nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą, paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, kredito unijos organas, kuriam suteikta tokia teisė, privalo

per priežiūros institucijos sprendime nustatytą terminą atšaukti tokį asmenį iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį ar panaikinti jo įgaliojimus.

3. Apie priežiūros institucijos sprendimą nušalinti kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), kredito unijos administracijos vadovą nuo pareigų pranešama kredito unijai ir juridinių asmenų registro tvarkytojui ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje. Apie priežiūros institucijos sprendimą nušalinti kredito unijos paskolų komiteto narį (narius) nuo pareigų pranešama kredito unijai.

72 straipsnis. Laikinasis administratorius

1. Priežiūros institucija turi teisę kredito unijai paskirti vieną ar daugiau laikinųjų administratorių. Laikinoju administratoriumi gali būti paskirtas juridinis ar fizinis asmuo. Laikinoju administratoriumi skiriamam fiziniui asmeniui ar juridinio asmens vadovui *mutatis mutandis* taikomi šio įstatymo 27 straipsnyje nustatyti nepriekaištingos reputacijos ir kvalifikacijos bei patirties reikalavimai, jo neturi saistyti joks interesų konfliktas. Laikinojo administratoriaus veiklos sąlygos, funkcijos ir jų apribojimai nustatomi laikinojo administravimo sutartyje, sudarytoje tarp priežiūros institucijos ir laikinojo administratoriaus. Tokia sutartis turi nustatyti priežiūros institucijos įsipareigojimus, susijusius su laikinojo administratoriaus veiksmais tretiesiems asmenims padarytos žalos atlyginimu, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso normoms. Bet kuriuo atveju laikinasis administratorius neatsako už žalą, atsiradusią dėl veiksmų, atliktų vadovaujantis priežiūros institucijos duotais nurodymais. Tokiu atveju už padarytą žalą esant įstatymuose nustatytoms sąlygoms atsako priežiūros institucija. Laikinasis administratorius savo nuožiūra turi teisę pasitelkti paslaugų teikėjų (įskaitant teisės, apskaitos, audito, valdymo konsultantus), reikalingų tam, kad būtų galima tinkamai atlikti savo funkcijas. Atlyginimas ir kitos išlaidos (įskaitant išlaidas paslaugų teikėjams) laikinajam administratoriui ir jo padėjėjams, atsižvelgiant į laikinojo administratoriaus veiklos mastą, kvalifikaciją, veiklos terminus, nustatomi sutartyje, sudaromoje tarp priežiūros institucijos ir laikinojo administratoriaus. Atlyginimas ir išlaidos (įskaitant išlaidas paslaugų teikėjams) išmokami iš kredito unijos lėšų prieš bet kokius kitus kredito unijos mokėjimus. Tuo atveju, jeigu administruojamai kredito unijai iškeliama bankroto byla, mokėjimai laikinajam administratoriui išmokami prieš bet kokius kitus kredito unijos mokėjimus. Tuo atveju, jeigu kredito unija nesumoka laikinajam administratoriui laiku, laikinajam administratoriui privalo sumokėti priežiūros institucija, kuri tuo metu turi teisę reikalauti sumokėtų sumų iš kredito unijos. Laikinoju administratoriumi negali būti paskirtas priežiūros institucijos darbuotojas.

2. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į tai, kas proporcinga konkrečiomis aplinkybėmis, priimdama sprendimą skirti laikinąjį administratorių gali nustatyti, kad:

1) laikinai sustabdomi kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai ir šių organų įgaliojimus laikinai perima paskirtas laikinasis administratorius. Tokiu atveju visi šiame punkte nurodytų kredito unijos organų sprendimai, priimti po sprendimo paskirti laikinąjį administratorių įsigaliojimo dienos, yra negaliojantys ir nevykdytini; arba

2) kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai nėra sustabdomi, o paskirtas laikinasis administratorius laikinai veikia kartu su šiais kredito unijos organais.

3. Priežiūros institucija sprendime dėl laikinojo administratoriaus paskyrimo turi nustatyti laikinojo administratoriaus įgaliojimus, funkcijas, veiksmus, kuriuos laikinasis administratorius gali atlikti tik priežiūros institucijai iš anksto pritarus, laikinojo administratoriaus paskyrimo terminą.

4. Jei laikinasis administratorius skiriamas pagal šio straipsnio 2 dalies 1 punktą, laikinajam administratoriui gali būti suteikiami kai kurie ar visi šiame įstatyme, kituose teisės aktuose ir kredito unijos įstatuose nustatyti kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovo įgaliojimai. Laikinajam administratoriui gali būti pavedama išsiaiškinti ir įvertinti kredito unijos finansinę būklę, vadovauti kredito unijos veiklai (arba jos daliai) siekiant išsaugoti arba atkurti kredito unijos finansinę būklę ir užtikrinant patikimą ir riziką ribojantį kredito unijos veiklos valdymą ir (arba) vykdyti kitas funkcijas.

5. Jei laikinasis administratorius skiriamas pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punktą, priežiūros institucija sprendime turi nurodyti prieš priimant kokius sprendimus ar prieš imantis kokių veiksmų kredito unijos stebėtojų tarybai, valdybai ir administracijos vadovui būtina gauti laikinojo administratoriaus pritarimą.

6. Laikinas administratorius skiriamas ne ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui. Išimtiniais atvejais, kai nustatoma, kad laikinojo administratoriaus skyrimo pagrindu galinčios būti aplinkybės nėra išnykusios, laikinojo administratoriaus paskyrimo terminas motyvuotu priežiūros institucijos sprendimu gali būti pratęstas.

7. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio nuostatas, bet kuriuo metu gali pakeisti sprendimo dėl laikinojo administratoriaus paskyrimo nuostatas, taip pat bet kuriuo metu ir dėl bet kurios priežasties gali atšaukti laikinąjį administratorių. Laikinas administratorius, sutartyje, sudarytoje tarp priežiūros institucijos ir laikinojo administratoriaus, nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę atsistatydinti. Jeigu laikinasis administratorius atsistatydina, priežiūros institucija nedelsdama priima sprendimą dėl naujo laikinojo administratoriaus paskyrimo.

8. Apie pagal šio straipsnio 2 dalies 1 punktą priimtą sprendimą paskirti laikinąjį administratorių arba jį atšaukti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo priėmimo dienos priežiūros institucija raštu praneša kredito unijai, juridinių asmenų registro tvarkytojui ir paskelbia priežiūros institucijos interneto svetainėje.

9. Laikinas administratorius gali sušaukti kredito unijos visuotinį narių susirinkimą ir nustatyti tokio susitikimo darbotvarkę tik gavęs išankstinį priežiūros institucijos pritarimą. Laikinojo administratoriaus paskyrimas taip pat neriboja teisės aktuose nustatytų kredito unijos narių teisių.

10. Priežiūros institucija gali reikalauti, kad laikinasis administratorius priežiūros institucijos nustatytais terminais jai teiktų informaciją apie kredito unijos finansinę būklę ir per laikinojo administratoriaus paskyrimo terminą atliktus veiksmus.

11. Laikinas administratorius privalo savo funkcijas atlikti apdairiai ir sąžiningai. Laikinas administratorius negali jam suteiktų teisių panaudoti savo asmeniniams ar trečiųjų asmenų poreikiams tenkinti. Laikinojo administratoriaus ir kredito unijos, kurią administruoti jis paskirtas, nesieja pasitikėjimo (fiduciariniai) santykiai, jis neturi pareigos veikti kredito unijos ir jos narių interesais.

73 straipsnis. Kredito unijos veiklos apribojimas

1. Kredito unijos veiklos apribojimas – kredito unijos veiklos laikinas dalinis apribojimas. Kredito unijos veiklos apribojimus nustato šis įstatymas ir priežiūros institucijos sprendimas dėl kredito unijos veiklos apribojimo paskelbimo.

2. Kredito unijos veiklos apribojimo terminą nustato priežiūros institucija. Šis terminas negali būti ilgesnis kaip 2 mėnesiai. Išimtiniais atvejais, kai nustatoma, kad veiklos apribojimo skelbimo pagrindu galinčios būti aplinkybės nėra išnykusios, veiklos apribojimo terminas motyvuotu priežiūros institucijos sprendimu gali būti pratęstas.

3. Apie priimtą sprendimą skelbti, pratęsti ar atšaukti kredito unijos veiklos apribojimą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo priėmimo dienos pranešama kredito unijai ir juridinių asmenų registro tvarkytojui, taip pat paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

4. Nuo sprendimo paskelbti kredito unijos veiklos apribojimą pateikimo kredito unijai momento:

1) jei kitaip nenustatyta priežiūros institucijos sprendime dėl veiklos apribojimo paskelbimo, kredito unijai draudžiama vykdyti įsipareigojimus mokėti ar perleisti kredito unijos turtą, jeigu šie įsipareigojimai atsiranda iš sandorių ar kitų juridinių faktų, buvusių iki kredito unijos veiklos apribojimo paskelbimo dienos, išskyrus mokėjimus, būtinus apribotai kredito unijos veiklai apribojimo metu užtikrinti. Kredito unijos veiklos apribojimo metu netesybos už kredito unijos prievolės neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą neskačiuojamos ir nemokamos. Palūkanos pagal kredito unijos prievolės skaičiuojamos, tačiau išmokamos tik pasibaigus kredito unijos veiklos apribojimo terminui;

- 2) draudžiama įskaityti bet kokius kredito unijos ir jos klientų reikalavimus;
- 3) sustabdomos teisme nagrinėjamos bylos, kuriose kredito unijai pareikšti turtiniai reikalavimai, taip pat išieškojimas pagal vykdomuosius dokumentus, kai skolininkė yra kredito unija.

5. Šio straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti draudimai netaikomi, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą, ir kiti įstatymai nustato, kad kredito unija privalo vykdyti prievoles ir jos veiklą apribojus.

74 straipsnis. Laikinas teisės disponuoti lėšomis ir kitu turtu apribojimas

1. Jeigu priežiūros institucija pritaiko šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytą poveikio priemonę, kredito unija laikinai neturi teisės disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose centrinėje kredito unijoje bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu, kurie nurodyti priežiūros institucijos sprendime.

2. Priežiūros institucijos sprendimas laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis centrinėje kredito unijoje bei kitose Lietuvos Respublikoje įsteigtose kredito įstaigose, ir kitu Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiu turtu laikomas turto arešto aktu ir teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka registruojamas turto arešto aktų registre. Priežiūros institucijos sprendime turi būti nurodyti duomenys, reikalingi priežiūros institucijos sprendimui įregistruoti turto arešto aktų registre. Turto arešto aktų registrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais atvejais priežiūros institucijos sprendimas gali būti įregistruotas registre laikinai.

DEVINTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS PABAIGA IR PERTVARKYMAS

75 straipsnis. Kredito unijos reorganizavimo, pertvarkymo ir likvidavimo procedūrų teisinis reglamentavimas

Kredito unija reorganizuojama ir likviduojama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, šio įstatymo, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo, o pertvarkoma – taip pat Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka, ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

76 straipsnis. Kredito unijos reorganizavimas

1. Reorganizuojant kredito uniją jungimo būdu, kitas reorganizavime dalyvaujantis ar reorganizuojamas subjektas gali būti tik kredito unija.

2. Reorganizuojant kredito uniją skaidymo būdu, bent vienas iš juridinių asmenų, kuriems išdalijamos kredito unijos teisės ir pareigos ar kurie įsteigiami, turi būti kredito unija.

3. Jeigu reorganizuojant kredito uniją įsteigiama nauja kredito unija, ji šio įstatymo nustatyta tvarka turi gauti licenciją. Tokiu atveju prašymas išduoti licenciją ir licencijos išdavimui reikalingi dokumentai ir duomenys priežiūros institucijai pateikiami kartu su prašymu išduoti leidimą reorganizuoti kredito uniją ir kartu su sprendimu dėl leidimo reorganizuoti kredito uniją išdavimo priimamas sprendimas dėl licencijos išdavimo.

4. Reorganizavime dalyvaujančios ir reorganizuojamos kredito unijos šio įstatymo nustatytais atvejais privalo gauti priežiūros institucijos sutikimą vykdyti reorganizavimą ir priežiūros institucijos leidimą jas reorganizuoti.

77 straipsnis. Sutikimas vykdyti reorganizavimą

1. Jeigu kredito unija reorganizuojama jungimo būdu, apie numatomą reorganizavimą privaloma informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos sutikimą vykdyti reorganizavimą.

2. Sutikimui vykdyti reorganizavimą gauti reorganizavime dalyvaujančios ir reorganizuojamos kredito unijos pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus. Sutikimą vykdyti reorganizavimą išduoda priežiūros institucija šio įstatymo ir

priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka. Sprendimas dėl sutikimo išdavimo priimamas atsižvelgiant į priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus sisteminės rizikos lygio vertinimo kriterijus.

3. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo išdavimo per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

78 straipsnis. Leidimas reorganizuoti kredito uniją

1. Kredito unijos reorganizavimas gali būti užbaigtas tik gavus priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti kredito uniją.

2. Leidimą reorganizuoti kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Priėmus sprendimą dėl kredito unijos reorganizavimo, reorganizavime dalyvaujančios ir reorganizuojamos kredito unijos, norėdamos gauti leidimą reorganizuoti kredito uniją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus bei duomenis, įskaitant:

- 1) reorganizavimo sąlygas;
- 2) kredito unijos valdybos ataskaitą;
- 3) reorganizavimo sąlygų įvertinimą;
- 4) kredito unijos organo sprendimą dėl kredito unijos reorganizavimo;
- 5) dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad kredito unija atitinka reikalavimus, nustatytus licencijos išdavimui, jei kredito unija tęsia veiklą po reorganizavimo.

4. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo reorganizuoti kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą reorganizuoti kredito uniją, jei:

- 1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;
- 2) yra pagrindai, nustatyti šio įstatymo 9 straipsnio 9 dalyje, jei reorganizavime dalyvaujanti kredito unija tęsia veiklą po reorganizavimo.

6. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo reorganizuoti kredito uniją išdavimo priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui.

79 straipsnis. Kredito unijos pertvarkymas

1. Kredito unija gali būti pertvarkoma tik į pagal Lietuvos Respublikos bankų įstatymą išduotą banko licenciją turinčią akcinę bendrovę arba uždarąją akcinę bendrovę (toliau – bendrovė).

2. Kredito unijos valdyba parengia ir visuotiniam narių susirinkimui pateikia:

1) pasiūlymą vykdyti kredito unijos pertvarkymą į pagal Lietuvos Respublikos bankų įstatymą išduotą banko licenciją turinčią bendrovę;

2) analizę dėl pertvarkymo ir banko licencijos gavimo privalumų ir trūkumų kredito unijai ir jos nariams;

3) paskutinių trejų metų kredito unijos finansinių ataskaitų analizės pagrindu kredito unijos valdybos rengiamo veiklos plano 3 metų laikotarpiui, kuris prasideda nuo pirmos banko veiklos dienos, metmenis, be kita ko, pagrindžiančius kredito unijos pertvarkymo ir banko licencijos gavimo tikslumą ir galimumą;

4) informaciją apie pertvarkomos kredito unijos nario tapimo po pertvarkymo tęsiančio veiklą juridinio asmens dalyviu tvarką ir sąlygas;

5) siūlomus pakeitimus valdymo ir organizacinėje struktūroje;

6) planuojamą atitikimą bankams taikomiems kapitalo reikalavimams ir numatomus trūkstamų lėšų šaltinius (esant tokiam trūkumui);

7) po pertvarkymo veiksiančio banko įstatų projektą.

3. Pertvarkoma kredito unija šio įstatymo nustatyta tvarka privalo gauti leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, kurios nare ji yra, gauti priežiūros institucijos sutikimą vykdyti pertvarkymą, Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka išstoti iš centrinės kredito unijos ir Lietuvos Respublikos bankų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gauti banko licenciją.

4. Norėdama gauti sutikimą vykdyti pertvarkymą, kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus ir duomenis, įskaitant kredito unijos organų patvirtintą pertvarkymo planą, kuriame aprašoma pertvarkymo proceso eiga, veiksmai, kurių bus imtasi apsaugant kredito unijos narių, kreditorių interesus ir pasirengiant vykdyti reikalavimus, kurie nustatyti banko licencijai gauti.

5. Sutikimą vykdyti pertvarkymą priežiūros institucija išduoda šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo vykdyti pertvarkymą išdavimo per 2 mėnesius nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti sutikimą vykdyti pertvarkymą, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) galima daryti išvadą, kad planuojami atlikti veiksmai nėra pakankami pasirengti vykdyti reikalavimus, kurie nustatyti banko licencijai gauti, ir (ar) išdavus sutikimą bus pažeidžiami kredito unijos narių ir (ar) kreditorių interesai.

8. Po pertvarkymo veiksiančios bendrovės steigimo dokumentai gali būti įregistruoti juridinių asmenų registre ir kredito unijos pertvarkymas gali būti baigtas tik Lietuvos Respublikos bankų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gavus banko licenciją.

9. Bendrovės steigimo dokumentai netenka galios, jei jie nebuvo pateikti juridinių asmenų registrai per 12 mėnesių nuo steigimo dokumentų pasirašymo dienos.

10. Atsiskaitant su pertvarkomos kredito unijos nariais, kurie atsisako tapti po pertvarkymo veiksiančios bendrovės akcininkais, taikomos šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalies nuostatos arba atsiskaitymas gali būti atliekamas atsižvelgiant į kredito unijos tarpinę balansinę ataskaitą, jei ji patikrinta atestuoto auditoriaus ar audito įmonės, ir netaikomos šio įstatymo 14 straipsnio 3 dalies nuostatos. Su šiais asmenimis turi būti atsiskaitoma ne vėliau kaip iki kredito unijos pertvarkymo baigimo dienos.

80 straipsnis. Kredito unijos likvidavimas

1. Kredito unija gali būti likviduojama kredito unijos narių sprendimu ar kitais įstatymuose nustatytais pagrindais.

2. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimą nutraukti kredito unijos veiklą ir ją likviduoti tik gavus priežiūros institucijos leidimą likviduoti kredito uniją.

3. Leidimą likviduoti kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Kredito unija, norėdama gauti leidimą likviduoti kredito uniją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus dokumentus bei duomenis, įskaitant kredito unijos valdybos parengtą ir kredito unijos visuotinio narių susirinkimo patvirtintą kredito unijos likvidavimo ir atsiskaitymo su kreditoriais planą, kuriame, be kita ko, turi būti nurodyti atsiskaitymo su kreditoriais terminai ir šaltiniai, taip pat ekspertų išvadas dėl kredito unijos turto vertės. Kartu turi būti pateiktas prašymas atšaukti licenciją.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo likviduoti kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

6. Kredito unija gali būti likviduojama kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu tik tuo atveju, jeigu ji pajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą likviduoti kredito uniją, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi;

2) galima daryti išvadą, kad kredito unija yra nepajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais (kredito unijos turto nepakanka, kad būtų galima patenkinti visus kreditorių reikalavimus).

8. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo likviduoti kredito uniją išdavimo priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui.

9. Apie kredito unijos visuotiniame narių susirinkime priimtą sprendimą likviduoti kredito uniją ir paskirti kredito unijos likvidatorių kredito unija per 3 darbo dienas turi pranešti priežiūros institucijai.

10. Kredito unijos, kuriai priežiūros institucijos sprendimu atšaukta licencija, visuotinis narių susirinkimas privalo priimti sprendimą nutraukti kredito unijos veiklą. Šiuo atveju šio straipsnio 2 dalis netaikoma.

11. Kredito unija likviduojama teismo sprendimu, jeigu kredito unijos, kuriai atšaukta licencija, visuotinis narių susirinkimas per priežiūros institucijos nustatytą terminą nepriima sprendimo nutraukti kredito unijos veiklą. Kreiptis į teismą dėl kredito unijos likvidavimo turi teisę priežiūros institucija, kredito unijos valdyba arba bent vienas kredito unijos narys. Teismas sprendimą dėl kredito unijos likvidavimo turi priimti ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pareiškimo priėmimo dienos.

12. Teismas, prieš priimdamas sprendimą dėl kredito unijos likvidavimo kitais negu šio straipsnio 11 dalyje nustatytais pagrindais, privalo pranešti priežiūros institucijai ir gauti jos išvadą dėl kredito unijos likvidavimo.

13. Visais atvejais teismas, priėmęs sprendimą likviduoti kredito uniją, per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS KREDITO UNIJOS BANKROTAS

81 straipsnis. Kredito unijų bankroto procedūros teisinis reglamentavimas

Kredito unijų bankroto procedūras reglamentuoja šis įstatymas, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas, Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, jeigu šis įstatymas ir Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas nenustato kitaip.

82 straipsnis. Sąlygos pripažinti kredito uniją nemokia

1. Kredito unija gali būti pripažinta nemokia, jeigu yra bent viena iš šių sąlygų:

1) kredito unija dėl to, kad patyrė arba, tikėtina, patirs nuostolių, kuriems padengti reikės visų jos nuosavų lėšų arba didelės jų dalies, arba dėl kitų su jos finansine būkle susijusių priežasčių pažeidžia arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, artimiausiu metu pažeis licencijai išduoti taikomus reikalavimus taip, kad priežiūros institucijai būtų pagrindas atšaukti licenciją;

2) kredito unijos turtas yra arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, nustatoma, kad artimiausiu metu bus mažesnis už jos įsipareigojimus;

3) kredito unija negali arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, nustatoma, kad artimiausiu metu negalės suėjus terminui apmokėti savo skolų arba įvykdyti kitų įsipareigojimų.

2. Kredito unijos bankroto bylą teismas iškelia tik tuo atveju, jeigu yra priežiūros institucijos išvada apie kredito unijos nemokumą.

83 straipsnis. Kredito unijos bankroto byla

1. Priėmus nutartį iškelti kredito unijos bankroto bylą, kredito unijos kreditoriai apie tai nedelsiant informuojami teismo nutartyje nustatytu būdu ir kredito unijos buveinės vietos spaudoje viešai paskelbiant bankroto bylą nagrinėjantį teismą, bylos numerį, bankrutuojančios kredito unijos

rekvizitus, taip pat terminus, iki kada yra priimami kreditorių reikalavimai. Teismas šioje dalyje nustatytus veiksmus gali pavesti atlikti kredito unijos administratoriui.

2. Teismo nustatytas terminas, iki kada kredito unijos kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, turi būti ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos.

3. Teismui priėmus nutartį iškelti kredito unijai bankroto bylą:

1) administratorius pradeda atlikti savo funkcijas, o kredito unijos organų įgaliojimai sustabdomi. Apeliacinės instancijos teismui panaikinus nutartį iškelti kredito unijai bankroto bylą, kredito unijos organai toliau atlieka savo funkcijas. Tokiu atveju teismas praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui apie kredito unijos teisinio statuso pasikeitimą;

2) draudžiama vykdyti visas finansines prievoles, neįvykdytas iki bankroto bylos iškėlimo, įskaitant palūkanų, netesybų, mokesčių ir kitų privalomųjų įmokų mokėjimą, išieškoti skolas iš bankrutuojančios kredito unijos teismo ar ne ginčo tvarka;

3) nutraukiamas netesybų ir palūkanų už visas kredito unijos prievoles, tarp jų už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą, skaičiavimas. Negali būti nustatoma priverstinė hipoteka.

4. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyti draudimai netaikomi įstatymų, reglamentuojančių mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą, ir kitų įstatymų nustatytais atvejais, kai yra tiesiogiai nurodyta, kad kredito unija privalo vykdyti prievoles po teismo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo.

5. Kredito unijos administratorius ne vėliau kaip per 5 dienas nuo teismo nutarties iškelti kredito unijos bankroto bylą priėmimo dienos privalo pateikti teismui tvirtinti kredito unijos lėšų sumą, kurią administratorius turi teisę naudoti administravimo išlaidoms apmokėti, iki bus patvirtinta administravimo išlaidų sąmata.

6. Jeigu kredito unijos, kuriai iškelta bankroto byla, kreditorių pagal teismo patvirtintą sąrašą yra daugiau kaip 50, visas Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme nustatytas kreditorių susirinkimo teises, išskyrus kreditorių komiteto sudarymą ir keitimą, turi tik kreditorių komitetas. Kreditorių komitetas sudaromas iš ne daugiau kaip 15 narių. Vienas iš kreditorių komiteto narių turi būti valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“.

7. Administratorius privalo priežiūros institucijai jos nustatyta tvarka ir terminais reguliariai teikti informaciją apie kredito unijos bankroto procedūros eigą.

8. Iškėlus kredito unijos bankroto bylą, taikos sutartis negali būti sudaroma.

84 straipsnis. Bankrutavusios kredito unijos likvidavimas

1. Teismas pripažįsta kredito uniją bankrutavusia ir priima nutartį kredito uniją likviduoti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos.

2. Nustatyta tvarka neparduotos ir kreditorių neperimtos kredito unijos reikalavimo teisės neatlygintinai perduodamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtai institucijai.

3. Prieš kiekvieną atsiskaitymą su kreditoriais kredito unijos likvidatorius pateikia teismui tvirtinti atsiskaitymų su kreditoriais planą. Jame turi būti nurodyti atsiskaitymo terminai, išmokėtinų sumų dydžiai ir kreditorių reikalavimų tenkinimo mastas perduodant kreditoriams turtą, įskaitant reikalavimo teises.

4. Kredito unijos kreditorių reikalavimai užsienio valiuta tenkinami eurai pagal teismo nutarties iškelti kredito unijai bankroto bylą priėmimo dieną Europos centrinio banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, o kai euro ir atitinkamos užsienio valiutos santykio Europos centrinis bankas neskelbia, – pagal Lietuvos banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį.

85 straipsnis. Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė

1. Pirmąja eile yra tenkinami darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais, reikalavimai atlyginti žalą dėl suluošinimo ar kitokio kūno sužalojimo, susirgimo profesine liga arba dėl mirties nuo nelaimingo atsitikimo darbe.

2. Antrąją eilę tenkinami Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimai už bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas;

3. Trečiąją eilę tenkinami valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu.

3. Ketvirtąją eilę tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei dėl valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.

4. Penktąją eilę tenkinami kiti kredito unijos kreditorių, išskyrus nurodytus šio straipsnio 1, 2, 3, 5 ir 6 dalyse, reikalavimai.

5. Šeštąją eilę tenkinami kreditorių reikalavimai dėl kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtines (subordinuotas) skolas (paskolas) požymius, išskyrus Kredito unijų stabilizacijos fondo suteiktas pasitiktines (subordinuotas) paskolas, iš kurių kylantys reikalavimai tenkinami šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka;

6. Septintąją eilę tenkinami kredito unijos stebėtojų tarybos narių, valdybos narių ir kredito unijos administracijos vadovo reikalavimai.

Lietuvos Respublikos
kredito unijų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL 2014 L 173, p. 149).

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 4 straipsnį, 8 straipsnio 1 dalies 5 punktą, šio įstatymo 3 straipsnio 6, 7 ir 8 dalis, 4 straipsnį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 4 straipsnis, 8 straipsnio 1 dalies 5 punktas įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

3. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 1 punkto redakcija galioja iki 2017 m. gruodžio 31 d.

4. 2018 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 1 punkto redakcija:

„1) 145 000 eurų, jeigu kredito unija neketina teikti šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytos licencinės finansinės paslaugos;“.

5. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 2, 4, 5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 45, 47, 52, 53, 58, 61, 62, 64, 65, 70, 74 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 25¹, 39¹, 48¹, 64¹, 65¹ straipsniais ir 8, 11 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 47 straipsnio 1 ir 2 dalis.

3 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigtoms kredito unijoms (toliau – veikianti kredito unija) iki šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino vietoj šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatų, išskyrus 34 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 45 straipsnio 1 dalies, taip pat 79 straipsnio ir kitas įstatymo nuostatas, reglamentuojančias kredito unijų pertvarkymą, taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos, išskyrus 38 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 45 straipsnio 1 dalies, 67 straipsnio 2 dalies nuostatas. Po šio straipsnio 5 dalyje nurodyto termino iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios

Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos veikiančiai kredito unijai taikoma tuo atveju, jeigu veikianči kredito unija nesiekia tęsti veiklos ir visuotinio narių susirinkimo sprendimu yra reorganizuojama ar likviduojama arba jeigu pagal šio straipsnio 5 ir 7 dalies nuostatas yra atšaukiama jai išduota kredito unijos licencija.

2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 14 straipsnio nuostatos taikomos tik tiems kredito unijų papildomiems pajams, kurie įsigyti nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems papildomiems pajams taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo nuostatos.

3. Nuo 2026 m. lapkričio 1 d. už kredito unijų papildomus pajus, kurie įsigyti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, įmokėti pajiniai įnašai neįtraukiami į kredito unijos pajinį kapitalą skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir veiklos riziką ribojančius normatyvus. Pereinamuoju laikotarpiu (nuo įstatymo įsigaliojimo dienos iki 2026 m. sausio 1 d.) skaičiuojant mažiausią kredito unijos kapitalą ir (ar) veiklos riziką ribojančius normatyvus už papildomus pajus įmokėti pajiniai įnašai yra įtraukiami į kredito unijos pajinį kapitalą, įtraukiamą dalį kasmet (įskaitant ir einamuosius įstatymo įsigaliojimo metus) mažinant 10 procentinių punktų. Kredito unija privalo užtikrinti, jos po pereinamojo laikotarpio pabaigos (2026 m. lapkričio 1 d.) visas kredito unijų pajinis kapitalas būtų tvarus. Įgyvendindamos šia nuostatą kredito unijos užtikrina, jog pajinio kapitalo, atitinkančio tvaraus kapitalo reikalavimus, dalis pajiniame kapitale būtų ne mažesnė nei 10 procento įstatymo įsigaliojimo metais, o vėliau kasmet būtų didinama ne mažiau kaip 10 proc. punktų.

4. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 35 straipsnio 2 dalies nuostata dėl mažiausio pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydžio taikoma tik nuo šio įstatymo įsigaliojimo įsigytiems pagrindiniams pajams.

5. Lietuvos bankas kredito unijai, kuri iki 2018 m. sausio 1 d. neatitinka savarankiškai kredito unijai keliamų reikalavimų ir nėra įstojusi į centrinę kredito uniją arba nėra reorganizuota ar pertvarkyta, atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.

6. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas veikiančių kredito unijų ir Lietuvos centrinės kredito unijos turto kokybės vertinimas ir Lietuvos centrinės kredito unijos bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduota finansinė analizė, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę. Veikiančių kredito unijų ir centrinės kredito unijos turto kokybės vertinimą organizuoja ir išlaidas dengia Lietuvos bankas, vertinimą atlikti pasitelkdamas audito įmones, turto vertintojus ar kitus tinkamą kvalifikaciją turinčius asmenis. Kai pagal sutartis su Lietuvos banku veikiančios šioje dalyje nurodyti asmenys atlieka kredito unijos turto kokybės vertinimą šiems asmenims taikomos Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 60 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos. Lietuvos banko teisės aktai nustato kredito unijos turto kokybės vertinimo reikalavimus ir procedūras.

7. Jeigu atlikus veikiančios kredito unijos turto kokybės vertinimą nustatoma, kad kredito unija yra nemoki, o Kredito unijų stabilizavimo fondas nepriima sprendimo tokios kredito unijos mokumui atkurti ir užtikrinti, Lietuvos bankas kredito unijai atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.

8. Jeigu atlikus veikiančios kredito unijos turto kokybės vertinimą nustatoma, kad kredito unija nevykdo reikalavimo mažiausiam kredito unijos kapitalui ir (ar) kapitalo pakankumui normatyvo ir tokios susidariusios padėties kredito unija neištaiso, tokia kredito unija negali būti priimta į centrinę kredito uniją ar būti centrinės kredito unijos steigėja, o kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare, ne vėliau kaip iki 2018 m. sausio 1 d. iš centrinės kredito unijos narių turi būti pašalinta.

9) Ne vėliau nei per 3 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos šiame įstatyme nurodyti Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai išsirenka ir paskiria atstovus Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyboje, parengia bei patvirtina fondo nuostatus ir kitus veiklos įgyvendinamuosius teisės aktus, suformuoja fondo administraciją ir atidaro Kredito unijų stabilizacijos fondo sąskaitą.

4 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos bankui, VI "Indėlių ir investicijų draudimas" ir Finansų ministerijai

Lietuvos bankas, VI "Indėlių ir investicijų draudimas" ir Finansų ministerija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Raimundas Markauskas
Darius Ulickas
Sergej Ursul

**PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4106**

Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
Str.	Str. d.	P.	
2			<p>Argumentai: Pasiūlymai teikiami atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2016-03-18 išvadą Nr. XIIP-4106.</p> <p>Seimo teisės departamentas nurodo, jog keičiamo įstatymo 2 straipsnio 8 ir 9 dalyse pateikti sąvokų „pagrindinis pajaus vardinis dokumentas“ ir „pajaus vardinis dokumentas“ apibrėžimai, iš kurių seka, kad tiek pagrindinio pajaus vardinio dokumento, tiek pajaus vardinio dokumento savininkai turėtų tas pačias turtines ir neturtines teises, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, apribotas pagal šį įstatymą. Siekiant teisinio aiškumo, manytina, kad minėtas sąvokas reikėtų patikslinti, aiškiai nustatant, kokias konkrečiai teises suteikia kiekvienas iš aukščiau nurodytų pajaus vardinių dokumentų. Be to, pagal projektu siūlomas keičiamo įstatymo 35 straipsnio nuostatas pajai skirstomi į pagrindinius ir papildomus pajus. Atsižvelgiant į tai, Seimo teisės departamentas siūlo svarstyti, ar projektu keičiamo įstatymo 2 straipsnyje neturėtų būti apibrėžtas papildomo pajaus vardinio dokumento apibrėžimas. Kitu atveju, lieka neaišku, kokius kitus pajus projekte pateiktas šios sąvokos apibrėžimas apimtų. Atsižvelgiant į Seimo teisės departamento pastabą siūlytina ne apskritai atsisakyti „pajaus“ sąvokos įtvirtinimo įstatyme, tačiau tobulinti pajaus, pagrindinio pajaus ir papildomo pajaus apibrėžimus.</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti 2 straipsnio 8, 9 ir 11 dalis ir jas išdėstyti taip:</p> <p>„8. Pagrindinis pajaus vardinis dokumentas (toliau – pagrindinis pajus) – kredito unijos nario įsigytas pajaus vardinis dokumentas, kuriuo suteikiama teisė kredito unijos visuotiniame narių susirinkime turėti vieno balso teisę sprendžiant šio susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus ir gauti dividendus, taip pat kitos šiame įstatyme nustatytos teisės, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, apribotas pagal šį įstatymą.</p> <p>9. Pajaus vardinis dokumentas (toliau – pajus) – vertybinis popierius, patvirtinantis asmens dalyvavimą kredito unijos kapitale, suteikiantis kredito unijos nariui turtines ir neturtines teises, išskyrus asocijuoto nario neturtines teises, kurios apribotos pagal šį įstatymą.“</p> <p>„11. Papildomas pajus Papildomas pajaus vardinis dokumentas (toliau – papildomas pajus) – kredito unijos nario, turinčio pagrindinį pajų, įsigytas pajus, kuriuo suteikiama teisė gauti dividendus, taip pat kitos šiame įstatyme nustatytos teisės, tačiau nesuteikiama balso teisė kredito unijos visuotiniame narių susirinkime.“</p>

4	2	<p>Argumentai: Keičiamo kredito unijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad „kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare ir atitinkanti savarankiškos kredito unijai keliamus reikalavimus, turi teisę pateikti centrinei kredito unijai prašymą išstoti iš centrinės kredito unijos tik kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą išstoti iš centrinės kredito unijos, padengus turimus įsiskolinimus centrinei kredito unijai ir gavus priežiūros institucijos leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, kuriuo patvirtinama, kad kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus“. Keičiamame kredito unijų įstatymo projekte reikalavimai savarankiškos kredito unijoms yra nustatomi tik 2 straipsnio 12 dalyje pateikiant sąvokos „savarankiška kredito unija“ apibrėžimą. Siekiant teisinio aiškumo, projekte reikėtų aiškiai išskirti, kurie konkrečiai reikalavimai būtų taikomi savarankiškos kredito unijoms.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 4 straipsnio 2 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „2. Kredito unija, esanti centrinės kredito unijos nare ir atitinkanti savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus šio įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje nurodytą kapitalo reikalavimą, turi teisę pateikti centrinei kredito unijai prašymą išstoti iš centrinės kredito unijos tik kredito unijos visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą išstoti iš centrinės kredito unijos, padengus turimus įsiskolinimus centrinei kredito unijai ir gavus priežiūros institucijos leidimą išstoti iš centrinės kredito unijos, kuriuo patvirtinama, kad kredito unija atitinka savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus šiame punkte nurodytą kapitalo reikalavimą“</p>
5	7	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 5 straipsnio 7 dalies 1-3 punktuose vartojamos tam tikrų reitingus nustatančių agentūrų pavadinimai, pavyzdžiui, „Moody’s Investor service“. Toks agentūrų pavadinimų įtvirtinimas įstatymo tekste netoleruotinas teisės technikos požiūriu. Seimo teisės departamentas siūlo nurodyti, jog kredito unijos turi teisę įsigyti vertybinius popierius, atitinkančius Priežiūros institucijos nustatytus kriterijus, ar Priežiūros institucijos internetinėje svetainėje nurodomų tam tikrų agentūrų tam tikrus reitingus atitinkančius vertybinius popierius. Visgi siekiant nuostatos ilgalaikio stabilumo, siūlytina reikalavimus investicijoms į vertybinius popierius nustatyti ne priežiūros institucijos poįstatyminio teisės akto, o įstatymo lygmeniu, bei apibrėžti, jog nuostatoje minimi vertybiniai popieriai turi atitikti ne žemesnius nei minimalios kredito kokybės reikalavimus.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 5 straipsnio 7 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „7. Kredito unija turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, Lietuvos banko vertybinius popierius, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių vyriausybių vertybinius popierius, o taip pat ne nuosavybės vertybinius popierius, kuriuos išleido Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės bei Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtros Organizacijos (EBPO) valstybių narių įmonės, kurioms trijų didžiausių kredito reitingų agentūrų nustatyta ne žemesnė negu kredito kokybės minimali riba, apibrėžiama taikant kredito kokybės vertinimo 3 žingsnį pagal Eurosistemos suderintą reitingų skalę, kurioms nustatytas ne žemesnis negu šiame straipsnyje nurodytas vertybinių popierių</p>

			<p>investicijų reitingas, arba panašus reitingas pinigų rinkoje, ir nėra informacijos apie galimus žemesnius reitingus:</p> <p>1) Moody's Investors Service — ilgalaikis reitingas Ba3;</p> <p>2) Standard & Poor's — ilgalaikis reitingas BB-, trumpalaikis reitingas B;</p> <p>3) Fitch Ratings — ilgalaikis reitingas BB-, trumpalaikis reitingas B;</p> <p>4) jeigu skirtingos reitingų agentūros suteikė nevienodus reitingus, vertinant turi būti pasirinktas naujausias reitingas.</p>
5			<p>Argumentai: Seimo teisės departamentas atkreipia dėmesį, jog dėstant keičiamo įstatymo 5 straipsnį siūloma panaikinti galiojančios straipsnio redakcijos 9 dalies nuostatą draudžiančią kredito unijoms steigti įmones ir būti įmonių dalyve. Seimo teisės departamentas mano, jog pasiūlymo turinys vertintinas kritiškai atsižvelgiant į tai, jog, be kita ko, draudimas kredito unijoms, o taip pat ir kitoms kredito bei finansų įstaigoms, steigti įmones, įstatymuose yra įtvirtinamas, todėl, jog kredito unijoms leidus steigti įmones, jos, pavyzdžiui, galėtų įsteigti neribotos civilinės atsakomybės įmones, kurių kreditoriniai įsipareigojimai turėtų tiesioginę įtaką kredito unijų mokumui. Siūloma svarstyti galimybę nenaikinti aptariamą galiojančio įstatymo nuostatos. Visgi pažymėtina, jog Finansų įstaigų įstatymo 34 straipsnis numato, jog finansų įstaiga, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais, gali steigti, įsigyti ir valdyti kontroliuojamas įmones. Kooperatinių bendrovių įstatymo 7 str. 1 d. 8 punktas taip pat nurodo, jog kooperatinė bendrovė turi teisę nustatyti savo organizacinę struktūrą, steigti filialus ir atstovybes, būti kitų įmonių ir organizacijų steigėja. Siūlytina numatyti, jog kredito unija gali būti juridinių asmenų steigėja ir dalyvė, jei šie juridiniai asmenys yra reikalingi kredito unijos finansinei veiklai vykdyti.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 5 straipsnį papildyti nauja 14 dalimi ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„14. Kredito unija gali steigti juridinius asmenis veiklai, kuri yra reikalinga kredito unijos finansinių paslaugų teikimui, padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip susijusi su finansinių paslaugų teikimu, taip pat būti tokių juridinių asmenų dalyve.“</p>
8	1	6	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 6 punkte siūloma nustatyti, kad kredito unijos licencija gali būti atšaukta priežiūros institucijos sprendimu, jeigu kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą arba kitaip grubiai pažeidžia Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimus fondo dalyviui. Atkreipiame dėmesį, kad minėtasis fondas nėra juridinis asmuo. Jį, vadovaujantis projektu siūlomomis keičiamo įstatymo 54 straipsnio 1 dalies nuostatomis, valdytų ir administruotų fondo valdymo institucija ir fondo valdyba. Atsižvelgus į tai, taip pat į kitas projekto nuostatas lieka neaišku, kokius konkrečiai reikalavimus pats fondas galėtų pateikti fondo dalyviui. Projekto nuostatas reikėtų patikslinti, pašalinant šį neaiškumą.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 8 straipsnio 1 dalies 6 punktą pakeisti ir išdėstyti taip:</p> <p>„6) kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą arba</p>

			kitais grubiai pažeidžia Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimus fondo dalyviui, numatytus šio įstatymo 55 straipsnio 8 dalyje. "
10	7		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 7 dalyje brauktini pertekliniai žodžiai skliaustuose „(tiek fizinis tiek juridinis asmuo)“, kadangi asocijuotų narių galimas pobūdis yra nurodytas šios sąvokos apibrėžtyje.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 10 straipsnio 7 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „7. Kredito unijos asocijuotas narys (tiek fizinis tiek juridinis asmuo) privalo vykdyti visas kredito unijos nario pareigas ir gali naudotis visomis kredito unijos teikiamomis paslaugomis ir nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktam į kredito unijos valdymo ir priežiūros organus, komisijas, komitetus ir tarnybas, gauti nariams skirstomo pelno dalį bei pareigą turėti kredito unijoje šio įstatymo ir kredito unijos įstatų nustatyto dydžio pagrindinį pajų. Kredito unijos įstatuose gali būti numatyta ir kitų asocijuoto nario teisių apribojimų: nustatytas didžiausias indėlis, kurį leidžiama priimti iš vieno asocijuoto nario, apribotas pajinio įnašo ir (ar) paskolos dydis, reglamentuota indėlio sugrąžinimo tvarka ir kita.“</p>
11	1	2	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose siūloma atitinkamai nustatyti, kad kredito unijos narys turi teisę dalyvauti kredito unijos visuotiniuose narių susirinkimuose ir balsuodamas turėti vieną balsą, taip pat turi teisę rinkti kredito unijos valdymo ir priežiūros organus ir būti išrinktas į juos. Iš projektu siūlomų keičiamo įstatymo 11 straipsnio nuostatų lieka neaišku, ar kredito unijos narys turėtų teisę siūlyti kandidatus į kredito unijos visuotinio susirinkimo renkamų organų narius. Siūlytina projektą papildyti nuostatomis, pašalinančiomis šį neaiškumą.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 11 straipsnio 1 dalies 2 punktą pakeisti ir išdėstyti taip: „1. Kredito unijos narys turi šias teises: 1) dalyvauti kredito unijos visuotiniuose narių susirinkimuose ir balsuodamas turėti tik vieną balsą; 2) rinkti kredito unijos valdymo ir priežiūros organus ir būti išrinktas į juos, siūlyti kandidatus į kredito unijos visuotinio susirinkimo renkamų organų narius;“</p>
18	2		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti kredito unijos visuotinio narių susirinkimo teises. Siūlytina projektu siūlomą keičiamo įstatymo 18 straipsnio 2 dalį papildyti atskiru punktu, nustatant, kad kredito unijos narių visuotinis susirinkimas taip pat priima sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, tais atvejais, jeigu visuotinis narių susirinkimas nėra priėmęs sprendimo suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė nėra numatyta kredito unijos įstatuose. Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal projektu siūlomas keičiamo įstatymo 25 straipsnio 3 dalies 9 punkto nuostatas kredito unijos valdyba turėtų teisę priimti aukščiau nurodytus</p>

			<p>sprendimus tik tokiu atveju, jeigu jai tokią teisę suteiktų visuotinis kredito unijos susirinkimas bei tokia valdybos teisė būtų nustatyta kredito unijos įstatuose.</p> <p>Pasiūlymas: 1) Projekto 18 straipsnio 2 dalį pakeisti, papildyti ją nauju 15 punktu ir jį išdėstyti taip: „15) priimti sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, tais atvejais, jeigu visuotinis narių susirinkimas nėra priėmęs sprendimo suteikti valdybai tokią teisę ir tokia valdybos teisė nėra numatyta kredito unijos įstatuose.“ 2) Buvusį 18 straipsnio 2 dalies 15 punktą laikyti 16 punktu.</p>
25	3	15	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 25 straipsnio 3 dalies 15 punkte siūloma nustatyti, kad kredito unijos valdyba priima sprendimus dėl juridinių asmenų steigimo, jų veiklos dokumentų patvirtinimo ar keitimo, jų vadovų skyrimo ar atšaukimo, taip pat dėl jų veiklos nutraukimo. Iš projekto nuostatų nėra aiški sąvoka „juridinio asmens veiklos dokumentai“, nes nėra aišku, ar ši sąvoka apimtų tik juridinio asmens steigimo dokumentus, ar ji turėtų būti suprantama plačiau. Be to, nėra aiški ir nuostata „juridinių asmenų veiklos nutraukimas“, nes neaišku, ar valdyba turėtų teisę tik stabdyti juridinio asmens veiklą, ar turėtų teisę priimti sprendimą dėl jo likvidavimo ar pabaigos reorganizavimo būdu. Projektą reikėtų papildyti nuostatomis, pašalinančiomis šiuos neaiškumus.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 25 straipsnio 3 dalies 15 punktą pakeisti ir jį išdėstyti taip: „15) priima sprendimus dėl juridinių asmenų steigimo, jų veiklos steigimo dokumentų patvirtinimo ar keitimo, jų vadovų skyrimo ir atšaukimo, taip pat sprendimus dėl šių juridinių asmenų veiklos nutraukimo stabdymo, juridinių asmenų pabaigos likvidavimo ar reorganizavimo būdu;</p>
27	5	6	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 27 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti tam tikrus reikalavimus kredito unijų vadovams ir darbuotojams. Pastebėtina, jog dėl šios nuostatos įsigaliojimo įstatymo projekto 2 straipsnyje nenustatoma jokių pereinamojo pobūdžio nuostatų. Manytina, jog vardan teisinio aiškumo tokios nuostatos turėtų būti įtvirtintos, kad būtų užtikrinta asmenų, kurie atitinka galiojančio įstatymo reikalavimus, teisė ir toliau dirbti tam tikrą darbą.</p> <p>Be to, siūlytina keičiamo įstatymo 27 straipsnio 6 ir 8 dalis sujungti, nes abejose dalyse siūloma iš esmės vienodai reglamentuoti tuos pačius teisinius santykius. Siūlytina palikti straipsnio 8 dalies formuluotę.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 27 straipsnio 6 dalį išbraukti, straipsnį papildyti nauja 6 dalimi ir ją išdėstyti taip: „6. Kredito unijos vadovu išimtiniais atvejais gali būti renkamas ir asmuo, neatitinkantis šio straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų. Tada kredito</p>

			<p>unija pateikia priežiūros institucijai argumentuotą paaiškinimą, patvirtinantį, kad numatomo rinkti kredito unijos vadovu asmens kvalifikacijos ir patirties pakanka, kad renkamas asmuo galėtų tinkamai eiti šias pareigas, ir sprendimą šį asmenį rinkti kredito unijos vadovu pagrindžiančius motyvus.“</p> <p>6. Asmenys, ėję kredito unijos vadovų pareigas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, ir kuriems jau buvo išduotas leidimas šių asmenų rinkimo į šias pareigas metu pagal tuo metus galiojusius teisės aktus, laikomi atitinkantys šiame įstatyme nustatytus pareigų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus, jeigu asmuo toliau eina pareigas toje pačioje kredito unijoje, ir aplinkybės dėl nepriekaištingos reputacijos yra nepasikeitusios. Tokiu atveju iš naujo gauti priežiūros institucijos leidimo nereikia.“</p>
30	7		<p>Argumentai:</p> <p>Iš keičiamo įstatymo 30 straipsnio 6 ir 7 dalies nuostatų nėra pakankamai aišku, ar paskolų komiteto atskiri nariai visais atvejais galėtų pradėti eiti savo pareigas tik tuomet, kai yra gautas priežiūros institucijos leidimas eiti tokias pareigas, ar priežiūros institucijos leidimas reikalingas tik tais atvejais, kai yra keičiami kredito unijos įstatatai dėl paskolų komiteto sudarymo ar jo narių skaičiaus padidinimo. Projekto nuostatas reikėtų patikslinti, pašalinant šį neaiškumą.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 30 straipsnio 7 dalį papildyti ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„7. Kai kredito unijos įstatatai keičiami dėl paskolų komiteto sudarymo ar jo narių skaičiaus padidinimo, naujai išrinkti paskolų komiteto nariai savo veiklą gali pradėti tik nuo pakeistų kredito unijos įstatų įregistravimo dienos, bet ne anksčiau negu priežiūros institucija išdavė leidimą paskolų komiteto pirmininkui eiti pareigas. Šiuo atveju sprendimo dėl kredito unijos įstatų pakeitimo priėmimas ir naujų paskolų komiteto narių rinkimas gali vykti tame pačiame visuotiniame narių susirinkime, jeigu tai numatyta susirinkimo darbotvarkėje.“</p>
52 57	2 7		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, jog kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai yra „1) savarankiškos kredito unijos, kaip jos apibrėžtos šiame įstatyme; 2) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios nedalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime; 3) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unijų stabilizacijos fonde.“ Seimo teisės departamentas pažymėjo, jog pagal keičiamame įstatyme ir įstatymo projekte Nr. XIIP-4105 siūlomą kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą nėra aišku koks santykis sietų savanorišką centrinės kredito dalyvių stabilizacijos fondą ir Kredito unijų stabilizacijos fondą. Be to, vertinant įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir įstatymo projekto Nr. XIIP-4105 projekto nuostatas, darytina išvada, kad tais atvejais, kai centrinės kredito unijos dalyvių sprendimu būtų kaupiamas savanoriškas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas, centrinės kredito unijos narės neprivalėtų dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime, o jei savanoriškai dalyvautų Kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime, tai šis fondas būtų subsidarius savanoriško centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo atžvilgiu. Pastaruoju atveju, nėra aišku ir nėra</p>

sureguliuota kokios teisės normos turėtų būti taikomos planuojant vieno ir kito fondo galimas išmokas ir veiksmus. Įstatymo projektuose nėra numatyta jokių šių fondų sąveikos mechanizmų, neaiškios fondų prisidėjimo prie mokumo atstatymo proporcijos bei visi kiti klausimai, susiję su fondų sąveika. Siūlytina papildyti įstatymo projektą minėtų fondų sąveiką reglamentuojančiomis nuostatomis.

Seimo teisės departamentas atkreipė dėmesį, jog pagal keičiamo įstatymo nuostatas, Kredito unijų stabilizacijos fondo kaupimas yra detalčiai sureguliuotas, pavyzdžiui, nustatoma kokios lėšos gali sudaryti šį fondą, per kokį laiko tarpą turi būti sukauptos pradinės lėšos, koks turi būti minimalus fondo lėšų dydis, dalyvių periodinių ir papildomų įmokų mokėjimo tvarka, galimybė skolintis lėšų šiam fondui finansuoti, fondo naudojimo atvejai, fondo lėšų investavimo sąlygos ir kt. Tokiu būdu, įstatyme siūloma numatyti griežtą ir imperatyvų reguliavimą, apibrėžiantį fondo teisinį statusą ir jo dalyvių teises bei pareigas. Analizuojant įstatymo projekte Nr. XIIP-4105 įtvirtintą savanoriško centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo reguliavimą pastebėtina, jog šis reguliavimas apsiriboja tuo, jog viską pavedama spręsti centrinei kredito unijai ar jos nariams. Aptarta situacija vertintina kritiškai atsižvelgiant į tai, jog tuo atveju, kai savanoriškas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas yra kaupiamas, jis gali būti vienintele centrinės kredito unijos ir jos dalyvių mokumo užtikrinimo priemone. Taigi priėmus abu teikiamus įstatymo projektus susiklostys situacija, kai galios dvi įstatyminės visiškai skirtingos mokumo užtikrinimo sistemos, kurios bus taikomos niekuo nesiskiriantiems subjektams – kredito unijoms. Dėl šių priežasčių įstatymo projekte Nr. XIIP-4105 įtvirtintas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo reguliavimas keistinas, numatant minimalius būtinus reikalavimus centrinių kredito unijų stabilizacijos fondų kaupimui ir detalizuojant fondo valdymo ir naudojimo tvarką. Kredito unijų įstatymo projektas papildytinas nuostatomis, jog kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviais privalo būti ir kredito unijos, jei centrinės kredito unijos, kurios narėmis jos yra, kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas neatitinka minimalių Centrinų kredito unijų įstatyme numatytų reikalavimų.

Pasiūlymas:

1. Projekto 52 straipsnio 2 dalį papildyti nauju 4 punktu ir jį išdėstyti taip:
 - „2. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai yra:
 - 1) savarankiškos kredito unijos, kaip jos apibrėžtos šiame įstatyme;
 - 2) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios nedalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime;
 - 3) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unijų stabilizacijos fonde;
 - 4) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, jei centrinės kredito unijos, kurios narėmis jos yra, kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas neatitinka minimalių Centrinų kredito unijų įstatyme numatytų reikalavimų.
2. Papildyti 57 straipsnį nauja 7 dalimi ir ją išdėstyti taip:
 - „7. Jei su sunkumais susidūrusi kredito unija, dalyvaujanti tiek centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo, tiek kredito unijų

		<p>stabilizacijos fondo kaupime, įgyja teisę į kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių finansavimą iš abiejų fondų lėšų, kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos tik tuo atveju, jei unijos finansavimui neužtenka lėšų centrinės kredito unijos, kurios nare yra su sunkumais susidūrusi kredito unija, stabilizacijos fonde ir jos mokumas negali būti užtikrintas kitomis centrinės kredito unijos taikomomis mokumo užtikrinimo priemonėmis.“</p>
52, 53, 54, 55 56 57		<p>Argumentai: Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2016-03-18 išvadoje Nr. XIIP-4106 pateikta eilė pastabų, susijusių su kredito unijų stabilizacijos fondo administravimu ir valdymu:</p> <p>Pirma, Keičiamo įstatymo 54 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, jog „Kredito unijų stabilizacijos fondą valdo ir administruoja fondo valdymo institucija ir Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba. Šio straipsnio 2 dalyje, kad „Fondo valdymo institucijos funkcijos pavedamos valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, veikiančiai pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą ir šį įstatymą“. Be to, keičiamo įstatymo 55 ir 56 straipsniuose valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“ nustatomos ir kitos funkcijos, įskaitant funkciją priimti sprendimą dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo išmokų išmokėjimų. Seimo teisės departamento nuomone, pasirinkta reguliavimo koncepcija diskutuotina, kadangi Kredito unijų stabilizacijos fondas, kaip nustatoma keičiamo įstatymo 52 straipsnio 1 dalyje, „tai fondas, kuriame kaupiamos lėšos, skirtos fondo dalyvių, darančių įmokas į fondą bei susidūrusių su mokumo problemomis, mokumui ir stabilumui užtikrinti“. Taigi, tai fondas kaupiamas privačių juridinių asmenų ir skirtas šių privačių juridinių asmenų problemoms, susijusioms su jų stabilumu ir mokumu spręsti. Šio fondo kaupimas ir administravimas nėra susijęs su draudimo teisiniais santykiais. Valstybė šį kredito unijos veiklos sektorių reguliuoja tiek, kiek tai gali kelti grėsmę valstybės finansų sektoriaus patikimumui. Tačiau pagal pasirinktą koncepciją šio fondo administravimas ir valdymas dalinai būtų perduodamas valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“. Seimo teisės departamento nuomone, toks dalinis valdymo perdavimas kvestionuotinas atsižvelgiant į aptartą Kredito unijų stabilizacijos fondo esmę ir paskirtį bei valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ paskirtį. Seimo teisės departamentas pažymėjo, jog valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ steigimo ir veiklos tikslai yra įtvirtinti Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo 36 straipsnyje, be to, valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ yra draudimo įmonė, kurios veiklos paskirtis yra susijusi su draudimo įmonės funkcijų vykdymu. Tarp šios valstybės įmonės veiklos tikslų nėra numatytas privačių juridinių asmenų steigiamų fondų administravimas ir manytina, jog toks veiklos pobūdis prieštarautų šios valstybės įmonės steigimo tikslams ir veiklos pobūdžiui. Seimo teisės departamento nuomone, manytina, jog teikiamo įstatymo projekto nuostatomis galimai siekiama valstybinei įmonei perkelti jai nebūdingą, su jos steigimo ir veiklos tikslais nesusijusią administracinę naštą, susijusią su privačių juridinių asmenų veikla.</p> <p>Visgi pastebėtina, jog Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo</p>

Nr. XI-393 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo Nr. IX-975 pakeitimo įstatymais įsteigus Pertvarkymo fondą, skirtą jame dalyvaujančių finansų įstaigų pertvarkymo veiksmams finansuoti, Finansinio tvarumo įstatyme buvo reglamentuoti Pertvarkymo fondo panaudojimo tikslai, o jo sudarymo tvarką bei nuostatas, susijusias su šio fondo administravimu buvo nuspręsta sureglamentuoti Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme. Šių projektų aiškinamajame rašte teigiama, jog toks modelis pasirinktas todėl, jog „*manytina, kad techninis Pertvarkymo fondo administravimas būtų vykdomas efektyviau ir taupiau, jei tą darytų panašia veikla užsiimantis ir reikiamą infrastruktūrą jau turintis subjektas. Dėl to siūloma techninį fondo administravimą pavesti VI IID Pertvarkymo fondo apskaita turės būti vykdoma atskirai nuo kitų įmonės administruojamų fondų.*“ Siūlytina vadovaujantis tais pačias administravimo efektyvumo motyvais Kredito unijų stabilizacijos fondo tikslus reglamentuoti Kredito unijų įstatyme, o techninį Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimą pavesti valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, numatant, jog Kredito unijų stabilizacijos fondas bus tvarkomas ir apskaitomas atskirai nuo atskirai nuo kitų įmonės administruojamų fondų. Tuo tikslu reikalingas Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo Nr. IX-975 pakeitimas, numatantis atitinkamus pakeitimus ir sukuriantis teisinę prielaidas Kredito unijų fondo administravimui.

Antra, pagal keičiamo įstatymo 55 straipsnio 6 dalies 3 punkto nuostatas ir 56 straipsnio 2 dalį, Fondo valdyba priima rekomendacijas dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų naudojimo ir teikia jas Fondo valdymo institucijai, t.y. valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, kuri vadovaudamasi šiomis rekomendacijomis turi priimti sprendimą dėl lėšų išmokėjimo ar neišmokėjimo. Seimo teisės departamentas šiame kontekste pastebėjo, jog valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo nuostatas atlieka formalaus pobūdžio technines funkcijas, tačiau jai nėra pavedama sprendimų, galinčių lemti tam tikrų juridinių asmenų veiklos tęstinumą, priėmimo teisė. Tokia funkcija yra būdinga tik priežiūros institucijoms, turinčioms valdingų įgalinimų kitų subjektų atžvilgiu. Taigi ir šiuo aspektu teigtina, jog valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“ siekiama pavesti funkcijas, kurios nesusijusios su jos steigimo ir veiklos tikslais. Be to, šiuo aspektu valstybės įmonei siekiama perkelti ir atsakomybę dėl sprendimų, susijusių su privačių juridinių asmenų veiklos tęstinumu, priėmimo, nors, manytina, jog tokiam atsakomybės perkėlimui nėra jokių teisinių prielaidų.

Atsižvelgiant į pastabas, siūlytina koreguoti Kredito unijų įstatymo projekto nuostatas, numatant, jog sprendimų, galinčių lemti tam tikrų juridinių asmenų veiklos tęstinumą, priėmimo teisė priklauso priežiūros institucijai, kuriai Fondo valdyba teikia rekomendacijas dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų sukaupimo ir naudojimo, o techninį Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimą pavesti valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“. Manytina, jog Kredito unijų fondo valdybos, sudarytos iš kredito unijų – fondo dalyvių - atstovų dalyvavimas fondo valdyme ne tik leistų pačioms kredito unijoms betarpiškai matyti, kaip efektyviai naudojamos jų fonde sukauptos lėšos, tačiau galėtų padėti ir

			<p>Priežiūros institucijai, kuriai valdyba teiktų rekomendacinio pobūdžio sprendimus dėl fondo valdymo ir naudojimo, taip mažinant priežiūros institucijos administracinius resursus, skiriamus fondo valdymui.</p> <p>Trečia, keičiamo įstatymo 52 straipsnio 5 dalies 3 punkte nurodoma jog kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos paskolų, gautų iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, grąžinimo įmokoms, įskaitant palūkanas ir delspinigius. Vadovaujantis teisinio aiškumo principu, nurodytina apie kokio subjekto paskolas kalbama.</p> <p>Ketvirta, keičiamo įstatymo 53 straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti, jog „Tais atvejais, kai fondui skolinamos valstybės lėšos, sprendimą dėl skolinimo priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė“. Pažymėtina, jog valstybės lėšų skolinimo taisyklės nėra keičiamo įstatymo reguliavimo dalyku, kadangi yra specialaus pobūdžio teisės aktų, kurie reguliuoja šią teisnių santykių sritį, todėl šios normos keičiamame įstatyme atsisakytina. Be to, keičiamo įstatymo 53 straipsnio 10 dalies atsisakytina kaip perteklinės, nes ji savo turiniu dubliuoja keičiamo įstatymo 52 straipsnio 9 dalį.</p> <p>Penkta, atsižvelgiant į tai, jog keičiamo įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodytas „reikiamo išsilavinimo“ reikalavimas lemtų asmenų teisę dirbti tam tikrą darbą, keičiamame įstatyme nurodytina koks išsilavinimas laikytinas „reikiamu“. Be to, keičiamo įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, jog „Į fondo valdybą taip pat gali būti deleguojami <...>“ tam tikrų institucijų atstovai. Vadovaujantis teisinio aiškumo principu nurodytina nuo kokių aplinkybių tokia galimybė turi priklausyti, kokiais atvejais galima deleguoti atstovus, o kokiais deleguoti nebūtina.</p> <p>Šešta, keičiamo įstatymo 55 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti, jog „Fondo valdybos nariams už darbą Fondo valdyboje atlyginama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimui skirtų lėšų. Pastebėtina, jog tuo atveju, jei aptariamoje nuostatoje siekiama reguliuoti darbo teisinius santykius, reguliavimas yra nepakankamas, nes nenustatoma kokie asmenys būtų įgalioti sudaryti darbo sutartis ir kt. Jei šiuo atveju nenorėta nustatyti, jog veikla Fondo valdyboje vykdoma darbo teisinių santykių pagrindu, reguliavimas tobulintinas. Kadangi veikla nebus vykdoma darbo teisinių santykių pagrindu, atsisakytina termino „darbas“ vartojimo.</p> <p>Septinta, keičiamo įstatymo 57 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti, jog „Esant būtinybei (vienos kredito unijos fondo dalyvės bankrotui), Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptos lėšos gali būti panaudotos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ fondą dėl mokėjimų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu. Tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turi pirmumo teisę atgauti bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas kitų bankrutavusios kredito unijos kreditorių atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje. Kredito unijos fondo dalyvės bankrutavusios kredito unijos kreditoriams atsako tik Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptų lėšų suma.“ Vadovaujanti</p>
--	--	--	--

teisinio aiškumo principu, nuostatoje aiškiai nurodytina, ar visame nuostatos tekste vartojant terminą „kreditoriai“ kalbama apie bankrutavusios kredito unijos indėlininkus. Priešingu atveju nuostatos turinys keltų rimtų abejonių dėl jos proporcingumo.

Aštunta, reguliavimas stokoja nuostatų, susijusių su Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių teisėmis ginti savo teisėtus interesus, nuostatų reguliuojančių galimų ginčų sprendimo būdus, nuostatų detalizuojančių asmenų teises kreiptis į teismą. 58 straipsnis papildytinas nuostatomis dėl prašymą dėl lėšų skyrimo iš fondo padavusios kredito unijos teisės atsisakymą skirti Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas apskusti teismui.

Pasiūlymas:

1. Projekto 52 – 57 straipsnius pakeisti ir juos išdėstyti taip:

52 straipsnis Kredito unijų stabilizacijos fondas

1. Kredito unijos privalo suformuoti kredito unijų stabilizacijos fondą (toliau – Kredito unijų stabilizacijos fondas) ir jame dalyvauti. Kredito unijų stabilizacijos fondas – tai fondas, kuriame kaupiamos lėšos, skirtos fondo dalyvių, darančių įmokas į fondą bei susidūrusių su mokumo problemomis, mokumui ir stabilumui užtikrinti.

2. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai yra:

- 1) savarankiškos kredito unijos, kaip jos apibrėžtos šiame įstatyme;
- 2) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios nedalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime;
- 3) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, kurios dalyvauja centrinių kredito unijų valdomų stabilizacijos fondų kaupime, tačiau savanoriškai nusprendžia dalyvauti ir Kredito unijų stabilizacijos fonde;

4) kredito unijos centrinių kredito unijų narės, jei centrinės kredito unijos, kurios narėmis jos yra, kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas neatitinka minimalių Centrinų kredito unijų įstatyme numatytų reikalavimų.

3. Kredito unijų stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo.

4. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas sudaro:

- 1) savarankiškų kredito unijų periodinės (ex ante) įmokos;
- 2) savarankiškų kredito unijų specialiosios (ex post) įmokos;
- 3) kredito unijų centrinių kredito unijų narių, privalomai arba savanoriškai dalyvaujančių Kredito unijų stabilizacijos fonde, periodinės (ex ante) ir specialiosios (ex post) įmokos;
- 4) paskolos, gautos iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, taip pat kitų valstybių narių finansavimo struktūrų;
- 5) pajamos iš Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų investavimo;
- 6) išlaidų, patirtų šio įstatymo 56 straipsnyje nurodytais tikslais, dalis, kuri grąžinama užbaigus kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių finansavimo veiksmus, pavyzdžiui lėšos, gautos kredito unijai grąžinant fondo suteiktą paskolą, įskaitant palūkanas ir delspinigius;
- 7) įmokas mokančių kredito unijų sumokėti delspinigiai;
- 8) kitos teisės aktuose nustatytos sumos.

5. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos:

- 1) išlaidoms, patirtoms šio įstatymo 56 straipsnyje nurodytais tikslais, padengti;
- 2) Kredito unijų fondo lėšų investavimo sąnaudoms padengti;

3) **kredito unijų stabilizacijos fondo** paskolų, gautų iš finansų įstaigų ar kitų trečiųjų asmenų, grąžinimo įmokoms, įskaitant palūkanas ir delspinigius;

4) kitais šio fondo paskirčiai neprieštaraujantiems tikslams finansuoti.

6. Į Kredito unijų fondo lėšas negali būti nukreipti reikalavimai pagal valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, prievolės.

7. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos laikomos atskiroje (atskirose) kredito įstaigos sąskaitoje (sąskaitose). Valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“, atidarydama tokią sąskaitą (tokias sąskaitas), privalo kredito įstaigai nurodyti, kad šioje sąskaitoje (šiose sąskaitose) laikomos Kredito unijų fondo lėšos ir kad į šias lėšas draudžiama nukreipti reikalavimus pagal jos prievolės.

8. Kredito unijų stabilizacijos fondo apskaitą tvarko valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“.

9. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti saugiai investuojamos ~~Fondo valdybos~~ **Priežiūros institucijos** nustatyta tvarka.

10. ~~Fondo valdyba~~, **Priežiūros institucija**, pasikonsultavusi su valstybės įmone „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir ~~Priežiūros institucija~~ **Fondo valdyba**, nustato detalią fondo administravimo tvarką, įskaitant įmokų dydžio nustatymo, įmokų surinkimo ir tikrinimo taisyklės, su įmokų mokėjimu susijusio sukčiavimo, vengimo ir piktnaudžiavimo prevencijos priemones, taip pat fondo lėšų išmokėjimo ir susigrąžinimo tvarką.

53 straipsnis Įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą

1. Pradinės Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos sukaupiamos iš Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių įnašų. Suformuojant Kredito unijų stabilizacijos fondą kiekvienas šio įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje nurodytas fondo dalyvis į Kredito unijų stabilizacijos fondą per 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo turi įnešti ne mažiau kaip 1 procentą, skaičiuojamą nuo kredito unijos turimų indėlių sumos.

2. Kredito unijų stabilizacijos fonde turi būti sukaupta ir nuolat išlaikoma suma, ne mažesnė nei 1 procentas visų šio įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje nurodytų fondo dalyvių (kredito unijų) indėlių sumos. Jeigu po to, kai pasiekiamas Kredito unijų stabilizacijos fondo tikslinis lygis, fonde turima finansavimo lėšų suma sumažėja žemiau negu šis lygis, ~~Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba~~ **Priežiūros institucija, pasitarusi su Fondo valdyba**, atnauja periodinių (ex ante) įmokų rinkimą, iki vėl bus pasiektas fondo tikslinis lygis. Jeigu Kredito unijų stabilizacijos fonde turima suma sumažėja iki mažiau negu dviejų trečdalių fondo tikslinio lygio, įmokos nustatomos tokio dydžio, kad fondo tikslinį lygį būtų galima pasiekti ne ilgiau kaip per 1 metus.

3. Kredito unijų fondo dalyviai į stabilizacijos fondą moka periodines (ex ante) ir papildomas (ex post) įmokas:

1) periodinės (ex ante) įmokos mokamos kas mėnesį, iki bus pasiektas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas Kredito unijų fondo tikslinis lygis. Fondui sumažėjus, periodinių įmokų mokėjimas privalo būti atnaujintas šiame įstatyme nustatyta tvarka.

2) papildomos (ex post) įmokos mokamos, jei Kredito unijų fonde nepakanka lėšų fondo tikslams įgyvendinti. Papildomų įmokų dydis nustatomas pagal poreikį, vadovaujantis ~~Fondo valdybos~~ **Priežiūros institucijos** patvirtinta vieninga metodika. Fondo dalyvio nario gali būti

		<p>paprašyta į fondą įnešti papildomą sumą, skaičiuojamą procentais nuo savarankiškos kredito unijos turimų indėlių sumos.</p> <p>3) kiekvienam fondo dalyviui priskirtina specialioji (ex post) įmoka apskaičiuojama vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis ir Priežiūros institucijos Fondo valdybos patvirtinta metodika. Šis dydis nustatomas įvertinus fondo dalyvio rizikingumą pagal nustatytą vieningą fondo dalyvių rizikingumo vertinimo tvarką. Papildoma (ex post) įmoka negali daugiau negu 3 kartus viršyti tais kalendoriniais metais fondo dalyvio mokėtinos periodinės (ex ante) įmokos sumos.</p> <p>4) Kredito unijų stabilizacijos fondas Fondo valdybos siūlymu ir Priežiūros institucijos sprendimu gali visiškai ar iš dalies atidėti reikalaujamų kredito unijos papildomų (ex post) įnašų mokėjimą, jei tų įnašų mokėjimas keltų pavojų kredito unijos likvidumui ar mokumui. Toks atidėjimas būtų suteikiamas šešių mėnesių laikotarpiui, bet kredito unijos prašymu gali būti pratęstas ne ilgiau nei 2 metams. Atidėta įmoka sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia pavojaus fondo dalyvio likvidumui ar mokumui.</p> <p>4. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba kiekvienais metais patikrina fondo tikslinį lygį nustato periodinių (ex ante) įmokų bendrą metinę normą ir kiekvienos kredito unijos tais metais mokėtinos periodinės (ex ante) įmokos dydį. Apie nustatytą įmokų dydį informuojami fondo dalyviai ir Priežiūros institucija, kuri priima sprendimą dėl periodinių (ex ante) įmokų tais metais.</p> <p>5. Kredito unijų periodinės (ex ante) ir papildomos (ex-post) įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą yra kredito unijų išlaidos. Periodinės (ex ante) įmokos į fondą kredito unijoms nėra gražinamos. Jei iš papildomų (ex post) įmokų surinktos lėšos yra panaudojamos Kredito unijų stabilizacijos fondo tikslams įgyvendinti, ir vėliau yra gražinamos į fondą, jos Fondo valdybos sprendimu gali būti gražinamos kredito unijoms proporcingai jų įnašų sumoms.</p> <p>6. Kai Kredito unijų stabilizacijos fonde esančių lėšų nepakanka lėšų fondo tikslams įgyvendinti, o galimybės per būtiną laikotarpį surinkti trūkstamą sumą iš specialiųjų (ex post) įmokų nėra arba galimų per šį laikotarpį surinkti specialiųjų (ex post) įmokų nepakanka, lėšų fondui gali būti skolinamos iš įstaigų, finansų įmonių ar kitų trečiųjų asmenų. Tais atvejais, kai fondui skolinamos valstybės lėšos, sprendimą dėl skolinimo priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė.</p> <p>7. Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyviai į fondą įmokas moka pinigais (eurais).</p> <p>8. Kredito unijų fondo dalyviai privalo sumokėti įmokas per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo iš apie mokėtiną įmoką gavimo dienos. Jeigu Kredito unijų fondo dalyvis per šį terminą nesumoka įmokos arba jos dalies, jam skaičiuojami teisės aktuose nustatyti delspinigiai. Kredito unijai pradėlus reikalaujamų kredito unijos įmokų mokėjimą, kai įmokų mokėjimas jai nėra atidėtas, Fondo valdyba valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ apie tai informuoja Priežiūros tarnybą, kuri gali imtis priemonių, nustatytų šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 6 punkte.</p> <p>9. Periodinių (ex ante) ir papildomų (ex post) įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir įmokų grąžinimo tvarką, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, nustato Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba ir suderina ją su Priežiūros tarnyba.</p> <p>10. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti saugiai</p>
--	--	---

investuojamos;

54 straipsnis Kredito unijų stabilizacijos fondo valdymas ir administravimas

1. Kredito unijų stabilizacijos fondą valdo ir ~~administruoja~~ **Priežiūros institucija, administruoja** fondo valdyme **administravimo** institucija, ~~ir rekomendacijas dėl fondo valdymo teikia~~ Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba.

2. Fondo valdyme **administravimo** institucijos funkcijos pavedamos valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, veikiančiai pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą ir šį įstatymą.

3. Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimas ir fondo valdybos veikla finansuojama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių mokamų administravimo įmokų. Kredito unijų fondo dalyvio įmokos fondo administravimo ir valdymo reikmėms metinė norma yra ne didesnė kaip 1/15 nuo jo metinės įmokos sumos.

4. Tam tikrų metų administravimo įmokų dydžius nustato **Priežiūros institucija, pasitarusi su** Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba, ~~kuri apie tai informuoja priežiūros instituciją~~. Nustatant įmokų dydį atsižvelgiama į fondo valdymui ir administravimui reikalingas išlaidas. Detalią įmokų apskaičiavimo metodiką nustato **Priežiūros institucija, pasitarusi su** Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba.

55 straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba

1. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybą (toliau – Fondo valdyba) sudaro kredito unijų (fondo dalyvių) paskirti atstovai ir kiti asmenys, kurie į ją deleguojami pagal teisės aktų reikalavimus. Kredito unijų atstovus, deleguojamus į Fondo valdybą, skiria jų dalyvių visuotinis narių susirinkimas. Į Fondo valdybą skiriami asmenys turi turėti reikiamą išsilavinimą **aukštojo mokslo kvalifikaciją** ir kompetenciją spręsti klausimus, susijusius su Kredito unijų stabilizacijos fondo uždavinių įgyvendinimu. Į Fondo valdybą **institucijų sprendimu** taip pat gali būti deleguojami šių **šiuo straipsnyje nurodytų** institucijų atstovai. **Dėl dalyvavimo fondo valdyme tikslingumo sprendžia atstovą delegavusi institucija:**

- 1) Priežiūros institucija;
- 2) Finansų ministerija;
- 3) valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“;
- 4) centrinės kredito unija, jei nors viena jos narė kredito unija dalyvauja kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime.

2. Fondo valdybos uždavinys – dalyvauti valdant ir administruojant Kredito unijų stabilizacijos fondą įgyvendinant šiame įstatyme numatytus šio fondo uždavinius.

3. Fondo valdyba veikia pagal savo ~~patvirtintus Fondo nuostatus~~ **patvirtintą bei Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos darbo reglamentą, kurie suderinami** kuris **suderinamas** su fondo valdyme **administravimo** institucija, finansų ministerija ir Priežiūros institucija.

4. Priimant Fondo valdybos sprendimus vienas Fondo valdybos narys turi vieną balsą. **Fondo valdybos sprendimai priimami dalyvavusių fondo valdybos narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, sprendimą lemia fondo valdybos narių, kuriuos**

paskyrė 55 straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos, balsai.

5. Fondo valdybos nariams už darbą **veiklą** Fondo valdyboje atlyginama iš Kredito unijų stabilizacijos fondo administravimui skirtų lėšų. Išmokų už darbą **veiklą** formą ir dydį nustato Fondo valdyba, bet jų metinė suma negali viršyti 1/15 fondo metinių pajamų.

6. Fondo valdyba atlieka šias funkcijas:

1) **teikia pasiūlymus Priežiūros institucijai dėl užtikrina** lėšų Kredito unijų stabilizacijos fonde **sukaupiamą sukaupimo** šio įstatymo nustatyta tvarka;

2) ~~priima sprendimus dėl~~ **teikia pasiūlymus Priežiūros institucijai** dėl fondo dalyvių įmokų į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio; ~~Tuo tikslu Fondo valdyba patvirtina vieningą kredito unijų rizikos įvertinimo metodiką ir įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio skaičiavimo tvarką bei suderina ją su Priežiūros tarnyba;~~

3) priima rekomendacijas dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų naudojimo ir **teikia jas Priežiūros tarnybai ir Fondo valdymo administravimo institucijai;**

4) **prireikus** parenka nepriklausomą audito įmonę Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių rizikos vertinimui ir stebėsenai;

5) svarsto ar sprendžia kitus klausimus, kuriuos pagal šį įstatymą ir Fondo nuostatus turi svarstyti ar spręsti Fondo valdyba.

7. Fondo valdyba pagal **administravimo institucijos pateiktą informaciją** stebi ir tikrina, ar fondo dalyviai nepažeidžia nustatytos įmokų mokėjimo į Kredito unijų stabilizacijos fondą tvarkos. Nustačiusi, jog kredito unija neįmoka įmokos į Kredito unijų stabilizacijos fondą, kai jos ją privalo mokėti, Fondo valdyba privalo nedelsdama informuoti įmoką praleidusią kredito uniją ir Priežiūros instituciją, kuri Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka sprendžia dėl įmoką praleidusios savarankiškos kredito įstaigos licencijos atšaukimo ar jos galiojimo sustabdymo šiame įstatyme nustatytu pagrindu. Fondo valdybos išvada šiuo klausimu Priežiūros institucijai yra rekomendacinio pobūdžio.

8. Fondo valdyba turi teisę gauti informaciją, kaip fondo dalyviai naudoja Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas. Fondo valdybai paprašius, fondo dalyviai, kuriems buvo skirta fondo lėšų, privalo pateikti detalią Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo ataskaitą.

9. Fondo valdyba kartą per metus parengia ataskaitas dėl Fondo lėšų surinkimo ir panaudojimo bei ~~teikia jas Priežiūros institucijai ir fondo dalyviams susipažinti.~~

11. 9. Atlikdama jai pavestus uždavinius ir funkcijas, Fondo valdyba turi teisę:

1) ~~priimti sprendimus~~ **teikti rekomendacijas** dėl įmokų į kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio;

2) gauti iš Fondo dalyvių informaciją ir dokumentus, kurių reikia Fondo valdybos uždaviniams ir funkcijoms atlikti;

3) teikti rekomendacijas fondo valdymo institucijai ir Priežiūros tarnybai;

4) kviesti į Fondo valdybos posėdžius kredito unijų atstovus ir kitus asmenis (auditorius, konsultantus, specialistus, valstybės institucijų atstovus) spręsti klausimų, susijusių su jos uždavinių ir funkcijų atlikimu.

12. 10 Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba taip pat turi teisę atlikti šiuos veiksmus:

1) parengti su sunkumais susiduriančioms kredito unijoms (fondo

		<p>dalyvams) skirtus rekomendacinio pobūdžio prevencinius nurodymus;</p> <p>2) rengti rekomendacinius kredito unijų (fondo dalyvių) veiklos pertvarkymo planus, jei nusprendžia, kad tokių reikia, ir pateikti juos kredito unijoms (fondo dalyvams);</p> <p>3) siūlyti konkrečius pasiūlymus, susijusius su sunkumus patiriančios kredito unijos veiklos pertvarkymu, rekomenduoti, kad kredito unija parduotų specifinį turtą, rekomenduoti, kad kredito unija apribotų ar nutrauktų specifinę vykdomą ar planuojamą veiklą;</p> <p>4) prašyti, kad sunkumus patiriančios kredito unijos valdymo organas išnagrinėtų padėtį, nustatytų priemones nustatytoms problemoms spręsti ir parengtų veiksmų programą toms problemoms įveikti bei jos įgyvendinimo tvarkaraštį;</p> <p>5) rekomenduoti, kad kredito unijos valdymo organai įgyvendintų vieną ar daugiau savo parengtame plane nustatytų procedūrų ar priemonių arba atnaujintų tokį planą ir įgyvendintų vieną ar daugiau atnaujintame plane nustatytų procedūrų ar priemonių;</p> <p>6) rekomenduoti, kad kredito unijos valdymo organas sušauktų visuotinį pajininkų susirinkimą ir rekomenduoti susirinkimo darbotvarkę bei kad pajininkai apsvarstytų būtinybę priimti tam tikrus sprendimus;</p> <p>7) rekomenduoti nušalinti arba pakeisti vieną ar daugiau valdymo organo narių, jei nustatyta, kad tie asmenys nesugeba vykdyti savo pareigų;</p> <p>8) rekomenduoti, kad atitinkamais atvejais kredito unijos valdymo organas parengtų derybų dėl skolos restruktūrizavimo su kai kuriais ar visais savo kreditoriais planą;</p> <p>9) rekomenduoti pakeisti kredito unijos verslo strategiją ar veiklos struktūrą;</p> <p>10) gauti kredito informaciją, būtiną kredito unijos turto bei įsipareigojimų įvertinimui ir minėtoms rekomendacijoms parengti.</p> <p>13. 11. Fondo valdybos nariai privalo saugoti komercinės paslaptis, konfidencialią informaciją, kurią sužinojo eidami Fondo valdybos nario pareigas. Už konfidencialios informacijos atskleidimą fondo valdybos nariai atsako teisės aktų nustatyta tvarka.</p> <p>12. Apie priimtus šio straipsnio 10 dalyje nurodytus prevencinius nurodymus ir rekomendacijas, skirtas su sunkumais susiduriančioms kredito unijoms (fondo dalyvams), informuojama Priežiūros institucija, kartu teikiant šio įstatymo 57 straipsnio 6 dalyje numatytą rekomendaciją dėl lėšų iš fondo skyrimo.“</p> <p>56 straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo naudojimas</p> <p>1. Kredito unijų stabilizacijos fondas gali būti naudojamas, kai būtina imtis šių veiksmų:</p> <p>1) finansuoti su sunkumais susiduriančią kredito uniją ta apimtimi, kiek reikalinga su sunkumais susiduriančios unijos mokumui ir stabilumui atstatyti;</p> <p>2) garantuoti su sunkumais susiduriančios kredito unijos įsipareigojimų vykdymą;</p> <p>3) suteikti paskolą su sunkumais susiduriančiai kredito unijai;</p> <p>4) įsigyti su sunkumais susiduriančios kredito unijos turtą;</p> <p>5) laikantis šio įstatymo reikalavimų, finansuoti su sunkumais susiduriančios kredito unijos turtą įsigyjantįjį asmenį;</p> <p>6) mokėti kompensacijas su sunkumais susiduriančios unijos kreditoriams, kaip nurodyta šiame įstatyme.</p>
--	--	--

2. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas **Priežiūros institucijos sprendimu** išmoka ~~sprendžia~~ Fondo valdybės **administravimo** institucija (indėlių draudimo įmonė). ~~pagal Priimdama sprendimą išmokėti fondo lėšas Priežiūros institucija~~ **atsižvelgia į** Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybos pateiktą išvadą **rekomendaciją**. ~~Apie fondo lėšų panaudojimą informuojama Priežiūros institucija.~~

57 straipsnis. Kredito unijų stabilizacijos fondo naudojimas kredito unijų mokumo ir stabilumo užtikrinimo priemonėms finansuoti

1. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos šio fondo dalyvių mokumui ir stabilumui atkurti Kredito unijų stabilizacijos fondo nuostatuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Fondo lėšos pagal kredito unijos fondo dalyvės prašymą gali būti naudojamos, jeigu yra duomenų, kad kredito unija yra nemoki arba artimiausiu metu taps nemoki, taip pat tais atvejais, kai yra duomenų, jog kredito unija pažeidžia jai nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

2. Fondo lėšos kredito unijų mokumo ir stabilumo užtikrinimo priemonėms finansuoti gali būti naudojamos:

1) paskolų, turinčių pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymių, forma;

2) negrąžintinų įnašų į savarankiškos kredito unijos rezervinį kapitalą forma;

3) garantijų forma.

3. Kriterijai, koku konkrečiu būdu kredito unijoms bus skiriamos fondo lėšos, nustatomi **Priežiūros tarnybos** atsižvelgiant į fondo valdybos išvadą ~~(rekomendaciją)~~ **rekomendaciją**. **Fondo valdyba teikdama rekomendacijas dėl pagalbos priemonių mokumo problemų turintiems Fondo dalyviams skyrimo, įvertina fondo dalyvių (kredito unijų) pateiktus motyvuotus prašymus dėl pagalbos priemonių skyrimo ir išanalizuoja jų pateiktus dokumentus.**

~~4. Fondo valdyba teikdama rekomendacijas dėl pagalbos priemonių mokumo problemų turintiems Fondo dalyviams skyrimo, įvertina fondo dalyvių (kredito unijų) pateiktus motyvuotus prašymus dėl pagalbos priemonių skyrimo ir analizuoja jų pateiktus dokumentus. Skiriant lėšas iš Kredito unijų stabilizacijos fondo su dalyviu sudaroma finansinės paramos sutartis, kurioje detalai aptariami lėšų gavėjo įsipareigojimai, susiję su lėšų naudojimu, mokumo atkūrimo priemonių planas ir paramos gavėjo atsakomybė už netinkamą lėšų panaudojimą.~~

5. Esant būtinybei (vienos kredito unijos fondo dalyvės bankrotui), Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptos lėšos gali būti panaudotos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais (**kreditoriais šio straipsnio tikslais yra laikomi bankrutavusios kredito unijos indėlininkai**) prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ fondą dėl mokėjimų, susijusių su draudimo išmokų kredito unijos indėlininkams, nurodytiems Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu. Tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turi pirmumo teisę atgauti bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas kitų bankrutavusios kredito unijos kreditorių atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje **ir jo reikalavimai tenkinami šio įstatymo 85 straipsnio nustatyta tvarka**. Kredito unijos fondo dalyvės bankrutavusios

			<p>kredito unijos kreditoriams atsako tik Kredito unijų stabilizacijos fonde sukaupytą lėšų suma.</p> <p>6. Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti neskiriamos, jei su sunkumais susiduriančios kredito unijos mokumas gali būti atkurtas ir užtikrinimas kitomis priemonėmis, numatytais šio įstatymo 55 straipsnio 12 10 dalyje. Fondo valdyba gali pateikti šiame įstatyme numatytas rekomendacijas dėl šių priemonių įdiegimo ir įgyvendinimo prašymą pateikusioje kredito unijoje ir rekomendaciją Priežiūros institucijai lėšų iš fondo neskirti.</p> <p>7. Jei su sunkumais susidūrusi kredito unija, dalyvaujanti tiek centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo, tiek kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime, įgyja teisę į kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių finansavimą iš abiejų fondų lėšų, kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos naudojamos tik tuo atveju, jei unijos finansavimui neužtenka lėšų centrinės kredito unijos, kurios nare yra su sunkumais susidūrusi kredito unija, stabilizacijos fonde ir jos mokumas negali būti užtikrintas kitomis centrinės kredito unijos taikomomis mokumo užtikrinimo priemonėmis.</p> <p>8. Prašymą dėl lėšų skyrimo iš fondo padavusi kredito unija turi teisę atsisakymą skirti Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas apskūsti teismui per 30 dienų nuo atsisakymo skirti fondo lėšas gavimo.“</p>
78	5	2	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 78 straipsnio 5 dalies 2 punkte pateikta nuoroda į keičiamo įstatymo 9 straipsnio 9 dalį. Teikiamame projekte keičiamo įstatymo 9 straipsnis 9 numeriu pažymėtos dalies neturi ir pagrindų, kuriems esant kredito unija negalėtų būti reorganizuojama, nenustato. Atsižvelgus į tai, nuorodą reikėtų patikslinti.</p> <p>Pasiūlymas: patikslinti 78 straipsnio 5 dalies 2 punktą ir 78 straipsnio 5 dalį išdėstyti taip: „5. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą reorganizuoti kredito uniją, jei: 1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymuose ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktuose nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie neteisingi; 2) yra pagrindai, nustatyti šio įstatymo 9 7 straipsnio 9 8 dalyje, jei reorganizavime dalyvaujanti kredito unija tęsia veiklą po reorganizavimo.“</p>
85	2		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 85 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, jog „Antrąja eile tenkinami Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimai už bankrutavusios kredito unijos kreditoriams išmokėtas fondo lėšas“. Pastebėtina, jog tuo atveju, jei nuostatoje būtų reguliuojama galimybė tenkinti Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimus, kai iš stabilizacijos fondo, vadovaujantis keičiamo įstatymo 57 straipsnio 5 dalimi, Kredito unijų stabilizacijos fonde sukauptos lėšos buvo panaudotos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos indėlininkais, nurodytais Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, tokiu atveju aptariama nuostata būtų priimtina ir pateisinama, tačiau nuostatoje nenurodžius apie kokius kreditorius joje kalbama, teigtina, jog nuostatos turinys neatitinka proporcingumo principo, galimai yra diskriminacinis kitų kreditorių atžvilgiu ir kelia grėsmę valstybės įmonės</p>

			<p>„Indėlių ir investicijų draudimas“ veiklos stabilumui. Siūlytina nuostatoje aiškiai įvardinti kokie kreditoriai turimi omenyje</p> <p>Pasiūlymas: patikslinti 85 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Antrąją eilę tenkinami Kredito unijų stabilizacijos fondo reikalavimai už bankrutavusios kredito unijos kreditoriams (kurie šio straipsnio tikslais suprantami kaip indėlininkai, nurodyti Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme) išmokėtas fondo lėšas.“</p>
--	--	--	--

Teikia:
Seimo narys

Raimundas Markauskas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymą Nr. VIII-1682 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINIŲ KREDITO UNIJŲ
ĮSTATYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas reglamentuoja centrinių kredito unijų licencijavimo, veiklos, pabaigos, pertvarkymo ir priežiūros tvarką, kad centrinių kredito unijų veikla būtų stabili ir patikima.
2. Šiuo įstatymu įgyvendinami šio įstatymo priede nurodyti Europos Sąjungos teisės aktai.
3. Šio įstatymo nuostatos taikomos atsižvelgiant į 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL 2013 L 287, p. 63) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1024/2013), ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Administracijos vadovai** – centrinės kredito unijos administracijos vadovas ir jo pavaduotojas.
2. **Apyvartai proporcingos išmokos** – išmokos centrinės kredito unijos nariams iš pelno, mokamos proporcingai centrinės kredito unijos narių palūkanų apyvartai centrinėje kredito unijoje.
3. **Asocijuotas narys** – fizinis arba juridinis asmuo, išskyrus kredito uniją ir valstybę, kurio pajinis įnašas pagrindinio pajaus įsigijimo metu sudaro ne mažiau kaip 10 procentų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo.
4. **Centrinė kredito unija** – Lietuvos Respublikoje įsteigta kredito įstaiga, kuri turi licenciją verstis ir verčiasi indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš šio įstatymo nustatytų neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų šio įstatymo nustatytų licencinių ir kitų finansinių paslaugų teikimu šio įstatymo nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę, taip pat atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas.
5. **Europos bankininkystės institucija** – 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL 2010 L 331, p. 12), įsteigta institucija.
6. **Kredito unija** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatyme.
7. **Licencinės finansinės paslaugos** – tai:
 - 1) indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių;
 - 2) Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnyje nustatytos mokėjimo paslaugos;

3) elektroninių pinigų leidimas;
 4) kitos finansinės paslaugos, kurių teikimu galima verstis tik turint pagal kitus Lietuvos Respublikos įstatymus išduotą licenciją.

8. **Pagrindinis pajus** – centrinės kredito unijos nario įsigytas pajus, suteikiantis teisę centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo metu turėti balso teisę sprendžiant centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus ir suteikiantis teisę gauti dividendus.

9. **Pajaus vardinis dokumentas** (toliau – pajus) – vertybinis popierius, patvirtinantis asmens dalyvavimą centrinės kredito unijos kapitale, suteikiantis centrinės kredito unijos nariui turtines ir neturtines teises.

10. **Pajinis įnašas** – asmens įmokėta į centrinę kredito uniją pinigų suma. Iš pajinių įnašų sudaromas centrinės kredito unijos pajinis kapitalas.

11. **Centrinės kredito unijos nario palūkanų apyvarta centrinėje kredito unijoje** (toliau – apyvarta) – finansiniais metais centrinės kredito unijos nario gautų iš centrinės kredito unijos palūkanų pajamų ir centrinei kredito unijai sumokėtų palūkanų išlaidų suma.

12. **Papildomas pajus** – centrinės kredito unijos nario įsigytas pajus, nesuteikiantis balso teisės centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, tačiau suteikiantis teisę gauti dividendus.

13. **Centrinės kredito unijos finansinė grupė** – centrinė kredito unija ir jai priklausančios kredito unijos.

14) Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme (toliau – Finansų įstaigų įstatymas) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL 2013 L 176, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 575/2013).

3 straipsnis. Centrinės kredito unijos pavadinimas, teisinė forma, jos veiklą reglamentuojantys teisės aktai

1. Žodžius „centrinė kredito unija“ ar kitokius šių žodžių junginius arba vedinius Lietuvos Respublikoje gali vartoti savo pavadinime, reklamoje ar kitais tikslais tik pagal šį įstatymą veikianti centrinė kredito unija, išskyrus atvejus, kai akivaizdu, kad šių žodžių vartojimas nesusijęs su licencinių finansinių paslaugų teikimu. Centrinės kredito unijos pavadinimui Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo (toliau – Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas) 3 straipsnio 4 dalies nuostata netaikoma.

2. Centrinės kredito unijos, kaip juridinio asmens, teisinė forma gali būti tik kooperatinė bendrovė.

3. Centrinė kredito unija savo veikloje vadovaujasi savo įstatais, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – Civilinis kodeksas), šiuo įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais finansinių paslaugų teikimą, Europos Sąjungos ir priežiūros institucijos teisės aktais. Centrinė kredito unija taip pat vadovaujasi Finansų įstaigų įstatymu, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu ir kitais teisės aktais, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

4 straipsnis. Centrinės kredito unijos teikiamos finansinės paslaugos ir kita veikla

1. Centrinė kredito unija turi teisę teikti šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatytiems asmenims licencines finansines paslaugas ir kitas finansines paslaugas, tarp jų ir finansines paslaugas užsienio valiuta, jeigu šios teisės neapribotos šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka. Centrinė kredito unija privalo teikti šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalies 1 punkte nustatytą licencinę finansinę paslaugą.

2. Centrinė kredito unija turi teisę teikti finansines paslaugas:

- 1) savo nariams;
- 2) kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams ir asocijuotiems nariams;
- 3) Lietuvos Respublikoje įsteigtoms kredito unijų asociacijoms;

4) kitoms Lietuvos Respublikoje įsteigtoms finansų įstaigoms.

3. Centrinė kredito unija finansines paslaugas šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytiems asmenims teikia tik tada, kai to prašo kredito unija, kurios nariui ar asocijuotam nariui finansinė paslauga teikiama, arba kitais centrinės kredito unijos patvirtintose taisyklėse numatytais atvejais ir sąlygomis.

4. Indėlius ar kitas grąžintinas lėšas centrinė kredito unija, be šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų, gali priimti ir iš Lietuvos Respublikoje įsteigtų asociacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų, profesinių sąjungų organizacijų, tų viešųjų įstaigų, kurių steigėjai nėra valstybės institucijos, Lietuvos Respublikos, tarptautinių ar užsienio valstybių labdaros ir paramos fondų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybių įgaliotų institucijų, užsienio valstybių finansų įstaigų. Centrinė kredito unija taip pat turi teisę teikti šioje dalyje nurodytiems asmenims šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalies 2 punkte nustatytas mokėjimo paslaugas.

5. Centrinė kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo ir šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytų funkcijų atlikimo, gali verstis tik tokia kita veikla, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu.

6. Jeigu centrinė kredito unija nusprendžia pati nevykdyti tam tikros veiklos, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu, ir sudaryti sandorius su kitais asmenimis dėl atitinkamų paslaugų teikimo centrinei kredito unijai (toliau – centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimas), prieš sudarydama tokius sandorius, ji privalo pranešti priežiūros institucijai ir pateikti jai šios institucijos teisės aktų nustatytą informaciją. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo reikalavimus.

7. Centrinė kredito unija turi veikti taip, kad jos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės veikla būtų stabili ir patikima.

8. Lietuvos Respublikos teismai, kitos įstatymų nustatytos institucijos ar pareigūnai, prieš priimdami sprendimus, kuriais apribojama centrinės kredito unijos galimybė disponuoti jos sąskaitose esančiomis lėšomis ar kuriais kitaip apribojama centrinės kredito unijos teisė teikti finansines paslaugas centrinės kredito unijos klientams, privalo gauti priežiūros institucijos išvadą dėl šių sprendimų įtakos centrinės kredito unijos ir visos centrinės kredito unijos finansinės grupės stabilumui ir patikimumui.

5 straipsnis. Centrinės kredito unijos funkcijos, teisės ir pareigos

1. Centrinė kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo, atlieka šias funkcijas:

1) pagal centrinės kredito unijos patvirtintas taisykles palaiko kredito unijų centrinės kredito unijos narių likvidumą ir užtikrina kredito unijų centrinės kredito unijos narių mokumo ir likvidumo palaikymo sistemos veiksmingumą;

2) šio įstatymo ir centrinės kredito unijos patvirtintų taisyklių nustatyta tvarka valdo stabilizacijos fondą ir užtikrina mokumo užtikrinimo sistemos veiksmingumą bei CKU finansinės grupės patikimą veiklą ir stabilumą;

3) šio įstatymo nustatytais atvejais užtikrina kredito unijų savo narių dalyvavimą kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka;

4) šio įstatymo nustatytais atvejais deleguoja atstovą dalyvauti kredito unijų stabilizacijos fondo valdyje Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka;

5) pagal šį įstatymą ir centrinės kredito unijos patvirtintas taisykles nuolat stebi ir tikrina, kaip kredito unijos centrinės kredito unijos narės laikosi vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies 4 punktu nustatytų reikalavimų, su centrine kredito unija sudarytomis sutartimis priimtų įsipareigojimų, taip pat, ar kredito unijų centrinės kredito unijos narių veikla nekelia grėsmės centrinės kredito unijos ir kitų kredito unijų centrinės kredito unijos narių saugiai ir patikimai veiklai;

6) diegia ir nuolat atnauja standartizuotas kredito unijų centrinės kredito unijos narių rizikos valdymo sistemas, rizikos vertinimo standartus ir metodologijas, įgyvendina kitas

prevencinio pobūdžio priemonės, padedančias kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms laikytis jų veiklai keliamų reikalavimų;

7) dalyvauja Lietuvos Respublikos ir kitų šalių įvairių institucijų inicijuotose programose bei projektuose, skirtuose kredito unijoms, ir priima su tomis programomis bei projektais susijusias lėšas, turtą, taip pat prisiima įsipareigojimus;

8) organizuoja kredito unijų centrinės kredito unijos narių darbuotojų mokymus kooperatinės bankininkystės klausimais ir teikia metodinę pagalbą kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms.

2. Centrinė kredito unija, be kitų įstatymuose nustatytų teisių, taip pat turi teisę:

1) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka veikti kaip kredito unijų centrinės kredito unijos narių laikinasis administratorius bei likvidatorius;

2) deleguoti atstovus į savo narių kredito unijų visuotinius susirinkimus, stebėtojų tarybos ir valdybos posėdžius patariamąjo balso teise;

3) gauti iš kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, informaciją, reikalingą centrinės kredito unijos funkcijoms atlikti;

4) nustatyti kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomus reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo;

5) atliekant kredito unijų centrinės kredito unijos narių stebėseną ir tikrinimą nustačiusi pažeidimus ar trūkumus, duoti nurodymus kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms per nurodytą terminą juos pašalinti ir užtikrinti, kad nustatyti pažeidimai ir trūkumai nesikartotų, arba imtis kitų šiame įstatyme, centrinės kredito unijos įstatuose ir centrinės kredito unijos su kredito unijomis sudarytose sutartyse nustatytų veiksmų.

6) Priežiūros institucija, nustačiusi, jog šio straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose nurodyti centrinės kredito unijos reikalavimai arba nurodymai nepasieks jais siekiamų tikslų ir (arba) yra pertekliniai arba pernelyg ribojantys kredito unijų veiklą, gali nurodyti centrinės kredito unijos nariui jų nevykdyti arba pakeisti šiuos reikalavimus kitais.

3. Centrinė kredito unija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po pažeidimų nustatymo privalo priežiūros institucijai pateikti savo narės kredito unijos patikrinimo ataskaitą, taip pat nedelsdama raštu pranešti priežiūros institucijai apie nustatytą reikšmingą kredito unijos padarytą pažeidimą arba veiklos trūkumą, pagal šio straipsnio 2 dalies 5 punkto nuostatas duotą nurodymą ir jo įvykdymą, kitus veiksmus, kurių imtasi vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies 5 punkto nuostatomis ir bet kokią kitą informaciją, kuri galėtų būti reikšminga priežiūros institucijos funkcijų vykdymui.

4. Centrinė kredito unija privalo saugoti šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytoms funkcijomis vykdyti gautą informaciją. Tokios informacijos apsaugai *mutatis mutandis* taikomos Lietuvos Respublikos bankų įstatymo (toliau – Bankų įstatymas) 65 straipsnio nuostatos.

ANTRASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS STEIGIMAS IR LICENCIJAVIMAS

6 straipsnis. Centrinės kredito unijos steigimo tvarka

1. Centrinė kredito unija steigiama Civilinio kodekso, šio įstatymo ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Finansų įstaigų įstatymo, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Centrinė kredito unija gali būti steigiama tik neribotam laikui.

3. Steigiant centrinę kredito uniją visi pajiniai įnašai turi būti įmokėti iki steigiamojo susirinkimo sušaukimo dienos.

4. Centrinės kredito unijos steigiamasis susirinkimas turi teisę spręsti centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus.

7 straipsnis. Centrinės kredito unijos steigėjai

1. Centrinės kredito unijos steigėju gali būti kredito unija ir valstybė.
2. Centrinę kredito uniją gali steigti ne mažiau kaip 10 steigėjų. Šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalies numatytu atveju kredito uniją gali steigti ne mažiau nei 3 steigėjai.
3. Kiekvienas centrinės kredito unijos steigėjas privalo įsigyti centrinės kredito unijos pagrindinį pajų.

8 straipsnis. Licencija

1. Steigiama centrinė kredito unija registruojama juridinių asmenų registre, o jeigu licencija išduodama ne steigiamai centrinei kredito unijai, atitinkami pakeitimai juridinių asmenų registre daromi tik po to, kai priežiūros institucija išduoda licenciją.
2. Centrinės kredito unijos licencija (toliau – licencija) suteikia teisę centrinei kredito unijai teikti licencines finansines paslaugas. Priežiūros institucija, išduodama centrinei kredito unijai licenciją, gali apriboti jos teisę teikti vieną ar kelias licencines finansines paslaugas, jei to prašo centrinė kredito unija ar jei ji nėra pasirengusi teikti visas licencines finansines paslaugas. Apribojimai teikti licencines finansines paslaugas panaikinami, jei centrinė kredito unija pateikia prašymą ir dokumentus bei duomenis, įrodančius, kad centrinė kredito unija yra pasirengusi teikti visas licencines finansines paslaugas.
3. Licencija išduodama neterminuotam laikui.
4. Centrinei kredito unijai draudžiama perleisti licencijos suteikiamas teises ar kitaip leisti kitam asmeniui teikti licencines finansines paslaugas ne centrinės kredito unijos vardu ir ne šios unijos naudai.
5. Licenciją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
6. Licencijai gauti priežiūros institucijai pateikiamas prašymas ir teisės aktų nustatyti dokumentai ir duomenis, tarp jų:
 - 1) centrinės kredito unijos įstatai;
 - 2) steigiamojo susirinkimo protokolas;
 - 3) steigėjų (jeigu juridinis asmuo jau įsteigtas – narių) sąrašas, kuriame nurodyti kiekvieno iš jų įsigyti pagrindiniai ir papildomi pajai ir pajinių įnašų dydžiai, taip pat dokumentai ir duomenys, reikalingi asmenų, įsigyjančių (turinčių) centrinės kredito unijos kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, arba, jeigu tokių asmenų nėra, 20 didžiausių centrinės kredito unijos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjančių (turinčių) steigėjų (jeigu juridinis asmuo jau įsteigtas, – narių) tinkamumui pagal šio įstatymo 13 straipsnio nuostatas įvertinti;
 - 4) dokumentai, patvirtinantys, kad centrinė kredito unija atitinka šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus;
 - 5) dokumentai, patvirtinantys, kad centrinės kredito unijos pajiniai įnašai yra visi įmokėti;
 - 6) centrinės kredito unijos vadovų, kuriems rinkti ar skirti turi būti gautas priežiūros institucijos leidimas, sąrašas ir priežiūros institucijos nustatyti dokumentai, reikalingi šių asmenų tinkamumui pagal šio įstatymo 22 straipsnio nuostatas įvertinti;
 - 7) dokumentai, patvirtinantys, kad centrinės kredito unijos pajinio kapitalo dydis yra ne mažesnis kaip šio įstatymo nustatytas minimalus centrinės kredito unijos kapitalo dydis, o konsoliduoti finansiniai rodikliai atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 keliamus reikalavimus;
 - 8) veiklos pirmųjų trejų metų planas;
 - 9) valdymo ir organizacinės struktūros aprašymas;
 - 10) apskaitos politikos projektas ir detalus apskaitos sistemos aprašymas;
 - 11) dokumentai ir informacija, patvirtinantys, kad centrinė kredito unija turi saugią ir patikimą centrinės kredito unijos veiklą užtikrinančius: vidaus kontrolės sistemą, darbuotojus, technines, informacines, technologines apsaugos priemones, patalpas ir turto draudimą;
 - 12) dokumentai ir informacija, patvirtinantys, kad centrinė kredito unija yra pasirengusi tinkamai vykdyti šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatytas funkcijas;
 - 13) dokumentai ir informacija, patvirtinantys, kad yra įdiegtos veiksmingos kredito unijų likvidumo palaikymo ir centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo

sistemos. Kredito unijų likvidumo palaikymo ir centrinės kredito unijos ir jos narių mokumo užtikrinimo sistemos laikomos veiksmingomis, jeigu šių sistemų veikimą reguliuojančios centrinės kredito unijos priimtose taisyklės, sukaupytų arba galimų operatyviai sukaupti lėšų kiekis, sprendimų dėl lėšų suteikimo priėmimo ir jų įgyvendinimo mechanizmai gali užtikrinti kelių didžiausių sistemos dalyvių likvidumą ir mokumą jiems susidūrus su reikšmingos apimties nepalankiais įvykiais;

14) kitų valstybės institucijų išduotos išvados, leidimai ar kiti dokumentai dėl pasirengimo teikti licencines finansines paslaugas, jeigu to reikalauja kiti įstatymai.

7. Priežiūros institucija turi teisę patikrinti vietoje, ar centrinė kredito unija yra pasirengusi teikti finansines paslaugas.

8. Priežiūros institucijos prašymu valstybės ir savivaldybės institucijos, taip pat kiti asmenys privalo nedelsdami jai pateikti turimą informaciją apie centrinės kredito unijos steigėjus, narius, vadovus, jų finansinę būklę, veiklą, įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, tikrinimų ir revizijų išvadas bei kitą informaciją, kuri priežiūros institucijai reikalinga priimant sprendimą dėl licencijos išdavimo.

9. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus, priimti sprendimą dėl licencijos išdavimo ir apie jį pranešti prašymą išduoti licenciją pateikusiam asmeniui ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Jei priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar duomenų, sprendimas turi būti priimamas ir apie jį turi būti pranešama per 6 mėnesius nuo papildomų dokumentų ir duomenų gavimo. Tačiau bet kuriuo atveju sprendimas dėl licencijos išdavimo ar atsisakymo išduoti licenciją turi būti priimtas ir apie jį turi būti pranešta prašymą išduoti licenciją pateikusiam asmeniui per 12 mėnesių nuo prašymo gavimo dienos.

10. Licencijos prašančios centrinės kredito unijos įstatai, veiklos planas, valdymo ir organizacinė struktūra, rizikos valdymo sistema, atlyginimų nustatymo politika ir praktika, apskaitos sistema, vidaus kontrolės sistema, techninės, informacinės, technologinės apsaugos priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus. Taip pat centrinė kredito unija turi atitikti kitus šio įstatymo nustatytus reikalavimus, tarp jų teisinės formos, minimalaus kapitalo, reikalavimus buveinei, centrinės kredito unijos steigėjams, nariams, centrinės kredito unijos vadovams, ir būti pasirengusi saugiai ir patikimai teikti finansines paslaugas valdyti centrinės kredito unijos finansinę grupę.

11. Priežiūros institucija atsisako išduoti licenciją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka kredito įstaigų veiklą ir jos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) centrinė kredito unija neatitinka šio straipsnio 10 dalyje nustatytų reikalavimų.

12. Apie priimtą sprendimą išduoti licenciją ar jos neišduoti pranešama juridinių asmenų registruojamųjų Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

13. Centrinė kredito unija turi teisę pradėti teikti finansines paslaugas tik gavusi licenciją ir įregistruota juridinių asmenų registre arba, jei licencija išduodama ne steigiamai centrinei kredito unijai – tik gavusi licenciją ir įregistravusi atitinkamus pakeitimus juridinių asmenų registre.

14. Licenciją turinti centrinė kredito unija visada turi atitikti licencijos išdavimo reikalavimus. Centrinė kredito unija šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka privalo informuoti priežiūros instituciją apie duomenų, kurie buvo pateikti licencijai gauti, pasikeitimus.

9 straipsnis. Licencijos atšaukimas

1. Licencijos atšaukimo pagrindus nustato Finansų įstaigų įstatymas. Be Finansų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų pagrindų, licencija gali būti atšaukiama priežiūros institucijos sprendimu, jeigu:

1) centrinė kredito unija neatitinka licencijos išdavimo reikalavimų;

2) centrinė kredito unija pasibaigia dėl reorganizavimo ar priimamas sprendimas ją likviduoti;

3) centrinė kredito unija neįmoka pirmosios (avansinės) draudimo įmokos pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, jei ji privalo ją mokėti ar jeigu draudimas nutraukiamas visam laikui.

2. Apie licencijos atšaukimą ar jos galiojimo sustabdymą pranešama centrinei kredito unijai, juridinių asmenų registrai Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

3. Priežiūros institucijos sprendimas atšaukti centrinės kredito unijos licenciją turi būti motyvuotas.

4. Licencija taip pat gali būti atšaukiama ar jos galiojimas gali būti sustabdomas šio įstatymo devintajame skirsnyje nustatytais pagrindais ir tvarka.

5. Atšaukus licenciją, centrinė kredito unija neturi teisės teikti finansinių paslaugų, išskyrus atvejus, kai tai būtina atsiskaitant su Centrinės kredito unijos kreditoriais ar vykdant pagal Finansinio tvarumo įstatymo 47 straipsnio nuostatas duotus įpareigojimus, ir šio Įstatymo dešimtajame ir vienuoliktajame skirsniuose nustatyta tvarka turi būti sprendžiamas klausimas dėl centrinės kredito unijos likvidavimo ar bankroto bylos jai kėlimo.

10 straipsnis. Centrinės kredito unijos įstatai

1. Centrinės kredito unijos įstatai, taip pat centrinės kredito unijos įstatų pakeitimai netenka galios jei jie nepateikiami juridinių asmenų registrai per 18 mėnesių atitinkamai nuo įstatų pasirašymo dienos arba nuo visuotinio narių susirinkimo sprendimo pakeisti įstatus priėmimo dienos.

2. Centrinės kredito unijos įstatų pakeitimai gali būti įregistruoti juridinių asmenų registre tik gavus priežiūros institucijos leidimą, jei keičiamos įstatų nuostatos dėl:

1) pagrindinio pajaus suteikiamų teisių;

2) centrinės kredito unijos organų kompetencijos, jų rinkimo ir atšaukimo tvarkos.

3. Leidimą įregistruoti centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus išduoda priežiūros institucija šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Centrinė kredito unija, norėdama gauti leidimą įregistruoti įstatų pakeitimus, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir kitus priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus ir duomenis.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo įregistruoti centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus išdavimo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

6. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą įregistruoti centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) padarius pakeitimus, centrinės kredito unijos įstatų nuostatos neužtikrins saugios ir patikimos centrinės kredito unijos veiklos ar jos prieštarauja tai reglamentuojantiems teisės aktams.

11 straipsnis. Centrinės kredito unijos filialai ir kiti padaliniai

1. Centrinė kredito unija filialus ir kitus padalinius gali steigti tik Lietuvos Respublikoje.

2. Centrinės kredito unijos filialo nuostatai, jos filialo ir kitų padalinių, teikiančių finansines paslaugas, valdymo ir organizacinė struktūra, apskaitos sistema, apsaugos priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą jų veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus.

3. Visi centrinės kredito unijos filialai ir kiti padaliniai, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, turi turėti ryšio priemones informacijai apie atliktas operacijas perduoti į centrinės kredito unijos buveinę realiu laiku.

12 straipsnis. Centrinės kredito unijos atstovybės

1. Centrinė kredito unija atstovybės gali steigti tik Lietuvos Respublikoje.
2. Centrinės kredito unijos atstovybė neturi teisės teikti finansinių paslaugų.

TREČIASIS SKIRSNIS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS NARIAI

13 straipsnis. Centrinės kredito unijos nariai

1. Centrinėje kredito unijoje negali būti mažiau kaip 10 narių. Tais atvejais, kai kredito unijų turtas viršija 50 milijonų eurų, centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai.
2. Centrinės kredito unijos nariu gali būti kredito unija, asocijuotas narys ir valstybė.
3. Centrinė kredito unija privalo priimti į savo narius savarankiškos kredito unijos veiklos formos nesirenkančią priežiūros institucijos išduotą kredito unijos licenciją turinčią ir veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją.
4. Centrinė kredito unija privalo Finansų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka tvarkyti savo dalyvių (narių) sąrašą. Centrinė kredito unija savo dalyvių (narių) sąrašo duomenis privalo pateikti priežiūros institucijai per 15 dienų po eilinio centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo ar priežiūros institucijos pareikalavimu ir kitais atvejais.
5. Centrinės kredito unijos nariai privalo nario teisėmis naudotis ir pareigas vykdyti taip, kad centrinė kredito unija ir centrinės kredito unijos finansinė grupė veiktų stabiliai ir patikimai.
6. Centrinės kredito unijos narys neturi teisės balsuoti centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, kai susirinkimas sprendžia jo narystės centrinėje kredito unijoje klausimą, taip pat kitais centrinės kredito unijos įstatuose numatytais atvejais, kai jis yra tiesiogiai suinteresuotas.
7. Centrinės kredito unijos narys turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime ar atlikti kitus veiksmus. Tas pats asmuo centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime gali atstovauti tik vienam centrinės kredito unijos nariui ar pagal sutartį įsigyti balsavimo teisę tik iš vieno centrinės kredito unijos nario. Centrinės kredito unijos nario atstovu negali būti centrinės kredito unijos vadovai ar kiti centrinės kredito unijos nariai.
8. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, be kitų įstatymuose nustatytų nario pareigų, taip pat privalo:
 - 1) savo lėšas pagal indėlio ar banko sąskaitos sutartis laikyti tik centrinėje kredito unijoje, kurios nare ji yra;
 - 2) gauti Centrinės kredito unijos valdybos sutikimą, jei nori skolintis iš kitų finansų įstaigų;
 - 3) sudaryti sutartį dėl investicinių paslaugų ir (arba) papildomų paslaugų tik su centrine kredito unija, kurios nare ji yra, išskyrus atvejus, kai gautas centrinės kredito unijos valdybos sutikimas šias paslaugas įsigyti iš kitų finansų įstaigų;
 - 4) laikytis centrinės kredito unijos įstatų, vykdyti centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo ir kitų centrinės kredito unijos organų sprendimus ir pagal šį įstatymą duotus nurodymus, savo veikla nekelti grėsmės centrinės kredito unijos ir kitų kredito unijų centrinės kredito unijos narių saugiai ir patikimai veiklai;
 - 5) teikti centrinei kredito unijai visą informaciją, kurios jai reikia šio įstatymo nustatytoms centrinės kredito unijos funkcijoms vykdyti.
9. Centrinės kredito unijos kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimui *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo 24 ir 25 straipsnių nuostatos.
10. Centrinės kredito unijos ir jos narių ginčus sprendžia teismas.
11. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, atitinkančios savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus, numatytus Kredito unijų įstatyme, turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka, raštu pranešusi apie tai centrinei kredito unijai ne vėliau kaip 6 mėnesius iki numatomo išstojimo dienos.

14 straipsnis. Centrinės kredito unijos nario balso teisė

1. Kredito unijos centrinės kredito unijos narės balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių ir nuosavo kapitalo dydį, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.

2. Jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų.

3. Jeigu centrinės kredito unijos nariu yra asocijuotas narys, jo balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į jo sumokėtą pajinio įnašo už pagrindinį ir papildomus pajus dydį ir visą centrinės kredito unijos pajinį kapitalą, tačiau vieno asocijuoto nario turima balsų dalis negali sudaryti daugiau kaip 10 procentų visų balsų.

4. Visų asocijuotų narių balsų dalis negali būti didesnė nei 1/3 visų balsų.

5. Centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nustatyta detali centrinės kredito unijos narių balsų centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime skaičiavimo tvarka, taip pat gali būti nustatyti papildomi, šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti, balsams apskaičiuoti naudojami rodikliai.

15 straipsnis. Narystės centrinėje kredito unijoje pasibaigimo ir atsiskaitymo su asmeniu, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, tvarka

1. Kredito unija centrinės kredito unijos narė turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos tik ne vėliau prieš 6 mėnesius iki numatomo išstojimo pranešusi apie tai raštu centrinei kredito unijai.

2. Centrinė kredito unija turi teisę pašalinti kredito uniją iš centrinės kredito unijos narių tik ne vėliau prieš 1 metus iki numatomo klausimo svarstymo raštu įspėjusi apie tai kredito uniją.

3. Centrinės kredito unijos įstatai gali numatyti ilgesnį, nei nustatyti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, pranešimo ir įspėjimo terminą.

4. Apie pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas pateiktus pranešimus centrinė kredito unija nedelsdama informuoja priežiūros instituciją ir paskelbia viešai centrinės kredito unijos interneto svetainėje.

5. Centrinė kredito unija, grąžindama asmeniui, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, pajinius įnašus, privalo juos proporcingai, atsižvelgdama į tų metų, kuriais narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė centrinės kredito unijos metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas centrinės kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti.

6. Su asmeniu, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, centrinė kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausančią pajinį įnašą tik po to, kai įvertinusi centrinės kredito unijos finansinę būklę nustato, kad atsiskaitymas nekels grėsmės centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui. Apie sprendimą atsiskaityti su asmeniu, kurio narystė centrinėje kredito unijoje pasibaigė, centrinė kredito unija nedelsdama privalo raštu pranešti priežiūros institucijai ir teisės aktų nustatyta tvarka gauti priežiūros institucijos leidimą mažinti kapitalą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOŠ VALDYMAS

16 straipsnis. Centrinės kredito unijos organai

1. Centrinėje kredito unijoje turi būti šie organai: visuotinis narių susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir administracijos vadovas.

2. Centrinės kredito unijos valdymo organai yra centrinės kredito unijos valdyba ir administracijos vadovas. Centrinės kredito unijos įstatuose nustatyta centrinės kredito unijos valdybos kompetencija ir funkcijos turi būti aiškiai atribotos nuo centrinės kredito unijos administracijos vadovo kompetencijos ir funkcijų.

3. Centrinės kredito unijos organų sudarymo ir darbo tvarką, kompetenciją ir funkcijas, atsakomybę nustato centrinės kredito unijos įstatai, Civilinis kodeksas, šis įstatymas, taip pat Finansų įstaigų įstatymas ir Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

4. Tuo atveju, kai centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas priima įstatų pakeitimus dėl stebėtojų tarybos, valdybos ar kitų organų narių skaičiaus, išrinkti nauji šių organų nariai savo veiklą gali pradėti ne anksčiau kaip nuo įstatų pakeitimų įregistravimo Juridinių asmenų registre dienos.

17 straipsnis. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas

1. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali būti pakeistas centrinės kredito unijos narių atstovų susirinkimu.

2. Eilinis centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas šaukiamas kasmet, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, be kitų įstatymuose nustatytų pagrindų, šaukiamas ir priežiūros institucijos nurodymu.

3. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, be kitų centrinės kredito unijos įstatuose ir įstatymuose nustatytų teisių ir galių:

- 1) keičia centrinės kredito unijos buveinę;
- 2) tvirtina, keičia centrinės kredito unijos įstatus;
- 3) renka ir atšaukia stebėtojų tarybos narius, jos pirmininką;
- 4) vertina stebėtojų tarybos, centrinės kredito unijos valdymo organų darbą bei svarsto ir tvirtina valdybos pateiktas ataskaitas;
- 5) renka ir atšaukia audito įmonę;
- 6) nustato kredito unijų centrinės kredito unijos narių likvidumo palaikymo principus, priima sprendimą dėl stabilizacijos fondo sudarymo ir kaupimo, stabilizacijos fondo valdymo ir mokumo užtikrinimo sistemos veikimo principus, papildomų reikalavimų kredito unijos centrinės kredito unijos narėms nustatymo principus, centrinės kredito unijos vykdomo kredito unijų centrinės kredito unijos narių nuolatinio stebėjimo ir tikrinimo principus, principus dėl centrinės kredito unijos finansinių paslaugų teikimo kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams, kurių pagrindu centrinės kredito unijos valdyba nustato atitinkamai šio įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 4–8 punktuose nurodytas taisykles ir reikalavimus;
- 7) sprendžia klausimus dėl premijų mokėjimo centrinės kredito unijos darbuotojams ir (ar) kitų centrinės kredito unijos įstatuose nustatytų išmokų (tantjemų) mokėjimo centrinės kredito unijos vadovams ir stabilizacijos fondo, jei centrinė kredito unija jį kaupia, komisijos nariams. Šiuos klausimus centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali spręsti tik finansiniams metams pasibaigus;
- 8) sprendžia klausimus dėl centrinės kredito unijos narių kredito unijų tikslinių įmokų nustatymo ir jų dydžio;
- 9) pritaria asocijuoto nario priėmimui į centrinę kredito uniją;
- 10) priima sprendimą reorganizuoti arba likviduoti centrinę kredito uniją.

4. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė visų centrinės kredito unijos narių. Jeigu tiek centrinės kredito unijos narių į susirinkimą neatvyko, susirinkimas tais pačiais darbotvarkės klausimais turi būti šaukiamas pakartotinai. Pakartotinai sušauktame susirinkime sprendimai gali būti priimami esant bet kokiam centrinės kredito unijos narių skaičiui.

5. Visuotinio narių susirinkimo nutarimai priimami centrinės kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma, išskyrus šio straipsnio 3 dalies 1, 6, 9 ir 10 punktuose nurodytus atvejus ir dėl nario pašalinimo. Šiais atvejais sprendimai priimami ne mažiau kaip 2/3 centrinės kredito unijos narių, užsiregistravusių susirinkimo dalyvių sąraše, balsų dauguma.

6. Centrinės kredito unijos nariai, nedalyvaujantys visuotiniame narių susirinkime, bet susipažinę su darbotvarkė bei nutarimo projektu, gali raštu pranešti visuotiniam susirinkimui, ar jie yra už ar prieš. Šie pranešimai yra įskaitomi į susirinkimo kvorumą, taip pat į balsavimo rezultatus.

18 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba

1. Stebėtojų taryba yra kolegialus centrinės kredito unijos veiklos priežiūrą atliekantis organas, kurio veiklai vadovauja pirmininkas.

2. Stebėtojų tarybos narių skaičių – ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 9 – nustato centrinės kredito unijos įstatai. Stebėtojų tarybą ir jos pirmininką renka visuotinis narių susirinkimas ne daugiau kaip 4 metams. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą stebėtojų tarybą ar pavienius jos narius ir nesibaigus jų kadencijai. Stebėtojų taryba ar pavieniai jos nariai renkami ir atšaukiami paprasta balsų dauguma. Stebėtojų tarybos nario kadencijų skaičius neribojamas.

3. Stebėtojų tarybos nariu negali būti centrinės kredito unijos valdybos narys, administracijos vadovai, audito tarnybos nariai.

4. Stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs stebėtojų tarybą ne vėliau kaip prieš 14 dienų.

5. Jeigu stebėtojų tarybos narys atšaukiamas, atsistatydina ar dėl kitų priežasčių nustoja eiti pareigas ir ne mažiau kaip 1/10 centrinės kredito unijos narių – pavienių stebėtojų tarybos narių rinkimui prieštarauja, veikianti stebėtojų taryba turi būti atšaukiama ir visa stebėtojų taryba renkama iš naujo. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

19 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos kompetencija

1. Stebėtojų taryba, be kitų centrinės kredito unijos įstatuose nustatytų galių:

1) stebi ir analizuoja centrinės kredito unijos, jos valdybos veiklą ir kaip vykdomi centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimai;

2) tvirtina centrinės kredito unijos veiklos planus;

3) užtikrina, kad centrinėje kredito unijoje būtų veiksminga vidaus kontrolės sistema;

4) pateikia visuotiniam narių susirinkimui savo išvadas ir pasiūlymus dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo projektų bei valdybos parengtos centrinės kredito unijos veiklos ataskaitos, taip pat dėl audito tarnybos ir auditoriaus nustatytų pažeidimų bei kitų trūkumų;

5) atstovauja centrinei kredito unijai teisme nagrinėjant ginčus tarp centrinės kredito unijos ir jos valdybos narių, stabilizacijos fondo komisijos narių, Kredito unijų stabilizacijos fondo atstovų, administracijos vadovo;

6) siūlo valdybai, administracijos vadovui nutraukti įstatymų ir kitų teisės aktų, centrinės kredito unijos įstatų ar kitų centrinės kredito unijos dokumentų pažeidimus ar atšaukti neteisėtus sprendimus;

7) renka centrinės kredito unijos valdybos narius ir pirmininką, stabilizacijos fondo komisijos narius ir pirmininką, atstovą į Kredito unijų stabilizacijos fondą, vidaus audito tarnybos vadovą ir atšaukia juos iš pareigų;

8) svarsto ar sprendžia klausimus, kuriuos pagal šį įstatymą turi svarstyti ar spręsti centrinės kredito unijos stebėtojų taryba.

2. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba jos kompetencijai priskirtus klausimus gali perduoti spręsti tik centrinės kredito unijos narių visuotiniam susirinkimui.

3. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti protokoluojami. Protokole turi būti:

1) nurodyta posėdžio vieta ir laikas, posėdyje dalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai, posėdžio pirmininkas, ar yra kvorumas, posėdžio darbotvarkė;

2) išdėstyta kiekvieno svarstomo klausimo esmė, nurodyti dokumentai ir informacija, kurių pagrindu svarstomas kiekvienas klausimas, išdėstyta, ką kalbėjo posėdžio dalyviai, ir jų pasiūlymai kiekvienu svarstomu klausimu, įrašyti balsavimo rezultatai ir priimti sprendimai, pridėtos posėdžio dalyvių atskirosios nuomonės ir protestai.

4. Prie posėdžio protokolo turi būti pridėti dokumentai, kurie buvo pateikti svarstant darbotvarkės klausimus, taip pat šio straipsnio 5 dalyje nurodyti dokumentai.

5. Surašytas centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos posėdžio protokolas ne vėliau kaip per 5 dienas turi būti pateiktas susipažinti visiems stebėtojų tarybos nariams, tarp jų ir nedalyvavusiems posėdyje, o jei tokios galimybės nėra – nedelsiant, kai tik atsiranda galimybė.

Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo patvirtinti, kad susipažino su stebėtojų tarybos protokolu, ir, jeigu nesutinka su priimtais sprendimais ar mano, kad jie įforminti netinkamai, nedelsdamas raštu pareikšti protestą stebėtojų tarybai.

6. Kiekvienas centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad stebėtojų taryba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitų įstatymų nustatytas pareigas. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitas teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako taip kaip valdymo organų nariai pagal įstatymus, centrinės kredito unijos įstatus, su centrine kredito unija sudarytas sutartis.

7. Stebėtojų tarybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jei už jį balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje stebėtojų tarybos narių negu prieš. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia stebėtojų tarybos pirmininko balsas. Jeigu stebėtojų tarybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, gali pranešti raštu.

8. Stebėtojų taryba turi teisę pasikviesti nepriklausomą auditorių patikrinti ir įvertinti centrinės kredito unijos finansines ataskaitas ir buhalterinę apskaitą. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali nustatyti limitą lėšų, kurias galima skirti auditoriaus paslaugoms apmokėti.

9. Stebėtojų tarybos pareikalavimu centrinės kredito unijos valdyba ir administracijos vadovai privalo pateikti tarybai dokumentus, susijusius su centrinės kredito unijos veikla, taip pat sudaryti sąlygas patikrinti centrinės kredito unijos veiklą.

10. Stebėtojų tarybos darbo tvarką nustato jos priimtas stebėtojų tarybos darbo reglamentas.

11. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti rengiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Eilinius stebėtojų tarybos posėdžius šaukia stebėtojų tarybos pirmininkas. Neeiliniai posėdžiai šaukiami, kai to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 stebėtojų tarybos narių ar priežiūros institucijos nurodymu. Posėdžių šaukimo tvarka nustatoma stebėtojų tarybos darbo reglamente.

20 straipsnis. Centrinės kredito unijos valdyba

1. Centrinės kredito unijos valdyba:

1) renka (skiria) ir atšaukia administracijos vadovą ir jo pavaduotoją;

2) be atskiros centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimo priima sprendimus dėl disponavimo centrinės kredito unijos turtu bei ilgalaikio turto įsigijimo, ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų pienes, net jei turto vertė ar sandorio suma viršija 1/10 centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo, jei centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas 2/3 balsų dauguma priėmė sprendimą valdybai suteikti tokia teisę ir tokia valdybos teisė numatyta centrinės kredito unijos įstatuose;

3) priima sprendimus dėl narių priėmimo į centrinę kredito uniją. Asocijuotas narys į centrinę kredito uniją gali būti priimtas tik tada, jeigu tam pritaria centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas;

4) nustato kredito unijų centrinės kredito unijos narių likvidumo palaikymo taisykles, įskaitant reikalavimus dėl kredito unijų centrinės kredito unijos narių lėšų laikymo centrinėje kredito unijoje ir palūkanų mokėjimo už centrinėje kredito unijoje laikomas lėšas;

5) nustato centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemos veikimą reguliuojančias taisykles, įskaitant kriterijus dėl centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo, centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokų į stabilizacijos fondą, kai centrinė kredito unija jį kaupia, apskaičiavimo, mokėjimo ir grąžinimo tvarką, stabilizacijos fondo lėšų investavimo tvarką, stabilizacijos fondo valdymo tvarką, mokumo užtikrinimo priemonių taikymo tvarką;

6) nustato kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomas reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės

struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo;

7) nustato centrinės kredito unijos vykdomo kredito unijų centrinės kredito unijos narių nuolatinio stebėjimo ir tikrinimo taisykles;

8) nustato taisykles dėl centrinės kredito unijos finansinių paslaugų teikimo kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams;

9) sprendžia klausimus dėl kredito unijų dokumentų standartinių formų ir vidaus taisyklių bei reikalavimų kredito unijos informacinėms sistemoms nustatymo;

10) sprendžia dėl kredito unijos centrinės kredito unijos narės, kuriai šio įstatymo nustatyta tvarka taikomos iš centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo finansuojamos mokumo užtikrinimo priemonės, stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) laikino nušalinimo nuo pareigų arba nušalinimo kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) nuo pareigų ir reikalavimo, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, jeigu tokia centrinės kredito unijos teisė numatyta centrinės kredito unijos įstatuose;

11) sprendžia klausimą, ar suteikti kredito unijoms paskolas jų likvidumui palaikyti, nustato palūkanų normas;

12) parengia centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo projektų bei centrinės kredito unijos veiklos ataskaitą;

13) nustato įkainius už centrinės kredito unijos teikiamas paslaugas;

14) priima sprendimus dėl filialų, atstovybių steigimo, jų nuostatų patvirtinimo ir keitimo, jų veiklos nutraukimo, jų valdymo organų skyrimo, taip pat dėl struktūrinių padalinių, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, steigimo ir veiklos nutraukimo;

15) priima sprendimus tapti kitų juridinių asmenų steigėja, dalyve;

16) svarsto ir sprendžia klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ji turi svarstyti ir spręsti.

2. Už savo veiklą valdyba atsiskaito visuotiniam susirinkimui ir stebėtojų tarybai centrinės kredito unijos įstatų nustatyta tvarka, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

3. Centrinės kredito unijos valdybos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio įstatymo 19 straipsnio 3-5 dalyse.

4. Kiekvienas centrinės kredito unijos valdybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad valdyba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitas įstatymų nustatytas pareigas. Centrinės kredito unijos valdybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdamas šią pareigą ar kitų teisės aktų nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, centrinės kredito unijos įstatus, su centrine kredito unija sudarytas sutartis.

5. Valdybos posėdžiai, be valdybos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.

6. Valdybos nariu negali būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys, stabilizacijos fondo komisijos narys, audito tarnybos nariai.

21 straipsnis. Centrinės kredito unijos administracijos vadovas ir jo pavaduotojas

1. Centrinėje kredito unijoje turi būti administracijos vadovas ir jo pavaduotojas.

2. Centrinės kredito unijos administracijos vadovai vadovauja centrinės kredito unijos veiklai ir vykdo visuotinio susirinkimo stebėtojų tarybos bei valdybos nutarimus.

3. Centrinės kredito unijos administracijos vadovai negali atlikti vyriausiojo buhalterio pareigų, būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nariais, kitos centrinės kredito unijos, kredito unijos ar banko valdybos nariais ar administracijos vadovais.

22 straipsnis. Centrinės kredito unijos vadovai ir darbuotojai

1. Centrinės kredito unijos vadovai yra:

- 1) stebėtojų tarybos nariai;
- 2) valdybos nariai;
- 3) administracijos vadovai;
- 4) vidaus audito tarnybos vadovas;
- 5) centrinės kredito unijos filialų, atstovybių vadovai, taip pat kiti centrinės kredito unijos darbuotojai ir kiti asmenys, kuriems pagal centrinės kredito unijos įstatus, valdybos nutarimus, administracijos darbo reglamentą ar administracijos vadovų sprendimu yra suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus dėl finansinių paslaugų teikimo ir centrinės kredito unijos vardu sudaryti priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus kriterijus atitinkančius sandorius, turinčius rizikos požymių.

2. Centrinės kredito unijos vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos bei turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai eiti pareigas. Centrinės kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Centrinės kredito unijos vadovais negali būti asmenys, nesutinkantys, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame įstatyme numatytiems leidimams, licencijoms ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie juos, tarp jų asmens duomenis bei informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

3. Vertinant centrinės kredito unijos vadovų reputaciją taikomos Bankų įstatymo 34 straipsnio 12 ir 13 dalių nuostatos.

4. Centrinės kredito unijos vadovai gali pradėti eiti pareigas tik gavę tam priežiūros institucijos leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti atvejus, kada toks priežiūros institucijos leidimas nereikalingas.

5. Centrinė kredito unija (iki centrinės kredito unijos įsteigimo – jos steigėjai) iki asmeniui pradedant eiti vadovo pareigas privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai ir pateikti prašymą išduoti leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad asmuo atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

6. Prašymas išduoti leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar informacijos, reikalingos sprendimui priimti, kreipiasi dėl informacijos pateikimo į kitas institucijas arba papildomą informaciją pateikia leidimo prašantis asmuo, 30 darbo dienų terminas sprendimui priimti skaičiuojamas nuo papildomos informacijos gavimo dienos.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą eiti centrinės kredito unijos vadovo pareigas, jeigu:

- 1) pateikti dokumentai neatitinka priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;
- 2) priežiūros institucijos nuomone, centrinės kredito unijos vadovas neatitinka šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų;
- 3) asmeniui, kurį rinkti ar skirti prašoma išduoti leidimą, draudžiama eiti šias pareigas pagal kitus įstatymus.

8. Priežiūros institucija panaikina leidimą rinkti ar skirti centrinės kredito unijos vadovą, jeigu:

- 1) leidimas buvo gautas apgaulės būdu ar kitaip pažeidus įstatymus;
- 2) asmuo, kuriam rinkti ar skirti buvo išduotas leidimas, nebeatitinka šio įstatymo ar kitų įstatymų nustatytų reikalavimų leidimui išduoti.

9. Apie priimtą sprendimą panaikinti leidimą pranešama centrinei kredito unijai. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą leidimą panaikinti, centrinė kredito unija priežiūros institucijos reikalavimu privalo įstatymų nustatyta tvarka nedelsdama atšaukti vadovą iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį.

10. Centrinės kredito unijos darbuotojų kvalifikacijos, patirties ir reputacijos reikalavimus gali nustatyti priežiūros institucijos teisės aktai.

23 straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos vidaus kontrolė ir pranešimas apie pažeidimus

1. Centrinė kredito unija turi užtikrinti, kad būtų įdiegtos priemonės, kurios leistų jos darbuotojams specialiu, nepriklausomu ir autonomišku kanalu centrinės kredito unijos viduje pranešti apie šio įstatymo, jo įgyvendinamųjų teisės aktų ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 nuostatų padarytus ar galimus pažeidimus. Šiam reikalavimui įgyvendinti centrinė kredito unija gali pasitelkti trečiuosius asmenis. Šioms priemonėms taikomi šio įstatymo 47 straipsnio 2, 3 ir 4 punktuose nustatyti reikalavimai.

2. Kitus centrinės kredito unijos veiklos vidaus kontrolės reikalavimus nustato Finansų įstaigų įstatymas ir priežiūros institucijos teisės aktai.

24 straipsnis. Centrinės kredito unijos komitetai

1. Centrinė kredito unija privalo turėti nuolat veikiantį vidaus audito komitetą. Vidaus audito komitetą sudaro ir šio komiteto veiklą kontroliuoja centrinės kredito unijos stebėtojų taryba. Centrinė kredito unija, jei ji yra svarbi dėl savo dydžio, organizacinės struktūros ir veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo, turi sudaryti rizikos, skyrimo ir atlygio komitetus. Vidaus audito, skyrimo ir atlygio komitetuose nariais turi būti ir nors vienas stebėtojų tarybos narys. Priežiūros institucija nustato kriterijus, kuriais vadovaujantis centrinė kredito unija pripažįstama svarbia dėl savo dydžio, organizacinės struktūros ir veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo.

2. Centrinė kredito unija turi teisę turėti ir kitų centrinės kredito unijos vidaus dokumentuose numatytų komitetų.

3. Centrinės kredito unijos komitetų sudarymo ir veiklos tvarką bei kompetenciją nustato centrinės kredito unijos organų priimti dokumentai. Centrinės kredito unijos komitetų sudarymo ir veiklos tvarkos bei kompetencijos reikalavimus nustato ir priežiūros institucijos teisės aktai.

PENKTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOJ IR KREDITO UNIJŲ MOKUMO UŽTIKRINIMO SISTEMA

25 straipsnis. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumo užtikrinimas

1. Centrinė kredito unija ir jos narėmis esančios kredito unijos šio įstatymo nustatyta tvarka užtikrina viena kitos mokumą:

1) šio įstatymo 26 straipsnio nustatyta tvarka centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms kaupiant centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą ir mokant periodines ir papildomas įmokas į jį;

2) šio įstatymo 27 straipsnio nustatyta tvarka organizuojama kredito unijų mokumo užtikrinimo priemonių taikymą;

3) suteikiant stabilizacijos fondo lėšas likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditorių reikalavimams tenkinti, jeigu centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos likvidavimo metu išaiškėja, kad likviduojama centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija negalės laiku įvykdyti visų savo prievolių kreditoriams;

2. Jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos atsako bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams, tačiau ne didesne nei į centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą (jei toks kaupiamas) įneštų lėšų ir į centrinę kredito uniją įmokėto pajinio kapitalo suma.

26 straipsnis. Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas

1. Centrinė kredito unija turi teisę centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą. Centrinės kredito

unijos savanoriškai kaupiamas stabilizacijos fondas – tai centrinės kredito unijos narių sprendimu įsteigtas, centrinės kredito unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas.

2. Stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo, jį steigia, administruoja ir jo vardu veikia centrinė kredito unija. Jei centrinė kredito unija savo įstatuose nenumato stabilizacijos fondo steigimo, visos centrinės kredito unijos narės privalo dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka. Stabilizacijos fondas, jei nusprendžiama jį kaupti, turi būti atskirtas nuo centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita turi būti tvarkoma atskirai.

3. Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo tikslinį lygį pasirenka centrinė kredito unija.

4. Tais atvejais, kai centrinės kredito unijos narių sprendimu kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas, centrinė kredito unija ir kredito unijos centrinės kredito unijos narės privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Centrinė kredito unija turi teisę mokėti ir didesnes įmokas. Kredito unijos centrinės kredito unijos narės, dalyvaujančios centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo kaupime, gali savanoriškai papildomai dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.

5. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į centrinių kredito unijų stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos gali būti negrąžinamos.

6. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų grąžinimo tvarką, stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo tvarką nustato centrinė kredito unija.

7. Jeigu stabilizacijos fondą valdanti centrinė kredito unija yra likviduojama, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms centrinės kredito unijoms narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui.

27 straipsnis. Mokumo užtikrinimo priemonių organizavimas

2. Centrinė kredito unija pagal priežiūros institucijos pateiktą informaciją arba pagal centrinės kredito unijos narės kredito unijos prašymą privalo spręsti klausimą dėl mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, jeigu:

1) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija pažeidžia arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje pažeis nustatytus veiklos riziką ribojančius reikalavimus (normatyvus), reikalavimus dėl minimalaus (mažiausio) kapitalo ar kapitalo rezervų; arba

2) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija yra nemoki arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje gali tapti nemoki.

2. Jeigu centrinė kredito unija nusprendžia netaikyti centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių, tai neatleidžia centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų nuo atsakomybės likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditoriams pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 2 dalies nuostatas.

3. Vadovaudamasi šio įstatymo normomis centrinė kredito unija nustato detalias mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles.

28 straipsnis. Dalyvavimas kredito unijų stabilizacijos fondo valdyme

Kai bent viena centrinės kredito unijos narė dalyvauja kredito unijų stabilizacijos fondo kaupime, centrinė kredito unija skiria savo atstovą dalyvauti kredito unijų stabilizacijos fondo valdyme Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS KAPITALAS IR PELNO PASKIRSTYMAS

29 straipsnis. Minimalus centrinės kredito unijos kapitalas

1. Reglamento (ES) Nr. 575/2013 26 straipsnio 1 dalies a–e punktuose nustatytų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo dalių suma turi būti ne mažesnė kaip vienas milijonas eurų.

30 straipsnis. Pajinis kapitalas ir centrinės kredito unijos pajai

1. Centrinės kredito unijos pajinį kapitalą sudaro visų centrinės kredito unijos pajinių įnašų, gautų už pagrindinius ir papildomus pajus, vertė. Pajiniai įnašai gali būti tik piniginės įmokos, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.

2. Centrinės kredito unijos steigimo metu nariai pagrindinį pajų apmoka piniginiu įnašu, o įsigyjamus papildomus pajus gali apmokėti piniginiiais ir (ar) turtiniais įnašais. Turtiniai įnašai negali viršyti 10 procentų visų pajų vertės.

3. Minimalus centrinės kredito unijos nario pagrindinio pajaus dydis – 1000 eurų. Narys gali turėti tik vieną pagrindinį pajų.

4. Centrinės kredito unijos nario papildomo pajaus dydį nustato centrinės kredito unijos įstatai. Narių įsigyjamų papildomų pajų skaičius neribojamas. Šiuos pajus įsigyja tik centrinės kredito unijos nariai.

5. Pajinė įmoka, sumokėta už pagrindinį ir papildomą pajų gali būti grąžinama šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tik narystei centrinėje kredito unijoje pasibaigus. Pajinių įnašų į centrinę kredito uniją suma sumažinamas narių nuosavas kapitalas.

6. Centrinės kredito unijos pajams Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas netaikomas. Centrinės kredito unijos pajai yra nematerialūs.

31 straipsnis. Kapitalų ir rezervų sudarymo ir naudojimo tvarka

1. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalas sudaromas iš centrinės kredito unijos narių papildomų įnašų. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalo paskirtis – garantuoti centrinės kredito unijos finansinį stabilumą. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalas centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

2. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas yra ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nurašomas, nudėvimas, nukainojamas ar perleidžiamas kitiems asmenims. Rezervo dalis, likusi nepanaudota nurašius, nudėvėjus ar perleidus kitiems asmenims ilgalaikį materialųjį turtą, finansiniams metams pasibaigus gali būti pervedama į paskirstytinąjį rezultatą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas negali būti tiesiogiai naudojamas centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

3. Finansinio turto perkainojimo rezervas – tikraja verte įvertinto ir perkainojamo finansinio turto, kuris priskirtinas galimam pardavimui, vertės pokyčiai.

4. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš centrinės kredito unijos pelno. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 90 procentų centrinės kredito unijos paskirstytinojo pelno, kol privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas sudarys ne mažiau kaip 9/10 centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Panaudojus dalį atsargos kapitalo, privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš paskirstytinojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas taptų nustatyto dydžio.

5. Kiti centrinės kredito unijos rezervai – tai rezervai, kurių sudarymas numatytas centrinės kredito unijos įstatuose ir kurie gali būti naudojami centrinės kredito unijos įstatuose ir (ar) Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatyta tvarka.

32 straipsnis. Pelno (nuostolio) paskirstymas

1. Centrinės kredito unijos pelnas arba nuostolis yra centrinės kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš centrinės kredito unijos finansinių metų pajamų atskaičius tų metų centrinės kredito unijos sąnaudas.

2. Grynasis pelnas arba nuostolis yra grynasis centrinės kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas. Jis apskaičiuojamas iš centrinės kredito unijos finansinio metinės veiklos rezultato atimant ataskaitinio laikotarpio apskaičiuotas mokesčių sumas.

3. Per finansinius metus gautas grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis) turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus finansiniams metams. Eilinis visuotinis centrinės kredito unijos narių susirinkimas tvirtina metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

4. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje centrinės kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra teigiama (pelnas), centrinės kredito unijos narių susirinkimas priima sprendimą dėl pelno paskirstymo. Sprendime turi būti nurodyta:

- 1) nepaskirstytasis pelnas (nuostolis) finansinių metų pradžioje;
- 2) grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis);
- 3) atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą;
- 4) atskaitymai į kitus centrinėje kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus;
- 5) pelno dalis, skiriama apyvirtai proporcingoms išmokoms ir (ar) dividendams mokėti;
- 6) pelno dalis, skiriama kitiems centrinės kredito unijos įstatuose nustatytiems tikslams;
- 7) nepaskirstytasis pelnas.

5. Šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodytiems mokėjimams atlikti pelnas gali būti skiriamas tik po to, kai yra sumokėti privalomi atskaitymai į centrinėje kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus bei yra padengti centrinės kredito unijos nuostoliai.

6. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje centrinės kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra neigiama (nuostolis), centrinės kredito unijos nariai priima sprendimą padengti šį nuostolį. Nuostolis dengiamas:

- 1) pervedamomis sumomis iš privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo;
- 2) pervedamomis sumomis iš atsargos kapitalo.

7. Jeigu iš rezervų pervedamų sumų nepakanka nuostoliui padengti, likęs nepaskirstytas nuostolis gali būti dengiamas iš centrinės kredito unijos dalyvių įnašų arba perkeliamas į kitų finansinių metų pradžią.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJO VEIKLOS RIZIKA IR JOS APRIBOJIMAS, CENTRINĖS KREDITO UNIJO KLIENTŲ INTERESŲ APSAUGA

33 straipsnis. Veiklos rizikos prisiėmimas ir ribojimas

1. Centrinės kredito unijos veiklos rizikos prisiėmimo ir ribojimo reikalavimus nustato Finansų įstaigų įstatymas.

2. Centrinė kredito unija privalo sudaryti atidėjinius (atidėjimus) savo veiklos rizikai sumažinti, vadovaudamasi priežiūros institucijos teisės aktais ir atsižvelgdama į kiekvieno savo sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, į kliento finansinę ir ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones bei kitas aplinkybes, turinčias įtakos centrinės kredito unijos turto vertei.

3. Centrinė kredito unija, kurios konsoliduotas rezultatas metinėje pelno ataskaitoje yra neigimas, privalo peržiūrėti strateginį veiklos planą ir numatyti priemones užtikrinančias teigiamą rezultatą per neilgesnį kaip dviejų metų laikotarpį.

34 straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojantys reikalavimai ir kapitalo rezervai

1. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojantys reikalavimai nustatomi Reglamente (ES) Nr. 575/2013.

2. Centrinė kredito unija apskaičiuoja ir sudaro šiuos kapitalo rezervus:

- 1) kapitalo apsaugos;
- 2) specialųjį anticiklinį;
- 3) pasaulinės sisteminės svarbos įstaigų;
- 4) kitos sisteminės svarbos įstaigų;
- 5) sisteminės rizikos.

3. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojančių reikalavimų ir kapitalo rezervų dydžiai, jų apskaičiavimo metodika nustatomi vadovaujantis Reglamentu (ES) Nr. 575/2013 ir priežiūros institucijos teisės aktais.

4. Paskirstymui iš kapitalo rezervų taikomi priežiūros institucijos vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais nustatyti apribojimai.

35 straipsnis. Skolinimas

1. Šio įstatymo 36-38 straipsniuose skolinimu laikomas sandorių, iš kurių kyla centrinės kredito unijos piniginis reikalavimas ar neatšaukiamas centrinės kredito unijos piniginis įsipareigojimas, sudarymas.

2. Taikomi šie centrinės kredito unijos skolinimo apribojimai:

- 1) vidinio skolinimo;
- 2) skolinimo su centrine kredito unija susijusiems asmenims;
- 3) skolinimo centrinės kredito unijos pajiniams įnašams atlikti.

36 straipsnis. Vidinio skolinimo apribojimai

1. Skolinimas centrinės kredito unijos ar centrinės kredito unijos finansinės grupės vadovams ir su centrinės kredito unijos ar jos finansinės grupės vadovais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susijusiems asmenims negali viršyti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nustatytų dydžių. Tokio skolinimo sąlygas ir tvarką nustato stebėtojų taryba.

2. Skolinimo sąlygos šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims negali būti palankesnės, negu kitiems centrinės kredito unijos klientams nustatytos skolinimo sąlygos.

37 straipsnis. Skolinimo su centrine kredito unija susijusiems asmenims apribojimai

1. Su centrine kredito unija susijusiais asmenimis laikomi:

- 1) juridiniai asmenys, kurių kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį turi centrinė kredito unija, šių juridinių asmenų vadovai bei su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję fiziniai asmenys;
- 2) centrinės kredito unijos narių kredito unijų vadovai bei su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję fiziniai asmenys.

2. Centrinė kredito unija gali skolinti su centrine kredito unija susijusiems asmenims ne daugiau kaip 20 procentų nuosavų lėšų.

3. Jeigu priežiūros institucija nustatyta tvarka atlieka jungtinę (konsoliduotą) visos centrinės kredito unijos finansinės grupės priežiūrą, priežiūros institucija turi teisę nustatyti kitus reikalavimus skolinimui su centrine kredito unija susijusiems asmenims, kurie yra centrinės kredito unijos kontroliuojamos įmonės.

4. Skolinimo su centrine kredito unija susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką turi patvirtinti centrinės kredito unijos stebėtojų taryba.

38 straipsnis. Skolinimo apribojimai centrinės kredito unijos pajiniams įnašams atlikti

Centrinė kredito unija neturi teisės skolinti įsigyjamo savo pajaus pajiniam įnašui atlikti, patikėtinei (subordinuotai) paskolai sau suteikti ar centrinės kredito unijos išleidžiamiems ne nuosavybės vertybiniais popieriais, kurie turi visus pasitikėtines (subordinuotas) paskolos požymius, įsigyti.

39 straipsnis. Centrinės kredito unijos paslaptis

Centrinės kredito unijos paslapties apsaugai *mutatis mutandis* taikomas Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 55 straipsnis.

40 straipsnis. Klientų interesų apsauga

1. Vietose, kuriose centrinė kredito unija teikia finansines paslaugas klientams, kiekvienam galimam klientui laisvai prieinamoje vietoje privalo būti nurodytas centrinės kredito unijos pavadinimas ir finansinės paslaugos, kurias turi teisę teikti centrinė kredito unija, taip pat turi būti sudarytos sąlygos viešai susipažinti su šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.

2. Prieš sudarydama sutartį dėl finansinių paslaugų teikimo, centrinė kredito unija privalo suteikti klientui išsamią informaciją apie finansinių paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų kainą, paslaugų teikimo terminus, galimas pasekmes bei kitą informaciją, turinčią įtakos kliento apsisprendimui sudaryti sutartį.

3. Kiekvienam esamam ar galimam klientui, jeigu jis prašo, centrinė kredito unija privalo pateikti metinių finansinių ataskaitų rinkinius ir auditoriaus išvadą, kurią pagal teisės aktus centrinė kredito unija turi pateikti visuomenei.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS APSKAITA, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI IR AUDITAS

41 straipsnis. Apskaita

1. Centrinė kredito unija privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat centrinės kredito unijos pasirinkta apskaitos politika, kuri įgyvendinama atsižvelgiant į konkrečias sąlygas bei vadovaujantis tarptautiniais apskaitos standartais.

2. Apskaitos politika turi apimti bendruosius apskaitos principus, apskaitos metodus ir taisykles, skirtas centrinės kredito unijos apskaitai tvarkyti ir finansinių ataskaitų rinkiniams sudaryti bei pateikti.

3. Centrinės kredito unijos veiklos apskaitos sistema privalo būti organizuota taip, kad:

1) finansinių ataskaitų rinkiniai rodytų tikrą centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės finansinę būklę ir veiklos rezultatus;

2) sudarytų sąlygas centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės vadovams saugiai ir patikimai naudoti bei valdyti centrinės kredito unijos turtą ir jį disponuoti;

3) sudarytų sąlygas centrinės kredito unijos nariams ir įstatymų įgaliotoms institucijoms susipažinti su centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės finansine būkle.

42 straipsnis. Finansinių ataskaitų rinkiniai

1. Centrinė kredito unija ir centrinės kredito unijos finansinė grupė sudaro tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius ir metinių finansinių ataskaitų rinkinius.

2. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys – finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtį ir pateikimo priežiūros institucijai periodiškumą nustato Europos Sąjungos ir priežiūros institucijos teisės aktai.

3. Metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

1) balansinė ataskaita;

2) pelno (nuostolio) ataskaita;

3) pinigų srautų ataskaita;

4) nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;

5) aiškinamasis raštas.

4. Pasibaigus finansiniams metams, centrinė kredito unija privalo:

1) ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki eilinio visuotinio narių susirinkimo sudaryti sąlygas centrinės kredito unijos nariams ir priežiūros institucijai susipažinti su audito įmonės patikrintu metinių finansinių ataskaitų rinkiniu, sprendimo dėl pelno paskirstymo projektu ir auditoriaus išvada;

2) ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos visuotinio narių susirinkimo sprendimu patvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir priimti sprendimą dėl pelno paskirstymo;

3) per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos pateikti visuomenei savo metinių finansinių ataskaitų rinkinį, centrinės kredito unijos finansinės grupės konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir auditoriaus išvadą.

5. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali svarstyti ir tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinio, jeigu neatliktas jo auditas.

6. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali priimti sprendimo dėl pelno paskirstymo, jeigu nėra atliktas metinių finansinių centrinės kredito unijos ir konsoliduotos ataskaitų rinkinio auditas.

43 straipsnis. Auditas

1. Audito įmonė turi atlikti centrinės kredito unijos ir centrinės kredito unijos finansinės grupės metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditą ir tuo remdamasi pateikti auditoriaus išvadą dėl šių ataskaitų rinkinių ir audito ataskaitą. Audito ataskaitoje auditorius turi pateikti informaciją apie tai, ar centrinė kredito unija ir centrinės kredito unijos finansinė grupė:

- 1) tiksliai ir kvalifikuotai įvertino turą;
- 2) atliko privalomus turto vertės patikslinimus ir nurašymus;
- 3) sudarė privalomus ir būtinus kapitalus, rezervus ir atidėjimus (atidėjimus) veiklos rizikai sumažinti;
- 4) laikosi teisės aktų nustatytų kapitalo reikalavimų;
- 5) veiksmingai ir patikimai valdo nuosavybę ir užtikrina saugią ir patikimą centrinės kredito unijos veiklą;
- 6) turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacines sistemas.

2. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas renka audito įmonę einamųjų ir ne daugiau kaip 2 būsimųjų finansinių metų metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditui atlikti.

3. Centrinė kredito unija iki einamųjų finansinių metų pirmojo pusmečio pabaigos privalo su visuotinio narių susirinkimo išrinkta audito įmone sudaryti sutartį dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinių audito ir pateikti ją priežiūros institucijai.

44 straipsnis. Reikalavimai auditoriui ir audito įmonei, jų pareigos ir atsakomybė

Reikalavimus auditoriui ir audito įmonei, jų pareigas ir atsakomybę nustato Finansų įstaigų įstatymas.

DEVINTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS PRIEŽIŪRA

45 straipsnis. Priežiūros institucija

1. Priežiūros institucija, atliekant centrinės kredito unijos priežiūrą ir centrinės kredito unijos finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą, yra Europos centrinis bankas ir Lietuvos bankas, atitinkamai pagal Reglamente (ES) Nr. 1024/2013 nustatytą funkcijų paskirstymą. Lietuvos bankas šio įstatymo priežiūros institucijai nustatytas funkcijas vykdo, suteiktomis teisėmis naudojasi tiek, kiek pagal Reglamento (ES) Nr. 1024/2013 nuostatas tai nepavesta Europos centriniam bankui.

2. Priežiūra atliekama vadovaujantis šiuo įstatymu, Finansų įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu, Europos Sąjungos ir kitais kredito įstaigų veiklą ir jos priežiūrą reglamentuojančiais teisės aktais. Atliekant centrinės kredito unijos finansinės grupės

jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą, *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo ir kitų kredito įstaigų veiklą ir jos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios finansinių grupių jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą.

3. Atliekant centrinės kredito unijos priežiūrą, taikomos Bankų įstatymo 64 straipsnio 5 dalies nuostatos.

46 straipsnis. Priežiūros tikslams gautos informacijos apsauga

Centrinės kredito unijos priežiūros tikslams gautos informacijos apsaugai *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo 65 straipsnio nuostatos.

47 straipsnis. Pranešimas apie pažeidimus

Priežiūros institucija nustato priemones, kurios skatintų pranešti jai apie šio įstatymo, jo įgyvendinamųjų teisės aktų ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 nuostatų pažeidimą. Šios priemonės turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) numatytos specialios pranešimo apie minėtus pažeidimus gavimo ir vertinimo procedūros;
- 2) užtikrinamas asmens, kuris praneša apie padarytus pažeidimus, konfidencialumas, išskyrus atvejus, kai atskleisti tokią informaciją reikalaujama įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka;
- 3) asmens duomenys tvarkomi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;
- 4) užtikrinama tinkama centrinės kredito unijos darbuotojų, kurie praneša apie pažeidimus, apsauga nuo keršto, diskriminacijos ar kito neteisėto ar nesąžiningo elgesio.

48 straipsnis. Prašymų išduoti licenciją, leidimą, sutikimą ar atlikti kitus veiksmus nagrinėjimas ir priežiūros institucijos sprendimai

1. Detalias prašymų išduoti šio įstatymo nustatytas licencijas, leidimus, sutikimus ar atlikti kitus veiksmus (toliau šiame straipsnyje – išduoti leidimus) pateikimo, nagrinėjimo ir leidimų išdavimo sąlygas ir tvarką bei detalius pateikiamų dokumentų reikalavimus nustato Reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, jo įgyvendinamieji teisės aktai ir detalizuoja priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Prašymas išduoti leidimą išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per šiame įstatyme nustatytus terminus, o jei terminai šiame įstatyme nenustatyti – per priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus terminus. Priežiūros institucija turi teisę pareikalauti papildomų dokumentų ir informacijos, reikalingų sprendimui priimti. Jei priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ir informacijos arba juos savarankiškai pateikia leidimo prašantis asmuo, prašymo išnagrinėjimo ir sprendimo priėmimo terminas skaičiuojamas nuo papildomai pareikalautų dokumentų ir informacijos gavimo dienos.

3. Priežiūros institucija turi teisę atsisakyti išduoti leidimą, jei yra pakankamas pagrindas manyti, kad išdavus leidimą bus pažeidžiami centrinės kredito unijos indėlininkų ir kitų kreditorių turtiniai interesai arba kils pavojus centrinės kredito unijos, jos narių kredito unijų ar visos finansų sistemos stabilumui ir patikimumui, taip pat jei yra kiti įstatymuose nustatyti leidimo neišdavimo pagrindai.

4. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo išdavimo priežiūros institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja pareiškėjus, jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip. Priežiūros institucijos atsisakymas išduoti leidimą turi būti motyvuotas.

49 straipsnis. Priežiūros institucijos pareigos ir teisės

1. Be kitų šiame Įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir teisių, priežiūros institucija turi teisę:

- 1) duoti centrinei kredito unijai šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus privalomus nurodymus, o centrinė kredito unija privalo juos įvykdyti per priežiūros institucijos nustatytą laiką ir nedelsdama raštu apie tai pranešti priežiūros institucijai;

2) jeigu centrinės kredito unijos organų priimti sprendimai kelia pavojų centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teisimą, kad jie, esant Civilinio kodekso nustatytiems pagrindams, būtų pripažinti negaliojančiais;

3) sudaryti sutartis su audito įmonėmis, turto vertintojais ar kitais tinkamą kvalifikaciją turinčiais asmenimis dėl centrinės kredito unijos patikrinimo, kad būtų nustatyta centrinės kredito unijos turto vertė, centrinės kredito unijos finansinė būklė, įvertintos priimtose rizikos ar patikrintos kitos centrinės kredito unijos veiklos sritys. Pagal sutartis su priežiūros institucija veikiantys šiame punkte nurodyti asmenys turi teises, nustatytas šio įstatymo 51 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Jeigu atlikus patikrinimą nustatoma, kad centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikė neteisingą informaciją, ar nustatomi kiti padaryti teisės aktų pažeidimai, priežiūros institucijos turėtas patikrinimo organizavimo išlaidas kompensuoja centrinė kredito unija;

4) reikalauti, kad būtų pakeista centrinės kredito unijos finansinių ataskaitų rinkinių audita atliekanti audito įmonė, jeigu ji ar auditorius neatitinka (nevykdo) įstatymų nustatytų reikalavimų;

5) pagal šio Įstatymo 51 straipsnį reikalauti pateikti priežiūros funkcijai vykdyti reikalingą informaciją ir atlikti priežiūros funkcijai vykdyti reikalingus tyrimus, taip pat atlikti inspektavimus (tikrinimus) pagal šio Įstatymo 51 straipsnį;

6) paskirti nuolatinį priežiūros institucijos atstovą centrinės kredito unijos veiklai prižiūrėti. Nuolatinis priežiūros institucijos atstovas mutatis mutandis turi teises, numatytas šio Įstatymo 51 straipsnyje.

2. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar centrinės kredito unijos veiklos trūkumus arba nustačiusi, kad centrinės kredito unijos veikla kelia grėsmę centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, arba turėdama duomenų, kad per ateinančius 12 mėnesių teisės aktai gali būti pažeisti, turi teisę duoti centrinei kredito unijai tokius privalomus nurodymus:

1) per priežiūros institucijos nustatytą laiką pašalinti teisės aktų pažeidimus ar centrinės kredito unijos veiklos trūkumus;

2) turėti kapitalą, kuris viršytų šiame Įstatyme ir Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus kapitalo reikalavimus ir (arba) sudaryti tinkamus kapitalo rezervus;

3) pagerinti vidaus kontrolės ir (arba) rizikos valdymo procesus;

4) tinkamai įvertinti paskolų vertės sumažėjimą ir suformuoti papildomus specialiuosius atidėjinius ar pagerinti turto valdymo tvarką;

5) nevykdyti tam tikros veiklos, nesudaryti tam tikrų sandorių arba sumažinti tokios veiklos ar sandorių apimtį, įskaitant sandorius dėl centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo, dėl kitų juridinių asmenų įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių ar nekilnojamojo turto įsigijimo arba sumažinti investicijas į veiklą, kuri kelia pernelyg didelę riziką centrinės kredito unijos patikimumui;

6) sumažinti su centrinės kredito unijos veikla, produktais ir sistemomis susijusią riziką;

7) sumažinti kintamąją atlygio dalį, mokamą centrinės kredito unijos vadovams ir darbuotojams, jeigu tai nesuderinama su patikimos kapitalo bazės išlaikymu;

8) naudoti centrinės kredito unijos grynąjį pelną nuosavam kapitalui stiprinti;

9) apriboti arba nutraukti dividendų mokėjimą centrinės kredito unijos pajininkams arba palūkanų mokėjimą centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie įtraukiami į centrinės kredito unijos kapitalą, turėtojams, jeigu toks draudimas nereikia Centrinės kredito unijos įsipareigojimų neįvykdymo;

10) priežiūros institucijai pateikti papildomą arba teikti dažniau informaciją, reikalingą priežiūros funkcijoms vykdyti;

11) vykdyti specialius likvidumo reikalavimus;

12) viešai atskleisti papildomą informaciją;

13) per priežiūros institucijos nustatytą laiką atlikti centrinės kredito unijos ar centrinės kredito unijos finansinės grupės tarpinių konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinių audita;

14) parengti ir įgyvendinti per priežiūros institucijos nustatytą laiką jai priimtina centrinės kredito unijos veiklos pakeitimo ar (ir) nustatytų pažeidimų ir (ar) trūkumų pašalinimo priemonių planą;

15) sušaukti centrinės kredito unijos visuotinį narių susirinkimą ar stebėtojų tarybos arba valdybos posėdį ir juose svarstyti priežiūros institucijos pasiūlytus klausimus. Jeigu centrinės kredito unijos organai nevykdo reikalavimo sušaukti visuotinį narių susirinkimą, priežiūros institucija turi teisę pati sušaukti visuotinį narių susirinkimą, parengti jo darbotvarkę ir reikalauti, kad jame būtų apsvarstyti priežiūros institucijos pasiūlyti klausimai;

16) centrinės kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją ir duoti paaiškinimus. Priežiūros institucija apie nurodymą centrinės kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją turi teisę paskelbti viešai;

17) vykdyti papildomus reikalavimus dėl centrinės kredito unijos veiklos rizikos ribojimo arba atlikti kitus veiksmus ar neatlikti tam tikrų veiksmų, kad būtų pašalinti teisės aktų pažeidimai ar centrinės kredito unijos veiklos trūkumai arba kad centrinės kredito unijos veikla būtų stabili ir patikima.

3. Priežiūros institucija, nustačiusi, kad centrinė kredito unija pažeidžia šio Įstatymo, Reglamento (ES) Nr. 575/2013, 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 600/2014 dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL 2014, L 173, p. 84), 3, 4, 5, 6, 7, 14, 15, 16, 17, 24, 25 ir 26 straipsniuose nustatytus reikalavimus, arba turėdama duomenų, kad artimiausiu metu dėl sparčiai blogėjančios finansinės būklės centrinė kredito unija juos pažeis, turi teisę centrinei kredito unijai duoti šio straipsnio 2 dalies 14 ir 15 punktuose nustatytus ir šiuos privalomus nurodymus:

1) įgyvendinti vieną ar daugiau gaivinimo planą, parengtame pagal Finansinio tvarumo įstatymo 4–11 straipsnių nuostatas, nustatytų procedūrų ar priemonių arba gaivinimo planą atnaujinti, kai šioje dalyje nustatytų nurodymų taikymą paskatinusios aplinkybės skiriasi nuo galiojančiame gaivinimo planą nustatytų prielaidų, ir įgyvendinti vieną ar daugiau atnaujintame gaivinimo planą nustatytų procedūrų ar priemonių per priežiūros institucijos nustatytą laikotarpį, užtikrinant, kad būtų pašalintos šioje dalyje nustatytų priemonių taikymą paskatinusios aplinkybės;

2) nušalinti arba pakeisti vieną ar daugiau centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narių, centrinės kredito unijos valdybos narių, centrinės kredito unijos administracijos vadovų ar asmenų, priklausančių centrinės kredito unijos vyresniajai vadovybei, jeigu nustatyta, kad tas asmuo (asmens) neatitinka šio Įstatymo nustatytų reikalavimų;

3) vadovaujantis gaivinimo planu, parengti derybų dėl skolos restruktūrizavimo su kai kuriais ar visais savo kreditoriais planą;

4) pakeisti centrinės kredito unijos verslo strategiją;

5) pakeisti centrinės kredito unijos teisinę ir organizacinę ar veiklos struktūrą.

4. Priežiūros institucija, nustačiusi, kad centrinė kredito unija atitinka šio straipsnio 3 dalyje nurodytas sąlygas, nedelsdama apie tai turi pranešti finansų sektoriaus subjektų pertvarkymo institucijai (toliau – pertvarkymo institucija). Tokiu atveju (įskaitant atvejus, kai priežiūros institucija atlieka inspektavimus (tikrinimus) pagal šio Įstatymo 51 straipsnį) priežiūros institucija turi teisę gauti visą informaciją, būtiną pertvarkymo planui, parengtam pagal Finansinio tvarumo įstatymą, atnaujinti, galimam centrinės kredito unijos pertvarkymui pasirengti ir jos turto bei įsipareigojimų įvertinimui. Priežiūros institucija šią informaciją turi pateikti pertvarkymo institucijai.

5. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyti privalomi nurodymai gali būti duodami kartu su taikomomis poveikio priemonėmis. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyti nurodymai gali būti duodami kartu su šio straipsnio 2 dalyje nustatytais nurodymais ir (arba) taikant ir poveikio priemones.

6. Pagal šio straipsnio 2 dalį priežiūros institucija, nustatydamą tinkamą individualaus centrinės kredito unijos kapitalo reikalavimo dydį arba tinkamus kapitalo rezervų dydžius, taip pat specialius likvidumo reikalavimus, atsižvelgia į kiekybinius ir kokybinius priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo rezultatus, sisteminės rizikos įvertinimą, centrinės kredito unijos valdymo struktūrą, rizikos nustatymo, valdymo, vidaus kontrolės procesus.

7. Priežiūros institucijos nustatyta tvarka priežiūros institucijos darbuotojai turi teisę dalyvauti centrinės kredito unijos organų ir centrinės kredito unijos komitetų darbe – dalyvauti

susirinkimuose ar posėdžiuose stebėtojų teisėmis ar kitaip stebėti centrinės kredito unijos organų, komitetų ir centrinės kredito unijos vadovų veiklą.

8. Priežiūros institucija savo nustatyta tvarka ir vadovaudamasi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais turi teisę kaupti ir kitaip tvarkyti duomenis apie centrinės kredito unijos skolininkus. centrinė kredito unija priežiūros institucijai privalo teikti duomenis apie savo skolininkus ir turi teisę naudotis šiais duomenimis priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Šiame Įstatyme numatytais teisėmis priežiūros institucija naudojasi:

- 1) tiesiogiai;
- 2) bendradarbiaudama su kitomis priežiūros institucijomis;
- 3) pasitelkdama kitus asmenis tam tikriems veiksams atlikti;
- 4) pasitelkdama teisėsaugos institucijas.

10. Priežiūros institucija, spręsdama dėl privalomų nurodymų davimo pagal šio straipsnio 3 dalį, taip pat turi vadovautis taikytiniais Europos Sąjungos teisės aktais.

50 straipsnis. Priežiūros institucijos sprendimų, veiksmų (neveikimo) apskundimas

1. Priežiūros institucijos sprendimus, veiksmus (neveikimą) asmenys, kurių teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti, turi teisę įstatymų nustatyta tvarka skųsti teismui.

2. Skundo padavimas teismui iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo sprendimo ar veiksmo vykdymo.

51 straipsnis. Teisė reikalauti pateikti informaciją ir teisė atlikti tyrimus

1. Priežiūros institucija turi teisę reikalauti, kad jai visą informaciją, reikalingą priežiūros funkcijai atlikti, teiktų:

- 1) centrinė kredito unija;
- 2) Lietuvos Respublikoje įsteigtos finansų kontroliuojančiosios bendrovės;
- 3) Lietuvos Respublikoje įsteigtos mišrią veiklą vykdančios finansų kontroliuojančiosios bendrovės;
- 4) Lietuvos Respublikoje įsteigtos mišrią veiklą vykdančios kontroliuojančiosios bendrovės;
- 5) šios dalies 1–4 punktuose nurodytų subjektų kontroliuojami asmenys;
- 6) asmenys, su kuriais centrinė kredito unija yra sudariusi sandorius dėl centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo, taip pat kiti asmenys, kuriems šios dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti subjektai yra perdavę veiklos funkcijas arba veiklą.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodyti asmenys privalo teikti priežiūros institucijos reikalaujamą informaciją net ir tuo atveju, jei tokia informacija sudaro centrinės kredito unijos paslaptį, komercinę paslaptį arba yra konfidenciali dėl kitų priežasčių.

3. Priežiūros institucija turi teisę atlikti bet kokius priežiūros funkcijai vykdyti reikalingus su šio straipsnio 1 dalyje nurodytais asmenimis susijusius tyrimus, įskaitant teisę:

- 1) reikalauti pateikti dokumentus;
- 2) tikrinti šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytų asmenų buhalterinės apskaitos registrus, dokumentus, kompiuteriuose ir kitose laikmenose esančią informaciją, kitus patikrinimui reikalingus informacijos šaltinius, gauti jų kopijas arba išrašus;
- 3) apklausti ir gauti bet kurio šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodyto asmens arba jų atstovų ar darbuotojų paaiškinimus raštu arba žodžiu;
- 4) apklausti visus kitus šios dalies 3 punkte nenurodytus asmenis, kurie sutinka būti apklausti, siekiant gauti su tyrimo dalyku susijusios informacijos.

52 straipsnis. Centrinės kredito unijos inspektavimas (tikrinimas)

1. Centrinę kredito uniją inspektuoja (tikrina) priežiūros institucijos darbuotojai.

2. Centrinė kredito unija privalo sudaryti šias sąlygas inspektavimui (tikrinimui) atlikti:

- 1) inspektuojantiems (tikrinantiems) asmenims pateikti visą jų prašomą informaciją ir dokumentus;

2) suteikti galimybę inspektavimą (tikrinimą) atliekantiems asmenims naudotis centrinės kredito unijos informacinių sistemų duomenimis;

3) suteikti inspektuojantiems (tikrinantiems) asmenims atskiras patalpas su telefono ryšio tinklu.

3. Inspektuojantys (tikrinantys) asmenys turi teisę:

1) inspektuojamos (tikrinamos) centrinės kredito unijos darbo metu nekliudomi įeiti į centrinės kredito unijos ir jos padalinių patalpas;

2) reikalauti ir gauti inspektavimui (tikrinimui) atlikti reikalingą informaciją ir dokumentus (originalus arba patvirtintus jų nuorašus), centrinės kredito unijos vadovų ir kitų darbuotojų paaiškinimus žodžiu ar raštu;

3) reikalauti padaryti pateiktų dokumentų kopijas ar patys juos kopijuoti centrinės kredito unijos lėšomis;

4) turėti teisės aktų nustatytų kitų teisių.

4. Atlikus inspektavimą (tikrinimą), jo rezultatai raštu pateikiami centrinei kredito unijai. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos nariai, administracijos vadovai privalo pasirašytinai susipažinti su inspektavimo (tikrinimo) rezultatais.

5. Priežiūros institucijos teisės aktai nustato detalią inspektavimo (tikrinimo) ir jo rezultatų įforminimo tvarką.

6. Šio straipsnio nustatyta tvarka priežiūros institucija turi teisę inspektuoti (tikrinti) šio įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 2–6 punktuose nurodytus asmenis ir centrinės kredito unijos finansinės grupės narius, jeigu ji atlieka finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą.

53 straipsnis. Bendradarbiavimas su Europos Komisija, Europos bankininkystės institucija ir Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijomis

1. Priežiūros institucija praneša Europos bankininkystės institucijai apie šio Įstatymo nustatyta tvarka išduotas licencijas, nurodymą, kurioje indėlių draudimo sistemoje dalyvauja licenciją gavusi centrinė kredito unija, pritaikytas poveikio priemones ir dėl šių poveikio priemonių paduotus skundus bei jų nagrinėjimo eigą. Europos Komisijai ir Europos bankininkystės institucijai – apie atšauktas licencijas, taip pat joms ir Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijoms teikia kitą informaciją. Pranešimų ir informacijos teikimo atvejus ir tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Priežiūros institucija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1093/2010 bendradarbiauja su Europos bankininkystės institucija ir teikia jai visą jos užduotims vykdyti būtiną informaciją.

54 straipsnis. Poveikio priemonės

1. Priežiūros institucija turi teisę asmenims taikyti šias poveikio priemones:

1) viešai paskelbti apie šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimą ir jį padariusį asmenį;

2) įspėti dėl šio įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimo ir nurodyti per nustatytą terminą nutraukti teisės akto pažeidimą ir užtikrinti, kad jis nesikartotų;

3) skirti šio įstatymo nustatytas baudas;

4) laikinai nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus), vieną ar daugiau asmenų, priklausančių centrinės kredito unijos vyresniajai vadovybei, nuo pareigų arba nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus), vieną ar daugiau asmenų, priklausančių centrinės kredito unijos vyresniajai vadovybei, nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai;

5) laikinai uždrausti teikti vieną ar kelias finansines paslaugas;

6) laikinai ar visam laikui uždrausti vieno ar kelių centrinės kredito unijos filialų ar kitų padalinių veiklą. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą laikinai uždrausti filialo ar kito padalinio veiklą, filialas ar kitas padalinys neturi teisės teikti finansinių paslaugų, o priėmus sprendimą visam

laikui uždrausti filialo ar kito padalinio veiklą, centrinė kredito unija, be to, privalo nedelsdama priimti sprendimą nutraukti tokio filialo ar kito padalinio veiklą;

7) laikinai sustabdyti (apriboti) centrinės kredito unijos nario balsavimo teisę;

8) laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu;

9) atšaukti išduotą licenciją ar laikinai sustabdyti jos galiojimą tol, kol egzistuoja pagrindas licenciją sustabdyti; išnykus licencijos sustabdymo pagrindui, priežiūros institucija nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tada, kai įsitikino, kad pagrindas išnyko, atnaujina licencijos galiojimą.

10) paskirti centrinės kredito unijos laikinąjį administratorių;

11) paskelbti centrinės kredito unijos veiklos apribojimą (moratoriumą).

2. Priežiūros institucija finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms, mišrios veiklos finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms ir (arba) jų vadovams už šio įstatymo nustatytų finansinės grupės jungtinės (konsoliduotos) priežiūros reikalavimų ir kitų finansinių grupių jungtinę (konsoliduotąją) priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą turi teisę taikyti šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytas poveikio priemones.

3. Priežiūros institucija, priimdama sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, parinkdama konkrečią poveikio priemonę (priemones) ir jos (jų) dydį, atsižvelgia į nustatytų pažeidimų ir veiklos trūkumų sunkumą, trukmę, kartotinumą, jų įtaką indėlininkų ir kitų kreditorių interesams, asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, kaltę, finansinį pajėgumą, ankstesnius pažeidimus ir jam taikytas poveikio priemones, bendradarbiavimą su priežiūros institucija, dėl pažeidimų gautų pajamų, kitokios turinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydį, jei ji įmanoma nustatyti, centrinės kredito unijos narių ir vadovų pasirengimą bei galimybes pašalinti pažeidimus ir veiklos trūkumus, nustatytų pažeidimų bei veiklos trūkumų ir numatomos taikyti poveikio priemonės (priemonių) pasekmes kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui ir kitas svarbias aplinkybes.

4. Priežiūros institucija turi teisę taikyti vieną ar kelias poveikio priemones. Priežiūros institucijos sprendimas taikyti poveikio priemonę įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo dienos, jeigu šiame įstatyme ar sprendime nenustatyta kitaip.

5. Priežiūros institucijos sprendimas dėl poveikio priemonės (priemonių) taikymo turi būti motyvuotas ir įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui. Sprendimo, išskyrus sprendimą skirti šio įstatymo nustatytas baudas, apskundimas nesustabdo šio sprendimo vykdymo. Teismas nevertina ir nesprendžia klausimo dėl poveikio priemonės rūšies parinkimo ir jos taikymo tikslingumo.

6. Poveikio priemonės, kurios pritaikomos laikinai, galioja iki priežiūros institucijos sprendime taikyti poveikio priemonę nurodyto termino. Šis terminas gali būti apibrėžtas konkrečia data, laikotarpiu ar susietas su tam tikrų sąlygų atsiradimu (aplinkybių išnykimu), nebent priežiūros institucija priima sprendimą jas atšaukti anksčiau nustatyto termino.

7. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio 3 dalyje nurodytas aplinkybes, vadovaudamasi teisingumo, protingumo, skaidrumo ir proporcingumo kriterijais, netaiko poveikio priemonių, jeigu pažeidimas yra mažareikšmis, nedarantis esminės žalos pagal įstatymus ir kitus teisės aktus saugomiems interesams, arba jeigu turi pagrindo manyti, kad priežiūros tikslas gali būti pasiektas ir kitomis priemonėmis, ne tik taikant poveikio priemones.

55 straipsnis. Poveikio priemonių taikymo pagrindai ir tvarka

1. Priežiūros institucija taiko šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones, jei yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) verčiamasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš neprofesionaliųjų rinkos dalyvių, taip pat teikiamos kitos finansinės paslaugos neturint tam šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktos teisės arba jeigu tokia teisė apribota pagal šį įstatymą, arba atliekami kiti veiksmai ar veikla, kuriuos draudžia šis įstatymas;

2) centrinė kredito unija licenciją, kitą šio įstatymo nustatytą leidimą gavo pateikusi klaidingą informaciją ar pasinaudodama kitomis neteisėtomis priemonėmis;

3) nevykdomi arba netinkamai vykdomi centrinei kredito unijai šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyti valdymo reikalavimai;

4) per nustatytus terminus nepateikiama šio įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta arba priežiūros institucijos pareikalauta informacija ar pateikiama neišsami arba netiksli informacija;

5) nustatyta tvarka nevykdomi arba netinkamai vykdomi priežiūros institucijos pagal šio įstatymo 49 straipsnį duoti privalomi nurodymai;

6) nebetenkinami reikalavimai, nustatyti licencijai gauti;

7) padaromas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo, Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo pažeidimas;

8) centrinės kredito unijos vadovais paskiriami arba centrinės kredito unijos vadovų pareigas eina vienas ar keli asmenys, neatitinkantys šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų kvalifikacijos, reputacijos ir patirties reikalavimų tokioms pareigoms eiti;

9) padaromi kiti įstatymų, kitų teisės aktų, kurių laikymosi priežiūra priskirta priežiūros institucijos kompetencijai, pažeidimai arba yra grėsmė, kad dėl centrinės kredito unijos veiklos arba finansinės būklės būtų pažeisti visuomenės ir (arba) klientų interesai.

2. Priežiūros institucija, prieš sprenddama klausimą, ar taikyti poveikio priemonę, per protingumo kriterijų atitinkantį terminą praneša centrinei kredito unijai apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką ir pateikia jai informaciją apie nustatytus faktinius duomenis, kurie yra poveikio priemonės taikymo pagrindas, ar sudaro galimybę centrinės kredito unijos vadovams susipažinti su tokiais faktais duomenimis. Centrinė kredito unija turi teisę iki klausimo nagrinėjimo dienos raštu pateikti paaiškinimus. Poveikio priemonės taikymo klausimas svarstomas dalyvaujant centrinės kredito unijos vadovams. Vadovų neatvykimas ar paaiškinimų nepateikimas netrukdo spręsti poveikio priemonės taikymo klausimo. Neatidėliotinais atvejais priežiūros institucija turi teisę spręsti klausimą dėl poveikio priemonės taikymo, neatsižvelgdama į šios dalies nuostatas. Jeigu centrinė kredito unija, kuriai pritaikyta poveikio priemonė, po jos pritaikymo raštu pateikia argumentuotus paaiškinimus, kad nebuvo pagrindo taikyti poveikio priemonę, priežiūros institucija svarsto klausimą dėl poveikio priemonės atšaukimo.

3. Poveikio priemonės gali būti skiriamos, jeigu praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o jeigu yra tęstinis ar trunkamas pažeidimas, – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamo pažeidimo pasibaigimo dienos.

4. Sprendimas taikyti poveikio priemonę ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo priėmimo pateikiamas centrinei kredito unijai. Informacija apie pritaikytas poveikio priemones, įskaitant informaciją apie padaryto teisės akto pažeidimo esmę ir jį padariusio asmens tapatybę, skelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje nedelsiant po to, kai apie sprendimą taikyti poveikio priemonę informuojamas asmuo, kuriam ji pritaikyta. Jeigu sprendimas taikyti poveikio priemonę yra apskundžiamas, priežiūros institucijos interneto svetainėje taip pat pateikiama informacija apie dėl pritaikytų poveikio priemonių pateiktus skundus ir jų nagrinėjimo rezultatus. Jeigu informacijos apie pritaikytas poveikio priemones paskelbimas padarytų neigiamos įtakos finansų rinkos stabilumui, atliekamam ikiteisminiam tyrimui ar padarytų neproporcingos žalos fiziniams ar juridiniams asmenims, tokios informacijos skelbimas atidedamas tol, kol šios aplinkybės išnyksta, arba ji skelbiama neatskleidžiant informacijos apie pažeidimą padariusį asmenį. Priežiūros institucija užtikrina, kad paskelbta informacija būtų prieinama bent 5 metus nuo jos paskelbimo.

5. Priežiūros institucija sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, kuris pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą laikomas indėlių draudžiamuoju įvykiu, priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po to, kai nustato, kad priežiūros institucijos išduotą licenciją turinti centrinė kredito unija negali įvykdyti pagrįsto reikalavimo grąžinti indėlį ir yra pagrindas manyti, kad to negalės padaryti artimiausiu metu.

6. Poveikio priemonių taikymas juridiniams asmenims neatleidžia jų vadovų ir darbuotojų nuo įstatymų nustatytos civilinės, administracinės ir baudžiamosios atsakomybės.

56 straipsnis. Baudos

1. Priežiūros institucija turi teisę skirti:

- 1) centrinei kredito unijai iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų baudą;
- 2) fiziniams asmenims iki 5 mln. eurų baudą.

2. Jeigu dėl šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje išvardytų pažeidimų buvo gauta pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengta nuostolių ar padaryta žalos ir tokių pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydis, jei jį įmanoma nustatyti, viršijo šio straipsnio 1 dalyje nurodytą baudos dydį, priežiūros institucija turi teisę skirti baudą iki dvigubo neteisėtai gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydžio.

3. Baudos į valstybės biudžetą sumokamos ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kurią centrinė kredito unija gavo priežiūros institucijos sprendimą skirti baudą. Jeigu bauda per nurodytą terminą, o priežiūros institucijos sprendimą apskundus teismui – per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo, nesumokama, ji priežiūros institucijos sprendimu išieškoma ne ginčo tvarka (be centrinės kredito unijos, kuriai paskirta bauda, nurodymo nurašyti lėšas) iš centrinės kredito unijos, kuriai paskirta bauda, piniginių lėšų, esančių kredito įstaigose, arba priežiūros institucijos sprendimas vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

57 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), centrinės kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) nušalinimas nuo pareigų

1. Nuo priežiūros institucijos sprendimo laikinai nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) arba vieną ar daugiau asmenų, priklausančių centrinės kredito unijos vyresniajai vadovybei, nuo pareigų pateikimo centrinei kredito unijai dienos nušalintas nuo pareigų asmuo neturi teisės atlikti savo funkcijų ir visi jo po tokio sprendimo įsigaliojimo dienos priimti sprendimai yra negaliojantys.

2. Jeigu priežiūros institucija priima sprendimą nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) arba vieną ar daugiau asmenų, priklausančių centrinės kredito unijos vyresniajai vadovybei, nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, tai centrinės kredito unijos organas, kuriam suteikta tokia teisė, privalo per priežiūros institucijos sprendime nustatytą terminą atšaukti tokį asmenį iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį ar panaikinti jo įgaliojimus.

3. Apie priimtą sprendimą nušalinti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) arba vieną ar daugiau asmenų, priklausančių centrinės kredito unijos vyresniajai vadovybei, nuo pareigų pranešama centrinei kredito unijai, juridinių asmenų registrui ir paskelbiama priežiūros institucijos interneto svetainėje.

57¹ straipsnis. Centrinės kredito unijos laikinasis administratorius

Centrinės kredito unijos laikinojo administratoriaus skyrimui ir veiklai *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo 75¹ straipsnio nuostatos.

57² straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos apribojimas (moratoriumas)

Centrinės kredito unijos veiklos apribojimui (moratoriumui) *mutatis mutandis* taikomos Bankų įstatymo 76 straipsnio nuostatos.

58 straipsnis. Laikinas teisės disponuoti lėšomis ir kitu turtu apribojimas

1. Priežiūros institucijai nusprendus taikyti šio įstatymo 54 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytą poveikio priemonę, centrinė kredito unija neturi teisės disponuoti lėšomis, esančiomis

sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu, kurie nurodyti priežiūros institucijos sprendime.

2. Priežiūros institucija turi teisę laikinai apriboti teisę disponuoti visomis lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir visu kitu turtu ar lėšų ir kito turto dalimi.

3. Priežiūros institucijos sprendimas laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose Lietuvos Respublikoje įsteigtose kredito įstaigose, ir kitu Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiu turtu laikomas turto arešto aktu ir teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka registruojamas turto arešto aktų registre. Priežiūros institucijos sprendime turi būti nurodyti duomenys, reikalingi priežiūros institucijos sprendimui įregistruoti turto arešto aktų registre. Turto arešto aktų registrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais atvejais priežiūros institucijos sprendimas gali būti įregistruotas turto arešto aktų registre laikinai.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS PABAIGA

59 straipsnis. Centrinės kredito unijos reorganizavimo ir likvidavimo procedūrų teisinis reglamentavimas, centrinės kredito unijos pertvarkymas

1. Centrinė kredito unija reorganizuojama ir likviduojama Civilinio kodekso, šio įstatymo, Finansų įstaigų įstatymo ir, jei šis įstatymas nenustato kitaip, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Centrinė kredito unija negali būti pertvarkoma.

60 straipsnis. Centrinės kredito unijos reorganizavimas

1. Reorganizuojant centrinę kredito uniją jungimo būdu, kitas reorganizavime dalyvaujantis ar reorganizuojamas subjektas gali būti tik finansų įstaiga.

2. Reorganizuojant centrinę kredito uniją skaidymo būdu, bent vienas iš juridinių asmenų, kuriems išdalijamos centrinės kredito unijos teisės ir pareigos ar kurie įsteigiami, turi būti centrinė kredito unija.

3. Jei reorganizuojant centrinę kredito uniją įsteigiama nauja centrinė kredito unija, ji šio įstatymo nustatyta tvarka turi gauti licenciją. Tokiu atveju prašymas išduoti licenciją ir licencijai išduoti reikalingi dokumentai bei duomenys priežiūros institucijai pateikiami kartu su prašymu išduoti leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją. Kartu su sprendimu dėl leidimo reorganizuoti centrinę kredito uniją išdavimo priimamas sprendimas dėl licencijos išdavimo.

4. Reorganizavime dalyvaujanti ir reorganizuojama centrinė kredito unija šio įstatymo nustatytais atvejais privalo gauti priežiūros institucijos sutikimą reorganizuoti ir priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją.

61 straipsnis. Sutikimas reorganizuoti centrinę kredito uniją

1. Jei centrinė kredito unija bus reorganizuojama jungimo būdu, apie numatomą reorganizavimą privaloma informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos sutikimą reorganizuoti.

2. Norėdamos gauti sutikimą reorganizuoti, reorganizavime dalyvaujanti ar reorganizuojama finansų įstaiga bei centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus. Sutikimą reorganizuoti išduoda priežiūros institucija šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka. Sprendimas išduoti sutikimą priimamas atsižvelgiant į priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus sisteminės rizikos lygio vertinimo kriterijus.

3. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo išdavimo per 1 mėnesį nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

62 straipsnis. Leidimas reorganizuoti centrinę kredito uniją

1. Centrinės kredito unijos reorganizavimas gali būti baigtas tik gavus priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją.

2. Leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Priėmus sprendimą reorganizuoti centrinę kredito uniją, reorganizavime dalyvaujanti ar reorganizuojama finansų įstaiga bei centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, tarp jų:

- 1) reorganizavimo sąlygas;
- 2) centrinės kredito unijos valdybos ataskaitą;
- 3) reorganizavimo sąlygų įvertinimą;
- 4) centrinės kredito unijos organo sprendimą dėl centrinės kredito unijos reorganizavimo;
- 5) dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad reorganizavimo metu steigiamą ar po reorganizavimo tęsianti veiklą centrinė kredito unija atitinka reikalavimus, nustatytus licencijai gauti.

4. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo reorganizuoti centrinę kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys arba šie duomenys yra neteisingi;

2) yra šio įstatymo 8 straipsnio 11 dalyje nustatyti pagrindai.

6. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą reorganizuoti centrinę kredito uniją ar jo neišduoti priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registru.

63 straipsnis. Centrinės kredito unijos likvidavimas

1. Centrinė kredito unija gali būti likviduojama jos narių sprendimu ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

2. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimą nutraukti centrinės kredito unijos veiklą ir ją likviduoti tik gavęs priežiūros institucijos leidimą likviduoti centrinę kredito uniją.

3. Leidimą likviduoti centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Centrinė kredito unija, norėdama gauti leidimą likviduotis, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, taip pat duomenis dėl kredito unijų centrinės kredito unijos narių veiklos tęstinumo joms įstojant į kitą centrinę kredito uniją, steigiant kitą centrinę kredito uniją arba tęsiant veiklą kaip savarankiška kredito unija, arba ketinimų kredito unijas centrinės kredito unijos nares pertvarkyti ar likviduoti, centrinės kredito unijos valdybos parengtą centrinės kredito unijos likvidavimo ir atsiskaitymo su kreditoriais planą, kuriame, be kita ko, turi būti nurodyti atsiskaitymo su kreditoriais terminai ir šaltiniai, taip pat ekspertų išvadas dėl centrinės kredito unijos turto vertės. Kartu turi būti pateiktas prašymas atšaukti licenciją.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos priimti sprendimą dėl leidimo likviduoti centrinę kredito uniją išdavimo.

6. Centrinė kredito unija gali būti likviduojama centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu tik tuo atveju, jeigu yra išspręsta, kaip bus užtikrintas kredito unijų centrinės kredito unijos narių veiklos tęstinumas arba kaip jos bus pertvarkomos ar likviduojamos likvidavus centrinę kredito uniją ir centrinė kredito unija yra pajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais.

7. Priežiūros institucija atsisako išduoti leidimą likviduoti centrinę kredito uniją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys arba šie duomenys yra neteisingi;

2) nėra išspręsta kaip bus užtikrintas kredito unijų centrinės kredito unijos narių veiklos tęstinumas arba kaip jos bus pertvarkytos ar likviduojamos likvidavus centrinę kredito uniją;

3) galima daryti išvadą, kad centrinė kredito unija yra nepajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais (centrinės kredito unijos turto nepakanka, kad būtų galima patenkinti visus kreditorių reikalavimus).

8. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą likviduoti centrinę kredito uniją ar jo neišduoti priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registru.

9. Apie centrinės kredito unijos visuotiniame narių susirinkime priimtą sprendimą likviduoti centrinę kredito uniją ir paskirti centrinės kredito unijos likvidatorių centrinė kredito unija per 3 darbo dienas turi pranešti priežiūros institucijai.

10. Jeigu priežiūros institucijos sprendimu licencija atšaukta, visuotinis narių susirinkimas privalo priimti sprendimą nutraukti centrinės kredito unijos veiklą. Šiuo atveju netaikoma šio straipsnio 2 dalis.

11. Centrinė kredito unija likviduojama teismo sprendimu, jeigu centrinės kredito unijos licencija atšaukta ir jos visuotinis narių susirinkimas per priežiūros institucijos nustatytą terminą nepriima sprendimo nutraukti centrinės kredito unijos veiklą. Kreiptis į teismą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo turi teisę priežiūros institucija, centrinės kredito unijos stebėtojų taryba, valdyba arba bent vienas jos narys. Teismas sprendimą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo turi priimti ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pareiškimo priėmimo.

12. Teismas, prieš priimdamas sprendimą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo kitais nei šio straipsnio 11 dalyje nustatytais pagrindais, privalo informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos išvadą dėl centrinės kredito unijos likvidavimo.

13. Visais atvejais teismas, priėmęs sprendimą likviduoti centrinę kredito uniją, per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS BANKROTAS

64 straipsnis. Centrinės kredito unijos bankroto procedūros teisinis reglamentavimas

Centrinės kredito unijos bankroto procedūras reglamentuoja Įmonių bankroto įstatymas, jeigu šis įstatymas, Finansinio tvarumo įstatymas ir Finansų įstaigų įstatymas nenustato kitaip.

65 straipsnis. Sąlygos pripažinti centrinę kredito uniją nemokia

1. Centrinė kredito unija gali būti pripažinta nemokia, jeigu yra bent viena iš šių sąlygų:

1) centrinė kredito unija dėl to, kad patyrė arba, tikėtina, kad patirs nuostolių, kuriems padengti reikės visų jos nuosavų lėšų arba didelės jų dalies, arba dėl kitų su jos finansine būkle susijusių priežasčių pažeidžia, arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, artimiausiu metu pažeis licencijai išduoti taikomus reikalavimus taip, kad priežiūros institucijai būtų pagrindas atšaukti licenciją;

2) centrinės kredito unijos turtas yra arba, remiantis objektyviais veiksniais, nustatoma, kad artimiausiu metu bus mažesnis už jos įsipareigojimus;

3) centrinė kredito unija negali arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, nustatoma, kad artimiausiu metu negalės suėjus terminui apmokėti savo skolų arba įvykdyti kitų įsipareigojimų.

2. centrinės kredito unijos bankroto bylą teismas iškelia tik pertvarkymo institucijos iniciatyva arba jeigu į teismą kreipiasi kiti įstatymuose nurodyti asmenys ir yra įvykdytos Finansinio tvarumo įstatymo 102 straipsnyje nustatytos sąlygos. Jeigu pertvarkymo institucija Finansinio tvarumo įstatymo 102 straipsnyje nustatyta tvarka teismui nepateikia informacijos apie

jos ketinimus imtis pertvarkymo veiksmų, teismas dėl bankroto bylos iškėlimo centrinei kredito unijai sprendžia tik gavęs priežiūros institucijos išvadą dėl centrinės kredito unijos nemokumo.

66 straipsnis. Centrinės kredito unijos bankroto byla

1. Priėmus nutartį iškelti centrinės kredito unijos bankroto bylą, centrinės kredito unijos kreditoriai apie tai nedelsiant informuojami teismo nutartyje nustatytu būdu ir dviejuose didžiausiu tiražu leidžiamuose šalies dienraščiuose viešai paskelbiamas bankroto bylą nagrinėjantis teismas, bylos numeris, bankrutuojančios centrinės kredito unijos rekvizitai bei terminai, iki kada yra priimami kreditorių reikalavimai. Teismas arba teisėjas šioje dalyje nustatytus veiksmus gali pavesti atlikti centrinės kredito unijos administratoriui.

2. Teismo nustatytas terminas, iki kada centrinės kredito unijos kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, turi būti ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos.

3. Teismui priėmus nutartį iškelti centrinei kredito unijai bankroto bylą:

1) administratorius pradeda atlikti savo funkcijas, o centrinės kredito unijos organai netenka savo įgaliojimų. Apeliacinės instancijos teismui panaikinus nutartį iškelti centrinei kredito unijai bankroto bylą, centrinės kredito unijos organai toliau atlieka savo funkcijas. Tokiu atveju teismas praneša juridinių asmenų registrui apie centrinės kredito unijos teisinio statuso pasikeitimą;

2) draudžiama vykdyti visas finansines prievoles, neįvykdytas iki bankroto bylos iškėlimo, tarp jų – mokėti palūkanas, netesybas, mokesčius ir kitas privalomas įmokas, iš bankrutuojančios centrinės kredito unijos išieškoti skolas teismo ar ne ginčo tvarka;

3) nutraukiamas netesybų ir palūkanų už visas centrinės kredito unijos prievoles, tarp jų už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą, skaičiavimas. Negali būti nustatoma priverstinė hipoteka.

4. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyti draudimai netaikomi įstatymų, reglamentuojančių mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą bei kitų įstatymų nustatytais atvejais, kai yra tiesiogiai nurodyta, kad centrinė kredito unija privalo vykdyti prievoles po teismo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo.

5. Centrinės kredito unijos administratorius ne vėliau kaip per 5 dienas nuo teismo nutarties iškelti centrinės kredito unijos bankroto bylą priėmimo dienos privalo pateikti teismui tvirtinti centrinės kredito unijos lėšų sumą, kurią administratorius turi teisę naudoti administravimo išlaidoms apmokėti, kol bus patvirtinta administravimo išlaidų sąmata.

6. Jeigu centrinės kredito unijos, kuriai iškelta bankroto byla, kreditorių pagal teismo patvirtintą sąrašą yra daugiau kaip 50, visas Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme nustatytas kreditorių susirinkimo teisės, išskyrus teisę sudaryti ir keisti kreditorių komitetą, turi tik kreditorių komitetas. Kreditorių komitetas sudaromas iš ne daugiau kaip 15 narių. Vienas iš kreditorių komiteto narių turi būti valstybės įmonė Indėlių ir investicijų draudimas.

7. Administratorius privalo priežiūros institucijai jos nustatyta tvarka bei terminais reguliariai teikti informaciją apie centrinės kredito unijos bankroto procedūros eigą.

8. Iškėlus centrinės kredito unijos bankroto bylą, taikos sutartis negali būti sudaroma.

67 straipsnis. Bankrutavusios centrinės kredito unijos likvidavimas

1. Teismas pripažįsta centrinę kredito uniją bankrutavusia ir priima nutartį centrinę kredito uniją likviduoti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos.

2. Nustatyta tvarka neparduotos ir kreditorių neperimtos centrinės kredito unijos reikalavimo teisės neatlygintinai perduodamos Vyriausybės nustatyta institucijai.

3. Prieš kiekvieną atsiskaitymą su kreditoriais centrinės kredito unijos likvidatorius pateikia teismui tvirtinti atsiskaitymų su kreditoriais planą. Jame turi būti nurodyti atsiskaitymo terminai, išmokėtinų sumų dydžiai ir kreditorių reikalavimų tenkinimo mastas perduodant kreditoriams turtą, įskaitant reikalavimo teises.

4. Centrinės kredito unijos kreditorių reikalavimai užsienio valiuta tenkinami eurai pagal teismo nutarties iškelti centrinei kredito unijai bankroto bylą priėmimo dieną Europos centrinio banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, o kai euro ir atitinkamos užsienio valiutos santykio Europos centrinis bankas neskelbia, – pagal Lietuvos banko paskutinį paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį.

68 straipsnis. Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė

1. Pirmąją eilę yra tenkinami darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais; reikalavimai atlyginti žalą dėl suluošimo ar kitokio kūno sužalojimo, susirgimo profesine liga arba dėl mirties nuo nelaimingo atsitikimo darbe.

2. Antrąją eilę tenkinami reikalavimai dėl apdraustųjų indėlių, taip pat valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su Indėlių draudimo fondo lėšų panaudojimu pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą ir (arba) Finansinio tvarumo įstatymą.

3. Trečiąją eilę tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.

4. Ketvirtąją eilę tenkinami fizinių asmenų ir labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių, kaip jos apibrėžtos Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, reikalavimai dėl indėlių dalies, viršijančios draudžiamą sumą, numatytą Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo 4 straipsnyje, ir fizinių asmenų ir labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių reikalavimai dėl indėlių, kurie būtų laikomi reikalavimus atitinkančiais indėliais, jeigu būtų laikomi centrinėje kredito unijoje.

5. Penktąją eilę tenkinami kiti centrinės kredito unijos kreditorių reikalavimai, išskyrus šio straipsnio 1, 2, 3, 4, 6, 7 ir 8 dalyse nurodytus reikalavimus.

6. Šeštąją eilę tenkinami kreditorių reikalavimai dėl centrinei kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nurodytus reikalavimus.

7. Septintąją eilę tenkinami kreditorių reikalavimai dėl centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius ir kurių įsigijimo sandoriuose numatyta, kad pagal juos reikalavimai tenkinami tik po kitų centrinės kredito unijos kreditorių reikalavimų, įskaitant reikalavimus dėl centrinei kredito unijai suteiktų pasitikėtinių (subordinuotų) paskolų ir kitų centrinės kredito unijos išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius.

8. Aštuntąją eilę tenkinami centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir centrinės kredito unijos administracijos vadovų reikalavimai.

Lietuvos Respublikos
centrinių kredito unijų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1986 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyva 86/635/EEB dėl bankų ir kitų finansų įstaigų metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės (OL 2004 m. specialusis leidimas, 6 skyrius, 1 tomas, p. 157), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. birželio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/51/EB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 17 skyrius, 1 tomas, p. 273).

2. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių

priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL 2013 L 176, p. 338).

3. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL 2014 L 173, p. 149).

4. 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL 2014 L 173, p. 190).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus 3 straipsnį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d..

2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas Lietuvos centrinės kredito unijos ir jai priklausančių kredito unijų turto kokybės vertinimas ir Lietuvos centrinės kredito unijos (toliau - LCKU) bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduota finansinė analizė, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę, turtą, bei atitikimą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimams.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos įsteigta Lietuvos centrinei kredito unijai iki šio straipsnio 4 dalyje nurodyto termino taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo nuostatos. Po šio straipsnio 4 dalyje nurodyto termino iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo nuostatos LCKU taikomos tuo atveju, jeigu LCKU nesiekia tęsti veiklos ir visuotinio narių susirinkimo sprendimu yra reorganizuojama ar likviduojama, arba, jeigu pagal šio straipsnio 6 dalies nuostatas yra atšaukiama jai išduota centrinės kredito unijos licencija.

4. Jeigu LCKU siekia tęsti veiklą po šio įstatymo įsigaliojimo, ji turi pertvarkyti savo veiklą taip, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. vykdytų šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme (toliau – Centrinį kredito unijų įstatymą) nustatytus reikalavimus. Tokiu atveju LCKU visuotinis narių susirinkimas turi ir Centrinį kredito unijų įstatyme nustatytas teises.

5. Veiklą po šio įstatymo įsigaliojimo siekianti tęsti LCKU ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki šio straipsnio 4 dalyje nustatyto termino pabaigos turi pateikti Lietuvos bankui dokumentus, patvirtinančius, kad centrinės kredito unijos įstatymai yra suderinti su Centrinį kredito unijų įstatymo nuostatomis, kad LCKU yra pasirengusi tinkamai vykdyti Centrinį kredito unijų įstatymo 5 straipsnyje nustatytas funkcijas ir atitinka kitus Centrinį kredito unijų įstatyme nustatytus papildomus reikalavimus.

6. LCKU, kuri per šio straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą nepertvarko savo veiklos ir nepateikia tai patvirtinančių dokumentų, arba, jeigu pateikti dokumentai nepagrindžia, kad LCKU atitinka Centrinį kredito unijų įstatymą įstatyme nustatytus papildomus reikalavimus, atšaukiama LCKU licencija.

7. LCKU visuotiniam narių susirinkimui priėmus sprendimą LCKU likviduoti arba reorganizuoti, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms LCKU narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui arba panaudojamas kitu LCKU visuotinio narių susirinkimo nustatytu būdu.

3 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos bankui

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė rengdama Lietuvos Respublikos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą kartu su Lietuvos banku ir atsižvelgdama į kredito unijų sektoriaus indėlį įvertina lėšų poreikį centrinei kredito unijai, kad ji remiantis konsoliduota būkle nuo 2018 m. sausio 1 d. vykdytų teisės aktuose nustatytus nuosavų lėšų (kapitalo) reikalavimus, ir priėmus pateikia Seimui pasiūlymus dėl lėšų skyrimo.

2. Lietuvos bankas ir Finansų ministerija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Raimundas Markauskas
Sergejus Ursul
Darius Ulickas

**PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO
NR. XIIP-4105**

Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
Str.	Str. d.	P.	
2 4	3 2	2	<p>Argumentai: Pasiūlymai teikiami atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2016-03-18 išvadą Nr. XIIP-4105.</p> <p>Keičiamo Centrinės kredito unijos įstatymo pakeitimo 2 straipsnio 3 dalyje siūloma įtvirtinti sąvokos „asocijuotas narys“ apibrėžtį. Pažymėtina, jog kartu teikiamame Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-4106 (toliau – Kredito unijų įstatymo projektas), sąvoka asocijuotas narys apibrėžiama kitaip. Atsižvelgiant į tai, jog šiuose įstatymų projektuose siekiama reguliuoti analogiškus teisinius santykius, juose vartojamų sąvokų turinys neturėtų skirtis. Kadangi sąvokų turinys nėra tapatus, siekiant išvengti neaiškumų siūlytina sąvoką centrinės kredito unijos „asocijuotas narys“ keisti į „asocijuoto investuotojo“ sąvoką.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Projekto 2 straipsnio 3 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „3. Asocijuotas narys Asocijuotas investuotojas – fizinis arba juridinis asmuo, išskyrus kredito uniją ir valstybę, kurio pajinis įnašas pagrindinio pajaus įsigijimo metu sudaro ne mažiau kaip 10 procentų centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo.“</p> <p>2. Atitinkamai patikslintini kiti projekto straipsniai, kuriuose naudojama „asocijuoto nario“ sąvoka, keičiant šią sąvoką į „asocijuoto investuotojo“ sąvoką, t.y.:</p> <p>2.1. Pakeisti 4 straipsnio 2 dalies 2 punktą, 3 dalį ir jį išdėstyti taip: „2) kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, nariams ir asocijuotiems nariams-investuotojams“;</p> <p>2.2 Pakeisti 13 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Centrinės kredito unijos nariu gali būti kredito unija, asocijuotas narys investuotojas ir valstybė.“</p> <p>2.3 Pakeisti 17 straipsnio 3 dalies 9 punktą ir jį išdėstyti taip: 9) pritaria asocijuoto nario investuotojo priėmimui į centrinę kredito uniją;</p> <p>2.4 Pakeisti 20 str. 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip: „3) priima sprendimus dėl narių priėmimo į centrinę kredito uniją. Asocijuotas narys investuotojas į centrinę kredito uniją gali būti priimtas tik tada, jeigu tam pritaria centrinės kredito unijos visuotinis narių</p>

			susirinkimas;“
2	13		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje apibrėžiant sąvoką Centrinės kredito unijos finansinė grupė, siūloma nustatyti, jog tai „centrinė kredito unija ir jai priklausančios kredito unijos“. Manytina, jog šiuo atveju pasirinktas netinkamas terminas „priklausančios“, kadangi kredito unijos nepriklauso centrinei kredito unijai, o yra jos narėmis. Siūlytina koreguoti normą.</p> <p>Pasiūlymas. Pakeisti projekto 2 straipsnio 13 dalį pakeisti ir išdėstyti taip: „13. Centrinės kredito unijos finansinė grupė – centrinė kredito unija ir jai priklausančios jos narėmis esančios kredito unijos.“</p>
5	1	2	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte vartojamas niekur įstatymo tekste neapertas trumpinys „CKU“. Šio trumpinio atsisakytina.</p> <p>Pasiūlymas. Pakeisti projekto 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir išdėstyti taip: „2) šio įstatymo ir centrinės kredito unijos patvirtintų taisyklių nustatyta tvarka valdo stabilizacijos fondą ir užtikrina mokumo užtikrinimo sistemos veiksmingumą bei CKU centrinės kredito unijos finansinės grupės patikimą veiklą ir stabilumą;</p>
5	2	4	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 4 punkte siūloma nustatyti, kad centrinė kredito unija turi teisę „nustatyti kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomus reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo“. Projektu keičiamo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 5 punkte siūloma nustatyti, kad centrinė kredito unija turi teisę „atliekant kredito unijų centrinės kredito unijos narių stebėseną ir tikrinimą nustačiusi pažeidimus ar trūkumus, duoti nurodymus kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms per nurodytą terminą juos pašalinti ir užtikrinti, kad nustatyti pažeidimai ir trūkumai nesikartotų, arba imtis kitų šiame įstatyme, centrinės kredito unijos įstatuose ir centrinės kredito unijos su kredito unijomis sudarytose sutartyse nustatytų veiksmų“. Seimo teisės departamentas atkreipė dėmesį, kad analogiškas teises kredito unijų atžvilgiu Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-4106 (toliau – įstatymo projektas Nr. XIIP-4106) pateiktose Kredito unijų įstatymo 65 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 3 dalyje siūloma suteikti ir priežiūros institucijai. Taigi abi institucijos turėtų teisę nustatyti kredito unijoms tam tikrus papildomus reikalavimus, o, nustačiusios pažeidimus ar trūkumus, duoti kredito unijoms privalomuosius nurodymus per nustatytus terminus juos pašalinti. Pažymėtina, kad galimos situacijos, kai dėl tų pačių kredito unijų veiklos trūkumų centrinė kredito unija ir priežiūros institucija joms pateiktų skirtingus nurodymus bei nustatytų skirtingus papildomus reikalavimus. Iš projekto nuostatų nėra aišku, kurios institucijos nurodymų (reikalavimų) vykdymui turėtų būti skiriamas prioritetas. Projekto nuostatas reikėtų patikslinti, pašalinant šiuos neaiškumus.</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti keičiamo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir</p>

			<p>jį išdėstyti taip:</p> <p>„4) nustatyti kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomus reikalavimus, neprieštaraujančius teisės aktams ir priežiūros institucijos teisės aktams ir kredito unijoms duotiems nurodymams, dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo;“</p>
5	2	6	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 6 punkte siūloma nustatyti tam tikrą Priežiūros institucijos teisę. Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog aptariamos 5 straipsnio 2 dalies punktuose po dvitaškio dėstomos centrinės kredito unijos teisės. Todėl siūlomas 6 punktas sistemiškai nederu su 2 dalies esme ir turėtų būti išdėstytas kitame straipsnyje, ar kitoje straipsnio dalyje. Siūlytina tobulinti normos redakciją.</p> <p>Pasiūlymas: Išbraukti keičiamo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 6 punktą, papildyti 5 straipsnį nauja 3 dalimi ir 5 straipsnio 2 ir 3 dalis išdėstyti taip:</p> <p>„2. Centrinė kredito unija, be kitų įstatymuose nustatytų teisių, taip pat turi teisę:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka veikti kaip kredito unijų centrinės kredito unijos narių laikinasis administratorius bei likvidatorius; 2) deleguoti atstovus į savo narių kredito unijų visuotinius susirinkimus, stebėtojų tarybos ir valdybos posėdžius patariamąjo balso teise; 3) gauti iš kredito unijų, kurios yra centrinės kredito unijos narės, informaciją, reikalingą centrinės kredito unijos funkcijoms atlikti; 4) nustatyti kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms papildomus reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo; 5) atliekant kredito unijų centrinės kredito unijos narių stebėseną ir tikrinimą nustačiusi pažeidimus ar trūkumus, duoti nurodymus kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms per nurodytą terminą juos pašalinti ir užtikrinti, kad nustatyti pažeidimai ir trūkumai nesikartotų, arba imtis kitų šiame įstatyme, centrinės kredito unijos įstatuose ir centrinės kredito unijos su kredito unijomis sudarytose sutartyse nustatytų veiksmų. 6) Priežiūros institucija, nustačiusi, jog šio straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose nurodyti centrinės kredito unijos reikalavimai arba nurodymai nepasieks jais siekiamų tikslų ir (arba) yra pertekliniai arba pernelyg ribojantys kredito unijų veiklą, gali nurodyti centrinės kredito unijos nariui jų nevykdyti arba pakeisti šiuos reikalavimus kitais. <p>3. Priežiūros institucija, nustačiusi, jog šio straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose nurodyti centrinės kredito unijos reikalavimai arba nurodymai nepasieks jais siekiamų tikslų ir (arba) yra pertekliniai arba pernelyg ribojantys kredito unijų veiklą, gali nurodyti centrinės kredito unijos nariui jų nevykdyti arba pakeisti šiuos reikalavimus kitais.</p>

13	1	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai kredito unijų turtas viršija 50 milijonų eurų, centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai. Tuo atveju, jeigu projekto autorių tikslas yra nustatyti, kad centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai tik tais atvejais, kai kredito unijų, esančių centrinės kredito unijos nariais, turtas viršija 50 milijonų eurų, tai vertinamąją projekto nuostatą reikėtų atitinkamai patikslinti. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog nuostatos formulavimas neatitinka teisės technikos taisyklių, kadangi nuostatoje pirmiausia nustatomas imperatyvas, kuris sekančiu sakiniu yra paneigiamas. Siūlytina patobulinti normos redakciją.</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti keičiamo įstatymo 13 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„1. Centrinėje kredito unijoje negali būti mažiau kaip 10 narių, išskyrus šiame straipsnyje nurodytą išimtį. Tais atvejais, kai kredito unijų turtas viršija 50 milijonų eurų, centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai. Centrinėje kredito unijoje gali būti mažiau nei 10, bet ne mažiau kaip 3 nariai tik tais atvejais, kai kredito unijų, esančių centrinės kredito unijos nariais, turtas viršija 50 milijonų eurų“.</p>
13	3	<p>Argumentai: Seimo teisės departamentas nurodė, jog keičiamo įstatymo 13 straipsnio 3 dalies sąvoka „savarankiška kredito unijos veiklos forma“ nėra pakankamai aiški. Pažymėtina, kad visos kredito unijos yra juridiniai asmenys, kurie vykdo savarankišką veiklą. Tuo atveju, jeigu turėtas tikslas nustatyti, kad ši sąvoka apimtų kredito unijas, kurios nėra centrinės kredito unijos narėmis, tai keičiamame įstatyme reikėtų atskleisti jos turinį. Kartu atkreipė dėmesį, kad keičiamo įstatymo 13 straipsnio 11 dalyje naudojama kiek kitokia sąvoka: „savarankiška kredito unija“. Tuo atveju, jeigu abi aukščiau minėtos sąvokos apimtų tas pačias kredito unijas, svarstytina, ar keičiamame įstatyme vartojamas sąvokas nereikėtų suvienodinti. Siūlytina tobulinti normos redakciją.</p> <p>Pasiūlymas: Patikslinti keičiamo įstatymo 13 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„3. Centrinė kredito unija privalo priimti į savo narius savarankiškos kredito unijos veiklos formos nesirenkančią prašymą pateikusią ir priežiūros institucijos išduotą kredito unijos licenciją turinčią ir bei veiklos riziką ribojančius normatyvus vykdančią kredito uniją.“</p>
13 15	11 1	<p>Argumentai: Seimo teisės departamentas atkreipė dėmesį, jog keičiamo įstatymo 13 straipsnio 11 dalis sistemiškai nederina su 13 straipsnio turiniu ir turėtų būti perkelta į keičiamo įstatymo 15 straipsnį, kuris reguliuoja narystės centrinėje kredito unijoje pasibaigimą. Be to, keičiamo įstatymo 13 straipsnio 11 dalyje siūloma nustatyti galimybę kredito unijai centrinės kredito unijos narei, atitinkančiai savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus, teisę išstoti iš centrinės kredito unijos, raštu pranešusi apie tai centrinei kredito unijai ne vėliau kaip 6 mėnesius iki numatomo išstojimo dienos. Pasiūlymo turinys diskutuotinas atsižvelgiant į siūlomą nustatyti itin trumpą įspėjimo terminą. Pastebėtina, jog kredito unijai išstojus iš centrinės kredito unijos, šiai kredito unijai turi būti grąžintas pajinis įnašas. Ir nors 15 straipsnio 6 dalyje nustatoma, jog pajinis įnašas grąžinamas, tik tuo atveju, jei nustatoma, kad šis grąžinimas nekels grėsmės centrinės</p>

		<p>kredito unijos veiklos stabilumui, tačiau manytina, jog terminas yra akivaizdžiai per trumpas, kad centrinė kredito unija deramai galėtų pasirengti jos nario išstojimui. Manytina, jog įspėjimo terminą reikėtų ilginti, galimai jį suderinant su įspėjimo terminu, lygiu 1 metams, kai centrinė kredito unija rengiasi pašalinti kredito uniją iš centrinės kredito unijos narių.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>1. Patikslinti keičiamo įstatymo 15 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>1. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, atitinkančios savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus, numatytus Kredito unijų įstatyme, turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos. Kredito unija centrinės kredito unijos narė turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos tik ne vėliau prieš 6 mėnesius iki numatomo išstojimo pranešusi apie tai raštu centrinei kredito unijai. raštu pranešusi apie tai centrinei kredito unijai ne vėliau kaip 1 metus iki numatomo išstojimo dienos.</p> <p>2. Išbraukti keičiamo įstatymo 13 straipsnio 11 dalį.</p> <p>„11. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, atitinkančios savarankiškai kredito unijai keliamus reikalavimus, numatytus Kredito unijų įstatyme, turi teisę išstoti iš centrinės kredito unijos Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka, raštu pranešusi apie tai centrinei kredito unijai ne vėliau kaip 6 mėnesius iki numatomo išstojimo dienos.“</p>
14		<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad „Kredito unijos centrinės kredito unijos narės balsų dalis, kurį pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių ir nuosavo kapitalo dydį, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų“. Pagal projektu siūlomas keičiamo įstatymo 14 straipsnio 5 dalies nuostatas centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nustatyta detali centrinės kredito unijos narių balsų centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime skaičiavimo tvarka. Be to, projektu keičiamo įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad tuo atveju, jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų. Seimo teisės departamentas atkreipė dėmesį, kad galiojančio centrinės kredito unijos įstatymo 2 straipsnio 7 dalies nuostatas kiekvienas centrinės kredito unijos narys turi vieną balsą. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad siūlomi pakeitimai teikiami tam, kad didžiausią kapitalą sukaupusios ir sėkmingai veikiančios kredito unijos turėtų svaresnę įtaką priimant sprendimus centrinės kredito unijos visuotiniame susirinkime.</p> <p>Seimo teisės departamentas atkreipė dėmesį, jog nei iš projekto aiškinamojo rašto, nei iš projekto nuostatų nėra aišku, kokiais konkrečiai argumentais remiantis valstybei – centrinės kredito unijos narei, turinčiai tik vieną pagrindinį pajų, visuotiniame centrinės kredito unijos narių susirinkime visada būtų suteikiama 10 procentų balsų. Pažymėtina, kad valstybės, priešingai nei kitų centrinės kredito unijos narių, balsų skaičius susirinkime nebūtų nustatomas pagal projekte siūlomus įtvirtinti rodiklius. Taigi svarstytina, ar jai nebūtų suteiktos privilegijos kitų centrinės kredito unijos narių atžvilgiu, o kiti kredito unijos nariai siūlomu teisiniu reguliavimu nebūtų diskriminuojami. Kyla abejonių ar siūlomu teisiniu</p>

		<p>reguliavimu nebūtų pažeistas asmenų lygiateisiškumo principas bei aukščiau minėtas nuosavybės teisių apsaugos principas. Siūlytina nuostatas tobulinti.</p> <p>Be to, atsižvelgiant į tai, kad centrinės kredito unijos narių balsų skaičius visuotiniame kredito unijos narių susirinkime būtų nustatomas pagal tam tikrus rodiklius, kurie gali kisti, iš projekto nuostatų nėra aišku, ar kiekvieno centrinės kredito unijos nario balsų skaičius būtų nustatomas prieš pat įvyksiantį visuotinį susirinkimą, ar būtų nustatomas vadovaujantis kitais principais. Projekto nuostatas reikėtų papildyti, pašalinant šį neaiškumą.</p> <p>Pasiūlymas. Patikslinti keičiamo įstatymo 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„14 straipsnis. Centrinės kredito unijos nario balso teisė</p> <p>1. Kredito unijos centrinės kredito unijos narės balsų dalis, kuri pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių ir nuosavo kapitalo dydį, tačiau vienos kredito unijos turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.</p> <p>2. Jeigu centrinės kredito unijos nare yra valstybė, ji visada turi 10 procentų visų balsų. jos balsų dalis centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime nustatoma atsižvelgiant į valstybės įmokėtą pajinio įnašo už pagrindinį ir papildomus pajus dydį, tačiau valstybės turima balsų dalis negali sudaryti mažiau kaip 1 balsą ir daugiau kaip 10 procentų visų balsų.</p> <p>3. Jeigu centrinės kredito unijos nariu yra asocijuotas narys investuotojas, jo balsų dalis, kuri pagrindinis pajus suteikia centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, nustatomas atsižvelgiant į jo sumokėtą pajinio įnašo už pagrindinį ir papildomus pajus dydį ir visą centrinės kredito unijos pajinį kapitalą, tačiau vieno asocijuoto nario investuotojo turima balsų dalis negali sudaryti daugiau kaip 10 procentų visų balsų.</p> <p>4. Visų asocijuotų narių investuotojų balsų dalis negali būti didesnė nei 1/3 visų balsų.</p> <p>5. Kiekvieno centrinės kredito unijos nario turimas balsų skaičius nustatomas prieš pat įvyksiantį visuotinį narių susirinkimą. Centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nustatyta detali centrinės kredito unijos narių balsų centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime skaičiavimo tvarka, taip pat gali būti nustatyti papildomi, šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti, balsams apskaičiuoti naudojami rodikliai.</p>
25 26, 27	2	<p>Argumentai: Seimo teisės departamentas nurodė, jog keičiamo įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad centrinė kredito unija <u>turi teisę</u> centrinės kredito unijos ir jos narių mokumui užtikrinti sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą. Taigi minėto fondo steigimas nėra privalomas. Seimo teisės departamentas atkreipė dėmesį, kad centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo steigimas pagal siūlomas keičiamo įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas yra viena iš centrinės kredito unijos ir jos narių mokumo užtikrinimo priemonių. Todėl svarstytina, ar siūlomu teisiniu reguliavimu būtų pasiekti keičiamo įstatymo tikslai, t.y. užtikrintas kredito unijų veiklos stabilumas ir patikimumas. Kartu atkreipė dėmesį, kad iš projekto nuostatų nėra aišku, koks konkrečiai turėtų būti minimalus fondo dydis bei kokiems konkrečiai tikslams jo lėšos</p>

galėtų būti naudojamos. Projektą reikėtų papildyti nuostatomis, pašalinančiomis šiuos neaiškumus.

Siūlytina nustatyti, jog centrinės kredito unijos fondo kaupimas yra savanoriškas, tačiau nedalyvauti bendrame kredito unijų stabilizacijos fonde centrinės kredito unijos narės gali tik tuomet, kaip kaupia ne mažesnę nei įstatyme nurodytą centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą ir užtikrina ne mažesnius nei įstatyme numatytus fondo kaupimo ir valdymo reikalavimus. Atitinkamai siūloma reglamentuoti minimalų centrinės kredito unijos fondo dydį, įmokų surinkimo ir fondo lėšų naudojimo tvarką, o taip pat fondo valdymą bei stabilizacijos fondo komisijos veiklą.

Pasiūlymas:

1. Patikslinti 25 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos atsako bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams, tačiau ne didesne nei į centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą (jei toks kaupiamas) įneštų lėšų ir į centrinę kredito uniją įmokėto pajinio kapitalo suma. **Šis ribojimas netaikomas bankrutuojančiai centrinei kredito unijai ir jos narei bankrutuojančiai kredito unijai, kurios savo kreditoriams atsako visu savo turtu.**“

2. Patikslinti įstatymo projekto 26 straipsnį, papildyti naujais 26¹, 26² straipsniais, papildyti 27 straipsnį ir juos išdėstyti taip:

„26 straipsnis. Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas

1. Centrinė kredito unija turi teisę centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą. Centrinės kredito unijos savanoriškai kaupiamas stabilizacijos fondas – tai centrinės kredito unijos narių sprendimu įsteigtas, centrinės kredito unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas.

2. ~~Stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo, jį steigia, administruoja ir jo vardu veikia centrinė kredito unija. Jei centrinė kredito unija savo įstatuose nenumato šio įstatymo reikalavimus atitinkančio stabilizacijos fondo steigimo, visos centrinės kredito unijos narės privalo dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka. Stabilizacijos fondas, jei nusprendžiama jį kaupti, turi būti atskirtas nuo centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita turi būti tvarkoma atskirai.~~

3. ~~Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo tikslinį lygį pasirenka centrinė kredito unija.~~

3. 4. Tais atvejais, kai centrinės kredito unijos narių sprendimu kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas, centrinė kredito unija ir kredito unijos centrinės kredito unijos narės privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Centrinė kredito unija turi teisę mokėti ir didesnes įmokas. Kredito unijos centrinės

kredito unijos narės, dalyvaujančios centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo kaupime, gali savanoriškai papildomai dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.

~~5. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į centrinių kredito unijų stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos gali būti negražinamos.~~

4. 6. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų gražinimo tvarką, stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo tvarką nustato centrinė kredito unija.

~~7. Jeigu stabilizacijos fondą valdanti centrinė kredito unija yra likviduojama, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms centrinės kredito unijoms narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui.~~

26¹ straipsnis. Reikalavimai centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui

1. Centrinės kredito unijos kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas privalo atitikti minimalius šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus. Jei centrinės kredito unijos kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas šių reikalavimų neatitinka, visos centrinės kredito unijos narės kredito unijos privalo dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde Kredito unijų įstatymo nustatyta tvarka.

2. Stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo, jį administruoja ir jo vardu veikia centrinė kredito unija. Stabilizacijos fondas turi būti atskirtas nuo centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita turi būti tvarkoma atskirai.

3. Stabilizacijos fonde ne vėliau kaip per 3 metus nuo licencijos centrinei kredito unijai išdavimo dienos turi būti sukaupta ir toliau išlaikoma suma, ne mažesnė kaip 1 procentas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų turto sumos.

4. Centrinė kredito unija ir kredito unijos centrinės kredito unijos narės privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Centrinė kredito unija turi teisę mokėti ir didesnes įmokas, nei privalomos pagal šį įstatymą. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į centrinių kredito unijų stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos gali būti negražinamos.

5. Periodinės įmokos mokamos centrinės kredito unijos nustatytais terminais, iki bus pasiektas šio straipsnio 3 dalyje nustatytas stabilizacijos fondo lygis, o šį lygį pasiekus ir vėliau jam sumažėjus – periodinių įmokų mokėjimas turi būti atnaujinamas. Papildomos įmokos mokamos, jeigu stabilizacijos fondo lėšų nepakanka šiame įstatyme nustatytiems mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti.

6. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos turtą ir veiklos rizikingumą. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo kriterijus nustato centrinė kredito unija.

		<p>7. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos papildoma įmoka turi būti sumokėta per protingą terminą nuo centrinės kredito unijos sprendimo mokėti papildomas įmokas gavimo dienos. Kredito unija turi teisę laikinai nemokėti papildomos įmokos, jeigu dėl jos sumokėjimo ji nevykdytų veiklos riziką ribojančių normatyvų. Tokiu atveju, kai kredito unija pateikia centrinei kredito unijai prašymą atidėti tokios įmokos mokėjimą, arba papildomos įmokos mokėjimas turi būti atidedamas centrinės kredito unijos iniciatyva, įmokos mokėjimas gali būti atidedamas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui. Atidėta įmoka turi būti sumokama, kai toks mokėjimas nebekelia grėsmės kredito unijos veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymui.</p> <p>8. Jei pagal šio straipsnio 7 dalį kredito unijai yra atidedamas papildomos įmokos sumokėjimas, privalo būti užtikrinama, jog mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti reikalingas lėšas stabilizacijos fondo vardu iš kitų kredito įstaigų, išskyrus besiskolinančios centrinės kredito unijos nares kredito unijas, ar kitų asmenų pasiskolintų centrinę kredito unija arba atitinkamas papildomas įmokas sumokėtų centrinę kredito unija ir jos narės kitos kredito unijos.</p> <p>9. Privalo būti užtikrinta, jog centrinę kredito unija turėtų teisę nustatyti terminu į stabilizacijos fondą kredito unijos nesumokėtas įmokas be kredito unijos nurodymo nurašyti nuo kredito unijos sąskaitos centrinėje kredito unijoje.</p> <p>10. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinių ir papildomų įmokų apskaičiavimo, mokėjimo ir papildomų įmokų grąžinimo tvarką nustato centrinę kredito unija.</p> <p>11. Stabilizacijos fondo turta gali sudaryti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų periodinės ir papildomos įmokos; 2) pajamos, gautos iš stabilizacijos fondo lėšų investavimo; 3) atgautos iš stabilizacijos fondo paskolintos lėšos; 4) lėšos, gautos iš kredito unijų asociacijų, paramos fondų ar kitų asmenų; 5) centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo vardu iš kredito įstaigų ar kitų asmenų pasiskolintos lėšos; 6) kitas turtas. <p>12. Stabilizacijos fondo sąnaudas gali sudaryti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) išlaidos, patirtos užtikrinant centrinės kredito unijos ar jos narių kredito unijų mokumą; 2) stabilizacijos fondo lėšų investavimo sąnaudos; 3) kitos sąnaudos. <p>13. Stabilizacijos fondo lėšos gali būti investuojamos į mažos rizikos turta centrinės kredito unijos nustatyta tvarka.</p> <p>14. Jeigu stabilizacijos fondą valdanti centrinę kredito unija yra likviduojama, stabilizacijos fondo turtas išdalijamas kredito unijoms centrinės kredito unijoms narėms proporcingai paskutinėse patvirtintose metinėse finansinėse ataskaitose nurodytam jų turtui.</p> <p>15. Priežiūros institucija gali numatyti kitų privalomų reikalavimų centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui arba nurodyti centrinės kredito unijos narėms papildomai dalyvauti Kredito unijų stabilizacijos fonde, kaupiamame Kredito unijų įstatymo</p>
--	--	--

		<p>nustatyta tvarka.</p> <p>26² straipsnis. Reikalavimai stabilizacijos fondo valdymui</p> <p>1. Centrinės kredito unijos kaupiamas centrinės kredito unijos stabilizacijos fondo valdymas privalo atitikti skaidrumo ir nepriklausomumo reikalavimus, bei atitikti minimalius šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.</p> <p>2. Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui valdyti turi būti suformuojamas savarankiškas centrinės kredito unijos organas - Stabilizacijos fondo komisija, kuri spręstų stabilizacijos fondo valdymo klausimus.</p> <p>3. Stabilizacijos fondo komisiją turi sudaryti ne mažiau kaip 3 nariai. Stabilizacijos fondo komisiją ir jos pirmininką renka centrinės kredito unijos stebėtojų taryba ne daugiau kaip 4 metams. Detalią stabilizacijos fondo komisijos narių rinkimo ir atšaukimo tvarką numato centrinės kredito unijos įstatai.</p> <p>4. Centrinės kredito unijos įstatai turi numatyti, jog Stabilizacijos fondo komisijos nariu negali būti centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos ar valdybos narys, audito tarnybos narys, administracijos vadovas ir centrinės kredito unijos narės kredito unijos valdybos narys ir administracijos vadovas. Stabilizacijos fondo komisijos narys negali pavesti ar perduoti savo funkcijų kitiems asmenims.</p> <p>5. Stabilizacijos fondo komisijos darbo tvarką nustato centrinės kredito unijos įstatai ir stabilizacijos komisijos priimtas darbo reglamentas.</p> <p>6. Stabilizacijos fondo komisijos posėdžiai turi būti protokoluojami.</p> <p>7. Centrinės kredito unijos įstatai turi užtikrinti jog Stabilizacijos fondo komisija turėtų šiuos įgaliojimus:</p> <p>1) nustatyti papildomos ir periodinės įmokos į stabilizacijos fondą dydį, spręsti klausimus dėl papildomų įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimo, taip pat skolinimosi mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti;</p> <p>2) spręsti dėl iš stabilizacijos fondo finansuojamų centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių taikymo ir stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo tokių priemonių finansavimui;</p> <p>3) stebėti ir kontroliuoti įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimą bei kredito unijoms suteiktų lėšų naudojimą arba paveda tai atlikti centrinės kredito unijos administracijos vadovui;</p> <p>4) spręsti dėl stabilizacijos fondo lėšų investavimo;</p> <p>5) svarstyti ir spręsti kitus mokumo užtikrinimo sistemos veikimą reguliuojančiose taisyklėse ir kituose visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimuose nustatytus stabilizacijos fondo valdymo klausimus.</p> <p>10. Stabilizacijos fondo komisija turi teisę gauti funkcijoms atlikti reikiamą informaciją iš centrinės kredito unijos organų ir kredito unijų centrinės kredito unijos narių.“</p> <p>3. Papildyti 27 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p>
--	--	--

		<p>27 straipsnis. Mokumo užtikrinimo priemonių organizavimas</p> <p>1. Centrinė kredito unija pagal priežiūros institucijos pateiktą informaciją arba pagal centrinės kredito unijos narės kredito unijos prašymą privalo spręsti klausimą dėl mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, jeigu:</p> <p>1) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija pažeidžia arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje pažeis nustatytus veiklos riziką ribojančius reikalavimus (normatyvus), reikalavimus dėl minimalaus (mažiausio) kapitalo ar kapitalo rezervų; arba</p> <p>2) centrinė kredito unija ar jos narė kredito unija yra nemoki arba yra objektyvių duomenų, kad netolimoje ateityje gali tapti nemoki.</p> <p>2. Jeigu centrinė kredito unija nusprendžia netaikyti centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumo užtikrinimo priemonių, tai neatleidžia centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų nuo atsakomybės likviduojamos centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos kreditoriams pagal šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 2 dalies nuostatas.</p> <p>3. Vadovaudamasi šio įstatymo normomis centrinė kredito unija nustato detalias mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles.</p> <p>4. Centrinė kredito unija parengia ir patvirtina detalią mokumo užtikrinimo priemonių finansavimo iš centrinės kredito unijos stabilizavimo fondo tvarką ir detalias iš stabilizacijos fondo finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisykles. Šios taisyklės turi apimti:</p> <p>1) Pareigą centrinei kredito unijai spręsti klausimą dėl iš stabilizacijos fondo lėšų finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo, jeigu yra šio straipsnio 1 dalyje numatytos aplinkybės;</p> <p>2) Konkrečias priemones, kuriomis bus skiriamos lėšos centrinei kredito unijai ir jos narėms kredito unijoms iš stabilizacijos fondo finansuoti (pavyzdžiui, numatant, jog lėšos gali būti suteikiamos paskolomis, turinčiomis pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymių, naudojamos išperkant centrinės kredito unijos ar kredito unijos išleistus ilgalaikius ne nuosavybės vertybinius popierius, kredito unijai negražintinai skiriant lėšų, kurios turi patekti į kredito unijos atsargos kapitalą ir pan.) bei šių priemonių taikymo sąlygas;</p> <p>3) Kredito unijos, kuriai skiriamos stabilizacijos fondo lėšos, įsipareigojimus, susijusius su lėšų iš stabilizacijos fondo naudojimu ir centrinės kredito unijos pareigas, susijusias su šių lėšų naudojimo priežiūra.</p>
30	5, 7	<p>Argumentai: Seimo teisės departamentas nurodė, jog keičiamo įstatymo 30 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad „Pajinė įmoka, sumokėta už pagrindinį ir papildomą pajų gali būti grąžinama šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tik narystei centriniėje kredito unijoje pasibaigus. Pajinių įnašų į centrinę kredito uniją suma sumažinamas narių nuosavas kapitalas“. Pastebėtina, jog nuostatos sakiniai nėra susiję priežastiniu ryšiu, todėl antrojo nuostatos sakinio teisinės reikšmės neįmanoma įvertinti. Siūlytina atskleisti tikrąją nuostatos esmę ir tai ką joje norėta sureguliuoti. Pažymėtina, jog nuostatoje derėtų atskleisti apie kokius narius kalbama, galbūt naudojant žodžius „centrinės kredito unijos narių“. Be to, atskleistina, ar mažinamas visų centrinės kredito narių nuosavas kapitalas vienoda suma, ar kiekvieno centrinės kredito nario nuosavas kapitalas ir tik</p>

		<p>tokia suma, kurią jis įnešė kaip pajų.</p> <p>Pasiūlymas.</p> <p>1. Patikslinti keičiamo įstatymo 30 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip: „5. Pajinė įmoka, sumokėta už pagrindinį ir papildomą pajų gali būti grąžinama šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka tik narystei centrinėje kredito unijoje pasibaigus. Pajinių įnašų į centrinę kredito uniją suma sumažinamas narių nuosavas kapitalas.“</p> <p>2. Papildyti įstatymo 30 straipsnį nauja 7 dalimi ir ją išdėstyti taip: „7. Kiekvieno centrinės kredito nario nuosavas kapitalas sumažinamas jo pajinių įnašų į centrinę kredito uniją suma.“</p>
33	3	<p>Argumentai: Keičiamo įstatymo 33 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad „centrinė kredito unija, kurios konsoliduotas rezultatas metinėje pelno ataskaitoje yra neigimas, privalo peržiūrėti strateginį veiklos planą ir numatyti priemones užtikrinančias teigiamą rezultatą per neilgesnį kaip dviejų metų laikotarpį“. Pažymėtina, kad iš projekto nuostatų nėra aišku, kokiais konkrečiai terminais centrinė kredito unija privalėtų peržiūrėti aukščiau minėtą planą. Svarstytina, ar keičiamame įstatyme tokius terminus nereikėtų nustatyti. Be to, nuostatoje žodis „neigimas“, keistinas žodžiu „neigiamas“.</p> <p>Pasiūlymas.</p> <p>1. Patikslinti keičiamo įstatymo 33 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Centrinė kredito unija, kurios konsoliduotas rezultatas metinėje pelno ataskaitoje yra neigimas neigiamas, privalo per 3 mėnesius nuo ataskaitos patvirtinimo dienos peržiūrėti strateginį veiklos planą ir numatyti priemones užtikrinančias teigiamą rezultatą per neilgesnį kaip dviejų metų laikotarpį.“</p>
2	2	<p>Argumentai: Projekto 2 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas Lietuvos centrinės kredito unijos ir jai priklausančių kredito unijų turto kokybės vertinimas ir Lietuvos centrinės kredito unijos bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduota finansinė analizė, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę, turimą bei atitikimą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimams. Iš projekto nuostatų nėra aišku, kuris subjektas (-ai) būtų atsakingas už aukščiau minėtą kredito unijų turto kokybės vertinimo atlikimą bei iš kokių konkrečiai lėšų šaltinių toks vertinimas turėtų būti apmokamas. Projektą reikėtų papildyti nuostatomis, pašalinančiomis šį neaiškumą.</p> <p>Be to, vadovaujantis projekto 2 straipsnio 1 dalimi, projekto 2 straipsnio 2 dalis, kurioje siūloma nustatyti, kad kredito unijų turto vertinimas turi būti atliktas iki įstatymo įsigaliojimo, įsigaliojotų tik 2016 m. lapkričio 1 d., t.y. tą pačią dieną kaip ir visas įstatymas. Tam, kad būtų teisinis pagrindas atlikti vertinimą bei vertinimas būtų atliktas iki įstatymo įsigaliojimo dienos, projekto 2 straipsnio 2 dalis turėtų įsigalioti anksčiau nei 2016 m. lapkričio 1 d. Atsižvelgus į tai, projekto 2 straipsnio 1 dalį reikėtų papildyti nuostatomis, numatančiomis kitą projekto 2 straipsnio 2 dalies įsigaliojimo datą.</p>

			<p>Pasiūlymas: Pakeisti įstatymo projekto 2 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis ir jas išdėstyti taip:</p> <p>„2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas</p> <p>1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį ir įstatymo 3 straipsnį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d. Šio straipsnio 2 dalis įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.</p> <p>2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi būti atliktas išsamus, nepriklausomas ir standartizuotas Lietuvos bankas savo lėšomis atlieka išsamų, nepriklausomą ir standartizuotą Lietuvos centrinės kredito unijos ir jai priklausančių kredito unijų turto kokybės vertinimas vertinimą ir Lietuvos centrinės kredito unijos (toliau - LCKU) bei jai priklausančių kredito unijų konsoliduota finansinė analizė konsoliduotą finansinę analizę, tikslu teisingai įvertinti kredito unijų ir centrinės kredito unijos finansinę būklę, turtą, bei atitikimą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimams.</p>
--	--	--	--

Teikia:
Seimo narys

Raimundas Markauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2016-05-23

Nr. (1.6.)IT-597

į 2016-05-11

Nr. ((7.62-02)-5K-
1609146)-6K-
1603634

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3771, LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4105

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), teikia šią teisinę išvadą.

Nutarimo projekto rengėjai Nutarimo projekto 1 punkte nurodo poziciją pritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 (toliau – KUĮ projektas Nr. XIIP-3772) ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 (toliau – CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2015 m. sausio 22 d. raštu Nr. (1.5.)2T-96 pateiktomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijomis, kuriomis ministerijoms pasiūlyta vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarimo protokolu Nr. 4, Vyriausybės pozicija projektui pritarti formuluojama, kai, įvertinus Seime svarstomo teisės akto projekto tikslus, pasirinktas teisinio reguliavimo priemonės, galimas šio teisės akto projekto priėmimo pasekmės, pastabų ir pasiūlymų nėra.

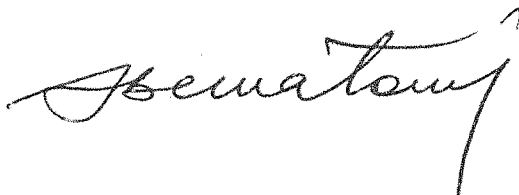
Teisingumo ministerijos nuomone, Nutarimo projekto rengėjų turėtų būti įvertintos Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos išvadoje dėl

Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772 bei išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771 pateiktos pastabos, kaip ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadose 2015-11-23 Nr. XIIP-3771 ir 2015-11-23 Nr. XIIP-3772 tiems patiems įstatymų projektams pateiktos pastabos. Derėtų atkreipti dėmesį į pastabas dėl KUĮ projekte Nr. XIIP-3772 numatyto siūlymo nustatyti kredito unijų vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus priežiūros institucijos teisės aktuose, į pastabą dėl to, kad leidimų išdavimo sąlygos turi būti numatytos įstatyme, o ne poįstatyminiame teisės akte, į pastabą, kad galimai bus ribojamas ūkinės veiklos laisvės principas, jei nebus įtvirtinta pareiga įtraukti į Centrinės kredito unijos nares visas atitinkančias reikalavimus kredito unijas, kurios kreipiasi dėl narystės. Taip pat turėtų būti atkreipiamas dėmesys į pastabas dėl CKUĮ projektu Nr. XIIP-3771 siūlomo teisinio reguliavimo šiais aspektais: dėl valstybės, Centrinės kredito unijos narės, išskirtinės padėties – 10 procentų balsų visuotiniame Centrinės kredito unijos narių susirinkime; dėl siūlomo išankstinio ne trumpesnio kaip 2 metai termino informavimui apie išstojimą, pašalinimą iš Centrinės kredito unijos, kuris galimai ribotų ūkinės veiklos laisvės principo įgyvendinimą bei galimai pažeistų Konstitucijos 35 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą teisę (*niekas negali būti verčiamas priklausyti kokiam nors bendrijai, politinei partijai ar asociacijai*); dėl reikalavimo, kad leidimų išdavimo sąlygos, kriterijai turi būti nustatyti įstatymu, o ne poįstatyminiu teisės aktu; dėl Centrinės kredito unijos atitikimo Kooperatinių bendrovių įstatymo nuostatoms.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, abejotina Nutarimo projekte formuluojama Vyriausybės pozicija pritarti KUĮ projektui Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektui Nr. XIIP-3771 (galbūt būtų tikslingiau iš esmės pritarti KUĮ projektui Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektui Nr. XIIP-3771 ir pateikti pastabas bei pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo).

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2016-05-30 Nr. (1.6.)2T-650
Į 2016-05-24 Nr. ((7.62-02)-6K-
1603966

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3771, LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4105“ PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinę sistemą gavo Lietuvos Respublikos Vyriausybei adresuotą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektą (toliau – Projektas).

Pastebėtina, kad Projektas buvo derintas su Teisingumo ministerija ir išvada jam buvo pateikta Teisingumo ministerijos 2016 m. gegužės 23 d. raštu Nr. (1.6.)2T-597. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 (toliau – Reglamentas), nuostatomis, Projektas, patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas, pirmiausiai turėtų būti įvertintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje ir apsvarstytas ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime (toliau – MAP). Tik patikslinus Projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos padalinių ir (ar) MAP metu pateiktas pastabas arba įvertinus šias pastabas, jis turėtų būti teikiamas pakartotinai Teisingumo ministerijai išvadai gauti (Reglamento 78.1 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, Teisingumo ministerijos teisinė išvada Vyriausybei pateiktam Projektui iki MAP nebus teikiama, o, esant pastabų ir pasiūlymų, jos bus perduotos MAP metu.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Brigita Palubinskienė, (8 5) 2662963, el. p. brigita.palubinskiene@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-05-17
Nr.160517-01

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 16-5566(2)

Finansų ministerija parengė ir pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektą (toliau – **Nutarimo projektas**).

Nutarimo projektu siūloma pritarti Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 ir Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 (toliau- „**Pirmasis paketas**“), tačiau siūloma nepritarti Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4106 ir Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4105 (toliau – „**Alternatyvus paketas**“)

Asociacija „Lietuvos kreditas“, atstovaujanti Lietuvoje veikiančias kredito unijas, susipažinusi su Finansų ministerijos parengto Nutarimo projektu ir įvertinusi priežastis, dėl kurių nepritariama Alternatyviam paketui, ragina nepritarti Nutarimo projektui ir reiškia šias pastabas dėl jo:

1. Nutarimo projektas remiasi fundamentaliai ydinga esmine/ principine prielaida – siekiu kredito unijų reglamentavimui taikyti Bankų sąjungą reglamentuojančius teisės aktus. Tai yra *expressis verbis* numatyta pačiame Nutarimo projekte:

„2.1 [...] Priėmus KUĮ projektą Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektą Nr. XIIP-3771 būtų užtikrinta, kad atskiras kredito unijas vienijančioms centrinėms kredito unijoms konsoliduotu pagrindu būtų taikomi bankų sąjungą reglamentuojantys ES teisės aktai, taip pat būtų įgyvendinami vienodi bankų sąjungos priežiūros ir pertvarkymo mechanizmai.“

„Alternatyviuose įstatymų projektuose ir toliau numatomas fragmentuotai veikiantis ir visa apimtimi į bankų sąjungos aprėptį nepatenkantis šalies kredito unijų sektorius, nenustatant priemonių, kurias įgyvendinant visuomenė būtų apsaugoma nuo atskirų kredito unijų bankrotų pasekmių.“

Nutarimo prielaida, kuria taip pat remiasi ir Pirmasis paketas, t.y., siekis sukurti reguliavimą, kuriuo visos kredito unijos patektų į bankų sektoriaus reguliavimo aprėptį, yra fundamentaliai vdinga, neatitinkanti kredito unijų kaip specifinių finansų įstaigų esmės, neatsižvelgianti į tai, jog bankų sektoriaus reguliavimas turi visai kitus, su bankų keliama didele sisteminė rizika susijusius tikslus, užsimerkiant prieš tą faktą, jog bankų sąjungos veikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose specifiškai įtvirtinta kredito unijų išimtis. Pirmojo paketo, kuriam siūloma pritarti Nutarimo projekte, sukuriama reguliavimu norima šią išimtį visiškai panaikinti.

1.1. Atkreiptinas dėmesys, jog tokios ES teisinės iniciatyvos, kaip Bendras bankų ir kitų įstaigų pertvarkymo mechanizmas (BPM), kuris yra nustatytas Tarybos ir Europos Parlamento reglamentu (ES)

Lietuvos Kreditas

j.a.k.124139116, adresas: M.K.Čiurlionio g.70, Vilnius, LT 03100, www.lietuvoskreditas.lt, info@lietuvoskreditas.lt

Nr. 806/2014¹ (toliau – „Reglamentas (ES) Nr. 806/2014“ ir jo veikimui pagrindą sudaranti Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES², (toliau – „Direktyva 2014/59/ES“), nustatanti naują ES veikiančių bankų ir didelių investicinių įmonių pertvarkymo režimą, yra netaikomi kredito unijų sektoriui. Tai specifiškai numatyta pačiuose dokumentuose, tai pažymėta ir Nutarimo projekte.

1.2. Vertinant Bankų sąjungą ir konkrečiai, Bendro bankų pertvarkymą reglamentuojančius teisės aktus, primintina, jog jų priėmimo esminis tikslas buvo išvengti sisteminio vieno banko žlugimo poveikio tarptautinei bendruomenei ir tarptautiniams finansams. Pavyzdžiui, Reglamentas (ES) Nr. 806/2014 preambulos 10 punkte nurodoma, jog „Direktyva 2014/59/ES yra svarbus žingsnis siekiant suderinti bankų pertvarkymo taisykles visoje Sąjungoje ir ja numatomas pertvarkymo institucijų bendradarbiavimas sprendžiant tarpvalstybinių bankų žlugimo klausimus.“ Reglamentas preambulos 12 punkte numatyta, jog „Bankų sistemos vidaus rinkoje yra labai glaudžiai susijusios, bankų grupės yra tarptautinės ir bankai turi didelę užsienio turto procentinę dalį. Jeigu nebūtų BPM, bankų krizės valstybėse narėse, dalyvaujančiose BPM, turėtų didesnį neigiamą sisteminį poveikį taip pat ir nedalyvaujančiose valstybėse narėse. BPM sukūrimas užtikrins neutralų požiūrį į žlungančių bankų problemų sprendimą, padidins dalyvaujančių valstybių narių bankų stabilumą ir užkirs kelią krizių šalutiniam poveikiui nedalyvaujančioms valstybėms narėms, taigi sudarys palankesnes sąlygas visos vidaus rinkos veikimui.“

Direktyva 2014/59/ES numato, jog „Sąjungos finansų rinkos yra labai integruotos ir tarpusavyje susijusios, daug įstaigų aktyviai veikia ne tik savo valstybėje narėje. Tikėtina, kad tarpvalstybinės įstaigos žlugimas paveiks įvairių valstybių narių, kuriose įstaiga veikia, finansų rinkų stabilumą. Jei valstybės narės nesugeba perimti žlungančios įstaigos kontrolės ir jos pertvarkyti taip, kad būtų veiksmingai išvengta didesnės sisteminės žalos, gali nukentėti valstybių narių abipusis pasitikėjimas ir finansinių paslaugų vidaus rinkos patikimumas. Todėl finansų rinkų stabilumas yra viena iš esminių vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo sąlygų.“

Direktyvoje 2014/59/ES taip pat aiškiai pasakyta, jog „institucijos, užtikrinamos, kad režimas būtų taikomas tinkamai ir proporcingai ir kad būtų kuo mažesnė su gaivinimo ir pertvarkymo planų parengimo pareigomis susijusi administracinė našta, klausimais, susijusiais su gaivinimo ir pertvarkymo planais ir tų institucijų turimų įvairių įgaliojimų ir priemonių naudojimu, turėtų atsižvelgti į įstaigos verslo pobūdį, akcijų paketo struktūrą, teisinę formą, rizikos modelį, dydį ir teisinį statusą, taip pat tarpusavio sąsajas su kitomis įstaigomis arba apskritai finansų sistema, jos veiklos apimtį ir sudėtingumą, tai, ar ji yra institucinės užtikrinimo sistemos arba kitų kooperacinės abipusio solidarumo sistemos narė ir tai, ar ji teikia investicines paslaugas arba vykdo investicinę veiklą, bei tai, ar jos žlugimas ir vėlesnis likvidavimas keliant įprastinę bankroto bylą galėtų turėti didelių neigiamų pasekmių finansų rinkoms, kitoms įstaigoms, finansavimo sąlygoms arba visai ekonomikai.“

Kredito unijos tuo tarpu, ypač Lietuvoje, neturi jokio sisteminio poveikio nei nacionaliniams, nei tarptautiniams finansams, kurioje 2016 m. sausio 1 d. duomenimis, Lietuvos kredito unijų turtas sudarė

¹ 2014 m. liepos 15 d. Tarybos ir Europos Parlamento reglamentu (ES) Nr. 806/2014, kuriuo nustatomos kredito įstaigų ir tam tikrų investicinių įmonių pertvarkymo vienodos taisyklės ir vienoda procedūra, kiek tai susiję su bendru pertvarkymo mechanizmu ir Bendru pertvarkymo fondu, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010

² 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamas Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012

672,6 mln. Eur, arba 2,9 proc. bankų sistemos turto (prieš metus – 2,7 %).³ Reguliavimo priemonės, taikomos skirtingų rūšių finansų įstaigoms, privalo būti proporcingas rizikai, kurią siekiama pašalinti, be to, jis neturėtų nei tiesiogiai, nei netiesiogiai pažeisti teisių į nuosavybę, kai tokio pažeidimo daryti nėra būtina ir kai jis negali būti pateisinamas viešojo intereso tikslais.

1.3. Taigi, kaip minėta, nėra nei teisinio, nei faktinio pagrindo taikyti bankų sektoriaus reguliavimo priemones kredito unijoms, kadangi toks reguliavimas nėra proporcingas. Sprendžiant kredito unijų sektoriaus problemas, kurios Lietuvoje yra išimtinai nacionalinio lygmens, ir vykdant kredito unijų reformą užtektų taikyti gerokai mažesnio „agresyvumo“ priemones, tokias kaip 1) kredito unijų kapitalo sutvarinimas 2) papildomos mokumo užtikrinimo sistemos, kuri leistų esant kredito unijų nesėkmes spręsti pačių kredito unijų lėšomis, sukūrimas. Asociacija „Lietuvos kreditas“ kaip ir visos 74 Lietuvoje veikiančios kredito unijos, visuomet pasisakė už kredito unijų reformos reikalingumą ir būtinybę užtikrinti kredito unijų sektoriaus kapitalo tvarumą. Tačiau Asociacija negali sutikti su tokiomis reformos priemonėmis kaip 1) kredito unijų priverstinė integracija ir valdymo centralizmas bei 2) priverstinis dalyvavimas neribotoje kryžminių garantijų sistemoje, kadangi tai yra neadekvačios, neproporcingos ir esminius kooperacijos principus iškreipiančios priemonės, kurios neturi nei faktinio, nei teisinio pagrindimo.

2. Pirmajame pakete yra numatyta neribota kryžminių garantijų sistema, kurioje privalomai turės dalyvauti visos kredito unijos⁴. Asociacija yra įsitikinusi, jog demokratinėje valstybėje negali būti tokios priemonės, kaip staigus priverstinis savarankiškų juridinių asmenų – kredito unijų - jungimas į finansiškai, teisiškai ir organizacine centralizuotus junginius ir vertimas *de facto* neribotai garantuoti viena už kitos veiklą savo turtu. Kai neišvengiama nedalyvavimo šioje sistemoje pasekmė yra kredito unijos licencijos praradimas⁵, tokia priemonė yra nesuderinama su konstitucine kredito unijų ir jų narių nuosavybės neliečiamumo doktrina (Konstitucijos 23 straipsnis), dėl ko įtvirtinus tokį reglamentavimą neabejotinai bus galima tikėtis iniciatyvų dėl jo peržiūrėjimo įstatymų konstitucinės kontrolės tvarka. Be to, Seimo teisės departamentas savo išvadoje dėl Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto, taip pat sukritikavo šią priemonę, nurodydamas, jog siūlomas teisinis reguliavimas siekiant užtikrinti mokumo užtikrinimo sistemos veikimą įgyvendinant principą „vienas už visus, visi už vieną“, svarstyti šiais aspektais: 1) Pirmą, pagal projekto nuostatas efektyviai ir pelningai veikiančios kredito unijos privalėtų solidariai padengti kredito unijų, veikiančių nuostolingai, nuostolius. Siūlomu teisiniu reguliavimu kredito unijos nebūtų skatinamos siekti savo veiklos efektyvumo, žinodamos kad jų nuostolius padengs kitos kredito bendrovės. Kartu kyla abejonių ar siūlomas teisinis reguliavimas atitiktų teisingumo principą. 2) Antra, centrinės kredito unijos teisinė forma yra kooperatinė bendrovė. Kooperatinių bendrovių įstatymo 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad kooperatinė bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, o kooperatinės bendrovės turtas yra atskirtas nuo jos narių turto. Kooperatinė bendrovė pagal savo prievolės atsako tik savo turtu. Kooperatinės bendrovės narys pagal kooperatinės bendrovės prievolės atsako už pajų priklausančiu įmokėti pajiniu įnašu. Tuo tarpu projektu iš esmės siūloma nustatyti, kad centrinė kredito unija yra neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo. Taigi, priėmus Pirmąjį paketą, dalis juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra kooperatinė bendrovė, būtų ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, kita dalis (centrinės kredito

³ http://www.lb.lt/kredito_uniju_ir_lietuvos_centrinės_kredito_unijos_veikla_2015_m

⁴ CKU įstatymo Nr. XIIIP-3771 25 straipsnio 2 dalis 25 str. 2 d.: Jeigu mokumo užtikrinimo sistemos pagalba iš stabilizacijos fondo centrinės kredito unijos ar jos narės kredito unijos mokumas nėra užtikrinamas ir centrinei kredito unijai arba jos narei kredito unijai yra iškeliama bankroto byla, centrinė kredito unija ir jos narės kredito unijos solidariai atsako bankrutuojančios centrinės kredito unijos ir jos narės bankrutuojančios kredito unijos kreditoriams.

⁵ KUI įstatymo Nr. XIIIP 3771 3 str. 5 dalis: 5. Lietuvos bankas kredito unijai, kuri iki 2018 m. sausio 1 d. nėra įstojusi į centrinę kredito uniją arba nėra reorganizuota ar pertvarkyta, atšaukia išduotą kredito unijos licenciją.

Lietuvos Kreditas

j.a.k.124139116, adresas: M.K.Čiurlionio g.70, Vilnius, LT 03100, www.lietuvoskreditas.lt, info@lietuvoskreditas.lt

unijos) – neribotos civilinės atsakomybės. **Atsižvelgus į tai, siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka minėtų Kooperatinių bendrovių įstatymo nuostatų, taip pat Civilinio kodekso 2.50 straipsnio 4 dalies nuostatų.**

2.1. Be minėtų teisinių trūkumų, Pirmajame pakete numatytas staigus prievartinis organizacinio integravimo būdas su kryžminių garantijų sistema neatsižvelgia į tai, kad šiuo metu veikiančios kredito unijos itin skiriasi pagal savo veiklos ir finansinius rodiklius. Pagal sektoriaus ne kartą viešai skelbtus skaičiavimus, šiai dienai dabartinių kredito unijų galimybės sukurti Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento (CRDIV / CRR)⁶ reikalavimus atitinkančią CKU yra nedidelės. Kredito unijų sektoriaus atitikimo galiojančiam Kredito unijų įstatymui ir tvaraus kapitalo dydžių analizė rodo, jog šiuo metu tik 24 (mažiau kaip trečdalis) kredito unijos turi įstatyme numatyto dydžio tvaraus kapitalo, tačiau net jos negali įkurti tvarios CKU, kuri tenkintų Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Reglamento reikalavimus. Pirmajame pakete numatyta, kad CKU turi steigti ne mažiau, kaip 10 kredito unijų, tačiau šiuo metu tik 6 kredito unijos tenkina I lygio kapitalo reikalavimą (4,5%). Taigi, Pirmojo paketo projektai neįvertina esamos situacijos ir galimų pasekmių Lietuvos kredito unijoms. Priėmus Pirmąjį paketą, Lietuvoje liks viena, dabartinės LCKU pagrindu veikianti centrinė kredito unija. Atsižvelgiant į tai, yra būtina mažinti minimalų CKU steigėjų/narių skaičių, jog objektyviai būtų sudarytos sąlygos Lietuvoje atsirasti ne vienai, o keliui veikiančių CKU. Alternatyvusis paketas, kuriam pritaria Asociacija, numato, jog tais atvejais, kai kredito unijų turtas viršija 50 milijonų eurų, centrinėje kredito unijoje gali būti ne mažiau kaip 3 nariai. Nesutiktina su Nutarimo projekte 2.4.2 punkte išsakyta kritika šiam pasiūlymui, argumentuojant jog mokumą užtikrinanti sistema veikia tuo efektyviau, kuo daugiau narių dalinasi riziką. Šiuo atveju palengvintomis (išimtinėmis) sąlygoms CKU kurtų kurios yra stiprios ir aukštus turto bei kapitalo reikalavimus ir normatyvus tenkinančios unijos, todėl rizika būtų gerokai mažesnė.

Tuo pačiu paminėtina, jog nei Tvarios kredito unijų veiklos koncepcija, kuria remiamasi Nutarime, nei jos pagrindu parengti Pirmojo paketo įstatymų projektai nepagrindžia, kodėl šiuo metu veikiančios kredito unijos, kurios yra stiprios ir atitinka visus privalomus reikalavimus ir normatyvus, apskritai turėtų privaloma tvarka integruotis į CKU, dalyvauti kryžminių garantinių sistemoje ir neribotai savo turtu atsakyti už kitų kredito unijų nuostolius. Savarankiškos (stiprios ir efektyviai veikiančios) kredito unijos kuo puikiau galėtų veikti nesujungtos į CKU, o kaip savarankiškos finansų įstaigos. Atsižvelgiant į tai, kad kiekviena savarankiška kredito unija atitiktų nustatytus kapitalo kokybinius reikalavimus, savarankiškos kredito unijos veiklos priežiūrą galėtų vykdyti Lietuvos bankas ta pačia apimtimi, kokią jis vykdytų CKU atžvilgiu. Alternatyviajame projekte siūlomos keičiamo įstatymo nuostatos įtvirtina kredito unijų veiklos alternatyvas, paliekant unijoms galimybę veikti savarankiškai (neįsijungiant į CKU), arba savo noru dalyvauti centrinėje kredito unijoje, o esant unijų pritarimui – ir neribotoje kryžminių garantijų sistemoje, savanoriškai atsakant ribotos civilinės atsakomybės principo. Tos siūlymas visiškai atitinka ir **Pasaulinės kredito unijų tarybos (WOCCU) suformuluotą principą, numatantį, kad kredito unijų dalyvavimas antrinio lygio organizacijose (tokiose, kaip CKU) yra iš esmės savanoriškas.**

2.2. Kryžminių garantijų sistema net ir bankų sektoriuje netaikoma taip griežtai, kaip ją numatyta taikyti Pirmajame pakete. Tokiu griežtų priemonių, kaip prievartinė visiškai neribota kryžminių garantijų sistema, nėra nei bankų, nei kitų finansinių institucijų reguliavime, to Pirmojo paketo įstatymų projektuose numatyta apimtimi nereikalauja CRR/CRD IV paketas ar jį įgyvendinantys techniniai

⁶ Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. birželio 26 d. reglamentas Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. birželio 26 d. direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančių kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros (toliau - CRR/CRDIV).

standartai. Pavyzdžiui, Direktyvos 2014/59/ES priėmimui skirtame poveikio vertinime⁷ taip aiškinami analogiškos priemonės tikslai ir paskirtis:

*"**Voluntary** intra-group financial support agreements will enable financial groups to transfer assets between entities when one member of a group suffers financial difficulties. This could help to stop the financial problems of parts of a group becoming too serious and so benefit the group as a whole. However, transferring assets from a healthy entity could reduce its liquidity and capital and hence weaken the position of debt holders and depositors. Therefore the transfers should be executable only if they do not jeopardise the liquidity or solvency of the support provider. Supervisors could give their agreement to the framework, which would provide safeguards for all stakeholders. In certain situations supervisors could even ask banks that are part of a voluntary group support agreement to help another entity in the same group. This scope for optimising the allocation of assets in emergency situations would also strengthen the internal market."*

Direktyvos 2014/59/ES 38 punktas aiškiai teigia:

*„vieno tarpvalstybinės grupės subjekto finansinę paramą kitam tos pačios grupės subjektui šiuo metu riboja įvairios kai kurių valstybių narių nacionalinės teisės aktuose nustatytos nuostatos. Tų nuostatų tikslas – apsaugoti kiekvieno subjekto kreditorius ir akcininkus. Tačiau tose nuostatose neatsižvelgiama į tos pačios grupės subjektų tarpusavio priklausomumą. Todėl derėtų nustatyti, kokiomis sąlygomis vieno tarpvalstybinės institucijų grupės subjekto finansinę paramą galima perduoti kitiems tos grupės subjektams siekiant užtikrinti visos grupės finansinį stabilumą nekeliant pavojaus paramą teikiančio grupės subjekto likvidumui arba mokumui. **Grupės subjektų tarpusavio finansinę paramą turėtų būti savanoriška ir jai turėtų būti taikomos atitinkamos apsaugos priemonės. Nderėtų, kad valstybės narės tiesiogiai arba netiesiogiai finansinės paramos teikimo susitarimo sudarymą paverstų sąlyga naudotis įsisteigimo teise.** Šios direktyvos nuostatos dėl grupės subjektų tarpusavio finansinės paramos neturi įtakos įstaigų tarpusavio sutartims arba įstatuose numatytiems susitarimams dėl įsipareigojimų, kuriais dalyvaujančios įstaigos apsaugomos pasitelkiant kryžmines garantijas ir lygiavertčius susitarimus.“*

Taigi, akivaizdu, jog ES teisės aktuose numatyta kryžminių garantijų ar jai tolygi sistema privalo būti savanoriška, o prievartinė sistema, kuri yra įtvirtinta Pirmojo paketo nuostatose yra Lietuvos kredito unijų reformos architektų kūrinys, neatitinkantis nei teisės aktų, nei pradinės (numatytos) šios priemonės tikslų ir paskirties.

3. Asociacija atkreipia dėmesį jog priėmus Pirmąjį paketą be pakeitimų Lietuvoje *de facto* visiškai nebeliktų tokios rūšies finansų įstaigos kaip tradicinė kredito unija, iki šiol veikusi Lietuvoje. Visos kredito unijos privalėtų priklausyti centrinei kredito unijai, kuri turėtų plačius įgaliojimus vykdyti kredito unijų centralizuota valdymą, priežiūrą, turės teisę nustatyti kredito unijoms reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo⁸. CKU taip pat turėtų teisę iš savo narių gauti visą informaciją, įskaitant

⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/crisis-management/2012_eu_framework/impact_assessment_final_en.pdf

⁸ CKU projekto 5 straipsnis.

289

Lietuvos Kreditas

j.a.k.124139116, adresas: M.K.Čiurlionio g.70, Vilnius, LT 03100, www.lietuvoskreditas.lt, info@lietuvoskreditas.lt

ir konfidencialią⁹. Centralizuotas valdymas, gili integracija ir vieno verslo modelio kredito „unijos“ yra būdingos kooperatinės bankininkystės finansų įstaigoms, o ne kredito unijoms.

Pažymėtina, jog deklaruodami, jog vadovaujasi „sektina kitose Europos Sąjungos valstybėse (pavyzdžiui, Austrijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Suomijoje ir kt.) susiformavusia geraja praktika, kur / kai kooperatiniais pagrindais veikiančių finansų įstaigų veiklos stabilumą užtikrina kryžminių garantijų sistema¹⁰“ kredito unijų reformos iniciatoriai ir vykdytojai pamiršta, jog šias finansų įstaigas (pvz., Suomijos bankas „OP Corporate Bank“ (buvus „Pohjola Bank“), Šveicarijoje Raiffeisen Switzerland, Vokietijos Raiffeisen, Nyderlanduose Rabobank), nuo kredito unijų skiria jų veiklos principas. Įstaigos, kurių pavyzdžiais vadovaujamosi yra ne kredito unijos, o kooperatiniai bankai, kurių koncepcinis skirtumas nuo kredito unijų yra tas, kad kooperaciniai bankai gali skolinti ne tik savo nariams, bet ir išoriniams klientais, todėl veikia vadovaudamiesi skirtingais veiklos principais. Kredito unijos tuo tarpu yra orientuotos pirmiausia į savo narių poreikių tenkinimą. Daugelis kooperatinių bankų Europoje yra pasiekę pažangų brandos lygį, kadangi jų konsolidacija („iš apačios į viršų“) vyko natūraliai, ilgą laiką, vietinių kooperatyvų susijungimo ir privačių bankų įsigijimo pasėkoje. Kredito unijos yra suprantamos kaip alternatyvi bankininkystės forma¹¹. Kredito unijų kreditavimas yra (ir turėtų likti) gyvybinga alternatyva komercinių bankų kreditavimui, todėl reguliaciniai sprendimai turi būti adekvatūs kredito unijų paslaugų rinkai ir jos specifikai. Šioje situacijoje negali būti vadovaujamosi principu „vienas sprendimas tinka visiems“.

4. Kredito unijų reformos metu vykdoma politika Lietuvos finansų sektoriuje ir naudojamos politinės priemonės skatina šalies bankų monopoliją, žlugdant smulkaus ir vidutinio verslo (toliau – „SVV“) galimybes gauti gyvybiškai būtiną finansavimą. Dėl to susidaranti finansinė atskirtis, be abejo, neigiamai veikia bendrą tautos gerovę. EK duomenimis, šiuo metu beveik 70 proc. ES įmonių yra priklausomos nuo bankų teikiamų paskolų, o JAV tokį finansavimo būdą renkasi vos 20 proc. įmonių (European Commission, 2013). Lietuvoje bankų paskolos sudaro apie 64 proc. visų finansinių įsipareigojimų, kuriuos turi prisiėmusios ne finansinę veiklą vykdančios įmonės (Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas). Tvary, gerai veikiančių verslo plėtros finansavimo alternatyvų trūkumas ir didelė priklausomybė nuo finansavimo bankų paskolomis ilgainiui gali tapti reikšminga kliūtimi SVV plėtrai¹². 2014 m. antrąjį pusmetį Lietuvos banko užsakymu atliktos įmonių apklausos duomenimis, beveik 39 proc. apklaustų mažų įmonių nurodė, kad jų prašymai pasiskolinti arba pakeisti esamų įsipareigojimų sąlygas buvo atmesti, o didelių įmonių segmente tokių atvejų buvo vos 13,5 proc. Tai reiškia, kad įmonės, turinčios didelį augimo potencialą, ir ateityje gali sukurti didelę pridėtinę vertę, bet vis dar yra ankstyvoje vystymosi stadijoje, turi silpnesnes derybines galias, todėl finansavimą iš bankų gali gauti ne tokiomis palankiomis sąlygomis arba apskritai jo negauti.¹³ Alternatyvių finansavimo priemonių egzistavimas leidžia diversifikuoti sisteminę riziką, taip sumažinant priklausomybę nuo bankų sektoriaus sprendimų, todėl kredito unijų sektorius privalo išlikti toks, kuris būtų pajėgus sudaryti atsvarą bankų paslaugoms.

⁹ CKUI projekto 5 str. 2 d.

¹⁰ Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto 2013 m. kovo 18 d. sprendimu Nr. 109-S-I, 13 punktas.

¹¹ Banking Union and Alternative Banking: introduction, Shawn Donnelly, School of Management and Governance, University of Twente, internetinė prieiga - <http://ecpr.eu/filestore/paperproposal/20cdeb3c-2fa1-44be-836c-c6d1f4f4c98e.pdf>

¹² 2015 m. birželio 29 d. Pasiūlymai dėl priemonių, skirtų alternatyviam smulkiojo ir vidutinio verslo finansavimui Lietuvoje skatinti. Pasiūlymų rengėjai: Lietuvos bankas, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija

¹³ Ibid.

Vyriausybės programoje numatyta siekiant verslo sąlygų gerinimo išskirtinį Vyriausybės dėmesį nukreipti į griežtų antimonopolinių priemonių taikymą bei kovą su nesąžininga konkurencija. Deja, priemonės, kurių imamasi kredito unijų sektoriuje, neproporcingai griežtina kredito unijų padėtį, tokiu būdu mažinant finansavimo priemonių prieinamumą tiems subjektams, kuriems bankų finansavimo priemonės dažnai yra neprieinamos (t.y. smulkiam ir vidutiniam verslui). Pritarimas Kredito unijų įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 ir Centrinės kredito unijos įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 (Pirmajam paketui) yra nesuderinami su nacionaliniais siekais skatinti smulkiojo verslo kūrimąsi bei vystymąsi. Asociacija yra įsitikinusi, jog jeigu ir toliau bus vykdoma tokia ribojanti, jokiais racionaliais argumentais nepagrįsta valstybės politika kredito unijų atžvilgiu, ir Pirmasis paketas bus priimtas be pakeitimų, dalis sektoriaus dalyvių bus apskritai priversti nutraukti savo veiklą, o prasidėjusi priverstinė kredito unijų bankroto banga atneš ženklus nuostolius, įskaitant ir valstybės biudžetui. Sektoriaus susitraukimas paveiks ne tik verslo aplinką, bet ir šalies gyventojų interesus: šiuo metu yra daugiau nei 160 tūkstančių kredito unijų paslaugomis besinaudojančių Lietuvos piliečių, kuriems, jei bus laikomasi šios politikos krypties, kredito unijų paslaugos (skolinimasis) taps nebeprieinamos, kas skatins šešėlinio kreditavimo veiklos formavimąsi.

6. Asociacija dar kartą pažymi, jog egzistuoja neatidėliotina būtinybė reformuoti kredito unijų industrijos reguliavimą jos finansinio tvarumo reikšmingo sustiprinimo tikslais. Visgi kredito unijų narystė centrinėje kredito unijoje privalo būti savanoriškai pasirinktina (alternatyvi), o ne privaloma, ką ir numato Alternatyvusis paketas, kuriam Asociacija iš esmės pritaria. Nesutiktina su Nutarimo 2.1 punkte išsakyta nuostata, jog Alternatyvūs įstatymų projektai neužtikrina, jog būtų pasiektas Konceptijos tikslas – užtikrinti kredito unijų sektoriaus veiklos tvarumą, kad kredito unijos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai tenkintų visuomenės poreikius, o veiklos nesėkmės atveju problemos būtų sprendžiamos pačių kredito unijų, o ne visų mokesčių mokėtojų lėšomis. Alternatyviajame pakete numatyta, jog savarankiškos kredito unijos privalomai galėtų dalyvauti savitarpio pagalbos mechanizme (autonominiame kredito unijų stabilizacijos fonde, į kurias jos turėtų daryti privalomas periodines (ex ante) ir specialiąsias įmokas (ex post) tam, kad būtų sukurta reali ir veiksminga galimybė kitų unijų lėšomis stabilizuoti kredito uniją, patyrusią laikino pobūdžio veiklos sutrikimus. Šiomis priemonėmis būtų dalimi įgyvendintas Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijoje numatytas kooperacijos ir integracijos modelis, o taip pat per kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą – ir dalinė kryžminių garantijų sistema.

Nutarimo projekto 2.2 – 2.5 punktuose yra kritikuojama kredito unijų stabilumą užtikrinančių fondų sistema: Kredito unijų stabilizacijos fondas ir centrinių kredito unijų narių kredito unijų pasirinkimu sudaromas stabilizacijos fondas. Nutarimo projekte teikiama, jog šie fondai tiek kartu, tiek atskirai nėra pakankami užtikrinti veiksmingą kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą dėl per mažo fondo tikslinio lygio, nepakankamų fondo valdymo įgaliojimų Kredito unijų stabilizavimo fondo valdybai, nepakankamų paskatų kaupti centrinių kredito unijų stabilizavimo fondus.

Asociacija atkreipia Nutarimo rengėjų dėmesį, jog didžiąją dalį Nutarimo projekte įvardintų problemų išsprendžia įregistruoti Seimo nario pasiūlymai Alternatyviam projektui. Jais, *inter alia*, siūloma nustatyti, jog 1) centrinė kredito unija turi teisę kaupti centrinės kredito unijos stabilizavimo fondą, tačiau nedalyvauti bendrame (vieningame) kredito unijų stabilizacijos fonde centrinės kredito unijos narės gali tik tuomet, kaip kaupia ne mažesni nei įstatyme nurodytą centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą ir užtikrina ne mažesnius nei įstatyme numatytus fondo kaupimo ir valdymo reikalavimus. Taip yra užtikrinama, jog bus kaupiamas ne mažesnis nei įstatyme numatytas CKU

stabilizacijos fondas, kuriam bus taikomi ne mažesni nei numatyti kontrolės ir valdymo skaidrumo reikalavimai. Atitinkamai Seimo nario pasiūlymais 2) tikslinamas Kredito unijų stabilizacijos fondo valdymas ir administravimas, numatant, jog fondo valdymo sprendimus priims Priežiūros institucija, o stabilizacijos fondo administravimą vykdys valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“. Kredito unijų fondo valdyba, sudaryta iš kredito unijų – fondo dalyvių - galėtų padėti Priežiūros institucijai, kuriai valdyba teiktų rekomendacinio pobūdžio sprendimus dėl fondo valdymo ir naudojimo, taip mažinant priežiūros institucijos administracinius resursus, skiriamus fondo valdymui. Tokiu būdu sprendžiama įgaliojimų fondo valdymui nepakankamumo problema. Seimo nario pasiūlymuose numatoma, jog 3) Kredito unijų fonde per 2 metus nuo įstatymų įsigaliojimo būtų sukaupta ir nuolat išlaikoma suma, lygi 1 procentui, skaičiuojamam nuo kredito unijų indėlių sumos. Skaičiuotina, jog fonde dalyvautų bent 12 savarankiškai veikiančių kredito unijų, būtų sukaupta apie 2 mln. eurų. Atsižvelgiant į fondo paskirtį ir lėšų jame sukaupimą, fondą prireikus būtų galima papildyti narių *ex post* įmokomis, tačiau nesant kredito unijų finansinių sunkumų laikyti sukauptą didelį fondą nėra racionalu. Asociacija atkreipia dėmesį, jog pertvarkymo fondas, kaupiamas pagal Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo Nr. IX-975 pakeitimo įstatymus, veikia tuo pačiu principu.

7. Be to Alternatyvusis paketas turi savarankiškų privalumų, lyginant su Pirmuoju paketu. Pavyzdžiui, Pirmosios alternatyvos įstatymų projektai visiškai neįtvirtina detalaus kredito unijų kapitalo reglamentavimo. Vengiant teisinių neaiškumų, yra būtina įstatymo lygmeniu įtvirtinti kredito unijos perskaičiuoto kapitalo, pagrindinio (I lygio) ir papildomo (II) lygio kapitalo sampratą ir aiškiai apibrėžti kiekvieno lygmens kapitalo struktūrą, kadangi atitikimas konkretaus lygmens kapitalo reikalavimams gali lemti kredito unijų teisę užsiimti atitinkama veikla, nes iš esmės nustato tam tikras tokios veiklos įgyvendinimo sąlygas. Logiška ir teisinga, jog tokio kapitalo samprata būtų nustatyta įstatymo, o ne poįstatyminio lygio teisės aktu, užtikrinant reglamentavimo stabilumą. Be to, Pirmasis paketas neįtvirtina jokių reikalavimų priežiūros institucijai nustatant veiklos riziką ribojančius normatyvus ir jų apskaičiavimo metodiką. Asociacija atkreipia dėmesį, jog įstatymo lygmeniu būtina numatyti taisykles Priežiūros institucijai nustatant atitinkamus normatyvus. Asociacija pritaria Alternatyvaus projekto siūlymui normatyvus sieti su LR veikiantiems bankams taikomais atitinkamais normatyvais. Įtvirtinus šias nuostatas įstatymo lygmeniu bus grįžta prie taisyklės, kad poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos, o ne kuriamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu (LB valdybos nutarimu) negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis. Lietuvos banko valdybos nutarimų nuostatos, įtvirtinančios kredito unijos veiklos riziką ribojančius normatyvus, iš esmės riboja kredito unijų teisę užsiimti atitinkamu verslu, nes iš esmės nustato tam tikras tokio verslo įgyvendinimo sąlygas (priemonės), kurios yra būtinos tam, jog kredito unija galėtų verstis finansinių paslaugų teikimo veikla. Logiška ir teisinga, jog tokio pobūdžio apribojimai veiklai būtų nustatyti įstatymo lygio teisės aktu.

Praktikoje yra eilė pavyzdžių, kaip poįstatyminiais teisės aktais LB gali nevaržomai ir drastiškai keisti veiklos sąlygas kredito unijų sektoriuje (pavyzdžiui, Lietuvos kredito unijoms galioja kapitalo pakankamumo normatyvas, nustatytas Lietuvos banko valdybos 2015 m. birželio 19 d. nutarimais Nr. 03-104 ir Nr. 03-105, kuriais sukurta prievolė reikšmingus asocijuotiems nariams suteiktų paskolų portfelius turinčioms kredito unijoms faktiškai atitikti gerokai didesnę kapitalo dydžio reikalavimą nei bendrasis kredito unijoms nustatytas kapitalo pakankamumo normatyvas (net iki 52 procentų nuo paskolos sumos (palyginimui, kapitalo pakankamumo normatyvas bankams yra 8 proc.)). Konstitucinis teisinės valstybės principas *inter alia* lemia tai, jog draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius

Lietuvos Kreditas

į.a.k.124139116, adresas: M.K.Čiurlionio g.70, Vilnius, LT 03100, www.lietuvoskreditas.lt, info@lietuvoskreditas.lt

santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat draudžiama žemesnės galios teisės aktuose nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuju aukštesnės galios teisės aktuose. **Dėl šių priežasčių būtina pritarti Alternatyvaus projekto nuostatoms, susijusioms su kapitalo reglamentavimu, arba Pirmajame projekte numatyti analogiškas nuostatas.**

8. Nutarimo projekto 2.6.2 punktas kritikuoja Alternatyviojo paketo pasiūlymą mažinti pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydį numatant, jog toks pajinis įnašas negali būti mažesnis nei 1 euras. Pažymėtina, jog kredito unijoje sprendimai priimami kooperacijos pagrindais, kuriame 1 narys turi 1 balsą, nepriklausomai nuo jo turimo pajinio įnašo dydžio, todėl didesnės pajinio įnašo sumos už pagrindinį pajų numatymas visiškai neturi praktinės reikšmės kredito unijos narių teisių įgyvendinimui.

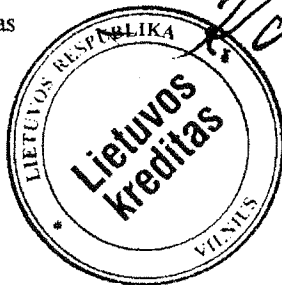
9. Nutarimo projekto 2.8 punktas kritikuoja nuostatą, pagal kurią kredito unijos bankroto atveju Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti panaudojamos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonę „Indėlių ir investicijų draudimas“ dėl indėlių draudimo išmokų išmokėjimo ir tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turėtų pirmumo teisę atgauti šiems kreditoriams išmokėtas lėšas valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje. Asociacija mano, jog Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų panaudojimas atsiskaitymui su kreditoriais yra progresyvi kredito unijų sektoriaus stabilumą ir pasitikėjimą kredito unijomis padidinanti priemonė, kurios įgyvendinimo detalės galėtų būti tikslinamos. Pavyzdžiui, atsižvelgiant į išsakytas pastabas galėtų būti tikslinama Kredito unijų stabilizacijos fondo vieta kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje.

10. Nutarimo projekte nepaliestas esminis pirmojo paketo trūkumas. Tai yra, kad **pirmąjį paketą galima įgyvendinti tik panaudojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės lėšas**, kaip investiciją į CKU kapitalą. Alternatyvaus paketo atveju kredito unijų reformą galima įgyvendinti nenaudojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės lėšų ir netaikant prievartos kredito unijoms jungtis į CKU.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, prašome:

1) nepritarti Finansų ministerijos parengtam nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektui Nr. 16-566(2).

Valdybos pirmininkas

dr. Kęstutis Olšauskas

2016 -05- 18

GAUTA
Nr. 5K-1611097

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lukiškių g. 2
01512 Vilnius

2016-05-17 Nr. S 2016/(22.9-2202)-12-2136
I 2016-05-11 Nr. (7.62-02)-5K-1609146)-6K-
1603634

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DERINIMO

Lietuvos bankui buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektas.

Informuojame, kad Lietuvos bankas pritaria Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatoms.

Valdybos pirmininkas

Vitas Vasiliauskas

Justinas Kaminskas, tel. (8 5) 268 0268, el. p. jkaminskas@lb.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO
UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-
3771, LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4105“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAIS NR. 16-5566(3); TAP-16-829(2))**

2016-05-31 Nr.NV-1743

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir siūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Finansų ministerija formuoja finansų rinkų politiką, prižiūri kredito unijų sektorių, formuoja jo plėtrą, įvertina finansų rinkų riziką, užtikrina jų plėtrą ir pan., siūlytina Nutarimo projekto 1.1 ir 1.2 papunkčiuose formuluoti ne tik pasiūlymus Seimui tobulinti atitinkamas įstatymų projektų Nr. XIIP-3771, Nr. XIIP-3772 nuostatas (pvz., dėl esminių reikalavimų kredito unijų vadovų kvalifikacijai ir patirčiai, bei kriterijų ir reikalavimų licencijai gauti ar kitų reikalavimų, susijusių su asmenų teisių ir pareigų reguliavimu nustatymo pačiame įstatyme, o ne įgyvendinamuosiuose teisės aktuose), bet ir nurodyti, kaip atitinkamai turėtų būti patobulintas ir išdėstytas teisinis reglamentavimas dėl nurodytų santykių (t. y. įvardyti, kokie esminiai reikalavimai kredito unijų vadovų kvalifikacijai ir patirčiai turi būti numatomi, bei kokie reikalavimai ir kriterijai licencijai gauti ar kiti reikalavimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų reguliavimu, turi būti įtvirtinti įstatyme).

2. Nutarimo projekto 2.1 papunkčio pirmajame sakinyje nurodoma, kad „alternatyvūs įstatymų projektai nesudaro prielaidų kredito unijų sektoriaus problemų spręsti iš esmės“. Tačiau paskesniuose sakiniuose nėra detalizuojama, kodėl alternatyvūs įstatymų projektai nesprendžia susidariusių problemų, o juose yra aprašoma šiandieninė kredito unijų sektoriaus situacija, nurodomi tam tikri teisės aktai, pažymima, kad Seime buvo sudaryta darbo grupė atitinkamai koncepcijai parengti. Todėl siūlytina tikslinti Nutarimo projekto 2.1 papunktį logine prasme (pvz., 2.1 papunkčio pirmąjį sakinį ir su juo susijusią argumentaciją perkelti į šio papunkčio pabaigą).

3. Siūlytina Nutarimo projekto 2.1 papunkčio 2 pastraipoje detaliau atskleisti, nurodyti, kodėl alternatyvūs įstatymų projektai visiškai neatitinka Koncepcijos. Kodėl jais nebūtų užtikrintas kredito unijų sektoriaus veiklos tvarumas, kad kredito unijos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai tenkintų visuomenės poreikius, o veiklos nesėkmės atveju problemos būtų

sprendžiamos pačių kredito unijų, o ne visų mokesčių mokėtojų lėšomis? Pažymėtina, kad šie nurodyti vieninteliai teiginiai yra vertinamojo pobūdžio.

4. Pritariame Teisingumo ministerijos 2016 m. gegužės 23 d. rašte Nr.(1.6)2T-597 pateikta išvada, kad Nutarimo projekto rengėjų turėtų būti įvertintos Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos išvadoje dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772 bei išvadoje dėl Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771 pateiktos pastabos, kaip ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadose 2015-11-23 Nr. XIIP-3771 ir 2015-11-23 Nr. XIIP-3772 tiems patiems įstatymų projektams pateiktos pastabos. Atkreiptinas dėmesys, kad KUĮ projekte Nr. XIIP-3772 reikėtų papildyti kredito unijos visuotinio narių susirinkimo teises, nurodant ir sprendimus dėl turto disponavimo, įsigijimo, paskolų, laidavimo bei garantijų.

Taip pat turėtų būti atkreipiamas dėmesys į pastabas dėl CKUĮ projektu Nr. XIIP-3771 siūlomo teisinio reguliavimo šiais aspektais: 1) dėl valstybės, Centrinės kredito unijos narės, išskirtinės padėties – 10 procentų balsų visuotiniame Centrinės kredito unijos narių susirinkime; 2) dėl pašalinimo iš Centrinės kredito unijos, kuris galimai ribotų ūkinės veiklos laisvės principo įgyvendinimą, bei galimai pažeistų Konstitucijos 35 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą teisę (niekas negali būti verčiamas priklausyti kokiai nors bendrijai, politinei partijai ar asociacijai); 3) dėl Centrinės kredito unijos atitikimo Kooperatinių bendrovių įstatymo nuostatomis (priėmus įstatymo projektą, dalis juridinių asmenų - kooperatinių bendrovių būtų ribotos civilinės atsakomybės, o dalis – neribotos); 4) kad CKUĮ projekto nuostatose nustatytus centrinių kredito unijų įgaliojimus reikia suderinti su KUĮ projekte siūlomais priežiūros institucijos – Lietuvos banko – įgaliojimais, taikytiniais kredito unijų atžvilgiu. Būtinai aiškumas, kurios institucijos nurodymų panašiose situacijose kredito unijos privalės laikytis (ar centrinės kredito unijos, ar Lietuvos banko).

2-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“

DERINIMO PAŽYMA

Institucija, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ar nepriimtas pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerija, 2016-05-23 Nr. (1.6)2T-597	Derėtų atkreipti dėmesį į Europos teisės departamento pastabą dėl KUĮ projekto Nr. XIIP-3772, kad galimai bus ribojamas ūkinės veiklos laisvės principas, jei nebus įtvirtinta pareiga įtraukti į Centrinės kredito unijos nares visas atitinkančias reikalavimus kredito unijas, kurios kreipiasi dėl narystės.	Neatsižvelgti. Tokia prievolė įtraukti į centrinės kredito unijos nares visas kredito unijas, turinčias priežiūros institucijos išduotą licenciją, atitinkančias centrinės kredito unijos įstatuose nustatytas sąlygas, yra nustatyta Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymo projekto Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771 (toliau – CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771) 13 straipsnio 3 dalyje.
	Taip pat turėtų būti atkreipiamas dėmesys į LRS Teisės departamento ir Europos teisės departamento pastabas dėl CKUĮ projektu Nr. XIIP-3771 siūlomo teisinio reguliavimo šiais aspektais: 1) dėl valstybės, Centrinės kredito unijos narės, išskirtinės padėties – 10 procentų balsų visuotiniame Centrinės kredito unijos narių susirinkime; 2) dėl siūlomo išankstinio ne trumpesnio kaip 2 metai termino informavimui apie išstojimą, pašalinimą iš Centrinės kredito unijos, kuris galimai ribotų ūkinės veiklos laisvės principo įgyvendinimą bei galimai pažeistų Konstitucijos 35 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą teisę (niekas negali būti verčiamas priklausyti kokiai nors bendrijai, politinei partijai ar asociacijai); 3) dėl Centrinės kredito unijos atitikimo Kooperatinių bendrovių įstatymo nuostatomis	Neatsižvelgti 1) Siūloma, kad valstybė, jeigu ji būtų centrinės kredito unijos narė, turėtų 10 procentų balsų visuotiniame narių susirinkime, atsižvelgiant į tai, kad valstybė dalyvautų centrinės kredito unijos kapitale tik išimtiniais atvejais ir, siekiant apsaugoti valstybės investuotas lėšas, būtų svarbu užtikrinti, kad valstybė turėtų tiek pat balsų, kaip ir didžiausi centrinės kredito unijos nariai. Be to, valstybės lėšų investavimas turi būti suderintas su Europos Komisija, kurios sprendime nustatomos tam tikros sąlygos tokių investuotų lėšų naudojimosi laikotarpiu (ne tik finansinės sąlygos, bet ir kiti apribojimai tokie, kaip iš pelno mokamoms išmokoms, vadovams mokamoms išmokoms ir kt.). Nesant pakankamo balsų skaičiaus valstybės galimybės užtikrinti šių sąlygų vykdymą būtų apribotos. Be to, tarp valstybės ir kitų centrinės kredito unijos narių būtų objektyvių ir esminių skirtumų, (pvz., investavimo tikslai) kurie pagrindžia nevienodą balsų skaičių. 2) Minimalus 2 metų įspėjimo terminas siūlomas siekiant apriboti galimybes piktnaudžiauti centrinės kredito unijos teise pašalinti savo narę kredito uniją (ir tuo pačiu užtikrinti, kad pašalinta kredito unija turėtų pakankamai laiko priimti sprendimus, kreiptis ir būti priimta į kitą centrinę kredito uniją) ir galimybes piktnaudžiauti kredito unijų centrinės kredito unijos narių teise išstoti iš centrinės kredito unijos (pvz., vengiant prisiimti nuostolius). Papildomai pastebėtina, kad minimalus 2 metų įspėjimo apie išstojimą terminas taip pat yra nustatytas 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 113 straipsnio 7 dalyje, kurioje apibrėžiama institucinio užtikrinimo sistema, kuri savo esme yra analogiška įstatymo projekte siūlomai mokumo užtikrinimo sistemai. Be to, reglamente apibrėžiant dar griežtesnę sistemą – kryžminių garantijų sistemą – įtvirtintas ilgesnis, t.y. 10 m. įspėjimo laikotarpis (reglamento 4 straipsnio 127 p.). 3) Neatitikimo su Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu nėra, nes Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas laikytinas specialiuoju jo atžvilgiu. Kaip ir galiojančiame įstatyme, CKUĮ projekto Nr. XIIP-3771 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad centrinės kredito unijos Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu vadovaujasi, jeigu Centrinį kredito unijų įstatymas nenustato kitaip.

Ukio ministras

Evaldas Gustas

2016-05-24

2016-05-24

282

Posėdžių rengimo skyriaus
vyriausioji specialistė
E. Skodminienė

Emwoly - 2016-05-31

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p>_____</p> <p>(data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>

pie 27 kl. (2K1/povides)

Patikslintas

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-06-01 Nr. ((7.62-02)-6K-16041/73

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kredito unių įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3772, Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3771, Lietuvos Respublikos kredito unių įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4105“ projektą (toliau – nutarimo projektas), kuriuo teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime (toliau – Seimas) svarstomų teisės aktų projektų.

Nutarimo projekte siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos kredito unių įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti kai kurias šiuose projektuose pasirinktas teisinio reguliavimo priemonės. Tačiau nutarimo projekte siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos kredito unių įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4106 ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4105 ir išdėstomi nepritarimo šiems projektams argumentai.

Papildomai pažymime, kad į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento išvados 1 pastabą dėl konkrečių siūlymų Seimui pateikimo, kaip turėtų būti patobulintas ir išdėstytas vadovų kvalifikacijos ir licencijos išdavimo reikalavimų teisinis reglamentavimas, šiuo metu objektyviai nėra galimybės atsižvelgti, to nereikalauja ir Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijos, todėl siūlymai Seimui formuluojami principų pagrindu. Išvados 4 pastaboje pateikti 1, 2 ir 3 siūlymai Centrinės kredito unijos įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 yra analogiški Teisingumo ministerijos siūlymams, pateiktiems 2016-05-23 rašte Nr. (1.6)2T-597, dėl kurių kartu su Finansų ministerijos 2016-05-24 raštu Nr. ((7.65-02)-6K-1603966 Lietuvos Respublikos Vyriausybei yra pateikta derinimo pažyma.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorius – Sigitas Mitkus, tel. (8 5) 239 0070, el. paštas sigitas.mitkus@finmin.lt) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus (vedėja – Toma Stašaitytė, tel. (8 5) 239 0158, el. paštas toma.stasaityte@finmin.lt) vyriausioji specialistė Egidija Adlienė, tel. (8 5) 239 0134, el. paštas egidija.adliene@finmin.lt).

PRIDEDAMA:

Nutarimo projektas, 8 lapai.

Ūkio ministras, pavaduojantis finansų ministrą

Vilma Mačerauskienė, (8 5) 2390 174, el. p. vilma.macerauskiene@finmin.lt

Evaldas Gustas

Lydrastis_LRVk TD

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3771, LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4105

2016 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. balandžio 20 d. sprendimo Nr. SV-S-1468 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 43, 44, 50 ir 51 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772 (toliau – KUĮ projektas Nr. XIIP-3772) ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 (toliau – CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti KUĮ projektą Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektą Nr. XIIP-3771 pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. KUĮ projekte Nr. XIIP-3772 siūloma nustatyti, kad kredito unijų vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Atsižvelgiant į tai, kad minėta nuostata siūloma reglamentuoti asmenų teisės į darbą įgyvendinimą, siūlytina esminius reikalavimus kredito unijų vadovų kvalifikacijai ir patirčiai nustatyti įstatyme, o priežiūros institucijos teisės aktuose būtų nustatyta reikalavimų vertinimo tvarka.

1.2. Atsižvelgiant į tai, kad kriterijai ir reikalavimai licencijai gauti ar kiti reikalavimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų reguliavimu, turi būti išdėstyti tik įstatymuose, tikslintinas KUĮ projektas Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771, nustatant, kad priežiūros institucijos teisės aktai ne nustato, o tik detalizuoja prašymų dėl licencijų, leidimų, sutikimų išdavimo ar dėl kitų veiksmų atlikimo pateikimo, nagrinėjimo ir jų išdavimo tvarką bei detales reikalavimus pateikiamiesiems dokumentams.

1.3. Pagal KUĮ projekto Nr. XIIP-3772 25 straipsnio 3 dalies 9 punkto nuostatas kredito unijos valdyba turėtų teisę priimti sprendimus dėl disponavimo kredito unijos turtu ir ilgalaikio turto įsigijimo, kredito unijų ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už

kitų asmenų prievolės, jeigu turto vertė ar sandorių suma viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo, tačiau tik tokiu atveju, jeigu jai tokią teisę suteiktų visuotinis kredito unijos susirinkimas bei tokia valdybos teisė būtų nustatyta kredito unijos įstatuose. Atsižvelgiant į tai, siūlytina projekto 18 straipsnio 2 dalį papildyti atskiru punktu, nustatančiu kredito unijos visuotinio narių susirinkimo teisę priimti atitinkamus sprendimus.

1.4. CKUĮ projekto Nr. XIIP-3771 5 straipsnio 2 dalies 4 punkte siūloma nustatyti centrinės kredito unijos teisę kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms nustatyti papildomus reikalavimus dėl kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo, organizacinės struktūros ir vidaus valdymo, kapitalo pakankamumo ir kitų veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžių, apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo, o projekto 5 straipsnio 5 punkte siūloma nustatyti centrinės kredito unijos teisę duoti nurodymus kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms pašalinti atliekant jų stebėseną ir tikrinimą nustatytus pažeidimus. Atkreiptinas dėmesys, kad analogiškas teises kredito unijų atžvilgiu KUĮ projekte Nr. XIIP-3772 siūloma suteikti ir priežiūros institucijai. Taigi abi institucijos turėtų teisę nustatyti kredito unijoms tam tikrus papildomus reikalavimus, o, nustačiusios pažeidimus ar trūkumus, duoti kredito unijoms privalomuosius nurodymus per nustatytus terminus juos pašalinti. Vengiant funkcijų dubliavimosi, siūlytina centrinių kredito unijų įgaliojimus suderinti su siūlomais priežiūros institucijos – Lietuvos banko - įgaliojimais.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4106 (toliau – Alternatyvus KUĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4105 (toliau – Alternatyvus CKUĮ projektas; kartu – Alternatyvūs įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

2.1. Kredito unijų sektorius susiduria su reikšmingomis problemomis, dėl kurių 2013–2014 metais Lietuvoje bankrutavo 5 kredito unijos, o 2015 metais net 23 kredito unijos dirbo nuostolingai. Esminės tai lėmusios priežastys: kredito unijų kapitalas nėra tvarus ir tinkamas efektyviai padengti susikaupusių nuostolių; neužtikrinta tinkama turto kokybė, rizikos valdymas, efektyvus vadovavimas, solidarumo ir bendruomeniškumo – pamatinių kooperacijos principų įgyvendinimas. Be to, kredito unijų sektorius yra fragmentiškas, veikia keliais sisteminiais lygiais – dalis kredito unijų šiuo metu visiškai nedalyvauja jokioje papildomą stabilumą užtikrinančioje sistemoje, kita dalis – yra įsteigusios Lietuvos centrinę kredito uniją (toliau – LCKU) ir dalyvauja jos sudarytame Stabilizacijos fonde, tačiau ir šią sistemą, kaip parodė praktika, reikalinga sustiprinti, ypač atsižvelgiant į Europos Sąjungos (toliau – ES) mastu priimtus sprendimus finansinio stabilumo užtikrinimo srityje. Pastebėtina, kad po pastarosios finansų krizės, kurios metu ES valstybių narių finansų sektorius patyrė ženklių nuostolių ir bankrotų ir kurių pasekmėms spręsti ES valstybės narės skyrė nemažas sumas mokesčių mokėtojų lėšų, ES mastu finansų sektoriuje ne tik sugriežtinti rizikos ribojimo (kapitalo pakankamumo) reikalavimai, bet ir imtasi priemonių,

kuriomis siekiama užtikrinti, kad ateityje finansų sektoriaus problemoms spręsti mokesčių mokėtojų lėšos nebūtų naudojamos, o visos problemos būtų sprendžiamos vidiniais finansų sektoriaus ištekliais. Šioje srityje paminėtinos tokios ES teisinės iniciatyvos, kaip vienas iš bankų sąjungą sudarančių ramsčių – Bendras bankų ir kitų įstaigų pertvarkymo mechanizmas (kuris yra nustatytas 2014 m. liepos 15 d. Tarybos ir Europos Parlamento reglamentu (ES) Nr. 806/2014, kuriuo nustatomos kredito įstaigų ir tam tikrų investicinių įmonių pertvarkymo vienodos taisyklės ir vienoda procedūra, kiek tai susiję su bendru pertvarkymo mechanizmu ir Bendru pertvarkymo fondu, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL 2014 L 225, p. 1)) ir jo veikimui pagrindą sudaranti 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL 2014 L 173, p. 190) (toliau – Direktyva 2014/59/ES), nustatanti naują ES veikiančių bankų ir didelių investicinių įmonių pertvarkymo režimą. Esminiai naujojo režimo elementai yra su problemomis susidūrusių įstaigų nuostolių padengimas įstaigų dalyvių ir kreditorių lėšomis (jų turimų finansinių priemonių nurašymas ar konvertavimas) ir tolesnių pertvarkymo priemonių finansavimas paties sektoriaus lėšomis, nenaudojant mokesčių mokėtojų lėšų (iš įstaigų įmokų kaupiamo Pertvarkymo fondo pagalba). Bankų sąjungą reglamentuojantys ES teisės aktai Lietuvoje veikiančių kredito unijų veiklai netaikytini, todėl tikslinga Lietuvoje įdiegti kredito unijų sektoriaus stabilumą užtikrinančias priemones, atitinkančias visoje ES įtvirtintus principus, pagal kuriuos visuomenė turėtų būtų apsaugota nuo kaštų, susijusių su atskirų kredito unijų bankrotų padariniais, prisiėmimo.

Sprendžiant kredito unijų sektoriaus problemas jau yra imtasi atitinkamų iniciatyvų. Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. SV-S-634 „Dėl darbo grupės Tvarios kreditų unijų veiklos koncepcijos projektui parengti sudarymo“ sudaryta Tvarios kredito unijų veiklos koncepcijos (toliau – Koncepcija) projektui parengti darbo grupė, į kurią buvo pakviesti Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos banko, Finansų ministerijos ir kredito unijų asociacijų atstovai. Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetas 2015 m. kovo 18 d. posėdžio sprendimu Nr. 109-S-1 „Dėl Tvarios kreditų unijų veiklos koncepcijos ir joje numatytų keisti Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų parengimo“ pritarė Koncepcijai, numatančiai kredito unijų sektoriaus sisteminę reformą, kurios pagrindiniai uždaviniai – kredito unijų mokumo užtikrinimas visų kredito unijų dalyvavimu kryžminių garantijų sistemoje, kredito unijų kapitalo tvarumo užtikrinimas, kooperacijos ir integracijos, taip pat savireguliacijos, valdymo stiprinimas. KUĮ projektas Nr. XIIP-3772 ir CKUĮ projektas Nr. XIIP-3771 atitinka Koncepciją. Alternatyvūs įstatymų projektai neatitinka Koncepcijos ir joje nustatytų uždavinių: kredito unijų veiklos misija ne tik aiškiai neapibrėžiama, bet ir kuriamos prielaidos kredito unijoms toliau tolti nuo veiklos misijos

bei panašėti su bankais ir investiciniais fondais (pvz., didinamas finansinių paslaugų skaičius, plečiamas finansinių paslaugų teikimas ne nariams, įtvirtinama kredito unijos galimybė iki 70 proc. turto investuoti į skolos vertybinius popierius ir pan.); kredito unijų integracija ir kooperacija tarp kredito unijų ne tik nėra sustiprinama, bet sektoriaus susiskaidymas dar labiau didinamas (pvz., siūloma nustatyti ir taikyti skirtingus reikalavimus tame pačiame sektoriuje veikiantiems subjektams – kredito unijoms centrinės kredito unijos narėms ir taip vadinamoms savarankiškomis kredito unijoms, taip pat skirtingas unijų dalyvavimo stabilumo užtikrinimo sistemose sąlygas); kredito unijų sektoriaus stabilumo užtikrinimo priemonės nesustiprinamos, bet susilpninamos (pvz., centrinės kredito unijos stabilizavimo fondo valdymas ir panaudojimas stokoja apibrėžtumo ir panaudojimo užtikrintumo, nesiūloma sukurti efektyvios kryžminių garantijų sistemos, kuri užtikrina savireguliacijos paskatas tarp kredito unijų); didinamos paskatos kredito unijoms prisiimti dar daugiau rizikos (pvz., numatoma, kad investicijos į įmonių skolos vertybinius popierius galėtų sudaryti net iki 30 proc. skolos vertybinių popierių portfelio, numatoma galimybė kredito unijoms steigti juridinius asmenis ir pan.). Atsižvelgiant į tai, Alternatyviais įstatymų projektais nebūtų pasiektas Konceptijos tikslas – užtikrinti kredito unijų sektoriaus veiklos tvarumą, kad kredito unijos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai tenkintų visuomenės poreikius, o veiklos nesėkmės atveju mokesčių mokėtojų lėšos nebūtų naudojamos nesėkmės pasekmėms spręsti.

2.2. Alternatyviais įstatymų projektais nebūtų sukurta vieninga ir patikima mokumo užtikrinimo sistema, kuri mažintų kredito unijų nemokumo riziką ir tuo pačiu neigiamą jos poveikį visuomenei. Alternatyviuose įstatymų projektuose yra siūloma dvejopa kredito unijų stabilumą užtikrinančių fondų sistema: vieną sistemą sudarytų valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruojamas Kredito unijų stabilizacijos fondas, kuriame privalomai dalyvautų centrinėms kredito unijoms nepriklausančios kredito unijos, taip pat centrinių kredito unijų narės kredito unijos, kurios neturėtų įsteigto savo stabilizacijos fondo, bei galėtų savanoriškai dalyvauti centrinių kredito unijų narės kredito unijos, kurios turi įsteigusios savo stabilizacijos fondą (toliau – Kredito unijų stabilizacijos fondas), kitą – centrinių kredito unijų narių kredito unijų pasirinkimu sudaromas stabilizacijos fondas (toliau – centrinės kredito unijos stabilizacijos fondas). Atkreiptinas dėmesys, kad šie fondai tiek kartu, tiek atskirai nėra pakankami užtikrinti veiksmingą kredito unijų mokumo užtikrinimo sistemą. Kredito unijų dalyvavimas pasirinktinai Kredito unijų stabilizacijos fonde, arba centrinės kredito unijos stabilizacijos fonde, nesukuria vieningos sistemos.

2.3. Dalyvavimas Kredito unijų stabilizacijos fonde neapsaugotų kredito unijų nuo nemokumo ir visų su tuo susijusių neigiamų pasekmių, kadangi:

2.3.1. Kredito unijų stabilizacijos fondo sudarymo ir panaudojimo principai neužtikrintų šio fondo pajėgumo ir galimybių išspręsti kredito unijų problemas, nes, viena vertus, periodinėmis (*ex ante*) įmokomis fonde numatoma sukaupti palyginti mažą sumą (1 procentą nuo kredito unijos turimų indėlių sumos), o papildomų (*ex post*) įmokų dydis būtų ribojamas, kita vertus, gelbėti

kredito uniją Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšomis nebūtų privaloma. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra reglamentuojamos situacijos, kuomet kredito unijai susiduriant su problemomis, kurios negali būti išspręstos dėl Kredito unijų stabilizacijos fondo nepakankamumo ar dėl to, kad Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba šių problemų nesprendžia;

2.3.2. nėra ekonominių paskatų kredito unijoms, dalyvaujančioms Kredito unijų stabilizacijos fonde, siekti savo ir kitų kredito unijų veiklos efektyvumo, imtis priemonių nemokumo susidarymo situacijoms užkirsti. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybai, kuri būtų sudaroma iš pačių kredito unijų, t.y. iš dalyvaujančių kredito unijų atstovų ir, galimai, iš kitų institucijų atstovų, Alternatyviu KUI projektu suteikiami įgaliojimai nėra pakankami. Nors Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba turėtų teisę sunkumų patiriančioms ir kitoms kredito unijoms teikti tam tikras rekomendacijas, susijusias su prevencija, kredito įstaigos pertvarkymu ar kitais veiksmais, tačiau Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba nevykdytų realios kredito unijų priežiūros ir kontrolės, todėl neturėtų galimybės laiku ir veiksmingai reaguoti į kredito unijų padėtį, užkirsti kelią kredito unijų sektoriaus mastu plintančioms problemoms ir savalaikiai taikyti atitinkamas priemones tam panaudojant Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšas. Be to, Kredito unijų stabilizacijos fondo valdybai nenumatoma veiksmingų realių priemonių, užtikrinančių jos rekomendacijų įgyvendinimą.

2.4. Kredito unijų stabilizacijos fondui nesant pakankamam, Alternatyviame CKUI projekte siūlomi papildomai kredito unijų pasirinkimu sudaromi centrinių kredito unijų stabilizacijos fondai taip pat nėra pajėgūs prisidėti apsaugant visuomenę nuo kredito unijų bankrotų pasekmių, nes:

2.4.1. Alternatyviame CKUI projekte siūlomomis teisinio reguliavimo priemonėmis nėra skatinamas vieningas visoms kredito unijoms savireguliacijos mechanizmas, užtikrinantis kredito unijų savikontrolę ir nuolatinę stebėseną bei prisidedantis prie sėkmingos kredito unijų veiklos, bet ir silpninamas tas, kuris taikomas šiuo metu LCKU. Alternatyviame CKUI projekte numatoma centrinei kredito unijai suteikti galią stebėti ir tikrinti savo nares kredito unijas, nustatyti joms papildomas veiklos riziką ribojančias priemones, užtikrinančias jų tinkamą veiklą, tačiau centrinė kredito unija imperatyviai neįpareigojama sudaryti ir kaupti centrinės kredito unijos stabilizacijos fondą savo ir savo narių kredito unijų mokumui užtikrinti. Tokių centrinių kredito unijų, kurios savo įstatuose nenumatytų stabilizacijos fondo steigimo, narės kredito unijos privalėtų dalyvauti valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruojamame Kredito unijų stabilizacijos fonde, kuriame dalyvauti privalėtų ir centrinės kredito unijos neįsteigusios kredito unijos. Tokiu būdu kredito unijoms sukuriama nepatrauklios sąlygos jungtis į centrinės kredito unijas, nes tai sugriežtintų jų kontrolę, bet nepadėtų užtikrinti jų mokumo;

2.4.2. Alternatyviame CKUI projekte siūloma leisti, kad centrinę kredito uniją sudarytų 3 kredito unijos, jei šių kredito unijų turtas viršija 50 mln. eurų. Pažymėtina, kad mokumą užtikrinanti sistema veikia tuo efektyviau, kuo daugiau yra dalinamasi rizika, t. y. kuo daugiau narių sistemoje

dalyvauja. Tai reiškia, kad išliktų didelė rizika, kad 3 kredito unijos nesugebėtų suteikti tarpusavio pagalbos vienai ar kelioms kredito unijoms susidūrus su sunkumais. Be to, tokiu atveju galėtų veikti keliolika centrinių unijų ir išliktų kredito unijų sektoriaus fragmentacija.

2.5. Skirtingų reikalavimų nustatymas kredito unijoms, nedalyvaujančioms centrinės kredito unijos stabilizacijos fonde, ir kredito unijoms, dalyvaujančioms centrinės kredito unijos stabilizacijos fonde, skatintų tolesnį sektoriaus skaidymąsi ir fragmentaciją. Įgyvendinus Alternatyvaus KUI projekto nuostatas būtų sukurta dvilypė sistema, kurioje vienodą, t. y. kredito unijos, statusą turintys subjektai galėtų veikti pagal skirtingus reguliavimo režimus skirtingomis sąlygomis. Alternatyviame KUI projekte pateikiami 2 kredito unijų apibrėžimai – kredito unijų ir savarankiškų kredito unijų. Savarankiška kredito unija apibrėžiama kaip centrinėms kredito unijoms nepriklausanti kredito unija, kurios perskaičiuoto I lygio kapitalo suma yra ne mažesnė nei 1 milijonas eurų. Vien tik mažiausio perskaičiuoto I lygio kapitalo sumos nustatymas savarankiškomis kredito unijoms nelaikytinas rodikliu, galinčiu nulemti reikšmingai saugesnę ir patikimesnę šių kredito unijų veiklą nei kitų kredito unijų. Be to, centrinei kredito unijai priklausančioms kredito unijoms pačių kredito unijų sprendimu būtų galimybė taikyti ir aukštesnius rizikos ribojimo reikalavimus, taip pat būtų vykdoma jų papildoma priežiūra ir kontrolė. Skirtingas reguliavimas tame pačiame sektoriuje veikiantiems subjektams skatintų didesnę veiklos riziką prisiimančius ar mažiau atsakingą veiklą vykdančius subjektus siekti išvengti griežtesnės veiklos kontrolės, didesnės atsakomybės. Tai reiškia, kad ne tik išliktų dabartinė fragmentuota kredito unijų sistema, tačiau jos skaidymasis ir toliau didėtų.

2.6. Siūlomas reglamentavimas sudarytų prielaidas kredito unijoms pritraukti kredito unijos veikla nesidominčių narių, tokiu būdu ne tik nebūtų sprendžiama šiuo metu egzistuojanti valdymo problema, kuomet kredito unijų savininkai nesidomi kredito unijos veikla ir nedalyvauja visuotiniuose narių susirinkimuose priimant visai kredito unijai svarbius sprendimus, bet ir dar labiau silpnintų kredito unijų valdymą kooperatiniais pagrindais:

2.6.1. Alternatyviame KUI projekte siūloma leisti ir fiziniams, ir juridiniams asmenims būti kredito unijos asocijuotais nariais, tačiau tokių narių niekas nesietų, jiems nebūtų taikomi narystės kriterijai. Asocijuoti nariai paprastai naudojami visomis narių teisėmis, išskyrus balsavimą visuotiniame narių susirinkime ir dalyvavimą kredito unijos valdyme. Todėl būtų tolstama nuo kooperacijos pagrindų;

2.6.2. siūlomas pajinio įnašo už pagrindinį pajų dydžio sumažinimas iki 1 euro (šiuo metu yra 30 eurų) taip pat neskatinėtų pajus įsigijusių asmenų tapti visaverčiais kredito unijos savininkais, besidominčiais kredito unijos veikla ir jos efektyvumu.

2.7. Alternatyviame KUI projekte numatytos kredito unijų riziką didinančios priemonės, tokios kaip galimybė kredito unijoms ženklią jų turto dalį (iki 70 procentų) investuoti į vertybinius popierius, atitinkančius nustatytus kredito reitingus. Toks reguliavimas nepriimtinas, kadangi

kredito unijos, pasinaudojusios tokia galimybe, iš esmės veiktų kaip investiciniai fondai, nors investavimui skirtos iš asmenų surinktos lėšos būtų draudžiamos indėlių draudimu. Atkreiptinas dėmesys, kad kolektyvinių investavimo subjektų veiklos reguliavimas yra iš principo kitoks, reguliavimu siekiama užtikrinti tinkamą investuotojų (klientų) interesų apsaugą. Indėlių draudimo taikymas investicijoms yra nepriimtinas, investicijų draudimui taikomi kiti principai. Investuojantieji į rizikingas finansų priemones turi prisiimti galimą nuostolių riziką.

2.8. Alternatyviu KUI projektu būtų iškraipoma indėlių draudimo sistema, siūlymai neatitinka ES teisės aktų ir nesiderina su viso finansų sektoriaus finansinio stabilumo užtikrinimo tikslais. Alternatyvaus KUI projekte yra siūloma įtvirtinti, kad kredito unijos bankroto atveju Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšos gali būti panaudojamos atsiskaityti su bankrutavusios kredito unijos kreditoriais prieš nukreipiant kreditorių reikalavimus į valstybės įmonę „Indėlių ir investicijų draudimas“ dėl indėlių draudimo išmokų išmokėjimo ir tokiu atveju Kredito unijų stabilizacijos fondas turėtų pirmumo teisę atgauti šiems kreditoriams išmokėtas lėšas valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ atžvilgiu kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje. Tokie siūlymai nepriimtini, nes:

2.8.1. valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ prisideda prie viso finansų sektoriaus, o ne tam tikros jo dalies finansinio stabilumo užtikrinimo. Bankrutavusios kredito unijos kreditoriams indėlių draudimo išmokos mokamos iš valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruojamo Indėlių draudimo fondo, kuris kaupiamas ne vien kredito unijų, bet ir kitų kredito įstaigų įmokomis;

2.8.2. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL 2014 L 173, p. 149) (toliau – Direktyva 2014/49/ES) įpareigoja valstybes nares, kad jų teritorijoje būtų įdiegta ir oficialiai pripažinta viena ar kelios indėlių draudimo sistemos, veikiančios šioje direktyvoje nustatyta harmonizuota tvarka, užtikrinančios kiekvienam indėlininkui 100 000 eurų indėlių apsaugą. Kredito įstaiga negali priimti indėlių, jei nedalyvauja pripažintoje indėlių draudimo sistemoje. Direktyva 2014/49/ES bei ją įgyvendinantis Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas užtikrina, kad kiekvienas indėlininkas įgyja reikalavimo teisę į indėlių draudimo išmoką nuo indėlių draudžiamojo įvykio dienos iš Lietuvoje veikiančios indėlių draudimo sistemos, bet ne didesnę, kaip 100 000 eurų. Pažymėtina, kad Alternatyviuose įstatymų projektuose nesiūloma Kredito unijų stabilizacijos fondui nustatyti reikalavimų, atitinkančių Direktyvoje 2014/49/ES indėlių garantijų sistemoms įtvirtintus reikalavimus, kurie leistų Kredito unijų stabilizacijos fondą laikyti pripažinta indėlių draudimo sistema Lietuvoje. Taigi, siūlomos nuostatos iškraipytų ES lygyje sureglamentuotą indėlių draudimo sistemą;

2.8.3. Alternatyviame KUI projekte siūlomas įtvirtinti Kredito unijų stabilizacijos fondas, nebūdamas pripažinta indėlių draudimo sistema Lietuvoje, galėtų teikti tik papildomą apsaugą

indėlininkams kompensuojamas bankrutavusioje kredito įstaigoje laikytą 100 000 eurų viršijančią indėlio sumą. Tačiau nėra aišku, kokia apimtimi ir kokia tvarka kompensacijos už 100 000 eurų sumą viršijančius indėlius būtų mokamos. Taigi, galimi atvejai, kai būtų visiškai ar iš dalies atsiskaitoma tik su kai kuriais kreditoriais, neužtikrinama vienoda indėlininkų apsauga;

2.8.4. siūlomas kreditorių eilės pakeitimas neatitiktų principų, įtvirtintų Direktyvoje 2014/59/ES, kurie taikomi bankams ir kitoms įstaigoms. Direktyva 2014/59/ES įpareigoja valstybes nares užtikrinti aukštesnį apdraustųjų indėlių ir indėlių garantijų sistemų prioritetą kreditorių reikalavimų tenkinimo eilėje nei kitų indėlių.

2.9. Kredito unijų stabilizacijos fondas turėtų poveikį valdžios sektoriaus finansams. Alternatyviame KUI projekte siūloma pagrindinio šiame projekte numatomo kredito unijų stabilumo užtikrinimo mechanizmo – Kredito unijų stabilizacijos fondo valdymą ir administravimą pavesti valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“, kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos finansų ministerija, ir valdybai. Valdybą sudarytų privačių ūkio subjektų kredito unijų (Kredito unijų stabilizacijos fondo dalyvių) atstovai, taip pat į ją galėtų būti deleguojami Lietuvos banko, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir centrinių kredito unijų atstovai. Kredito unijų stabilizacijos fondo valdyba priimtų sprendimus dėl įmokų į Kredito unijų stabilizacijos fondą dydžio, Kredito unijų stabilizacijos fondo panaudojimo išmokoms, nustatytų Kredito unijų stabilizacijos fondo lėšų investavimo tvarką, o valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ administruotų Kredito unijų stabilizacijos fondą: kauptų įmokas, tvarkytų Kredito unijų stabilizacijos fondo apskaitą, vykdytų valdybos nurodymus dėl išmokų išmokėjimo.

Pažymėtina, kad, valstybės įmonė „Indėlių ir investicijų draudimas“ šiuo metu yra priskirta valdžios sektoriaus subjektams. Atsižvelgiant į tai, Kredito unijų stabilizacijos fondas taip pat būtų priskirtinas valdžios sektoriui, jo finansiniai srautai tiesiogiai įtakotų valdžios sektoriaus finansus, t.y. deficitą bei skolą.

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

FM Teisės departamento
direktorius
Gediminas Užubalis
2016-06-21

Ūkio ministras

Evaldas Grustas
2016-06-01

ASOCIACIJA LIETUVOS
KREDITO UNIJOS

pie 27 kl. (LKV posėdis)

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
2016-05-25 Nr. G-6357

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Finansų ministerijai

2016-05-25 Nr. 16/05/25-S01

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3772, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3771, LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. I-796 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4106 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1682 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4105

Asociacija Lietuvos kredito unijos (toliau – ALKU), vienijanti 58 kredito unijas iš 74 veikiančių kredito unijų Lietuvoje, susipažinusi su Lietuvos Respublikos (LR) vyriausybės nutarimo projektu, su juo sutinka ir jam pritaria.

ALKU pritaria visiems LR vyriausybės nutarime išdėstytiems išsamiesiems argumentams, pagrindžiantiems motyvams, kodėl būtina pritarti LR kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3772, LR Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3771 ir LR vyriausybės nurodytiems argumentams, kodėl turi būti nepritarta LR kredito unijų įstatymo Nr. I-796 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4106 ir LR Centrinės kredito unijos įstatymo Nr. VIII-1682 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4105.

Valdybos pirmininkas

Ramūnas Stonkus